

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

VUONNA 1907

KAHDESKYMMENES VUOSIKERTA

HELSINGISSÄ
LILIUS & HERTZBERG OSAKEYHTIÖ
1910

Esilläoleva vuosikerta Kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta on tehty pääasiallisesti edellisten vuosikertain mukaisesti. Se muutos on kuitenkin tehty että niitten Lautakuntain vuosikertomuksia, jotka ovat ilmestyneet erikoispainoksina, ei enää ole otettu Kunnalliskertomukseen. Tämän johdosta on, paitsi Terveyshoitolautakunnan ja Kansakoulujohtokunnan vuosikertomuksia, jotka jo aikaisemmin ovat ilmestyneet erikoisina julkaisuina, tästä vuosikerrasta jätetty Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan sekä Poikain valmistavan ammattikoulun ja Tyttöjen ammattikoulun Johtokuntain vuosikertomukset. Sitä vastoin tähän sisältyy äskenperustetun Kunnan Sähkölaitoksen kertomus, jonka ohella on näyttänyt asianmukaiselta julkaista köyhäinasianajajan laatima selonteko otsakkeella »Köyhäinasianajajan kertomus», eikä kuten tähän asti otsakkeella »Sovintolautakunta».

Helsingin Rahatoimikamari lokakuun 26 p. 1910.

K. Rein.

SISÄLLYS.

Kaupunginvaltuusto	I
Rahatoimikamari	II
Vaivahoitohallitus	III
Majoituslautakunta	IV
Holhouslautakunta	V
Palotoimikunta	VI
Kansankirjasto ja Lukusali.....	VII
Sednigradskyn pikkulastenkoulu ja Marian turvakoti	VIII
Köyhäinasianajajan kertomus	IX
Työväenasiain lautakunta	X
Kasvatuslautakunta.....	XI
Puutarhalautakunta.....	XII
Helsingin kaupungin kaasulaitoksen hallitus	XIII
Kunnan sähkölaitos	XIV

Vuosikertomus

1907.

I. Kaupunginvaltuusto.

Selontekovuonna Valtuuston käsittelemistä asioista esitetään tässä seuraavat:

a) Kaupungin kiinteimistön hoitoa koskevia asioita.

Sittenkun Valtuusto syyskuun 8 päivänä 1903 pitämässään kokouksessa oli päättänyt¹⁾ alamaisesti esittää vahvistettavaksi asettamansa valiokunnan laatiman ehdotuksen Töölön alueen asemakaavaksi sekä antanut lausuntonsa erinäisistä tätä ehdotusta vastaan tehdyistä muistutuksista, lähetti Maistraatti Valtuustolle kirjelmän ohella joulukuun 19 päivältä 1906 läänin Kuvernöörin lähetepäätöksen edellisen marraskuun 22 päivältä ynnä siihen liitetyn K. Senaatin kirjelmän Kuvernöörille saman kuun 5 päivältä siinä mainittuine asiakirjoineen, joista kävi selville:

että Hänen Majesteettinsa Keisari esitettäessä K. Senaatin alamaista ehdotusta mainitun asemakaavan vahvistamisesta Arm. käskyllä 23/10 päivältä lokakuuta sanottua vuotta oli suvainnut Arnessa vahvistaa sen seuraavilla ehdoilla:

1:ksi että alueen järjestelyä asemakartan mukaisesti ei ulotettaisi niihin osiin aluetta, jotka olivat mainittuina Hänen Keisarillisen Korkeutensa kaartin- ja Pietarin sotilaspöörin joukkojen Ylipäällikön käskystä mainitun asemakaavan ehdotuksen tarkastusta varten asettaman

¹⁾ Katso 1903 vuod. kert. siv. I, 1 j. ss.

komitean pöytäkirjassa, ennenkuin sanotun komitean nostamat kysymykset ovat sopimuksen kautta tulleet ratkaistuiksi tai asianmukaisessa järjestyksessä selvitettyiksi, sekä

2:ksi että ehdotettu lokaviemärijärjestelmä kyseessä olevassa uudessa kaupunginosassa laadittaisiin nykyisiä terveydellisiä vaatimuksia täysin vastaavalla tavalla.

Tämän asian yhteydessä esitettiin ¹⁾ Valtuuston kokouksessa tammikuun 15 päivänä 1907 Rahatoimikamarilta saapunut kirjelmä ²⁾ jossa Kamari erinäisten Töölön kaupunginosassa olevain tonttien lunastusta koskevain anomusten johdosta pyysi määräystä siitä, saataisiinko rajoituksetta sovelluttaa kaupunkia varten voimassa olevaa rakennusjärjestystä tai päinvastaisessa tapauksessa, millä ehdoilla rakennusjärjestykseen nähden tontteja Töölön kaupunginosassa saataisiin luovuttaa.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti Valtuusto edelläolevaan Arm. säädökseen otetun ensimmäisen ehdon johdosta antaa Rahatoimikamarille tehtäväksi sopia asianomaisten venäläisten sotilasviranomaisten kanssa sanotussa pöytäkirjassa mainittujen alueitten luovuttamisesta kaupungille sekä siellä olevain rakennusten siirtämisestä toiseen paikkaan ynnä myös ilmoittaen näitten sopimusten tuloksesta Valtuustolle jättää kaiken saatavissa olevan selvityksen venäläisen sotilaslaitoksen oikeudesta puheenaolevaan alueeseen.

Rahatoimikamarin edellä mainittuun tiedusteluun nähden päätti Valtuusto, että tontteja ei saisi Töölön alueelta myydä, ennenkuin yksityiskohtainen suunnitelma tarpeellisten tasotus- ynnä muitten sen yhteydessä olevain töitten suorittamista varten mainitulla alueella, mihin kuuluisi myös täydellinen tonttien myyntisuunnitelma, on laadittu ja hyväksytty, joka suunnitelma Rahatoimikamaria kehoitettiin laatimaan ja Valtuustolle jättämään. Samalla oli kehoitettava Töölön alueen rakennusjärjestyksen ehdotuksen laatimista varten asetettua komiteaa mikäli mahdollista jouduttamaan työtänsä.

Korttelien N:o:
jen 376—389
vahvistettu
asemakaa-
van muu-
tos.

Marraskuun 21 päivänä 1905 käsiteltäessä nostettua kysymystä kunnan toimenpiteistä pieniä asuinhuoneustoja tarkoittavien rakennusyritysten edistämiseksi oli Valtuusto muun muassa päättänyt ³⁾ että silloisten korttelien N:ojen 376—389 muodostama alue Fredriksbergin

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 10. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 299 a jouluk. 13 p. 1906. — ³⁾ Katso 1905 vuod. kert. siv. I, 6 j. ss.

rautatieaseman vieressä mahdollisimman halvan suunnitelman mukaan tasotettaisiin ja kanavoitaisiin, jotta sieltä voitaisiin luovuttaa tontteja, mihin rakennettaisiin etupäässä pieniä yhden huoneen, yhden huoneen ja keittiön tai kahden huoneen asuntoja sisältäviä taloja. Tämän johdosta ja koska voimassa olevassa asemakaavassa merkitty puueen-alaisen alueen jako ei tulisi kaikin puolin tekemään mahdolliseksi halpoja kaduntasoituksia, oli Rahatoimikamari antanut Rakennuskonttorille tehtäväksi laatia ehdotuksen mainitun alueen osittain uudestaan jakamiseksi ja anoi¹⁾ ehdotuksen saavuttua, ne oheeniittämällä, Valtuustolta asianmukaisen vahvistuksen hankkimista sille. Vaaditussa lausunnossa ehdotuksesta puolsi Terveyslaitokunta sen hyväksymistä, kuitenkin sillä rajoituksella, että myytäessä niitä alueen tontteja, joita kysymyksenalainen muutos koskisi, sellainen ehto määrättäisiin, että näille tonteille saisi rakentaa asuintaloja ainoastaan pitkin katulinjaa ja että siis Rakennusjärjestyksen 44 §:ään otettu oikeus rakentaa sivustoja katurakennukseen ei saisi näihin tontteihin nähden tulla kysymykseen.

Asiaa esitettäessä päätti²⁾ Valtuusto ryhtyä Rahatoimikamarin ehdottamaan toimenpiteeseen sekä Terveyslaitokunnan tekemään ehtoon nähden lykätä asian siihen valiokuntaan, joka oli asetettu laatimaan uutta rakennusjärjestystä kaupungille.

Sittenmin annettiin³⁾ Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston edellä mainittua anomusta oli vahvistanut puueenalaisen asemakaavamuutoksen.

Sittenkun Valtuusto kokouksessaan kesäkuun 14 päivänä 1906 oli⁴⁾ päätänyt⁴⁾ kunnallisten työväenasuntojen rakentamista varten asetettun toimikunnan ehdotuksen mukaisesti hyväksyä siten toisin jaettaviksi korttelit N:ot 412 ja 419 kolmannessatoista kaupunginosassa, kuin korttelien käyttöä varten oli havaittu tarpeelliseksi, anoi toimikunta Valtuustolta kirjelmässä helmikuun 1 päivältä 1907, huomauttaen että sanottujen työväenasuntojen työt oli aloitettu, sellaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä, että tarvittava asemakaavan muutos tulisi

Korttelien N:o-
jen 412 ja 419
vahvistettu
asemakaava-
van muu-
tos.

1) Rhkn kirj. N:o 67 helmik. 7 p. (Valt. pain. asiak. N:o 8). — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 14. — 3) S:n s:n syysk. 3 p. § 27. — 4) Katso 1906 vuoden kert. siv. I, 47 j. ss.

asianmukaisesti hyväksytyksi. Tämän johdosta kehotti ¹⁾ Valtuusto Rahatoimikamaria jättämään ehdotuksen mainitussa tarkoituksessa sekä anoi ²⁾, Kamarin laadittua ja jätettyä sanotun ehdotuksen piirustuksi-
neen ja Terveyshoitolautakunnan siitä annettua vaaditun lausunnon, K. Senaatilta sen vahvistusta.

Sittemmin annettiin Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivästä Valtuustolle tiedoksi ³⁾, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston asiasta tekemää anomusta oli katsonut hyväksi suostua siihen.

Korttelin N:o
320 vahvis-
tettu asema-
kaavan muu-
tos.

Sittenkun Rahatoimikamari, oheenliittäen kaksi Rakennuskontto-
rissa laadittua piirustusta yhdennentoista kaupunginosan korttelia N:o
320 koskevaa asemakaavan muutosta varten, oli anonut vahvistuksen
hankkimista Keis. Senaatilta mainitulle ehdotukselle, sekä Terveys-
hoitolautakunta antanut vaaditun ⁴⁾ lausunnon siitä, päätti ⁵⁾ Valtuusto
ryhtyä Kamarin ehdottamaan toimenpiteeseen.

Sittemmin ilmoitettiin ⁶⁾ Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti
huhtikuun 10 päivänä mainittua anomusta esiteltäessä oli nähnyt hy-
väksi vahvistaa sanotun asemakaavamuutoksen.

Korttelin N:o
492 vahvistettu
asemakaavan
muutos.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa kesäkuun 14 päivänä 1904 oli
antanut ⁷⁾ Rahatoimikamarille tehtäväksi yleisen asemakaavan Töölön
alueen rakentamista varten tultua lopullisesti vahvistetuksi Valtuus-
tolle jättää ehdotuksen sellaiseksi korttelin N:o 492 muutokseksi, minkä
aiheutti Valtuuston samana päivänä tekemä päätös myydä Helsingin
Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiölle osa sanottua korttelia, jätti ⁸⁾ Kamari
Valtuustolle Rakennuskonttorissa tehdyt piirustukset mainitun päätök-
sen aiheuttamaa asemakaavamuutosta varten, jonka kautta oli muo-
dostunut tontti, pinta-alaltaan noin 2,000 m², L. Viertotien ja Humalisto-
nkadun kulmaan, merkittynä N:olla 2 Humalistonkadun varrella. Ter-
veyshoitolautakunnan annettua ehdotuksesta puoltavan lausunnon
päätti ⁹⁾ Valtuusto K. Senaatilta anoa vahvistusta kyseessäolevalle ase-
makaavamuutokselle.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 17. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 127 huhtik. 4 p.;
Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 27. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 25. — ⁴⁾ Katso
1906 vuod. kert. siv. I, 2. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 6. — ⁶⁾ S:n s:n ke-
säk. 4 p. § 8. — ⁷⁾ Katso 1904 vuod. kert. siv. I, 18, 19. — ⁸⁾ Rhkn kirj. N:o 16
tammik. 14 p. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 26.

Sittemmin sai ¹⁾ Valtuusto Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivältä tiedon siitä, että K. Senaatti esitellessä Valtuuston mainittua anomusta oli nähnyt hyväksi vahvistaa puheenalaisen asemakaavamuutoksen.

Kokouksessa toukokuun 16 päivänä 1899 päätti ²⁾ Valtuusto Uuden asemakaavan ehdotus 6:nnen ja 7:nnen kaupunginosaan osalle. Uusi rakennusjärjestys samaa aluetta varten. erinäisiä asemakaavamuutoksia varten asetetun valiokunnan ehdotuksesta hyväksyä Rahatoimikamarin lähettämän ehdotuksen muutokseksi 6:ttä ja 7:tä kaupunginosaa koskevassa asemakaavassa valiokunnan puoltamalla eriäväisyyksillä ehdotuksesta sekä kehottaa Rahatoimikamaria antamaan laatia ja Valtuustolle jättämään sellaisen lopullisen asemakaavan aluetta varten, mikä oli tarpeen, jotta armollinen vahvistus asemakaavamuutoksille voitaisiin saada, kuitenkin niin että vastaisen huvilakaupungin asemakaavaan otettaisiin vain pääkadut, mutta joko kortteleihin ja tontteihin jätettäisiin toistaiseksi sikseen.

Tämä Valtuuston päätös perustui mainitussa valiokunnan mietinnössä esitettyyn käsitykseen, että »huvilatontteja länsipuolelta Laivurinkatua tuskin kysyttäisiin, ennenkuin seutu itäpuolella mainittua katua on tullut rakennetuksi, jonka vuoksi yksityiskohtaisen asemakaavan laatiminen suunniteltua huvilakaupunkia varten saattaisi olla sinänsä, kunnes voitaisiin käyttää hyväkseen sitä kokemusta tonttien suuruuteen, asemaan y. m. nähden, mikä on mahdollisesti saavutettu rakennettaessa kortteleihin itäpuolella Laivurinkatua».

Rahatoimikamarille asetetussa kirjelmässä toukokuun 18 päivältä 1905 huomautti Rakennuskonttori sittemmin, että vaikka tonteista Laivurinkadun itäpuolisissa kortteleissa silloin vielä muutamat olivat tosin myymättä, Konttori kuitenkin, koska erityisesti huvilatonttien kysyntä tuntui suurelta, oli katsonut ajan olevan käsissä ryhtyä toimenpiteisiin Laivurinkadun länsipuolisen alueen luovuttamiseksi rakennustoimintaa varten, jonka ohella Konttori oli lähettänyt sekä suunnitelman huvilakaupungiksi eteläisessä osassa kuudetta kaupunginosaa siihen kuuluvine kustannusarvioineen tarpeellisista tientasotuksista, kanavoimisesta ja istutuksista alueella, jotka päättyivät edellisistä 210,400 markkaan ja jälkimmäisistä 155,000 markkaan eli yhteensä 365,400 markkaan, että myös ehdotuksen määräyksiksi sinne aiottujen

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 24. — ²⁾ Katso 1899 vuod. kert. siv. I, 1 ja Valt. pain. asiak. N:o 14 vuodelta 1899.

huvilatonttien rakentamisesta. Puutarhalautakunta, jonka lausuntoa asiasta vaadittiin, huomautti, että Rakennuskonttorin tekemät kustannuslaskelmat istutuksista alueella pikemmin olivat katsottavat liian alhaisiksi kuin liian korkeiksi, mutta hyväksyi kuitenkin, edellyttäen että käytäviin ja hiekkakenttiin tarvittava täyteaines olisi saatavissa rakennustonteista kaupungissa alhaisemmasta kuljetusmaksusta kuin 3 markkaa 75 penniä m³:ltä, Konttorin mainitseman arviosumman. Mitä tulee kysymykseen mainittujen istutusten kunnossapidosta, jotka eivät vaatisi ensiluokkaista hoitoa, vaan ainoastaan sellaisen hoidon että niillä kesäsin olisi koristava ulkomuoto, katsoi Puutarhalautakunta vuotuisen hoitokustannuksen voitavan laskea 4,650 markaksi alueen koko alalta.

Kaupungin Valaistuslaitoksen hallitus, jota Kamari oli kehottanut jättämään lausunnon puheenalaisen huvila-alueen vastaisen valaistuksen vaatimista kustannuksista, oli laskenut niitten nousevan 47,250 markkaan sekä merkinnyt vastaisten kaasulyhtyjien lukumäärän 80 kappaleeksi.

Näitten ehdotusten johdosta katsoi Rahatoimikamari olevansa velvoitettu tekemään Valtuustolle esityksen asiasta, mutta sitä ennen oli Valtuustolle jätetty arkkitehtien Armas Lindgrenin, Lars Sonckin ja Bertel Jungin syyskuun 17 päivänä 1906 päiväämä kirjelmä ynnä heidän laatimansa vaihtoehtoinen ehdotus useinmainitun alueen tasottamiseksi. Kun sanottu suunnitelma oli Rahatoimikamariin lykätty ja Rakennuskonttori antanut siitä lausuntonsa, otettiin asia uudelleen käsiteltäväksi Kamarissa, joka kuitenkin katsoi tarpeelliseksi kehottaa Puutarhalautakuntaa jättämään uuden lausunnon asiasta. Kirjelmässä tammikuun 25 päivältä 1907 huomautti Lautakunta, joka oli jättänyt asian enemmän valmistelun arkkitehtien Schjerfbeckin, Sonckin ja Neoviuksen sekä kaupungininsinööri Idströmin ja kaupunginpuutarhuri Olsonin muodostamalle valiokunnalle, että Lautakunta oli voinut yhtyä mainittujen valiokunnanjäsenten yksimielisesti hyväksymään ehdotukseen.

Kirjelmän ohella huhtikuun 11 päivältä N:o 140¹⁾ lähetti Kamari Valtuustolle sitten kaikki nämä ehdotukset sekä antoi niistä seikka-peräisen selvityksen, josta m. m. kävi selville seuraavaa:

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 14 ynnä liitteet.

Vertailtaessa toisiinsa eri ehdotuksia kyseessä olevan alueen järjestämiseksi kävi selville, että yhteenlaskettu tonttiala Rakennuskonttorin ehdotuksen mukaan nousi noin 59,800, arkkitehtien mukaan noin 55,000 ja Puutarhalautakunnan mukaan noin 59,000 neliometriin. Lisäksi huomautti Rahatoimikamari, että Rakennuskonttori yllämainitussa kirjelmässään toukokuun 18 päivästä 1905 oli tehnyt yksityiskohtaisen ehdotuksen rakennusjärjestykseksi nyt puheenalaiselle kaupunginosalle. Tämä ehdotus oli pääasiallisesti yhtäpitävä kortteileita N:oja 180, 182, 183 ja 185 varten voimassa olevan rakennusjärjestyksen kanssa, kuitenkin ottaen huomioon erinäiset asianhaaran vaatimat eriäväisyydet. Myös kyseessäoleviin määräyksiin nähden oli Puutarhalautakunta puolestaan katsonut erinäisten muutosten ja lisäysten niihin olevan tarpeen vaatimia. Lautakunnan ehdotuksen mukaan oli ehdotus rakennusjärjestykseksi näin kuuluva:

1) Asuinrakennus on lupa sijoittaa ainoastaan sille tontin osalle, joka kaupungin asemakaavassa on tummemmalla värillä merkitty. Jos kuitenkin pintaalasuhde vaatisivat rakennusta sijoitettavaksi toisin, olkoon tämä sallittu kaupungin viranomaisten tehdystä pyynnöstä annettua siihen luvan ja ottamalla huomioon muilla tonteilla mahdollisesti tavattavain rakennusten asema.

2) Tontin pintaalasta rakennettakoon korkeintaan kaksi viidettäosaa, ei kuitenkaan suurempaa pintaalaa kuin yhteensä 240 m².

3) Asuinrakennus on lupa sijoittaa tontille joko erilleen tai välitömästi toista tontinrajaa pitkin, missä jälkimäisessä tapauksessa vähintään 4 metrin levyinen tyhjä pintaala on naapuritontteja vastaan jätettävä rakentamatta.

4) Erillään olevan rakennuksen kaikki ulkoseinät ovat fasaadina käsiteltävät; sellaisenkin rakennuksen palomuuuri, jonka toinen seinä on tontinrajalle päin on taiteellisesti käsiteltävä.

5) Asuinrakennus rakennettakoon niin korkeaksi että katonharja ei nouse kullekin yksityiselle tontille vahvistettua ja mittakirjeessä mainittua määrää ylemmäksi, laskettuna keski-vedenpinnasta, ja on siinä myös otettava huomioon ettei katonräystä nouse ylemmälle kuin 6 metriä alle äskenmainittua mittauskirjeessä säädettyä korkeinta määrää. Päättyjä ja torneja, jotka kohoavat katonräystään yli, älköön ase-

tettako kahta viidettä osaa suuremmalle alalle yhteenlaskettua fasaadipituutta.

6) Ullakolle sijoitettakoon asuinhuoneita siinä tapauksessa että tarpeelliset toimenpiteet tulenvaaran ehkäisemiseksi ovat suoritettut.

7) Laillinen aitaus on metallista tahi taiteellisesti käsitelty kivinen muuri, jonka korkeus saa vaihdella 1,0 ja 2,0 metrin välillä.

8) Tontin omistaja olkoon velvollinen tontin rakentamattomalle osalle laittamaan istutuksen ja pitämään sitä siistissä kunnossa. Istutuksen asianmukaiseen kunnossapitoon nähden olkoon tontin omistaja kaupunginpuutarhurin valvonnan alaisena ja velvollinen noudattamaan tämän osotuksia.

Vaikkapa pääasiassa yhtä mieltä Puutarhalautakunnan kanssa sen ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi vastaista huvila-aluetta varten, katsoi Kamari kuitenkin, että 2) kohdassa ehdotettu 240 m²:n laajuisen suurin pinta-ala tonttia, mikä saataisiin rakentaa, oli niukanpuoleisesti laskettu, vaikka Kamari ei kuitenkaan tahtonut tähän tehdä muutosehdotusta. Sitä vastoin näytti se muoto, minkä Puutarhalautakunta oli antanut 3) kohdalle, välttämättömästi vaativan toisin muodostelua, koska se saattoi antaa tukea erilaiselle tulkinnalle. Siinä suhteessa tahtoi Kamari ehdottaa sen näin kuuluvaksi:

3) Asuinrakennus sijoitettakoon tontille joko erilleen, vähintään 4 metrin välimatkalla naapuritonttien rajasta, tahi myös jotakuta sisempää tonttirajaa vasten, kuitenkin siten että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä ala on jätettävä rakennuksen ja muiden vierustonttien rajain välille. Tontin omistaja ei missään tapauksessa ole oikeutettu rakentamaan rakennusta välittömästi tontin yleistä tietä tahi avointa paikkaa vastaan olevan rajalinjan kohdalle.

Samoin kuin Puutarhalautakunnan katsoi Rahatoimikamarikin, että rakennusjärjestykseen ei pitäisi ottaa Rakennuskonttorin ehdottamaa poikkeusmääräystä N:oilla 205, 212 ja 213 merkityistä kortteleista sekä että siis puheenalaisten erikoismääräysten soveltuttamisen tulisi ulottua koko suunniteltuun huvilakaupunkiin.

Mitä tulee tontinomistajan velvollisuuteen kustantaa kadun kunnossa- ja puhtaanapito alueella, saattaisi määräyksen siitä muodostaa yhtäpitäväksi Keis. Senaatin Kaivopuiston itäistä huvila-aluetta varten vahvistaman rakennusjärjestyksen kanssa, ja näin kuuluvaksi:

«Yleistä tietä huvila-alueella on asianmukaisesti pidettävä kunnossa Maistraatin määräämällä tavalla.

Näitten teitten kunnossapidon kustantavat huvilanomistajat yhteisesti ja jaetaan kustannus näitten hoidosta heidän keskenänsä suhteellisesti heidän tonttinsa pinta-alau mukaan.

Ennenkuin mitään suurempia toisin- tai uutistasotustöitä mainituilla teillä päätetään, on huvilanomistajille annettava tilaisuus lausua mielensä niistä.»

Kaupungille kuuluviin töihin nähden kaupunginosan järjestelyä varten ja siihen kuuluviin kustannuksiin nähden ei voitaisi, kuten myös Rakennuskonttori oli huomauttanut, täyttää yhdenmukaisuutta niissä saavuttaa, ellei kaupunki kustantaisi ja huolehtisi sekä kaduntasotus- ja kanavoimistöistä että myös kaikkien asemakaavaan merkittyjen istutusten järjestelystä. Kuten edellä on huomautettu, oli kustannukset tarvittavista tasotus- ja kanavoimistöistä laskettu 210,400 markaksi, kun taas laittokustannukset suunnitelluista istutuksista urheilukenttineen eivät tulisi 155,000 markkaa pienemmiksi, minkä ohella lopuksi kustannukset vastaisista kaasujohdoista ja tarpeellisista katu-lyhdyistä oli arvioitu 47,250 markaksi. Kaupungin kaikki menot kyseessäolevan kaupunginosan järjestelystä nousisivat siten 412,650 markkaan. Nämä laskelmat oli kuitenkin tehty Rakennuskonttorin alueen tasotusta varten laatiman alkuperäisen suunnitelman perusteella. Ne melkoiset muutokset, joitten alaisena sanottu suunnitelma oli ollut, koskivat kuitenkin vain mitättömässä määrässä kysymyksen rahallista puolta. Rakennuskonttorin ilmoituksen mukaan oli kustannusten supistaminen pikemmin odotettavissa, jos Puutarhalautakunnan suunnitelma tulisi olemaan lopullinen; ja oli Rahatoimikamari tämän nojalla katsonut uusia kustannuslaskelmia tarpeettomiksi.

Jaettuna m² kohti tonttialaa tulisi mainitusta summasta yksikköhinnaksi 7 markkaa, mutta koska kaupungilla tämän lisäksi tulisi olla jonkinlainen korvaus siitä maasta, minkä se luovuttaisi, sekä hyvitys valaistuksen, teitten kunnossapidon y. m. vaatimista menoista, katsoi Kamari, että tontteja puheenalaisilta alueilta ei pitäisi myydä alle 10 markkaa m²ltä.

Yhdistäen edellä esitetyn ehdotti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi:

hyväksyä Puutarhalautakunnan esittämän ja kaikkien ehdotuksen-tekijäin kannattaman suunnitelman useinmainitun alueen järjestyksi;

samoin hyväksyä Puutarhalautakunnan edellä esittämät alueen rakentamista koskevat näkökohdat Kamarin tekemillä muodostelmilla; sekä

hankkia K. Senaatilta vahvistuksen alueen rakennusjärjestykselle.

Lopuksi anoi Kamari, jos edellä esitetyt näkökohdat saavuttaisivat Valtuuston hyväksymisen, valtuutusta heti antaa laatia ja Valtuustolle jättää tarpeelliset piirustukset alueen asemakaavaa varten.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin esitystä päätti Valtuusto lykätä asian lausunnon antamista varten Terveyslaitokuntaan, joka kirjelmässä syyskuun 26 päivältä ilmoitti, että sittenkun sitä asemakaavaa, joka seurasi kyseessä olevia asiakirjoja, Rakennuskonttorissa oli täydennetty siten, että siihen oli merkitty, mihin osaan tonttia asuinrakennus saataisiin sijoittaa, Lautakunnalla terveydenhoidon kannalta ei ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan alueen jakamiseksi huvilatontteihin. Poikkeavan mielipiteen oli lausunut Lautakunnassa ensimmäinen kaupunginlääkäri, professori W. Sucksdorff.

Ottaen uudelleen asian käsiteltäväkseen, päätti¹ Valtuusto omasta puolestaan hyväksyä Kamarin laatiman ehdotuksen rakennusjärjestykseksi puheenalaisella alueella, jonka vahvistamisesta anomus oli tehtävä asianomaiseen paikkaan, kuitenkin erinäisillä lisäyksillä ja muutoksilla, jotenka ehdotus tulisi kuulumaan seuraavasti:

»Ehdotus Helsingin kaupungin kuudennessa ja seitsemännessä kaupunginosassa olevan Laivurinkadun länsipuolisen alueen rakennusjärjestykseksi.

Se kuudennen ja seitsemännen kaupunginosan alue, joka Helsingin kaupungissa on Laivurinkadun länsipuolella, rakennetaan toukuun 3 p:nä 1895 kaupungille annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten ja mainittuja kaupunginosia varten vahvistetun asemakaavan mukaan niillä poikkeuksilla mainitusta rakennusjärjestyksestä, jotka alempana säädetään:

¹ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 4.

1 §.

(Puutarhalautakunnan ehdotuksen mukaisesti.)

2 §.

3 §.

Asuinrakennus sijoitettakoon tontille joko erilleen, vähintään 4 metrin välimatkalla naapuritonttien rajasta, tahi myös jotakuta sisempää tonttirajaa vasten, kuitenkin siten että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä ala on jätettävä rakennuksen ja muiden vierustonttien rajan välille. Tontin omistaja ei missään tapauksessa ole oikeutettu rakentamaan rakennusta välittömästi tontin yleistä tietä vastaan olevan rajalinjan kohdalle.

4 §.

5 §.

6 §.

7 §.

8 §.

9 §.

Huvila-alueella sijaitseva yleinen tie on asianomaisesti ylläpidettävä Maistraatin määräämällä tavalla.

Näiden teiden ylläpidon kustantavat huvilanomistajat yhteisesti ja jaetaan ylläpitokustannukset heidän kesken suhteellisesti heidän tonttiensa pinta-alaan.

Ennenkuin suurempia kivitystöitä mainituilla teillä päätetään suoritettaviksi, annettakoon huvilanomistajille tilaisuus lausua siitä mieliteensä.»

Lisäksi hyväksyttiin periaatteessa Rahatoimikamarin ehdotus alueen jaoksi erinäisillä keskustelun aikana tehdyillä muutoksilla, sekä annettiin Kamarille tehtäväksi laatia kaksi kappaletta ehdotusta tarvittavaksi asemakaavaksi.

Tämän johdosta lähetti¹⁾ Rahatoimikamari sittemmin Rakennuskonttorin laatimat piirustukset mainittua asemakaavaa varten yhtäpitävinä Valtuuston antamain osotusten kanssa, sekä esitti, siitä huomautettuna, eikö olisi syytä kaupungin tarpeisiin varata tontti N:o 12 korttelissa N:o 226, missä oli useampia jääkauden aikana muodostuneita uurteita ja patoja, tehdäkseen siten mahdolliseksi näitten luonnonmuodostumain säilyttämisen.

Esiteltäessä tätä Kamarin ehdotusta hyväksyi²⁾ Valtuusto sen sillä poikkeuksella, että esitys korttelissa N:o 226 olevan tontin N:o 12 varaamisesta kaupungin tarpeisiin ei antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen, ja oli K. Senaatilta hankittava vahvistus ehdotukselle mainituksi asemakaavaksi.

Vahvistettu rakennusjärjestys XIII, XIV ja XV kaupunginosalle.

Valtuuston kokouksessa maaliskuun 31 päivänä 1903 asettama komitea³⁾ laatimaan ehdotusta uudeksi rakennusjärjestykseksi Töölön alueelle, johon kuuluivat kunnallispormestari E. Öhman, professori G. Nyström ja arkkitehti Lars Sonck sekä varajäseninä oikeusneuvosmies F. W. Heimbürger ja arkkitehti R. Björnberg, antoi huhtikuussa 1907 päivätyn kirjelmän ohella mainitun ehdotuksen⁴⁾ sekä huomautti kirjelmässä selityksen ohella erinäisistä määräyksistä ehdotuksessa, että sittenkun Valtuusto päätöksellä toukokuun 23 päivältä 1905 oli asettanut erityisen valiokunnan uusimaan kaupungin yleistä rakennusjärjestystä toukokuun 3 päivältä 1895, joka vastaisessa uudessa muodossaan ainakin pääasiassa tulisi koskemaan kaupunkia kokonaisuudessaan, valiokunta oli katsonut olevansa velvoitettu esittämään ehdotuksen ainoastaan sellaisten yleisen rakennusjärjestyksen määräysten muuttamiseksi, jotka eivät soveltuneet kyseessä oleville uusille kaupunginosille, ja sellaisiksi uusiksi määräyksiksi, jotka aiheutti näitten kaupunginosien asema ja jako sekä niille sopivimmaksi katsottu rakennustapa.

Ehdotuksesta vaaditussa lausunnossaan huomautti Terveyshoitolautakunta sen johdosta että ehdotuksen perustelussa lausuttiin, että

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 406 jouluk. 2 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 20. — ³⁾ Katso 1903 vuod. kert. siv. I, 2. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 12.

Rakennuskonttori saisi tehtäväkseen Valtuuston vahvistettavaksi lähettää ne yksityiskohtaiset asemakaavat, joitten laatimisen puheenaolevan kaupunginosan epäsäännöllisyys vaati, että niihin yleisiin kaupungin terveydenhoitoa koskeviin tehtäviin nähden, mitkä kuuluvat Terveyslaitokunnalle, nämä yksityiskohtaiset asemakaavat olisivat, koska ei ollut vielä olemassa rakennuslautakuntaa, jossa terveydellisiä etuja valvottaisiin, jätettävät Lautakunnan tarkastettaviksi, ennenkuin ne vahvistettaisiin. — Ehdotuksen yksityiskohdista teki Lautakunta myös erinäisiä pienempiä huomautuksia.

Asiaa käsiteltyään eri kokouksissa ¹⁾ päätti Valtuusto kehottaa Rakennuskonttoria tarvetta myöten laatimaan suunnitelmia eri korttelien rakentamista varten nyt puheenalaisissa kaupunginosissa, ennenkuin kaupunki luovutti ne yksityisille henkilöille, sekä K. Senaattiin jättää anomuksen siitä, että vahvistettaisiin seuraava

Ehdotus rakennusjärjestykseksi Helsingin kaupungin kolmannelletoista, neljännelletoista ja viidennelletoista kaupunginosalle.

Helsingin kaupungin kolmastoista, neljästoista ja viidestoista kaupunginosa rakennetaan sanotuille kaupunginosille vahvistetun asemakaavan sekä kaupungille 3 päivänä toukokuuta 1895 annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaan noudattaen alempana säädettyjä poikkeuksia sanotusta rakennusjärjestyksestä:

1 §.

Ajoportti olkoon, Maistraatin asiaa harkittua, lupa laittaa yhteinen kahdelle tai useammalle tontille; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja merkittävä Maistraatin pöytäkirjaan sekä kaupungin tonttikirjaan.

Muu ajoportti tai läpikäytävä, josta yleisen rakennusjärjestyksen 28 §:ssä mainitaan, ei ole tarpeellinen.

2 §.

Jos tontti on rakennettavaksi lunastettu, on tontille kahden vuoden kuluessa siitä, kun tontti on vastaanotettu, rakennettava katua

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 15 ja 28 p. § 1.

tai yleistä paikkaa vasten vähintään puolet sitä alaa, mitä sille on rakennuspinnaksi myönnetty, uhaila, kuin yleisen rakennusjärjestyksen 29 §:ssä sanotaan.

Sama olkoon laki, jos tontilla löytyvät rakennukset ovat häviyneet tulipalon kautta tai muuten tai jos ne poismuutetaan.

3 §.

Seuraaville tonteille saa rakentaa taloja ainoastaan tulenkestävästä aineesta:

- a) kaikille tonteille kolmannessatoista kaupunginosassa;
- b) niille neljännentoista kaupunginosan tonteille, jotka ovat etelään Adlercreutzin- ja Runeberginkaduista sekä näiden katujen ja Läntisen Viertotien varsilla; sekä
- c) viidennentoista kaupunginosan Läntisen Viertotien varrella oleville tonteille.

4 §.

Laitosta, joka aiheuttaa suurempaa tulenvaaraa, kuin myöskin pajaa, työhuonetta tai muuta laitosta, joka savun tai synnyttämänsä melun takia taikka muusta syystä on lähellä asujille haitallinen, ei saa kyseessä oleviin kaupunginosiin rakentaa.

5 §.

Rakennusta, jota ei ole tehty tulenkestävästä aineesta, älköön rakennettako neljää (4) metriä lähemmäksi rajatonttia, älköön myöskään rakennettako sellaista rakennusta kahdeksaa (8) metriä lähemmäksi toista samanlaatuista ainetta olevaa rakennusta.

6 §.

Jos jostakin tontista on sitä lunastettaessa tai muutoin erityisesti määrätty, että suurempi osa tonttia on jätettävä rakentamatta tai että sille on rakennettava matalampia rakennuksia kuin yleensä on sallittu, tai jos tontin omistaja on tontin rakentamiseen nähden erityisesti sitoutunut johonkin muuhun, pysyköön se voimassaan myöskin tontin uutta omistajaa vastaan; kuitenkin on sellainen määräys merkittävä tonttikirjaan.

7 §.

Kadun tai avoimen paikan äärellä oleva rakennus olkoon korkeintaan kahdeksantoista (18) metriä korkea, laskettuna katukäytävän pinnasta ylimmän kerroksen tai, missä ullakkokerros löytyy, tämän vuoliaiskerroksen yläreunaan. Kaltevalla maalla määrää keskikorkeus.

Katonaluskehän räystääraja ei saa nousta korkeammalle kuin sanottu keskikorkeus, eikä mikään katon osa, lukuunottamatta savupiipuja ja palomureja, kohota yli sen tason, joka sanotun keskirajan kautta kulkee neljänkymmenenviiden (45) asteen kulmassa vaakasuoraa tasoa vastaan.

Mitä nyt on sanottu, ei koske kirkkoa tai muuta yleistä rakennusta, jonka korkeuden kussakin eri tapauksessa määrää asianomainen viranomainen.

8 §.

Maistraatilla on oikeus, missä olosuhteet sen vaativat, kuultuaan rakennuskatselmusmiehiä, Terveystalokuntaa sekä asianomaisia, joiden etua asia voi koskea, ehdottaa poikettavaksi siitä, mitä yleisen rakennusjärjestyksen 40 ja 47 §§:ssä sekä yllä olevan 7 §:n toisessa momentissa säädetään, sekä jättää kysymys kuvernöörin ratkaistavaksi.

9 §.

Uudisrakennuksen piirustusten tulee näyttää rakennuksen kaikki kadulta tai avoimelta paikalta näkyvät fasaadit sekä palomuurit, joita tarvittaessa on rakennustaiteellisesti käsiteltävä.

10 §.

Asuinhuoneen tulee saada valaistus seinässä olevan ikkunan kautta, joka on niin sijoitettu, että valo neljänkymmenenviiden (45) asteen kulmassa vapaasti kohtaa seinän ulkosivua sillä kohtaa ikkunan alla, missä lattian pinta jatkettuna leikkaa mainitun seinäsivun.

Asuinhuoneen tulee olla vähintään kaksi kokonaista seitsemän kymmenesosaa (2,7) metriä korkea.

Asuinhuoneen lattian tulee olla vähintään kolme kymmenettä osaa (0,3) metriä korkeammalla kuin ympäröivä maanpinta, laskettuna kaltevalla maalla keskikorkeutena.

11 §.

Pienessä rakennuksessa saakoon porras, harkiinnan mukaan, olla ainoastaan yhden ja kahden kymmenesosan (1,2) metrin levyinen.

12 §.

Katettuja rakennuksesta ulkonevia osia ja parvekkeita älköön rakennettako kolmea (3) metriä lähemmäksi tontin rajaa, älköönkä niiden leveys olko suurempi kuin yksi (1) metri tai pituus enempää kuin neljäsosa fasaadin pituudesta.

13 §.

Kortteleihin N:oihin 414, 415, 421, 434, 488, 495, 501, 507, 508, 509, 515 ja 516 nähden ovat voimassa kortteille N:roille 180, 182, 183 ja 185 vahvistetun erityisen rakennusjärjestyksen määräykset.

Huvilakortteleihin N:roiin 454--461, 472, 482, 483, 489, 490, 491, 496, 497, 502, 503, 504, 510, 511, 517 ja 518, huvilatontteihin N:roiin 36, 38 ja 40 Nordenskiöldinkadun varrella korttelissa N:o 467 sekä Eläintarhan alueeseen rajoittuviin huvilatontteihin korttelissa N:roissa 520—525 nähden on sovellettava kuudennen kaupunginosan huvila-alueelle laadittu rakennusjärjestys.

Sittemmin ilmoitettiin¹⁾ Maistraatin kirjelmällä marraskuun 9 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti lokakuun 21 päivänä esiteltäessä Valtuuston edellämainittua anomusta oli nähnyt hyväksi suostua siihen.

Vahvistettu
uusi rakennus-
järjestys Kaivo-
puiston itä-
selle huvila-
alueelle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa tammikuun 31 päivänä 1905 oli päättänyt K. Senaattiin jättää anomuksen vahvistuksesta ehdotukselle uudeksi rakennusjärjestykseksi Kaivopuiston itäistä huvilaaluetta varten sekä sittemmin vastannut erinäisiin alueen huvilanomistajain ehdotusta vastaan tekemiin muistutuksiin²⁾, ilmoitettiin Valtuustolle Maistraatin kirjelmällä toukokuun 6 päivältä 1907 tiedoksi³⁾, että K. Senaatti asian käsittelyssä 10 päivänä edellistä huhtikuuta oli vahvistanut sanotun rakennusjärjestyksen⁴⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 28. — ²⁾ Katso 1905 vuod. kert. siv. I, 19 ja 1906 vuod. kert. siv. I, 26. — ³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 9. — ⁴⁾ Otettu »Helsingin kaupungin Kunnallisasetuskoelman» lisäykseen, 1902—1907 siv. 56—58.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat eräät tonttien omistajat kortteleissa N:ot 180, 182, 183 ja 185 seitsemättä kaupunginosaa esiintuomillaan syillä anoneet tehtäväksi eräitä muutoksia sanottuja kortteleita varten voimassa olevaan rakennusjärjestykseen. Asian lykkäsi ¹⁾ Valtuusto valiokuntaan, jonka Valtuusto oli aikaisemmin asettanut käsittelemään kysymystä huokeain asuintonttien lisäämisestä.

Anomus korttelien N:ojen 180, 182, 183 ja 185 rakennusjärjestyksen muutamisesta.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa marraskuun 27 päivänä edellistä vuotta oli päättänyt ²⁾ K. Senaatilta anoa asemakaavanmuutosta tontteille N:ot 1, 5 ja 6 Kulmakadun varrella korttelissa N:o 24, ilmoitettuun ³⁾ Maistraatin kirjelmällä helmikuun 27 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti asiaa 5 päivänä viimeainittua kuuta esitellessä oli vahvistanut sanotun asemakaavanmuutoksen.

Vahvistettu asemakaavanmuutos korttelille N:o 24.

Samoin sai Valtuusto ilmoituksen ⁴⁾ siitä, että K. Senaatti viimeainittuna päivänä esitellessä Valtuuston anomusta vahvistuksesta ehdotukselle muutetuksi asemakaavaksi Punanotkon alueelle oli nähnyt hyväksi suostua tähän anomukseen.

Vahvistettu asemakaavanmuutos Punanotkon kadulle.

Kirjelmässä toukokuun 20 päivältä 1903 oli Helsingin Diakonissalaitoksen Hallitus, joka laitos Valtuuston päätöksellä maaliskuun 19 päivältä 1895 oli saanut haltuunsa eteläisen osan korttelia N:o 304 sekä sitäpaitsi Valtuuston päätöksellä toukokuun 12 päivältä 1896 vuokraoikeuden kolmeksikymmeneksi vuodeksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1896, pohjoiseen osaan mainittua korttelia, Valtuustolta anottu, että kaupunki luovuttaisi tämän pohjoisen osan sanottua korttelia N:o 304 kuin myös korttelit N:ot 311 ja 354 maksuttomasti laitokselle täydellä omistusoikeudella. Antamassaan lausunnossa mainitsi ⁵⁾ Raha-toimikamari, johon Valtuusto oli asian lykännyt, että Kamarin toimitamassa katselmuksessa sanotulle alueelle, pinta-alaltaan yhteensä 14,365,323 m², oli pantu arvoksi 115,193 markkaa 67 penniä pohjoisesta osasta korttelia N:o 304 sekä kortteleista N:ot 311 ja 354 yhteensä 287,306 markkaa 46 penniä. Katsoen kahden viimeainitun korttelin korkeaan arvoon ja koska lisäksi kortteleita ympäröiväin katujen tasotus veisi noin 130,000 markan suuruisen kustannuksen, ei Kamari ollut katso-

Esitys erinäisten alueitten luovuttamisesta Helsingin Diakonissalaitokselle. Anomus asemakaavanmuutoksesta korttelille N:o 393.

1) Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 27. — 2) Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 2, 3. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 11. — 4) Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 9. Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 12. — 5) Rhkn kirj. N:o 43 tammik. 17 p.

nut voivansa puoltaa Hallituksen esitystä siinä muodossa, missä se oli Valtuustolle jätetty; sitävastoin oli Kamari arvellut, että Helsinginkadun pohjoispuolella oleva 14,500 m²:in suuruinen alue, jonka arvo oli laskettu 72,500 markaksi, olisi laitokselle luovutettava vuokralla käytettäväksi, kunnes se otettaisiin kaupunginasemakaavaan, jonka jälkeen se olisi jätettävä laitokselle täydellä omistusoikeudella; ja oli myös Hallitus voinut hyväksyä tämän ehdotuksen. Oheenliittäen sanotun alueen näyttävän karttaluonnoksen esitti Rahatoimikamari sen vuoksi Valtuuston päätettäväksi:

myydä Diakonissalaitokselle 115,193 markan 67 pennin hinnasta sen osan korttelia N:o 304, mikä laitoksella siihen asti oli ollut vuokralla;

antaa kauppasumman ensimmäistä kiinnitystä vastaan korottomasti olla maksamatta, niin kauan kun aluetta käytettäisiin laitoksen tarkoituksiperäin hyväksi;

edelleen antaa laitokselle maksuttomasti vuokralle sanotun, Helsinginkadun pohjoispuolella olevan alueen, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1908 toistaiseksi ja kunnes se otettaisiin kaupunginasemakaavaan, jolloin laitokselle vakuutettaisiin täysi omistusoikeus alueeseen;

että Diakonissalaitos ei olisi oikeutettu vaatimaan Helsinginkadun tasotusta, ennenkuin se olisi kaupungille sopivaa; sekä lopuksi jos tämä ehdotus saavuttaisi Valtuuston hyväksymisen,

antaa Kamarille tehtäväksi jättää ehdotuksen tarvittavaksi asemakaavanmuutokseksi.

Tämän Rahatoimikamarin esityksen Valtuusto kaikin puolin hyväksyi 1).

Kamarin tämän jälkeen jätettyä 2) piirustukset mainittua asemakaavanmuutosta varten, josta kävi selville että Diakonissalaitokselle luovutetusta alueesta muodostettaisiin uusi kortteli, merkitty N:olla 393, ja Terveystalokorttelin annettua siitä vaaditun lausunnon, päätti 3) Valtuusto tehdä asianomaiseen paikkaan anomuksen ehdotuksen vahvistamisesta.

Lääninhallituksen lähetepäätöksellä tammikuun 17 päivältä 1902 oli Valtuustolta vaadittu lausuntoa, olisiko ja millä ehdoilla kaupunki

Kysymys kaup-
pasumman suorittamisesta

1) Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 11. — 2) Rhkn kirj. N:o 157 toukok. 10 p. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 26.

taipuvainen uutta taloa varten suomalaiselle normaalilyseolle luovuttamaan Valtiolaitokselle tontin N:o 7 Ratakadun varrella korttelissa N:o 60. Tämän johdosta Valtuusto kuulusteltuaan Rahatoimikamaria päätti selittää kaupungin halukkaaksi 56,937 markan 82 pennin hinnasta luovuttamaan Punanotkon alueen uuden jaon mukaan sanotusta tontista muodostetut tontit, merkityt N:oilla 4 ja 6. Sittenmin ilmoitettiin Valtuustolle, että viimeainitut tontit ostettaisiin Valtiolaitoksen laskuun, ja jätti Valtuusto kokouksessa kesäkuun 9 päivänä 1903 Rahatoimikamarin tehtäväksi kaupungin puolesta laatia tontteihin kauppakirjat. Tätä asiaa koskevissa neuvotteluissa Valtiolaitoksen ja kaupungin välillä ei oltu kosketeltu kysymystä suomalaisen normaalilyseon vanhasta koulutalosta eikä sen vastaisesta käytöstä. Koska kuitenkin Rahatoimikamarin tietoon oli tullut, että sanottua koulutaloa, joka sijaitsee oppilaitoksen tarpeisiin kaupungin maksuttomasti luovuttamalla tonteilla N:oilla 2 ja 4 Ratakadun varrella, mitkä vastaavat pääasiallisesti osaa tontista N:o 2 myöhemmän jaon mukaan, käytettiin tarkoitukseen, mikä ei vastannut alkujaan aiottua, jätti Rahatoimikamari Valtuustolle selvityksen viimeainittujen tonttien joutumisesta Valtiolaitoksen haltuun, mistä kävi selville, että sittenkun Valtuusto joulukuun 4 päivänä 1875 oli nähnyt hyväksi suostua Suomalaisen alkeisopiston johtokunnan anomukseen mainittujen Ratakadun varrella olevien tonttien N:ojen 2 ja 4 luovuttamisesta paikaksi sanotulle koululle, Maistraatti oli huhtikuun 28 päivänä 1877 antanut luovuttamisesta seuraavan asiakirjan:

tontista N:o 2 Ratakadun varrella korttelissa N:o 60. Esitys viimeainitun korttelin asemakaavan muutoksesta.

»Pormestari ja Raati Suomen Suuriruhtinaskunnan pääkaupungissa Helsingissä

Tekevät tietäväksi: että koska Valtuusmiehet tässä kaupungissa ovat 4 päivänä Joulukuuta 1875 päättäneet maksuttomasti luovuttaa tontit N:ot 2 ja 4 Ratakadun varrella korttelissa Säynävä täällä rakennuspaikaksi Helsingin yksityiselle suomalaiselle alkeisopistolle hallittavaksi oppilaitoksen omaisuutena ehdolla että tonteille rakennetaan kivitalo ja välipuheella että, jos paikkaa käytetään muuhun tarkoitukseen kuin oppilaitoksen tarpeisiin ja etuihin tai jos laitos lakkauteaan, omistusoikeus tontteihin on kaupungille palautettava sekä että, jos Valtiolaitos vastaisuudessa ottaa huostaansa oppilaitoksen ja tonteille rakennetut koulurakennukset mahdollisesti lunastetaan Valtiolaitoksen laskuun, kauppasummaan ei saa ottaa tonttien arvoa, ynnä myös kesäkuun 1 päivänä viimekulunutta vuotta, pitäen kiinni niistä ehdoista, jotka heidän päätöksensä mukaan 4 päivältä Joulu-

kuuta 1875 kuuluvat edellä mainitun kahden tontin luovuttamiseen, tehneet sellaisen lisäyksen sanottuihin ehtoihin, että jos kysymyksessä olevain maksuttomasti hallittaviksi suomalaisen alkeisopiston tarpeisiin luovutettujen tonttien edellämainitusta syystä tulisi palautua kaupungille, niillä olevain rakennusten haltijain tai omistajain tulee silloin, rakennusten poissiirtämisen uhalla, lunastaa ne kymmentuhannen kolmenkymmenenkuuden markan kahdeksan pennin hinnasta, mikä kauppasumma myös aikaisemmin saataisiin kaupunginkassaan suorittaa, jos niin haluttaisiin, sekä että sitä ennen, milloin tahansa niin saattaisi olla tarpeellista, hallintooikeus useinmainittuihin tontteihin voitaisiin kaupunginviranomaisia kuulematta kolmannelle henkilölle luovuttaa, senvuoksi ja koska Valtuusmiehet kirjelmässä 11 päivältä kuluva huhtikuuta ovat anoneet että Maistraatti laatisi johtokunnalle luovutuskirjan mainituista tonteista, senvuoksi tulevat tontit N:ot 2 ja 4 Ratakadun varrella korttelissa Säynävä, joissa virkaatekevän Kaupungininsinööriin Conrad Reuter'in todistuksen mukaan kummassakin on pituutta pohjoisessa ja etelässä kahdeksankymmentäkaksi sekä idässä ja lännessä yksisatakolmekymmentäkuusi jalkaa eli pintaalaa kummassakin yksituhatta yksisataviisikymmentäkaksi neliöjalkaa, täten luovutetuksi rakennuspaikaksi suomalaiselle alkeisopistolle, edellä olevilla ehdoilla ja välipuheilla sekä noudattamalla ja täyttämällä ne velvollisuudet, jotka kuuluvat tontin omistajalle kaupungissa, hallittaviksi ja omistettaviksi lainvoimaisella oikeudella. Helsingin Raatihuoneella, 28 päivänä Huhtikuuta 1877;»

sekä että sittenkun Hänen Keisarillinen Majesteettinsa lokakuun 15 päivänä 1886 Valtiokonttoriin lähetetyllä Armollisella kirjelmällä oli sallinut että Valtiolaitos saisi 240,000 markan kauppahinnasta lunastaa yksityisen suomalaisen alkeisopiston tarpeisiin mainituille tonteille rakennetun talon siihen kuuluvine opetusvälineineen käytettäväksi valtion lyseota varten, ja omistusoikeus useinmainittuihin tontteihin sekä niille rakennettuun taloon toukokuun 27 päivänä 1887 päivätyllä asiakirjalla Valtiolaitokselle siirtynyt, Valtiolaitos oli, hankittuaan lainhuudatuksen ja saatuaan kiinnekirjan sanottuihin tontteihin viime aikaan asti käyttänyt sitä uudestimuodostetun valtionoppilaitoksen tarpeisiin.

Mikäli yllämainituista asiakirjoista näkyi, käsittivät ne kaksi tonttia, jotka oli luovutettu rakennuspaikaksi suomalaiselle alkeisoppilaitokselle, 22,304 neliöjalkaa eli 1,966,086 m². Rakennuskonttorin tiedonannon mukaan oli Valtiolaitoksen hallussa olevien Ratakadun tonttien pinta-ala voimassa olevan asemakaavan mukaan kuitenkin 846,999 m² suurempi kuin se tonttiala, mikä alkujaan ja yhtäpitävästi vuonna

1875 vahvistetun asemakaavan kanssa oli Valtiolaitokselle luovutettu, mikä eroavaisuus oli syntynyt siten, että Yrjönkatu, sitä tasotettaessa, ei saanut sitä 36 metrin leveyttä, mikä 1875 vuoden asemakaavan mukaan oli varattu sille, vaan ainoastaan tuskin 15 metriä, kun sitä vastoin jällellä oleva osa sanottua katu-alaa asemakaavassa liitettiin kortteliin N:o 60, vaikka kohtuullista korvausta tästä ei ollut tullut kysymykseen, koska Valtiolaitos ei ollut aluetta käyttänyt eikä aidoittanut; Valtiolaitos ei ollut myöskään esittänyt vaatimusta omistusoikeudesta siihen. Näytti siis olevan tarpeen erottaa sanottu osa viimeisestä tontista vastaisuudessa kaupungin käytettäväksi mahdollisesti tarpeelliseksi huomattuja katujärjestelyjä varten.

Viitaten luovutusasiakirjain määräyksiin ja ilmoittaen että Valtiolaitos nyttemmin käytti sanottua koulurakennusta virastohuoneustoina ja huoneustoina jatkokursseja varten eikä siis alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti, esitti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi:

huomauttaa Valtiolaitosta sen velvollisuudesta kaupunginrahastoon suorittaa 10,036 markkaa 8 penniä; sekä

jättää Rahatoimikamarin tehtäväksi antaa laatia ja Valtuustolle jättää yllämainitussa tarkoituksessa ehdotuksen kortteliä N:o 60 Säynävä viidennessä kaupunginosassa koskevaksi asemakaavanmuutokseksi.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto suostuen Rahatoimikamarin puheenalaisen esitykseen ryhtyä sen ensimmäisessä ponnassa ehdotettuun toimenpiteeseen sekä kehottaa Kamaria antamaan laatia ja Valtuustolle jättämään ehdotuksen Rahatoimikamarin jälkimmäisessä ponnassa mainituksi asemakaavanmuutokseksi sekä hyväksyi ²⁾ Kamarin jätettyä ehdotuksen mainitussa tarkoituksessa ja Terveystoimikunnan annettua siitä puoltavan lausunnon, Kamarin ehdotuksen, jonka ohella Valtuusto päätti sille hankkia asianomaisen vahvistuksen.

Rahatoimikonttorin ilmoituksen mukaan suoritettiin sittemmin, marraskuun 13 päivänä 1907, sanottu määrä, 10,036 markkaa 8 penniä, kaupunginrahastoon.

Sittenkun Valtuusto helmikuun 27 päivänä 1906 pitämässään kokouksessa oli päättänyt ³⁾ hyljätä Lääkintähallituksen anomuksen saada Kysymys alueen luovuttamisesta Yliopiston sairaaloille.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 15. — ²⁾ S:n s:n lokak. 8 p. § 13. —

³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 22.

lunastaa tonttipaikoiksi kaikille yliopistonsairaaloille, paitsi psykiatriselle, Eläintarhanhuvilat N:ot 1, 2, 3, 4, 5 ja 14, jonka ohella Valtuusto oli selittänyt olevansa halukas myymään kyseessäolevaan tarkoitukseen korttelit N:o 334, 335, 337, 338, 341 ja 342 välillä olevine katuineen yhdennessätoista kaupunginosassa, joilla oli pintalaa 66,800 m², 686,000 markan suuruisesta hinnasta, ilmoitti Lääkintähallitus joulukuun 18 päivänä 1906 päivätyllä kirjelmällä, että mainittu alue ei Sairaalahallituksen eikä Lääkintähallituksen käsityksen mukaan ollut sopiva aiottuun tarkoitukseen, jonka vuoksi Lääkintähallitus Valtuustolle esitti tiedustelun, tahtoisiko ja millä ehdoilla Helsingin kaupunki Valtiolaitokselle luovuttaa kyseessäolevaan tarkoitukseen oheenliitetyllä kartalla tarkemmin merkityn alueen Bergassa Töölön vielä rakentamattomassa kaupunginosassa, jonka pinta-ala oli noin 70,000 m² ja jota tulisivat ympäröimään suunnitellut kadut, Museonkatu etelässä, Töölön- ja Cygnæuksenkadut idässä, Hesperiankatu pohjoisessa sekä Runeberginkatu lännessä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta lykättiin asia ¹⁾ Rahatoimikamariin, joka samalla sai tehtäväkseen esillä olevan kysymyksen yhteydessä ryhtyä neuvotteluihin asianomaisten kanssa niistä ehdoista, millä niin suuri osa rakentamattomasta aluetta Vanhan ja Uuden klinikan väliltä voitaisiin kaupungille luovuttaa, kuin tarvittaisiin liikeväylän laittamiseksi Nikolain- ja Unioninkatujen väliin.

Tämän tehtävän johdosta määräsi Kamari, hankittuaan lausunnon Rakennuskonttorista, joka erinäisillä ehdoilla puolsi suostumusta Lääkintähallituksen esitykseen, pidettäväksi katselmuksen paikalla, jolloin huomattiin, että anottuun alueeseen kuuluivat Töölön aluetta varten vahvistettuun asemakaavaan otetut korttelit N:ot 435, 436, 441, 442, 443, 447 ja 448 kolmattatoista kaupunginosaa sekä näitten korttelien väliset kadut ynnä länsipuolella korttelia N:o 448 oleva, istutukseksi osotettu paikka; ja pantiin tälle 71,738,568 m²:in suuruiselle alueelle, paitsi viimeainittua istutuksiin aiottua paikkaa, yhteensä 1,800,691 markan 62 pennin arvo eli sen määrän vähennyksellä, johon kustannukset alueen tasotuksesta ja kanavoimisesta nousisivat, tasaluvun 1,600,000 markan arvo. Huomauttaen että Yliopistosairaalain sijoitta-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 14.

minen kyseessäolevalle paikalle tulisi jakamaan kahtia Töölönalueen ja siten vaikeuttamaan sen rakentamista, sekä että muutamat niistä tonteista, jotka käytettäisiin puheenalaiseen tarkoitukseen, erittäin edullisesti sijaitsevina todennäköisesti nousisivat mahdollisesti tapahtuvassa huutokaupassa melkoista korkeampaan hintaan, ehdotti Kamari, että kaupunki anotun alueen asemasta Fjälldalissa tarjoksi useimmainittuun tarkoitukseen Valtiolaitokselle kaksi muuta, Meilansin tilan eteläisellä rajalla olevaa, oheenliitetylle kartalle tarkemmin merkittyä aluetta, jotka myös Lääkintöhallitus oli voinut hyväksyä, ja jotka 100,000 m²:in suuruisina Kamari oli arvioinut 720,000 markaksi. Yhdistäen edelläsanotun esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle:

että hylättäisiin Lääkintöhallituksen anomus siitä, että korttelit N:ot 435, 436, 441, 442, 443, 447 ja 448 välillä olevine katuosuuksineen, ynnä istutuksiin osotettu länsipuolella korttelia N:o 448 oleva paikka, kaikki 13:tta kaupunginosaa, luovutettaisiin Valtiolaitokselle;

että Valtuusto sen ohella päättäisi:

että Valtiolaitokselle luovutettaisiin kaksi oheenliitetylle kartalle viivotuksella merkittyä, Meilansin eteläisellä rajalla olevaa tilusaluetta seuraavilla ehdoilla:

että Valtiolaitos sanotuista alueista suorittaisi 7 markkaa 20 penniä neliömetriltä eli siis molemmista, yhteensä 100,000 neliömetrin suuruisista alueista 720,000 markan suuruisen summan, sekä

että Valtiolaitos sen lisäksi luovuttaisi kaupungille niin suuren osan rakentamattomasta alueesta niin sanottujen Vanhan ja Uuden Klinikan välistä, kuin tarvittaisiin kadun laittamiseen Unionin- ja Nikolainkatujen väliin sekä istutusten järjestämiseen sen varrelle;

että Valtiolaitos tarpeen mukaan saisi ottaa huostaansa kyseessäolevat tilusalueet ja kauppasumma sitä mukaan suoritettaisiin, kuitenkin niin että kauppasopimuksen tultua tehdyksi vähintään kymmenesosa koko sovitusta määrästä maksettaisiin ja kauppahinta kaikissa tapauksissa suoritettaisiin kymmenen vuoden kuluessa, laskettuna kauppasopimuksen allekirjoittamispäivästä; sekä

että tämä kaupungin tarjous kestäisi vuoden 1908 loppuun, jonka ajan kuluessa kauppasopimuksen tulee olla tehdyn.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 282 elok. 29 p. (Valt. pain. asiak. N:o 33.)

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätettiin ¹⁾ hyväksyä Rahatoimikamarin edellä mainittu esitys, mutta olisi kyseessä oleva alue, ennenkuin se Valtiolaitokselle myytäisiin, otettava kaupunginasema-kaavaan.

O. Y. Suomen
Puutarhayhdis-
tyksen Eläintar-
hassa olevien
laitosten lu-
nastus.

Sittenkun Lisätty Valtuusto kokouksessa joulukuun 21 päivänä edellistä vuotta oli valtuuttanut ²⁾ Rahatoimikamarin ryhtymään Suomen Puutarhayhdistyksen Osakeyhtiön hallituksen kanssa neuvotteluihin yhdistyksen Eläintarhassa olevain laitosten lunastuksesta Valtuuston vahvistamasta hinnasta, oli Hallitus, Kamarin tekemän tiedustelun johdosta, selittäytynyt halukkaaksi suostumaan tarjoukseen ehdolla, että yhdistys kasvivarastojensa loppuunmyyntiä varten saisi aikaa syksyyn saakka 1907 sekä että tarpeelliset kasvihuoneet ja palvelusväen asuinhuoneet täksi ajaksi asetettaisiin yhdistyksen käytettäväksi. Ilmoituksen ohella neuvottelujen tuloksesta esitti ³⁾ Rahatoimikamari sitten Valtuuston päätettäväksi, että kaupunki sitoutuu talvipuutarhana kunnossapitämään kenraali J. af Lindforsin Suomen Puutarhayhdistyksen Osakeyhtiölle lahjoittamaa n. s. palmuhuonetta sekä pitämään sinne pääsyä yleisölle vapaana; että kaupunki ottaisi haltuunsa Alppipaviljongin ravintolan sekä vastaisuudessa käyttäisi ravintolaa ja siitä lähtevää voittoa kauppaneuvos H. Borgströmin kirjelmän huhtikuun 2 päivältä 1874 mukaisesti sekä että kauppahinnan suorittamiseksi kyseessä olevista laitoksista käytettävissä olevista lainavaroista osotettaisiin 58,000 markan suuruinen summa etukäteen kaupunginrahastosta suoritettavaksi. Lopuksi ilmoitti Rahatoimikamari, että Kamari oli kehottanut Puutarhalautakuntaa ottamaan harkittavaksi ja jättämään ehdotuksen korjaustöiksi ja muiksi toimenpiteiksi, jotka maiuitun sopimuksen johdosta kaupungin ja Suomen Puutarhayhdistyksen välillä saattaisivat olla tarpeen vaatimat.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin esitystä hyväksyi ⁴⁾ Valtuusto sen, kuitenkin sillä muutoksella, että Puutarhayhdistyksen puheenalaisen laitosten lunastukseen tarvittavaa summaa ei osotettaisi käytettävissä olevista lainavaroista, vaan hankittaisiin Lisätyn Valtuuston edellämäinitun päätöksen mukaisesti joulukuun 21 päivältä 1906 kuu-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 3. — ²⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 9 j. ss.

³⁾ Rhkn kirj. N:o 52 tammik. 31 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p. § 24.

den vuoden maksuajalla otetulla lainalla, ynnä myös sillä tarkemmalla määräyksellä, että kaupungin velvoitusta talvipuutarhana kunnossapitää palmuhuonetta sekä kauppaneuvos H. Borgströmin kirjelmän mukaisesti huhtikuun 2 päiväältä 1874 käyttää Alppipaviljongin ravintolaa ja sen tuottamaa voittoa ei ulotettaisi sitä aikaa pitemmälle kuin miksi yhdistyksellä itsellään oli hallinto-oikeus siihen maahan, missä kyseessä olevat laitokset olivat, eli siis vuoden 1931 loppuun. Tämä Valtuuston päätös, mikäli se koski edellämaitun lainan ottamista, oli alistettava K. Senaatin harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sittemmin ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 22 päiväältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä saman kuun 3 päivänä Valtuuston anomusta vahvistuksesta päätökselle mainitun lainan ottamisesta oli nähnyt hyväksi hyväksyä ja vahvistaa sanotun päätöksen; tästä Valtuusto¹⁾ päätti antaa tiedon Rahatoimikamarille.

Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä oli kauppaneuvos Leon. Borgström, sen johdosta että sittenkun everstiluutnantti Rudolf Schulman ja hänen sittemmin kuollut puolisonsa Selma Schulman, syntyisin Borgström, lahjakirjalla huhtikuun 17 päiväältä 1906 olivat Helsingin kaupungille lahjoittaneet kaksi eri »Turvik» ja »Tursten» nimistä, Turholmin verotilasta lohkaistua palstaa, hänen etujansa huvilanomistajana Turholmin tilan maalla tuntuvasti oli kosketettu mainitun lahjoituksen kautta, anonut että kaupunki kohtuullisesta korvauksesta antaisi hänelle vuokralle viidenkymmenen vuoden ajaksi hänen huvila-alueensa ympäröivän maakaistaleen. Katselmuksen toimitettua paikalla anoi²⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta, ilmoittaen että sittemmin kuolleen kauppaneuvos Borgströmin perilliset olivat selittäneet haluavansa jatkaa hänen anomustaan, valtuutusta vuokrata kauppaneuvos Borgströmin perillisille edellämaitun, oheenliitetylle kartalle tarkemmin merkityn alueen 30 vuoden ajaksi ja 250 markan suuruista vuotuista vuokramaksua vastaan.

Ennenkuin asia oli Valtuustossa ollut lopullisesti ratkaistavana, ilmoittivat anojat, että he olivat ryhtyneet neuvotteluihin kyseessä olevaan alueeseen rajoittuvan maapalstan hankkimisesta, jonka anojat aikoivat tarjota kaupungille vaihdoksi useinmainittua aluetta vastaan.

1) Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 13. — 2) Rhkn kirj. N:o 190 kesäk. 6 p.

Tämän johdosta päätti ¹⁾ Valtuusto palauttaa asian Rahatoimikamariin, antaen Kamarille tehtäväksi neuvottelujen jälkeen anojain kanssa jättää sellaisen ehdotuksen asiasta, mihin syytä saattaisi ilmaantua.

Siten saamansa tehtävän täyttämiseksi ilmoitti Kamari kirjelmässä N:o 316 syyskuun 26 päivältä, että kauppias Arthur Borgström kauppaneuvos Leon. Borgströmin kuolinpesän puolesta oli antanut Rahatoimikamarille tiedon siitä, että sanottu kuolinpesä kahden esiintuodun kauppakirjan mukaan oli saanut haltuunsa mainitun »Hälviksängen» nimisen maapalstan sekä anonut, että kaupunki, saaden tämän niityn, luovuttaisi yllämainitun, kauppaneuvos Borgströmin kirjelmässä tarkemmin määrätyn alueen, jossa tarkoituksessa anoja oli jättänyt Lääninmaanmittauskonttorissa laaditun todistuksen niityn asemasta ja suuruudesta. Puoltaen suostumista anomukseen esitti Rahatoimikamari Valtuustolle, että kauppaneuvos Leon. Borgström-vainajan perillisille luovutettaisiin mainittu 0,9011 ha:n suuruinen maapalsta ehdolla, että anojat jättäisivät »kauppaneuvos Henrik Borgströmin lahjoitukselle» »Hälviksängen» nimisen 0,683 ha:n suuruisen maapalstan; ja olisi ehdotus, jos sen Valtuusto hyväksyisi, alistettava K. Senaatin Talousosaston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Esityksen Valtuusto hyväksyi ²⁾.

Varikkokorttelin N:o 187 käyttö.
Kysymys suuremman pakkahuonetilan hankkimisesta.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa lokakuun 30 päivänä edellistä vuotta oli tarkoitusta varten erityisesti asetettuun valiokuntaan lykkännyt kysymyksen Helsingin Varikko-osakeyhtiön oikeudesta lunastaa varikkokorttelin N:o 187 Katajannokalla ³⁾ ja valiokunta jättänyt lausunnon, esitettiin Valtuuston kokouksessa tammikuun 22 päivänä ⁴⁾ tämä asia ynnä sen yhteydessä oleva kysymys lisärakennuksesta Tullija Pakkahuoneeseen Katajanokalla, minkä johdosta Valtuusto päätti lykätä asiat Satamarakennustoimikuntaan, lisättynä liike- ja tullimiehillä, joiksi sittemmin valittiin ⁵⁾ valtuusmiehet, herrat O. Häggman ja A. Lundqvist sekä ylitirehtööri Verner Lindberg, satamakapteeni Oskar Andstén sekä kauppaneuvokset Lars Krogius ja Victor Ek; ja olisi siten lisätyn Satamarakennustoimikunnan otettava uudelleen harkittavaksi kysymys sopivimmasta tavasta tyydyttää kaupungin suuremman pakkahuonetilan tarvetta.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 4 — ²⁾ S:n s:n lokak. 1 p: § 18. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 43. — ⁴⁾ § 38. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 17.

Harkittuansa siten saamaansa tehtävää esitti Toimikunta Valtuustolle, pidättäen itselleen oikeuden vastaisuudessa saada jättää lisäehdotuksen asiasta, tuntuvimman pakkahuonetilan puutteen korjaamiseksi:

että kolmeen Länsi-Rannan tavarasuojuksen pohjoiseenpäin olevaan osastoon rakennettaisiin lisäksi toinen kerros pääasiassa yhtäpitävästi Toimikunnan kirjelmään liitettyjen, professori Gustaf Nyströmin laatimain luonnospirustusten kanssa;

että pohjoisimpaan lisärakennuksen osastoon laitettaisiin tullihaarosasto, kun taas muut osastot varattaisiin pakkahuonevarikoiksi; sekä

että Valtuusto kyseessäolevaan rakennushankkeeseen myöntäisi 420,000 markan suuruisen määrärahan, johon varat hankittaisiin kahta vuotta lyhyemmäksi maksuajaksi otetulla lainalla.

Valtuuston lykättyä tämän Satamarakennustoimikunnan esityksen Budgettivaliokuntaan ehdotti valiokunta mietinnössään 1908 vuoden meno- ja tulosäännöstä, että Helsingin Kauppavaltuusmiehille annettaisiin tilaisuus lausua mielensä Toimikunnan esityksestä. Tämän ehdotuksen Valtuusto hyväksyi ¹⁾.

Rahatoimikamarille asetetussa kirjelmässä oli täkäläisen venäläisen Aleksanterin-Kimnaasin johtaja anonut saada huutokaupatta omakseen lunastaa tontit N:ot 9 ja 11 Runeberginkadun varrella, 12 Eteläisen Rautatienkadun varrella sekä 52 ja 54 Fredrikinkadun varrella, jotka kaikki sijaitsevat korttelissa N:o 217 neljättä kaupunginosaa. Tämän johdosta toimitti Rahatoimikamari sanottujen tonttien katselmuksen ja arvioimisen ja annettiin niille toimituksessa seuraavat yksikkö- ja kokonaisarvot:

	Pinta- ala m ²	Yksikkö- hintaa	Kokonais- arvo
tontti N:o 9 Runeberginkadun varrella	1,818,250	28: —	50,911: —
» » 11 » «	1,262,662	40: —	50,506: 48
» » 12 E. Rautatienkadun «	1,286,500	25: —	32,162: 50
» » 54 Fredrikinkadun »	1,134,000	33: —	37,422: —
» » 52 » »	1,599,000	26: —	41,574: —
	7,100,412	Smk. 212,575: 98	

Erinäisten
korttelin N:ou
217 osain
myynti.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. § 1.

Edelleen havaittiin katselmusasiakirjasta, että korttelia ympäröivistä kaduista ainoastaan Fredrikinkatu oli tasotettu ja että osa tonteista N:ot 9 ja 52 oli Suomen Valtiolaitoksen vuonna 1900 Suomen Kaartinpataljoonan halkopihaksi ostaman alueen sisällä.

Kirjelmässä Valtuustolle syyskuun 19 päivältä N:o 312 ilmoitti Rahatoimikamari, että Kimnaasin johtaja Kamarin tekemään tiedusteluun kyseessäolevan tontinoston tarkoituksesta oli maininnut, että Kimnaasin tarkoitus Kaikkeinkorkeimman antaman luvan mukaisesti oli hankkia kaupungilta sanotut tontit vaihdettaviksi venäläiselle sotilaslaitokselle kuuluviin, enemmän keskuksessa oleviin ja uuden kimnaasitalon rakentamista varten sopivampiin tontteihin N:ot 1 ja 2 Vilhelminkadun varrella kortteleissa N:ot 37 ja 41 toisessa kaupunginosassa, jotka viimeainitut tontit parastaikaa olivat venäläisen sotilas-sairaalan käytettävänä.

Koska siis kyseessäolevain tonttien oston tarkoituksena oli tehdä mahdolliseksi uuden talon rakentamisen venäläiselle kimnaasille ja kysymys siis koski sivistystarvetta, jonka avustaminen ei tosin kuuluu kaupunginviranomaisille, mutta jota ei kuitenkaan voitu kieltää, katsoi Rahatoimikamari olevansa velvoitettu Valtuustolle puoltamaan sanottua anomusta mikäli se koski kysymystä saada ennen muita käyväällä oikeudella lunastaa tehdyn arvioimisen mukaan edellämäinitun alueen, ja tämä sitä suuremmalla syyllä, koska puheenalaista aluetta ei saattaisi pitää sanottavan arvoisena kaupungille, sen jälkeen kun sitä aluetta, jota aikaisemmin oli käytetty Suomen Kaartinpataljoonan halkopihana, nyttemmin, vaikka Suomen Valtiolaitoksen omaisuutta, käytti venäläinen sotilaslaitos.

Kuten kuitenkin Kamarin kirjelmään liitetty kartta tarkemmin osotti, eivät sen alueen rajat, jonka Valtiolaitos aikaisemmin oli lunastanut ja jota nyt käytti venäläinen sotilaslaitos, langenneet yhteen tonttirajojen kanssa korttelissa N:o 217 eikä tämän korttelin rajojen kanssa, jommoisina ne Töölön aluetta varten vahvistetun asemakaavan mukaan olivat vahvistetut. Koska siis Kamarin mielestä ei ollut mahdollista anojalle myydä lunastusta varten puheeksiotettuja tontteja sinänsä, voitaisiin sitävastoin, koska sama viranomainen, jonka hallussa parastaikaa oli järeällä oleva osa kortteleita, vastaisuudessa tulisi koko korttelin omistajaksi, kaupungille nyt kuuluva osa korttelia erityisenä

alueena myydä; täten tulisi kaupunki luovuttamaan alueen, joka vastaisi tontteja N:o 54 Fredrikinkadun varrella, N:o 12 Eteläisen Rautatienkadun varrella sekä N:oja 1, 9 ja 11 Runeberginkadun varrella, paitsi pientä kolmiomaista 109,2 m²:in suuruista aluetta sekä tontista N:o 52 Fredrikinkadun varrella 740,0 m²:in suuruista aluetta eli siis yhteensä 6,132,162 m²:in suuruisen alueen, taikka siis 968,200 m² vähemmän kuin lunastettaviksi annettujen tonttien yhteenlaskettu pinta-ala, minkä vuoksi koko alueen hinta olisi alennettava 187,184 markkaan 38 penniin.

Kysymykseen nähden korttelin vastaisesta rajajärjestelystä pidätti Rahatoimikamari itselleen oikeuden vastaisuudessa jättää Valtuustolle esityksen.

Yhdistäen ylläesitetyn ehdotti Rahatoimikamari, että Valtuusto päättäisi

valtuuttaa Kamarin venäläiselle Aleksanterin-Kimnaasille huuto-kaupatta myymään kaupungille kuuluvan alueen asemakaavassa osotetuista tonteista N:ot 52 ja 54 Fredrikinkadun varrella, 9 ja 11 Runeberginkadun varrella sekä 12 Eteläisen Rautatienkadun varrella korttelissa N:o 217 neljättä kaupunginosaa 187,184 markan 38 pennin suuruudesta hinnasta sekä ehdolla

että sanottu summa ennen 1908 vuoden loppua suoritettaisiin kaupunginrahastoon ja että, ennenkuin niin on tapahtunut, kaupparijaa sanotusta alueesta ei saisi tehdä.

Tähän Rahatoimikamarin esitykseen Valtuusto suostui ¹⁾.

Sittemmin ilmoitti Aleksanterin-Kimnaasin johtaja kirjelmässä Rahatoimikamarille lokakuun 17 päivältä, että hän täyttääkseen Kaikkein korkeimmasti myönnetyn luvan kesäkuun 15 päivältä vaihtaa tontteja oppilaitoksen ja venäläisen sotilaslaitoksen välillä oli pakotettu ostamaan koko sen alueen sanottua korttelia, jota sotilasviranomaiset eivät parastaikaa käyttäneet, jonka johdosta johtaja anoi Kamarilta sellaista toimenpidettä, että erinäiset anomuskirjelmässä tarkemmin osotetut lisäalueet kortteliin N:o 217, yhteensä pinta-alaltaan 724,702 m², kimnaasille myytäisiin.

Siihen katsoen että Suomen Valtiolaitos kaupungin kiinteimistö-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 1 p. § 17.

kirjan mukaan omisti tontit N:ot 1 Runeberginkadun varrella sekä 48 ja 50 Fredrikinkadun varrella, missä sanotut lisäalueet olivat, ei Kamari katsonut voivansa Valtuustolle puoltaa niitten myyntiä kolmannelle henkilölle. Kuitenkin poistaakseen puutteellisen yhdenmukaisuuden, mikä oli olemassa ent. Kaartinpataljoonan halkopihan ja tonttien välillä korttelissa N:o 207 Töölön alueen uuden asemakaavan mukaan, oli Kamari sitä mieltä, että puheenalaiset alueet olisivat Aleksanterin-Kimnaasille korvauksetta luovutettavat, sillä erikoisella ehdolla että ne korvauksetta Suomen Valtiolaitoksen puolelta yhdistettäisiin tontteihin N:ot 7 ja 1 Runeberginkadun varrella sekä 48 ja 50 Fredrikinkadun varrella.

Edellä esitetyn nojalla ehdotti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi

luovuttaa Aleksanterin-Kimnaasille maksuttomasti useinmainitut lisäalueet edellämainituilla ehdoilla.

Myös tähän Rahatoimikamarin esitykseen suostui ²⁾ Valtuusto.

Rahatoimikamarin esityksestä suostui ³⁾ Valtuusto sittemmin johtaja Belevitschin anomukseen siitä, että kauppahinta mainituista osista korttelia N:o 217 saisi kolmatta kiinnitystä vastaan Kimnaasille kuuluvaan taloon ja tonttiin N:n 1 L. Henrikinkadun varrella olla maksamatta ja lyhennettäisiin voimassa olevan kuoletussäännön mukaan.

Sittenkun kaupungille kuuluvan huvila-alueen N:o 34 Brogård N:o 3 vuokraaja, leskirouva Frida Danielsson oli anonut saada huutokaupatta lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta alueesta lohkaistun asuintontin N:o 7 Pitkänsillanrannassa korttelissa N:o 297, oli arvioimisessa, joka tämän johdosta oli Rahatoimikamarin määräyksestä toimitettu sanotulla tontilla, sille pantu arvoksi 28 markkaa m²:iltä eli sen pinta-alan ollessa 1,963,890 m² yhteensä 54,988 markkaa 92 penniä. Puoltaen suostumista anomukseen anoi ⁴⁾ Kamari valtuutusta tontin myymiseen arvioimisessa lasketusta hinnasta, jonka ohella sellainen ehto olisi määrättävä, että ostaja ei saisi vaatia tonttia rajoittavain katuosuuksien tasotusta, ennenkuin se huomattaisiin kaupungille sopivaksi. Esitykseen Valtuusto suostui ⁵⁾.

Pitkänsillanrannan tontin N:o 7 korttelissa N:o 297 myynti.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 331 lokak. 17 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 19. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 372 marrask. 14 p.; Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 18. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 112 maalisk. 14 p. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 6.

Samallaisen anomuksen oli Rahatoimikamarille tehnyt maanviljelijä A. Allén asuintontista N:o 9 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 359, joka vastasi vuokratonttia N:o 5 Åsin huvila-alueella, ja laskettiin sanotulle tontille, pinta-alaltaan 1,825,147 m², toimitetussa arvioimisessa hinnaksi 13 markan mukaan m²:iltä 23,726 markkaa 13 penniä. Myös tähän anomukseen Valtuusto suostui ¹⁾ Rahatoimikamarin puoltavan lausunnon mukaisesti.

Vaasankadun tontin N:o 9 korttelissa N:o 359 myynti.

Edelleen valtuutettiin ²⁾ Rahatoimikamari Åsin asuintontin N:o 4 vuokraajalle ajuri Viktor Lehtolalle myymään vahvistetun asemakaavan mukaan sanottua vuokratonttia vastaavan asuintontin N:o 4 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 347, pinta-alaltaan 1,229,634 m², toimitetussa arvioimisessa 10 markan mukaan m²:iltä lasketusta hinnasta, yhteensä 12,296 markasta 34 pennistä.

Vaasankadun tontin N:o 4 korttelissa N:o 347 myynti.

Vielä valtuutettiin ³⁾ Rahatoimikamari Åsin asuintonttien N:ojen 8 ja 10 vuokraajille, talonomistajille E. Heinilälle ja H. Vesterbergille myymään asemakaavan mukaan mainituista tonteista muodostetun asuintontin N:o 8 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 348, pinta-alaltaan 1,269,934 m², 12 markan mukaan m²:iltä lasketusta hinnasta, yhteensä 15,228 markasta 41 pennistä sekä ehdolla, että ostajat heti- miten kaupungin käytettäväksi luovuttaisivat ne osat vuokratonteistaan, jotka eivät kuuluneet lunastettavaksi anottuun tonttiin.

Vaasankadun tontin N:o 8 korttelissa N:o 348 myynti.

Samallinen valtuutus annettiin ⁴⁾ Rahatoimikamarille Åsin asuintontin N:o 6 vuokraajan, talonomistaja Anna Rönmannin anomukseen nähden saada omakseen lunastaa sanottua vuokratonttia vastaavan asuintontin N:o 6 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 347, mille tontille, pinta-alaltaan 1,099,867 m², laskettiin 12 markan 50 pennin arvo m² eli yhteensä 13,748 markkaa 34 penniä.

Vaasankadun tontin N:o 6 korttelissa N:o 347 myynti.

Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä oli Suomen Vankilayhdistyksen Keskusosasto Helsingissä, millä oli hallintooikeus asuintonttiin N:o 3 Åsin huvila-alueella ynnä sinne rakennettuihin rakennuksiin, anonut saada omakseen lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta vuokratontista muodostetun asuintontin N:o 5 Vaasankadun

Vaasankadun tontin N:o 5 korttelissa N:o 359 myynti.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 233 heinäk. 4 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 32. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 231 kesäk. 27 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 37. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 315 syysk. 26 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 3. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 371 marrask. 14 p.; Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 20.

varrella korttelissa N:o 359 kahdettatoista kaupunginosaa, minkä johdosta Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti toimitettiin tontin katselmus, jolloin sille, pinta-alaltaan 1,903,213 m², laskettiin 18 markan arvo m²:iltä eli yhteensä 34,257 markkaa 83 penniä. Sittenkun Keskusosasto tämän jälkeen oli anonut, että kyseessä oleva tontti myytäisiin huutokaupatta ynnä että arvioimishinta alennettaisiin 10 markkaan m²:iltä, anoi 1) Kamari Valtuustolta valtuutusta myydä hakijalle sanotun tontin 19,032 markan 13 pennin hinnasta ehdolla, että tontilla pidettäisiin majatalo vapaaksi päässeitä vankeja varten, uhallä että tontinomistaja muussa tapauksessa velvoitettaisiin maksamaan 15,225 markkaa 70 penniä ynnä 5 0/0:in korko siitä päivästä alkaen, josta edellä määrättyä ehtoa ei ole noudatettu.

Asiaa esiteltäessä Valtuusto hyväksyi 2) Kamarin ehdotuksen sillä Valmistusvaliokunnan ehdottamalla muutoksella, että tontin hinta laskettaisiin katselmuksessa määrätyn 18 markan suuruisen arvon mukaan m²:iltä, mutta että siten määrätystä tontin hinnasta, 34,257 markasta 83 pennistä, eroa arvioimishinnan ja anojan ehdottaman alennetun hinnan välillä vastaava määrä 15,225 markkaa 70 penniä saisi kiinnitystä vastaan tonttiin korottamana olla maksamatta, niin kauan kuin tontilla ylläpidetään majatalo vapaaksi päässeitä vankeja varten.

Asuintonttien
Vaasandun N:o
13 ja Fredriks-
berginkadun
N:o 12 kortte-
lissa N:o 360
myynti.

Sittenkun Åsin huvila-alueella olevan kaupungille kuuluvan asuintontin N:o 9 vuokraaja kapteeni Johannes Baeckman oli Rahatoimikamarilta anonut saada lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta vuokratontista osittain muodostetut asuintontit N:ot 12 ja 14 Fredriksberginkadun varrella ja 13 Vaasankadun varrella, kaikki korttelissa N:o 360, ja tonttien arvioiminen Kamarin määräyksestä toimitettu, jolloin ne oli arvioitu, tontti N:o 13 Vaasankadun varrella, pinta-alaltaan 1,091,339 m², 17 markan yksikköhiinnan mukaan m²:iltä, 18,552 markaksi 76 penniksi, tontti N:o 14 Fredrikinkadun varrella, pinta-alaltaan 1,613,099 m², 15 markan mukaan m²:iltä, 24,196 markaksi 42 penniksi, sekä tontti N:o 14 viimemainitun kadun varrella, pinta-alaltaan 1,697,280 m², 13 markan mukaan m²:iltä, 22,064 markaksi 64 penniksi, anoi 3) Kamari Valtuustolta valtuutusta hakijalle myydä tontit N:o 13 Vaasan-

1) Rhkn kirj. N:o 278 elok. 29 p. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 16. —

3) Rhkn kirj. N:o 320 lokak. 3 p.

kadun varrella ja 12 Fredriksberginkadun varrella arvioimisessa määrätystä hinnoista. Esitykseen Valtuusto suostui ¹⁾.

Sittenkun 1906 vuoden loputtua tilanomistaja J. Kavaleffille myönnetty vuokraoikeus kaupungille kuuluvaan Ekon tilaan yhdennessätoista kaupunginosassa oli loppunut, olivat Rahatoimikamarilta alueen alivuokraajat kauppias J. R. Lindfors sekä leskirouvat Johanna Alenius ja Selma Barck anoneet saada arvioimisen toimitettua huutokaupatta lunastaa kauppias Lindfors tontin N:o 2 korttelissa N:o 318, rouva Alenius tontin N:o 7 ja rouva Barck tontin N:o 9, kaikki Kallion viidennen linjan varrella ja kaksi viimemainittua tonttia korttelissa N:o 329. Sittenkun tämän johdosta Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti tonttien katselmus ja arvioiminen oli toimitettu, missä niille oli määrätty tontille N:o 2, pinta-alaltaan 1,353,415 m², 25 markan mukaan m²:iltä, hinnaksi 33,386 markkaa 27 penniä, tontille N:o 7, pinta-alaltaan 696,900 m², 20 markan mukaan m²:iltä yhteensä 13,938 markkaa sekä tontille N:o 9, pinta-alaltaan 705,252 m², 22 markan yksikköhinnan mukaan m²:iltä kokonaisarvoksi 15,515 markkaa, anoi ²⁾ Kamari esiintuomillaan syillä valtuutusta myydä anojille arvioimisessa määrätystä hinnoista mainitut tontit, kuitenkin sillä ehdolla, että ostajat eivät saisi vaatia erinäisten tontteihin koskevien vielä tasottamattomien katuosuuksien tasottamista. Esitykseen Valtuusto suostui ³⁾.

Rahatoimikamarilta oli Äsin huvila-alueella olevan, kaupungille kuuluvan asuintontin N:o 25 vuokraaja, ajuri F. M. Österdahl, anonut saada huutokaupatta lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta vuokratontista muodostetun asuintontin N:o 29 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 361. Sittenkun tämän johdosta Kamarin määräyksen mukaisesti tontinkatselmus ja arvioiminen oli toimitettu, missä sille, pinta-alaltaan 1,319,915 m², 14 markan yksikköhinnan mukaan m²:iltä, oli määrätty arvoksi 18,466 markkaa 21 penniä, anoi Kamari valtuutusta myydä anojalle mainitun tontin arvioimisessa määrätystä hinnasta; ja suostuikin ⁴⁾ Valtuusto tähän esitykseen.

Samaten suostui ⁵⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin esitykseen saada

Viidennen linjan tontin N:o 2 korttelissa N:o 318 sekä tonttien N:ojen 7 ja 9 korttelissa N:o 329 myynti.

Vaasankadun tontin N:o 29 korttelissa N:o 361 myynti.

Kustaankadun tontin N:o 3 korttelissa N:o 348 myynti.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 31. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 49 tammik. 24 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 23. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 160 toukok. 10 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 4. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 187 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 22.

myydä vahvistetun asemakaavan mukaan asuintontista N:o 16 Åsin huvilaalueella muodostetun asuintontin N:o 3 Kustaankadun varrella korttelissa N:o 348 tontin entiselle vuokraajalle, koneseppä F. S. Renforsille, tontilla toimitetussa katselmuksessa määrätystä 13 markan yksikköhinnasta m²:iltä, mikä vastasi, tontin pinta-alan ollessa 951,836 m², 12,373 markan 87 pennin kokonaisarvoa; kuitenkin oli myyntiin se ehto kiinnitetty, että tonttiin koskevaa osaa Kustaankadusta ei tasotettaisi tai vesi- ja viemärijohtoa sinne laskettaisi, ennenkuin se huomattaisiin kaupungille sopivaksi.

Antinkadun
tontin N:o 12
korttelissa N:o
66 myynti.

Rahatoimikamarilta oli »Svenska Folkpartiets Lokalstyrelse» nimisen yhdistyksen Helsingissä valitsema toimikunta tiedustellut, voitaisiinko kaupungin hallinnon alaisena oleva von Beckerin sokeainkoulurahastolle kuuluva tontti N:o 12 Antinkadun varrella korttelissa N:o 66 luovuttaa, ja siinä tapauksessa, mistä hinnasta ja millä ehdoilla tarkoitusta varten muodostettu osakeyhtiö voisi ostaa sen itselleen rakentaakseen siihen kokoushuoneustoja sisältävän rakennuksen. Antaen tietoja sanotun talon vuokratuloista sekä oheenliittäen lahjoitusasiakirjojen jäljennökset anoi ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta julkisella huutokaupalla myydä talon vähintään 220,000 markan hinnasta. Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ Valtuusto hyväksyä Rahatoimikamarin esityksen, kuitenkin siten että tontin alimmaksi hinnaksi määrättiin 250,000 markkaa, ja alistettaisiin päätös K. Senaatin harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

M. Ch. Olanderin rahaston omistaman Mariankadun talon N:o 22 korttelissa N:o 17 myynti sekä rahaston korkeiden käyttö.

Sittenkun Raajarikkoisten avustamisyhdistyksen hallitus oli Valtuustolta anouut saada nauttia koko korkomäärän Maria Charlotta Olanderin lahjoitusrahastosta, puolsi ³⁾ Rahatoimikamari, jonka lausuntoa Valtuusto oli vaatinut, tätä anomusta, kuitenkin siten että Yhdistykselle myönnettäisiin tämä etu 1907 vuoden alusta, mutta määrä saataisiin nostaa sanotun vuoden tilinpäätöksen toimitettua; sen ohella anoi Rahatoimikamari viitaten testamentin määräykseen valtuutusta julkisella huutokaupalla myydä rahastolle kuuluvan talon N:o 22 Mariankadun varrella korttelissa N:o 17. Tähän Rahatoimikamarin esitykseen Valtuusto suostui ⁴⁾, ja alistettaisiin päätös, mikäli se koski kiinteistön myyntiä, K. Senaatin harkittavaksi.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 305 syysk. 19 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 4. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 279 elok. 29 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 51.

Sittenkun Sedmigradskyn pikkulastenkouluun ja Marian turvakodin Johtokunta oli esiintuomillaan syillä Valtuustolta anonut todistuksen laatimista siitä, että Valtuusto oli antanut suostumuksensa ¹⁾ Mariankadun varrella korttelissa N:o 16 olevan talon N:o 24 myyntiin, päätti ²⁾ Valtuusto nojautuen Valtuustolle kuuluvaan mainitun lahjoituksen valvontaan lausua, että Valtuustolla puolestaan ei ollut mitään muistuttamista kyseessäolevan talon myyntiä vastaan.

Mariankadun korttelissa N:o 16 olevan talon os. N:o 24 myynti.

Sittenkun Maistraatti oli anonut Valtuuston lausuntoa rakennusmestari A. Ijäksen jättämästä anomuksesta saada rakentaa yhteen anojalle kuuluvat tontit N:ot 16 Konstantininkadun varrella ja 12 Elisabetinkadun varrella korttelissa N:o 22, päätti ³⁾ Valtuusto puoltaa suostumusta tähän anomukseen ehdolla, että yhdistämisestä syntyneestä tontista ei saisi rakentaa suurempaa pinta-alaa kuin mikä olisi luvallista jos näille tonteille rakennettaisiin kummallekin erikseen. Samallaisella ehdolla kuin mainittuun anomukseen nähden puolsi Valtuusto, kuulusteltuaan Terveyshoitolautakuntaa, myös suostumista osakeyhtiö Otavan ⁴⁾ anomukseen saada rakentaa yhteen tontit N:o 9 ja 11 Uudenmaankadun varrella korttelissa N:o 88, rakennusmestari O. E. Lundin ⁵⁾ anomukseen saada rakentaa yhteen tontit N:ot 7 ja 9 Huvilakadun varrella korttelissa N:o 182, rakennusmestari Nestori Levän ⁶⁾ samallaiseen anomukseen tonteista N:o 11 ja 13 viime mainitun kadun varrella ja samassa korttelissa sekä asunto-osakeyhtiö Auman ⁷⁾ samallaiseen anomukseen tonteista N:ot 3 ja 5 myös saman kadun varrella ja samassa korttelissa. Lisäksi puolsi Valtuusto suostumista varatuomari L. Aspegrenin ⁸⁾ anomukseen saada rakentaa yhteen tontit N:ot 7 ja 9 Pikku Roopertinkadun varrella ynnä N:o 1 Ulrikaporinkadun varrella korttelissa N:o 58.

Lausuntoja tonttien yhteenrakentamisesta.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä oli »Aktiebolaget Gamla Murbruksfabriken» tehdaskorttelin N:o 173 omistajana anonut, että katsoen siihen yhä tuntuvampaan asunnonpuutteeseen, jota kärsivät etenkin työmiehet niissä monissa teollisuuslaitoksissa, mitkä ovat Hietalahden ja Ruoholahden rannalla, yhtiö oikeutettaisiin asuintonteiksi

Hyljätty anomus asuintonttien lohkasemista tehdaskorttelista N:o

173.

1) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 74 j. s. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 23. — 3) S:n s:n maalisk. 26 p. § 9. — 4) S:n s:n huhtik. 23 p. § 37. — 5) S:n s:n toukok. 28 p. § 18. — 6) S:n s:n syysk. 3 p. § 23. — 7) S:n s:n lokak. 1 p. § 12. — 8) S:n s:n marrask. 19 p. § 14.

lohkaisemaan rakentamaton osa sanottua korttelia, mikä osa oli, kuten kirjelmään liitetty asemakaavapiirustus osotti, 40 metrin levyinen maakaistale Nuoranpunojankadusta Ruoholahdenrantaan pitkin korttelin koko pituutta Eerikinkadun varrella; ja oli yhtiön tarkoitus rakentaa mainitulle 3,708,442 m² suuruiselle maakaistaleelle pieniä huoneustoja sisältäviä asuntoja, jotka vuokrattaisiin etupäässä työläisperheille. Periaatteessa puoltaen suostumista anomukseen Rahatoimikamari esitti ¹⁾ Valtuustolle, että »Aktiebolaget Gamla Murbruksfabriken» olisi velvoitettava anotusta edusta kaupungille suorittamaan 11 markkaa 60 penniä m²:iltä eli yhteensä 43,017 markkaa 93 penniä, sekä anoi, jos tämä ehdotus saisi osakseen Valtuuston hyväksymisen, lupaa jättää piirustukset tarvittavaa asemakaavanmuutosta varten. — Hankittuaan Terveystohtolautakunnan lausunnon Valtuusto päätti ²⁾ hyljätä kysessäolevan esityksen.

Hyljätty anomus Pitkäsillanrannan korttelissa N:o 298 olevan tontin N:o 17 lunastamisesta.

Sittenkun kaupungille kuuluvan Holmnäsin ja Sundsbergin huvila-alueen N:o 35 vuokraaja rakennusmestari J. Söderlund oli Rahatoimikamarilta anonut saada huutokaupatta lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta alueesta lohkaistun asuintontin N:o 17 Pitkäsillanrannan varrella korttelissa N:o 298, oli Rahatoimikamarin määräyksestä katselmus toimitettu tontilla, jolloin sille, pinta-alaltaan 1,344,17 m², oli laskettu arvoksi 32 markan mukaan m²:iltä 43,013 markkaa 47 penniä. Sittenmin oli kauppias T. Miettinen, joka kaupakirjalla lokakuun 12 päivältä oli ostanut kysessäolevalla alueella olevat rakennukset, Kamarilta anonut mainitun asuintontin vuokraoikeuden siirtämistä sekä lupaa saada huutokaupatta lunasta sen. Huomauttaen että samallinen etu oli myönnetty muillekin Siltasaaren vuokraajille anoi ³⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta kysessäolevan tontin myymiseen kauppias T. Miettiselle katselmuksessa määrätystä hinnasta; mutta tämän esityksen hylkäsi ⁴⁾ Valtuusto, jonka mielestä arvioimisumma tontin edulliseen asemaan nähden oli liian alhainen.

Kun anoja Miettinen tämän johdosta oli Rahatoimikamarilta anonut uudistettua kyseessäolevan tontin arvioimista, huomautti Kamari, että tontin pintamuodostuksen vuoksi sille ei Kamarin mielestä saat-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 54 tammik. 31 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 36. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 332 lokak. 17 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 18.

tanut laskea suurempaa arvoa kuin aikaisemmin ehdotettua 32 markkaa m²:iltä sekä uudisti ¹⁾ ennen asiasta tekemänsä esityksen, mutta senkin taas Valtuusto hylkäsi. ²⁾

Valtuustolta oli talonomistaja O. V. Vainio esiintuoduilla syillä anonut saada lunastaa asuintontin N:o 9 Helsinginkadun varrella korttelissa N:o 348, mutta päätti ³⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin antaman lausunnon mukaisesti hyljätä anomuksen.

Hyljätty anomus Helsinginkadun korttelissa N:o 348 olevan asuintontin N:o 9 lunastamisesta.

Valtuustolta oli Kaivopuiston huvilapalstan N:o 79 vuokraaja leskirouva Doris Seidenschmur esiintuomillaan syillä anonut saada arvioitavasta summasta lunasta omakseen sanotun huvilapalstan tai että vuokraoikeus palstaan pidennettäisiin viideksikymmeneksi vuodeksi, mutta Valtuusto hylkäsi ⁴⁾ Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta tämän anomuksen.

Hyljätty anomus Kaivopuiston huvilapalstan N:o 79 lunastamisesta.

Sittenkun K. Senaatti oli hyljännyt Filharmonisen Seuran ynnä Taiteilijaseuran Hallitukselle tekemän anomuksen siitä, että Valtiolaitos kustantaisi kaikille kaunotaiteille yhteisen taidepalatsin rakentamisen, oli Seuran Johtokunta Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä huomauttanut, että ajatus yhteisestä taidepalatsista oli saanut raueta, jota vastoin tuuma konserttitalon rakentamisesta kaupunkiin todennäköisesti voitaisiin toteuttaa Hallituksen välityksellä, jos kaupunki olisi taipuvainen maksuttomasti luovuttamaan tarkoitukseen tarvittavan tontin; ja oli Johtokunta sopivimmaksi paikaksi ehdottanut korttelin N:o 198, vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan, mikä kortteli vastasi silloista Arkadian huvilaaletta. Kirjelmään liitettyjen arkkitehti Armas Lindgrenin laatimain luonnosten mukaan rakennettaisiin talo korttelin itäiseen osaan, jota vastoin läntinen osa varattaisiin vastaista kuvanveisto- ja maalaustaiteen näyttelyhuoneustoa varten; sen ohella saattaisi rakentamattomalle alueelle laittaa istutuksia ja mahdollisesti vastaisuudessa lisärakennuksia.

Konserttitalosille varattuja tontteja.

Valtuuston lykättyä asian Rahatoimikamariin määräsi Kamari toimitettavaksi kyseessäolevan korttelin katselmuksen ja arvioimisen, jolloin tälle, Arkadiakadun tonttien N:ot 1, 3 ja 5, L. Henrikinkadun tonttien N:ot 32 ja 34 sekä E. Rautatienkadun tontin N:o 4 muodos-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 375 marrask. 14 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 19. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 307 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 6. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 38.

tamalle korttelille, pinta-alaltaan 5,018,602 m², pantiin arvoksi yhteensä 490,351 markkaa 65 penniä. Esittäen erinäisiä näkökohtia, jotka olisi otettava huomioon asian ratkaisussa, ehdotti ¹⁾ Kamari Valtuuston päätettäväksi:

että konserttitalon ja sen yhteyteen rakennetun taidenäyttelyhuoneuston rakentamista varten myytäisiin katselmusmiesten ehdottamasta hinnasta sanotut tontit seuraavilla ehdoilla:

että rakennuksen rakentamista ja hallintoa varten muodostettaisiin yhdistys tai yhtiö, joka vastaisi niistä;

että kauppahinta saisi korottomana olla maksamatta niin kauan kuin tonteille rakennettuja taloja käytettäisiin yllä mainittuun tarkoitukseen;

että rakennuksen rakentaminen alkaisi vuoden 1908 kuluessa tai että se osottautuisi olevansa taloudellisesti taattu, mutta että päinvas-
taisessa tapauksessa tontit jälleen joutuisivat kaupungin haltuun;

että jos hanke vastaisuudessa tuottaisi enemmän kuin 6 %, kaupunki saisi osan ylijäämästä suhteessa tonttien vahvistettuun arvoon ja rakennusten hintaan;

että Valtuuston valitsema tilintarkastaja vuosittain ottaisi osaa hankkeen tilien tarkastamiseen; sekä

että Valtuustolla olisi tilaisuus tarkastaa ja omasta puolestaan hyväksyä suunnitellun rakennuksen piirustukset.

Asian esittelyssä päätti ²⁾ Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta tarkoitukseen varata mainitut tontit sekä antoi valiokunnalle, johon valittiin vapaaherra von Willebrand sekä herrat Homén ja Frenc-
kell, toimeksi jättää tarkemman ehdotuksen niistä ehdoista, joilla tontit olisi luovutettava.

Tonttien N:o:jen
10 Rata- ja 11
Merimiehenka-
dun varrella
korttelissa N:o
110 varaaminen
kaupungin tar-
peisiin.

Varattu tontti
Alempia käsi-
työkouluja var-
ten.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ Valtuusto kaupungin tarpeisiin varata K. Senaatin maaliskuun 5 päivänä Punanotkon aluetta varten vahvistamaan kaupunginasemakaavaan otetut tontit N:ot 10 Rata- ja 11 Merimiehenkadun varrella korttelissa N:o 110.

Valtuustolle asettamassaan kirjelmässä oli Alempain käsityökou-
lujen Johtokunta esiintuoduilla syillä tehnyt ehdotuksen siitä, että

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 404 marrask 28 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 20. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 306 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 5.

kortteli N:o 402 varattaisiin sanotuille kouluille tarpeellisten rakennusten rakentamiseen. Esityksestä kuulusteltuna puolsi Rahatoimikamari suostumista siihen, jonka ohella Kamari kuitenkin, koska Johdotokunnan ehdottamaa korttelia oli käytettävä toiseen tarkoitukseen, tonttipaikaksi puheenalaista tarkoitusta varten ehdotti tonttia N:o 23 Runeberginkadun varrella korttelissa N:o 418. Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen Valtuusto hyväksyi ¹⁾).

Koska se aika, joksi Valtuusto 16 päivänä lokakuuta 1906 tekemänsä päätöksen mukaisesti oli sitoutunut ²⁾ Valtiolaitokselle myymään tontit N:o 2 ja 3 korttelissa N:o 301 b 91,835 markan 65 pennin suuruisesta hinnasta uuden koulutalon rakentamista varten Helsingin teollisuuskoululle, vuonna 1907 tulisi kulumaan loppuun, päätöksen puheenalaisesta rakennushankkeesta ennättämättä tulla asianomaisesti tehdyksi, tiedusteli Teollisuushallitus kirjelmässä joulukuun 3 päivästä Valtuustolta, voitaisiinko myöntää lykkäystä vuoden 1908 loppuun kaupan päättämistä varten muuttamattomilla ehdoilla, ja suostui ³⁾ Valtuusto esitykseen.

Valtuustolle jätetyssä yhteisessä kirjelmässä olivat ruotsinkielinen ja suomenkielinen Nuorten naisten Kristillinen yhdistys esiintuoduilla syillä anonut, että kaupunki luovuttaisi yhdistyksille maksuttomasti silloin asumattoman asuintontin N:o 5 Vilhonvuorenkadun varrella korttelissa N:o 251 sinne kodin rakentamista varten tehdastyöläisnaisille, jossa olisi kokoushuone, lukusali, ruokatarjoiluhuoneusto y. m. Asia lykättiin ⁴⁾ Rahatoimikamariin, joka ei kuitenkaan vuoden kuluessa antanut lausuntoa.

Kokouksessa marraskuun 27 päivänä edellistä vuotta oli Valtuusto käsitellessään Rahatoimikamarin esitystä alueen luovuttamisesta Lastenhoitoyhdistykselle Malmin tai Dalin tilalta lastenkodin rakentamista varten, Kamariin palauttanut ⁵⁾ asian lausunnon antamista varten siitä, eikä jotakin tai joitakin muita asuintonteista mainittujen tilojen läheisyydessä voitaisi sopivammin tarkoitukseen luovuttaa. Tämän johdosta esitti ⁶⁾ Rahatoimikamari, kuulusteltuaan Rakennuskonttoria ja

Tontteja N:öt 2 ja 3 korttelissa N:o 301 b koskevan myyntitarjoumuksen pidentäminen.

Anomus maksuttomasta tontista Nuorten naisten kristillisille yhdistyksille.

Kysymys tonttipaikasta Lastenhoitoyhdistyksen kodille.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 165 toukok. 16 p.; Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 22. —

²⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 42 j. s. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 15. —

⁴⁾ S:n s:n helmik. 26 p. § 36. — ⁵⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 33 j. s. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 31 tammik. 17 p.

katselmuksen paikalla toimitettua, että Lastenhoitoyhdistykselle myönnettäisiin oikeus vuokratta 30 vuoden ajaksi, laskettuna vuoden 1907 alusta, käyttää oheenliitetyllä kartalla tarkemmin osotettua aluetta Meilansissa, ehdolla että sinne kolmen vuoden kuluessa rakennettaisiin lastenkoti 40—60 lapselle. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto, koska oli nostettu kysymys yliopistonsairaalain sijoittamisesta tälle alueelle, että asia jätettäisiin sikseen kunnes kysymys mainituista sairaanhoitolaitoksista olisi ratkaistu.

Anomus maksuttoman tontin luovuttamisesta Töölön Työväenyhdistykselle.

Töölön työväenyhdistyksen Valtuustolle tekemän anomuksen tontin maksutta luovuttamisesta Humalistossa yhdistyksen aikomaa rakennushanketta varten Valtuusto lykkäsi ²⁾ Rahatoimikamariin, mutta lausuntoa ei annettu vuoden kuluessa.

Anomus maksuttoman tontin luovuttamisesta »Perustuslailliselle Työväenyhdistykselle».

»Perustuslaillisen Työväenyhdistyksen» Valtuustolle tekemän anomuksen maksuttoman tontin luovuttamisesta yhdistykselle kokoushuoneuston rakentamista varten Valtuusto lykkäsi ³⁾ Rahatoimikamariin, joka ei kuitenkaan vuoden kuluessa antanut lausuntoa.

Kysymys tontin luovuttamisesta Töölön kansanlastentarhalle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa joulukuun 18 päivänä edellistä vuotta, Rahatoimikamarin esitettyä eräillä ehdoilla myytäväksi tontin N:o 14 Ruusavillakadun varrella korttelissa N:o 486 »Eget hem för Tölö folkbarntädgård» nimiselle yhdistykselle, oli palauttanut ⁴⁾ asian Kamariin selvitetäväksi, eikö jompaakumpaa tonteista N:ot 45 tai 47 Töölönkadun varrella tai jotakin muuta tonttia tässä seudussa mieluummin voitaisi luovuttaa, huomautti ⁵⁾ Kamari antamassaan lausunnossa, että Kamariin ehdottama tontti ollen tasotetun tien varrella ja tilaisuudessa liittymään vesi- ja viemärijohtoon paraiten sopi kyysesolevaan tarkoitukseen, miukä vuoksi Kamari pysyi entisessä mielipiteessään. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ⁶⁾ Valtuusto siihen Valtuuston tammikuun 15 päivänä tekemään päätökseen ⁷⁾ katsoen, että tontteja Töölön alueelta ei pitäisi myydä, ennenkun sen rakennusjärjestys oli vahvistettu, tällä kertaa hyljätä ehdotuksen sekä Rahatoimikamarin ehdottaman että jonkin muun mainitulla alueella olevan tontin myymisestä yhdistykselle, jonka vuoksi, koska kysymys Paulig-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 27. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 22. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 24. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 34 j. s. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 7 tammik. 10 p. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 18. — ⁷⁾ Katso edell. siv. 2 .

puolisoiden kaupungille lahjoittaman rahaston jättämisestä useinmainitulle yhdistykselle oli riippuvainen tonttikysymyksen ratkaisusta, Valtuusto ei katsonnut itsellään olevan aihetta nyt päättää rahaston luovuttamisesta yhdistykselle.

Sittemmin uudisti yhdistys Valtuustolle esityksensä sikäli, että joko mainittu tontti N:o 14 Ruusavillakadun tahi tontti N:o 47 Töölönkadun varrella samassa korttelissa luovutettaisiin yhdistykselle, mutta Valtuusto päätti ¹⁾ Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta ja kuulusteltuaan Rahatoimikamaria tällä kertaa hyljätä anomuksen.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä oli Helsingin Kaupunginlähetyksen Toimikunta anonut, että kaupunki maksutta luovuttaisi Toimikunnalle asuintontin N:o 61 I. Viertotien varrella korttelissa N:o 358, joka tontti, Valtuuston päätöksen mukaisesti maaliskuun 4 päivältä, 1902 vuoden 1911 loppuun oli vuokramaksutta Kaupunginlähetyksen hallussa.

Hyljätty anomus tontin maksuttomasta luovuttamisesta Helsingin Kaupunginlähetykselle.

Anomuksesta kuulusteltuna epäsi Rahatoimikamari esiintuoduilla perusteilla suostumuksen anomukseen, ja tehtiin ²⁾ myös Valtuuston päätös yhtäpitävästi tämän kanssa, ollen anojalla kuitenkin valta ennen vuokra-ajan loppua anoa sen pitentämistä.

Valtuustolta olivat raittiusseurat Rauha ja Kilpi, jotka kokoushuoneina käyttivät entistä kansakoulutaltoa Hesperiaassa, vaatineet korvausta erinäisistä toimittamistaan sisäpuoleisista korjauksista huoneustoissa sekä samalla anoneet maksuttoman tontin varaamista Töölössä yhdistystalon rakentamista varten sinne vastaisuudessa; Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti Valtuusto hylkäsi ³⁾ anomuksen.

Hyljätty anomus maksuttomasta tontista Rauha ja Kilpi yhdistyksille.

Rahatoimikamari, jolta Valtuuston lähetteellä joulukuun 11 päivältä edellistä vuotta oli vaadittu lausuntoa Fredriksbergin Uuden Työväenyhdistyksen anomuksesta saada itselleen maksuton tontti kokoushuoneustoa varten, oli esiintuomillaan perusteilla evännyt puheenalaisen anomuksen ja tehtiin ⁴⁾ Valtuuston päätös tämän mukaisesti.

Hyljätty anomus tontin luovuttamisesta Fredriksbergin Uudelle Työväenyhdistykselle

Sittenkun Rahatoimikamarin määräyksestä lähtökatselmus oli toimitettu kaupungille kuuluvalla tiluksella N:o 3 Anneberg, jolloin toimituksessa syntyneestä syyskuun 18 päivänä päivätystä katselmusasia-

Tiluksen N:o 3 Anneberg vuokralle antaminen

1) Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 15. — 2) Rhkn kirj. N:o 170 toukok. 16 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 3. — 3) Rhkn kirj. N:o 400 marrask. 21 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 14. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 20.

kirjasta kävi selville, että tiluksen, pinta-alaltaan 49,72 tynnyrinalaa, Rahatoimikamari marraskuun 2 päivänä 1877 oli antanut vuokralle 30 vuodeksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1878 eli siis vuoden 1907 loppuun, 680 markan suuruista vuotuista vuokramaksua ja 27,921 ruishlan suuruista pohjaveroa vastaan, esitti ¹⁾ Kamari Valtuustolle, huomauttuen että kysymys puheenalaisen tiluksen vastaisesta käytöstä mieluummin olisi ratkaistava Gumtähden säteritilan sekä Kottbyn, Sofielundin, Bakkasin ja Träskin käyttöä koskevan kysymyksen yhteydessä, joitten viimeainittujen tilojen vuokra-aika tulisi loppumaan vuonna 1908, että tilus Anneberg annettaisiin vuokralle sen entiselle vuokraajalle, konsuli L. Vaseniukselle, yhdeksi vuodeksi tammikuun 1 päivästä 1908 siihenastisilla ehdoilla. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ²⁾ Valtuusto suostua tähän esitykseen, kuitenkin niin että aika tilukselta muuttoa varten määrättiin yhdeksi kuukaudeksi irtisanomisesta.

Forsbyn tilan
vuokralle anta-
minen.

Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti toimitettiin syyskuun 18 päivänä lähtökatselmus kaupungille kuuluvalla Forsbyn tilalla ja havaittiin toimituksessa syntyneestä katselmusasiakirjasta, että sanotun tilan marraskuun 2 päivänä 1877 Rahatoimikamari oli antanut vuokralle 30 vuoden ajaksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1878, 2,850 markan suuruista vuotuista vuokraa ja 127,287 ruishlan pohjaveroa vastaan. Mitä tulee tilan rakennusten hoitoon, joka sopimuksen mukaisesti kuului vuokraajalle, Kiialan kauppa- ja teollisuusosakeyhtiölle, huomauttivat katselmusmiehet, että ne kaipasivat erinäisiä vähäisiä korjauksia, joitten oli laskettu vievän 7.700 markan suuruisen kustannuksen, mikä määrä vuokraaja olisi velvoitettava maksamaan kaupunginrahastoon. — Tilan vastaisen käytön suhteen katsoi Rahatoimikamari, sekä siihen nähden, mitä Kamari oli erityisessä esityksessä huomauttanut ³⁾ Annebergin tiluksesta, että myös siihen katsoen, että vuokraoikeus sanotun osakeyhtiön hallussa yhdysviljelyksessä Forsbyn tilan kanssa olevaan Gumtähden säteritilaan loppui vuonna 1908, voitansa Valtuustolle puoltaa vuokranpitennystä viimeainituksi vuodeksi, kuitenkin erinäisillä ehdoilla, ja esitti ⁴⁾ senvuoksi Valtuuston päätettäväksi:

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 417 jouluk. 5 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 28. —

³⁾ Katso edell. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 418 jouluk. 5 p.

että Kiialan kauppa- ja teollisuusosakeyhtiölle vuokrattaisiin kyseenäoleva tila vuodeksi 1908 2,850 markan suuruista vuokramaksua ja 127,287 ruishlan pohjaveroa vastaan, kuitenkin ehdoilla:

ettei n. s. Vanhankaupunginmäki eikä vastaiselle uudelle vaivaisalolle aiottu alue kuuluisi tähän; sekä

että vuokraaja kaupunginrahastoon maksaisi korvauksena rakennusten rappeutumisesta 7,700 markkaa.

Esitykseen Valtuusto suostui. ¹⁾

Leskirouva B. Blomin tekemästä anomuksesta ja Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti päätti ²⁾ Valtuusto pitentää anojan vuokraoikeutta huvilapalstaan litt. B 1 Kottbyn tilalla 20 vuoden ajaksi, laskettuna vuoden 1928 lopusta korotettua vuotuista kaupungille tulevaa 312 markan 50 pennin suuruista vuokramaksua vastaan vuosina 1929—1938 ja 375 markan vuokraa vastaan jäljelläolevalta ajalta ja ehdolla että anomusasiakirjaan oheenliitetyssä suunnitelmapiirustuksessa osotetut tasotus- ja kaunistustyöt päätettäisiin ennen vuoden 1918 loppua sekä senjälkeen koko vuokra-aikana pidettäisiin hyvässä kunnossa.

Pitentetty vuokraoikeus huvilapalstoihin litt. B 1 ja B 2 Kottbyn tilalla.

Samallaisella ehdolla pitensi ³⁾ Valtuusto kirjanpitäjä Gustaf Hallin vuokraoikeuden huvilapalstaan litt. B 2 samoin Kottbyn tilalla, jolloin vuotuinen vuokra määrättiin ensimmäisiltä kymmeneltä vuodelta 187 markaksi 50 penniksi ja jäljelläolevalta ajalta 225 markaksi.

Rahatoimikamarille jättämässään kirjelmässä oli osakeyhtiö Immanuel, joka edustaa kaupungissa toimivaa Pelastusarmeijaa, ilmoittanut että yhtiö yhdennessätoista kaupunginosassa olevan korttelin N:o 330 vuokraajan kanssa oli sopinut hallintooikeuden luovuttamisesta sanottuun kortteliin ynnä siihen rakennettuihin rakennuksiin eli n. s. »Kansankotiin», perustaakseen yömajan ja kansankeittiön, anonut että alueen vuokra-aika, joka oli voimassa ainoastaan toistaiseksi yhden vuoden irtisanomisella, ⁴⁾ säädettäisiin määrätyiksi vuosiksi ja että sitä ei laskettaisi liian niukasti. Hankittuaan Rakennuskonttorin sekä Kansankirjaston ja lukusalin johtokunnan lausunnon, joka viimeainittu epäsi anomuksen sillä perustuksella että ei ollut mahdollista hankkia toista

Pitennetty vuokraoikeus kortteliin N:o 330.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 26. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 319 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 9. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 311 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 10. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. II. 11.

huoneustoa lukusalin haaraosastolle Sörnäisissä, joka siihen saakka oli ollut mainitussa rakennuksessa, esitti ¹⁾ Rahatoimikamari mainitsemillaan syillä Valtuustolle että, jos Osakeyhtiö Immanuel lunastaisi hallintooikeuden kyseessäolevaan kortteliin ynnä siinä oleviin rakennuksiin sekä laittaisi ja kunnossapitäisi yömajaa ja kansankeittiötä, vuokra-aika pitennettäisiin vuoden 1917 loppuun sekä maksuton vuokra yhtiölle luvattaisiin ehdolla että, jos puheenalaista kansankeittiötä ja yömajaa ei laitettaisi tai ne ennen vuotta 1917 lakkautettaisiin, tontin vuokravapaus hetimiten loppuisi ja yhtiö velvoitettaisiin suorittamaan vuokraa kaupungille Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti; että yhtiöllä vuokra-ajan lopussa ei olisi oikeutta lunastaa mainittua vuokra-alueita; että uusia rakennuksia ei saisi vuokra-alueella rakentaa saamatta siihen erikoistaa lupaa kaupunginviranomaisilta; että kaupungin ja »Kansankodin» omistajan välillä tehty vuokrasopimus Kansankirjaston ja lukusalin Sörnäisten haaraosaston huoneustosta pysyisi voimassa kolmen vuoden aikana, laskettuna siitä päivästä, jolloin yhtiö ottaisi haltuunsa vuokraoikeuden, kuitenkin välipuheella yhden kuukauden irtisanomisajasta kaupungin puolelta; sekä että yhtiö velvoitettaisiin hetimiten varustamaan kortteli kokonaisuudessaan siistillä aitauksella. Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen Valtuusto hyväksyi. ²⁾

Pitennetty
vuokraoikeus
Meilansin hu-
vilapalstaan
N:o 17.

Sittenkun varatuomari Aleks. Branders, jolla pankinjohtaja V. Vellingkin kanssa oli vuokralla kaupungille kuuluva huvilapalsta N:o 17 Meilansissa, oli Rahatoimikamarilta anonut sellaista vuokra-ajan pitennystä, jota kaupungin kanssa tehdyn vuokrasopimuksen 13 §:ssä edellytettiin, ja paikan katselmus oli toimitettu, anoi ³⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta pitentää kyseessäolevaa vuokraa 15 vuoden ajaksi, laskettuna marraskuun 1 päivästä 1927, korotettua vuotuista 112 markan 50 pennin suuruisia vuokramaksua vastaan vuosina 1918—1932 ja 135 markkaa vastaan jäjelläolevalta ajalta ja ehdolla että anojan jättämässä asemapiirustuksessa osotetut tasotus- ja kaunistustyöt suoritettaisiin ennen marraskuun 1 päivää 1917 ja senjälkeen koko vuokra-aikana pidettäisiin hyvässä kunnossa. Esitykseen Valtuusto suostui ⁴⁾ paitsi että aikaa jonka kuluessa ehdotettujen töiden tulisi olla loppuunsaoritetut, lyhennettiin marraskuun 1 päivään 1912.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 122 maalisk. 21 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 18. —

³⁾ Rhkn kirj. 370 marrask. 7 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 10 p. § 21.

Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti kesäkuun 27 päivältä Granholman tiluksen N:o 9
toimitettiin 18 päivänä seuraavaa syyskuuta lähtökatselmus kaupungille kuuluvalla tiluksella N:o 9 Granholma, jolloin toimituksessa syntyneestä katselmusasiakirjasta kävi selville, että tiluksen, pinta-alaltaan 8,09 tynnyrinalaa, Rahatoimikamari oli marraskuun 2 päivänä 1877 antanut vuokralle 30 vuodeksi vuoden 1907 loppuun saakka 176 markan suuruista vuotuista vuokramaksua ja 0,77 ruishlan pohjaveroa vastaan. Saaren vastaisesta käytöstä ehdotti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että se jaettaisiin kolmeen huvilapalstaan oheenliitetyn asemapiirustuksen mukaisesti, jotka palstat olisi annettava vuokralle 30 vuoden ajaksi vähintään 175 markan suuruista vuokramaksua vastaan N:o 1:llä merkitystä palstasta, sekä palstoista 2 ja 3 100 markkaa, joista määristä Kamari olisi valtuutettava antamaan kysessäolevat palstat vuokralle. Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Sen johdosta, että kaupungille kuuluvain tilusten N:ot 118 Lasi- Pitennetty vuokraaika ti-
mestarisaaari ja 119 I. Rönnskäri vuokraaja, kapteninleski Mathilda luksiin N:ot 118
Brenner oli Rahatoimikamarilta anonut 20 vuoden pitennystä tilusten Lasimestari-
vuokra-aikaan, oli Kamari toimittanut niitten katselmuksen, ja anoi saari ja 119
Valtuustolta valtuutusta antaa anojalle hänen loppuiäkseen, ei kuiten- I. Rönnskäri.
kaan pitemmäksi aikaa kuin kymmeneksi vuodeksi, laskettuna tammi-
kuun 1 päivästä 1908, vuokralle tilukset yhteensä 200 markan suu-
ruista vuotuista vuokraa vastaan, ja hyväksyi ³⁾ Valtuusto esityksen.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä oli Meilansin tiluksen Tilkan niityllä
Tilkan niityllä olevan maapalstan litt. A. vuokraaja, professori T. Lai- olevan maa-
tinen anonut, että sanottua aluetta saataisiin käyttää sairaalaitoksiin, palstan litt. A.
että aluetta rajaa siirtämällä pohjoiseen hiukan suurennettaisiin sekä käyttö.
anoja joko saisi oikeuden hetimiten lunastaa kyseessäolevan paikan tai
hänelle myönnettäisiin nyt kuluvan vuokra-ajan pitennystä 20 vuodella.
Hankittuaan Rakennuskonttorin lausunnon ja toimitettuaan paikan kat-
selmuksen esitti ⁴⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että anojalle myön-
nettäisiin oikeus rakentaa alueelle sairashuoneita, joissa ei kuitenkaan
kulkutautispoltilaita varten saisi paikkaa myöntää; että siinä tarkoi-
tuksessa aluetta rajan siirrolla suurennettaisiin pohjoiseen päin oheen-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 415 jouluk. 5 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 27. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 204 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 36. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 169 toukok. 16 p.

liitetyllä kartalla tarkemmin osotetulla maapalstalla; että vuotuisesti vuokraksi koko alueesta määrättäisiin 600 markkaa; että vuokra-ajan loputtua eli siis vuonna 1922 vuokraajalle vakuutettaisiin ilman vuokramaksun korotusta vuokraoikeuden pitennys 20 vuoden ajaksi eli vuoden 1942 loppuun, sekä että kaupunki pidättäisi itselleen oikeuden nyt kuluvan vuokra-ajan loputtua laittaa tarvittavat kadut ja toimittaa siitä johtuvat alueen järjestelyt, minkä ohella vuokraajalla ei olisi oikeutta muuhun hyvitykseen kuin suhteessa alueen pienennykseen olevaan vuokramaksun alennukseen. Esitykseen Valtuusto suostui.¹⁾

Anomus vuokrattoman tontin luovuttamisesta »Helsingin Ukkokoti-yhdistykselle».

Valtuustolle osotetussa kirjelmässä oli Helsingin Ukkokoti-yhdistys anonut, että kaupunki luovuttaisi yhdistykselle kirjelmään liitetyllä kartalla tarkemmin osotetun Meilansissa itäpuolella Bjälbon huvilapalstaa olevan alueen vuokrattomasti niin pitkäksi ajaksi kun mahdollista siihen rakennuksen rakentamista varten, jossa saisivat asunnon vähävaraiset iäkkäät mieshenkilöt. Rahatoimikamari, jonka lausunnon Valtuusto oli vaatinut, esitti²⁾ katselmuksen toimitettua, että yhdistyksen anomus hyljättäisiin, mutta että yhdistykselle sen sijaan myönnettäisiin toinen alue, joka on lähinnä luoteessa yhdistyksen anomasta, 750 markan suuruisia vuotuista vuokraa vastaan, laskettuna 1 päivästä kesäkuuta 1907 ja 30 vuoden ajaksi, ollen yhdistyksellä oikeus erinäisillä ehdoilla saada vuokra-aika pitennetyksi vielä 20 vuodella. Asian käsittelyn Valtuusto lykkäsi³⁾ toistaiseksi, kunnes kysymys paikan osottamisesta Yliopistosairaaloille olisi loppuun käsitelty.

Alppilan ravintolan vuokralle antaminen.

Sittenkun Lisätty Valtuusto joulukuun 21 päivänä 1906 oli päättänyt Suomen Puutarhayhdistyksen osakeyhtiöltä lunastaa sen hallintooikeuden erinäisiin alueisiin Eläintarhan puistossa ynnä omistusoikeuden osakeyhtiön sinne rakentamiin rakennuksiin sekä tämän johdosta kauppasopimus sanotun osakeyhtiön kanssa oli tehty, oli ravintoloitsija N. Noschis, jolla viimeksi kuluneina vuosina oli ollut vuokralla Alppipaviljonki, Rahatoimikamarille tehnyt anomuksen saada yhä edelleenkin vuokralla pitää sitä sekä että sopivaan paikkaan ravintolan läheisyyden rakennettaisiin jääkellari kivistä. Toimitutettuaan katselmuksen paikalla anoi⁴⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta antaa viiden vuoden ajaksi, laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907, vuokralle

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 2. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 166 toukok. 16 p. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 5. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 192 kesäk. 9 p.

Alppilan ravintolan ravintoloitsija Noschikselle 6,600 markan suuruista vuotuista vuokraa vastaan sekä ollen vuokraaja velvollinen vastamaan kaikesta sisäpuolisesta korjauksesta, mutta ollen oikeutettu, jos vuokra-aikana oikeutta tarjoiluun ravintolassa rajoitettaisiin tai se lakkautettaisiin, vaatimaan sopimuksen purkamista. Sen ohella ehdotti Kamari, että Valtuuston käyttövaroista osotettaisiin 11,200 markkaa jääkellarin rakentamista varten paikalle sekä muuten tarpeelliseksi huomattua ulkopuolista korjausta varten. Esitykseen Valtuusto suostui.¹⁾

Sittenkun Rahatoimikamarin antaman määräyksen mukaisesti lähtökatselmus oli pidetty kaupungille kuuluvilla varastopaikoilla N:ot 7 ja 8 tilalla N:o 23 Sörnäisissä, jotka varastopaikat olivat olleet vuokralla kauppias K. H. Renlundille kymmenen vuoden aikana vuodesta 1898 alkaen 700 markan suuruista vuotuista vuokramaksua vastaan, esitti²⁾ Rahatoimikamari katselmusmiesten ehdotuksen mukaisesti, että kauppias Renlundin vuokraoikeus kysessäoleviin varastopaikkoihin pidentettäisiin viideksi vuodeksi vuoden 1912 loppuun korotettua 1,200 markan suuruista vuokramaksua vastaan. Esitykseen Valtuusto suostui.³⁾

Samallaisen päätöksen teki⁴⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupungille kuuluvasta maapalstasta litt. B. ent. Ravintola-alueella Sörnäisissä, joka paikka oli vuokralla vuoden 1907 loppuun myöskin kauppias Renlundille 400 markan suuruista vuokramaksua vastaan, jonka ohella kuitenkin vuotuinen vuokramaksu pitennysajalta korotettiin 600 markkaan.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä lokakuun 2 päivältä edellistä vuotta olivat eräät talonmistajat anoneet, että Tehtaan- ja Kapteeninkatujen rajoittama avonainen paikka seitsemännessä kaupunginosassa tasotettaisiin seuraavan talven kuluessa ynnä myös istutuksilla kaunistettaisiin. Tämän johdosta otti Kamari vuoden 1907 tulo- ja menoarvioehdotukseensa 9,000 markan määrärahan sanotun paikan tasottamista varten, jonka erän myös Valtuusto vahvisti. Istutustöihin nähden olivat Rakennuskonttori ja Puutarhalautakunta puoltaneet anomusta niitten suorittamisesta, ja esitti Kamari kirjelmässä helmikuun

Sörnäisten varastopaikkain vuokraoikeuden pidentäminen.

Tehtaan- ja Kapteeninkatujen välisen avoimen paikan istutus-työt.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 25. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 358 lokak. 24 p. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 12. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 357 lokak. 24 p.; Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 13.

14 päivältä, että ne vuoden kuluessa suoritettaisiin sekä että siihen tarvittavat varat, lasketut 10,463 markaksi, otettaisiin vuoden 1908 menoarvioon, jonka ohella Kamarille olisi annettava tehtäväksi laatia ja jättää ehdotus tarvittavaksi asemakaavan muutokseksi.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto, että kysymys otettaisiin harkittavaksi seuraavan vuoden menoarvion yhteydessä.

Ehdotus kansantieteellisen ulkomuseon perustamisesta Seurasaarelle.

Valtuustolle oli Antellin kokoelmain valtuuskunta esiintuoduilla syillä tehnyt esityksen oikeudesta Seurasaarelle laittaa rakennuksia ja rakennusryhmiä sinne vastaisuudessa perustettavaa kansantieteellistä ulkoilmanuseota varten, oheenliittäen Helsingin Anniskeluosakeyhtiön Johtokunnan antaman lausunnon, jossa Johtokunta kaikin puolin puolsi suostumusta kyseessäolevaan anomukseen. Rahatoimikamarin puollosta päätti ²⁾ Valtuusto vastaukseksi esitykseen ilmoittaa, että mitään esittä Valtuuston puolelta ei ollut olemassa ehdotetun laitoksen aikaansaamiselle kuitenkin edellyttäen että sopimus tästä voitaisiin tehdä Seurasaaren vuokraajan Anniskeluosakeyhtiön kanssa, jonka ohella oikeusvaikutukset sopimuksesta eivät kuitenkaan saisi ulottua sanotun vuokrasopimuksen kestämisäikää pitemmälle.

Toimenpiteitä urheilukenttään puutteen korjaamiseksi.

Sittenkun Valtuusto lähetteellä marraskuun 26 päivältä edellistä vuotta oli kehottanut Rahatoimikamaria Valtuustolle jättämään lausunnon Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piirin jättämän kirjelmän johdosta, jossa valitettiin sopivain urheilupaikkain puutteesta kaupungissa sekä huomautettiin erinäisistä keinoista siitä johtuvain haittojen poistamiseksi, oli Kamari hankittuaan Puutarhalautakunnan lausunnon ilmaissut mielensä ³⁾ anojan esityksistä sekä muun muassa ehdottanut, että ehdotus Kaisaniemen suuren urheilukentän laajentamisesta hyljättäisiin.

Asian esittelyssä päätti ⁴⁾ Valtuusto lykätä kysymyksen mainitun urheilukentän laajentamisesta vastaisuudessa asetettavaan budgettivaliokuntaan mahdollisesti tähän tarvittavan määrärahan huomioonottamista varten. Mitä tulee muihin toimenpiteisiin päätti Valtuusto kehoittaa Rahatoimikamaria tapaturmain välttämiseksi ja järjestyksen ylläpitämiseksi Kaisaniemen puistossa laatimaan tarvittavat järjestyssäännöt,

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 15. — ²⁾ Rkkn kirj. N:o 113 maalisk. 14 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 9. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 111 maalisk. 7 p. (Valt. pain. asiak. N:o 37). — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 2.

jonka ohella Kamarille annettiin tehtäväksi Valtuustolle jättää esitys urheilukenttään laittamisesta sopiviin paikkoihin kaupungissa.

Sittenkun Valtuusto kesäkuun 14 päivänä edellistä vuotta pitämässään kokouksessa oli päättänyt ¹⁾ kaupungin puolesta ottaa vastaan Everstiluutnantti Rudolf Schulmanin ja hänen puolisonsa Selma Schulmanin Helsingin kaupungille lahjoittamat kaksi Turholman verotilasta lohkaistua »Tursten» ja »Turvik» nimistä palstaa niillä olevine rakennuksineen ja laitteineen, sekä sen lisäksi 50,000 markan suuruisen summan käytettäväksi sanottujen laitosten ylläpitoon, sekä antanut Rahatoimikamarille tehtäväksi muunmuassa aikanaan jättää Valtuustolle tarkemman ehdotuksen lahjoitusten käytöstä, oli äskenmuodostettu yhdistys, nimeltä »Lepokoti», jonka tarkoituksena oli hankkia huokeita virkistys- ja lepokoteja naisille eri työaloilta, etenkin sairaanhoitajattarille, opettajattarille sekä virastoissa ja konttoreissa palveleville naisille, kirjelmässä Rahatoimikamarille helmikuun 4 päivältä anonut saada huoneustona suunniteltua lepokotia varten käyttää määritettyjä Turvikin palstalla olevia huvilarakennuksia ja siihen kuuluvia puutarhalaitteita, ja oli anoja laskenut, että rakennuksen huoneitten sisustukseen kysessäolevaa tarkoitusta varten tarvittaisiin 14,767 markan 50 pennin suuruinen meno sekä laitoksen olemassaolon turvaamiseksi ensimmäisenä vuotena 10,000 markan suuruinen summa.

»Turvikin» huvilapalstan käyttö.

Huomauttaen että hanke näytti vastaavan lahjoittajattaren tarkoituksia lahjoituksen käyttöön nähden esitti ²⁾ Rahatoimikamari, anomusta puoltaen, Valtuuston päätettäväksi:

että yhdistykselle »Lepokoti» myönnettäisiin käyttöoikeus huvilapalstaan »Turvik» Turholmassa, niin kauan kuin yhdistys ylläpitäisi siellä kesä- ja virkistyskotia naisille, ehdoilla:

että yhdistys vuosittain maaliskuun kuluessa antaisi kertomuksen Rahatoimikamariin toiminnastaan edellisestä vuonna; sekä

että yhdistyksen anomus yhteensä 24,747 markan 50 pennin suuruisesta määrärahadista lykättäisiin siihen valiokuntaan, jonka oli jätettävä Valtuustolle ehdotus Anniskeluosakeyhtiön voittovarojen jakoa varten.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 118 j. ss. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 101 helmik. 28 p. (Valt. pain. asiak. N:o 25).

Sittenkun Valtuusto Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti oli lykännyt asian mainittuun valiokuntaan ja tämä jättänyt mietintönsä sanottujen voittovarojen ¹⁾ jaosta, jossa valiokunta muun muassa epäsi yhdistyksen anomuksen määrärahasta, päätti ²⁾ Valtuusto hyljäten anomuksen, kehottaa Rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin kyseessäolevan palstan käyttämiseksi lahjakirjan määräysten mukaisesti yhden vuoden aikana eteenpäin.

Tämän mukaisesti luovutti ³⁾ Rahatoimikamari käyttöoikeuden Turvikin huvilapalstalla oleviin rakennuksiin yhdistykselle »Lepokoti» yhden vuoden ajaksi, laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907.

Uusi toimilupa-
sopimus Helsin-
gin Raitiotie-
ja Omnibus-
Osakeyhtiön
kanssa.

Lähetteen ohella marraskuun 12 päivältä 1906 oli Valtuusto Rahatoimikamarille lausunnon antamista varten lähettänyt Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön hallituksen Valtuustolle jättämän anomuksen oikeudesta tehdä erinäisiä muutoksia Helsingin raitiotieverkon suuntaan ja käyttöön. Mainituista muutoksista oli tärkein raitiotieverkon varustaminen kaksoisraiteilla ja raidelevyden lisääminen, jonka ohella eräitten linjain suunta oli muutettava. Johtokunnan ehdottamat linjat olivat seuraavat:

Linja I Ruusavilla—Ylioppilastalo—Kauppatori—Kaivopuisto—
Erottajantori—Ylioppilastalo;

Linja II Sörnäsi—Senaatintori—Ylioppilastalo—Hietalahdentori;

Linja III Katajanokka—Lapinlahti.

Niihin suuriin kustannuksiin nähden, arviolta noin 1 1/2 miljoonaa markkaa, mitkä ehdotetut muutokset veisivät, oli yhtiö vaatinut sellaista muutosta silloin voimassa oleviin toimilupaehtoihinsa, jotka olivat 3 §:ssä toimilupalisäystä N:o 2 elokuun 31 päivältä 1899, että jos yhtiö ennen vuoden 1909 loppua on laittanut kaksoisraiteet mainituilla linjoilla ja niihin mahdollisesti laittanut 1,435 mm:in raidelevyden, yhtiö oikeutettaisiin lokakuun 31 päivään 1934 käyttämään kyseessäolevia raitiotielinjoja niillä tarkoitettuun liikenteeseen. Toimilupaaajan kuluttua olisi kaupunki velvollinen joko lunastamaan yhtiön laitokset siitä arvosta, minkä uskotut miehet silloin, ottamatta huomioon laitoksen liikearvoa, määräisivät sille, tai jos Kaupunki tällöin ei haluaisi lunastaa yhtiön laitoksia, myöntämään yhtiölle toimilupapitennystä vä-

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 6. — ³⁾ Rhkn pöytäk. heinäk. 11 p. § 17.

hintään 10 vuotta kerrallaan, joitten ajanjaksojen jälkeen kaupungilla taas olisi tilaisuus lunastaa laitokset yllämainituilla ehdoilla. Vuoden 1934 loputtua sitoutuisi yhtiö, jos toimilupapitennystä annettaisiin, kaupungille luovuttamaan 10% brutto- liikennetuloistaan.

Neuvottelujen jälkeen yhtiön hallituksen kanssa, jotka johtivat erinäisiin muutoksiin ehdotettuihin suuntiin, ja myös Rakennuskonttorin saatua lausua mielensä asiasta, teki Kamari ehdotuksen uudeksi toimilupasopimukseksi yhtiön kanssa, ¹⁾ jonka mukaan myönnytys ulotettaisiin vuoteen 1945, sekä esitti lähettäen sen Valtuustolle sen hyväksymistä.

Esiteltäessä ehdotusta ja sen yhteydessä Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön Johtokunnan kirjelmää, jossa Johtokunta esitti vaatimuksen erinäisistä muutoksista Kamarin laatimaan ehdotukseen myönnytysopimukseksi, ynnä myös Helsingin Ajuriyhdistyksen Valtuustolle jättämää kirjelmää nyt puheenalaisesta asiasta, päätti ²⁾ Valtuusto, että asia enempää valmistelua varten lykättäisiin erityiseen viisihenkiseen valiokuntaan, jonka tehtävänä olisi ottaa harkittavaksi kysymys kaupungissa olevain sähköraitiotieitten mahdollisesta lunastuksesta Kaupungille sekä siinä tarkoituksessa vaatia hintailmoitus Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiöltä, ja valittin valiokunnan jäseniksi herrat af Forselles, Appelberg, Engström, Cajander ja Sohlman.

Ryhdyttyään työhönsä sai siten asetettu valiokunta vastaanottaa Valtuustolle osotetun eräitten yksityisten henkilöitten ja liikkeitten allekirjoittaman kirjelmän, jossa esiintuoduilla syillä ehdotettiin, että muutoksen myöntämiseksi sopimukseen Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön kanssa kaupungin puolelta olisi ehdoksi pantava, että raitiotielinja I. Viertotiellä pikimmiten ulotettaisiin sopivaan päätepaikkaan.

Tarkoin tutkittuaan raitiotielaitoksen silloista tilaa ja kyseessäolevia muutoksia sekä niitten vaikutuksia hankkeen kannattavaisuuteen ja vielä neuvoteltuaan Johtokunnan kanssa laati valiokunta uuden, erinäisissä kohdin Rahatoimikamarin ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen ³⁾ toimilupasopimukseksi sekä esitti lähettäen sen Valtuustolle:

että Valtuusto, hyljäten nostetun ehdotuksen osakkeitten ottami-

1) Katso Valt. pain. asiak. N:o 2 ynnä liitt. (Rhkn kirj. N:o 44 tammik. 22 p.). — 2) Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 18. — 3) Katso Valt. pain. asiak. N:o 23 ynnä liitt.

sesta Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiössä sekä kyseeseen otetusta Raitiotielaitoksen ostamisesta, päättäisi Osakeyhtiölle esittää uuden toimilupasopimuksen laatimista valiokunnan ehdotuksen mukaisesti;

että raitiotielaitokseen tarvittavat tontit nautinto-oikeudella luovutettaisiin Osakeyhtiölle siksi aikaa, kun Osakeyhtiö ylläpitäisi raitiotieliikennettä myönnytyssopimuksen mukaan; ynnä myös

että jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö hyväksyisi myönnytystarjoumuksen, Rahatoimikamari valtuutettaisiin Osakeyhtiön kanssa tekemään sopimuksen allaolevan ehdotuksen mukaisesti:

Toimilupakontrahti.

Helsingin Kaupunginvaltuusmiehet antavat Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiölle luvan Helsingin kaupunkiin ja siihen yhdistetylle alueelle perustaa raitiotieitä ja pitää niillä liikennettä seuraavilla ehdoilla:

I §.

Myönnytys käsittää seuraavat linjat:

Linja I. Sörnäinen—Kauppatori—Kaivopuisto—Erottajantori—Rautatientori—Unioninkatu Elisabetinkadun päässä.

Tämä linja alkaa Itäisen Viertotien ja Vilhonvuorenkadun leikkauksesta ja jatkuu pitkin sanottua viertotietä, Siltasaarenkatua, Pitkää siltaa, Unioninkatua, Elisabetinkatua, Nikolainkatua, Senaatintorin itäistä sivua, Katariinankatua, Kauppatoria, Länsi Rantaa, Saunakatua, Tehtaankatua, Laivurinkatua, Fredrikinkatua, Isoa Roopertinkatua, Erottajankatua, L. Henrikinkatua, Kaivokatua, Rautatien aseman ohitse lävistäjänä yli Rautatientorin, pitkin Vilhonkatua, Fabianinkatua ja Puutarhakatua päättyen Unioninkadulla Elisabetinkadun päässä (mahdollisesti voitaisiin linjan loppusuunta vetää Fabianinkadulta vinosti yli Kaisaniemen puiston kaakkoiskulman Unioninkadun ja Elisabetinkadun risteykseen).

Linja II. Läntinen Viertotie—Rautatientori—Aleksanterinkatu—Kauppatori—Katajanokka.

Linja alkaa Ruusavillan vaunuhallien luota, jatkuu pitkin L. Viertotietä, L. Henrikinkatua, Kaivokatua, Hakasalmenkatua, Aleksanterinkatua, Unioninkatua, Pohj. Esplanaadikatua, jolla se menee linjan N:o 1 poikki Kauppatorilla, Katajanokan siltaa, Kanavakatua ja Kruunuvuorenkatua, pääteasema viimemainitun kadun ja L. Satamakadun risteyksessä.

Linja III. Lapinlahdenkatu—Simonkatu—L. Henrikinkatu—Bulevardinkatu—Tokantori.

Linja, joka alkaa Mariansairaalan luota, jatkuu pitkin Lapinlahdenkatua, Eerikinkatua, Annankatua, Simonkatua, L. Henrikinkatua, jossa suunta yhtyy linjaan N:o 1, Bulevardinkatua ja Hietalahden etelärantaa päättyen Tokantorin luona.

Muist. Jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö haluaa, saa se vetää kaksoisraiteisen yhdyslinjan Wladimirinkadun päätekohtasta pitkin Raitiotietoria Aleksanterinkadulle.

Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö on velvollinen Kaupunginvaltuusmiesten hyväksymän suunnitelman mukaan laajentamaan raitiotieverkkoa uusilla linjoilla; kuitenkin alkoon Osakeyhtiötä velvotettako laskemaan uusia raiteita ennen 1914 vuoden loppua, eikä myöskään laskemaan enempää kuin kaksi kilometriä kaksoisraiteita viiden vuoden kuluessa; kaupungilla olkoon kuitenkin oikeus, missä liikenne sitä vaatii, perustaa omia raitiolinjoja, jossa tapauksessa Osakeyhtiö on velvollinen omalla liikkuvalla kalustollaan vahvistetun kaupungin- asemakaavan piirissä ylläpitämään säännöllistä raitioliikennettä niillä.

Jos yhtiö jättää täyttämättä mitä yllämainitussa suhteessa on määrätty, olkoon Kaupunginvaltuustolla valta tutkia, onko myönnytys katsottava menetetyksi.

§ 2.

Jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö ennen 1909 vuoden loppua on ottanut käytäntöön kaksoisraiteet yllämainituilla linjoilla, oikeutetaan yhtiö 1945 vuoden loppuun käyttämään ylläolevia raitiolinjoja niillä tarkotettuun liikenteeseen.

Myönnytysajan loputtua ovat, ellei myönnytyksen pitennystä Osakeyhtiölle anneta, raiteet poistettavat sekä kadut, joissa raiteet ovat olleet, viipymättä pantavat kuntoon sillä uhalla kuin §:ssä 9 on sanottu.

§ 3.

Jos kaupunki haluaa lunastaa Osakeyhtiölle kuuluvan raitiotielaitoksen, olkoon sillä siihen oikeus kahdenkymmenenviiden vuoden kulluttua, siitä arvosta, jonka uskotut miehet silloin, laitoksen liikearvoon katsomatta, raitiotielaitokselle määräävät siihen kuuluvine tontteineen, rakennuksineen, työpajoineen ja koneineen. Näistä uskotuista miehistä valitsevat Kaupunginvaltuusmiehet ja Osakeyhtiö kumpikin kaksi sekä nämät yhteisesti viidennen. Elleivät näin valitut voi sopia viidennen valitsemisesta, valitsee tämän Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto.

§ 4.

Jos toinen henkilö tai toinen yhtiö anoo oikeutta ennen 1 päivää tammikuuta 1946 Helsingin kaupungissa tai siihen yhdistetyllä alueella raitiotieliikkeen harjoittamiseen, tulee kaupungin tarjota oikeus liikenteen pitämiseen yllämainituilla linjoilla ensi sijassa Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiölle, jonka tulee kuukauden kuluessa tästä tiedon saatuaan enemmän oikeutensa menettämisen uhalla kirjallisesti ilmoittaa, haluaako Osakeyhtiö yllämainittua etuoikeutta hyväksensä käyttä.

§ 5.

Raitioteiden tarkotukseen, rakenteeseen ja rakentamiseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Puheenalainen lupa raitioteiden perustamiseen ja liikenteen pitämiseen niillä tarkoittaa etupäässä henkilökuletusta; ollen Osakeyhtiöllä kuitenkin valta perustamallaan raitioteillä myöskin kuletaa tavaraa, ellei se tuota mitään haittaa henkilökuletukselle.

b) Raitioteiden ja niihin kuuluvien vaunujen rakenteeseen nähden on noudatettava:

1:o) että raitiotiekiskojen ylempään pinnan tulee olla kadun tasossa.

2:o) että raitiotielinjat rakennetaan kaksoisraiteisiksi joko 1,000 mm tai 1,435 mm raideväillä. Missä olosuhteet niin vaativat, rakennettakoon kaksoisraiteiden sijaan paikoitellen yksinkertaiset raiteet, jotka varustetaan tarpeellisella määrällä sivuutusraiteita.

3:o) että raiteet, joita tulisi laskemaan toinen yhtiö tai henkilö, saavat kulkea yhtiön raiteiden poikki.

4:o) että vaunujen käyttövoimaksi käytetään sähkövoimaa;

c) Osakeyhtiö oikeutetaan raitiotieliikennettä varten korvauksetta pystyttämään ja käyttämään pylväitä ja sähköjohtoja maan pinnan yläpuolella, huomioon ottaen:

1:o) että laitosta varten tarvittavat kosketusjohdot saavat olla paljasta lankaa, mutta että sähkövirran johtamiseen käytettävien kaapelien tulee olla tehokkaasti eristetyt.

2:o) että Osakeyhtiö muuten sekä pylväiden ainekseen, rakenteeseen ja pystyttämiseen että johtojen asettamiseen ja käyttämiseen nähden on niiden määräysten alainen, joita Rahatoimikamari, asianomaisia ammattiviranomaisia kuultuaan, katsoo tarpeelliseksi antaa.

Sitäpaitsä tulee Osakeyhtiön noudattaa niitä määräyksiä, joita julkinen viranomainen voi katsoa olevan syytä turvallisuuden vuoksi säätää.

d) Osakeyhtiön tulee kuuden kuukauden kuluessa sen jälkeen, kuin tämä myönnytyssopimus on kaupungin puolesta allekirjoitettu, Kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi esittää niin hyvin täydellinen asemapiirros, johon on merkitty raiteiden asema asianomaisilla kaduilla, sivuutusraiteiden lukumäärä ja pituus kuin myöskin täydelliset piirustukset ja tarkka selitys itse raiteeseen kuuluvista rakenteellisista osista ja laitoksista, jolloin muun muassa on ilmoitettava, miten virta johdetaan, miten johdon katketessa virta tehdään vaarattomaksi, raitioteille tarkotettujen moottorien, jarrulaitosten ja ukkosensuojien lukumäärä ja laatu sekä miten raitiotien läheisyydessä löytyvät fysikaaliset ja meteorologiset laitokset sekä telegrafi- ja telefoni- voima ja valaistusjohdot sekä kaasu- ja vesiputket suojataan n. k. harhailevien virtojen vaikutukselta; ja saa osakeyhtiö, vasta sen jälkeen kuin Kaupunginvaltuusmiehet ovat hyväksyneet nämät, ryhtyä rakentamaan raitioteitä. Yllämainittuun tarkastukseen saavat Kaupunginvaltuusmiehet käyttää aikaa aina kahteen kuukauteen asti.

e) Työ on suoritettava Kaupunginvaltuuston siihen valitseman henkilön tai viranomaisen tarkastuksen alaisena, ja on osakeyhtiö sen johdosta velvollinen vähintään yhden kuukauden ennen työn alkua siitä ilmoittamaan kaupungin Rahatoimikamariin.

f) Raitiotieverkon uudestaan rakentamisen yksiraiteisesta kaksoisraiteiseksi edellisessä §:ssä määrättyjen linjasuuntien mukaan tulee olla suoritettuna kahden vuoden kuluessa senjälkeen kuin tämä uudistettu myönnytyssopimus on kaupungin puolesta allekirjoitettu. Ellei osakeyhtiö syystä tahi toisesta mainitun ajan kuluessa olisi loppuun suorittanut raitioverkon uudestaan rakentamista, olkoon Kaupunginvaltuusmiehillä oikeus määrätä, onko myönnytys sen takia katsottava menetyksi.

g) Työ on suoritettava yleistä liikennettä mahdollisimman vähän häiritsevällä tavalla ja mahdollisimman nopeasti, jonka vuoksi tarvittavien aineksien tulee, mikäli mahdollista, olla niin kuntoon laitettuina, että niitä voidaan samassa määrässä kuin työ edistyy, tuoda paikalle ja käyttää, niin ettei kaduille eikä yleisiin paikkoihin, joilla raitiotiet kulkevat, vähimmässäkään määrässä kasata ainevarastoja.

h) Kohdissa d, e ja g mainitut ehdot koskevat myöskin raitiotielaitoksen vastaisia muutoksia.

i) Muuten pidättää Kaupungin valtuusto oikeuden vahvistaa ne tarkemmat määräykset, jotka raitioteiden laskemiseen ynnä raitioliikenteeseen nähden ehkä katsotaan tarpeen vaatimiksi.

§ 6.

Raitiotieliikenteeseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Raitioteitä älköön avattako yleiselle liikenteelle ennenkuin Kaupunginvaltuuston sitä varten valitsema henkilö tai viranomainen on ne asianmukaisesti tarkastanut ja hyväksynyt.

b) Yhtiö ylläpitää sen jälkeen keskeyttämättä liikennettä yhtiön ehdottamien ja kaupungin Maistraatin joka puoli vuosi vahvistamien vuorolistojen mukaan, käsittäen ensimmäinen puolivuosi ajan huhtikuusta syyskuuhun, toinen puolivuosi vuoden muut kuukaudet, älköönkä näihin vuorolistoihin tehtäkö muutoksia hankkimatta siihen lupa Maistraatilta. Vuorolistoja vahvistettaessa on otettava huomioon toiselta puolen liikennöitsevän yleisön tarpeet ja toiselta puolen liikkeen kannattavuus, älköönkä yhtiötä pakotettako alkamaan liikettä aikaisemmin kuin kello $\frac{1}{2}$ 7 aamulla tai jatkamaan sitä myöhempään kuin kello $\frac{1}{2}$ 11 illalla, eikä tekemään vuoroja kumpaankin suuntaan tiheämmin kuin joka viides minuutti vahvistetun kaupunginasemakkaan piirissä.

c) Yhtiö on velvollinen pitämään raitiotiet kalustoinen hyvässä, somassa ja ajanmukaisessa kunnossa. Vaunujen tulee kulkea tasaisesti ja tärähtelemättä sekä ovat ne kylmänä vuodenaikana pidettävät lämmitettyinä. Muuten on Osakeyhtiö kaikkien nyt voimassa olevan tai vastedes annettavan poliisijärjestyksen sen liikkeeseen soveltuvien määräysten alainen.

d) Maksua raitiovaunun käyttämisestä suoritetaan Osakeyhtiön antaman taksan mukaan, huomioon ottaen, että keskeytymättömästä matkasta paikasta toiseen, saman tai toisen linjan varrella saa kantaa korkeintaan 15 penniä.

e) Osakeyhtiön ilmoituksesta tulee Maistraatin, Kaupunginvaltuustoa kuultuaan, laatia ehdotus raitioteiden ohjesäännöksi, joka käsittää

määräyksiä niin hyvin liikennehenkilökunnasta, vaunuista ja kalustosta kuin myöskin siitä, mitä yleisön puolestaan tulee noudattaa raitiotieliikenteessä; ollen läänin Kuvernöörin asia vahvistaa sellainen ehdotus noudatettavaksi.

f) Jos Maistraatti katsoo tarpeelliseksi, että tapaturman estämiseksi raitiotieliikkeessä on asetettava vahti, tulee Osakeyhtiön sen järjestää ja kustantaa.

7 §.

Katujen, viertoteiden, teiden, laskukanavien ja muiden putkijohtojen muutokseen, korjaukseen ja puhtaanapitoon nähden, ovat Osakeyhtiölle voimassa seuraavat määräykset:

a) Yhtiö suorittaa kustannukset kaikista niistä ajo- ja käyntiteiden, laskukanavien, vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen y. m. muutoksista ja uudesta rakentamisista, joihin ovat syynä työt, joihin on ryhdytty raitiotieiden perustamista tai raitiotieliikenteen ylläpitämistä varten.

b) Raiteita laskettaessa kustantaa ja ylläpitää sen jälkeen Osakeyhtiö kadut, viertotiet, ja tiet raiteen välillä 30 cm leveydeltä kiskon kummallakin puolen kunnossa ainakin yhtä hyvillä aineksilla, joilla katu, viertotie tai tie muuten on laskettu tai tulee laskettavaksi; ollen yhtiö sitäpaitsi velvollinen omalla kustannuksellaan parantamaan sen vahingon, joka raitiotien johdosta voi syntyä katuun, viertotiehen tai tiehen. Jos katu on laskettava uudella kalliimmalla aineella, kustantaa raiteiden väliin ja viereen tarvittavat aineet se, jolle kadun ylläpito kuuluu.

c) Raitiotiet eivät saa estää yleisen paikan, kadun, viertotien, tien, sähkö-, kaasu-, viemäri- tai vesijohdon muutosta, uudestaan laskemista tai korjaamista, älköönkä tällaisista syistä yhtiölle syntyvät kustannukset eivätkä myöskään siitä johtuvat raitiotieliikenteen keskeytykset ja esteet antako aihetta mihinkään korvausvaatimuksiin. Jos tällaisista syistä käy tarpeelliseksi joksikin aikaa poistaa raitiotie tai liikkeen jatkumista varten tehdä muutoksia raitiotiehen tai muuttaa se toiselle kadulle tai paikalle, tulee Osakeyhtiön, saatuaan siitä ilmoituksen Rahatoimikamarista, heti omalla kustannuksellaan toimittaa siten tarpeelliseksi käynyt työ. Osakeyhtiö on myöskin velvollinen, jos Kaupunginvaltuusmiehet sitä vaativat, ilman korvausta kokonaan muuttamaan raitiotie toiselle kadulle tai paikalle, jos se muuttuneen kadun järjestelyn tai muun kunnallisen laitoksen takia huomataan tarpeelliseksi.

d) Osakeyhtiön tulee pitää katuihin lasketut kiskot puhtaina, älköönkä raiteista nostettua likaa kasattako kaduille vaan vietäköön se heti Osakeyhtiön toimesta pois.

e) Lunta poistettaessa kadulta, viertotieltä tai tieltä, jotta raitiotieliikenne kävisi mahdolliseksi, on lumi poistettava niin leveltä ja tämä työ suoritettava niin, ettei siitä synny mitään vaaraa taikka haittaa muulle yhdysliikkeelle. Jos raitiotiet kuitenkin, kasaantuneen lumen takia tulisivat esteeksi muulle yhdysliikkeelle, on liikenne poliisin käskystä katkaistava, kunnes este on lakannut.

8 §.

a) Jokaiselta vuorokaudelta, jonka liike koko raitiotieverkossa tai osassa siitä on keskeytettynä eikä yhtiö voi osottaa, että synnä on ollut luonnon este, lakko tai onnettomuuden tapaus, joita ei kohtuudella voi lukea yhtiön viaksi, maksaa yhtiö sakkoa kaupungin rahastoon 100—150 Suomen markkaa Rahatoimikamarin harkiinnan mukaan kussakin eri tapauksessa. Jos fällaista keskeytymistä kestää joko kolmekymmentä päivää yhtämittaa tai neljäkymmentä päivää puolen vuoden kuluessa, ilman että Maistraatilta siihen on hankittu lupaa, on myönytys menetetty.

b) Ellei yhtiö tyydy Rahatoimikamarin kohdan a) mukaan tekemään päätökseen, on yhtiöllä oikeus lykätä asia viiden uskotun miehen muodostamaan sovintolautakuntaan. Näistä valitsee yhtiö kaksi ja Kaupunginvaltuusmiehet kaksi, jonka jälkeen nämät neljä valitsevat viidennen; mutta jos jompikumpi puoli jättää valitsematta uskotut miehet tai jos nämät neljä valittua eivät pääse yksimielisiksi viidennen vaalista, jätetään Helsingin kaupungin Raastuvanoikeuden ensi osaston tehtäväksi täyttää lukumäärä.

c) Kaupungin rahastoon mahdollisesti lankeavien sakkojen ja niiden kustannusten varmuudeksi, jotka voivat syntyä sen johdosta, ettei Osakeyhtiö noudata tähän sopimukseen sisältyviä määräyksiä tai jotka siinä tapauksessa, että lupa raitiotielaitokseen menetetään tai yritys lopetetaan, eikä toinen yhtiö tai henkilö kaupungin suostumuksella ota sitä haltuunsa, voivat käydä tarpeellisiksi katujen ja muiden paikkojen kuntoon panemiseksi, on yhtiö, ennenkuin työtä saadaan alottaa ja viimeistään yhdeksänkymmentä päivää sen jälkeen kuin sopimus raitiotielaitoksesta yhtiön kanssa päätettiin, luvan menettämisen uhalla muussa tapauksessa, Rahatoimikamariin panttina talletettava Rahatoimikamarin hyväksymissä korkoa kasvavissa arvopapereissa määrä, joka vastaa kymmentätuhatta markkaa Suomen rahaa, mitä määrää joka kymmenes vuosi on lisättävä viidellätuhanella markalla. Tämä pantti, jonka kaupunki saa ilman laissa säädettyä arvioimista ja huudatusta myydä, on pidettävä arvomäärältään muuttumattomana, ja on siinä tapauksessa, että kaupungin on täytynyt käyttää jotakin siitä sakkojen suorittamiseen tai töiden toimittamiseen, tai sen arvo on vähentynyt, yhtiön heti täytettävä vajuus Rahatoimikamarin siitä ilmoitettua; ollen kaupungilla oikeus, ellei yhtiö tätä tee, vaatia määrän täyttämistä yhtiön muusta omaisuudesta. Sitteken kaikki korvausvaatimukset Osakeyhtiötä vastaan ovat lakanneet, on pantti Osakeyhtiölle takaisin annettava, mutta on Osakeyhtiöllä kuitenkin oikeus hyväkseen nauttia pantilla juosseet korot.

9 §.

Jos Osakeyhtiö jättää raitiotielaitokseen tai sen kalustoon nähden toimeenpanematta muutoksia tai parannuksia tai raiteiden laskemisessa tai katujen puhtaanapidossa tai muuten suorittamatta töitä, jotka tämän sopimuksen mukaan kuuluvat yhtiön tehtäviin, on kaupungilla oikeus teettää ne yhtiön laskuun sekä kustannuksista ottaa maksu kaupungille jätetystä pantista.

10 §.

Jos kaupunkiin syntyisi toinen kuin Osakeyhtiön perustama raitiotielaitos, on Osakeyhtiö velvollinen, jos Kaupunginvaltuusmiehet katsovat sen välttämättömän tarpeelliseksi, kohtuullista korvausta vastaan lyhyillä korkeintaan yhden rakennuskorttelin pituisilla matkoilla luovuttamaan yhtiön perustamia raiteita toisen raitiotieyrityksen käytettäväksi, ollen tämä kuitenkin velvollinen kustantamaan tulo- ja menovaihdelaitokset sekä niiden hoidon.

Raideristeyksissä kustantaa uudet laitokset ja niiden ylläpidon se yhtiö, joka niitä tarvitsee.

11 §.

Jos kaupunkiin syntyy toinen kuin Osakeyhtiön perustama raitiotielaitos, on Osakeyhtiö velvollinen alistumaan sellaiseen järjestykseen, että raitiotiematkustajat voivat siirtyä toisen laitoksen linjoille tarvitsematta suorittaa korkeampaa kokonaismaksua kuin §:n 6 kohdassa d) säädetään.

12 §.

Yhteisliikenteestä syntyvät riitaisuudet lykätään lopullista ratkaisua varten sovintolautakuntaan, johon kuuluu kolme henkilöä, joista kumpikin puoli valitsee yhden ja nämät yhteisesti lautakunnan kolmannen jäsenen. Jos asianomainen niskottelee valitsemasta välimiestä tai ellei yksimielisyyttä kolmannen välimiehen valitsemisesta voida saada aikaan, menetellään niinkuin §:n 8 kohdassa b) sanotaan.

13 §.

Kaupungin palveluksessa olevalla poliisimiehellä, joka on virkatoimessa, on oikeus maksutta käyttää hyväkseen Osakeyhtiön raitiovaunujen vapaana olevia siltapaikkoja, etupäässä etumaisella vaunusillalla; ja tulee Osakeyhtiön Rahatoimikamarin hallittavaksi antaa 40 maksuttomiin matkoihin Osakeyhtiön raitiotielinjoilla oikeuttavaa pilettejä kaupungin tai poliisilaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden käytettäväksi.

14 §.

Yhtiölle edellä myönnetyn oikeuden perustaa raitioiteitä ja pitää liikennettä niillä saa yhtiö luovuttaa laillisesti muodostetulle yhtiölle tai yksityiselle henkilölle, jonka Kaupunginvaltuusmiehet hyväksyvät.

15 §.

Tämän myönnytyksen selitystä tai sovelluttamista koskevaa riitaa älköön saatettako oikeuden ratkaistavaksi, vaan ratkaiskoot sen välimiehet, jotka ovat valitut kuten §:n 8 kohdassa b) on sanottu.

Valiokunnan ehdotukseen oli jäsen, herra Cajander pannut vastalauseen ja ehdottanut:

että Valtuusmiehet hylkäisivät Helsingin Raitiotie ja Omnibus-Osakeyhtiön anomuksen niin hyvin mikäli se koskee yhtiön ehdotusta että kaupunki ottaisi osakkeita yhtiössä, kuin myös mikäli yhtiö pyytää pidennystä siihen aikaan, jonka kestäessä yhtiö on oikeutettu harjoittamaan raitiotieliikettä tässä kaupungissa, vaan, siinä tapauksessa että yhtiö tahtoisi asian näinkin ollen toteuttaa muut anomuksessaan mainitut ehdotukset, suostua yhtiön anomukseen sen muissa osissa niillä ehdoilla jotka ovat mainitut valiokunnan kontrahtiehdotuksessa, mikäli sen säädökset asian tällä kannalla ollen ovat tähän osaan sovellutettavissa, sekä antaa Rahatoimikamarille toimeksi, Valtuusmiesten nyt tekemän päätöksen mukaisesti, laatia lisäys yhtiön ja kaupungin väliseen ja nyt voimassa olevaan kontrahtiin; sekä

antaa erityiselle valiokunnalle toimeksi keskustella yhtiön kanssa niistä ehdoista joilla yhtiö olisi taipuvainen luovuttamaan raitiotielaitoksen kaupungille.

Valiokunnan mietintöä esiteltäessä päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyen sen ensimmäisen ponnin esittää yhtiölle uuden toimilupasopimuksen, jonka ohella asia muuten palautettiin Rahatoimikamariin enempiä neuvotte-luja varten Johtokunnan kanssa raitiotielinjain suunnan yksityis-kohdista.

Tämän tehtävän täyttämiseksi jätti ²⁾ Rahatoimikamari seuraavan muutosehdotuksen useinmainitun toimilupasopimusehdotuksen 1 ja 6 §§:ksi:

1 §.

Toimilupa käsittää seuraavat linjat:

Linja I, Sörnäinen—Kauppatori.

Tämä linja alkaa Itäisen Viertotien ja Vilhonvuorenkadun leikkaus-kohdasta sekä jatkuu pitkin sanottua viertotietä, Siltavuorenkatua, Pitkää siltaa, Unioninkatua, Elisabetinkatua ja Nikolainkatua Senaatintorin itäiselle sivulle sekä päättyy Sofiankadun ja Kauppatorin risteyslinjan kohdalla.

Linja II, Läntinen Viertotie—Kauppatori—Kaivopuisto—Erottajatorin—Aleksanterinkatu—Rautatientori.

Linja alkaa Ruusavillan vaunutallien luota, jatkuu pitkin Läntistä Viertotietä, Länsi-Heikinkatua, Aleksanterinkatua, Unioninkatua, Pohjois-Esplanaadikatua, jossa se yhtyy linjaan N:o 1 Kauppatorilla, pitkin Länsi-Rantaa, Saunakatua, Tehtaankatua, Laivurinkatua, Fredrikinkatua, Isoa Roopertinkatua, Erottajankatua, Länsi-Heikinkatua, Aleksanterin-katua, Hakasalmenkatua sekä päättyy rautatieaseman kohdalla.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 4. — ²⁾ Katso Valt. pain. asiak. N:o 32 (Rhkn kirj. N:o 277 elok. 22 p.).

Linja III, Hietalahden satama—Aleksanterinkatu—Katajanokka. Linja, joka alkaa Hietalahden sataman luota, jatkuu pitkin Bulevardinkatua, Länsi Heikinkatua, Aleksanterinkatua, Unioninkatua, Pohjois-Esplanadinkatua, jossa se menee linjan N:o 1 poikki Kauppatorilla, pitkin Kanavatoria, Katajanokan sillan poikki sekä päättyy Kruunuvuorenkadun ja Läntisen Satamakadun risteykseen.

Linja IV, Lapinlahdenkatu—Aleksanterinkatu—Elisabetinkatu.

Alkaen rautatien ylimenopaikalta Lapinlahdenkadulla, jatkuu linja pitkin sanottua katua, Eerikinkatua, Annankatua, Vladimirinkatua, Aleksanterinkatua, Hakasalmenkatua, Rautatientoria (vaihtoehtoisesti kaassa rautatieasemalle ja Suomalaiselle teatterille päin), Vilhonkatua, Fabianinkatua, Puutarhakatua sekä päättyy Unioninkadulle Elisabetinkadun kohdalla, missä se yhtyy linjaan N:o 1.

Muist. Jos Kaupunginvaltuusto sitä vaatii, on Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiö velvollinen, niinpian kun suunniteltu uusi rautatieasema on valmistunut ja luovutettu yleiselle liikenteelle, muuttamaan linjan N:o 2 suuntaa siten, että sanottu linja Erottajakadulta kulkisi pitkin Länsi-Heikinkatua sekä Kaivokatua, päättyen Rautatieaseman kohdalla.

Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiö on velvollinen Kaupunginvaltuusmiesten hyväksymän suunnitelman mukaan laajentamaan raitiotieverkkoa uusilla linjoilla; kuitenkin älköön Osakeyhtiötä velvotettako:

- 1) laskemaan uusia raiteita ennen 1914 vuoden loppua.
- 2) vuosina 1914—1919 laskemaan muita raiteita kuin Sörnäisistä Toukolaan.
- 3) viimeainitun vuoden perästä laskemaan enempää kuin kaksi kilometriä kaksoisraiteita viiden vuoden kuluessa;

kaupungilla ollen kuitenkin oikeus, missä liikenne sitä vaatii, perustaa omia raitiotielinjoja, jossa tapauksessa Osakeyhtiö on velvollinen omalla liikkuvalla kalustollaan vahvistetun kaupungin-asemakaavan piirissä ylläpitämään säännöllistä raitiotieliikennettä niillä.

Jos Osakeyhtiö jättää täyttämättä mitä yllämainitussa suhteessa on määrätty, olkoon Kaupunginvaltuustolla valta tutkia, onko myönnytys katsottava menetetyksi.

6 §.

Raitiotieliikenteeseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Raitioiteitä älköön avattako yleiselle liikenteelle ennenkuin Kaupunginvaltuuston sitä varten valitsema henkilö tai viranomainen on ne asianmukaisesti tarkastanut ja hyväksynyt.

b) Yhtiö ylläpitää sen jälkeen keskeyttämättä liikennettä yhtiön ehdottamien ja kaupungin Maistraatin joka puoli vuosi vahvistamien vuorolistojen ja kulkukaavain mukaan, käsittäen ensimmäinen puolivuosi ajan huhtikuusta syyskuuhun, toinen puolivuosi vuoden muut kuukaudet, älköönkä näihin tehtäkö muutoksia hankkimatta siihen lupaa Maistraatilta. Vuorolistoja ja kulkukaavaa vahvistettaessa on otettava huomioon toiselta puolen liikennöitävän yleisön tarpeet ja toiselta puolen liikkeen kannattavuus, älköönkä yhtiötä pakotettako alkamaan

liikettä aikaisemmin kuin klo $\frac{1}{2}$ 7 aamulla tai jatkamaan sitä myöhempään kuin klo $\frac{1}{2}$ 11 illalla, eikä tekemään vuoroja kumpaankin suuntaan tiheämmin kuin joka viides minuutti vahvistetun kaupungin-asemakaavan piirissä.

c) Osakeyhtiö on velvollinen pitämään raitiotiet kalustoineen hyvässä, somassa ja ajanmukaisessa kunnossa. Vaunujen tulee kulkea tasaisesti ja tärähtelemättä sekä ovat ne kylmänä vuodenaikana pidettävät lämmitettynä. Muuten on Osakeyhtiö kaikkien nyt voimassa olevan tai vastedes annettavan poliisijärjestyksen sen liikkeeseen soveltuviin määräysten alainen.

d) Maksua raitiovaunun käyttämisestä suoritetaan Osakeyhtiön antaman taksan mukaan, huomioon ottaen, että keskeytymättömästä matkasta paikasta toiseen, saman tai toisen linjan varrella saa kantaa korkentaan 15 penniä.

e) Osakeyhtiön ilmoituksesta tulee Maistraatin, Kaupunginvaltuustoa kuultuaan, laatia ehdotus raitioteiden ohjesäännöksi, joka käsittelee määräyksiä niinhyvin liikennehenkilökunnasta, vaunuista ja kalustosta kuin myöskin siitä, mitä yleisön puolestaan tulee noudattaa raitiotieliikenteessä; ollen läänin kuveruöörin asia vahvistaa sellainen ehdotus noudatettavaksi.

f) Jos Maistraatti katsoo tarpeelliseksi, että tapaturman estämiseksi raitiotieliikkeessä on asetettava vahti, tulee Osakeyhtiön se järjestää ja kustantaa.

Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen yhteydessä esiteltiin Valtuuston kokouksessa lokakuun 1 päivänä Raitiotie-Osakeyhtiön Johtokunnan Valtuustolle jättämä kirjelmä syyskuun 28 päivästä, jossa Johtokunta ehdotti myönnötyssopimuksen 13 §:än vaihtoehtoisesti näin kuuluvaksi:

»Osakeyhtiön tulee kaupungin käytettäväksi asettaa 35 kappaletta vuosilippuja, jotka oikeuttavat vapaaseen matkaan sisällä vaunussa, 40 kappaletta vaunusiltpilettejä, ajotut kaupungin salapolisien käytettäväksi, sekä 7,5 pennistä kappaleelta tarjota polisilaitokselle alennuspilettejä, jotka kelpaavat yksinkertaista matkaa varten, upseereille sisällä vaunussa ja muille virkapukuisille polisimiehille etumaisella vaunusillalla», tahi

»Kaupungin palveluksessa oleva polisimies, joka on virantoimituksessa on oikeutettu maksutta käyttämään joutilasta tilaa Osakeyhtiön raitiovaunujen etumaisella vaunusillalla, kuitenkin sillä rajoituksella että yhtäaikaan on lupa käyttää korkeintaan kahta sellaista vapaapaikkaa, ja on Osakeyhtiön annettava Rahatoimikamarin käytettäväksi korkeintaan 35 maksuttomaan matkaan Osakeyhtiön raitiotielinjoilla oikeuttavaa pilettejä kaupungin tai polisilaitoksen palveluksessa olevain henkilöiden käytettäväksi.»

Äänestyksessä päätti Valtuusto hyväksyä Rahatoimikamarin tekemän ehdotuksen raitiotieverkon laajentamiseksi.

Rahatoimikamarin ehdottamiin muihin muutoksiin nähden toimilupasopimuksen 1 §:ään ei Valtuusto katsonut olevan syytä muuttaa valiokunnan ehdotusta.

Valiokunnan ehdotus toimilupasopimuksen 2 §:ksi hyväksyttiin yksimielisesti.

3 §:ssä päätti ¹⁾ Valtuusto muuttaa viimeisen lauseen näin kuuluvaksi:

»Jos Osakeyhtiö laiminlyö valita uskotut miehet tai jos siten valitut eivät ole yhtä mieltä viidennen vaalista, valitsee Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto nämä».

6 § hyväksyttiin Rahatoimikamarin viimeisessä ehdotuksessa tekemän muodostelun mukaisena ja 10 § vähäisillä tyylillisillä muutoksilla, jota vastoin muut §§ hyväksyttiin valiokunnan ehdotuksen mukaan.

Mitä tulee lopuksi valiokunnan mietinnössään ehdottamiin muihin ponsiin, hylkäsi Valtuusto toisen, joka koski tonttien luovuttamista Osakeyhtiölle nautinto-oikeutta vastaan, jota vastoin Valtuusto hyväksyen kolmannen ponnin valiokunnan mietinnössä valtuutti Rahatoimikamarin, jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö hyväksyisi sopimustarjoumuksen Osakeyhtiön kanssa, tekemään sopimuksen edellämainitun muutetun ja lisäyksillä varustetun kontrahdin ²⁾ mukaisesti.

Kunnallisen
sähkölaitoksen
perustaminen.

Sittenkun Valtuusto käsitellessään ³⁾ joulukuun 18 päivänä 1906 kysymystä kunnallisen sähkölaitoksen rakentamisesta oli päättänyt palauttaa asian erityisesti tarkoitusta varten asetettuun toimikuntaan sekä tarkan selityksen hankkimista varten siitä, voisiko tulla taloudellisesti edulliseksi päätettyä sähkölaitosta varten käyttää vesivoimaa, että myös tarkoin määrättyjen ja vertailevien kustannus- ja kannattavuuslaskelmien laatimista varten erikseen kumpaakin niistä V:llä ja VI:lla merkityistä suunnitelmista, joitten mukaan laitos vaihtoehtoisesti tulisi rakennettavaksi, tarkoittaen suurempaa, viisikertaista laitoksen laajennusta, jätti toimikunta vaaditun selvityksen ⁴⁾ toukokuun 1 päivänä 1907 päivätyssä mietinnössä, johon tässä viitataan, ja oli mietintöön liitetty insinöörien B. Wuolteen ja Herman Kolsterin enempiä toimittamia asian tutkisteluja ynnä myös tietoja kunnallisista

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 1. — ²⁾ Katso toimilupasopimuksen lopulliseen muodostukseen nähden Valt. kirj. N:o 452 lokak. 8 p. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 54 j. ss. — ⁴⁾ Katso Valt. pain. asik. N:o 24.

ja yksityisistä sähkölaitoksista erinäisissä Saksan ja Skandinavian kaupungeissa.

Asian lopullisessa käsittelyssä päätti ¹⁾ Valtuusto, että kunnallinen sähkölaitos rakennettaisiin insinööri E. Wikanderin uudesti laatiman suunnitelman IV mukaisesti lasketulla 3,275,000 markan kustannuksella, tarkoittaen Sörnäisissä olevalta keskusasemalta johtaa jännitettyä virtaa sivuasemalle Erottajantorin läheisyydessä, josta 2×120 voltin jännityksellä varustettua tasavirtaa johdettaisiin kaupungin keskiosiin, jonka ohella vaihtovirtaverkko laitettaisiin syrjäisiä kaupunginosia varten;

että otettaisiin tarkoitusta varten varatut 2,500,000 markkaa vuoden 1912 obligatsioonilainasta, samalla kun sen lisäksi tarvittava määrä etukäteen maksettaisiin kaupunginrahastosta, jonka jälkeen jo mainitun määrän tultua vahvistetuksi Valtuusto vastaisuudessa päättäisi ennakkomaksun takaisinsuorittamistavasta; sekä

että asetettaisiin rakennustoimikunta, jossa olisi puheenjohtaja ja neljä jäsentä ja jonka tehtävänä olisi ryhtyä puheenalaiseen sähkölaitoksen rakentamiseen kaikkienensa mitä siihen kuuluu, joka työ, mikäli toimikunta katsoisi sopivaksi, suoritettaisiin urakalla, ja olisi toimikunnan asiana tarkoitusta varten ottaa johtava työpäällikkö sekä muu tarpeellinen henkilökunta ynnä määrätä näitten palkkio, jonka ohella toimikunnan toimintavapautta sen kanslian työjärjestykseen ja palkkaehtoihin nähden ei rajoitettaisi; sekä lopuksi

että vastaisen rakennustoimikunnan jäsenet saisivat kantaa palkkiota 20 markkaa jokaisesta kokouksesta rakennustyön kestäessä; ja kehoitettaisiin rakennustoimikuntaa ajoissa ennen laitoksen valmistumista Valtuustolle jättämään ehdotus sekä sähkölaitoksen hoidosta että myös siitä annetun sähkövirran maksutaksaksi ynnä myös niitä muita toimenpiteitä varten, jotka sen johdosta että kaupunki itse tulisi pitämään huolta sähkövirran hankkimisesta saattaisivat kuulua Valtuustolle.

Rakennustoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin ²⁾ sittemmin kauppaneuvos Hj. Schildt sekä jäseniksi herrat Appelberg, Engström ja Sohlman ynnä insinööri Karl Strömberg.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 13 p. § 1.

Paikan osottaminen kunnallisen sähkölaitoksen sivu-
asemalle.

Toukokuun 29 päivänä 1906 pitämässään kokouksessa oli Valtuusto luvultaan lisättyä päätänyt, ¹⁾ että liikenneolojen parantamiseksi Kasarmin- ja P. Roopertinkatujen risteyksessä korttelin N:o 52 kaakkoista kulmaa sanottujen katujen välillä pyöristettäisiin ja että siinä tarkoituksessa talot ja tontit N:o 11 Kasarminkadun ja 10 P. Roopertinkadun varrella ostettaisiin kaupungin laskuun, sekä antanut varsinaiselle Valtuustolle muunmuassa toimeksi Rahatoimikamarin tehtyä ehdotuksen päättää mainittujen tonttien niitten osien myymisestä, mitkä eivät olisi tarpeen kyseesentullutta kadunlaajennusta varten.

Sittemmin oli Rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 27 päivältä sanottua vuotta Valtuustolle lähettänyt Rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen kyseessäolevien tonttien asemakaavanmuutokseksi anoen että Valtuusto hankkisi Keis. Senaatilta sille vahvistuksen. Tällä välin jättivät Filharmonisen seuran ja Taiteilijaseuran edustajat Valtuustolle lokakuun 30 päivänä samaa vuotta päivätyt kirjelmän, jossa esiintuoduilla syillä anottiin, että se osa mainittuja tontteja, mikä jäisi jäljelle Kasarmin- ja P. Roopertinkadun kulman tultua järjestetyksi, luovutettaisiin vastaista taidepalatsia varten, joka kuitenkin rakennettaisiin ainoastaan edellyttäen että Hallitus myöntäisi tarvittavan määrärahan rakennuksen suorittamista varten.

Saatuana tehtäväksi antaa lausuntonsa tästä esityksestä huomautti ²⁾ Rahatoimikamari kirjelmässä Valtuustolle, että ehdotettujen tontteihin korkeaan arvon nähden ne näyttivät vähemmin sopivilta kyseessäolevaan tarkoitukseen, jonka vuoksi kaupunki jonkin toisen paikan osottamisella saattaisi vähäisemmällä uhrauksilla avustaa hanketta, sekä että sittenkun Hallitus nyttemmin oli hyljännyt anomuksen valtionavusta taidepalatsin rakentamista varten anojat olivat luopuneet ajatuksesta kyseessäoleville tonteille rakentaa mainitun talon. — Mitä tulee kysymykseen Lisätyn Valtuuston päättämästä Kasarmin- ja P. Roopertinkadun kulman järjestelystä, oli Kamari antanut Rakennuskonttorin laatia ehdotuksen tätä varten, jonka mukaan liikenteen lisätyn tilan tarve tulisi tyydytetyksi mahdollisimman vähäisellä tonttiarvonvähennyksellä. — Mitä tulee lopuksi uudestijärjestettyjen tonttien mahdolliseen myyntiin, oli Kamari katsonut tarpeelliseksi varata ne kau-

1) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 8 j. s. — 2) Rhkn kirj. N:o 333 lokak. 17 p.

pungin omiin tarpeisiin, etenkin kun oli nostettu kysymys niitten käyttämisestä kunnallisen sähkölaitoksen tarpeisiin.

Lähetäten mainitun ehdotuksen asemakaavanmuutokseksi ja yhdistäen edelläesitetyn esitti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi: säilyttää kaupungin tarpeisiin tontit N:ot 11 Kasarminkadun ja 10 P. Roopertinkadun varrella korttelissa N:o 52 kolmatta kaupunginosaa;

ottaa kyseessäolevain tonttien kauppahintain järjestelyä varten tarpeeksi suuren lainan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi;

hankkia päätökselle lähinnämainitusta kysymyksestä asianomaisen vahvistuksen; sekä

hyväksyä yllämainitun ehdotuksen asemakaavanmuutokseksi korttelia N:o 52 varten.

Tämän Rahatoimikamarin esityksen yhteydessä esiteltiin Valtuuston kokouksessa lokakuun 22 päivänä ¹⁾ Kunnallisen sähkölaitoksen Rakennustoimikunnan Valtuustolle osottama kirjelmä lokakuun 18 päivältä 1907, jossa Toimikunta esiintuomillaan syillä esitti, että tontit N:ot 11 Kasarmin- ja 10 P. Roopertinkadun varrella luovutettaisiin sivuaseman ja vastaisen sähkölaitoksen hallintorakennuksen rakentamiseen, ja päätti Valtuusto periaatteessa hyväksyä ehdotuksen kyseessäolevien tonttien käyttämisestä sähkölaitoksen tarpeisiin, ynnä myös antaa Rakennustoimikunnalle toimeksi jättää ehdotuksen tonttien rakentamiseksi, jolloin olisi otettava huomioon tarve laajentaa Kasarminkatua kyseessäolevalta paikalta.

Pitkänpuoleisessa Valtuustolle osotetussa, helmikuun 20 päivänä päivätyssä kirjelmässä, johon tässä viitataan, ²⁾ esitti Kaasulaitoksen hallitus, että epäamättömästi tarvittaisiin uusi kaasulaitos ynnä kehäjohto ja kaasukello, joista laitoksista kahden viimeainitun hetimiten pitäisi tulla laitetuiksi, sekä esitti Valtuustolle, oheenliittäen seitsemän eri, I—VII merkittyä suunnitelmaa aiottuja johtoverkkoja varten ja tarkoin perustellen ehdotustaan:

Uuden kaasulaitoksen, kaasukellon ja kehäjohtojen laittaminen.

että korttelit N:ot 456, 457, 459, 460 ja 461 Hietaniemessä Töölön kaupunginosassa käytettäisiin paikaksi kaupungin uudelle kaasulaitokselle, ynnä myös että hallitukselle annettaisiin toimeksi tehdä ja Valtuustolle jättää ehdotus uudeksi kaasulaitokseksi;

¹⁾ § 17. — ²⁾ Katso Valt. pain. asik. N:o 6.

että 15,000 m³:in kaasutilavuutta käsittävän kaasukellon rakentamiseen Hietaniemeen siihen kuuluvine koneineen, pannuineen, pannuhuoneineen ja tarpeellisine rakennuksineen osotettaisiin 370,000 markkaa;

että Lisätty Valtuusto hyväksyen hallituksen pääasiassa yhtäpitävästi VII suunnitelman kanssa tekemän ehdotuksen vastaista johtoverkkoa varten Helsingin kaupungille myöntäisi Smk:an 1,400,000: -- suuruisen määrärahan,

että tästä määrästä vuonna 1907 käytettäisiin aina 560,000 markkaa asti; sekä

että nämä työt suoritettaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetuilla lainavaroilla.

Vaaditussa lausunnossa maaliskuun 21 päivältä antoi Terveys-
hoitolautakunta epäävän lausunnon Kaasulaitoksen hallituksen Hietaniemen ehdottamasta paikasta laitosta varten, pitäen sitä terveydelliseltä kannalta vähemmin sopivana, jota vastoin Maistraatti puolestaan katsoi voivansa hyväksyä sen.

Sittenkun Terveyshoitolautakunnan mainitun epäävän lausunnon johdosta oli nostettu ehdotus uuden kaasulaitoksen sijoittamisesta toiseen paikkaan, nimittäin Södervikin alueelle ynnä läheiselle osalle Sörnäisten nientä, antoi Kaasulaitoksen hallitus tästä lausuntonsa, ¹⁾ jossa kyseessäoleva paikka selitettiin tosin täysin tarkoituksenmukaiseksi, jota vastoin ehdotuksen toteuttaminen tuottaisi haittoja puutaraviennille, jota varten viisi varastopaikkaa Södervikin alueella oli ollut luovutettuna; ja oli kustannukset laitoksesta tämän ehdotuksen mukaan laskettu kaasukellosta 370,000 markaksi sekä kehäjohtosta 1,430,000 markaksi, josta kertomus- ja seuraavana vuonna olisi käytettävä aina 800,000 markkaan asti. — Tämän ehdotuksen olivat myös Terveyshoitolautakunta ja Maistraatti hyväksyneet.

Lisätyn Valtuuston vaalin toimitettua esiteltiin asia uudelleen siihen kuuluvine asiakirjoineen kokouksessa kesäkuun 4 päivänä, jossa Lisätty Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti teki päätöksen ²⁾ siitä, että uusi kaasulaitos rakennettaisiin Södervikin alueelle. Kehäjohtoon ja kaasukelloon nähden hyväksyi Lisätty Valtuusto ehdotuksen siinä kohden IV suunnitelman mukaan, minkä johdosta

¹⁾ Katso Valt. pain. asiak. N:o 28. — ²⁾ Lis Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 1.

9,000 m³:in tilavuudella varustettu kaasukello rakennettaisiin varastopihaan lasketulla 260,000 markan suuruisella kustannuksella, sekä sanottuun suunnitelmaan kuuluva kehäjohto laitettaisiin lasketulla 1,215,390 markan 69 pennin suuruisella kustannuksella. Edelleen päätettiin, että yllämainituista määrärahoista vuoden kuluessa saataisiin käyttää kaasukelloa varten 260,000 markkaa sekä kehäjohtoa varten aina 400,000 markkaan asti; että kaasulaitoksen rakentamiseen tarvittavat varat hankittaisiin ottamalla aikanaan obligatsioonilaina kahta vuotta pitemmäksi maksuajaksi; että Rahatoimikamari valtuutettaisiin etukäteen kaupunginrahastosta suorittamaan tarvittavat kustannukset mainituista töistä, oikeudella tarpeen niin vaatiessa tarkoitusta varten ottamaan tilapäisen lainan; sekä että nyt valittu Lisätty Valtuusto olisi pätevä käsittelemään ja ratkaisemaan Lisätylle Valtuustolle kuuluvat muut kaasulaitoksen rakentamista koskevat kysymykset.

Sittemmin ilmoitettiin ¹⁾ Maistraatin kirjelmällä syyskuun 14 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston anomusta vahvistuksesta päätökselle lainan ottamisesta kahta vuotta pitemmälle maksuajalle mainittua tarkoitusta varten oli nähnyt hyväksi suostua siihen.

Sittenkun Rakennuskonttori yksissä neuvoin Valaistuslaitoksen hallituksen ja kunnallista sähkölaitosta varten asetetun Rakennustoimikunnan ²⁾ kanssa oli tämän jälkeen laatinut kartan Södervikin alueesta Sörnäisten niemessä, joka tarkemmin osotti päätettyjen uusien kaasuja ja sähkölaitosten ynnä muitten tarpeellisten laitojen ja rakennusten sijoittamisen, lähetti Valaistuslaitoksen hallitus Valtuustolle sanotun kartan ynnä kirjelmän lokakuun 25 päivältä, jossa esitettiin tehdyn ehdotuksen hyväksymistä ynnä myös että viereisen vesialueen muta-
alotettaisiin niin pian kuin mahdollista, jotta hiilen purkaus suorastaan laivasta laitoksiin saattaisi tapahtua.

Esitykseen Valtuusto suostui. ³⁾

Käsittelessään huhtikuun 10 päivänä edellistä vuotta Terveyshoitolautakunnan esitystä kunnallisen teurastuslaitoksen rakentamisesta oli Valtuusto päättänyt lykätä asian Rahatoimikamariin, ⁴⁾ jolle samalla ilmoitettiin Kaasulaitoksen hallituksen puheenjohtajan tekemä huo-

Kaasu- ja sähkölaitosten paikka.

Kysymys kunnallisen teurastuslaitoksen rakentamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 1 p. § 13. — ²⁾ Katso edell. siv. 63. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 22. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 52 j. ss.

mautus siitä, että tarkoitusta varten ehdotetut korttelit N:ot 278 ja 279 aikoinaan myös olivat olleet aiotut tonttipaikaksi uudelle kaasulaitokselle. Tämän johdosta mainitsi ¹⁾ Rahatoimikamari samalla ilmoittaen että Kaasulaitoksen hallitus kirjelmässä tammikuun 14 päivältä 1907 oli selittänyt mainittujen korttelien ahtautensa vuoksi olevan sopimattomat kaasulaitoksen tarpeisiin, sekä yhtyen Terveyshoitolautakunnan esitykseen, että teurastuslaitosta varten aiotulle alueelle, pintaalaltaan 60,000 m², voitaisiin panna arvoksi 6 markkaa m²:ltä eli yhteensä 360,000 markkaa.

Esiteltäessä Lautakunnan esitystä ja Rahatoimikamarin lausuntoa siitä päätti ²⁾ Valtuusto hyväksyen sen, että korttelit N:ot 274, 275, 278 ja 279 kymmenennessä kaupunginosassa varattaisiin välilläolevine katui- neen paikaksi kunnallisen sähkölaitoksen rakentamista ja siihen kuuluvan karjatorin laittamista varten; ynnä myös että nykyään vuokralla olevia kortteleja N:oja 272, 273, 276 ja 277 ei myytäisi, vaan pysytettäisiin kaupungin hallussa mahdollista teurastushuoneen laajentamista varten tai muuhun kunnalliseen tarpeeseen. Vielä annettiin Terveys- hoitolautakunnalle tehtäväksi valita kaksi henkilöä, arkkitehdin ja terveydenhoitomiehen tai eläinlääkäriin, hankkimaan se selvitys ulko- maisista teurastuslaitoksista minkä Valtuusto aikaisemmin oli katsonut tarpeelliseksi, ja osotettiin Valtuuston käyttövaroista 2,000 markkaa käytettäväksi matkarahoiksi.

Sittenkun Terveyshoitolautakunta stipendiaateiksi oli valinnut do- sentin, vapaaherra Oskar von Hellensin ja arkkitehti K. Lindahlin ja nämä olivat jättäneet matkakertomuksen, ³⁾ esitti Lautakunta, lähettäen sen Valtuustolle, että Valtuusto asettaisi toimikunnan laatimaan lopul- lista ehdotusta mainituksi laitokseksi. Asiaa Valtuusto ei käsitellyt vuoden kuluessa loppuun.

Ehdotus uuden
vaivaistalon
rakentamisesta.

Valtuuston kokouksessa joulukuun 17 päivänä esiteltiin Rahatoimi- kamarin tekemä ehdotus ⁴⁾ uuden vaivaistalon rakentamisesta kaupun- gille, minkä johdosta Valtuusto, koska rakennushankkeeseen tarvit- tavat varat hankittaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetulla lainalla, päätti ⁵⁾ Maistraatilta anoa Lisätyn Valtuuston vaaliin toimeen- panoa asian käsittelyä ja ratkaisua varten.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 53 tammik. 31 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 7. — ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 56. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 408 marrask. 28 p. (Valt. pain. asiak. N:o 45). — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 21.

Sittenkun Vaivahoitohallitus oli Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä toukokuun 21 päivältä esiintuoduilla syillä anonut, että kolmas vaivastalon keuhkotautispaviljungeista hetimiten ja kunnes toinen parempi huoneusto mielisairaita varten voitaisiin hankkia, luovutettaisiin rauhallisia, valvonnan alle asetettuja mielisairaita varten, ja Terveystoitola-autakunta, jonka lausuntoa Valtuusto oli vaatinut, puoltanut anomusta, suostui ¹⁾ Valtuusto siihen.

Huoneuston sisustus Vaivastalon mielisairaita varten.

Työ- ja vaivastalon johtajan esityksestä oli Vaivahoitohallitus kirjelmässä Valtuustolle helmikuun 18 päivältä esittänyt lisärakennuksen rakentamista vaivastalon sairaalaan oheenliitettyjen piirustusten mukaan, johon mahtuisi sairaalalle tarpeelliset kuivaus- ja varastohuoneet ynnä sairashuone, sekä sitä paitsi, että 18 kappaletta mielisairaalassa olevia tarpeettomia koppeja muodostettaisiin kolmeksi sairaahuoneeksi, joissa olisi kussakin tilaa kuudelle potilaalle, joista muutostöistä kustannusten oli laskettu nousevan yhteensä 36,000 markkaan, ja oli Valtuusto lykännyt asian Terveystoitola-autakuntaan, joka antamassaan lausunnossa toukokuun 16 päivältä ilmoitti, että Lautakunta tarkastaessaan asiaan kuuluvia piirustuksia ja kustannusarviota oli havainnut niihin olevan tarpeellista tehdä erinäisiä muutoksia ja sen vuoksi antanut laatia uuden ehdotuksen, jonka myös Vaivahoitohallitus oli hyväksynyt, ja puolsi Lautakunta suostumista Vaivahoitohallituksen esitykseen ehdolla, että pohjaksi työn suorittamiselle pantaisiin Lautakunnan laatima ja sen kirjelmään liitetty ehdotus.

Työ- ja vaivastalon lisärakennukset.

Suostuen esitykseen osotti ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan tarkoitusta varten pyydetyn määrän.

Sittenkun palkintolautakunta Valtuuston aikaisemmin päättämää ja joulukuun 24 päivänä 1906 julistettua palkintokilpailua ³⁾ varten, jossa olisi laadittava piirustukset kansakoulurakennusta varten tarkoitukseen varatulla tontilla korttelissa N:o 319 Kallion Neljännellä linjalla, oli suorittanut tehtävänsä, lähetti lautakunta Valtuustolle jätetyistä eri kilpailusuunnitelmista antamansa lausunnon ohella ne näistä suunnitelmista, jotka lautakunta oli palkinnut, sekä anoi, että sanotun kilpailun ohjelmassa julistetut palkinnot määrättäisiin maksettavaksi palkinnonsaajille siten, että 1,800 markkaa annettaisiin arkkitehtitoi-

Uusi kansakoulutalo Kallioon.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 28. — ²⁾ S:n s:n kesäk. 4 p. § 14. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 63 j. s.

mistolle Jung & Bomanson, 1,400 markkaa arkkitehti Valter Thomélle ja 800 markkaa arkkitehtitoimistolle von Essen, Kallio & Ikäläinen; lopuksi esitti palkintolautakunta viitaten yllämainittuun lausuntoonsa että kyseessäolevan koulutalon rakentaminen uskottaisiin ensimmäisille palkinnonsaajille arkkitehteille Bertel Jung ja Oskar Bomanson.

Valmistusvaliokunnan esityksestä päätti ¹⁾ Valtuusto suostua palkintolautakunnan edelläolevaan ehdotukseen sekä työn valvontaa varten asettaa erityisen rakennuslautakunnan, johon valittiin hovineuvos C. Nummelin, talonomistaja K. R. Åström, kaupungininsinööri G. Idström, kansakoulujen tarkastaja, vapaaherra A. von Bonsdorff sekä sittemmin arkkitehti Bertel Jung.

Sittenkun palkintolautakunta vielä oli antanut vastauksen erinäisiin perustukseksi rakennushankkeelle pantua suunnitelmaa vastaan tehtyihin muistutuksiin, päätti ²⁾ Valtuusto antaa asetetulle rakennuslautakunnalle toimeksi jättää Valtuuston tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi täydelliset piirustukset ja kustannusehdotuksen kyseessäolevaa koulurakennusta varten sekä osottaa 1,900 markkaa korvauksena jätetyn laskun mukaan palkintolautakunnan arkkitehteille ja sihteerille maksettavaksi vuoden menosääntöön otetusta määrärahasta kyseessäolevaa koulurakennusta varten.

Siten asetetun rakennuslautakunnan Rahatoimikamarin välityksellä jätettyä tarpeelliset pääpiirustukset ja kustannusehdotuksen, johon oli tehty vähäisiä muutoksia kustannusten alentamiseksi sekä Kansakoulujenjohtokunnan kirjelmässä Valtuustolle syyskuun 23 päivästä tehtyä esityksen sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että kyseessäoleva kuolutalo saattaisi tulla valmiiksi tarkoitukseensa käytettäväksi syyslukukaudesta 1909, päätti ³⁾ Valtuusto asettaa valiokunnan, joka yksissä neuvoin Kansakoulujenjohtokunnan kanssa tuli harkita ja jättää lausunto, voitaisiinko ja missä määrin kustannusta rakennushankkeesta alentaa, ja valittiin ⁴⁾ valiokuntaan professori Gustaf Nyström, lääketieteen tohtori vapaaherra K. von Alfthan, insinööri O. Donner, professori F. Gustafsson sekä tirehtööri H. Hertzberg.

Sittenkun Rakennuskonttori vuonna 1900 Rahatoimikamarille oli esittänyt, että Pitkän sillan huonoon kuntoon nähden, Kamari tekisi

Toimikunta Pitkäsillan uudestirakentamista koskevan kysymyksen valmistelua varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 34. — ²⁾ S:n s:n huhtik. 9 p. § 17. — ³⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 3. — ⁴⁾ S:n s:n jouluk. 10 p. § 7.

Valtuustolle ehdotuksen teknillisen toimikunnan asettamisesta lausumaan mielensä sillan uudestirakentamistavasta ynnä myös, jos katsotaisiin sopivaksi, julistamaan yleisen kilpailun yksinomaan sillan fasadista, oli Kamari lykännyt asian erityiseen valiokuntaan sekä lähetti sittemmin valiokunnan laatiman ehdotuksen Valtuustolle, joka kuitenkin, hyljäten sekä tämän että erään uuden, toisen valiokunnan laatiman ehdotuksen, päätti, että silta rakennettaisiin uudestaan puusta säilyttämällä entinen leveys, joka työ sitten suoritettiin talvella 1902 tarkoituksen osotetulla 45,000 markan suuruisella määrärahalta. Huomauttaen että sanottu silta saattaisi edellämainitussa kunnossa semmoseen pysyä korkeintaan vuoteen 1910 esitti Rahatoimikamari kirjelmässä toukokuun 16 päivältä 1907, N:o 164, Valtuustolle teknillisen toimikunnan asettamista antamaan lausunnon ja ehdotuksen Pitkän sillan uudestirakentamisesta kokonaisuudessaan. Tämän ehdotuksen esittelyssä palautti ¹⁾ Valtuusto asian Rahatoimikamariin kehottaen sitä ottamaan harkittavaksi ja Valtuustolle jättämään selityksen siitä, eikö siltaa voitaisi uudesti rakentaa ja laajentaa leveämmäksi tarvitsematta hyljätä nykyistä siltaa ja korvata sitä toisella. — Sittenkun Kamari tämän johdosta oli vaatinut Rakennuskonttorilta lausuntoa asiasta ynnä piirustuksia sillan parantamiseksi, jotka osottivat että sen laajentaminen 18 metrin levyiseksi vaatisi, jos se tehtäisiin puusta, noin 150,000 markan suuruisen kustannuksen, uudisti ²⁾ Kamari, lähettäen mainitut piirustukset, Valtuustolle entisen ehdotuksensa, ja olisi asetettavan toimikunnan jätettävä selvitys ja ehdotus sillan parantamisesta sekä ainesten laatuun että tarvittaviin kustannuksiin nähden.

Esiteltäessä tätä esitystä hyväksyi ³⁾ Valtuusto sen sillä lisäyksellä että toimikunnan olisi annettava lausuntonsa myös siitä, eikö kustannuksia kyseessäolevasta työstä voitaisi alentaa lyhentämällä siltaa täyttämällä kumpaakin maatukikohtaa, ynnä myös sitä eikö olisi syytä Töölönlahden täyttämällä välttää useinmainittua sillankorjausta; ja valittiin siten asetettuun toimikuntaan professori C. E. Holmberg, insinööri Karl Lindberg, arkkitehti Lars Sonck, professori M. Strukel, vapaaherra R. F. von Willebrand, professori G. Nyström ja kaupungininsinööri G. Idström.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 3. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 396 marrask. 21 p. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 18.

Marian sairaalan laajennus.

Esitettyään kirjelmässä huhtikuun 20 päivältä 1906 Terveyshoitolautakunnalle »että mahdollisimman pian ryhdyttäisiin toimenpiteeseen uuden kivipaviljongin rakentamista varten Marian sairaalan alueelle sisätautisille, ottaen huomioon että sairashuoneeseen samalla tulisi mahtua kirurgisen poliklinikan ja keuhkotautisten poliklinikan ilmoitti Marian sairaalan hallitus — koska Lautakunta oli lykännyt esityksen sopivampaan aikaan etupäässä sen vuoksi, että Valtuustossa parhaillaan oli käsittelyn alaisena kysymys uuden kulkutautisairaalan rakentamisesta, joka tulisi vaatimaan kovin suuria kustannuksia — kirjelmässä joulukuun 13 päivältä samaa vuotta, että lukuisampain sairaspaikein tarve Marian sairaalan sekä sisätautien että kirurgisella osastolla oli kasvanut niin suuresti, että tätä asiaintilaa ei voitaisi sivuuttaa vakavien ikävyyksien siitä seuraamatta» ja anoi »hetimiten toimenpiteisiin ryhtymistä uuden kyllin monta sairaspaiikka sisätautisille sisältävän paviljongin rakentamista varten Marian sairaalan alueelle sen suunnitelman mukaan, joka oli tehtynä sairaalan laajentamista varten, jonka paviljongin valmistuttua sisätautis-kirurginen paviljonki kokonansa voitaisiin luovuttaa kirurgisiin tarkoituksiin».

Koska kysymyksen ottamista vakavan harkinnan alaiseksi — siihen katsoen mitä Marian sairaalan hallitus oli esiintuonut — ei enää näyttänyt voitavan lykätä toistaiseksi, jätettiin kysymys valmistelevaa käsittelyä varten valiokunnalle, johon valittiin herrat ensimmäinen kaupunginlääkäri professori V. Sucksdorff, Marian sairaalan johtaja, dosentti Jarl Hagelstam, dosentti tohtori W. Zilliacus ja arkkitehti Lars Sonck, ja jätti mainittu valiokunta maaliskuun 14 päivänä 1907 Lautakunnalle mietintönsä ynnä luonnospiirustukset sairaalan laajentamiseksi, jotka oli valmistanut arkkitehti Lars Sonck. Näistä piirustuksista vaadittiin sitten lausunto Marian sairaalan hallitukselta, jonka jälkeen piirustuksia mainitun hallituksen toivomusten mukaisesti osittain muodosteltiin.

Viitaten valiokunnan mietintöön esitti Terveyshoitolautakunta, joka kaikin puolin oli voinut hyväksyä valiokunnan laatimat ehdotukset, kirjelmässä huhtikuun 18 päivältä, että Valtuusto päättäisi;

sekä sisätautisten että kirurgisten potilaitten sairaspaikein puutteen poistamiseksi rakennuttaa Marian sairaalan tontille oheenliitettyjen piirustusten ja arviolta lasketun kustannusehdotuksen mukaan kaksikerroksisen sairaspaviljongin kivistä, johon mahtuisi 120 sisä-

tautista potilasta ja sairaanhoitajien asuinhuoneustoja sisältävine vinttikerroksineen sekä kolmekerroksisen hallintorakennuksen kivistä, joka sisältäisi, paitsi tarpeellisia hallintohuoneustoja ja asuntoja erinäisille sairaalan toimihenkilöille, huoneustoja poliklinistä vastaanottoa ja sekä sisä- että kirurgisten tautien käsittelyä varten ynnä vielä erityisen huoneuston kaupungin keuhkotautispoliklinikkaa varten ja

myöntää mainittujen rakennusten rakentamiseen ja täydelliseen sisustamiseen 572,500 markan suuruisen määrärahan.

Jos kyseessäoleva lisärakennus sairaalaan tehtäisiin, aiheuttaisi tämä sisustusmuutoksia ja mahdollisesti myös vähäisen lisärakennuksen talousrakennukseen, jota paitsi jo nyt uuden tallin, puu- ja vaunuvajan sekä muitten ulkokuoneitten tarve oli osottautunut epäämättömäksi, ja pidätti Lautakunta itselleen oikeuden aikanaan saada jättää esityksen ja kustannuslaskelman näistä töistä.

Mainittujen luonnospiirustusten laatimistyöstään oli arkkitehti Sonck jättänyt 1,675 markan suuruisen laskun, jonka sitä seuraavan kirjelmän ohella Lautakunta lähetti Valtuustolle anoen, että ellei Valtuusto lopullisten piirustusten laatimista uskoisi arkkitehti Sonckille jota Lautakunta kuitenkin yksimielisesti puolsi, laskun summa määrättäisiin arkkitehti Sonckille maksettavaksi.

Valmistusvaliokunnan lausunnon mukaisesti päätti ¹⁾ Valtuusto suostuen Terveyshoitolautakunnan puheenalaiseen esitykseen, että aina 600,000 markan suuruisen määrä myönnettäisiin työstä laskettujen kustannusten suorittamiseen; koska kuitenkin varat hankittaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetulla lainalla, päätti Valtuusto kehottaa Maistraattia toimittamaan Lisätyn Valtuuston vaalin kysymyksen enempää käsittelyä varten.

Sittenkun Lisätyn Valtuuston vaali oli toimitettu ja asia otettiin käsiteltäväksi, päätti ²⁾ Valtuusto lisätyin luvuin:

että Marian sairaalan alueella tarkoitukseen varatulle tontille rakennettaisiin:

i:ksi) kaksikerroksinen sairaspaaviljonki kivistä, sisältävä paikkoja 120 sisätautiselle potilaalle, ja sairaanhoitajien ja palvelusväen asuinhuoneustoja sisältävine vinttikerroksineen; ja

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 3. — ²⁾ Lis. Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 1.

2:ksi) kolmekerroksinen hallintorakennus kivistä, sisältävä, paitsi tarpeellisia hallintohuoneustoja ja asuntoja erinäisille sairaalan toimihenkilöille, huoneustoja poliklinistä vastaanottoa ja sekä sisä- että kirurgisten tautien käsittelyä varten, ynnä vielä erityisen huoneuston kaupungin keuhkotautispoliklinikkaa varten;

että mainittujen rakennusten rakentamiseen ja täydelliseen sisustamiseen osotettaisiin aina 600,000 markan suuruinen määräraha:

että sanotut varat hankittaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetulla lainalla, mutta Rahatoimikamari kuitenkin valtuutettaisiin, kunnes obligatsioonilaina voitaisiin ottaa, lyhyemmälle maksuajalle otetulla lainalla hankkimaan tarvittavat varat;

että asianomaiselta taholta hankittaisiin vahvistus Valtuuston mainitulle päätökselle lainan ottamisesta kahta vuotta pitemmälle maksuajalle; sekä

että jätettäisiin toimeksi rakennustoimikunnalle, johon kuuluisivat lääketieteentohtorit Oskar Heikel, W. Ziliacus ja Jarl Hagelstam, arkkitehti Lars Sonck ja kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad ynnä myös rakennusmestari Vilhelm Ekman, pitää huolta rakennustyön suorittamisesta, ollen rakennustoimikunnan asiana jättää Valtuustolle esitys jäsentensä palkkioista.

Kysymys
uuden kulku-
tautisairaalan
rakentami-
sesta.

Esitys paikan
luovuttamisesta
serum-laitok-
selle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa toukokuun 23 päivänä 1905 oli määrännyt, ¹⁾ että paikaksi ehdotetulle uudelle kulkutautisairaallalle Helsingin kaupunkia varten varattaisiin osa huvilatilusta N:o 43 Malmi sekä valmistavana toimenpiteenä sairaalan rakentamista varten päättänyt lähettää lääkärin ja arkkitehdin tutkimaan ulkomailla olevia uudempia kulkutautisairaalalaitoksia sekä niiksi valinnut silloisen dosentin R. Sieversin ja arkkitehti M. Schjerfbeckin, olivat mainitut herrat tehtävänsä suorittuaan Valtuustolle jättäneet yhteisen, joulukuun 31 päivänä 1906 päivätyyn matkakertomuksen ynnä jälkimäisen kyseessä-olevaa laitosta varten laatimat luonnokset ja arviolta lasketun kustannusehdotuksen, joka päättyi 1,631,400 markkaan.

Tämän kertomuksen yhteydessä esiteltiin Valtuuston kokouksessa tammikuun 22 päivänä ²⁾ professori T. Laitisen Valtuustolle jättämä anomus siitä, että kaupunki luovuttaisi maksuttomasti noin 5,000 m²:in suuruisen maapalstan edellämainitulta huvilapalstalta N:o 43 Malmi

¹⁾ Katso 1905-vuod. kert. siv. I. 148—152. — ²⁾ § 4.

aiotun serum-laitoksen rakentamista varten Valtiolaitoksen kustannuksella kyseeseen tulleen kunnallisen kulkutautisairaalan yhteyteen.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta lykättiin asiat Terveyslaitoslautakuntaan, joka antamassaan lausunnossa kulkutautisairaalan rakentamisesta esiintuoden erinäisiä muistutuksia arkkitehti Schjerfbeckin laatimaa ehdotusta vastaan, Valtuustolle esitti, että rajoitettu kilpailu uusien luonnospiirustusten laatimista varten järjestettäisiin, esimerkiksi siten että Valtuusto kutsuisi neljä arkkitehtiä siihen ottamaan osaa 2,500 markan palkkiota vastaan kullekin, että yhdeksi näistä valittaisiin arkkitehti Schjerfbeck, sekä että jätettävien ehdotuksien arvostelemista varten valittaisiin 7-heukiuen palkintolautakunta, joista Valtuusto valitsisi neljä ja kilpailevat kolme, jonka ohella Lautakunta ehdotti jäseniksi palkintolautakuntaan dosentin, sittemmin Ylitirehtööri R. Sieversin, lääketieteentohtori W. Zilliacuksen Terveyslaitoslautakunnan edustajana, ylilääkärin Marian sairaalan kulkutautisosastolla, lääketieteentohtori M. Björkstenin ja arkkitehti R. Björnbergin sekä varajäseneksi ensimmäisen kaupunginlääkärin professori Sucksdorffin.¹⁾

Professori Laitisen edellämainitusta esityksestä lausui Lautakunta, että kysymystä serum-laitoksen rakentamisesta oli toistaiseksi niin vähän valmisteltu että kaupungilla ei ollut syytä mainitussa suhteessa suostua minkäänlaisiin sitoumuksiin.

Esiteltäessä näitä Terveyslaitoslautakunnan lausuntoja päätti²⁾ Valtuusto toistaiseksi hyljätä esityksen paikan luovuttamisesta serum-laitokselle, jota vastoin kysymys uuden kulkutautisairaalan rakentamisesta pantiin pöydälle Valtuuston seuraavaan kokoukseen; jossa esiteltiin³⁾ Ylitirehtööri Sieversin ja arkkitehti Schjerfbeckin sillä välin Valtuustolle jättämä kirjelmä huhtikuun 6 päivältä, jossa nämä vastasivat Terveyslaitoslautakunnan arkkitehti Schjerfbeckin laatimaa ehdotusta vastaan tekemiin muistutuksiin. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti Valtuusto antaa mainituille herroille toimeksi yksissä neuvoin Terveyslaitoslautakunnan kanssa parannella kyseessäolevat luonnospiirustukset, jotka Lautakunnan sitten olisi jätettävä Valtuuston uudelleen tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

¹⁾ Uuden kulkutautisairaalan rakentamista koskevat asiakirjat ovat otetut Valt. pain. asiak. N:o 26 vuod. 1908. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. §§ 22, 23. — ³⁾ S:n s:n huhtik. 9 p. § 16.

Herrojen Sieversin ja Schjerfbeckin ehdotuksesta ynnä vastauksista antoi Terveyshoitolautakunta sittemmin kirjelmässä Valtuustolle ¹⁾ toukokuun 2 päivältä seikkaperäisen arvostelun.

Väliaikainen
kulkutautisai-
raala Hes-
periaan.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä toukokuun 2 päivältä oli Terveys-
hoitolautakunta huomauttaen että todennäköisesti leviäisi tulevana
kesänä tulirokko, esittänyt, että rakennukset Hesperiassa, jotka kolmen
kuukauden irtisanomisella olivat olleet erinäisten yhdistysten hallussa,
luovutettaisiin aiottua väliaikaista sairaalaa varten sekä että sen kun-
toonpanoon myönnettäisiin 11,800 markan suuruinen määräraha, jonka
ohella Lautakunta oli anonut saada vastaisuudessa, jos tähän esityk-
seen suostuttaisiin, jättää anomuksen varojen myöntämisestä tarvitta-
van kaluston hankkimista varten sairaalaan sekä sen kunnossapitoa
varten. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta suostui ²⁾ Valtuusto
esitykseen ja oli kyseessäoleva määräraha suoritettava Valtuuston
käyttövaroista.

Etsivän poliisi-
osaston huo-
neuston laajen-
taminen.
Kysymys
uudesta talosta
keskuspolii-
sille.

Siihen katsoen että kaupungin poliisilaitoksen etsivän osaston uusi-
mista varten asetettu toimikunta oli ehdottanut erinäisiä väliaikaisia
toimenpiteitä, jotka vaatisivat lisätilaa poliisilaitoksen virkahuoneus-
toissa, oli v. t. poliisimestari kirjelmässä joulukuun 22 päivältä edellistä
vuotta Kuvernöörinvirastoon jättänyt seikkaperäisen ehdotuksen lisä-
rakennukseksi Poliisikamarinpihalle, joka ehdotus oli lähetetty Raha-
toimikamarille sille kuuluvaa toimenpidettä varten. Tämän johdosta
vaati Kamari Rakennuskonttorilta piirustukset suunniteltua lisäraken-
nusta varten ynnä kustannusehdotuksen, joka päättyi 30,000 markkaan,
sekä esitti ³⁾ Valtuustolle työn suorittamista tehtyjen piirustusten mu-
kaan sekä mainitun määrärahan osottamista tarkoitusta varten. Val-
mistusvaliokunnan ehdotuksesta suostui ⁴⁾ Valtuusto tähän Rahatoimi-
kamarin ehdotukseen, jonka ohella, koska oli nostettu kysymys uuden
talon rakentamisesta keskuspoliisiin tarpeisiin, Kamarille myös annettiin
tehtäväksi jättää ehdotus tästäkin.

Uusi poliisiase-
ma Kallioon.

Käsitellessään joulukuun 28 päivänä edellistä vuotta meno- ja tulo-
sääntöä vuodelle 1907 päätti ⁵⁾ Valtuusto muunmuassa, koska useammalta
kannalta olisi edullista että poliisiasema tontilla N:o 5 Pengerkadun varrella

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 11. — ²⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 10. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 84 helmik. 14 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 16. — ⁵⁾ Katso 190 vuod. kert. siv. I. 68, 69 ja 80.

yhdennessätoista kaupunginosassa, jota uutisrakennusta varten vuoden budgettiin oli otettu 118,000 markan suuruinen määräraha, rakennettaisiin kaksikerroksiseksi kivistä, sen sijaan että Rahatoimikamari oli ehdottanut sen tehtäväksi puusta ja kivistä, kehottaa Kamaria jättämään vaihtoehdoisen kustannusarvion kivistä tehtävää, mahdollisesti kolmekerroksista rakennusta varten sekä esittämään asian Valtuuston harkittavaksi, ennenkuin ryhdyttäisiin toimenpiteisiin rakennustyön suorittamiseksi. Sittenkun Kamari tämän johdosta oli antanut arkkitehti W. Aspelinille toimeksi laatia Valtuuston vaatimat vaihtoehtoiset ehdotukset ynnä vielä neljännen, jonka mukaan kyseessäoleva rakennus rakennettaisiin kivistä kolmekerroksiseksi huoneustoineen myös Poliisilaitoksen siveysostoa varten, esitti ¹⁾ Kamari, oheenliittäen tarpeelliset luonnospiirustukset ja kustannusehdotukset, Valtuustolle että rakennustyö suoritettaisiin IV suunnitelman mukaan sekä että se summa, 47,000 markkaa, jota suurempi kustannusehdotus tästä suunnitelmasta olisi kuin budgettissa tarkoitusta varten osotettu määrä, otettaisiin vuoden 1908 menosääntöön, ja että Rahatoimikamari saisi vastaisuudessa jättää ehdotuksen siveysostaston nykyisen huoneuston käytöstä. — Tähän esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Sittemmin ilmoitti ³⁾ Rahatoimikamari, että rakennushanketta johdettavan arkkitehdin tiedonannon mukaan hänen laskemainsa kustannusten yli olisi vaikeitten pintasuhteitten vuoksi käytettävä 10,000 markkaa ja esitti, että sanottu määrä, oikeastaan 10,025 markkaa, otettaisiin huomioon vahvistettaessa seuraavan vuoden budgettia. — Asian lykkäsi Valtuusto Budgettivaliokuntaan. ⁴⁾

Kirjelmässä Valtuustolle lokakuun 31 päivästä N:o 365 huomautti Rahatoimikamari, että toinen poliisipiiri, johon kuuluvat viides, kuudes ja yhdeksäs kaupunginosa, kolmas kaupunginosa Korkeavuorenkadun länsipuolelta, seitsemäs kaupunginosa Tähtitornikadun eteläpuolelta ja Kasarminkadun länsipuolelta sekä kaupungille kuuluvat saaret kaupungin eteläpuolella, jonka piirin asema oli ollut talossa N:o 16 Tarkkampusjakadun varrella vuokratussa huoneustossa, nyttemmin tarvitsisi uuden huoneuston sen vuoksi, että siihenastinen huoneusto oli sopi-

Uusi talo toisen poliisipiirin asemalle.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 69 helmik. 7 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 5. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 403 marrask. 28 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 22.

maton ja ahdas; ja oli poliisipäällystö jo useita kertoja Rahatoimikamarilta anonut toisen ja tarkoitukseen paremmin sopivan huoneuston hankkimista, mikä kuitenkin ei ollut käynyt päinsä. Asiain niin ollen ei Kamari ollut keksinyt ehdottaa mitään muuta keinoa kuin että toisen poliisipiirin asemalle, samoin kuin neljännen piirin asemalle aikasemmin, rakennettaisiin erityinen rakennus, johon keinoon aikaa myöten olisi ryhdyttävä myös muita poliisilaitoksen käytettäväksi annettuja huoneustoja varten. Mikä tulee tonttipaikkaan aiottua rakennusta varten, oli Kamari ajatellut tarkoitukseen sopivaksi kaupungin tarpeisiin varattua tonttia N:o 10 Ratakadun varrella ja oli Kamari ryhtynyt laadittamaan piirustuksia kyseessäolevaa rakennusta varten tälle tontille sekä siinä tarkoituksessa kehottanut arkkitehti V. Aspeliniä tekemään tähän tarvittavat luonnospirustukset. Kuitenkin oli Rahatoimikamarin käsiteltyä tämän asian, Kamarin tietoon tullut, että Valtiolaitos koulutalon rakentamista varten suomalaiselle tyttökoululle aikoi kaupungilta lunastaa sekä myytävänä olevat tontit N:ot 6 ja 8 Ratakadun varrella ynnä 9 Merimiehenkadun varrella että myös kaupungin tarpeisiin varatut tontit N:ot 10 Ratakadun varrella ja 11 Merimiehenkadun varrella, jonka vuoksi Kamari oli katsonut olevansa pakotettu luopumaan alkuperäisestä vastaisen poliisiaseman paikkaa koskevasta ehdotuksestaan ja ehdotti, yhdistäen edellä esitetyn, Valtuuston päätettäväksi:

että toiseen poliisipiiriin vuonna 1908 rakennettaisiin piiriasemaa varten uusi kolmekerroksinen poliisitalo kivistä pääasiassa yhtäpitävästi Kamarin kirjelmään liitettyjen piirustusten kanssa;

että tämä rakennus sijoitettaisiin Tehtaanpuiston koilliseen kulmaan Laivurinkadun varrelle;

että uutisrakennuksen rakentamista varten vuoden 1908 budgettiin otettaisiin 150,00 markan erä; sekä

että Rakennuskonttorille jätettäisiin toimeksi pitää huolta rakennustyön suorittamisesta arkkitehti Aspelinin johdolla.

Jos Valtuusto hyväksyisi tämän ehdotuksen, olisi Rahatoimikamarille annettava tehtäväksi jättää Valtuustolle sellainen ehdotus asema-kaavanmuutokseksi, minkä oikeutti poliisitalon sijoittaminen Tehtaanpuistoon.

Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen esittelyssä suostui ¹⁾ Valtuusto tarvittavan määrärahan ottamiseen seuraavan vuoden budgettiin kyseessäolevaa rakennushanketta varten, jota vastoin Valtuusto ei katsonut Kamarin ehdottamaa paikkaa olevan käytettävän puheenalaiseen tarkoitukseen.

Virkaatekevän poliisimestarin esityksestä oli Rahatoimikamari antanut Rakennuskonttorin laittaa kuntoon kylpyhuoneen ynnä suihkulaitoksen poliisikamarin uuteen säilytyshuoneustoon käytettäväksi niitä henkilöitä varten, jotka tuodaan etsivään osastoon sekä sanotun osaston henkilökuntaa varten, ja ilmoitti ²⁾ sittemmin Valtuustolle tästä toimenpiteestä anoen sen hyväksymistä ynnä 500 markan myöntämistä Valtuuston käyttövaroista työn suorittamiskustannusten korvaamiseksi. Esitykseen Valtuusto suostui. ³⁾

Kylpyhuone
poliisilaitoksen
etsivän osaston
huoneustoon.

Sittenkun v. t. poliisimestari, ilmoittaen että poliisilaitoksen tarpeisiin oli hankittu kaksi automobilia, oli Rahatoimikamarille esittänyt, että näitten koneitten säilytystä varten laitettaisiin kuntoon tarkoitukseenmukainen huoneusto, ja Kamari valtuuttanut Rakennuskonttorin laittamaan kuntoon sellaisen huoneuston poliisilaitoksen käytettävissä olevan talon läntiseen sivustarakennukseen, anoi Kamari Valtuustolta, ilmoittaen tästä toimenpiteestä, sen hyväksymistä sekä että tarkoitusta varten osotettaisiin 850 markkaa; ja suostui ⁴⁾ Valtuusto tähän aumukseen.

Automobilitali
poliisilaitok-
selle.

Sittenkun kaupungin Tullikamari oli Satamarakennustoimikunnalle esittänyt vaatimuksia erinäisten muutosten tekemisestä Katajanokan pakkahuonerakennukseen suuremman pakkahuonetilan saamiseksi purjehduskauden alkuun, esitti Toimikunta Valtuustolle, hankittuaan Rakennuskonttorista piirustukset ja kustannusehdotuksen tarvittavia töitä varten, että tähän tarkoitukseen sekä kahden sähkötavara-hissin laittamista varten pakkahuoneeseen ynnä uuden vaa'an hankkimiseksi myönnettäisiin yhteensä 68,000 markan suuruinen määräraha, joka olisi otettava 1908 vuoden budgettiin suoritettavaksi 1902 vuoden obligatsioonilainasta Katajanokan y. m. rantarakennuksia varten varatusta määrästä. Asian esittelyssä päätti ⁵⁾ Valtuusto sekä antaa Rahatoimi-

Välialkaisia
toimenpiteitä
tavaratuonnin
helpottami-
seksi ja muu-
tostöitä Pak-
kahuoneessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 15. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 245 heinäk. 25 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 38. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 238 heinäk. 11 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 11.

kamarille toimeksi yksissä neuvoin Tullikamarin kanssa ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin, jotka helpottaisivat tavaratuontia meritse mainitussa suhteessa, että myös, suosten Satamarakennustoimikunnan esitykseen, antaa suorittaa Toimikunnan ehdottamat työt sekä korvata menot Toimikunnan ehdottamalla tavalla.

Tulli- ja Pakka-
huoneen posti-
osaston laajen-
taminen.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä marraskuun 9 päivästä oli Postihallitus tiedustellut, olisiko kaupunki halukas suorittamaan erinäiset sisustustyöt Tulli- ja PakkaHuoneessa siten laajentaakseen Postihallituksen siellä jo hallitsemaa huoneustoa, joihin töihin kuuluisi myös 500 kg kantavan ja talon molemmat kerrokset yhdistävän tavarahissin laittaminen, jonka ohella Postihallitus oli ilmoittanut, että Tullilaitoksen puolelta ei mikään estänyt sanottujen töitten suorittamista, ja olisi kaupungin maksettava kustannukset kyseessäolevista töistä, jota vastoin Postihallitus olisi taipuvainen lasketulla vuokralla antamaan korvauksen näistä kaupungille. — Tämän johdosta esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että Rakennuskonttori suorittaisi mainitut sisustustyöt; että tähän tarkoitukseen osotettaisiin 1,800 markan suuruinen määräraha sekä että Kamari valtuutettaisiin Postihallituksen kanssa tekemään sopimuksen puheenalaisen huoneuston vuokraamisesta kerta kaikkiaan 1,800 markan suuruista vuokramäärää vastaan. — Esi-tykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Kysymys
uuden paloase-
man rakenta-
misesta yhden-
teentoista kau-
punginosaan.

Kirjelmässä syyskuun 26 päivästä 1902 oli Palotoimikunta esiintuoduilla syillä Valtuustolta tiedustellut, eikö tontteja N:o 1—4 korttelissa N:o 336 ja 11:nessä kaupunginosassa voitaisi varata vastaista paloasemaa varten sekä Palotoimikuntaa oikeuttaa vastaisuudessa jättämään tarkempi ehdotus asiasta ja seuraavan vuoden menosääntöön ottamaan 1,000 markan suuruinen määrä paloasemarakennuksen luonnospiirustusten laatimista ja muihin valmisteleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Rahatoimikamarin lähetepäätöksessä joulukuun 11 päivästä 1902 anottua Palotoimikunnalta lausuntoa Rahennuskonttorin tekemästä ehdotuksesta, että yllämainittujen korttelissa N:o 336 olevien tonttien sijasta tontit N:ot 2, 7 ja 4 korttelissa N:o 327 varattaisiin puheenalaiseen tarkoitukseen, oli Palotoimikunta sittemmin vastauskirjelmässä Rahatoimikamarille maaliskuun 28 päivästä 1909 hyväksynyt

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 405 marrask. 28 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 21.

Rakennuskonttorin ylläolevan ehdotuksen, jonka jälkeen Valtuusto toukokuun 26 päivänä viimemainittua vuotta, suostuen Palotoimikunnan yllämainittuun esitykseen, oli valtuuttanut Palotoimikunnan vuoden 1904 menosääntöön ottamaan puhenalasta tarkoitusta varten 1,000 markan suuruisen määrärahan.

Tämän johdosta oli Palotoimikunta antanut palomestari G. Waseniukselle toimeksi Teollisuudenharjottajain Paloapuyhtiön tarkastajan, arkkitehti B. Blomin avulla laatia ehdotuksen ja luonnospiirustukset kyseessäolevaa paloasemaa varten ja oli palomestari Wasenius sittemmin jättänyt Palotoimikunnalle piirustukset ynnä ehdotuksen mainituksi paloasemaksi, joka ehdotus muun muassa osotti, että paloaseman kustannusten sanottujen piirustusten mukaan oli laskettu nousevan noin 300,000 markkaan.

Lähetäten Valtuustolle nämä piirustukset ja ehdotuksen esitti Palotoimikunta, että Valtuusto suostuisi paloaseman rakentamiseen kortteliin N:o 327 yhdettätoista kaupunginosaa mainittujen piirustusten ja ehdotuksen mukaisesti ynnä myös että Palotoimikunnan sallittaisiin vastaisuudessa menosääntöjen ehdotuksiin ottaa tarvittavat määrärahat niitten lisääntyneiden menojen suorittamiseksi, jotka johtuisivat uuden paloaseman aiheuttamasta palomiestien, palotallin ja palokaluston lisäyksestä. Sen ohella ja koska olisi erittäin tärkeätä että paloasemaa rakennettaessa voitaisiin käyttää hyväkseen niitä edistyksiä, joita palotekniikan alalla oli tehty etenkin Saksassa, esitti Palotoimikunta, eikä olisi syytä palomestari G. Waseniukselle ja sille arkkitehdille, joka saisi toimekseen laatia lopulliset piirustukset asemaa varten, antaa esimerkiksi 600 markan suuruisia matkarahaa kummallekin, jotta he Hampurissa, Bremenissä ja Berliinissä tutkisivat tätä alaa ja antamassaan kertomuksessa esiintoisivat tulokset siitä.

Suostuen Palotoimikunnan esitykseen osotti ¹⁾ Valtuusto 1,200 markan määrärahan kyseessäolevaan tarkoitukseen.

Valtuuston kokouksessa joulukuun 10 päivänä esiteltiin Maistraatin tekemä ehdotus erinäisten muutosten tekemisestä Raatihuonerakennukseen lisätyn tilan hankkimiseksi Maistraatille; ja lykkäsi ²⁾ Valtuusto asian Budgettivaliokuntaan otettavaksi huomioon laadittaessa ehdotusta 1908 vuoden meno- ja tulosäännöksi.

Ehdotus muutokseksi Raatihuonerakennukseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 29. — ²⁾ § 17.

Uusi huoneusto
Kaupunginvou-
dinkonttorille.

Koska tarvittiin lisätilaa Rahatoimikamarin ja Rakennuskonttorin huoneustoissa, esitti ¹⁾ Kamari Valtuustolle, että kaupunginvoudinkonttorille, joka siihen saakka oli ollut Raatihuonerakennuksessa eräissä Rahatoimikamarin ja Rakennuskonttorin huoneustojen välissä olevissa huoneissa, vuokrattaisiin huoneusto talossa N:o 1 Katariinankadun varrella sekä että 1908 vuoden budgettiin otettaisiin määräraha sekä tämän huoneuston vuokraa varten että myös kustannusten suorittamiseksi siihen tehtävistä erinäisistä korjauksista, nousten edellinen 1,800 ja jälkimäiset 4,000 markkaan. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ²⁾ Valtuusto suostua kyseessäolevaan esitykseen, kuitenkin ehdolla että vuokrasopimus laskettuun korjauskustannukseen katsoen tehtäisiin pitempää aikaa varten.

N. s. palmu-
huoneen sulke-
minen.

Kirjelmässä syyskuun 11 päivästä ilmoitti Puutarhalautakunta Valtuustolle tiedoksi ³⁾, että Lautakunta rakennusten puutteellisen tilan tähden oli katsonut tarpeelliseksi sulkea n. s. Palmuhuoneen Eläintarhassa, jota laitosta kaupunki ottaessaan huostaansa Osakeyhtiö Suomen Puutarhayhdistyksen omaisuuden muun muassa oli sitoutunut pitämään avoinna.

Määräraha
mukavuuslai-
toksia varten
Kaivopuistoon.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 6,700 markan suuruisen määrärahan erinäisten uusien mukavuuslaitosten rakentamista varten Kaivopuistoon.

Määräraha Ul-
rikaporin kai-
vohuoneen kor-
jausta varten.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti ⁵⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 1,710 markkaa erinäisiä Ulrikaporin kaivohuoneen korjauksia varten.

Vanhan kau-
pungin myllyn
korjaus.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁶⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 2,200 markkaa Vanhankaupungin tullijauhomyllyn tarpeelliseksi huomattua korjausta varten sekä kolmen uuden jauhinkiven hankkimista varten myllyyn.

Hakasalmen
huvilan raken-
nuksia koske-
van vuokra-
sopimuksen
pitentäminen.

Sittenkun Rahatoimikamari, Valtuuston päätöksen mukaisesti helmikuun 9 päivästä 1904, vuokrasopimuksella tammikuun 31 päivästä 1905 oli vuokrannut ⁷⁾ Valtiolaitokselle Arkeologisen toimikunnan käytettäväksi päärakennuksen kaupungille kuuluvasta Hakasalmen huvilasta siihen kuuluvine kaksine vähäisine sivurakennuksineen museo-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 340 lokak. 19 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 9 — ³⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 27. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 75 helmik. 7 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 17. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 151 toukok. 2 p.; Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 3. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 8 tammik. 10 p.; Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 19. — ⁷⁾ Katso 1904 vuod. kert. siv. I. 33 j. s.

tarkoituksiin käytettäväksi kolmen vuoden aikana, laskettuna kesäkuun 1 päivästä viimeainittua vuotta, oli Arkeologinen toimikunta esintuoduilla syillä Valtuustolta anonut vuokrasopimuksen pitentämistä vielä kolmeksi vuodeksi samallaisilla ehdoilla kuin kuluvalle vuokraudella. Rahatoimikamarin puollosta suostui ¹⁾ Valtuusto tähän anomukseen.

Sittenkun Helsingin Uimaseura oli Valtuustolta anonut, että kaupungin Uimahuone Merisatamassa luovutettaisiin yhä edelleen Seuran käytettäväksi kesällä 1907, päätti ²⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti seuraavaksi kesäksi Uimaseuralle vuokrattomasti luovuttaa sanotun uimahuoneen, ehdolla että kaupungin kaikilla kansakouluoppilailla olisi tilaisuus saada maksuttomia kylpyjä Kamarin ehdottamina aikoina.

Merisataman uimahuone.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat eräät vuokraajat Hermannissa ja Toukolassa anoneet, ett siihen uuteen myönnytyssopimukseen, joka tehtäisiin Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön kanssa, otettaisiin määräys siitä, että I. Viertotielä olevaa raitiotielinjaa pitennettäisiin johonkin sopivaan päätepaikkaan. Asian lykkäsi ³⁾ Valtuusto siihen valiokuntaan, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta mainituksi myönnytyssopimukseksi.

Esitys raitiotielinjan pitentämisestä I. Viertotielä.

Valtuustolle osotetussa kirjelmässä oli Etelä Suomen kaupunkienvälinen Telefoniosakeyhtiö anonut saada oheenliitetyn asemakartan mukaan kaupungin katujen ja I. Viertotien alle laskea suojatun telefonikaapelin korkeintaan 100 kaksoisjohtoa varten, joka johtaisi yhtiön keskusasemalta talossa N:o 37 Korkeavuorenkadun varrella Vanhaankaupunkiin. Rahatoimikamarin puollosta ja Kamarin ehdottamilla ehdoilla suostui ⁴⁾ Valtuusto tähän esitykseen.

Lupa telefonikaapelin laskemiseen kaupungin katujen alle.

Sittenkun 22:sen armeijakunnan päällikkö oli Kenraalikuvernöörinkansliaan tehnyt esityksen venäläisen sotilaslaitoksen tässä kaupungissa olevain ilmatelefonijohtojen suunnitellusta muutoksesta maanalaisiksi johdoiksi, oli läänin Kuvernööri lykännyt asian Maistraattiin, joka lausunnon antamista varten oli lähettänyt asiakirjat Valtuustolle. Neuvoteltuaan asianomaisten kanssa tarkemmista menettelyistä johtoa

Venäläisen sotilaslaitoksen maanalaiset telefonikaapelit.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 104 maalisk. 7 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 20. —

²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 21. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 12 p. § 27. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 144 huhtik. 18 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 16.

laskettaessa esitti ¹⁾ Rahatoimikamari, jonka lausuntoa Valtuusto oli vaatinut, että Valtuusto suostuisi sotilaslaitoksen anomukseen suojattujen telefonikaapelien laskemisesta muutamain kaupungin katujen alle erinäisillä Kamarin ehdottamilla ehdoilla. Tämän mukaisesti laadittiin ²⁾ Valtuuston vastaus, kuitenkin sillä lisäehdolla että työ suoritettaisiin kaupungin Rakennuskonttorin osotuksen mukaan, ynnä myös että telefonikaapelit eivät saisi estää kaupunkia eikä mitään kaupungilta, myönnytyksen saanutta yhtiötä laskemasta, korjaamasta tai muuttamasta maanalaisia sähköjohtoja.

Anomus paikan luovuttamisesta ynnä määrärahasta uimahallia varten.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat herrat August Lundqvist Carl von Knorring y. m. esiintuomillaan perusteilla anoneet, että kaupunki vuokrattomasti luovuttaisi viidenkymmenen vuoden ajaksi paikan uimahallia varten, joka sijoitettaisiin välittömästi itäpuolella Ulrikaporin kylpyhuonetta olevalle luodolle, ynnä 100,000 markalla avustaisi sanotun uimahallin rakentamista sekä että kaupunki maksuttomasti hankkisi laitokseen siinä tarvittavan suolattoman veden ynnä vielä että allekirjoittaneet vuodesta 1908 alkaen vuokrattomasti saisivat haltuunsa Kaivopuiston vanhan kylpylaitoksen sekä uimahuoneen, ollen he siitä velvotetut kunnossapitämään ja korjaamaan niitä, kunnes ne julistettaisiin kelvottomiksi. Katselmuksen toimitettua paikalla ja Kaivopuiston kylpyhuoneessa sekä Satama- ja Rakennuskonttorien annettua niiltä vaaditut lausunnot esitti ³⁾ Rahatoimikamari, johon asia oli lykätty että Valtuusto suostuisi hakijain anomukseen paikan luovuttamisesta kyseessäolevaa laitosta varten sekä maksuttomasta vedenhankinnasta, jotavastoin esitys muissa kohden olisi hyljättävä; jos Valtuusto hyväksyisi tämän ehdotuksen, olisi Valtuuston sen ohella päätettävä silloisille vuokraajille myöntää pitennetty hallintooikeus vanhaan kylpylaitokseen, kuitenkin ei pitemmäksi aikaa kuin kolmeksi vuodeksi, 3,600 markan suuruista vuotuista vuokraa vastaan sekä ollen he velvotetut kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta ja ilman oikeutta vahingonkorvaukseen jättämään ne kaupungin käytettäväksi, ynnä myös seuraavan vuoden menosääntöön ottaa 2,000 markan suuruinen määrä tarvittavaa kylpylaitosten korjausta varten.

Asiaa Valtuusto ei käsitellyt loppuun vuoden kuluessa.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 283 elok. 29 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 17. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 368 lokak. 31 p. (Valt. pain. asiak. N:o 47 ynnä liitt.)

Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä olivat Kirkkonummen pitäjässä pidetyn kalastajakokouksen valtuuttamat asiamiehet esiintuoduilla syillä ehdottaneet, että Kamari jättäisi Valtuustolle esityksen kalanjäähdytyslaitoksen perustamisesta kaupungin kustannuksella Eteläsataman läheisyyteen, missä saaristolaiset voisivat säilyttää kaiken sen kalan, jota he eivät samana päivänä voisi myydä. Hankittuaan Rakennuskonttorin lausunnon epäsi Rahatoimikamari suostumuksen anomukseen ja teki myös Valtuusto päätöksensä tämän mukaisesti. ¹⁾

Hyljätty anomus kalanjäähdytyslaitoksen perustamisesta.

Valtuuston kokouksessa lokakuun 22 päivänä esitettiin ²⁾ herra Nyströmin tekemä ehdotus toimenpiteistä halpojen asuintonttien saannin lisäämiseksi, jonka johdosta Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti lykätä asian herrojen Nyströmin, von Wrightin ja Tallbergin ynnä lakitieteentohtori Leo Ehrnroothin ja lääketieteentohtori W. Zilliacuksen muodostamaan valiokuntaan, jonka ohella valiokunta oikeutettiin antamaan kahden jäsenensä tehdä tutkimusmatkan Tukholmaan selvityksen hankkimiseksi niistä toimenpiteistä, joihin samalaisissa kysymyksissä siellä oli ryhdytty sekä niistä tuloksista, jotka oli saavutettu sekä itse kaupungissa että läheisissä huvilakaupungeissa.

Ehdotus halpojen työväenasuntojen saannin helpottamisesta.

Lähinnämainittuun valiokuntaan lykättiin ³⁾ vielä Työväenasiainlautakunnan Valtuustolle tekemä esitys sellaisiksi muutoksiksi tonttien luovuttamistapaan yksityisille henkilöille, että kunnan kasvamisesta aiheutuva tonttiarvon nouseminen lankeaisi kunnalle.

Esitys tonttien luovuttamistapojen muuttamisesta.

Lausuntoa ei vuoden kuluessa annettu kummastakaan kysymyksestä.

Terveyshoitolautakunnan ehdotuksesta myönsi ⁴⁾ Valtuusto otettavaksi huomioon seuraavan vuoden menosäännössä 2,000 markan suuruisen määrärahan takavarikkoon otettujen ruokavarojen y. m. säilytys-huoneeksi luovutetun varastohuoneen laajentamista varten.

Takavarikkoon otettujen ravintoaineitten säilytyshuoneen laajentaminen.

Vahvistaessaan 1908 vuoden menosäännön päätti ⁵⁾ Valtuusto suoritettaviksi erinäiset yleiset työt, joista tässä mainittakoon seuraavat:

1908 vuoden budgetti.

Vesijohdon putkiverkon laajentamista ja vesimittarien ostoa varten otettiin menosääntöön yhteensä Smk:an 550,400: — suuruinen määrä,

Vesijohdon putkiverkon laajentaminen.

1) Rhkn kirj. N:o 124 maalisk. 28 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 10. — 2) § 20. — 3) Valt. pöytäk. sam. pltä § 21. — 4) S:n s:n s:n § 22. — 5) Rhkn kirj. N:o 360 lokak. 31 p. (Valt. pain. asiak. N:o 40), Valt. pain. asiak. N:ot 49, 53 ja 57, Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 1 ja jouluk. 30 p. § 1.

ja olivat päätetyt uutislaitteet seuraavat: vesijohto L. Viertotien alle Humalistonkadusta huvilaan N:o 4 Humalistossa, Lautapihankadun alle os. N:osta 2 Panimokatuun ja os. N:osta 8 vesijohtoon Pääskylänkadun alla, Itä Henrikinkadun alle Aleksanterinkadun ja Erottajantorin välillä sekä sieltä Etelä Esplanadikadun alle Korkeavuorenkatuun (putkenvaihto), Kasarminkadun alle E. Esplanadi- ja P. Makasiinikadun välillä (putkenvaihto), E. Makasiinikadun alle Länsi Rannan ja Fabianinkadun välillä sekä siitä vinosti poikki Kasarmintorin Kasarminkatuun (putkenvaihto), Fabianinkadun alle Aleksanterin- ja E. Esplanadikadun välillä sekä viimemainitun kadun alle Fabianinkadusta Kasarminkatuun (putkenvaihto), P. Makasiinikadun alle Kasarmin- ja Fabianinkadun välillä sekä Unioninkadun ja Länsi Rannan välillä (putkenvaihto), Fabianinkadun alle P. Makasiini- ja Bernhardinkadun välillä (putkenvaihto), Unioninkadun alle P. ja E. Makasiinikatujen välillä (putkenvaihto) Rahapajanrannan alle tavarasuojusten alapuolelle (putkenvaihto), Kanava- ja Rahapajanrantain alle Kanavakadusta lounaspuolitse korttelia N:o 142 L. Satamakatuun sekä tämän kadun alle Luotsikatuun (osaksi putkenvaihtoa), Simonkadun alle (osaksi putkenvaihtoa), Kansakoulukadun alle ja Fredrikinkadun alle Kansakoulu- ja Kampinkadun välillä; Malminrinteen alle, Kampinkadun alle pitkin tontteja N:ot 6 ja 8, Fredrikinkadun alle Kampin- ja E. Rautatiekadun välillä sekä viimemainitun kadun ja Satamaradan alle Runebergin- ja P. Rautatiekadun risteykseen, Sakarinkadun alle Pengerkadun ja I. Viertotien välillä, Pengerkadun alle, Kaikukujan ja Sakarinkadun välillä, Fleminginkadun alle 5:n linjan ja Vaasankadun välillä, Helsingin- ja Joosafatikatujen alle Flemingin- ja I. Brahekadun välillä sekä pitkin tontteja N:ot 9 ja 11 Panimokadun alle Lautapihan- ja Työpajakadun välillä, Tynnyritekijänpöytäkadun alle Lautapihan- ja Työpajakadun välillä, Työpajakadun alle Tynnyrintekijänpöytäkadusta Vankilan-alueeseen, Työpajakadun alle Kauppa- ja Saarikadun välillä, P. Rautatiekadun alle Fredrikinkadusta L. Viertotiehen sekä tämän alle Museo- kaduun, Arkadiakadun alle P. Rautatie- ja Runeberginkadun välillä, Fredrikinkadun alle Arkadia ja P. Rautatiekadun välillä, Ainokadun alle Nervanderinkadun ja L. Viertotien välillä, Nervanderinkadun alle Aino- ja P. Rautatiekadun välillä Meilansinkadun alle Töölönkadun alle Meilansin- ja Kammiokadun välillä, Ruusavillakadun alle Meilansin- ja Kammiokadun

välillä, Rantakadun alle 6:n kaupunginosan huvilakaupungin alueella, Ritarikadun alle os. N:osta 4 Kirkkokatuun (putkenvaihto) sekä Porvoonkadun alle Karjalau- ja Saimaankadun välillä. — Vesimittarien ostoa varten otettiin arviolta Smk. 15,000.

Viereisen otsikon alle merkittiin vesijohdon rakennusten, aitauksien, koneitten y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon arviolta Smk. 30,000: —, vesimittarien korjaukseen ja tarkistukseen arviolta Smk. 6,000 — itserekisteröivän vesimäärän osottajan asettamiseen vesisäiliöön arviolta Smk. 1,500: — sekä vesisäiliön viemärijohdon uudistamiseen Smk. 4,000: — eli yhteensä Smk. 41,500: —. Tämän vuoden menosäännössä oli vastaava summa Smk. 36,700: —.

Erinäisiin pienempiin vesijohdon uutislaitteisiin, täydennyksiin y. m. otettiin yhteensä Smk. 8,600: —.

Kaupungin rakennusten ja tilusten korjaus ja kunnossapito-nimisen otsikon alla (pääotsake XIII. Yleiset työt) huomataan, paitsi tavanmukaisia määrärahoja lumen vedättämistä varten kaupungin taloista sekä sekalaisia maalaustöitä y. m. varten, muutamia suurempia eriä, jotka jo edellä osaksi ovat mainitut, ja joista mainittakoon seuraavat: muutostyöt Tulli- ja Pakkahuoneessa Smk. 68,300: —, seu korjaukset Smk. 4,000: —, muutostyöt erinäisissä kaupungin virastohuoneustoissa 8,000: —, samoin poliisilaitoksen käyttämissä huoneustoissa, niitten joukossa käymälän rakentaminen, sekä kengitystyöpajan ja vaunuvajan laittaminen Poliisikammarin pihalle, ¹⁾ yhteensä Smk. 14,900: —, Palotornin korjaus Smk. 6,000: —, tavanmukainen Marian sairaalan vuosikorjaus Smk. 25,200: —, kaasun johtaminen erinäisiin Marian sairaalan pihamaalla oleviin rakennuksiin Smk 8,700: —, ²⁾ kauppahallien korjaus Smk. 15,500: — Greijuksen sairaalan korjaus Smk. 1,800 — sekä takavarikkoon otettujen ravintoaineitten varastohuoneen laajentamiseen Smk. 2,000: —; sekalaisia korjauksia varten merkittiin yhteensä Smk. 35,900: —. Otsikon summa on Smk. 206,500: —; vastaava summa on tämän vuoden menosäännössä Smk. 92,070: —.

Uutisrakennukset nimisen otsikon alla huomataan osittain aikasemmin mainitut työt: lisämääräraha erinäisten luokkahuoneitten sisus-

Vesijohdon
kunnossapito
ja korjaus.

Sekalaisia vesi-
johtotöitä.

Kaupungin ra-
kennusten ja
tilusten kor-
jaus ja kuu-
nossapito.

Uutisraken-
nukset.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 336 lokak. 17 p.; Valt. pöytäk. marrask. 5. § II. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 24.

tamista varten kansakoulutalossa Tehtaankadun varella Smk 27,000: —,¹⁾ samoin poliisiasemaa varten tontilla N:o 5 Pengerkadun varrella Smk. 57,000: —, uusi poliisitalo toiseen poliisipiiriin Smk. 150,000: —, kunnalliset työväenasunnot Smk. 360,000: —, kaasukello varastopihaan Smk. 260,000: —, uusi sähkölaitos Smk. 1,800,000: —, uusi pääputkijohto kaasulaitosta varten Smk. 450,000: —, Marian sairaalan laajennus Smk. 600,000: —, uuden kansakoulutalon rakentaminen Kallioon Smk. 200,000: —, sekä uimahuonetta varten Kyläsaareen Smk. 2,200: —.

Katujen ja
yleisten paik-
kain korjaus,
kunnossapito
ja uutistyöt.

Katujen ja yleisten paikkojen korjausta ja kunnossapitoa varten otettiin yhteensä Smk:an 53,200: — suuruinen määrä ja oli tällä, paitsi erinäisiä korjauksia, suoritettava: Aleksanterinkadun laskeminen priima mukulakivellä Mariankadusta Kanavatoriin, Antinkadun laskeminen, pitkin Lönnrotin puistikkoa, ajotien laskeminen pitkin Päävahtia 14 metrin leveydellä, E. Esplanadikadun asfalttijalkakäytävän uudistaminen pitkin Teatteri-Esplanadia sekä Pitkän sillan kannen uudistus, ynnä pitkin kaupungille kuuluvia katuosuuksia kulkevien erinäisten aitausten uudistus ja korjaus. — »Utislaitteet» otsikon alle merkittiin yhteensä Smk. 355,400: — ja olivat nämät työt seuraavat: Hakaniemen torin laskeminen sekunda tellikkakivellä asfalttiin pohjoispuolelta Sörnäisten Rantatien pitennystä, Laivuririnteen kaupungille kuuluvan poikki Punanotkon kulkevan osuuden makadamiseraus, Merimiehenkadun länsipuolella Laivuririnnettä olevan kaupungille kuuluvan osuuden sekä Laivuririnteen ja Yrjönkadun välisen osuuden, viime mainitun kadun Korkeavuoren- ja Ratakadun välisen osan makadamiseraus, Katajanokalla itäpuolella kortteleita N:ot 152, 158 ja 159 olevan poikkikadun kaupungille kuuluvan osuuden laskeminen mukulakivellä, Kallion Kolmannen linjan kaupungin osuuden makadamiseraus, Lautapihankadun länsipuolella Panimokatua olevan osan tasotus 10 metrin leveydeltä, Panimokadun tasotus Lautapihankadusta Työpajankatuun, Tynnyrintekijänsäntien samoin Lautapihan- ja Työpajankadun välillä, Hermannin Työpajankadun samoin Saari- ja Kauppakadun väliltä, Hermannin Vuorikadun pidentäminen Kuritushuonealueen poikki kulkevaan tiehen asti, saman kadun pidentäminen pitkin korttelia N:o 319, Pengerkadun pidentäminen Kaikukujan ja Sakarinkadun väliltä, Sakarinkadun samoin Pengerkadun ja I. Viertotien

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 24.

väliltä, Fleminginkadun samoin 5:nen linjan ja Vaasankadun väliltä, Helsinginkadun samoin Kaarlon- ja Fleminginkadun väliltä, Joosafatinkadun samoin Kaarlon- ja I. Brahekadun väliltä, Porvoonkadun samoin Karjalankadusta Saimaankatuun, P. Rautatienkadun samoin L. Viertotiestä Fredrikinkatuun, Arkadiakadun samoin P. Rautatiekadusta Runeberginkatuun, Fredrikinkadun samoin P. Rautatie- ja Arkadiakadun välillä, Ainokadun samoin L. Viertotien ja Nervanderinkadun väliltä, viimemainitun kadun samoin P. Rautatie- ja Ainokadun väliltä, Kammiokadun samoin L. Viertotien ja Töölönkadun väliltä, Meilansinkadun samoin L. Viertotien ja Töölönkadun väliltä, viimemainitun kadun samoin Kammion- ja Meilansinkadun väliltä, Ruusavillakadun samoin Meilansin- ja Kammiokadun väliltä sekä 6:nen kaupunginosan Rantakadun tasottaminen.

Viereisen otsikon alle otettiin sekalaisia kunnossapitotöitä varten Smk. 15,000: —, täydennystöitä varten Smk. 5,000: —, ja korvaustöitä varten Smk. 1,670: —. Utislaitteet, joita varten oli osotettu yhteensä Smk. 214,760: — Smk:an 84,700: — sijasta, kuuluvat pääasiallisesti vastaaviin kaduntasotustöihin.

Kanavain ja viemäriojien korjaus, kunnossapito ja utislaitteet.

Tiet ja Viertotiet nimisten otsikkojen alla huomataan korjausta ja kunnossapitoa varten Smk. 10,000: — ja 25,000: —, viimemainittuun erään sisältyen määräraha L. Viertotien korjausta varten, jonka ohella Kaivopuiston Länsi Lehtokujan makadamiseerausta varten merkittiin Smk. 4,100: — ja Uuden Eläintarhantien laajentamista varten Smk. 5,100: —.

Teitten ja Viertoteitten korjaus.

Viereistä otsikkoa varten otettiin yhteensä Smk. 136,550: —, jossa summassa tavanmukainen määräraha sekalaisia korjauksia varten Smk. 20,000: —, purkaus-, kaato- ja venelaiturien korjausta varten yhteensä Smk. 31,250: — sekä satamain ruoppausta varten Smk. 5,000: —. Utislaitteita olivat silta Sörnäisten lastauspaikan itäisellä puolella Smk. 46,400: —, kolme väli aikaista siltaa Sörnäisten Rantatien varrella Smk. 11,400: — sekä silta Taivallahdessa ja Ruoholahden täyhteellä, kumpikin Smk. 7,500: —.

Satamien korjaus, kunnossapito ja utislaitteet.

Kaupungin istutusten ja taimitarhain korjausta ja kunnossapitoa varten otettiin Smk:an 101,030: — suuruinen määräraha Smk:an 82,050: — sijasta tämän vuoden menosäännössä. Utislaitteita varten merkittiin Smk. 80,843: —, joista tärkeimmät olivat: tasotustöitten jat-

Istutusten korjaus, kunnossapito ja utislaitteet.

kaminen Eläintarhan urheilukentällä Smk. 15,000: —, leikkikentän laittaminen Punanotkoon Smk. 27,400: —, Kapteenin- ja Tehtaan-
katujen varrella olevan avoimen paikan tasotus Smk. 10,463: —, sekä
taimitarhan laittaminen Savilan huvilapalstalle Eläintarhassa Smk.
10,920: —.

Puhtaanapito-
laitos.

Otsikossa Puhtaanapitolaitos on määräraha korjauksia ja kun-
nosaspitoa varten Smk. 170,200: — Smk:an 167,200: — sijasta tä-
män vuoden menosäännössä, jota vastoin uutislaitteiden erä on alen-
tunut Smk:sta 19,200: — Smk:aan 1,600: — kahta mukavuuslaitosta
varten.

Yleinen mak-
kien puhtaana-
pito.

Valtuuston edellisessä budgettikäsittelyssä tekemän päätöksen pe-
rustuksella otettiin erikoisen otsikon alle kustannukset »Yleisestä mak-
kien puhtaanapidosta» Smk:an 144,500: — suuruisena vuosimenona, josta
muun muuassa työpalkkoja Smk. 87,900: —, ajoneuvojen, rikkalaatik-
kojen y. m. korjaus Smk. 12,080: — sekä rautatierahtia Smk. 15,180: —.

Työkalut ja
sekalaista.

Määrärahaksi työkaluja varten otettiin Smk. 7,000: — ja sekalaisia
varten 12,000: —.

Valaistuslai-
toksen meno-
ja tulosääntö.

Kaupungin yleiseen menosääntöön oli kuten aikaisemminkin lii-
tetty erityinen menosääntö valaistuslaitosta varten, jossa menot oli
laskettu Smk:ksi 957,650: — jaettuina seuraavalla tavalla: hallinto Smk.
66,850: —, kaasunvalmistuskustannukset hiilikaasusta Smk. 521,100: —,
öljykaasusta Smk. 50,000: — eli yhteensä Smk 571,100: —, kustannuk-
set sivutuotteista Smk. 14,800: —, kustannukset katuvalaistuksesta
Smk. 56,200: —, kustannukset yksityisestä kaasunkulutuksesta Smk.
25,000: —, korjaus ja kunnossapito Smk. 43,000: —, korkoa kontto-
kurantttilistä kaupungin rahastossa yhteensä Smk. 14,000: —, uutis-
laitteet Smk. 59,500: —, pääputkiverkon laajentaminen Smk. 40,000: —,
uusien lyhtyjen asettaminen Smk. 11,200: —, sekä haarajohdot, kalusto
y. m. Smk, 56,000: —. Lainavaroilla oli suoritettava sitäpaitsi kustan-
nukset varastopihan kaasukellosta Smk. 260,000: — ja uudesta kehä-
johdosta Smk. 450,000: —. Tulot kaasulaitoksesta laskettiin Smk:ksi
1,037,000: —, jonka vuoksi, lukuunottamatta lainavaroilla suoritettavia
menoja, Smk:an 79,350: — suuruisen nettosäästö tuli kaupungin yleisen
budgetin hyväksi. Vastaavat luvut tämän vuoden budgetissa oli-
vat: menoja Smk. 624,300: —, tuloja 761,500: —, nettosäästö siis Smk.
137,200: —.

Kaupungin katujen, rantojen ja tavarasuojusten valaisemista var-
ten kaasulla, paloöljyllä ja sähkövalolla otettiin vuoden 1908 meno-
sääntöön yhteensä Smk. 257,850: — suuruinen määräraha Smk:an
253,421: — sijasta tämän vuoden menosäännössä. Katuvalaistus.

b) Kaupungin irtaimistoa, rahatointa ja hallintolaitoksia koskevia asioita.

Valtuustolle oli Rahatoimikamari lähettänyt Rahatoimikonttorin
laatimat ja sen toimesta painatetut asiakirjat, ¹⁾ jotka koskivat Helsin-
gin kaupungin tilejä ja tilinpäätöstä vuodelta 1906, ja oli tämä tilin-
päätös yhteenvetona seuraava: Kertomus
kaupungin ti-
leistä ja tilin-
päätöksestä
vuodelta 1906.

Tuloja:

Käytetty säästö vuodelta 1905	Smk.	650,000: —
Tuloja säännön mukaan	»	5,934,749: 31
» säännön lisäksi	»	1,040,827: 61
Säästöä määrärahoista	»	94,039: 80
	<u>Yhteensä Smk.</u>	<u>7,719,616: 72</u>

Menoja:

Määrärahoja säännön mukaan	Smk.	6,584,749: 31
Määrärahojen lisäksi käytetty	»	350,668: 27
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	46,328: 49
	Smk.	6,981,746: 07
Vuoden tulos, ylijäämä	»	737,870: 65
	<u>Yhteensä Smk.</u>	<u>7,719,616: 72</u>
Mainittu ylijäämä	Smk.	737,870: 65
lisättyinä käyttämättömällä säästöllä vuodelta 1905	»	506,110: 90
antaa säästöä vuodeksi 1907	Smk.	1,234,981: 55

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 9.

Kaupungin
tilien tarkastus
vuodelta 1906.

Maistraatin toimesta Valtuustolle lähetetty kertomus kaupungin tilien tarkastuksesta ¹⁾ osotti, että tarkastajat yksityiskohtaista tarkastusta suorittaessaan olivat havainneet kaupungin tileistä tilintekovuonna, että ne tosin erosivat ainoastaan 256,628 markalla 47 pennillä eli hiukan vähemmällä kuin 4 %:lla vahvistetusta budjetista, mutta että muutamat hallintohaarat, erittäinkin vaivaishoito, opetuslaitos ja puhtaanapito, kuitenkin osottivat melkoisia poikkeuksia siitä; lisäksi osotti taksotettujen varojen ja muitten tulojen lyhennys ja palautus 95,261 markan 22 pennin suuruisen määrän; laskettu oli 40,000 markkaa. Samoin kuin edellisten vuosien tarkastuksessa oli mainittu, lausuttiin nytkin toivomus että käytettäisiin suurempaa tarmoa ja ankaruutta maksamattomia veroja koottaessa. Tuloihin nähden mainittiin, että niitten loppusumma osotti 994,449 markan 12 pennin suuruisen lisäyksen budgettiin verraten.

Päätösbalanssiin tulopuolelle merkityistä eristä oli »valtionavustuksen katuvalaistusta varten» huomattu summa, 83,110 markkaa, yhä vielä sitten vuoden 1901 maksamattomana, jonka johdosta tarkastajat esittivät, eikö olisi ryhdyttävä sopivaan toimenpiteeseen saattaakseen tämän kysymyksen lopulliseen ratkaisuun.

Vielä mainittiin otsikon alla »eriuuäisiä korjauksia satamissa» menosäännön lisäksi käytetty 25,300 markan suuruinen erä, kuuluen yksinomaan alotettuun, äsken rakennetun ranta- ja varikkolaitteen korjaukseen Katajanokan eteläisellä rannalla, joka uhkaavan vieremän vuoksi täytyi kokonansa uudesti rakentaa lasketulla noin $\frac{1}{4}$ miljonan markan suuruisella kustannuksella.

Kaasulaitokseen nähden, jota varten oli järjestetty erityinen kirjanpito, huomautettiin erinäisistä vähäisistä menosäännön lisäksi käytetyistä eristä ynnä myös itse laitoksen kirjanpitoavasta.

Esiteltäessä ²⁾ mainittua kertomusta kaupungin tilinpäätöksestä ynnä tilintarkastuskertomusta päätti Valtuusto yhtyä maksamattomien kunnallisverojen keräämisestä lausuttuun toivomukseen, jotavastoin muut muistutukset eivät antaneet aihetta enempään toimenpiteeseen.

Vastuuvapaus
kaupungin
hallituksille ja
laitoksille vuo-
delta 1906.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta myönsi Valtuusto Rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallintolautakunnille ja -laitoksille vastuuvapauden heidän toiminnastaan ja tilityksestään mainittuna vuonna.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 22. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 1.

Sittenkun lahjoitusrahastojen tilit vuodelta 1906 oli päätetty, oli Lahjoitusrahastojen hallinto vuonna 1906. Rahatoimikonttori Rahatoimikamarin välityksellä Valtuustolle lähettänyt painetun kertomuksen rahastojen hallinnosta, joka tiedoksi merkittiin. ¹⁾

Kirjelmän ohella huhtikuun 18 päivästä oli Maistraatti Valtuustolle lähettänyt kertomuksen Helsingin anniskeluosakeyhtiön vuoden 1906 tilien ja hallinnon tarkastuksesta, josta kertomuksesta kävi selville, että tarkastajat olivat havainneet vuoden tulojen ja menojen pitävän yhtä esitettyjen verifikaattien kanssa sekä yhtiön kirjanpäättökseen olevan oikein tehdyn. Yhtiön nettovoitto sanottuna vuonna oli ollut Smk. 526,752: 80 josta Smk. 210,701: 12 oli tullut Kukulaitosrahaston hyväksi ja Smk. 316,051: 68 Helsingin kunnan hyväksi. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta myönsi ²⁾ Valtuusto Anniskeluosakeyhtiön johtokunnalle täyden vastuuvapauden tilintekovuodelta.

Saatuana tietoonsa Sedmigradskyn Pikkulasten koulun ja Marian turvakodin tilintarkastuskertomuksen vuodelta 1906 päätti ³⁾ Valtuusto myöntää näitten laitosten Johtokunnalle vastuuvapauden tilintekovuodelta.

Kokouksessa marraskuun 13 päivänä 1906 oli Yhteinen Raastuvanoikeus antanut Raastuvanoikeuden jäsenten keskuudesta valitulle toimikunnalle tehtäväksi jättää ehdotuksen tarpeelliseksi huomattua rikosasiainnotarioiden palkkion korottamista varten, ja oli käsiteltäessä tätä asiaa toimikunnassa sen ohella joutunut harkinnan alaiseksi, että myös eräät muutkin Raastuvanoikeuden virkamiehet tarvitsisivat palkankorotusta. Toimikunnan tämän johdosta antaman lausunnon laatimiseen oli ottanut osaa myös Maistraatin edustaja, koska oli tullut kyseeseen palkankorotuksia myös viimeainitussa virastossa.

Antamassaan mietinnössä oli toimikunta laatinut ehdotuksen uudeksi palkkaussäännöksi Raastuvanoikeudelle ja Maistraatille, joka sisälsi palkankorotuksia erinäisille näissä laitoksissa palveleville virkamiehille, jotka korotukset olisivat maksettavat vuoden 1907 alusta alkaen, minkä ohella toimikunta oli ehdottanut, että tarpeellisiksi havaittujen ylimääräisten rikosasiainnotarioiden palkkaamista varten menosääntön otettaisiin 5,000 markan suuruinen määräraha.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 32. — ²⁾ S:n s:n toukok. 7 p. § 12. — ³⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 25.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön tilien tarkastus vuodelta 1906.

Sedmigradskyn Pikkulasten koulun ja Marian turvakodin tilien tarkastus vuodelta 1906.

Palkankorotukset Raastuvanoikeudessa ja Maistraatissa.

Tähän ehdotukseen olivat sekä Yhteinen Raastuvanoikeus että Maistraatti kumpikin omalta kohdaltansa kaikin puolin yhtyneet sekä kirjelmässä Valtuustolle helmikuun 2 päivältä esittäneet sen hyväksymistä, jonka ohella Maistraatti mainiten, että Maistraatissa palvelevat kaksi kunnallisneuvosmiestä, joitten palkkoja ehdotus ei ollut koskettanut, myös tarvitsivat palkankorotusta, katsoen lisättyyn työn määrään sekä siihen nähden, että näillä virkamiehillä tavallisesti ei ollut odotettavissa virkaylennystä, lisäksi oli ehdottanut, että 750 markan palkkion korotus viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta näille myönnettäisiin.

Kyseessä olevan esityksen Valtuusto lykkäsi enempää käsittelyä varten erinäiseen herrojen Heikelin, Lavoniuksen, Polónin, Lasseniuksen sekä Söderholmin muodostamaan valiokuntaan ja esitti siten asetettu valiokunta huhtikuun 24 päivänä päivätyssä mietinnössään, ¹⁾ pääasiassa yhtyen Raastuvanoikeuden ja Maistraatin tekemään ehdotukseen sekä esiintuoden vertailun sanottuja virkamiehiä varten siihen asti voimassa olevien ja nyt ehdotettujen palkkojen välillä, jotka viimeainitut osottivat Maistraatin osaksi 3,000 markan suuruisen lisäyksen ja Raastuvanoikeuden osaksi 14,750 markan suuruisen lisäyksen eli yhteensä lisäystä 17,750 markkaa:

että Valtuusto päättäisi Raastuvanoikeuden rikosasiainnotarioiden palkkion korotettavaksi 4,000 markkaan;

että Raastuvanoikeuden vanhempain oikeusneuvosmiesten palkka korotettaisiin 6,000 markkaan sekä heidän palkkiotaan korotettaisiin virkaikälisäyksen muodossa 750 markalla viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että kunnallispormestarin palkkiota korotettaisiin 750 markalla virkaikälisäyksen muodossa viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että Maistraatin oikeusneuvosmiehen palkka korotettaisiin 6,000 markkaan sekä että hänen palkankorotuksensa olisi 500 markan palkkio viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että Maistraatin kunnallisneuvosmiehille myönnettäisiin 500 markan palkkion lisäys viiden vuoden palveluksesta;

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 16.

että mainitut palkankorotukset suoritettaisiin notarioille laskettuna heinäkuun 1 päivästä 1907 sekä muille virkamiehille tammikuun 1 päivästä 1908, jonka ohella palkkion korotuksiin nähden sen ajan, jonka kuluessa samaa virkaa sitä ennen on hoitanut, saisi lukea hyväkseen; sekä

että Raastuvanoikeuden ylimääräisten notarioiden palkkaamista varten 5,000 markan suuruinen määräraha otettaisiin seuraavan vuoden menosääntöön.

Sen ohella esitti valiokunta, jos Valtuusto hyväksyisi edellämainitun ehdotuksen, että sille hankittaisiin vahvistus Keis. Senaatilta.

Esiteltäessä valiokunnan mietintöä hyväksyi ¹⁾ Valtuusto sen kaikin puolin, jonka ohella Valtuusto päätti ehdotuksen vahvistusta varten ryhtyä valiokunnan ehdottamaan toimenpiteeseen.

Sittenkun Valtuusto Yhteisen Raastuvanoikeuden esityksestä oli myöntänyt tarvittavan määrärahan Raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston ylläpitoa varten ensimmäisellä neljänneksellä vuotta 1907, esitti Raastuvanoikeus kirjelmässä Valtuustolle maaliskuun 2 päivältä, että sanottu määräraha suoritettaisiin myöskin vuoden toiselta neljännekseltä, eli siis kesäkuun loppuun, ja suostui ²⁾ Valtuusto esitykseen.

Määräraha
Raastuvanoi-
keuden viidettä
osastoa varten.

Sittenkun mainittu ylimääräinen osasto sanotun kesäkuun lopussa oli lopettanut toimintansa, huomautti Yhteinen Raastuvanoikeus Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä marraskuun 2 päivältä että yhä edelleen tarvittaisiin lisättyjä työvoimia Raastuvanoikeuden rikosasiainosastoissa kaupungin nopean kasvamisen takia sekä väkiluvultaan että pinta-alaltaan, jonka vuoksi Raastuvanoikeus oli havainnut tarpeelliseksi, että väliaikainen osasto taaskin joulukuun 1 päivästä asetettaisiin käsittelemään poliisijuttuja tasaisen jaon mukaan toisen, kolmannen ja viidennen osaston välillä ynnä muita rikosjuttuja arpomisen mukaan näitten osastojen välillä, ja tulisi sanottuun osastoon, jonka vuosisääntö oli laskettu 19,800 markaksi, kuulua yksi vakinainen oikeusneuvosmies puheenjohtajana sekä kolme ylimääräistä neuvosmiestä. Yhteinen Raastuvanoikeus anoi sen vuoksi tarvittavan määrärahan myöntämistä tarkotusta varten sekä 1,650 markkaa kustannusten suorittamista varten joulukuun aikana 1907.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 2. — ²⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 21.

Esitettäessä ehdotusta päätti¹⁾ Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta suostua siihen sikäli, että anottu määräraha myönnettäisiin ainoastaan vuoden 1908 loppuun ja kertomusvuotta varten tarvittava määräraha suoritettaisiin Valtuuston käyttövaroista.

Määräraha Raastuvanoikeuden neljännen osaston varapuheenjohtajan sijaisen palkkaamista varten.

Sittenkun Yhteinen Raastuvanoikeus oli Valtuustolta anonut, että koska nuorempi oikeusneuvosmies Alfred Waldemar Nyman oli määrätty varapuheenjohtajaksi Raastuvanoikeuden neljänteen osastoon oikeusneuvosmies Walter Fredrik Heimbürgerin sijaan, joka toimi puheenjohtajana Raastuvanoikeuteen perustetussa viidennessä väliaikaisessa osastossa, määräraha neuvosmies Nymanin sijaisen palkkaamista varten kolmannessa osastossa myönnettäisiin laskettuna marraskuun 15 päivästä 1906, niin kauan kun mainittu väliaikainen osasto toimisi, oli Valtuusto kokouksessa 27 päivänä sanottua kuuta osottanut²⁾ 300 markan suuruisen määrän kuukaudessa suoritettavaksi Yhteisen Raastuvanoikeuden asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin ei ilman erityistä esitystä Raastuvanoikeuden puolelta pitemmäksi aikaa kuin miksi Valtuusto aikaisemmin oli myöntänyt määrärahan väliaikaisen viidennen osaston ylläpitämiseksi eli vuoden 1906 loppuun. Koska Valtuusto kuitenkin sittemmin oli osottanut varoja useinmainitun viidennen osaston ylläpitoa varten myös ensimmäisellä neljänneksellä kertomusvuotta, uudisti Yhteinen Raastuvanoikeus kirjelmässä Valtuustolle tammikuun 19 päivältä 1907 anomuksensa siitä, että neuvosmies Nymanin sijaisen palkkaamiseen osotettu 300 markan suuruisen palkkio yhä edelleenkin suoritettaisiin, niin kauan kun viides osasto toimisi. — Esitykseen Valtuusto suostui.³⁾

Sijaispalkkio nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa varten.

Yhteisen Raastuvanoikeuden esityksestä myönsi⁴⁾ Valtuusto sijaispalkkioksi nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa varten Raastuvanoikeudessa 250 markan suuruisen määrän kuukaudessa maksettavaksi maaliskuun 1 päivästä, kunnes virka jälleen täytettäisiin.

Sijaispalkkio Maistraatin kunnallisneuvosmiehen virkaa varten.

Maistraatin esityksestä myönsi⁵⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 200 markan suuruisen määrärahan kuukaudessa sijaispalkkioksi Maistraatin kunnallisneuvosmieheviran ylläpitoa varten, kunnes se entisen

1) Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 16. — 2) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 85 j. s. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 37. — 4) S:n s:n helmik. 26 p. § 40. — 5) S:n s:n lokak. 8 p. § 40.

viranhaltijan, kunnallisneuvosmies J. A. Söderströmin kuoleman jälkeen jälleen täytettäisiin.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä lokakuun 8 päivältä oli Maistraatti huomauttaen, että Maistraatin kanslistiviran entinen haltija joka virka nyt oli täyttämättä, pitemmän aikaa oli nauttinut personallista 300 markan suuruista palkanlisäystä vakinaiseen 1,200 markan palkkaansa, esittänyt, että palkka kyseessäolevasta toimesta korotettaisiin 1,500 markkaan laskettuna 1908 vuoden alusta ja suostui ¹⁾ Valtuusto tähän esitykseen.

Korotettu palkka Maistraatin kanslistille.

Sittenkun Keis. Senaatin prokuraattori kirjelmässä Maistraatille tammikuun 5 päivältä oli esiintuoduilla syillä kehottanut Maistraattia ottamaan harkittavaksi kysymyksen väliaikaisen apulaiskaupunginviskaalinviran perustamisesta, jonka viskaalin tehtävänä lähinnä olisi edustaa syyttäjäviranomaista Raastuvanoikeuden tšekäläisessä väliaikaisessa viidennessä osastossa, ja Yhteinen Raastuvanoikeus, jonka lausunnon asiasta Maistraatti oli hankkinut, puoltanut ehdotusta, jätti Maistraatti kirjelmän ohella 26 päivältä samaa kuuta asian Valtuuston ratkaistavaksi ja ehdotti, että mainitun virkailijan palkkio määrättäisiin 350 markaksi kuukaudessa.

Määräraha väliaikaisen apulaiskaupunginviskaalin palkkaamista varten.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ Valtuusto suostua Maistraatin edelläolevaan esitykseen, kuitenkin niin että kyseessäolevaan tarkoitukseen tarvittava määräraha, joka olisi otettava Valtuuston käyttövaroista, toistaiseksi suoritettaisiin ainoastaan vuodelta 1907.

Sittenkun Valtuusto, erittäinkin katsoen päätökseen Valtuuston toimituskirjain laatimisesta kummallakin kotimaisella kielellä oli antanut Valmistusvaliokunnalleen toimeksi jättää ehdotuksen Valtuuston kanslian järjestämiseksi, ehdotti valiokunta että ensimmäisen notarion tehtävät siirrettäisiin sihteerille, jonka pitäisi olla tunnin joka päivä tavattavissa Valtuuston kansliassa, ja että sihteerin palkka määrättäisiin 10,000 markaksi 1,000 markan korotuksen ohella viiden ja kymmenen vuoden perästä. Tämän ehdotuksen Valtuusto hyväksyi. ³⁾

Valtuuston kanslian järjestäminen.

Valtuuston sihteerin esityksestä valtuutti ⁴⁾ Valtuusto tämän ottamaan kansliaan 100 markan kuukausipalkkaa nauttivan apulaisen

Määräraha Valtuuston kanslian apulaista y. m. varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 11. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 29. — ³⁾ S:n s:n tammik. 15 § 1. — ⁴⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 40.

sekä myönsi kirjotuskoneen ostoa varten 1,000 markan suuruisen määrän.

Rahatoimika-
marin kanslian
uusi ohje-
sääntö.

Rahatoimikamarin sihteerintoimen haltijan eron sekä Kamariin otetun kanslia-apulaisen erohakemuksen johdosta oli Valtuusto Rahatoimikamarin esityksestä kokouksissa lokakuun 30 ja marraskuun 27 päivänä 1906 päättänyt, että sihteerinviran avoimeksi julistaminen saisi jäädä toistaiseksi ja siksi kunnes Rahatoimikamari olisi laatinut ja Valtuustolle jättänyt ehdotuksen muutetuksi ohjesäännöksi sihteerille sekä Valtuusto tämän kysymyksen ratkaissut ynnä myös, että kanslia-apulaisen tointa Kamarissa toistaiseksi annettaisiin sijaisen hoitaa.

Suorittaakseen tämän tehtävän laati Kamari, joka katsoi olosuhteitten vaativan perusteellisempiä muutoksia Kamarin kansliaan, ehdotuksen uudeksi ohjesäännöksi kansliaansa varten sekä huomautti kirjelmässä Valtuustolle helmikuun 7 päivästä ¹⁾ antaen erinäisiä Kamarin töitten lisääntymistä valaisevia tietoja, että työvoimain vahvistamisen tarve oli kieltämätön, jonka vuoksi olisi perustettava apulaissihteerintoimi, jotavastoin kanslia-apulaisentoimi voitaisiin lakkauttaa. Lisäksi olisi työnjako eri virkamiesten välillä erinäisellä tavalla muutettava. Lähettäen mainitun ehdotuksen uudeksi ohjesäännöksi esitti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi:

että mainittu ehdotus hyväksyttäisiin;

että kanslia-apulaisen toimi Rahatoimikamarissa lakkautettaisiin;

että Kamariin perustettaisiin apulaissihteerintoimi kuuden kuukauden molemminpuolisella irtisanomisajalla;

että sihteerin ja apulaissihteerin palkka määrättäisiin suoritettavaksi seuraavilla määrillä vuosittain, nimittäin: sihteerille 10,000 markkaa 1,000 markan korotuksen ohella viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen sekä apulaissihteerille 6,000 markkaa 500 markan korotuksen ohella saman ajan jälkeen;

että muutettu ohjesääntö palkkaehtoineen luettaisiin kesäkuun 1 päivästä 1907; sekä

että Rahatoimikamari valtuutettaisiin julistamaan sihteerin ja apulaissihteerintoimet avoimiksi asianomaisessa järjestyksessä haettaviksi sekä niihin astuttavaksi viimeainnattuna päivänä.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 5.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin esitystä hyväksyi ¹⁾ Valtuusto sen erinäisillä vähäisillä muutoksilla ja vahvistettiin mainittu ohjesääntö seuraavansisältöisenä:

Rahatoimikamarin kanslian ohjesääntö.

Sihteerin, joka ei saa omistaa tai hoitaa muuta virkaa, tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoa Rahatoimikamarin kanslian töitä sekä valmistaa esiteltäväksi ja esitellä Kamarin käsittelyyn kuuluvia asioita;

2) laatia Kamarin päättämät lausunnot, kirjelmät, maksumääräykset ja ilmotukset;

3) katsoa että tarkistettut kirjelmät ja lausunnot viipymättä lähetetään, että muut päätökset asianmukaisesti pannaan toimeen ja niistä annetaan tieto asianomaisille;

että päiväkirjoja ja muita luetteloita, joita Kamari katsoo tarpeellisiksi, huolellisesti hoidetaan:

että kaupungin kiinteistökirjoja asianmukaisesti täydennetään sekä myös

että arkistoa huolellisesti järjestetään ja hoidetaan;

4) vastata kaupungin vakuuskirjojen hoidosta; sekä

5) muuten antaa sitä virkaavustusta, jota Rahatoimikamari tai sen Puheenjohtaja häneltä pyytävät.

Sihteerin apulaisen, joka ei saa omistaa tai hoitaa muuta virkaa, tehtävänä on:

1) joka vuosi ennen joulukuun 1 p:ää laatia, mikäli mahdollista täydellinen, suomen- ja ruotsinkielinen kertomus kaupungin kunnallishallinnosta viimeksi kuluneena vuonna;

2) sihteerin ollessa muissa virkatoimissa tai muuten estettynä, suorittaa tämän tehtävät;

3) notarion ollessa satunnaisesti estettynä pitää Rahatoimikamarin pöytäkirjaa ja suorittaa notarion muut virkatehtävät;

4) avustaa sihteeriiä painettujen mietintöjen ja muiden lausuntojen laatimisessa toisella kotimaisella kielellä; sekä

5) muuten antaa sitä avustusta, jota Kamarin Puheenjohtaja tai sihteeri häneltä pyytää.

Notarion tehtävänä on:

1) pitää pöytäkirjaa Rahatoimikamarin kokouksissa ja toimittaa otteita siitä asianomaisille;

2) Rahatoimikamarin määräyksen mukaan ajaa sen asiata tuomio- tai ulosottoistuimissa ja muissa virastoissa;

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 28.

- 3) laatia ehdotuksia välikirjoiksi;
- 4) toimittaa ne kiinnitykset, joita Kamarin päätöksen mukaan tulee hankkia tai uudistaa;
- 5) läpikäydä ja tarkastaa notariaattiluettelot sekä katsoa että ne viipymättä toimitetaan;
- 6) Rahatoimikamarin pöytäkirjan nojalla tehdä kaupungin kiinteistökirjaan tarkkoja ja täydellisiä muistiinpanoja;
- 7) sihteerin apulaisen ollessa satunnaisesti estettynä, täyttää tämän tehtävät; sekä
- 8) muuten antaa sitä avustusta, jota Kamarin Puheenjohtaja tahi sihteerä häneltä pyytävät.

Aktuarion tehtävänä on:

- 1) kerätä ensiainekset ja laatia ne tilastolliset selonteot, joitten tulee sisältyä kunnalliskertomukseen tai liitteinä seurata sitä;
- 2) tarjona olevien tilastollisten ilmoitusten nojalla antaa asianomaisille virastoille niitä tietoja, joita nämä saattavat tarvita;
- 3) järjestää ja johtaa niitä tilastollisia tiedusteluja, joita Valtuusto tai Rahatoimikamari määrää toimeenpantavaksi;
- 4) muuten noudattaa niitä ohjeita, joita Kamarin Puheenjohtaja tai sihteerä hänelle antaa hänen virassaan.

Kanslistin tehtävänä on:

- 1) pitää päiväkirjoja ja muita luetteloita, joita Rahatoimikamari katsoo tarpeellisiksi;
- 1) hoitaa ja järjestää arkistoa;
- 3) pitää huolta jäljennöksistä ja muusta puhtaaksikirjottamisesta;
- 4) avustaa vertoamisessa; sekä
- 5) muuten antaa sitä virka-avustusta, jota Kamarin Puheenjohtaja ja sihteerä häneltä pyytävät.

Rahatoimikamarin kanslia on joka arkipäivä pidettävä avoinna kello 10:stä e. p. p. kello 2:een j. p. p.

Vuosittain kesäkuusta—syyskuuhun voivat Kanslian virkamiehet saada nauttia kuukauden virkavapautta, kukin mikäli tämä saattaa tapahtua estämättä töiden tasaista kulkua, jolloin virkavapaitten toimia, ilman erityistä korvausta, hoitaa virassa oleva henkilökunta. Ehdotuksen Rahatoimikamarin virkamiesten virkaloman järjestämiseksi laatii sihteerä ja alistetaan se Kamarin harkittavaksi.

Rahatoimikamarin kansliassa palveleviin virkamiehiin nähden on noudatettavana kuuden kuukauden molemminpuolinen irtisanomisaika.

Rahatoimi-
konttorin nu-
orempain kir-
janpitäjän
muutetut
palkkaedut.

Sen johdosta, että toisen nuoremman kirjanpitäjän toimi Rahatoimikonttorissa, jota seuraa 4,200 markan suuruinen vuotuinen palkka, edellisen haltijan tultua nimitetyksi toiseen virkaan oli tullut avoimeksi, oli kaupunginkamreeri Rahatoimikamarille esittänyt, että toisen samallaisen viran haltija, kapteeni Gunnar Winter, joka silloisessa toimessaan nautti 3,600 markan suuruista vuosipalkkaa, siirrettäisiin

korkeampaan palkkaluokkaan, julistamatta avointa kirjanpitäjän virkaa haettavaksi; sekä että myös palkkiota toisen nuoremman kirjanpitäjän toimesta korotettaisiin siten, että vuosipalkka tekisi 4,200 markkaa. Tämän johdosta esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että molemmat Rahatoimikonttorin nuoremmat kirjanpitäjät palkkaetuihinsa nähden tehtäisiin tasa-arvoisiksi, siten että toisen nuoremman kirjanpitäjän palkkio korotettaisiin 600:sta 1,200 markkaan, sekä että korotettu palkkio toiselle nuoremmalle kirjanpitäjälle suoritettaisiin siitä alkaen jolloin virka vakinaisesti täytetään. — Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Sittenkun Valtuusto kokouksessa joulukuun 11 päivänä 1906 oli vahvistanut ³⁾ uuden ohjesäännön Liikennekonttorille, esitti ⁴⁾ Rahatoimikamari, että ohjesääntöön otettuihin uusiin toimiin nimitettäisiin ilman erityistä hakemusta seuraavat henkilöt nimittäin:

Liikennekonttorin toimien täyttämisen.

Vaakamestari Ivar Liljeroos kirjanpitäjäksi, neiti Bertha Liljeroos kirjuriksi, Ines Lagerström ensimmäiseksi konttorikirjuriksi, Hulda Konsin toiseksi konttorikirjuriksi, ylimääräinen vaakamestari Karl Konrad Kyrklund apulaisvaakamestariksi sekä ylimääräinen vaakamestari Arvid Ekebon apulaisvaakamestariksi.

Mitä tulee vaakamestariin toimen täyttämiseen oli liikennekamreeri siihen virkaan suositellut ylimääräistä kirjanpitäjää Odert Roos'ia. Koska tämä kuitenkin nautti 2,700 markan suuruista palkkiota, mutta vaakamestariin palkaksi uudessa ohjesäännössä oli otettu ainoastaan 2,500 markkaa, esitti Rahatoimikamari, että kirjanpitäjä Roos valittaisiin vaakamestariksi ja hänelle samalla annettaisiin personallinen 200 markan suuruinen palkanlisä vuodessa, joka tänä vuonna olisi suoritettava Valtuuston käyttövaroista. Esityksen Valtuusto hyväksyi. ⁵⁾

Kokouksessa syyskuun 6 päivänä 1906 päätti Rahatoimikamari, käsitellessään kysymystä kaupungille kuuluvissa taloissa tehtyjen rakennus- ynnä tulisijamuutosten tarkastamisesta, kehottaa kaupungin Rakennuskonttoria laatimaan ja Kamarille jättämään ehdotuksen kaupunginarkkitehdin viran perustamisesta ynnä myös ohjesäännöstä sanotulle virkamiehelle, minkä johdosta Rakennuskonttori loka-kuun 22 päivänä sanottua vuotta päivätyssä lausunnossa esiintoi

Kaupunginarkkitehdin asettaminen.

Uusi ohjesääntö Rakennuskonttorille.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 128 huhtik. 4 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 11. —

³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 90 j. s. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 340 jouluk. 27 p. 1906.

⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 24.

mielipiteensä sen, että kaupungin yleisten töitten työmäärän ja työnjohdon jako ei ollut ainoastaan erittäin toivottava, vaan myös helposti suoritettavissa, siihen katsoen, että selvä raja voitiin asettaa kaupungin rakennustöitten ja kaupungin muitten yleisten töitten välille. Vuosi vuodelta kasvava Rakennuskonttorille kuuluva työmäärä ei ainoastaan aiheuttanut, vaan miltei teki välttämättömäksi, että uusia työvoimia siihen liitettäisiin.

Tämän johdosta ja huomauttaen niistä laajoista rakennushankkeista, jotka kaupungilla oli suoritettavanaan lähinnä seuraavina vuosina, oli Rakennuskonttori kaikin puolin yhtynyt Kamarissa nostettuun ehdotukseen kaupunginarkkitehdin ottamisesta, jolle kuuluisi muun muassa:

laatia ehdotukset kaikkia korjaustöitä varten kaikissa kaupungin taloissa ja johtaa niitä sekä huolehtia sellaisten uutisrakennusten suorittamisesta, joita laatunsa tai laajuutensa vuoksi ei Valtuuston tai Rahatoimikamarin erityisestä määräyksestä rakennutettaisi jonkun toisen arkkitehdin valvonnan alla;

laatia kaikki mainittujen töitten aiheuttamat piirustukset ja toimia niin, että nämä tulivat asianmukaisesti vahvistetuiksi; sekä

valvoa, että kaupungin rakennukset palovakuutettaisiin oikeasta arvostaan.

Rakennuskonttorin ehdotuksen mukaan olisi kyseessäolevalle virkailijalle sanotuista tehtävistä myönnettävä 4,800 markan suuruinen palkka vuodessa, ollen itsestään selvää, että hänen sallittaisiin harjoittaa yksityistä arkkitehtitointa.

Tämän yhteydessä oli Rakennuskonttori huomauttanut, että kaupungin arkkitehdille mainittujen tehtävien lisäksi ehkä saattaisi uskoa myös sen asunnontarkastuksen, joka siihen asti oli tapahtunut Terveyshoitolautakunnan toimesta.

Pääasiassa yhtä mieltä Rakennuskonttorin kanssa esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, lähettäen Kamarin laatiman ehdotuksen ohjesäännöksi mainitulle virkailijalle, että Valtuusto päättäisi:

että Rakennuskonttoriin otettaisiin kaupungin arkkitehti;

että hyväksyttäisiin ehdotus tämän ohjesäännöksi;

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 139 huhtik. 11 p. (Valt. pain. asiak. N:o 20).

että kaupunginarkkitehti nauttisi 10,000 markan suuruista vuotuista palkkaa 10 % korotuksen ohella viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että kaupunginarkkitehti otettaisiin määräämättömäksi ajaksi 6 kuukauden irtisanomisajalla; sekä

että sanottu virka perustettaisiin heinäkuun 1 päivästä 1907.

Mitä tulee ehdotukseen asunnontarkastuksen siirtämisestä kaupunginarkkitehdille, epäsi Rahtoimikamari sen kuulusteltuaan Terveyshoitolautakuntaa.

Huomauttaen kallistuneista elinkustannuksista kaupungissa lähetti Rahatoimikamari, joka oli laatinut ehdotuksen uudeksi ohjesäännöksi Rakennuskonttorille, tämän Valtuustolle sekä esitti esiintuomillaan syillä sen hyväksymistä ynnä myös ehdotettujen palkkaetujen käytännönottamista heinäkuun 1 päivästä 1907, sekä että Valtuuston käyttövaroista osotettaisiin siihen tänä vuonna tarvittava määrä.

Esiteltäessä asiaa päätti¹⁾ Valtuusto ehdotukseen nähden kaupungin arkkitehdin asettamisesta hyväksyä Kamarin esityksen erinäisillä vähäisillä mainitun virkalijan ohjesääntöön tehdyillä muutoksilla. Mitä tulee taas ehdotukseen uudeksi Rakennuskonttorin menosäännöksi, hyväksyttiin myöskin se sellaisella muutoksella, että kaupunginarkkitehdin palkka määrättiin 6,000 markaksi vuodessa. Muut kohdat Valtuusto hyväksyi. Siten vahvistettu ohjesääntö kaupunginarkkitehdille ja menosääntö Rakennuskonttorille tulivat lopullisesti muodosteltuina kuulumaan seuraavasti:

„Helsingin Kaupunginarkkitehdin ohjesääntö.

§ 1.

Kaupunginarkkitehdin asettaa virkaansa Kaupunginvaltuusto Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupungininsinöörin mieltä kuultua. Virkaan asetetaan epämääräiseksi ajaksi kuuden kuukauden moleminpuolisella irtisanomisajalla.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 19 ja toukok. 14 p. § 1.

§ 2.

Kaupunginarkkitehdin tehtävänä on:

a) olla Maistraatin käytettävänä katselmuksissa, tarkastuksissa ja muissa toimituksissa, lukuunottamatta rakennustentarkastelijalle kuuluvissa, joihin kaupungin rakennusjärjestyksen säädökset voivat antaa aiheita;

b) kutsun saatuaan olla läsnä Maistraatin ja Rahatoimikamarin kokouksissa sekä siinä antaa ne tiedot, joita häneltä voidaan vaatia;

c) tehdä ehdotukset ja johtaa kaikkia kaupungin taloissa tehtäviä korjaustöitä, sekä pitää huolta sellaisista uutisrakennuksista, joita ei Kaupunginvaltuuston tahi Rahatoimikamarin tilapäisestä määräyksestä toimiteta toisen arkkitehdin valvonnan alla;

d) laatia mainituista töistä aiheutuvat kustannusarviot ja piirustukset sekä pitää huolta siitä, että nämät asiaumukaisesti vahvistetaan;

e) antaa lausuntoja piirustuksista kaupungin alueelle tehtäviä rakennusyrityksiä varten, kun nämät piirustukset lähetetään Rahatoimikamarista Rakennuskonttoriin tarkastettaviksi;

f) pitää luettelo kaikista kaupungin rakennuksia koskevista piirustuksista ja hoitaa niitä;

g) valvoa että kaupungin rakennukset ovat kohtuulliseen arvoon palovakuutetut;

h) toimittaa rakennustöihin tarvittavien työkalujen ja aineiden osto;

i) vuosittain ennen kesäkuun loppua antaa Rahatoimikamarille selonteko toiminnastaan lähinnä edellisenä vuonna;

k) muuten suorittaa kaikki hänen toimintaalaansa kuuluvat tehtävät, joita Rahatoimikamari tai Kaupungininsinööri hänelle uskovat.

§ 3.

Kaupunginarkkitehdin on joka päivä oltava Rakennuskonttorissa aikana, jonka Rahatoimikamari säättää.»

„Helsingin Rakennuskonttorin palkkaussääntö.

Kaupungininsinööri, palkkaa.....	10,000: —	
matkarahoja.....	600: —	
mieskohtaista palkanlisäystä.....	2,000: —	12,600: —
Työpäällikkö, palkkaa.....	8,000: —	
matkarahoja.....	500: —	8,500: —
Kaupunginarkkitehti, palkkaa.....		6,000: —
Geodeetti, palkkaa.....	3,000: —	
matkarahoja.....	100: —	3,100: —
Kirjanpitäjä, palkkaa.....		4,000: —
Kaupunginrakennusmestari, palkkaa.....		4,000: —
		Siirto 38,200: —

		Siirto 38,200: —	
Varastonhoitaja, palkkaa.....	3,000: —	3,000: —	
Vanhempi metsänvahti, ynnä asunto ja poltto- puut, palkkaa	1,200: —		
mieskohtaista lisäystä.....	260: —	1,460: —	
Nuorempi metsänvahti, ynnä asunto ja poltto- puut, palkkaa.....		1,000: —	
		<u>Yht. Smk. 43,660: —</u>	

Muist. I. Kaikki yllämainitut virkailijat nauttivat 5 ja 10 vuoden palveluksesta palkankorotusta 10 % siitä kummallakin kerralla.

Muist. II. Palkankorotukseen nähden 5 ja 10 vuoden palveluksesta ovat Rakennuskonttorissa nykyään palvelevat oikeutetut laskemaan hyväkseen sitäkin aikaa, minkä he jo ovat olleet viroissaan.»

Kirjelmässä Valtuustolle N:o 330 lokakuun 14 päivältä huomautti Rahatoimikamari, että viime vuosina oli erinäisissä kaupungin hallinnollisissa virastoissa ja lautakunnissa toimeenpantu palkankorotuksia virkamiehille ja palvelusmiehille, jonka vuoksi Kamari nyt esitti, eikä olisi syytä melkoiseen työtaakaan katsoen korottaa vesijohtoinsinöörin palkkaa, joka siihen saakka oli nauttinut 8,000 markan palkkaa vuodessa ynnä matkaravoja 400 markkaa; ja ehdotti Kamari siinä tarkoituksessa, että mainitulle insinöörille seuraavan vuoden alusta myönnettäisiin 1,000 markan palkankorotus. Esitykseen Valtuusto suostui. 1)

Palkankorotus
vesijohtoinsinöörille.

Kokouksessa marraskuun 13 päivänä 1906 esitettiin 2) erityisen valiokunnan antama lausunto 3) ylitirehtööri A. Gripenbergin ja professori G. Nyströmin joulukuussa 1901 jättämästä esityksestä, joka koski kaupunginasemakaavatoimikunnan asettamista; sanottu esitys oli päättynyt seuraaviin ehdotuksiin:

Kaupungin-
asemakaava-
toimikunnan
asettaminen.

että kaupungin laajentamista koskevain kysymysten käsittelyä varten asetettaisiin erityinen toimikunta;

että tähän kuuluisi 5, korkeintaan 7 jäsentä, valitut 3 vuodeksi kerrallaan ja että toimikunta oikeutettaisiin ottamaan sihteeri ja teknillinen apulainen:

että toimikunnan tehtävänä ensi sijassa olisi laatia yleinen suunnitelma kaupungin laajentamista varten, mutta samalla ja riippumatta sanotusta yleisestä suunnitelmasta tehdä ehdotuksia tarpeellisten paik-

1) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. § 15. — 2) Katsó 1906 vuod. kert. siv. I. 101.
— 3) Valt. pain. asiak. N:o 37 vuod. 1906.

kain valmistamiseksi ja osottamiseksi asuin- ja tehdaskortteleja varten, mikäli sellaisia tarvittaisiin.

Tämän ohella oli tehty ehdotus toimikunnan ohjesäännön aikaansaamista varten ja sen velvollisuudesta antaa kertomus toiminnastaan.

Mietinnössään oli mainittu valiokunta taas vaadituksi lausunnoksi esittänyt Valtuustolle:

että toistaiseksi kolmen vuoden ajaksi kaupungin palvelukseen otettaisiin kaupunginrakennustaitoon perehtynyt henkilö, jonka tehtävänä olisi yksissä neuvoin Rahatoimikamarin edustajan ja kaupungin-insinöörin kanssa laatia tarvittavia ehdotuksia kaupungin asemakaavan laajentamiseksi ja muuttamiseksi, mihin tarkoitukseen hänet oikeutettaisiin käyttämään tarvittavaa avustusta kaupungin Rakennuskonttorilta ja asiain niin vaatiessa myös kaupunginpuutarhurilta; sekä

että Rahatoimikamaria kehoitettaisiin Valtuustolle ehdottamaan sopiva henkilö tehtävää varten ynnä myös, neuvoteltuaan tämän kanssa, se palkkio, mistä hän voitaisiin toimeen kiinnittää.

Tämän esityksen johdosta päätti Valtuusto vaatia lausunnon Rahatoimikamarilta, joka kirjelmässä lokakuun 24 päivältä N:o 338,¹⁾ vastustaen valiokunnan ehdotusta yhden ainoan henkilön asettamisesta kyseessäolevaa tehtävää varten sekä huomauttaen kaupungin nopeasta kasvamisesta ja viraston tarpeesta kaupungin laajennusta koskevien kysymysten käsittelyä varten ynnä myös oheenliittäen tukholmalaisen arkkitehdin P. Hallmanin asiasta antaman lausunnon, esitti että Valtuusto asettaisi aluksi kolmen vuoden ajaksi, laskettuna tammi-kuun 1 päivästä 1908, kaupunginasemakaavatoimikunnan, jonka tehtävänä olisi:

laatia ehdotuksia osittain suunnitelmia varten kaupungin laajentamiseksi, osittain voimassa olevan asemakaavan korjaamista varten niissä kohdin missä asianhaarain voitiin katsoa sellaista vaativan, ottaa siinä asianmukaisesti huomioon sekä varsinainen kadunjärjestely että myöskin ne eri julkiset ja yksityiset tarkoitukset, joita varten tilaa nyt ja vastaisuudessa voitaisiin tarvita, kuten teollisuuslaitoksia, asuin-alueita, huvila- ja työväenkortteleita, satamapaikkoja varten, rautatie- ja raitiotieyhteyksiä, urheilukenttiä, yleisiä rakennuksia eri tarkoituksia varten y. m.; ynnä

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 39 vuod. 1907.

käsitellä muuten Valtuuston, Maistraatin tai Rahatoimikamarin toimikuntaan lykkäämät kysymykset;

että toimikuntaan kuuluisi viisi jäsentä, joista yksi Valtuuston Rahatoimikamarin esityksestä valitsema teknillisesti sivistynyt, kaupunginrakennustaitoon perehtynyt henkilö, kaksi muuta Valtuuston valitsemaa, kaupungin liike-elämään ja asunto-oloihin sekä liikennetarpeisiin hyvin tutustunutta miestä, yksi Rahatoimikamarin jäsentensä keskuudesta valitsema henkilö ynnä myös kaupungininsinööri;

että Valtuusto näistä henkilöistä valitsisi puheenjohtajan toimikuntaan;

että Valtuuston valitsemille toimikunnan jäsenille valittaisiin kaksi varajäsentä;

että Rahatoimikamarin valitseman sijaan tarvittaessa saisi astua toinen jäsen tai varajäsen Rahatoimikamarista, tämän määräyksen mukaisesti;

että kaupungininsinöörin sijaan tarpeen vaatiessa astuisi kaupungin geodeetti tai -arkkitehti, myöskin Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti;

että sihteerintehtäviä hoitaisi kaupunginrakennustaitoon perehtynyt henkilö, jolle siitä tulisi 6,000 markan palkkio vuodessa;

että muut jäsenet, paitsi kaupungininsinööri, saisivat palkkiota 20 markkaa ja puheenjohtaja 30 markkaa kustakin kokouksesta;

että toimikunta puolen vuoden kuluessa työnsä alottamisen jälkeen lähettäisi Valtuustolle ehdotuksen ohjesäännökseen; sekä

että toimikunnan olisi joka vuosi ennen helmikuun loppua Valtuustolle jätettävä lyhyt kertomus toimintansa kulusta kuluneena vuonna;

Kamarin kirjelmään oli liitetty ehdotus vuosisäännöksi aiotulle toimikunnalle, päättyen 10,000 markan loppusummaan.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin ehdotusta hyväksyi ¹⁾ Valtuusto sen, jättäen kuitenkin kysymyksen sihteerintehtävään hoidosta toistaiseksi avoimeksi. Mitä tulee ehdotukseen vuosisäännöksi kaupungin-asemakaavatoimikunnalle, päätti Valtuusto vahvistaa sanotun säännön loppumäärän 15,000 markaksi sekä antoi Rahatoimikamarille toimeksi kaupungin asemakaavaarkkitehdin-viran täyttämisestä vastaisuudessa

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 8.

annettavan ehdotuksen ohella jättää ehdotuksen myös tämän määrärahan käyttämisestä.

Tämän Valtuuston päätöksen nojalla otettiin vuoden 1908 menosääntöön mainittu määrä kaupunginasemakaavatoimikunnasta menevien kustannusten suorittamista varten.

Korotettu palkkio köyhäinasianajajalle.

Sittenkun Sovintolautakunta köyhäinasianajajan, varatuomari Georg Poppiuksen esityksestä oli Valtuustolle esiintuoduilla syillä esittänyt, että köyhäinasianajajan palkkio vuoden 1908 alusta korotettaisiin 2,000 markasta 3,500 markkaan säilyttämällä se 500 markan suuruinen määräraha, joka oli myönnetty hänelle erinäisten virkaan kuuluvien menojen suorittamista varten, sekä Yhteinen Raastuvanoikeus antamassaan lausunnossa puoltanut esitystä, suostui ¹⁾ Valtuusto siihen.

Manttaalikirjurin palkkaetujen järjestäminen.

Sittenkun Valtuusto oli erinäiseen herrojen A. Aminoffin, L. Cajanderin ja A. Nybergin muodostamaan valiokuntaan lykännyt ²⁾ kaupungin manttaalikirjurin, filosofianmaisteri Kristian Gustavsonin tekemän ehdotuksen maanttaalikirjurin palkkaetujen järjestämisestä siten, että kunnalta tuleva palkka korotettaisiin ja maksettaisiin määräaikoina, jätti valiokunta lausunnon, ³⁾ jossa esiintuoduilla perusteilla ehdotettiin, että Valtuusto päättäisi:

että manttaalikirjuri vuoden 1906 alusta laskien saisi lukea hyväkseen 1 markan 50 pennin suuruisen palkan jokaisesta asetuksen mukaisesti kirjoitetusta arkista Rahatoimikonttoriin kaupunginosittain jätettyä otetta henkilöluettelosta, siitä vähennettynä vuodelta 1906 ne 3,000 markkaa, mitkä manttaalikirjuri jo oli nostanut; sekä

että manttaalikirjurille myönnettäisiin 500 markan palkkio vuodesta 1906 alkaen kruununverojenkannon valvomisesta;

kaikki ehdolla että siihen asti voimassa olleita määräyksiä henkilöluettelon jättöajasta, läsnäolosta kruununverojenkannossa ja vastaanotosta kruununverojenkannossa virkahuoneustossa noudatettaisiin.

Ehdotuksen Valtuusto hyväksyi. ⁴⁾

Työ- ja vaivastalon houruintoimituksen ohjesäännön muutos.

Sittenkun Valtuusto oli Lääkintöhallitukselta anonut että 10 §:n muutos työ- ja vaivastalon ⁵⁾ houruintoimituksen ohjesäännössä vahvistettaisiin, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä helmikuun 2 päivältä

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 28 — ²⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 104. —

³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 36. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 7. — ⁵⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 88 j. ss.

Valtuustolle tiedoksi, ¹⁾ että Lääkintöhallitus oli vahvistanut sanotun muutosehdotuksen.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä myönsi ²⁾ Valtuusto Vaivaishoitohallituksen määrärahasta aavistamattomia tarpeita varten 300 markan suuruisen summan käytettäväksi Hallituksen toimitusjohtajan, filosofianmaisteri Axel Antellin sijaisen palkkaamiseen kuukauden aikana.

Määräraha Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajan sijaiselle.

Kaupungin työ- ja vaivaistalon lääkärin, professori Ernst Ehrnroothin esityksestä ja Vaivaishoitohallituksen puoltavan lausunnon mukaisesti myönsi ³⁾ Valtuusto 549 markan suuruisen määrärahan, jotta voitaisiin vuoden loppuun asti ostaa 1 litra lämmintä maitoa päivässä kullekin 45 Vaivaistalon sairashoidon palveluksessa olevalle henkilölle, jonka ohella tarkoitukseen tarvittava määräraha vastaisuudessa otettaisiin huomioon menosäännössä.

Määräraha lisämuonan hankkimiseksi työ- ja vaivaistalon sairashoitohenkilökunnalle.

Valtuuston kokouksessaan toukokuun 21 päivänä 1906 asettama valiokunta käsittelemään kysymystä uuden ohjesäännön laatimisesta kaupungin aluelääkäreille ⁴⁾ oli jättänyt mietintönsä, ⁵⁾ joka päättyi seuraaviin ponsiin: että Valtuusto päättäisi:

Hyljätty esitys uudesta ohjesäännön laatimisesta aluelääkäreille.

että Terveyshoitolautakunnalle annettaisiin toimeksi jättää, tarkoin tutkittuaan kaikkia kaupungin terveyden- ja sairashoidon yhteydessä olevia asianhaaroja, Valtuustolle täydellinen suunnitelma tarvittavaa siihen kuuluvien laitosten ja järjestelyjen uudistamista ja kehittämistä varten, sekä että Lautakunta oikeutettaisiin tarkoitusta varten käyttämään ja kustantamaan asiantuntijoita yhtäpitävästi Lautakunnan siitä tekemän tarkemman esityksen kanssa:

että kysymys aluelääkäreiden uudesta ohjesäännöstä jätettäisiin toistaiseksi sikseen;

että koska se aika, joksi silloiset aluelääkärivirkain haltijat olivat otetut, kesäkuun 1 päivänä 1907 loppuisi, nämä virat täytettäisiin ainoastaan toistaiseksi, ollen viran haltija velvoitettu kuuden kuukauden kuluttua hänen tai kaupungin puolelta tapahtuneesta irtisanomisesta luopumaan virastaan; sekä

että läänin Kuvernööriltä hankittaisiin vahvistus viimemainitulle

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 6. — ²⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 27. — ³⁾ S:n s:n marrask. 5 p. § 20. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 90. — ⁵⁾ Valt. pain. asiak. N:o 47 vuod. 1906.

päätökselle, joka sisälsi poikkeuksen 1 §:ssä voimassa olevaa aluelääkärin ohjesääntöä näitten virkojen täyttämistä varten säädetystä määräyksestä.

Uudelleen esiteltäessä tammikuun 22 päivänä 1907¹⁾ valiokunnanmietintöä hyväksyi Valtuusto kaikki siinä olevat ponnet.

Sittemmin ilmoitettiin²⁾ Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 15 päivältä Valtuustolle tiedoksi että Kuvernööri päätöksellä saman kuun 5 päivältä oli vahvistanut Valtuuston yllämainitun päätöksen.

Toisen kaupunginlääkärivirran toisinjärjestäminen.

Sittenkun Valtuusto käsitellessään kysymystä toisen kaupunginlääkärivirran toisin järjestämisestä oli kokouksessaan lokakuun 30 päivänä edellistä vuotta päättänyt³⁾ K. Senaattiin jättää anomuksen siitä, että toiselle kaupunginlääkärille silloin kuuluvat oikeuslääketieteellistä laatua olevat tehtävät siirrettäisiin poliisilääkärille, sekä saatuaan tähän suostumuksen muun muassa lakkauttaa toisen kaupunginlääkärivirran, sai Valtuusto Maistraatin kirjelmällä joulukuun 31 päivältä 1906 lausunnon antamista varten vastaanottaa Lääninhallituksen lähetepäätöksen sen lausunnon johdosta, jonka kaupungin poliisilaitoksen lääkäri, lääketieteenlisensiaatti Evert Wasastjerna oli antanut Valtuuston edellämainitusta anomuksesta; ja päätti⁴⁾ Valtuusto lykätä tämän lausunnon siihen valiokuntaan, jonka ehdotuksesta kyseessäoleva esitys oli syntynyt. Tämän johdosta jätti valiokunta sittemmin lausunnon, jossa se ilmoitti, että oli nostettu kysymys oikeuslääketieteellisten leikkausten siirtämisestä, jotka nykyään lokakuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään. K. Julistuksen mukaisesti syyskuun 27 päivältä 1876, kuuluvat oikeuslääketieteen professorille Aleksanterinyliopistossa, myös ajaksi kesäkuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään kaupunginlääkäriltä oikeuslääketieteen professorille opetusvälineitten lisäämistä varten, josta Aleksanterinyliopiston Konsistori oli tehnyt anomuksen K. Senaattiin, jonka vuoksi valiokunta ehdotti, että Valtuusto odottaisi tämän esityksen päätöstä, ennenkuin vaadittu selitys Kuvernöörille annettaisiin. Tämän ehdotuksen Valtuusto hyväksyi.⁵⁾

Terveystoimiston perustaminen.

Sittenkun Valtuusto oli K. Senaatilta anonut vahvistusta kesäkuun 6 päivänä 1905 pidetyssä kokouksessa hyväksymillensä⁶⁾ ohjesäännöille

1) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 2. — 2) S:n s:n huhtik. 23 p. § 35. — 3) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 88. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 8. — 5) S:n s:n huhtik. 23 p. § 19. — 6) Katso 1905 vuod. kert. siv. I 81—85

terveystoimistoa varten veneristen tautien vastustamiseksi ynnä myös toimiston lääkäriä ja assistenttia sekä johtajaa varten, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 13 päivältä 1907 Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston edellämainittua anomusta oli vahvistanut sanotut ohjesäännöt; tämän johdosta päätti 1) Valtuusto kehottaa Terveyshoitolautakuntaa jättämään täydellisen ehdotuksen mainitun toimiston perustamista varten. Tämän tehtävän täyttämiseksi uudisti Lautakunta kirjelmässä syyskuun 26 päivältä aikaisemmin asiasta tekemänsä ehdotuksen, jonka Valtuusto jo oli hyväksynyt ja jonka mukaan toimistoon otettaisiin lääkäri 6,000 markan vuosipalkalla, johtaja 4,500 markan vuosipalkalla sekä ollen oikeutettu 500 markan palkankorotukseen viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen, assistentti 3,000 markan vuosipalkalla sekä kuusi tarkastusmiestä, mahdollisesti -naista, 2,000 markan vuosipalkalla sekä 300 markan palkankorotuksella viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen, sekä kustannuksiin toimiston ylläpidosta 600 markkaa, siivoamisesta 500 markkaa, lääkkeitä 1,000 markkaa ja toimiston sisustamisesta kerta kaikkiaan 2,000 markkaa; lopuksi Lautakunta ehdotti, että toimiston työn alkamiskohdaksi määrättäisiin tammikuun 1 päivä 1908.

Esiteltäessä tätä Terveyshoitolautakunnan esitystä hyväksyi 2) Valtuusto sen, jonka ohella seuraavan vuoden menosääntöön otettiin toimistoa varten yhteensä 29,000 markan suuruinen määräraha.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä myönsi 3) Valtuusto käyttövaroistaan 1,465 markan suuruisen määrärahan sijaisten palkkaamiseen Marian sairaalan sairashoito- ja taloushenkilökunnalle näitten lomajan kestäessä.

Määräraha virkaloman antamista varten Marian sairaalan henkilökunnalle.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä myönsi 4) Valtuusto käyttövaroistaan 800 markan suuruisen määrärahan yhden koleraparakin sisustamiseen väliaikaiseksi tuhkarokkosairaalaksi, 3,300 markkaa sairaalan ylläpitoon kahden kuukauden aikana sekä 360 markkaa kahden ylimääräisen sairaanhoitajattaren palkkaamiseen samaksi ajaksi sairaalaan.

Väliaikainen tuhkarokkosairaala.

Sittenkun virkaatekevä poliisimestari oli Rahatoimikamarilta anonut, että koska Hermannin poliisihuoneusto oli kovin puutteellisessa

Uusi huoneusto Hermannin poliisivahtikon torille.

1) Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 30. — 2) S:n s:n lokak. 8 p. § 33. — 3) S:n s:n kesäk. 4 p. § 26. — 4) S:n s:n kesäk. 23 p. § 33.

ja vanhanaikaisessa kunnossa ja koska suuremman huoneuston tarve asemaa varten oli käynyt tuntuvaksi, uusi sopiva kaksi tai kolme huonetta ynnä kaksi suurempaa ja mahdollisesti yhden pienemmän säilytyshuoneen pidätettyjä henkilöitä varten sisältävä huoneusto pikimmiten hankittaisiin, esitti ¹⁾ Rahatoimikamari hankittuaan lausunnon talojenisännöitsijältä ja Rakennuskonttorilta sekä oheenliittäen tarpeelliset piirustukset, että Valtuusto päättäisi:

tehdä korttelissa N:o 2 Hermannissa olevan vuokratontin N:o 1 a haltijan kauppias K. A. Aaltosen kanssa sopimuksen nelihuoneisen huoneuston vuokraamisesta poliisilaitoksen tarpeisiin viiden vuoden ajaksi ja 1,200 markan suuruista vuosivuokraa vastaan;

osottaa tänä vuonna siihen tarvittavat varat; sekä

osottaa huoneuston sisustukseen talonomistajan toimesta ja Rakennuskonttorin valvonnan alla 1,820 markan suuruisen määrän.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Määräraha koleraparakkien sisustamista varten poliisilaitoksen harjoitussaleiksi.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 1,000 markan suuruisen määrärahan Leppäsuon huvila-alueella olevien n. s. koleraparakkien väliaikaiseen sisustamiseen poliisilaitoksen harjoitussaleiksi.

Määräraha poliisin asemasta varten.

Kirjelmässä Maistraatille joulukuun 13 päivältä edellistä vuotta oli virkaatekevä poliisimestari ilmoittanut, että hän kirjelmässä 28 päivältä edelläkäyntyä marraskuuta ja 6 päivältä joulukuuta läänin Kuvernööriltä oli anonut yhteensä 14,410 markan 42 pennin suuruista määrärahaa revolverien ostoja varten poliisilaitoksen tarpeisiin, mutta että Kuvernööri viitaten Helsingin kaupungin poliisilaitosta varten voimassa olevan menosäännön määräyksiin, oli selittänyt kustannusten poliisin asemistamisesta kuuluvan kaupungille, jonkatähden poliisimestari oli Maistraatilta anonut sellaista toimenpidettä, että kaupunki suorittaisi kyseessä olevan summan. Maistraatin jätettyä asian Valtuuston harkittavaksi myönsi ⁴⁾ Valtuusto käyttövaroistaan sanotun määrärahan.

Määräraha poliisilaitoksen etsivän osaston kalustoa varten.

Sittenkun läänin Kuvernööri kaupungin virkaatekevä poliisimestarin vaatimuksesta oli Valtuustolle tehnyt esityksen määrärahan myöntämisestä kaluston hankkimiseen sekä Rahatoimikamari esiintuo-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 51 tammik. 31 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 27. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 409 jouluk. 5 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 10. — ⁴⁾ S:n sn tammik. 15 p. § 9.

millaan perusteilla vastustanut suostumista esitykseen, myönsi Valtuusto, joka katsoi kuuluvan kaupungille kustantaa sanottu kalusto, käyttövaroistaan sanottuun tarkoitukseen 4,046 markan 50 pennin suuruisen määrän. ¹⁾

Kaupungin v. t. poliisimestarin esityksestä ja Rahatoimikamarin puollosta myönsi ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 2,000 markan suuruisen määrärahan avustuksena automobiiliin ostoa varten poliisilaitoksen tarpeisiin, johon tarkoitukseen yleisistä varoista oli myönnetty 7,000 markkaa.

Avustus automobiiliin ostoon poliisilaitokselle.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 300 markan suuruisen määrän poliisilaitoksen käytettäväksi tarvittavien paloöljylamppujen ostoa varten sekä poliisilaitoksen hallussa olevaan koleraparakkiiin että rakenteella olevaan ratsunanessiiin.

Määräraha lamppujen ostoa varten poliisilaitokselle.

Samoin myönsi ⁴⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin ehdotuksesta Auerlamppuvalaistuksen järjestämistä varten poliisikamarin pihaan 580 markan suuruisen määrärahan ja oli sanottu työ suoritettava kaasulaitoksen toimesta.

Määräraha valaistuksen järjestämistä varten poliisikamarin pihaan.

Sittenkun kaupungin v. t. poliisimestari kirjelmässä läänin Kuvernöörille oli esiintuoduilla perusteilla tehnyt esityksen erinäisten puhelinjohtojen laittamisesta passipoliisiin tarpeisiin, jotka tekisivät mahdolliseksi nopean yhdistämisen poliisikeskusaseman ja piirikonttorien sekä passissa olevien konstaapelien välillä ja tämän esityksen Kuvernööri Maistraatin kautta enempää toimenpidettä varten lähettänyt Rahatoimikamariin, esitti ⁵⁾ Kamari Valtuustolle, huomauttaen, että kaupunki tosin asetuksen mukaisesti ei ollut velvollinen kustantamaan kyseessä olevaa laitetta, että kaupunki katsoen sen hyötyyn yleiselle turvallisuudelle, ottaisi osaa kustannuksiin siitä kolmannella osalla eli perustamiskustannuksiin 4,666 markalla 66 pennillä sekä vuotuisen ylläpitoon 733 markalla 33 pennillä. Valtuuston kehottamana jättämään lausunnon siitä, eikö kyseessäolevan ehdotuksen tarkoittamaa päämäärää voitaisi saavuttaa kaupunkia vähemmän rasittavalla tavalla

Passipoliisin käsipuhelimet.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 81 helmik. 14 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 30. —

²⁾ Rhkn kirj. N:o 90 helmik. 21 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 29 — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 330 jouluk. 20 p. 1906; Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 10. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 338 jouluk. 27 p. 1906; Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 23. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 9 tammik. 10 p.

pysyi ¹⁾ Kamari esiintuomillaan perusteilla aikaisemmassa ehdotuksessaan, jonka jälkeen sen Valtuusto myös hyväksyi. ²⁾

Sittemmin ilmoitettiin Valtuuston tiedoksi että Keis. Senaatti oli myöntänyt ³⁾ tähän tarkoitukseen yleisistä varoista tarvittavan määrän.

Erinäisten poliisilaitoksen menojen y. m. jakoa varten asetettu toimikunta.

Maistraatin kehoituksesta valitsi ⁴⁾ Valtuusto varatuomari J. von Haartmanin ja herra Lundqvistin kaupungin edustajiksi Keis. Senaatin asettamaan toimikuntaan, jonka tulisi laatia ehdotus tšekäläisestä poliisilaitoksesta menevien menojen jakoa varten Valtiolaitoksen ja kaupungin välillä.

Sen johdosta, että laadittaessa luettelo poliisilaitoksen kalustosta vuonna 1906 oli käynyt selville että näitä, joita oli ostettu osaksi Valtiolaitoksen sitten vuoden 1903, osaksi Helsingin kaupungin myöntämällä varoilla, ei oltu tarpeellisella tarkkuudella merkitty kutakin erikseen, mistä oli ollut seurauksena, että Valtiolaitokselle ja kaupungille kuuluvia kalustoja ei oltu voitu erottaa toisistaan, annettiin ⁵⁾ Rahatoimikamarin esityksestä yllämainitulle toimikunnalle tehtäväksi jättää lausuntonsa myös tästä asiasta.

Palkankorotus Rahatoimikonttorin vahtimestareille.

Sittenkun Rahatoimikamari kokouksessa huhtikuun 18 päivänä oli hyväksynyt kaupunginkamreerin esittämän ja v. t. poliisimestarin kannattaman ehdotuksen siitä, että torikaupan valvonnan toukokuun 1 päivästä 1907 ottaisi huostaansa poliisi, kuten oli ollut laita ennen vuotta 1902, oli Rahatoimikonttori ilmoittanut, että Konttori ei katsonut sanotusta ajasta lukien voivansa käyttää vuoden menosääntöön otettua 600 markan palkkiota sanotun valvonnan hoitoon, mistä olisi seurauksena palkan vähennys Konttorin vanhemmalle vahtimestarille. Koska sellainen ei kuitenkaan näyttänyt toivottavalta, esitti ⁶⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle että mainittu määräraha saataisiin käyttää tasanjakoon Konttorin molempien vahtimestarien välillä, siten että heidän vakinainen 1,200 markan suuruinen palkkansa korotettaisiin 1,500 markkaan. Esitykseen Valtuusto suostui. ⁷⁾

Muutetut palomiestöön palkkaedut.

Kirjelmässä Palotoimikunnalle oli kaupungin palomestari, huomauttaen vaikeuksista palkata kaupungin palokuntaan kelpollista vä-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 107 maalisk. 7 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 19. — ³⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 12. — ⁴⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 35. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 313 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 32. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 143 huhtik. 18 p. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 17.

keä, koska palolaitoksen menosäännössä myönnetty palkankorotus palo-
sotilaille laskettiin vasta toisena ja kolmantena palvelusvuonna, anonut
sellaista toimenpidettä, että kyseessäoleviin palkankorotuksiin osotettu
määrä saataisiin palomestarin tarkemman määräyksen mukaan palo-
sotilaille jakaa hyvän käytöksen, tietojen ja edistymisen perustuksella,
eikä kuten tähän asti kuluneen palvelusajan mukaan. Tämän esityk-
sen lähetti Palotoimikunta Valtuustolle anoen samalla sen hyväksy-
mistä, ja tehtiinkin Valtuuston päätös tämän mukaisesti. ¹⁾

Perustuslaillisen Työväenyhdistyksen tekemän esityksen ²⁾ Kun-
nan Työnvälitystoimiston toiminnan laajentamisesta siten, että se voisi
avustaa myös varattomia asuntojen hankkimisessa, jätti Valtuusto, toi-
miston annettua lausuntonsa esityksestä, Valmistusvaliokunnan esityk-
sestä ratkaisematta ³⁾ siksi, kunnes kysymys toimiston asettamisesta
vakinaiselle kannalle tulisi ratkaistuksi, jolloin puheenalainen asia
otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi.

Valtuustolle asetetussa kirjelmässä ⁴⁾ kesäkuun 8 päivältä oli Kun-
nan Työnvälitystoimiston Johtokunta esiintuoduilla syillä anonut, että
Valtuusto päättäisi:

että kaupungin kunnallinen työnvälitystoimisto asetettaisiin vaki-
naiselle kannalle;

että toimistoon vakinaisesti otettaisiin johtaja, joka nauttisi 4,800
markan vuosipalkkaa ja 500 markan palkankorotusta viiden ja kym-
menen vuoden nuhteettoman palveluksen jälkeen; nais- ja miesapulai-
nen, jotka kumpikin nauttivat 2,400 markan palkkaa ja 400 markan
palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;
vahtimestari, joka nauttisi 1,200 markan vuosipalkkaa, sekä että toi-
miston kulut määrättäisiin 2,000 markaksi.

Asian esittelyssä päätti ⁵⁾ Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdo-
tuksesta, siihen katsoen että uusi laki työnvälitystoimistoista oli te-
keillä, tällä kertaa hyljätä esityksen sekä mainittua lakia odottaessa
väliaikaisesti jatkaa toimiston toimintaa seuraavana vuonna 1908, mutta
sitävastoin suostua ehdotukseen toimistoon otettujen virkailijain palk-
kojen korottamisesta vaadittuun määrään suoritettavaksi sanotusta

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 6. — ²⁾ Valt. pain. asiak. N:o 38. — ³⁾ Valt.
pöytäk. jouluk. 10 p. § 9. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk.
syysk. 17 p. § 27.

Esitys Kunnan
Työnvälitystoi-
miston toimin-
nan laajenta-
misesta.

Hyljätty esitys
Kunnan Työn-
välitystoimis-
ton asettami-
sesta vakina-
iselle kannalle.

vuodesta alkaen, kuitenkin niin että ehdotettuja palkankorotuksia määrättyjen vuosien palvelusajan jälkeen ei laskettaisi.

Esitys yhteis-
kunnallisen
toimiston pe-
rustamisesta.

Sittenkun Suomen Taloudellinen Seura kokouksessa 17 päivänä joulukuuta 1906 käsitellessään nostettua kysymystä yhteiskunnallisista museoista oli antanut filosofiantohtori Oskar Rosenqvistin sekä lakitieteen kandidaattien Leo Ehrnroothin ja Aleksander Freyn muodostamalle toimikunnalle tehtäväksi jättää esityksen Helsingin Valtuustolle siinä tarkoituksessa, että Valtuuston toimesta saataisiin täällä toimeen mainitunlainen laitos, esitti toimikunta Valtuustolle asetetussa tammi-kuun 15 päivänä 1907 päivätyssä kirjelmässä, ¹⁾ samalla tehden selkoa sellaisten laitosten järjestämisestä ulkomailla ynnä myös minkä suunnitelman mukaan sellainen täällä olisi järjestettävä,

että Työväenasiainlautakuntaan perustettaisiin yhteiskunnallinen toimisto, jolla olisi ehdotuksentekijäin esittämät toimet; sekä

että Lautakunnan tehtäviä laajennettaisiin ja Lautakunnan sihteerin ohjesääntö muutettaisiin kirjelmässä mainittujen näkökohtain mukaisesti.

Tämän ehdotuksen esittelyssä ja sen yhteydessä päätti ²⁾ Valtuusto ensinnä, että avoimeksi tullut sihteerintoimi Työväenasiainlautakunnassa uskottaisiin sijaisen hoidettavaksi, kunnes esilläoleva kysymys ratkaistaisiin.

Valtuuston kehottamana jättämään lausunnon esityksestä sekä sen ohella erityisesti ottamaan harkittavaksi, eikö ehdotetun laitoksen perustaminen etupäässä kuuluisi valtiolle, esitti ³⁾ Työväenasiainlautakunta, joka oli ehdottanut muutettavaksi erinäisiä §§ voimassa olevassa Lautakunnan ohjesäännössä sekä laatinut ehdotuksen uudeksi menosäännöksi sille ynnä myös uudeksi ohjesäännöksi Lautakunnan sihteerille sekä antaen tietoja niistä toimenpiteistä, mihin muualla oli ryhtytty puheenalaisten laitosten perustamiseksi, että Valtuusto päättäisi:

perustaa yhteiskunnallisen toimiston siihen kuuluvine kirjastoineen ja arkistoineen, jonka tarkoituksena olisi koota ja järjestellä yhteiskunnallista kirjallisuutta ja muita yhteiskunnallisia kysymyksiä valaisevia aineksia, ynnä myös antamaan halukkaille henkilöille tietoja ja neuvoja mainituissa kysymyksissä;

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 9. — ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 41.

hyväksyä tässä tarkoituksessa edellämainitun ehdotuksen ohjesäännöksi Lautakunnalle ja sen sihteerille sekä uudeksi menosäännöksi Lautakunnalle;

tehdä Keis. Senaattiin alamaisen esityksen siitä, että Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen toimiston ylläpitoavustukseksi myönnettäisiin yleisistä varoista 3,000 markan suuruinen vuotuinen määräraha; ynnä myös lopuksi siihen katsoen että uusi ohjesääntö vapauttaisi Lautakunnan sihteerin velvollisuudesta antaa työväenluokkaan kuuluville henkilöille lakitieteellisiä neuvoja;

että kaupungin Sovintolautakunnalle annettaisiin tehtäväksi jättää Valtuustolle ehdotus tähän asti vallinneen, kunnan kustannuksella tapahtuneen oikeudellisten neuvojen ja tietojen sekä oikeudellisen avustuksen antamistoiminnan sellaiseksi uudestijärjestämiseksi, että työväenluokan erinäisiä etuja asiainmukaisesti tyydytettäisiin.

Ehdotuksen lopullisessa esittelyssä Valtuusto hylkäsi ¹⁾ sen.

Koska Valtuusto käsitellessään kaupungin meno- ja tulosääntöä vuodelle 1906 oli havainnut tarpeelliseksi hankkia selvityksen siitä, eikö olisi syytä erottaa ylempi käsityökoulu taideteollisuuden keskuskoulusta, oli Valtuusto päätöksellä joulukuun 29 päivältä 1905 antanut ²⁾ erinäiselle professori Gustaf Nyströmin, turkkuri A. Lundqvistin, tehtailija W. von Wrightin, insinööri Jonatan Reuterin sekä filosofianmaisteri Ernst Nordströmin muodostamalle valiokunnalle toimeksi antaa lausunnon asiasta samalla kehottaen sitä laatimaan ehdotuksen ohjesäännöksi käsityökoululle.

Ehdotettu ylempään käsityökoulun uudestijärjestäminen.

Lausunnonaan ³⁾ antoi valiokunta selvityksen koulun synnystä, toiminnasta, oppilasmäärästä ja kustannuksista vuosina 1890—1907 sekä esitti esiintuoduilla perusteilla olevan taloudellisesti kaupungille edullisempaa, että ylempi käsityökoulu yhä edelleen pysytettäisiin taideteollisuuden keskuskoulun yhteydessä, sekä että kaksi Valtuuston valitsemaa jäsentä Taideteollisuusyhdistyksen koulun johtokunnassa joka vuosi valittaisiin uudelleen siten, että toinen vuosittain eroaisi, ynnä myös että kaksi varajäsentä vuosittain valittaisiin. Lopuksi lähetti valiokunta vaihtoehtoisen ehdotuksen ohjesäännöksi ylempälle käsityökoululle.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 13. — ²⁾ Katso 1905 vuod. kert. siv. I. 125 j. ss.
— ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 7 vuod. 1907.

Esiteltäessä asiaa päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyä valiokunnan edellään mainittuun mietintöönsä ottamat kaksi pontta, jotenka Valiokunnan vaihtoehtoisesti laatima ehdotus ohjesäännöksi ylemmälle käsityökoululle sai raueta.

Määräraha ruotsinkielistä kansakoulukurssia varten alemmissa käsityökouluissa.

Alempien käsityökoulujen johtokunnan esityksestä myönsi ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 550 markan suuruisen määrärahan ruotsinkielisen kansakoulukurssin järjestämiseksi käsityökouluihin 1907 vuoden syyslukukauden alusta lukien.

Poikain ammattikoulun johtajan sijaisen palkkio.

Valmistavan poikain ammattikoulun Johtokunnan esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto sanotun koulun johtajalle insinööri E. Stråhlmannille virkavapautta lukuvuodeksi 1907—1908 sekä avustukseksi tämän sijaisen palkkaamista varten mainittuna aikana yhteensä 2,667 markan 84 pennin suuruisen määrärahan.

Muutokset tyttöjen ammattikoulun opetusohjelmaan.

Valtuustolle osotetussa kirjelmässä ⁴⁾ esitti tyttöjen ammattikoulun Johtokunta esiintuoduilla syillä erinäisiä muutoksia tehtäväksi koulua varten laadittuun ohjelmaan, joitten mukaan siihen saakka kaikille oppilaille pakollinen opetus kutomisessa koulun ensimmäisellä luokalla lakkautettaisiin ja siihen määrätyt tunnit käytettäisiin ompeluun, jonka ohella kouluun järjestettäisiin erityinen kutomisammattiosasto kaksi vuotisine kursseineen, johon oppilaita otettaisiin ainoastaan joka toinen vuosi; lisäksi laskettaisiin ammattiopettajatarten palkat työtunnilta ja tekisivät 75 markkaa viikkotunnilta, otettaisiin apulaisopettajatar avuksi johtajattarelle ollen hänen opetusvelvollisuutenaan korkeintaan 20 tuntia viikossa ja palkkionaan 50 markkaa viikkotunnilta, sekä suoritettaisiin viimemainitun opettajattaren palkkio säästöllä kaupatuista töistä ja myydystä ruuasta.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ⁵⁾ Valtuusto suostua tähän esitykseen kuitenkin siten, että johtajattaren apulaiselle aiottu palkkio tileissä otettaisiin muiden palkkamenojen joukkoon, jota vastoin tulot kaupatuista töistä ja myydystä ruuasta olisi otettava koulun yleisten tulojen joukkoon.

Korvaus kaupungin Kasvatustalituksen hoidokkaan tuottamasta palveluhingosta.

Sittenkun leski Sofia Kajander, leski Maria Flinck sekä työmies August Ferdinand Lind, kaikki asuen Paipin kylässä Sipoon pitäjää,

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 30. — ²⁾ S:n s:n syysk. 17 p. § 13. — ³⁾ S:n s:n lokak. 8 p. § 24. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 13. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 28.

olivat Kasvatuslautakunnasta anoneet sen myötävaikutusta siihen, että anojat saisivat Helsingin kaupungilta korvauksen niistä vahingoista, jotka he olivat kärsineet siitä että heidän navettarakennuksissaan oli tehnyt murhapolton alaikäinen poika Albert Johannes Åhlfors, joka oli Kasvatuslautakunnan valvonnan alaisena, esitti lautakunta kirjelmässä marraskuun 16 päivältä esiintuoduilla perusteilla Valtuustolle, että mainituille henkilöille myönnettäisiin vahingonkorvaukseksi ensimmäiselle Smk. 50: —, toiselle Smk. 91: 80 ja kolmannelle Smk. 170: —, jotka tekivät kahdelle ensimmäiselle koko heidän anomansa määrän ja viimeiselle puolet. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto, vaikka mikään oikeudellinen korvausvelvollisuus puheenalaisessa tapauksessa ei kuulunut kaupungille, suostua Lautakunnan esitykseen ja oli tämä menoerä suoritettava Valtuuston käyttövaroista.

Valtuustolle asetetussa kirjelmässä toukokuun 27 päivältä oli Kansakoulujen johtokunta kaupungin kansakouluissa palvelevain opettajain virkavuosien laskemisesta esiintuoduilla syillä ehdottanut, että opettaja tai opettajatar, joka vastaisuudessa nimitettäisiin vakinaiseen virkaan kaupungin kansakouluissa tai jo oli sellaisessa, mutta ei vielä ollut päässyt nauttimaan palkankorotusta, saisi sen saamista varten vuoden 1908 alusta alkaen lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän täysin pätevänsä oli ollut sijaisena näissä kouluissa, kuitenkin sillä rajoituksella, että useampaa kuin viisi sijaisvuotta ei saisi ottaa lukuun.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Valtuustolle asetetussa toukokuun 2 päivänä päivätyssä kirjelmässä ³⁾ olivat eräät kaupungin kansakouluissa palvelevat naineet opettajat esiintuoduilla syillä anoneet, että perheelliselle opettajalle sanotuissa kansakouluissa vuoden 1908 alusta alkaen myönnettäisiin palkanlisäystä, esim. vuokraavustuksen nimellä, 300 markan suuruinen määrä vuosittain, mikä määrä ensimmäisessä palkankorotuksessa ylennettäisiin 500 markaksi, toisessa palkankorotuksessa 700 markaksi ja kolmannessa korotuksessa 900 markaksi vuosittain, jonka ohella Valtuuston harkittavaksi oli esitetty, eikä opettajatar, joka oli leski ja jolla oli lapsia, olisi palkkaetuihin nähden asetettava naiseen opettajan tasalle. Kansakoulujenjohtokunnan antamassaan lausunnossa puollettua suos-

Muutettu tapa kaupungin kansakoulujen opettajain virkavuosien laskemisessa.

Kysymys kaupungin naineitten kansakoulunopettajain palkkojen järjestelystä.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 26. — ²⁾ S:n s:n syysk. 17 p. § 22. — ³⁾ Valt. pain. asiak. 35.

tumusta esitykseen sekä kansakouluissa palvelevain naimattomien opettajien anottua, että heille myönnettäisiin samat palkkaedut kuin nyt anotut asetti ¹⁾ Valtuusto asian esittelyssä sen enempiä valmistelua varten erityisen valiokunnan, jonka jäseniksi sittemmin valittiin ²⁾ herrat Homén ja Ramsay sekä kansakoulujentarkastaja vapaaherra Adolf von Bonsdorff, kansakoulujenjohtokunnan puheenjohtaja professori W. Pipping, kansakoulunopettaja K. Ahtiala, kansakoulunopettajatar Alma Hallberg ynnä ylitarkastaja Gustaf Lönnbeck. Lausuntoa ei annettu vuoden kuluessa.

Korotettu valtionavustus kaupungin kansakoulu-laitokselle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa joulukuun 21 päivänä edellistä vuotta oli päättänyt ³⁾ asianomaisesta paikasta hakea korotettua valtionavustusta kaupungin kansakouluille 8,900 markan suuruista määrää, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 17 päivästä Valtuustolle tiedoksi, ⁴⁾ että Keis. Senaatti asian esittelyssä maaliskuun 19 päivänä oli suostunut edellämainittuun esitykseen.

Korotettu valtionavustus kaupungin kansakouluille ja kasvatustaloksille.

Maistraatin kirjelmällä syyskuun 28 päivästä ilmoitettiin Valtuustolle tiedoksi, ⁵⁾ että Keis. Senaatti 22 päivänä edellistä elokuuta kaupungin kansakoulujen sekä kasvatus- ja turvakotilaitosten ylläpitoa varten oli myöntänyt korotetun 248,300 markan suuruisen vuotuisen määrärahan suoritettavaksi vuoden 1907 alusta lukien.

Valtuutus Kansakoulujenjohtokunnalle käydä kulunkivarojensa yli.

Sittenkun Kansakoulujenjohtokunta, viitaten Valtuuston päätökseen joulukuun 3 päivästä 1906 suomenkielen käytöstä Valtuuston mietinnöissä, oli anonut lisättäväksi Johtokunnan kulunkivaroja 500 markalla, päätti ⁶⁾ Valtuusto valtuuttaa Kansakoulujenjohtokunnan sanottuun määrään käyttämään varoja vuoden menosääntöön otettujen kulujensa lisäksi.

Vielä valtuutettiin ⁷⁾ Kansakoulujenjohtokunta torvisoiton opettajan palkkaamiseen kansakouluoppilaille käyttämään kulunkivarojensa lisäksi 500 markkaa.

Kulunkimäärärahan lisäys Työväenasiaintalokunnalle.

Samalla syyllä, joka aiheutti Valtuuston yllämainitun päätöksen, myönsi ⁸⁾ Valtuusto käyttövaroistaan Työväenasiaintalokunnalle 500

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 8. — ²⁾ S:n s:n jouluk. 17 p. § 30. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 107. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 36. — ⁵⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 9. — ⁶⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 33. — ⁷⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 34. — ⁸⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 38.

markan suuruisen määrärahan Lautakunnan kulunkivarojen vahvistamista varten.

Vielä valtuutettiin ¹⁾ samalla perusteella Valaistuslaitoksen hallitus tarpeen vaatiessa käyttämään kulunkimäärärahansa lisäksi 1,000 markkaa.

Kulunkimäärä-
rahan lisäys
Valaistuslaitok-
sen hallituk-
selle.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä oli Valtuusto toukokuun 8 päivänä 1906 pitämässään kokouksessa päättänyt ²⁾ ottaa apulaiskansakoulujentarkastajan koetteeksi kahden vuoden ajaksi sekä hyväksynyt ohjesäännön tälle, jonka ohella erityiselle kuusimiehiselle valiokunnalle oli annettu tehtäväksi mainitun ajan kuluttua jättää ehdotus kansakoulujentarkastuksen lopullista järjestämistä varten kaupungissa.

Kansakoulu-
jentarkastuk-
sen järjestämi-
nen.

Siten asetettu valiokunta antoi asiasta lokakuun 5 päivänä 1907 päivätyn mietinnön, ³⁾ jossa tehtiin selkoa kansakoulujentarkastuksen järjestämisestä erinäisissä ulkomaan kaupungeissa sekä seikkaperäisen perustelun ohella esitettiin:

että kaupungin kansakoulupiiri säilytettäisiin jakamatta:

että kaksi apulaistarkastajaa asetettaisiin, toinen etupäässä suomenkielisiä ja toinen etupäässä ruotsinkielisiä kouluja varten;

että kummallekin apulaistarkastajalle määrättäisiin 6,000 markan suuruisen vuotuinen palkka ynnä 500 markan korotus viiden ja kymmenen vuoden palvelusajan perästä;

että ruotsinkieliset ja suomenkieliset koulut mahdollisuutta myöten jaettaisiin eri kouluhuoneustoihin; sekä

että apulaistarkastajia varten vahvistettaisiin Valiokunnan kirjelmään liitetty ehdotus ohjesäännöksi.

Valiokunnan ehdotukseen oli kaksi sen jäsenistä pannut vastalauseen, jossa he esiintuoduilla syillä ehdottivat, että Valtuusto päättäisi:

jakaa kaupungin kansakoulut kolmeen tarkastuspiiriin sekä jaon tultua asianmukaisesti vahvistetuksi ja nykyisen tarkastajan valittua itselleen alueen jäljellä olevaa kahta aluetta varten asettaa kumpaankin tarkastajansa, joka toistaiseksi nauttisi 6,000 markan palkkaa vuodessa;

kehottaa Kansakoulujenjohtokuntaa ensi tilassa laatimaan ja Valtuustolle lähettämään ehdotuksen kyseessäolevaa jakoa varten, jossa

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 30. — ²⁾ Katso 1906 v:den kert. siv. I 86 j. ss.
— ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 38.

mikäli mahdollista otettaisiin huomioon kielelliset olot sekä silloiset kansakouluhuoneustot, ynnä myös ottamaan harkittavaksi, voitaisiinko ja missä muodossa asettaa toimikunta valmistelemaan eräitä eri tarkastusalueille yhteisiä asioita; sekä

ottaa kaupungin kansakoulumenosääntöön vuodelle 1908 puolen vuoden palkkana kahdelle uudelle tarkastajalle yhteensä 6,000 markkaa ynnä myös määrärahaksi kahta pientä kansliahuoneustoa varten kesäkuun 1 päivästä yhteensä 1,000 markkaa.

Esiteltäessä Valiokunnan mietintöä päätti ¹⁾ Valtuusto lykätä asian Kansakoulujenjohtokuntaan selvityksen saamista varten siitä:

miten kouluhuoneustot jakautuisivat siinä tapauksessa, että perustettaisiin kolme tarkastusaluetta ja kolme vastaavaa koulupiiriä; sekä saattaisiko jaettaessa kaupungin kansakoulut mainitunlaisella tavalla niitten taloutta yhä edelleen hoitaa sama henkilö.

Kansakoulujenjohtokunnan jätettyä vaaditun lausunnon ²⁾ mainitussa tarkoituksessa ynnä ehdotuksen kaupungin kansakouluhuoneustojen jakoa varten päätti ³⁾ Valtuusto ottaa kolme keskenänsä tasaarvoista tarkastajaa, yhden ruotsalaisia ja kaksi suomalaisia kouluja varten, mutta jättää kysymyksen kouluhuoneustojen jaosta riippuvaksi Kansakoulujenjohtokunnan tekemästä ehdotuksesta, ynnä myös muussa suhteessa lykätä asian Kansakoulujenjohtokuntaan, jotta se jättäisi Valtuustolle ehdotuksen kansakoulujen tarkastajain ohjesäännöksi sekä heidän palkkaamiseen ynnä ehdotuksen tästä aiheutuvaksi muutokseksi voimassa olevaan kansakouluohjesääntöön.

Kysymys varattomain kansakoululasten ruokkimisesta.

Sittenkun Valtuusto päätöksensä mukaisesti marraskuun 28 päivältä 1905 oli antanut lääketieteentohtorin M. Oker-Blomin, filosofiantohtorin vapaaherra A. von Bonsdorffin, filosofianmaisterien Matti Pesosen ja H. Ståhlin sekä neitien tohtori Rosina Heikelin ja S. Strengin muodostamalle valiokunnalle ⁴⁾ toimeksi jättää lausunnon Valtuustolle lähetetystä marraskuun 6 päivänä samaa vuotta päivätyistä ja erinäisten henkilöitten allekirjoittamasta kirjelmästä, jossa ehdotettiin, että Helsingin kunta muistoksi marraskuun tapahtumista 1905 perustaisi laitoksia varattomain kansakoululasten maksutonta ruokkimista varten, jätti valiokunta joulukuun 3 päivänä 1906 päivätyyn lausun-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 4 — ²⁾ Valt. pain. asiak. N:o 44. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 9. — ⁴⁾ Katso 1905 v:den kert. siv. I. 144.

non,¹⁾ jossa valiokunta, esiintuoden kustannuslaskelmat ja ohjelman mainitunlaista laitosta varten ynnä myös ehdotuksen sen rakennusta varten, esitti että Valtuusto päättäisi:

muistoksi historiallisista, maan vapautukselle ja kehitykselle niin merkityksellisistä marraskuun päivistä 1905 rakentaa rakennuksen »Marraskuun 4 päivän muistoksi», joka sisältäisi ruokkimissalin ja kylpylaitoksen kansakouluoppilaille sekä luentosalin ylempää työväenopetusta varten, mietintöön liitetyn luonnospiirustuksen mukaan; sekä

luovuttaa erälle yhdistykselle käyttöoikeuden ruokkimishuoneustoon tässä rakennuksessa ja myöntää samalle yhdistykselle 14 pennin avustuksen päivää ja oppilasta kohti kaikista yhdistyksen välityksellä maksuttomasti ruokituista kansakouluoppilasta, taikka sen ensimmäisenä toimintavuonna 30,000 markan suuruisen avustuksen maksuttoman ruokkimisen valmistamista varten noin 1,000 varattomalle kansakoululapselle arkipäivinä syyskuun 1 päivästä toukokuun 31 päivään; ynnä myös asettaa jo vuonna 1907 tämän yhdistyksen käytettäväksi 15,000 markan suuruisen summan väliaikaisen maksuttoman ruokkimisen järjestämistä varten kaupungin kansakoulujen oppilaille.

Asian esittelyssä²⁾ hylkäsi Valtuusto ensimmäisen ponnin valiokunnan ehdotuksessa, jotavastoin Valtuusto toiseen pontteen nähden päätti pöytäkirjaan lausua sen toivomuksen, että suunniteltu yhdistys tekisi Valtuustolle esityksen määrärahan myöntämisestä Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista voidakseen toteuttaa itselleen asettamansa tarkoituksen.

Entisen kansakoulujen taloudenhoitajan filosofianmaisterin G. Dreijerin kirjelmässä Valtuustolle tammikuun 30 päivästä tekemän anomuksen saada 4,166 markkaa 67 penniä, mikä määrä teki kansakoulujen taloudenhoitajan palkan joulukuun 1 päivästä 1904 syyskuun 1 päivään 1905,³⁾ ja jota Rahatoimikamari ei ollut katsonut voivansa määrätä maksettavaksi, hylkäsi⁴⁾ Valtuusto Kamarin tästä anomuksesta antaman lausunnon mukaisesti.

Kokouksessa tammikuun 31 päivänä 1906 oli Työväenasiainlautakunta päättänyt ryhtyä valmisteleviin toimenpiteisiin työväenopiston

Hyljätty anomus kansakoulujen taloudenhoitajan palkan saamisesta.

Kunnallisen työväenopiston perustaminen.

Määräraha ylempiä työväenopetuskursseja varten.

1) Valt. pain. asiak. N:o 42 v. 1906. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 15. — 3) Kts. m. m. 1905 v:den kert. siv. I. 149. — 4) Rhkn kirj. N:o 121 maalisk. 21 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 7.

aikaansaamiseksi kaupunkiin osittain vakinaisine opettajineen, missä tarkoituksessa Lautakunta oli asettanut toimikunnan, johon valittiin myös ylempään työväenopetuskurssien toimikuntain edustajia. Toimikunnan suoritettua tehtävänsä ja jätettyä Lautakunnalle mietintönsä kysymyksestä päätti ¹⁾ Lautakunta kokouksessa huhtikuun 25 päivänä 1907 pääasiassa yhtyen toimikunnan tekemiin ehdotuksiin sekä oheenliittäen ehdotuksen ohjelmaksi ynnä menosäännöksi opistolle, esittää että Valtuusto päättäisi:

perustaa Helsingin kaupunkiin työväenopiston suomalaisine ja ruotsalaisine osastoineen, joka alkaisi toimintansa syksyllä 1907;

vahvistaa oheenliitetyn ehdotuksen opiston ohjelmaksi;

valmistaa asiaalarrastavain henkilöitten muodostamille yhdistyksille tilaisuuden jättää Valtuuston määräämän ajan kuluessa tarjoumuksia opetustoimen huostaansa ottamisesta kolmen vuoden ajaksi opiston suomalaisella ja ruotsalaisella osastolla tai jommallakummalla niistä, edellyttämällä, että Valtuusto saisi ratkaista, uskottaisiinko huolenpito opetuksesta jollekin ilmoittautuneista yhdistyksistä, vai jätettäisiinkö se ylempään työväenopetuskurssien toimikunnalle.

jättää Työväenasiainlautakunnan huoleksi työväenopiston opetustoimen valvonnan sekä opiston työjärjestyksen ja opetusohjelman vahvistamisen kutakin lukuvuotta varten ynnä myös maksujen määräämisen koko kurssista tai yksityisistä luennoista;

hyväksyä oheenliitetyn ehdotuksen opiston menosäännöksi;

myöntää opiston ylläpitoa varten syyslukukaudella 1907 ^{2/5} sen vuosimäärärahasta eli 10,500 markkaa ynnä opetusvälineitten hankkimista varten 1,000 markkaa;

varata tontin N:o 3 Kansakoulukadun varrella työväenopistorakennukselle;

rakennuttaa sanotulle tontille rakennuksen työväenopistoa varten pääasiassa yhtäpitävästi arkkitehti R. Björnbergin tarkoitusta varten laatimain ja Lautakunnan kirjelmään liitettyjen luonnospiirustusten kanssa sekä jättää Rahatoimikamarille tehtäväksi antaa laatia lopulliset piirustukset ja kustannusarvion; ynnä myös

anoa yleisistä varoista vuotuista 10,000 markan suuruista avus-

¹⁾ Kts. etemp. siv. X 1 ja ss. sekä Valt. pain. asiak. N:o 15 ja 26.

tusta opiston ylläpitoa varten sekä 200,000 markan suuruista avustusta opistorakennuksen rakentamista varten.

Tämän esityksen yhteydessä oli Työväenasiainlautakunta kirjelmässä Valtuustolle toukokuun 10 päivältä tehnyt esityksen siitä että tähän asti toimineita ylempiä työväenopetuskursseja yhä edelleen ylläpidettäisiin; vaikkapa mainitunlainen opisto syntyisikin, jossa tarkoituksessa Valtuuston olisi myönnettävä ruotsinkielisten kurssien toimikunnalle 300 markan lisämääräraha lukuvuonna 1906—1907 syntyneen vajauksen peittämiseksi ynnä 7,200 markan suuruinen määräraha kurseja varten lukuvuonna 1907—1908, jota vastoin suomenkielisten kurssien ylläpitoa varten syyslukukaudella 1907 vielä oli varoja käytettävissä. Tämän johdosta päätti¹⁾ Valtuusto ensinnä käyttövaroistaan myöntää 800 markan suuruisen määrärahan korvaukseksi arkkitehti Björnbergille edellämainituista piirustuksista sekä ruotsinkielisten opetuskurssien ylläpitoon syyslukukaudella 1907 tarvittavan 3,600 markan suuruisen määrän ynnä myös mainitun 300 markan suuruisen lisämäärärahan.²⁾

Itse pääkysymykseen nähden työväenopiston perustamisesta Valtuusto ei katsonut voivansa tehdä päätöstä asiasta, vaan päätti Maistraatilta anoa Lisätyn Valtuuston vaalia. Tämän vaalin tultua toimitetuksi päätti³⁾ Lisätty Valtuusto joulukuun 3 päivänä pidetyssä kokouksessa palauttaa asian sekä Työväenasiainlautakuntaan että erityiseen valiokuntaan, jotta tulisi pohdituksi nostettu kysymys mahdollisuudesta antaa tilaa työväenopiston huoneustolle rakennettavaksi päätetyssä Kallion kansakoulutalossa. Lausuntoja ei annettu vuoden kuluessa.

Valmistusvaliokunnan esityksestä myönsi⁴⁾ Valtuusto etukäteen Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista vuodelta 1907 Helsingin Kansanopistoseuralle sen anomana 1,500 markan suuruisen määrän kustannusten suorittamiseksi yhdistyksen lukuvuonna 1907—1908 järjestämistä työväenopetuskursseista.

Määräraha Helsingin Kansanopistoseuralle.

Valtuustolle jätetyssä huhtikuun 26 päivänä päivätyssä kirjelmässä oli Helsingin kauppakoulun johtaja E. Hedengren esiintuomillaan perusteilla anonut, että Valtuusto ruotsalaisen jatkoluokan ylläpitämiseen

Määräraha Helsingin kauppakoulun ruotsalaista jatkoluokkaa varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 12. — ²⁾ S:n s:n kesäk. 11 p. § 18. — ³⁾ Lis. Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 1. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 26.

sanotussa oppilaitoksessa myöntäisi 1,865 markan suuruisen määrän vuodessa ja siis jäljelläolevaksi osaksi lukuvuotta 930 markka. Kaupungin kauppavaltuutettujen puollosta myönsi ¹⁾ Valtuusto erinäisillä ehdoilla sanotun määrän vuoden loppuun.

Hyljätty esitys rakennuslautakunnan asettamisesta.

Arkkitehtiseurain Valtuustolle tekemän esityksen sellaiseen toimenpiteeseen ryhtymisestä, että rakennuslautakunta asetettaisiin kaupunkiin, ei antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen ²⁾ Valtuuston puolelta.

Vaivaishoitomäärärahoja.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto käyttövaroistaan kaksi 10,000 ja 4,000 markan suuruista lisämäärärahaa vuoden vahvistetussa menosäännössä oleviin arvioeriin »suoranaisia avustuksia vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille» sekä »lääkkeitä», jotka olivat osottautuneet riittämättömiksi.

Ilmoitus maksamattomista hätäapulainoista vuodelta 1903.

Sittenkun Valtuusto syyskuun 10 päivänä 1905 oli valtuuttanut Vaivaishoitohallituksen maksamattomista hätäapulainoista poistamaan sellaiset, joita maksuvelvolliset todellisen puutteen vuoksi eivät voineet suorittaa, sekä tutkittuaan olevia oloja myöntämään maksuajan pitenystä aina kolmeksi vuodeksi, laskettuna sanotusta päivästä, ynnä myös kehottanut Vaivaishoitohallitusta koettamaan pakottaa muita velallisia suorittamaan lainansa sekä ennen vuoden 1906 loppua Valtuustolle jättämään tiedon tuloksesta, ilmoitti Vaivaishoitohallitus kirjelmässä joulukuun 17 päivältä viimemainittua vuotta Valtuustolle, ⁴⁾ että maksamattomista lainoista neljäkymmentä erinäisten asiainhaarain vuoksi oli poistettu ja että muista lainoista ei oltu mitään lyhennyksiä tehty, sekä ehdotti, että vaikka toiveet enemmästä lainojen takaisinmaksamisesta, joita oli vielä suorittamattomina 24,125 markkaa, eivät olleet kovin suuret, mitään poistoja ei pitäisi tehdä, paitsi todellisen puutteen vaatiessa tai velallisen kuolemantapauksessa. Lopuksi huomautti Vaivaishoitohallitus, että erinäiset järjestyneitten työmiesten edustajat, nimittäin herrat J. A. Hägglund, A. K. Ingman, M. Hälleberg, W. Johansson, Anton Caselius, K. J. Saxberg, W. F. Grönroos ja Emil Perttilä, jotka kaikki olivat avustaneet Vaivaishoitohallitusta lainojen jaossa, huhtikuun 4 päivänä päivätyssä kirjelmässä olivat selittäytyneet halukkaiksi muun muassa vastaanottamaan ja Vaivais-

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 45. — ²⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 1. — ³⁾ S:n s:n marrask. 8 p. § 36. — ⁴⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 7.

hoitohallitukselle toimittamaan lainojen lyhennykset sekä kuuden kuukauden kuluessa lainojen ainosta perimään jäljelläolevat määrät, kuitenkin ilman velvollisuutta toimittaa ulosottoja maksukyvyttömiltä, mutta että sellaista perimistä ei oltu kuitenkaan toimitettu eikä mitään tulosta mainittujen henkilöiden toiminnasta tässä suhteessa oltu voitu huomata. — Tämä ilmoitus ei antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen Valtuuston puolelta.

Herrojen Sohlmanin ja Holmbergin Valtuustolle jättämän esityksen kaupungin teknillisten laitosten kirjanpidon perusteiden sekä niiden johdon muuttamisesta Valtuusto lykkäsi Rahatoimikamariin ja Valaistuslaitoksen hallitukseen.

Esitys kaupungin teknillisten laitosten kirjanpidosta.

Kaupungin Valaistuslaitoksen hallituksen tekemän esityksen 2) lämpö- ja voimakasun hinnan korottamisesta 3 pennillä kuutiometriltä, laskettuna vuoden 1908 alusta, Valtuusto hylkäsi. 3)

Hyljätty anomus kaasuhinnan korottamisesta.

Esiteltäessä kaupungin valaistuslaitoksen hallituksen antamaa kertomusta vuodelta 1906 päätti 4) Valtuusto:

Kaupungin kulluttaman kaasuhinnan muutokset.

että kaupungin katuvalaistukseen käyttämän kaasun hinta kaasulaitoksen tileissä vastaisuudessa merkittäisiin kustannushintaansa, mikä määrä Valaistuslaitoksen hallituksen oli laskettava; sekä

että Hallitukselle annettaisiin tehtäväksi vastaisuudessa laatia vuosikertomus siten, että helppotajuinen ja yleissilmäyksellinen kuva voitaisiin saada myös kaasulaitoksen toiminnan taloudellisista tuloksista.

Kirjelmässä Valtuustolle tammikuun 14 päivältä anoi kaupungin Valaistuslaitoksen hallitus, huomauttaen suuresti lisääntyvästä kaasunkulutuksesta, saada vuoden menoarvioon kaasulaitosta varten otetun korjausmäärärahan lisäksi, osaksi korjauksiin osaksi erinäisten tarvittavain koneitten hankkimiseen, käyttää aina 32,000 markkaan asti siitä määrästä, jolla kaasulaitoksen käytettävissä oleva voitto vuodelta 1906 tulisi nousemaan yli siinä tarkoituksessa sanotun vuoden tuloarviossa lasketun määrän. Esitykseen Valtuusto suostui. 5)

Kaasulaitokselle etukäteen annettu määräraha.

Kirjelmän ohella joulukuun 5 päivältä edellistä vuotta oli Terveystoimikunta Maistraatille lähettänyt Lautakunnan Valtuustolle

Määräraha savutarkastuksen ylläpitoa varten.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 11. — 2) Valt. pain. asiak. N:o 34. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 2. — 4) S:n s:n huhtik. 23 p. § 21. — 5) S:n s:n tammik. 22 p. § 31.

asettaman esityksen toimenpiteistä kaupungin voimassa olevan rakennusjärjestyksen täydentämiseksi yhtäpitävästi Lautakunnan mainitussa esityksessään tekemän ehdotuksen kanssa ehkäistäkseen kaupungin nokeamista erinäisistä höyrypannulaitoksista tulevalla savulla ynnä myös siitä, että Lautakunnan käytettäväksi asetettaisiin 3,000 markan suuruinen vuosimääräraha savutarkastuksen ylläpitoa varten. Lähetetään mainitun esityksen Valtuustolle ilmoitti Maistraatti kirjelmässä joulukuun 19 päivältä samaa kuuta, että vuonna 1907 oli odotettavissa asetus höyrypannuista sekä että tässä asetuksessa tulisi olemaan säännöksiä, joista järjestysohjeitten vahvistaminen osittain olisi riippuvainen, minkä vuoksi ehdotuksen tekemisen Terveyshoitolautakunnan vaatimiksi muutoksiksi rakennusjärjestykseen pitäisi jäädä toistaiseksi, kunnes mainittu asetus julaistaisiin, ja olisi Maistraatti aikanaan Valtuustolle jättävä asianhaarain vaatiman esityksen asiasta, minkä ohella Maistraatti puolsi suostumista Lautakunnan anomukseen määrärahan myöntämisestä savutarkastuksen ylläpitämistä varten. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto antaa jäädä toistaiseksi rakennusjärjestyksen muuttamiseen Terveyshoitolautakunnan vaatimassa suhteessa, jota vastoin Lautakunnan käytettäväksi kyseessä olevaa tarkoitusta varten asetettiin anottu määrä 3,000 markkaa.

Pakkahuoneen
palohälytys-
laitos.

Sittenkun kaupungin palomestari oli Maistraatille tehnyt esityksen että ryhdyttäisiin erinäisiin toimenpiteisiin tulenvaaran vähentämiseksi kaupungin tullikamarissa ja pakkahuoneessa sekä Maistraatti ja Tullikamari puoltaneet esitystä, myönsi ²⁾ Valtuusto 2,300 markan suuruisen määrärahan automaattisen palohälytyskoneen asettamista varten pakkahuoneeseen sekä 50 markan suuruisen määrän koneen ylläpitoon tämän vuoden kuluessa.

Väliaikainen
sairaala Humaliston
huvilaan
N:o 4.

Terveyshoitolautakunnalle jätetyssä kirjelmässä oli Marian sairaalan hallitus huomauttanut välttämättömäksi, että sairaalaan rakennettaisiin lisäksi uusi paviljonki sisätautisia varten ynnä myös että Lautakunnan tulisi ryhtyä toimenpiteisiin väliaikaisesti korjatakseen sekä sisätauteja että kirurgisia vammoja sairastavien henkilöiden sairaspaikojen puutteen. Tämän johdosta ilmoitti Lautakunta kirjelmässä Valtuustolle joulukuun 20 päivältä edellistä vuotta, että Humaliston huvilan N:o 4 omistaja olisi halukas 15,000 markan suuruisesta vuosivuok-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § II. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 12.

rasta sairaalaksi luovuttamaan kaksi siellä olevaa rakennusta, joista toinen aikaisemmin oli ollut yksityisenä sairaalana; näitten rakennusten sisustus, joihin saattaisi mahtua 50 potilasta, oli laskettu 5,300 markaksi ja sairaalan ylläpito 51,408 markaksi 50 penniksi vuodessa, joitten määrien myöntämisestä Lautakunta nyt teki Valtuustolle esityksen. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto suostua tähän esitykseen sikäli, että vuokra- ja ylläpitomäärärahat suoritettaisiin vain kuluvaa vuotta varten Valtuuston käyttövaroista, jonka ohella Terveyshoitolautakunnalle annettiin toimeksi ryhtyä kaikkiin Valtuuston päätöksen nopean täytäntöönpanon vaatimiin toimenpiteisiin.

Valtuuston kokouksessa elokuun 16 päivänä esitettiin ²⁾ Terveys-
hoitolautakunnan esitys varojen myöntämisestä kaupungissa levinneen lavantaudin ja tulirokon vastustamiseksi sekä varotun koleraruton ehkäisemiseksi, josta esityksestä Valmistusvaliokunta oli ehdottanut, että Valtuusto tarkemmin harkitsematta asiaa osottaisi aina 150,000 markan suuruisen määrän suoritettavaksi kaupunginrahastosta Valtuuston käytettäväksi asetetuista varoista. Siihen katsoen että Valtuusmiehiä ei ollut läsnä päätösvaltaista lukumäärää, ei voitu mitään päätöstä tehdä, jota vastoin läsnäolleet antoivat kannatuksensa valiokunnan ehdotukselle.

Toimenpiteitä lavantaudin ja tulirokon vastustamiseksi.

Sittemmin ilmoitti Terveyshoitolautakunta Valtuustolle, samalla anoen niitten hyväksymistä, erinäisistä toimenpiteistä lavantaudin vastustamiseksi, joista väliaikaisten sairaspaikkain järjestäminen erääseen kaupungin kansakouluista, lasten työkotiin ja Arkadian teatteriin, kaikkien sairaparakkien kuntoonpaneminen Leppäsuon huvila-alueella, erään parakin rakentaminen y. m., joista toimenpiteistä kustannukset nousivat seuraaviin summiin:

Rakennuksia ja kalustoa.

Uusi sairaparakki	Smk.	45,000: —
Vanhojen parakkien korjaus y. m.	»	31,290: —

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 16. — ²⁾ § 1.

Kustannuksia yli menoarvion.

Marian sairaala	Smk.	60,000: —
Humaliston sairaala	»	8,000: —

Satunnaisia menoja.

Lääkäriin palkkioita	Smk.	2,400: —
Toimitsijamiehenpalkkioita	»	270: —
Ylimääräisiä kaitsijamiehiä jäljelläolevaksi osaksi vuotta	»	2,500: —
Ylimääräinen kaupungin sairaanhoitajatar	»	270: —
Punasen ristin parakki	»	300: —
Sekalaisia	»	500: —
		Yhteensä Smk. 150,560: —

Tähän tulivat lisäksi kustannukset Arkadiateatterin sisustamisesta sairaalaksi ja kalustosta Hesperian sairaalaan.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyä Terveyslaitoslautakunnan esityksen.

Kirjelmässä lokakuun 31 päivältä ilmoitti Lautakunta lisäksi, että kustannukset Arkadiateatterin sisustamisesta sairaalaksi oli laskettu 6,810 markaksi, kalustosta siihen 8,655 markaksi, sairaalan ylläpidosta, siihen laskettuna vuokra vuoden loppuun, 8,500 markaksi eli yhteensä 23,965 markaksi, jonka summan myöntämisestä Lautakunta teki anomuksen Valtuustolle. — Myös tähän esitykseen Valtuusto suostui ²⁾ ja oli kyseessäoleva määräraha suoritettava Valtuuston käyttövaroista.

Siirretty avus-
tus synnytys-
laitosta varten.

Terveyslaitoslautakunnan esityksestä suostui ³⁾ Valtuusto kättilö Maria Sweinsin anomuksen siitä, että se määräraha, jonka kättilö Anna Brita Sweins oli kaupungilta kantanut Sörnäisissä ylläpitämäänsä synnytyslaitosta varten, saataisiin toistaiseksi kaikkine määrärahaan kuuluvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen siirtää anojalle.

Hyljätty esitys
kunnallisen
synnytyslaitok-
sen perustami-
sesta.

Terveyslaitoslautakunnan epäävän lausunnon mukaisesti Valtuusto hylkäsi ⁴⁾ Uudenmaan läänin kättilöyhdistyksen tekemän, Lautas-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 12. — ²⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 24. — ³⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 23. — ⁴⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 5.

kuntaan lykätyn ¹⁾ esityksen kunnallisen synnytyslaitoksen perustamisesta.

Sittenkun Helsingin Mediko-mekaanisen laitoksen johtaja, lääketieteentohtori A. F. Hornborg Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä oli tarjoutunut 3,000 markan suuruista vuotuista määrärahaa vastaan laitoksessaan käsittelemään lukukausien kuluessa 20—25 kaupungista kotoisin olevaa kansakoululasta, jotka kärsivät selkärangankoukistumista ja raajain epämuodostuksia, suostui ²⁾ Valtuusto Terveyshoitolautakunnan puollosta mainittuun anomukseen siten, että kyseessä oleva määräraha myönnettäisiin anojalle vuodeksi 1908 ollen hän siitä velvollinen maksuttomasti samalla käsittelemään korkeintaan 25 varatonta koululasta, josta sairaanhoidosta Terveyshoitolautakunnan aikaan tulisi Valtuustolle jättää kertomus.

Myönnetty määräraha ortopedista poliklinikkaa varten.

Sittenkun hammaslääkärit Th. Weber ja A. Aspelund olivat Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä esiintuodulla syillä ehdottaneet n. s. kansakouluhammaslinikan perustamista sekä ensinmainittu sitoutunut Helsingin kaupungille jättämään 5,000 markkaa laitoksen perustamiskustannusten suorittamiseksi ehdolla että kaupunki kolmen vuoden aikana ylläpitäisi sitä päätti ³⁾ Valtuusto hankittuaan Kansakoulujenjohtokunnan ja Terveyshoitolautakunnan lausunnon, jälkimäisen esiintuomilla syillä hyljätä lahjoituksen.

Hyljätty esitys kansakouluhammaslinikan perustamisesta.

Sittenkun lääketieteentohtorit W. Zilliacus ja H. Bardy olivat Valtuustolle tehneet esiintuoduilla syillä esityksen 4,500 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan perustamista varten ja samoin 4,500 markan suuruisen vuotuisen avun myöntämisestä, josta syys-joulukuulle tänä vuonna tulisi 1,500 markkaa poliklinikan ylläpitoa varten, oli Terveyshoitolautakunta, jonka lausuntoa anomuksesta oli vaadittu, puoltanut suostumista siihen sillä ehdolla, että poliklinikka asetettaisiin Lautakunnan valvonnan alaiseksi. Tämän mukaisesti suostui ⁴⁾ Valtuusto anomukseen, ja suoritettaisiin tätä vuotta varten tarvittava määrä Valtuuston käytettäväksi asetetuista varoista.

Määräraha korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikkaa varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi Valtuusto vuoden käyttö-

Määräraha työkalujen ostoa varten Vesijohdotkonttoriin.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 120. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 23. — ³⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 17. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 9.

varoistaan 8,000 markan suuruisen määrärahan paksujen vesijohtoputkien laskemisessa tarvittavien työkalujen hankkimista varten. ¹⁾

Hyljätty anomus suoritettujen vesimaksujen takaisin-saannista.

Albertinkadun talon N:o 27 omistajan Apteekkari Aron Grönmarkin Valtuustolle tekemän anomuksen suorittamiensa vesimaksujen Smkn 145: 80 takaisinsaamisesta Valtuusto hylkäsi ²⁾ hankittuaan Rahatoimikamarin esityksen.

Vapaan vedenkulutuksen oikeus.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto Helsingin ruotsalaisille ja suomalaisille luterilaisille seurakunnille viiden vuoden ajaksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1908, oikeuden vapaasti käyttää aina 4,000 m³ vettä sekä vanhalla hautausmaalla olevasta kastelupostista että myös kahdesta siellä olevasta vapaakaivosta sekä oikeutti sanotut seurakunnat mainitulle hautausmaalle laittamaan ja maksuttomasti käyttämään vielä kahta yleisön tarpeisiin aiottua vapaakaivoa.

Kokeita n. s. pikasuodatuslaitteilla.

Valtuustolle oli Rahatoimikamari vesijohtoveden parantamista varten asetetun valiokunnan tekemästä esityksestä ehdottanut ⁴⁾ 10,000 markan suuruisen määrärahan myöntämistä kokeitten tekemiseen puhdistaa vesijohtovettä n. s. amerikkalaisilla eli pikasuodattimilla, minkä johdosta Valtuusto päätti palauttaa asian Rahatoimikamariin antaen Kamarille toimeksi hankkia kaiken saatavissa olevan selvityksen kyseessäolevista laitoksista sekä siinä tarkoituksessa kehottaa asiantuntevaa henkilöä ulkomailla, missä sellaisia laitoksia oli perustettu, ottamaan selkoa tähän kuuluvista asianhaaroista ynnä niistä aikanaan Valtuustolle jättämään kertomuksen.

Myönnetty vesimaksualennus.

Rahatoimikamarin esityksestä valtuutti ⁵⁾ Valtuusto Kamarin myöntämään Helsingin Diakonissalaitokselle 40 %:in alennuksen vesimaksusta voimassaolevan taksau mukaan kulutuksen ollessa korkeintaan 12,000 kuutiometriä sekä suorittamaan laitokselle takaisin 306 markkaa 77 penniä, joka teki 40 % vuonna 1906 täyteen hintaan velotetun vesimäärän maksusta.

Sitä vastoin hylkäsi ⁶⁾ Valtuusto Lastenhoitoyhdistyksen hallituksen tekemän anomuksen samallaisen edun myöntämisestä yhdistykselle vesimaksuihin nähden.

1) Rhkn kirj. N:o 168 toukok. 16 p.; Valt. pöytäk. kesäk 4 p. § 7. — 2) Rhkn kirj. N:o 229 syysk. 12 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 19. — 3) Rhkn kirj. N:o 309 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 8. — 4) Rhkn kirj. N:o 130 huhtik. 4 p. — 5) Rhkn kirj. N:o 96 helmik. 21 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 18. — 6) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 2.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa lokakuun 30 päivänä edellistä vuotta oli päättänyt ¹⁾ Hallitukselta anoa avustusta palosammutusveneen hankkimista varten sekä kirjelmässä erinäisiltä kaupungissa toimivilta palovakuutusyhtiöiltä tiedustella, voitaisiinko myös heiltä odottaa avustusta mainittua tarkoitusta varten, ja näistä yhtiöistä Kaupunkien Yleinen Paloapuyhtiö sekä Teollisuudenharjottajain palovakuutusyhtiö luvanneet avustusta, edellinen 16,500 ja jälkimäinen 6,600 markkaa, sai ²⁾ Valtuusto Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 8 päivältä 1907 tiedon siitä, Hänen Keisarillinen Majesteettinsa käskykirjeellä 20/7 päivältä edellistä helmikuuta Keisarillisen Senaatin esityksestä oli nähnyt hyväksi suvaita, että Helsingin kaupungille palosammutusveneen hankkimista varten määrättäisiin yleisistä varoista suoritettavaksi 33,000 markan avustus. Vielä oli »Suomen vakuutustariffiyhdistys» vastauskirjelmässä ilmoittanut Valtuustolle, että yhdistys ei katsonnut voivansa antaa avustusta kyseessäolevaan tarkoitukseen.

Palosammutusveneen hankkiminen.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ³⁾ Valtuusto, että Palo-
toimikunnalle yksissä neuvoin ammattimiesten kanssa annettaisiin toimeksi laatia suunnitelma hankkeessa olevan palosammutusveneen rakennetta ja varustusta varten sekä tämän perustuksella hankkia ja Valtuuston harkittavaksi ja hyväksyttäväksi oman lausuntonsa ohella lähettää jätetyt hankintatarjoumukset, ynnä myös että tähän tarvittava 75,900 markan suuruinen lisämääräraha otettaisiin huomioon vuoden 1908 menosäännössä.

Rahatoimikamarin esityksestä valtuutti ⁴⁾ Valtuusto Liikennekonttorin 12 kaksipyöräisten työrattaiden hankkimista varten kaupungin tullikamariin käyttämään 880 markkaa tämän vuoden menosäännössä konttorin kalustoa varten lasketun arviomäärärahan lisäksi.

Määräraha työrattaitten hankkimista varten Tullikamariin.

Rakennuskonttorille osotetussa kirjelmässä joulukuun 28 päivältä 1906 kehotti Valtuusto Konttoria »jätettäessään Konttorin budgetti-ehdotuksen vuodelle 1907 tekemään selkoa, miten kaupungin lähes kolme vuotta sitten huostaansa ottamaa eräitten yksityisten talojen makkien puhtaanapitoa oli hoidettu ja oliko tämä puhtaanapito kaupungille eduksi vai tappioksi, ynnä myös sanotussa budgetti-ehdotuksessa erik-

Makkien puhtaanapidon järjestäminen.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 114. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 10. — ³⁾ S:n s:n toukok. 14 p. § 13. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 12 b.

seen merkitsemään mainitusta puhtaanapitotyöstä johtuvat meno- ja tuloerät.»

Rakennuskonttorin tämän johdosta Rahatoimikamariin makkien puhtaanapidon tuloksista antamasta kertomuksesta kävi selville, että siitä kesäkuun 1 päivästä 1904 vuoden 1906 loppuun oli ollut vuosittain tappiota noin 10,300 markkaa, mikä tappio vuonna 1907 oli laskettu noin 22,000 markaksi. Tämän epäkohdan korjaamiseksi ehdotti Rakennuskonttori joko asianomaisten talonomistajain suorittamien puhtaanapitomaksujen korottamista 45 %:lla tai myös uuden maksukantojärjestelmän käytäntöönottoa, n. s. »tiedonantoa» Tukholman mallin mukaan.

Huomauttaen että järjestelmän mukaan muutosta suuntaan tai toiseen ei voitaisi tehdä ennenkuin vuoden 1909 alusta, ilmoitti Kamari kirjelmässä Valtuustolle marraskuun 21 päivältä N:o 389, ¹⁾ että Kamari oli päättänyt asettaa erityisen valiokunnan valmistelemaan kysymystä puhtaanapidon järjestämisestä sekä pidätti itselleen oikeuden vastaisuudessa jättää yksityiskohtaisen ehdotuksen asiasta. Edelleen ilmoitti Kamari että ehdotukseen 1908 vuoden budgetiksi Valtuuston yllämainitun määräyksen perustuksella kaupungin yleisestä makkien puhtaanapidosta riippuvat meno- ja tuloerät oli erikseen otettu menopuolelle 144,510 markaksi sekä tulopuolelle 94,240 markaksi, osottaen siten 50,270 markan suuruista tappiota sanottuna vuonna, sekä esitti lopuksi, että se 47,600 markan suuruinen tappio, joka oli syntynyt puhtaanapidon hoidosta kesäkuun 1 päivästä 1904 joulukuun 31 päivään 1907 kestäneellä ajanjaksolla, saataisiin poistaa, mutta että sitävastoin muut tämän yhteydessä olevat kysymykset jätettäisiin ratkaisematta, kunnes Kamari jättäisi tarkemman selvityksen asiasta.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Hevosten ja
ajoneuvojen
osto puhtaan-
apitolaitosta
varten.

Kaupungissa toukokuun kuluessa puhjenneen ajuri- ja kuormaajurilakon johdosta oli kaupungininsinööri Rahatoimikamarille tehty ilmoituksen niistä vaikeuksista, jotka mainitusta syystä olivat syntyneet kaupungin puhtaanapitolaitokselle tämän täyittäessä sopimuksemukaisia velvollisuuksia sekä huomauttanut niistä terveydellisistä vaaroista, jotka olivat odotettavissa ellei ryhdyttäisi ylimääräisiin toi-

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 43. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 12.

menpiteisiin kaupungin viranomaisten puolelta. Sittemmin oli Rakennuskonttorin ollut pakko puhtaanapidonhoitoa varten ostaa kaupungin laskuun kuusi hevosta tarpeellisine ajoneuvoineen, mitkä menot oli viety puhtaanapitolaitoksen tiliin. Ilmoittaen tästä toimenpiteestä anoi Kamari Valtuustolta sen hyväksymistä; ja suostuikin ¹⁾ Valtuusto esitykseen.

Sittenkun Uudenmaan Eläinsuojelusyhdistys oli Valtuustolta esiintuodulla syillä anonut, että kaupunki 200 markan hinnasta lunastaisi yhdistyksen hankkiman ja yleisön käytettäväksi jätetyn n. s. lintuguillotiinin ja Rahatoimikamari puoltanut suostumista tähän esitykseen osotti ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan yhdistykselle sanotun määrän korvaukseksi niistä kustannuksista, mitkä yhdistyksellä oli ollut mainitun koneen hankkimisesta, mutta jätti yhdistyksen toimeksi yhä edelleen pitää huolta sen hoidosta.

Lintuguillotiinin osto.

Sittenkun Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 28 päivästä 1905 ³⁾ kauppahalleihin Länsirannalla oli järjestetty joitakuita uusia kalanmyyntiosastoja sekä osasto kalahuutokauppoja varten ja Rahatoimikamarin jätettyä ehdotuksen kalahuutokauppojen järjestämisestä, oli Rahatoimikamarin ja kauppias R. V. Snellmanin välillä tehty sopimus sellaisten huutokauppojen järjestämisestä mainitussa kauppahallissa. Kuitenkin osoittivat huutokauppalaituksen toiminnasta annetut kertomukset ajalta heinäkuun 1 päivästä 1905 heinäkuun 1 päivään 1906, että laitos ei ollut voinut toimia niinkuin oli tarkoitettu, huutokauppoja kun näet oli voitu pitää ainoastaan poikkeustapauksissa, vaan oli kala myyty käsikaupassa päivän hintoihin. Sittenkun kuitenkin eräät ammattikalastajat, jotka kooperatiivisesti olivat muodostaneet osuuskunnan »Saaristolaiskalastajain osuuskunta r. l.» olivat Rahatoimikamarille tehneet esityksen kalahuutokauppalaituksen hoitamisesta kahden vuoden ajaksi lokakuun 1 päivästä 1907 alkaen esitti ⁴⁾ Kamari Valtuustolle esiintuoduilla perusteilla:

Kaupungin kalahuutokauppalaituksen luovuttaminen.

että mainitulle osuuskunnalle maksuttomasti luovutettaisiin viime mainitusta päivästä alkaen kaupungin kalahuutokauppahuoneustot Rantatorin kauppahallissa;

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 175 toukuk. 25 p.; Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 6. —

²⁾ Rhkn kirj. N:o 30 tammik. 17 p.; Valt. pöytäk. tammik. 22. p. § 28. — ³⁾ Kts. 1905 vuod. kert. siv. I. 98. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 232 kesäk. 27 p.

että 1908 vuoden menoarvioon otettaisiin tilapäinen 2,000 markan suuruinen määräraha avustukseksi osuuskunnan perustamiskustannuksiin; sekä

että Rahatoimikamarille annettaisiin toimeksi tehdä sopimus osuuskunnan kanssa kalahuutokauppojen järjestämisestä ja kalan myynnistä sanotussa huoneustossa.

Esitykseen Valtuusto suostui. ¹⁾

Kauppias R. V. Snellmanin sittemmin Valtuustolle tekemän vaatimuksen saada 1,171 markkaa 65 penniä korvaukseksi niistä kustannuksista, mitkä mainittu Snellman oli ilmoittanut itsellään olleen kalahuutokauppalaitoksen hoitamisesta Valtuusto hylkäsi. ²⁾

Parmaustaksan korottaminen.

Sittenkun parmaajavanhin J. V. Lindberg oli Maistraatille tehnyt esityksen sellaisesta voimassa olevassa parmaustaksassa olevien palkkiomäärien korottamisesta, että pitkistä haloista suoritettaisiin yhden sylen mittaamisesta 40 penniä sekä korkeintaan 1/2 metrin pituisista haloista sylvä kohti 30 penniä, ja Maistraatti jättänyt asian Valtuuston käsiteltäväksi, päätti ³⁾ Valtuusto omasta puolestaan hyväksyä esityksen, jonka ohella asianomaiseen paikkaan tehtäisiin anomus päätöksen vahvistamisesta.

Läpikulkutavaran sekä maasta vietävän paperin ja paperimassan liikennemaksujen lakkauttaminen.

Valtuustolle jätetyssä maaliskuun 17 päivänä 1907 päivätyssä kirjelmässä ⁴⁾ olivat toiminimi Lars Krogius & Co, ynnä erinäiset muut liikenteen harjoittajat kaupungissa huomauttaneet niistä epäkohdista ja kustannuksista, joita aiheuttivat silloiset määräykset tulliselvittelystä, liikennemaksuja kun kaupungille kannettiin tullivapaista toiseen paikkaan menevistä tavaroista, jotka täällä tullissa selvitettiin, sekä esittäneet, että myös Helsingissä saataisiin liikennemaksuja kantamatta tullissa selvittää ne tavarat, jotka olivat osotetut toiseen tullikäsittely-oikeudella varustettuun paikkaan ja sinne hetimiten lähetettäisiin; tämän yhteydessä esitettiin eikö myös tässä kaupungissa samoin kuin asiainlaita oli erinäisissä muissa kaupungeissa lähtöliikennemaksuja paperista ja paperimassasta olisi vastaisuudessa jätettävä kantamatta.

Vaaditussa lausunnossa esitti Liikennekonttori ollen pääasiassa yhtä mieltä ehdotuksen tekijäin kanssa, että Valtuusto mainitun esityksen edelliseen osaan nähden päättäisi:

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 20. — ²⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 13. — ³⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 19. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 18 ynnä liite.

että ulkomailta tulevasta tavarasta, joka täällä puretaan ja tullissa käsitellään toiseen paikkaan maassa hetimiten lähetettäväksi, ei otettaisi liikennemaksua kaupungille, jos se suorastaan laivasta, rantalaiturilta tai kaupungin tavarasuojuksesta meritse tai rautateitse lähetettäisiin määräraikkaansa, missä tapauksessa lähettäjän on tullikäsittelyilmoitukseen merkittävä määräraikka ja vastaanottajan nimi sekä viimeistään 10 päivän kuluessa, laskettuna siitä päivästä, jolloin käsittelyilmoitus on tullikamarissa leimattu, jätettävä konttoriin oikeaksi todistettu jäljennös tavarän rahtikirjasta uhalla että muussa tapauksessa liikennemaksua siitä kannetaan.

Mitä tulee vaatimukseen päästä suorittamasta liikennemaksua maasta vietävästä paperista ja paperimassasta antoi Konttori tietojä sanotusta viennistä kymmenvuotiskaudella 1897—1906, mutta ei katsonut kysymyksen ollessa nykyisellä kannallaan voivansa puoltaa suostumista anomukseen.

Asian esittelyssä päätti ¹⁾ Valtuusto suostua mainittujen liikenteenharjoittajain tekemään esitykseen lisäyksellä, että liikenteenharjoittaja, paitsi jättämällä Liikennekonttoriin vahvistetun jäljennöksen rahtikirjasta, saisi myös lastausasiakirjalla tai muulla tavalla näyttää toteen tavarän lähettämisen.

Sittenkun Helsingin Höyrylaiva-Osakeyhtiö oli tehnyt Valtuustolle valituksen Rahatoimikamarin toukokuun 10 päivänä tekemästä päätöksestä, jolla Kamari oli hyljännyt yhtiön esittämän anomuksen saada takaisin Smk. 78: 66, mikä teki 50 % Aegir höyrylaivasta suoritettusta satamamaksusta, joka laiva huhtikuun 30 päivänä oli saapunut satamaan, ja jonka siis olisi pitänyt päästä nauttimaan Valtuuston päätöksen mukaisesti joulukuun 15 päivästä 1896 sellaisille laivoilla myönnettyä etua sanotusta satamamaksujen alennuksesta, jotka saapuvat kaupunkiin joulukuun 15 päivän ja toukokuun 1 päivän välillä, hyväksyi ²⁾ Valtuusto sanotun valituksen.

Hyväksytty valitus anomuksesta saada takaisin satamamaksuja.

Sitävastoin hylkäsi ³⁾ Valtuusto konsuli A. Goldbeck-Löwen tekemän anomuksen erinäisistä ilmoituksen mukaan rautateitten tarpeisiin tuoduista kreosoottijymästä suoritettujen liikennemaksujen takaisinsaannista.

Hyljätty anomus suoritettujen liikennemaksujen takaisinsaannista.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 14. — ²⁾ S:n s:n syysk. 3 p. § 26. — ³⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 22.

Myönnettyjä
huojennuksia
hyörylaiva
»Lovisan» sata-
mamaksuissa.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ Valtuusto toiminimelle Lars Krogius & Co höyrylaiva Lovisaa varten oikeuden suorittaa satamamaksua 20 penniä tonilta ja kulkuvuorolta sekä 60 %:n alennuksen tästä maksusta, kuitenkin ehdolla, että laiva tekisi pääkaupunkiin säännöllisiä matkoja vähintään kuusi kertaa viikossa.

Määräraha
talviurheilu-
juhlaa varten
vuonna 1907.

Valtuuston kansliaan jätetyssä kirjelmässä olivat erinäiset henkilöt talviurheilujuhlan järjestämistä varten asetetun toimikunnan puolesta esiintuoduilla syillä anoneet 5,000 markan suuruisen avustuksen myöntämistä sanottuun tarkotukseen, ja suostuikin ²⁾ Valtuusto tähän anomukseen.

Kiinnityksen
jällempiä
siirto.

Sittenkun Helsingin Työväenyhdistys oli Valtuustolle tehnyt anomuksen siitä, että kaupunki luopuisi maksamattomasta kauppahinnasta ottamastaan tavanmukaisesta ensimmäisestä kiinnityksestä yhdistykselle myytyyn tonttiin N:o 5 Saarniemenkadun varrella korttelissa N:o 299. Henkivakuutusosakeyhtiö Suomen myöntämän 500,000 markan suuruisen rakennuslainan eduksi, suostui ³⁾ Valtuusto sanottuun anomukseen.

Hyljätty ano-
mus rakennus-
lainasta yhdis-
tykselle »Oma
koti Sörnäisten
kansanlasten-
tarhalle».

Rahatoimikamarin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi Valtuusto »Oma koti Sörnäisten kansanlastentarhalle» nimisen yhdistyksen johtokunnan tekemän anomuksen avustuksen myöntämisestä korottoman lainan muodossa yhdistykselle oman talon rakentamista varten tonteille N:ot 3 ja 5 Helsinginkadun varrella korttelissa N:o 347. ⁴⁾

»Muurarimes-
tari Alex. Ärtin
rahaston»
käyttö.

Kesäkuun 14 päivänä edellistä vuotta pidetyssä kokouksessa oli Valtuusto päättänyt ⁵⁾ kehottaa Rahatoimikamaria, hankittuaan Kansakoulujenjohtokunnan lausunnon, Valtuustolle jättämään tarkemman ehdotuksen neiti Olga Ärtin ja varatuomari Axel Ärtin Helsingin Kaupungille, nimellä »Muurarimestari Alex. Ärtin rahasto» jättämään 115,000 markan suuruisen lahjoituksen käytöstä. Kamarin lykättyä tämän johdosta asian Kansakoulujenjohtokuntaan ehdotti Johtokunta kirjelmässä marraskuun 19 päivästä sanottua vuotta:

että käytettävissä olevat korkovarot 100,000 markasta sanottua rahastoa saataisiin lähinnä neljänä, kolmena tai kahtena vuonna käyttää koulupuutarhan järjestämiseen kaupungin kansakouluoppilaille, että sanotut korkovarot, koulupuutarhan tultua järjestetyksi, käytettäisiin

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 186 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 23 — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 30. — ³⁾ S:n s:n helmik. 26 p. § 25. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 191 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 21. — ⁵⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 126.

etupäässä niitten opettajien ja opettajattarien palkkaamiseen, jotka ottaisivat huolekseen johtaa ja valvoa oppilaiden puutarhatöitä, heidän leikkejään ja käsitöitään kesälomalla, mutta että Johtokunta yksityiskohditiin nähden tässä suhteessa saisi tilaisuuden myöhemmin jättää lausunnon; sekä että lahjoitusvarojen käytöstä tehdyn ehdotuksen toteuttamiseksi noin 18,000 m² suuruinen paikka n. s. Savilan alueelta luovutettaisiin, ja että sinne saataisiin perustaa koulupuutarha tätä varten laaditun piirustuksen mukaisesti ynnä että samoin piirustukseen otettu leikkipaikka sinne vastaisuudessa saataisiin järjestää.

Pääasiassa yhtä mieltä Kansakoulujenjohtokunnan kanssa ja ilmoittaen että kustannukset puutarhan laittamisesta leikkikenttineen ja tarpeellisine ulkokuoneineen oli laskettu noin 21,800 markaksi sekä lähettään asemapiirustuksen sanottua laitosta varten esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että käytettävissä olevat korkovarot mainituista 100,000 markasta sanottua rahastoa käytettäisiin kyseessäolevaan tarkoitukseen;

että mainitut korkovarot koulupuutarhan tultua järjestetyksi käytettäisiin kustannusten suorittamiseen koulupuutarhassa tarvittavasta opetuksesta, josta Kansakoulujenjohtokunnan vastaisuudessa tulisi antaa tarkempi ehdotus;

että ehdotettu alue Savilassa luovutettaisiin tarkoitusta varten, sekä lopuksi että Anniskeluosakeyhtiön voittovarojen jakoa varten asetetulle valiokunnalle annettaisiin tehtäväksi ottaa harkittavaksi ja Valtuustolle jättää ehdotus siitä, eikö tämän vuoden voittovaroista voitaisi tätä tarkoitusta varten osottaa 10,000 markan suuruista määrää.

Siihen 10,000 markan suuruiseen määrään nähden, minkä lahjoittajat vielä olivat kaupungille jättäneet hoidettavaksi samassa rahastossa ja jonka käytöstä oli määrätty, että sen korko olisi muodostettava pääomaksi ja jätettävä, sitä myöten kun se oli kasvanut sopivaan määrään, yhdistykselle »Taidetta kouluihin» käytettäväksi kaupungin kansakoulutalojen kaunistamiseen, anoi Kamari valtuutusta joka viides vuosi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1907, määrätä maksettavaksi kerääntyneet korkovarot, arviolta 500 markkaa vuodessa, sanotulle yhdistykselle tämän käytettäväksi sopimuksen mukaan Kansakoulujenjohtokunnan kanssa lahjoituskirjassa määrättyllä tavalla.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 102 helmik. 28 p. (Valt. pain. asiak. N:o 11).

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyä Rahatoimikamarin esityksen muuten paitsi että asia mitä tuli toiseen ponteeseen Kamarin lausunnossa kokonaisuudessaan lykättiin siinä mainittuun vastaisuudessa asetettavaan valiokuntaan.

Leskirouva
Bertha Pauligin
lahjoitus.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä ilmoitti leskirouva Bertha Paulig että hän täyttääkseen miesvainajansa kauppias Gustaf Pauligin elin-aikanaan lausuman toivomuksen, antaa Helsingin kaupungista kotoisin oleville nuorille miehille, jotka lopetettuaan täydellisen lyseokurssin aikoi-
vat antautua kauppiasalalle, tilaisuuden ulkomailla kehittää itseään, Valtuustolle jätti 50,000 markkaa, josta talletustodistus seurasi kirjelmää, anoen että tämä summa otettaisiin vastaan ja sitä hoidettaisiin nimellä » Gustaf Pauligin lahjoitusrahasto » muuten seuraavilla ehdoilla:

a) pääomalle, jota ei saa vähentää, on kasvatettava korkoa edullisimmalla tavalla sekä sen korko vuosittain maksettava jollekulle suomea tai ruotsia puhuvalle nuorelle miehelle, joka lopetettuaan täydellisen lyseokurssin aikoo ulkomailla kehittää itseään liikemiesalalla;

b) vuotuisen koron antaa hakemuksen jälkeen Valtuusto, sittenkun Helsingin Kauppavaltuutettujen lausunto jätetyistä hakemuksista on hankittu sille henkilölle, joka katsotaan sopivimmaksi, ollen hän velvoitettu vähintään vuoden ajan liikekonttorissa ulkomailla kehittämään itseään kauppaneuvottamissa;

c) avustusta ei saa useampia kertoja antaa samalle henkilölle, vaan on joka vuosi jonkun toisen päästävä nauttimaan sitä;

d) pääoman korko maksetaan kuukausittain erissä, jotka Valtuuston on tarkemmin määrättävä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ³⁾ Valtuusto vastaanottaa kyseessäolevan lahjoituksen sekä kirjelmässä leskirouva Pauligille lausua kunnan kiitollisuuden siitä, jonka ohella Rahatoimikamaria kehoitettiin Valtuustolle jättämään ehdotus tarkemmista ehdoista lahjoituksen käyttöä varten.

Lahjoitus kansakoululasten hyväksi.

Sittenkun eräs henkilö, joka oli halunut pysyä tuntemattomana, oli asianmiehen kautta Rahatoimikamarille jättänyt 5,000 markan suuruisen summan käytettäväksi asianomaisten kaupunginviranomaisten hyväksi näkemällä tavalla sellaisten alaikäisten eduksi, jotka nauttivat vaivashoitoa kaupungilta, esitti ³⁾ Kamari, tehden ilmoituksen lahjoit-

1) Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 8. — 2) S:n s:n marrask. 5 p. § 1. — 3) Rhkn kirj. N:o 155 toukok. 10 p.

tuksesta, että se muodostettaisiin rahastoksi sekä Vaivaishoitohallitukselle annettaisiin tehtäväksi laatia ja Valtuustolle jättää ehdotus määräyksiksi korkovarojen käyttämisestä ja rahaston vastaiseksi nimitykseksi. Valtuuston suostuttua tähän esitykseen ja Vaivaishoitohallituksen jätettyä ehdotuksen asiasta, jonka mukaan lahjoitettujen varojen korko jätettäisiin Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle käytettäväksi Helsingin kansakoulujen kesäsiirtolatoimikunnan määräyksen mukaisesti kustannusten suorittamiseen kaupungista kotoisin olevain turvattomain kansakouluoppilaiden oleskelusta kesäluvan aikana maalla, jonka ohella rahasto saisi nimen »Lomarahasto», hyväksyi ¹⁾ Valtuusto tämän ehdotuksen.

Sittenkun Keis. Senaatin marraskuun 4 päivänä 1907 antamalla tuomiolla neiti Viola Levin-vainajan laatima testamentti ²⁾ oli julistettu päteväksi, minkä johdosta hänen jälkeensäjättämä omaisuus, lukuunottamatta kahta lahjakirjaa, määrältään 30,000 markkaa kumpikin, joutuisi Helsingin kaupungille testamentin saajana, olivat neiti Levinin testamentissa valitut testamentin toimeenpanijat ilmoittaneet Rahatoimikamarille, että kuolinpesässä oli varoja 215,000 markan suuruisen määrä, jota vastoin velkoja oli maksamatta 13,945 markan suuruisen määrä. Vaikkapa saattoi olla kysymyksenalaista oliko kaupunki velvollinen suorittamaan näitä velkoja, jotka oli tehty holhoojain suostumuksesta, esitti ³⁾ Rahatoimikamari, että mainitut määrät maksettaisiin asianomaisille neiti Levinin kuolinpesän velkojille kuitenkin ainoastaan niitten pääomamääriin. Esitykseen Valtuusto suostui.⁴⁾

Valtuustolle jätetyssä marraskuun 7 päivänä 1907 päivätyssä kirjelmässä ilmoitti neuvosmiehen leski rouva Hilma Söderström, että hänen miesvainajansa, kunnallisneuvosmies Johan Alexander Söderströmin, arvopapereitten joukossa oli tavattu Suomen Yhdyspankin elokuun 16 päivänä 1898 antama ja Helsingin Valtuustolle asettama talletustodistus 6,223 markasta 24 pennistä, josta korko lokakuun 16 päivänä 1907 nousi Smk:aan 2567: 77, jona päivänä pankki oli antanut uuden samaten Valtuustolle asetetun talletustodistuksen yhteensä 8,793 markasta 01 pennistä; tuntematta mainitun talletuksen tarkoitusta jätti leskirouva Söderström Valtuustolle sanotun talletustodis-

Neiti Viola Levinin testamentti.

Kunnallisneuvosmiehen lesken Hilma Söderströmin lahjoitus.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 23. — ²⁾ Kts 1902 vuod. kert. siv 100. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 412 jouluk. 5 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk 17 p. § 19.

tuksen, lausuen sen toivomuksen, että varoja hoidettaisiin erityisenä rahastona josta korko annettaisiin Valmistavan poikain ammattikoulun johtajalle insinööri E. Strählmanille tämän elinaikana, jonka jälkeen pääoma joutuisi ukkokodille tässä kaupungissa, niillä ehdoilla, mitkä Valtuusto mahdollisesti saattaisi havaita olevan aihetta määrätä. -- Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto lausua lahjoittajattarelle kunnan kiitollisuuden lahjoituksesta, sekä kehottaa Rahatoimikamaria laatimaan ja Valtuustolle jättämään ehdotuksen ehdoista lahjoituksen vastaista jättämistä varten ukkokodille.

Hyljätty testamentin vastaanotto.

Kirjelmässä Valtuustolle ilmoitti Rahatoimikamari, että leskirouva Eva Lovisa Örnberg oli Kamariin jättänyt miesvainajansa heinäkuun 16 päivänä 1907 päiväämään ja Kamarin kirjelmään liitetyn testamentin, jossa testamenttaaja oli määrännyt, että kaikki se omaisuus, minkä hän jättäisi jälkeensä, joutuisi Helsingin kaupungille käytettäväksi vastaista lastenkotia varten, kuitenkin ehdolla, että vainajan sisarrouva Natalia Hägg elinaikanaan saisi nauttia tulon sanotusta omaisuudesta. Kuten perunkirjoituskirjasta kävi selville tekivät varat pesässä 165,611 markkaa 50 penniä, josta talo ja tontti N:o 7 Erotta aukadun varrella korttelissa N:o 51 arvoltaan 163,200 markkaa kun taas velat ja lyhennykset tekivät 161,302 markkaa 47 penniä. Koska kuitenkin Kamarin määräämässä katselmuksessa mainitulle tontille oli katsottu voitavan laskea melkoista suurempi arvo, nimittäin 174,720 markkaa, esitti ²⁾ Kamari Valtuustolle, eikö kaupungin pitäisi ottaa vastaan lahjoitus, mutta Valtuusto ei katsonut tätä kaupungin edun mukaiseksi, jonka vuoksi Kamarin esitys hyljättiin. ³⁾

Myönnetty matkaraha vesijohtoinsinööri A. Skogille ja filosofianmaisteri A. Zilliacukselle.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi Valtuusto käyttövaroistaan vesijohtoinsinööri Albin Skogille ja filosofianmaisteri Allan Zilliacukselle yhteisesti 3,000 markan suuruisen matkastipendin n. s. amerikalaisen pikasiivilälaitteiden tutkimista varten ulkomailla. ⁴⁾

Elinkautisen eläke Maistraatin kanslistille Amanda Cajanderille.

Maistraatin esityksestä myönsi ⁵⁾ Valtuusto Maistraatin kanslistille neiti Amanda Cajanderille, joka lokakuun 18 päivänä omasta pyynnöstään oli saanut eron toimestaan, 1,200 markan suuruisen vuotuisen elinkautisen eläkkeen suoritettavaksi marraskuun 1 päivästä 1907,

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 1. — ²⁾ Rhkn kirj N:o 421 jouluk. 12 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 19 p. § 23. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 173 toukok. 23 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 6. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 10.

jonka ohella kuluvalta vuodelta maksettava määrä olisi suoritettava Valtuuston käyttövaroista ja eläke vastaisuudessa otettava huomioon yleisessä menosäännössä.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä myönsi ¹⁾ Valtuusto terveys- poliisin tarkastusmiehelle Petter Meriläiselle, jolle Lautakunta hänen omasta pyynnöstään oli antanut eron toimesta, laskettuna heinäkuun 1 päivästä 1907, 1,000 markan suuruisen elinkautiseläkkeen vuodessa, ja oli meno vuoden loppuun suoritettava Valtuuston käyttövaroista.

Elinkautiselä-
ke entiselle ter-
veyspoliisin
katselmusmie-
helle P. Meri-
läiselle.

Yhteisen Raastuvanoikeuden ja Rahatoimikamarin puollosta myönsi ²⁾ Valtuusto entiselle Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijalle Adolf Vilhelm Nybergille, joka Raastuvanoikeuden päätöksellä helmikuun 12 päivältä 1906 oli toimestaan erotettu, 720 markan suuruisen elinkautisen eläkkeen vuodessa, laskettuna helmikuun 1 päivästä 1907, ja oli meno tänä vuonna suoritettava Valtuuston käyttövaroista sekä vastaisuudessa otettava menosääntöön.

Elinkautiselä-
ke entiselle
kaupunginpal-
velijalle A. V.
Nybergille.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto kaupungin va- rastopihan aineshoitajalle Z. Åhlqvistille, joka omasta pyynnöstään oli Kamarilta saanut eron toimestaan, laskettuna huhtikuun 1 päivästä, 1,080 markan suuruisen vuotuisen elinkautiseläkkeen, jonka ohella tänä vuonna suoritettava määrä osotettiin Valtuuston käyttövaroista.

Elinkautiselä-
ke varastonhoi-
taja Z. Åhl-
qvistille.

Vielä myönsi ⁴⁾ Valtuusto Vaivashoitohallituksen esityksestä ja Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti 1,000 markan suuruisen elin- kautiseläkkeen vuodessa, luettuna kesäkuun 1 päivästä, entiselle Vai- vaishoitohallituksen vahtimestarille G. A. Winqvistille, joka vuonna 1906 oli luopunut toimestaan.

Elinkautiselä-
ke entiselle
vahtimestarille
G. Winqvistille.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ⁵⁾ Valtuusto kansa- kouluvahtimestari Frans Hasselbergille, joka elokuun 1 päivänä luopui sanotusta toimesta, 600 markan suuruisen elinkautiseläkkeen suorit- tavaksi sanotusta päivästä vuoden loppuun Valtuuston käyttövaroista ja sittemmin otettavaksi menosääntöön.

Elinkautiselä-
ke kansakou-
lunvahtimes-
tari Frans Has-
selbergille.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ⁶⁾ Valtuusto kansa- koulunvahtimestari Anton Törnströmille, joka syyskuun 1 p. 1907 tulisi luopumaan toimestaan, 400 markan suuruisen vuotuisen elinkautis- läk-

Elinkautiselä-
ke kansakou-
lunvahtimes-
tari A. Törn-
strömille.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 27. — 2) S:n s:n lokak. 8 p. § 21 — 3) Rhkn kirj. N:o 94 helmik. 21 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 17. — 4) Rhkn kirj. N:o 118 maalisk. 14 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 20. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 17. — 6) S:n s:n kesäk. 4 p. § 12.

keen ja oli tämä meno suoritettava vuoden 1907 loppuun Valtuuston käyttövaroista.

Rankkuri K. A. Hellgrenin palkanlisäys.

Maistraatin esityksestä sen kirjelmässä maaliskuun 13 päivältä myönsi ¹⁾ Valtuusto kaupungin rankkurille Karl August Hellgrenille 20 markan suuruisen palkanlisäyksen kuussa.

Elinkautiseläke työmies A. Adamssonille.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ Valtuusto työmies A. Adamssonille, joka sitten vuoden 1870 oli ollut kaupungin töissä ja niissä saanut itselleen parantumattoman taudin, 400 markan suuruisen avustuksen, laskettuna heinäkuun 1 päivästä, suoritettavaksi toistaiseksi.

Avustus vesijohtotyömiesten leskelle Amalia Adolfin Johanssonille ja pojalle Leonard Valdemar Johanssonille.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto vesijohtotyömiesten leskelle Alexander Vilhelm Johansson-vainajan leskelle Amalia Adolfinalle 144 markan suuruisen vuotuisen avustuksen laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907 suoritettavaksi niinkauan kun hän eläisi naimattomana sekä pojalle Leonard Valdemar Johanssonille 60 markan suuruisen vuotuisen avustuksen suoritettavaksi mainitusta päivästä siihen asti kunnes täyttäisi 16 vuotta, ja otettaisiin avustukset tätä vuotta varten Valtuuston käyttövaroista.

Hyljätty anomus elinkautiseläkkeestä.

Sitävastoin hylkäsi ⁴⁾ Valtuusto Raastuvanoikeuden entisen kaupunginpalvelijan Gustaf Adolf Johanssonin tekemän anomuksen elinkautiseläkkeestä.

Määräraha poliisikonstaapeli K. Tirrosen hautauskustannuksia varten.

Sittenkun Rahatoimikamari, samalla ilmoittaen, että Kamari v. t. poliisimestarin esityksestä oli kaupungin varoista suorittanut virkatöimessä murhatun poliisikonstaapelin K. Tirrosen hautauskustannukset, 363 markkaa 50 penniä, oli Valtuustolta anonut tämän toimenpiteen hyväksymistä, suostui ⁵⁾ Valtuusto tähän.

Hyljätty anomus avustuksesta erinäisten Viaporin kapinassa vangittujen henkilöitten perheille.

Sittenkun erinäisten n. s. Viaporin kapinassa elokuussa 1906 vangittujen henkilöitten vaimot ja lapset olivat Valtuustolle jätetyssä yhteisessä kirjelmässä anoneet toimenpiteitä hätänsä lieventämiseksi päätti ⁶⁾ Valtuusto Vaivashoitohallituksen tästä anomuksesta antaman lausunnon mukaisesti hyljätä anomuksen.

Määräraha työn puutteen lieventämiseksi.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat erään työttömäin ryhmän valtuutetut esittäneet vaatimuksen hätäaputoitten mahdollisimman pi-

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 16. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 275 elok. 22 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 44. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 284 syysk. 5 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 6. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 72 helmik. 7 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 24. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 34.

kaisesta järjestämisestä sekä 5,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä työansion valmistamista varten puutteenalaisille naisille ynnä myös, että palkkio sepelikiven hakkuusta korotettaisiin 4 markkaan m³:ltä. Tämän asian yhteydessä esitettiin eräs lausunto ¹⁾ Rahatoimikamarilta, jossa Kamari teki selkoa niistä töistä, jotka nykyään tarjosivat työansiota, ja päätti ²⁾ Valtuusto myöntää Yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten aina 5,000 markan suuruisen määrärahan yllämainittua tarkoitusta varten.

Sitävastoin hylkäsi ³⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti »puutteenalaisten ja työttömäin toimikunnan» tekemän anomuksen 5,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä apua tarvitsevain auttamiseksi.

Edellämainittujen lisäksi myönsi Valtuusto seuraavat tilapäiset määrärahat ja avustukset:

Satunnaisia avustuksia ja määrärahoja.

tapaturmaisesti kuolleen kaasutehtaantyömiehen Abel Sutisen leskelle Ida Marialle ⁴⁾ kerta kaikkiaan 300 markkaa kaupungin Kaasulaitoksen hallituksen ja Rahatoimikamarin myöntämän 100 markan lisäksi; sekä

avustukseksi Kaupunginlähetyksen työtähakevia naisia varten perustaman laitoksen ylläpitoon 2,000 markkaa, miesten työlaitokselle 3,000 markkaa ja naisten työlaitokselle 5,000 markkaa ⁵⁾, jotka kaksi viimeainittua määrärahaa olisi otettava huomioon 1908 vuoden menosäännössä.

Kaupungille tulevaa osuutta Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista vuodelta 1906 oli kaupungin rahastoon suoritettu Smk. 316,051: 68. Tästä oli aikaisemmin erinäisten kansanlastentarhain ylläpitoon myönnetty kaupungin rahastosta etukäteen maksettuja määrärahoja yhteensä Smk. 32,100: —, jotenka jakoa varten oli jällellä Smk. 283,951: 68. Yhtäpitävästi asian valmistelua varten asetetun valiokunnan ehdotuksen kanssa myönsi ⁶⁾ Valtuusto:

Anniskeluosakeyhtiön voittovarojen jako vuodelta 1906.

1) neideille Betty Alanderille ja Hanna Rothmanille 12,000 markkaa heidän kansanlastentarhansa ylläpitoon Sörnäisissä;

1) Rhkn kirj. N:o 339 jouluk. 27 p. 1906. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 14. — 3) Rhkn kirj. N:o 92 tammik. 21 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p §§ 31 sekä maalisk. 26 p. § 18. — 4) Rhkn kirj. N:o 402 marrask. 21 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 19. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 37. — 6) Valt. pain. asiak. N:o 27; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 5.

- 2) neideille Bertha Bäckmannille ja Lilli Winterille 8,000 markkaa heidän kansanlastentarhaansa varten Kalliiossa;
- 3) neiti Ester Flomannille 8,000 markkaa kansanlastentarhan ylläpitoon Eerikinkadun varrella;
- 4) neiti Annie Rundströmille samoin 8,000 markkaa hänen lastentarhaansa varten Perämiehenkadun varrella;
- 5) neiti Lydia Vendellille 6,800 markkaa Töölön kansanlastentarrahaa varten;
- 6) neiti Therese Vuorenheimolle 12,000 markkaa suomenkielisen kansanlastentarhan ylläpitoon Hermannissa;
- 7) neideille Mildrid Brotherukselle ja Maria Åbergille 8,000 markkaa ruotsinkielistä kansanlastentarrahaa varten Hermannissa;
- 8) samoille henkilöille 1,500 markkaa avustukseksi iltapäivälasterarrahaa varten;
- 9) neiti Mary Teschelle 7,000 markkaa suomenkielistä kansanlastentarrahaa varten Sörnäsissä;
- 10) neiti Agnes Nordmannille 8,000 markkaa ruotsinkielistä kansanlastentarrahaa varten 6:nnessä kaupunginosassa;
- 11) Fredriksbergin kansanlastentarrahaan 1,000 markkaa avustukseksi;
- 12) neiti Anna Keittilälle 9,000 markkaa uuden suomenkielisen kansanlastentarrahan ylläpitoon Töölössä;
- 13) neiti Karin Eklundille 6,000 markkaa uuden kaksikielisen kansanlastentarrahan ylläpitoon Toukolassa;
- 14) neiti Bertha Hannenille 1,000 markkaa lasten työkoulun ylläpitoon, kaikki lukuvuodeksi 1907—1908;
- 15) neideille Elsa Olinille, Louise Stoltzenbergille ja Lydia Vendellille 150 markkaa Töölössä olevan lasten työtuvan aineksia varten;
- 16) rouva G. Zilliacukselle y. m. 800 markkaa poikaklubin ylläpitoon lukuvuonna 1907—1908;
- 17) Kaupunginlähetykselle 1,000 markkaa lasten veisto- ja ompeluyhdistysten ylläpitoon;
- 18) yhdistykselle »Arbetets vänner i Sörnäs» 700 markkaa sen kesäpuutarhoja ja yleistä toimintaa varten;
- 19) yhdistykselle »Arbetets vänner västra filial» 2,500 markkaa lasten kesäpuuhia ja yleistä toimintaa varten;

20) Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle 12,000 markkaa koululasten lomasiirtoloita varten;

21) neiti Therese Vuorenhimolle 1,000 markkaa Hermannin kansanlastentarhan köyhäin työläislasten kesäpuuhia varten;

22) Yhdistykselle lapsenhoidon edistämistä varten 10,000 markkaa yhdistyksen yleisiin tarpeisiin;

23) samalle yhdistykselle 2,000 markkaa avustukseksi Pippingskölidin turvakotia varten;

24) yhdistykselle »Maitopisara» 5,000 markkaa sen toimintaa varten kuluvana vuonna;

25) Rouvasväenyhdistykselle 2,000 markkaa avustukseksi sen lastenkoteja varten;

26) yhdistykselle »Parannuslaitos risatautisia lapsia varten» 1,000 markkaa ehdolla, että neljä vapaapaikkaa annetaan potilaille tästä kaupungista Vaivaishoitohallituksen ehdotuksen mukaisesti;

27) Helsingin kansakoulujenopettaja- ja opettajataryhdistykselle keuhkotautisten kansakouluoppilaiden kesäkodin perustamista ja ylläpitoa varten 4,800 markkaa;

28) köyhäin lasten työkotien toimikunnalle 10,000 markkaa näitten laitosten ylläpitoon:

29) yhdistykselle »Ruokaa köyhille kansakouluoppilaille Helsingissä» 15,000 markkaa sen toiminnan edistämiseksi;

30) »Eukkokodin» toimikunnalle 3,500 markkaa sen toiminnan edistämiseksi;

31) naisiasianyhdistykselle »Unioni» 1,000 markkaa työnjaon kustantamiseksi naisille;

32) Yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten 2,000 markkaa työnjaon kustantamiseksi naiduille naisille;

33) naisiasianyhdistykselle »Unioni» yhteisesti »Martha-yhdistyksen» kanssa 1,000 markkaa käytännöllisten ruuanlaittokurssien järjestämiseksi työväenluokan naisille;

34) Suomen naisyhdistykselle 2,000 markkaa kesäsiirtolain järjestämiseksi vuonna 1907 työläisnaisille;

35) Helsingin palvelijataryhdistykselle 3,000 markkaa sen palvelijatarkodin ylläpitoa varten;

- 36) Martha-yhdistykselle 1,000 markkaa avustukseksi tehdasnaisten kotia varten;
- 37) rouva E. Saltzmannille y. m. 1,500 markkaa toipuvaiskodin kaluston ostoa ja sisustamista varten;
- 38) Helsingin Kuuromykkäyhdistykselle 500 markkaa kaupungin kuuromykkäin opetusta varten;
- 39) Samalle yhdistykselle 500 markkaa alaikäisten kuuromykkäin lastentarhakursseja varten;
- 40) yhdistykselle »Sokeitten ystävät» 1,500 markkaa sokeitten miesten työlaitosta varten kuluvana vuonna;
- 41) veistonopettaja O. V. Coranderille 2,500 markkaa avustukseksi vuonna 1907 hänen pedagogista veiston-opetuslaitostansa varten ehdolla, että laitoksessa annetaan maksutonta opetusta vähintään kymmenelle oppilaalle tämän kaupungin oppilaitoksista;
- 42) neiti Agda Blomille 500 markkaa hänen veistokoulunsa ylläpitoon, ollen hän velvotettu kouluunsa maksuttomasti ottamaan viisi vapaaoppilasta tästä kaupungista;
- 43) Helsingin eläinsuojeluyhdistykselle 500 markkaa;
- 44) Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistykselle 500 markkaa sen eläinsuojeluskonttorin ylläpitoon;
- 45) Terveystoimikunnan yhdistykselle 1,500 markkaa esitelmäsarjojen kustantamiseen;
- 46) »Valkonauha»-yhdistykselle sen pelastustyön edistämistä varten 5,000 markkaa;
- 47) Töölön Työväenyhdistykselle 500 markkaa sen kirjastoa ja lukusalia varten;
- 48) Hermannin Työväenyhdistykselle 500 markkaa samallaiseen tarkoitukseen;
- 49) Yhdistykselle »Arbetets vännar» 1,000 markkaa esitelmiä ja äidinkielen opetusta ja sen kirjaston kirjoja varten;
- 50) Helsingin Työväenyhdistykselle 600 markkaa sen kirjaston täydentämistä varten;
- 51) raittiusyhdistys Kilvelle 1,000 markkaa;
- 52) nuorison Raittiusyhdistys Väinölälle 1,000 markkaa;
- 53) Toivonliittojen yhteistoimikunnalle 1,500 markkaa;
- 54) raittiusyhdistys Toimelalle 1,000 markkaa;

55) raittiusyhdistys Balder'ille 2,000 markkaa;
 56) raittiusyhdistys Koitolle 2,000 markkaa;
 57) raittiusyhdistys Soihdulle 1,000 markkaa;
 58) Uudenmaan raittiuspiirin toimikunnalle 1,000 markkaa;
 59) raittiusyhdistys Verdandi'lle (ent. Balder i Sörnäs) 600 markkaa;
 60) yhdistykselle »Mellersta Nylands nykterhetskrets» sen tarkoituksia varten 100 markkaa;

61) Helsingin käsityökoululle 1,000 markkaa koulun avustukseksi;
 62) Suomen Liikemiesyhdistykselle 1,000 markkaa iltakursseja varten;
 63) Suomen naisyhdistykselle 1,000 markkaa työläisnaisten alkeiskurssien järjestämistä varten;

64) kansakoulunjohtaja Kaarle Verkolle 2,000 markkaa alemman kansakoululuokan ylläpitoon kohta loppuun kuluvana kouluvuonna;

65) Yhdistykselle »Helsingfors Svenska folkhögskola» 2,000 markkaa;
 66) Helsingin Uimaseuralle sen tarkotusten edistämistä varten 1,500 markkaa;

67) Helsingin Anniskeluosakeyhtiölle sen laitosten ylläpitoon Korkeasaarella ja Seurasaarella 58,000 markkaa; sekä

68) jäljelle jäävä määrä ennen varattujen varojen vahvistamiseen kuvanveistäjä V. Wallgrénin monumenttaalisen suihkukaivon ostoa ja pystyttämistä varten, jonka ohella Rahatoimikamaria kehoitettiin vastaisuudessa, sittenkun lopulliset menot taideteoksen pystyttämisestä voitaisiin laskea, jättämään esitys niitten suorittamisesta.

Lisäksi Valtuusto päätti:

että niitten yhdistysten, seurain ja yhsityisten henkilöitten, joille oli avustusta jaettu, oli ehdottomasti annettava lyhyet kertomukset toiminnastaan etenkin myönnettyjen määrärahojen käyttöön nähden, ja näistä kansanlastentarhain ja lasten askarekurssien sekä lasten kesäpuutarhain tai lasten lomasiirtolain johtajattarien ja asianomaisten toimikuntien ynnä myös poikaklubi-seuran Kasvatuslautakunnalle;

asianomaisten työväen- ja raittiusseurain, Suomen naisyhdistyksen, Naisasiaseura »Unionin» ja Marthayhdistyksen, »Sokeain ystävät»-yhdistyksen, työläisnaisten kesäsiirtolain toimikunnan, Uudenmaan eläin- suojelusyhdistyksen Työväenasiain lautakunnalle;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen, yhdistyksen »Ruokaa köyhille kansakouluoppilaille», Helsingin kuuromyk-

käseuran, Helsingin käsityökoulun, Suomen Liikemiesyhdistyksen, veistonopettaja Coranderin, neiti Blomin, kansakoulunjohtaja Verkon, ja yhdistyksen »Helsingfors svenska folkhögskola» Kansakoulujenjohtokunnalle;

Suomen terveydenhoitoyhdistyksen, Toipuvainkodin toimikunnan Lastenhoitoyhdistyksen, Valkonauhayhdistyksen, Maitopisarayhdistyksen, Helsingin Uimaseuran ja yhdistyksen »Parantola risatantisia lapsia varten», Terveyshoitolautakunnalle; sekä

yhdistyksen »Sokeitten ystävät», rouvasväenyhdistyksen, Köyhäinlasten työkotien ja ijäkkäitten naisten työkodin toimikuntien, palvelijataryhdistyksen, yhdistyksen hyväntekeväisyyden järjestämiseksi ja kaupunginlähetyksen Vaivaishoitohallitukselle;

joitten lautakuntien tulisi valvoa asianomaisten yhdistysten ja laitosten toimintaa sekä oman lausuntonsa ohella Valtuustolle lähettää mainitut kertomukset.

Määräraha n. s. Wallgrenin suihkukaivoa varten.

Rahatoimikamarille annetun edellämainitun tehtävän suorittamiseksi esitti ¹⁾ Kamari sittemmin, koska kyseessä oleva taideteos oli saatu ja kustannusarvio tarvittavia laitteita varten hankittu, että kaupungin osuudesta Anniskeluosakeyhtiön voittovaroja vuodelta 1907 osotettaisiin 55,000 markan suuruinen määrä vesialtaan laittamista varten Wallgrenin suihkukaivoon sekä muita tähän tarvittavia töitä varten; samalla anoi Kamari valtuutusta ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin että taideteos voitaisiin syksyllä 1908 pystyttää Kauppatorille.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren ylläpitoa varten.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön johtokunnan anomuksen johdosta saada 87,300 markan suuruisen määrärahan yhtiön voittovaroista vuodelta 1907 Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten hoitoa varten vuonna 1908 päätti ³⁾ Valtuusto myöntää yhtiölle kaupungin rahastosta etukäteen 50,000 markkaa, jotavastoin asia muuten lykättiin vastaisuudessa asetettavaan voittovaravaliokuntaan viimeainittua vuotta varten.

Meno- ja tuloarvioehdotus vuodeksi 1908.

Se meno- ja tuloarvioehdotus vuodeksi 1908, jonka Valtuusto vahvisti, ⁴⁾ osotti tämän vuoden budgettiin verrattaessa seuraavat loppusummat:

¹⁾ Rhkn. kirj. N:o 335 lokak. 17 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 10. — ³⁾ S:n s:n jouluk. 10 p. § 2. — ⁴⁾ Rhkn. kirj. N:o 360 lokak. 31 p. (Valt. pain. asiak. N:o 40); Valt. pain. asiak. N:ot 49, 53 ja 57 sekä Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 25, jouluk. 17 p. § 1, sekä jouluk. 30 p. § 1.

<i>Menot:</i>		1908	1907
I Kaupungin velat	Smk.	1,054,362: 50	1,023,525: —
II Kaupungin virastot	»	311,224: 15	266,153: 33
III Kunnallishallinto	»	367,908: 33	325,514: —
IV Katu- ja laiturivalaistus....	»	257,850: —	253,421: —
V Palolaitos	»	165,375: —	146,482: 50
VI Poliisilaitos	»	288,814: 28	265,819: 28
VII Terveys- ja sairashoito.....	»	595,667: —	445,291: 50
VIII Vaivaishoito	»	457,420: —	402,125: —
IX Opetus- ja sivistyslaitokset..	»	1,473,068: 72	1,365,044: 78
X Yleiset rasitukset.....	»	421,943: 71	372,443: 71
XI Vesijohto	»	771,650: —	578,500: —
XII Kauppahallit	»	21,220: —	20,770: —
XIII Yleiset työt	»	5,731,963: —	2,335,066: —
XIV Eläkkeet ja avustukset	»	32,154: 67	34,700: 67
XV Sekalaiset menot.....	»	365,890: 40	294,294: 40
Yhteensä Smk.		12,316,511: 76	8,129,151: 17

<i>Tulot:</i>		1908	1907
Laskettu käytettävissä oleva säästö	Smk.	600,000: —	600,000: —
I Korot	»	341,500: —	417,500: —
II Tontinlunastukset	»	800,000: —	400,000: —
III Tulo kaupungin kiinteimis- töstä	»	456,800: —	463,400: —
IV Tonttiäyrit	»	3,500: —	3,000: —
V Tuloa tuottavat oikeudet ..	»	1,313,100: —	1,060,000: —
VI Sekalaiset tulot	»	548,610: —	485,106: —
VII Valtionavustukset	»	360,588: —	320,188: —
VIII Vesijohto	»	797,775: —	685,850: —
IX Valaistuslaitos.....	»	79,350: —	137,200: —
X Yleinen makkien puhtaanapito	»	94,240: —	—: —
XI Lainat	»	4,039,686: 84	1,105,050: —
XII Taksoitus	»	2,881,361: 92	2,451,857: 17
Yhteensä Smk.		12,316,511: 76	8,129,151: 17

Selitykseksi eroavaisuuksien 1907 ja 1908 vuosien budgettien välillä mainittakoon tässä edellisen lisäksi etupäässä menoista seuraavaa:

Kaupungin
velat.

Viereisen pääotsikon alle otettiin kaupungin obligatsioonilainojen lyhennykset täydelleen yhtäpitävästi niitä varten vahvistettujen kuole-tussuunnitelmain ja lainasopimusten määräyksien kanssa. — Lisäksi huomattiin tämän pääotsikon alla Smk:an 11,600 suuruinen erä, Suo-men puutarhayhdistyksen rakennusten lunastamista varten otetun lainan suorituksena, ynnä myös Smk:an 20,000 suuruinen arviomääräraha mahdollisesti otettavien kassakreditivien ja tilapäisten lainojen korkoja y. m. varten, jotka erinäisiä suuria uutislaitoksia varten otettaisiin vuonna 1908, kunnes uusi obligatsioonilaina voitaisiin saada.

Kaupungin
virastot.

Pääotsikko II »Kaupungin virastot» osottaa verrattaessa tämän vuoden budgettiin Smk:an 45,070: 82 suuruisia lisäystä, ja huomataan eri osastoissa seuraavaa: Maistraatissa on Valtuuston edellämäinitun päätöksen nojalla kesäkuun 4 päivältä erinäisistä palkanparannuksista Maistraatissa ja Raastuvanoikeudessa kunnallispormestarin palkkion-lisäys otettu 1,500 markaksi, sekä oikeusneuvosmiehen palkka 6,000 markaksi 5,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa, jota vastoin toiselta kunnallisneuvosmieheltä neuvosmies Söderströmin kuoleman johdosta huutokauppapalkkio vähenee 1,000 markalla. — Raastuvanoikeuden menosäännössä huomataan myös Valtuuston edellämäi-nitun päätöksen nojalla palkankorotus kaikille vanhemmille oikeus-neuvosmiehille 5,000 markasta 6,000 markkaan sekä rikosasiainpöytä-kirjau notaarioille 3,000 markasta 4,000 markkaan, edelleen yhdelle vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle palkankorotus kymmenen ja kol-melle viiden vuoden palveluksesta. Valtuuston päätöksen nojalla mar-raskuun 19 päivältä otettiin lisäksi määräraha väli aikaista viidettä osastoa varten Raastuvanoikeudessa 16,800 markaksi. — Osastossa »Syyttäjät» otettiin palkkio ylimääräiselle kaupunginviskaalille sano-tussa Raastuvanoikeuden osastossa 3,000 markaksi. — Osastossa »Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat» huomataan palkankorotus kaupunginpalvelijoille kymmenen vuoden ja kahdelle viiden vuoden palveluksesta; vielä korotettiin Maistraatin kanslistin palkkaa 300 markalla, jota vastoin samansuuruinen mies-kohtainen palkanlisäys jäi pois. — »Ulosottolaitoksessa» otettiin 5,400 markan suuruinen määräraha kahden uuden ulosottomiehen palkkaa-

mista varten, jotka kumpikin nauttivat Smk:an 2,700: — suuruista palkkaa, minkä ohella neljälle ulosottomiehelle tuli palkankorotusta kymmenen vuoden palveluksesta. Toista kaupunginvoutia varten otettu palkankorotus kymmenen vuoden palveluksesta, Smk. 1,000: —, jäi sitä vastoin pois. — Osastossa »Sekalaista» ei havaita mitään muutoksia.

Pääotsikko III »Kunnallishallinto» osottaa yhteensä Smk:an 42,394:33 suuruista lisäystä tämän vuoden budgettiin otettuun kokonaismäärään verraten, ja huomataan tässä seuraavat muutokset: Valtuuston päätöksen mukaisesti tammikuun 15 päivältä 1907 Valtuuston kanslian uudestaan järjestämisestä otettiin sihteerin palkka Smk:ksi 10,000: — Smk:aa 6,000: — vastaan, jota vastoin Smk:an 3,300 suuruista palkkaa nauttivan ensimmäisen notarion toimi lakkautettiin. Lisäksi otettiin palkka äskenperustettua kanslistitointia varten Smk:ksi 1,200: —. Osastossa »Rahatoimikamari» on Kamarin kanslian uudestijärjestämisen takia erinäisiä muutoksia: siten on Kamariin jäsenten palkkiomäärää korotettu Smk:sta 5,200: — Smk:aan 6,000: — sihteerin palkkaa Smk:sta 8,000: — Smk:aan 10,000: — sekä apulaissihteerin palkka otettu Smk:ksi 6,000: —. Arviomäärärahaa odottamattomia tarpeita varten korotettiin Smk:lla 3,000: — Smk:ksi 5,000: —. Rahatoimikonttorin menosäännössä esiintyy ainoastaan vähäisiä muutoksia, josta palkankorotus nuoremmalle kaupunginkirjanpitäjälle viiden vuoden palveluksesta maaliskuun 1 päivästä, sekä toiselle nuoremmalle kaupunginkirjanpitäjälle korotettu palkkio 600 markasta 1,200 markkaan. Lisäksi suoritetaan molempain vahtimestarien palkkio Smk:lla 1,500: —, jonka ohella arvioerää Ylimääräisiä apulaisia varten on korotettu Smk:lla 1,800: — Smk:aan 12,000: —. Tästä osastosta on lopuksi alaosasto »Taksoituslautakunta» siirretty osastoon N:o 8 saman pääotsikon alle »Erinäiset lautakunnat». Liikennekonttorissa tuli liikennekamreerille palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta koko vuodelta, jonka ohella vaakamestarin personallinen palkanlisäys otettiin Smk:ksi 200: —. Lisäksi korotettiin määrärahaa ylimääräisiä apulaisia varten Smk:lla 1,200: —, lämpöjohdon koneenkäyttäjän palkkiota Smk:lla 225: —, jonka ohella palkkio kolmelle uudelle koneenkäyttäjänapulaiselle otettiin 75 markaksi kuussa kullekin eli yhteensä Smk:ksi 2,700: — sekä uusi määräraha »Käyttökustannus kahdesta sähkötavarahissistä» Smk:ksi

Kunnallishallinto.

3,000: —. Tämän vuoden menosääntöön otettu 1,200 markan suurinen määräraha tavarasuojusten valvontaa varten merkittiin palkkiona sanotun suojuksen valvontamiehelle. Konttorin kuluvaroja lisättiin lopuksi Smk:lla 300: —. Satamakonttorin menosääntö osotti ainoastaan lisättyjä kantoprosentteja 200 markan suuruisina satamakapteenille ja 50 markan suuruisina satamakirjanpitäjälle, jotka riippuivat tuloarviossa lasketuista korotetuista satama- y. m. maksuista. — Rakenuskonttoria varten on vuonna 1906 vahvistettu menosääntö otettu käytäntöön vuoden alusta alkaen, jonka ohella erinäisiä vähäisiä muutoksia on huomattu, joista palkankorotus nuoremmalle metsänvartijalle kymmenen vuoden palveluksesta kesäkuun 1 päivästä 1908 alkaen sekä »Metsänvartija-apulaisten ja metsänhoidon» arviomäärärahan korotus 1,500 markasta 2,000 markkaan. »Puutarhalautakunnassa» huomataan ainoastaan se muutos, että kaupunginpuutarhurille tuleva vuokraavustus on merkitty vain kesäkuun 1 päivään 1908, josta alkaen hän saisi vapaan asunnon. — »Erinäiset lautakunnat» nimisen otsikon alla huomataan ensi sijassa, että kuten edellä on huomautettu, Taksoituslautakunta Smk:n 9,000 suuruisine vuosirahansääntöineen nyttemmin on siirretty tähän osastoon. Edelleen on Työväenasiainlautakunnan kulunkimäärärahaa lisätty Smk:lla 500: — sekä Kunnan työvälistötoimiston vuosirahansääntöön otettu Valtuuston syyskuun 17 päivänä 1907 tekemän edellämäinitun päätöksen mukaisesti kaikkiaan 12,800 markkaa 9,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa. Lopuksi on tämän otsikon alle Valtuuston päätöksen mukaisesti joulukuun 17 päivästä 1907 otettu määrärahasi päätettyä Kaupunginasemakaava-toimikuntaa varten Smk 15,000: —.

Palolaitos.

Päätöksessä V »Palolaitos» on palomestarin personallisena palkanlisäyksenä 2,000 markkaa 1,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa ynnä samallaisena palkanlisäyksenä 500 markkaa alipalomestarelle, jonka vuokratyönsen ohella on lisätty 1,000 markalla. Koko alipäällystää, ruiskumestaria, koneenkäyttäjää ja kersanteja varten on otettu huomioon 300 markan suuruisen palkanlisäyksen, naineitten korpraalien lukumäärää on lisätty kuudesta kymmeneen, palkkana 900 markkaa, jonka ohella näitten vuokratyönsen on korotettu 300 markasta 600 markkaan. Lopuksi on muonaa miestä ja vuotta kohti korotettu Smk:sta 325: — Smkaan 360: —. Kustannukset palotallista merkittiin

Smk:lla 1,607: — lisättynä määränä lisääntyneiden heinä- ja kauramäärien sekä näitten kohonneiden hintojen vuoksi. — Kohonneitten halkohintojen takia on lämmitysmäärärahaa korotettu Smk:lla 1,240: — Smk:aan 11,900: —. Otsikossa »Työkalut ja kalusto» on 800 markan suuruinen määräraha hevosen ostoa varten, 2,000 markkaa letkuvaraston täydentämistä varten sekä 16,200 markkaa työkaluautomobilin ostoa varten. — Otsikot »Sekalaista» ja »Satunnaiset menot» ovat muuttumattomia.

Se vakinainen avustus, jolla kunnan voimassa olevain asetusten mukaisesti tulee ottaa osaa poliisin ylläpitoon, on muuttumattomana Smk:n 198,034: 25 suuruisena määränä. — Kaupungin poliisilaitokselle luovuttamista huoneustoista on vuokramäärää korotettu yhteensä Smk:lla 4,595: — Kallion uuden poliisiaseman takia y. m. — Määrärahaa lämmitystä varten on korotettu Smk:sta 7,500: — Smk:aan 9,000: — ja määrärahaa valaistusta varten Smk:sta 13,500: — Smk:aan 20,000: — kohonneiden halkohintojen ja huoneustojen lisääntyneen lukumäärän vuoksi. — »Sekalaista» otsikon alle otettiin paitse 3,000 markan suurista määrärahaa asestamiskalujen korjausta, hevosia y. m. varten, tilapäinen 5,000 markan suuruinen määräraha kaluston ostoa varten Kallion poliisiasemalle sekä yhteensä 5,400 markan suuruinen määräraha edellämainittua poliisin puhelinverkkoa varten.

Koko lisäys terveys- ja sairashoidon menosäännössä oli Smk. 150,375: 50 ja huomataan siinä seuraavaa: »Terveyshoitolautakunnassa» on kulunkimäärärahaa lisätty 200 markalla. Otsikossa »Lääkärit ja sairaanhoitajat» huomataan aikaisempien määrien lisäksi 1,080 markan suuruinen määräraha yhtä kunnan sairaanhoitajataria varten ja 400 markkaa lääkäripäivystystä varten sunnuntaisin. Lisäksi on tämän otsikon alle loman hankkimista varten Marian sairaalan sairaanhoitajattarille otettu 1,500 markan suuruinen määräraha. — Marian sairaalan menosäännössä huomataan seuraavaa: kaikkiin osastoihin on Smk:n 1,200: — suuruista palkkaa nauttivan amanuenssin sijaan otettu assistentti, joka saisi vakinaista palkkaa Smk. 2,400: —. Lisäksi on jokaisessa osastossa huomattu Smk:n 800: — suuruinen määräraha ylimääräistä sairaanhoitoa varten tämän vuoden budgettiin merkityn 480 markan suuruisen määrärahan sijasta kahta ylimääräistä sairaanhoitajataria varten osastoa kohti. Keuhkotautisosastossa on vakinaisen yö-

hoitajattaren palkka otettu 600 markaksi ja kulkutautisosastossa 480 markaksi. Palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta tuli vielä yhdelle osastohoitajattarelle sisätautien osastolla ja yhdelle kirurgisella osastolla. Sisätautisosastossa on huomattu erityinen Smk:n 2,000: — suuruinen arviomääräraha desinfektsiainiaineita, sideaineita y. m. varten. Määräraha kulkutautiosaston sairashuoneitten desinfektsionia varten on korotettu 500 markalla 1,000 markkaan. — Talousosastossa huomataan ensinnä, että kustannusta potilasta ja vuorokautta kohti on korotettu 90 pennistä 1 markkaan, tehden siis Smk. 64,970: — Smk. 56,173: 50 vastaan tämän vuoden budgetissa sekä määrärahaa halkoja varten 2,500 markalla, tehden Smk. 25,000: — Smk. 22,500: — vastaan; tämä seurauksena kohonneista elintarve- ja halkohinnoista. Lisäksi on tullut yksi palvelijatar keittiöön, palkkana 25 markkaa kuussa sekä sen lisäksi 240 markan suuruinen arviomääräraha ylimääräistä keittiö-apua varten, jonka ohella keittäjättärien palkkoja on korotettu 30 ja 25 markkaan sekä leipojattarien 30 markkaan kuussa ynnä vielä renkien vuosipalkkoja Smk:sta 380: — Smk:aan 420: — ja Smk:sta 420: — Smk:aan 480: —. Samoin on pesijättärien lukumäärää lisätty seitsemästä yhdeksään ja yksi ompelijatar otettu lisäksi. Kolmelle osaston vanhemmalle palvelijalle, nimittäin yhdelle lämmittäjälle, yhdelle koneenkäyttäjälle ja yhdelle vahtimestarille annettiin personallinen Smk:n 180: — suuruinen palkanlisäys. Lopuksi on sairaalaan otettu erityinen yövahti, vakinaisena palkkana Smk. 600: —. Desinfektsioniosastossa on koneenkäyttäjäapulaisen palkkaa korotettu 60 markalla 480 markkaan sekä määrärahaa polttopuita varten 100 markalla 500 markkaan.

Valtuuston päätöksen nojalla tammikuun 15 päivältä 1907 perustettu varasairaala Humalistossa otettiin menosääntöön erikoisen otsikon alle ollen sen vuosirahansääntö Smk. 72,573: —.

Greijuksen Keuhkotautisairaalan määräraha päättyy muuttumattomana Smk:aan 32,000 ja Sörnäisten Sairastuvan määräraha Smk:aan 10,500: —.

»Poliklinikat» nimisen otsikon alle tuli Valtuuston edellämäinitun päätöksen mukaisesti toukokuun 28 päivältä 1907 Smk:n 4,500: — suuruinen määräraha korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan ylläpitoa varten. Edelleen korotettiin määrärahaa Vladimirinkadun poliklinikkaa

varten Smk:lla 500: — Smk:aan 3,000: —. Terveyslaitokunnan esityksestä otettiin määräraha viittä uutta sairaspaiikkaa varten tohtorien O. A. Boijen ja W. Parviaisen lapsenpäästölaitoksessa, jotenka ylläpito-määräraha yleni Smk:lla 7,425: — Smk:aan 17,145: —, ja Smk:n 1,000: — suuruinen määräraha sänkyjen ja muun varustuksen hankkimista varten tuli tarpeelliseksi. Määrärahaa Marian sairaalan keuhkotautipoliklinikkaa varten korotettiin Smk:lla 2,000: — Smk:aan 14,000: —. — Budgetista jäi sitävastoin pois Smk:n 3,000: — suuruinen määräraha kirurgisen poliklinikan perustamista varten Kallioon, jota laitosta varten vain Smk:n 10,000: — suuruinen ylläpitomääräraha säilytettiin. — Lopuksi huomattiin Valtuuston päätöksen nojalla marraskuun 19 päivältä 3,000 markan suuruinen määräraha lääketieteentohtori A. F. Hornborgin sairaalaa varten. — Terveyspoliisissa lisättiin vakinaisten tarkastusmiesten lukumäärää kahdella, joitten palkka määrättiin samaksi kuin muittenkin, 2,000 markaksi. Tämä lisäys aiheutti matkakustannusten määrärahan korottamisen 800 markalla. Lopuksi otettiin tämän otsikon alle 3,000 markan suuruinen määräraha savutarkastustoimintaa varten kaupungissa.

Koska siveyspoliisi K. Senaatin päätöksen mukaisesti toukokuun 16 päivältä 1907 oli asetettu kunnallisten terveydenhoitoviranomaisten valvonnan alle ja Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 6 päivältä 1905 Terveystoimisto veneeristen tautien vastustamista varten perustettu, otettiin tämän ylläpitomääräraha yhteensä Smk:ksi 29,000: —, jota vastoin tämän vuoden menosääntöön otettu Smk:n 6,600: — suuruinen määräraha Tarkastustoimistoa varten jäi pois.

Bakteriologitoimen ylläpitoa varten Laboratoriossa terveydellisiä tutkimuksia varten, johon tutkimukseen tämän vuoden budgetissa oli otettuna 2,400 markan suuruinen määräraha, huomattiin lisääntyneen työn takia korotettu Smk:n 5,000: — suuruinen määräraha. Samasta syystä otettiin vielä tämän otsikon alle määrärahana koneitten y. m. ostoa varten 600 markkaa, jonka ohella määrärahaa kirjakokoelman hoitoa, koe-eläinten ostoa y. m. varten lisättiin 1,200 markasta 3,000 markkaan. Lopuksi otettiin 600 markan suuruinen määräraha laboratoriorengin palkkaamista varten.

Otsikot »Lihantarkastus teurastuslaitoksessa» 4,300 markkaa, »Leikkaushuone», 200 markkaa, »Rokotusvarasto», 1,000 markkaa ja tilapäi-

nen määräraha »rottien hävittämistä varten», 2,000 markkaa, säilytettiin muuttumattomina.

Vaivaishoito.

Koko lisäys vaivaishoidon menosäännössä on Smk 55,305; — ja huomataan tämän pääotsikon eri osastoissa seuraavaa: Vaivaishoito-hallituksen menosääntö päättyy muuttumattomana Smk:aan 18,900: — samoin kuin vaivaistalon hallintohenkilökunnan palkat yhteensä Smk:aan 12,400: —. Sen johdosta, että kolmas keuhkotautispaviljonki vaivaistalossa oli otettu mielisairashoitoon, väheni sairaanhoitajattarien lukumäärä tässä osastossa kahteen, jonka ohella sijaispalkkiot alenivat samaan lukumäärään. Yhtenäisen periaatteen käytäntöön ottoa varten laskettaessa palkankorotusta otettiin sairaanhoitajia varten kaksi palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta, yhteensä 240 markkaa sekä yksi kymmenen vuoden palveluksesta, 120 markkaa. — Ylimääräisten sairaanhoitajattarien lukumäärää vähennettiin yhdellä, jotenka niitten lukumäärä tuli olemaan kuusi; näitten palkkaehtoja parannettiin kuitenkin hiukan, nimittäin 30 markasta 35 markkaan kuussa. Lopuksi otettiin vaivaistaloon yksi renki, vakinaisena palkkana 360 markkaa vuodessa. Määrärahoja vaadettua, lääkkeitä ja sekalaisia menoja varten vaivaistalossa voitiin samasta syystä kuin hoitajattarien lukumäärää vähentää, edellistä 5,000 markasta 4,000 markkaan ja jälkimäistä 5,000 markasta 3,500 markkaan, jotavastoin määrärahaa muonaa varten oli korotettava 2,000 markalla 35,400 markkaan; samoin korotettiin arviomäärärahoja vaivaistalon kalustoa varten 1,000 markalla 2,500 markkaan, tarveaineita varten 800 markasta 1,000 markkaan, määrärahoja polttopuita ja valaistusta varten 9,500 markasta 12,500 markkaan sekä hevosenrehuja varten 800 markasta 1,500 markkaan. Korjaustöitä varten otettiin lopuksi 7,500 markan suuruinen määrä.

Työlaitoksessa huomattiin myös erinäisiä vähäisiä korotuksia meno-erissä. Siten korotettiin määrärahaa puita ja valaistusta varten 200 markalla, määrärahaa muonaa varten 2,000 markalla 13,500 markkaan sekä eria tarveaineet, utteruusrahat ja sekalaiset menot 500, 300 ja 100 markalla. Sitävastoin alennettiin määrärahaa korjaustöitä varten 1,000 markasta 500 markkaan.

Hourinhoitolaitoksessa lisättiin naishoitajien lukumäärää kahdestatoista kahteenkymmeneenyhteen, palkkana 600 markkaa, jota vas-

toin mieshoitajien lukumäärää vähennettiin yhdellä kuuteen. Lisäksi huomataan yhdellä naishoitajalla palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta 60 markkaa. Määrärahaa sijaisten palkkaamisesta naishoitajille näitten loma-aikana on myös korotettu 525 markkaan. — Myös määrärahaa muonaa varten houruinhoitolaitoksessa on korotettu 20,000 markasta 23,000 markkaan, sekä puita ja valaistusta varten 9,000 markasta 11,000 markkaan. Lopuksi huomataan määräraha tarpeellisia korjaustöitä varten laitoksessa 15,500 markan suuruisena vain 1,200 markkaa vastaan tämän vuoden menösäännössä.

Otsikossa »Avustuksia ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella oleville köyhille» on arviomäärärahaa erinäisiin laitoksiin otettuja varten korotettu 1,000 markalla 7,500 markkaan, sekä määrärahaa lääkkeitä varten 20,000 markkaan ja suoranaisia avustuksia varten 60,000 markkaan.

Otsikossa »Sekalaisia menoja» on määrärahaa hautauskustannuksia varten korotettu 500 markalla 2,000 markkaan. Lopuksi huomataan tämän otsikon alla Valtuuston myöntämä määräraha hoitajien muonan lisäämistä varten, yhteensä 3,240 markkaa, vuodeksi 1908.

Pääotsikosta IX »Opetus ja sivistyslaitokset» huomautettakoon seuraavaa: Määräraha merikoulua varten on otettu muuttumattomana 3,600 markan suuruisena. — Kaupungin avustus ylempiä käsityökouluja varten otettiin Smk:ksi 35,659: 50 eli 322 markkaa pienemmäksi kuin tämän vuoden menosäännössä, jota vastoin määräraha alempia käsityökouluja varten, Smk. 29,804: — osotti Smk:n 943: — suuruisen isäyksen. Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntö nousi Smk:aan 41,395: 22 ja oli siten 927 markkaa 94 penniä suurempi kuin tämän vuoden meno; tyttöjen ammattikoulun menosääntö, joka osotti 2,250 markan suuruisesta lisäystä, päättyi 41,600 markkaan. Nämä lisäykset ovat aiheutuneet korotetuista määrärahaeristä tarveaineita, muutamia palkankorotuksia y. m. varten. — Kauppaoppilaitosten avustukset päättyivät ruotsalais-suomalaista varten Smk:aan 10,800: — sekä suomalaista varten Smk:aan 12,000: — Smk. 9,000: — vastaan kumpaakin varten tämän vuoden menosäännössä.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

Kansakoulujen menosääntöä, joka päättyi Smk:n 1,099,145: — suuruisen kokonaissummaan, lisättiin yhteensä Smk:lla 80,590: —. Tästä tuli palkkojen osalle Smk. 72,740: —, minkä lisäyksen aiheutti-

vat opettajakunnan laajennus, palkankorotus viiden- ja kymmenenvuoden palveluksesta, näitten joukossa kansakoulujentarkastajan, erinäisten uusien palkkioitten myöntäminen, kuten kansakouluoppilaiden torviorkesterin johtoa varten ja piirustuskurssin antamisesta kansakoulunopettajille, josta Kansakoulunjohtokunta oli tehnyt esityksen Valtuustolle. »Muitten kustannusten» lisäys oli ainoastaan Smk. 7,850: —, johtuen lisätyistä määrärahoista puita, valaistusta y. m. varten.

»Työväenopetus»-nimisen otsikon alle otettiin määrärahasi ruotsinkielisiä opetuskursseja varten Smk. 8,000: —, suomenkielisiä varten Smk. 10,800: —, minkä ohella huomattiin tilapäinen Smk:n 1,200: — suuruinen määräraha avustuksena huoneuston vuokraamista varten viimeisimmille kursseille. — Määräraha Tylsämielisten lasten kasvatustalaitosta varten on muuttumattomana Smk. 4,500: —, jotavastoin määrärahoissa pahantapaisten lasten turvakoteja varten on yhteensä Smk:n 3,515: — suuruinen lisäys, minkä lisäyksen aiheuttivat korotetut kustannukset puista ja valaistuksesta sekä hoidonannosta. — Kansankirjaston ja lukusalin menosäännöissä, joka päättyy Smk:aan 67,430: —, oli vähäisiä amanuenssien vaihdosta riippuvia muutoksia. Sen lisäksi otettiin kaksi 900 markan suuruista määrärahaa yhden amanuenssin palkkaamista varten ruotsalaiseen osastoon sekä yhden Sörnäisten haaraosastoon. Töölön haaraosaston hoitajan palkkaa korotettiin 150 markalla 900 markkaan ja Sörnäisten haaraosaston hoitajan palkkaa 300 markalla 1,800 markkaan; pääosaston siivoojattaren palkkaa korotettiin samoin 180 markalla 900 markkaan. Lopuksi otettiin Smk:n 5,000: — suuruinen määräraha kirjastohaaraosaston kuntoonpanemista varten Hermanniin sekä 2,000 markkaa sen ylläpitokustannuksiin. — Määrärahat otsikoissa »Muut kansansivistystarkoitukset» säilytettiin ennallaan

Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.

Pääotsikossa X »Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset» on menokyydinpidosta muuttumattomana Smk:n 1,800: — suuruinen. Majoituskustannukset otettiin Majoituslautakunnan ehdotuksesta Smk:ksi 411,488:75 Smk:aa 362,588:75 vastaan tämän vuoden budgetissa. Majoituslautakunnan menosäännössä huomataan se muutos, että sihteerin palkkaa on korotettu Smk:lla 400: — Smk:aan 2,000: — ja kääntäjän palkkaa Smk:lla 200: — Smk:aan 1,200: —.

Vesijohto.

Pääotsikon XI »Vesijohdon» menosääntöön on otettu paitsi aikaisemmin mainittuja menoja vesijohdon laajentamisesta, kunnossapidosta

y. m., »Hallinto ja käyttö»-nimisen otsikon alle ensinnä vesijohtoinsinöörin palkkio 9,400 markaksi 8,400 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa. Lisäksi otettiin määräraha höyrypumpulaitoksen käyttökustannuksia varten lisättynä 10,000 markaksi 6,000 markkaa vastaan edellisessä budgetissa sekä määräraha siivilöitä varten 15,000 markaksi 12,000 markkaa vastaan. Lisääntyneitten vesimittarien vuoksi korotettiin määrärahaa sanottujen mittarien lukemista ja tarkastamista varten 8,500 markasta 9,500 markkaan. Vesijohtokonttorin kuluvaroja lisättiin 500 markalla sekä lopuksi määrärahaa hevosenjuottoaltaitten hoitoa varten 300 markalla.

Pääotsikossa XII »Kauppahallit» ei ole mitään muita muutoksia kuin että kaikkien vahtimestarien palkkio on määrätty Smk:ksi 1,500: —, jota vastoin kaksi näille toimimiehille myönnettyä personallista palkanlisäystä on jäänyt pois. Pääotsikon loppusumma on Smk. 21,220: — Smk:aa 20,770: — vastaan tämän vuoden budgetissa. Kauppahallit.

Eläkkeensaajista kuolivat tämän vuoden kuluessa entinen kansakoulujentarkastaja Viktor Öhberg, entinen ruiskumestari M. Henelius sekä satamakonstaapelin leski Eva Gustaava Lönnqvist, minkä vuoksi näille myönnetyt eläkkeet jäivät pois. Samaten jäi budgetista pois 150 markan suuruinen kasvatustuomari B. Stenius-vainajan tyttarelle tämän päästyä vuoden kuluessa täys'ikäiseksi. Sitä vastoin tulivat lisäksi vuoden kuluessa myönnetty edellämäinittu uudet eläkkeet: entiselle vahtimestarille G. A. Vinqvistille 1,000 markkaa, entiselle vahtimestarille A. Törnströmille 400 markkaa, entiselle vahtimestarille Frans Hasselbergille 600 markkaa, työmies Ananias Adamssonille 400 markkaa, leski Amalia Adolffina Johansson'ille ja hänen alaikäiselle pojalleen Leonard Valdemarille 204 markkaa sekä entiselle kaupunginpalvelijalle A. V. Nybergille 720 markkaa. Eläkkeet ja avustukset.

Viereisen pääotsikon alla huomataan uusina erinä 2,200 markan suuruinen määräraha kunnallisen asetuskokoelman julkaisemista varten, 3,000 ja 5,000 markan suuruiset määrarahat avustuksina Kaupunginlähetykselle miesten ja naisten työlaitoksen ylläpitoa varten, 8,000 markan suuruinen määräraha rakennustentarkastelijan palkkaamista varten, jonka asettamisesta Maistraatti tulisi tekemään erityisen esityksen, 2,200 markan suuruinen määräraha huoneuston vuokraamista varten talossa N:o 16 Aleksanterinkadun varrella erinäisille kaupungin Sekalaiset menot.

virastoille, 2,000 markan suuruinen määräraha avustuksena »perustamiskustannuksiin» Saaristokalastajain osuuskunnalle» sekä 1,000 markan suuruinen määräraha Raatihuoneen puhelinkoneita varten. — Sen lisäksi huomataan korotuksia erinäisissä erissä: määrärahaa polttopuita varten on korotettu 4,000 markalla 15,000 markkaan, rankkurien palkkioita 120 markalla kummallekin, erää »Vahingonkorvausta työmiehille saamistaan ruumiinvammoista» erinäisten lisäksi tulleitten korvausten vuoksi Smk:sta 464: 40 Smk:aan 1,040: 40, erää »Normaalikellojen hoito» vuoden kuluessa tehtyjen uusien sopimusten takia 1,450 markasta 1,630 markkaan, määrärahaa »Koiraveroasetuksen noudattamisen tarkastusta» varten 500 markasta 1,000 markkaan, määrärahaa » Kahden kalastustarkastusmiehen palkkaamista varten 600 markasta 900 markkaan, arviomäärärahaa »Kaupungin talojen kalustoa» varten 7,500 markasta 10,000 markkaan, manttaalikirjurin palkkiota 3,000 markasta 4,000 markkaan sekä arviomäärärahaa »Taksoitettujen varojen ja muiden tulojen lyhennystä ja takaisinmaksamista» varten 50,000 markasta 60,000 markkaan. Sitävastoin jäivät pois erinäiset tämän vuoden budgettiin otetut erät, kuten: vaaliluettelon kirjoittaminen Smk. 3,400: — määräraha vaalivalmistuksia varten Smk. 10,000: — määräraha kala-huutokauppalaitosta varten Smk. 2,000.

Määräraha »Aavistamattomia tarpeita varten Valtuuston määräyksen mukaisesti» otettiin lopuksi Smk:ksi 200,000: — Smk:aa 150,000: — vastaan tämän vuoden budgetissa.

Tulot.
Käytettävissä
oleva säästö.

Budgetin tulopuolesta huomautettakoon seuraavaa:

Edelliseltä vuodelta käytettävissä oleva säästö otettiin kuten tämän vuoden budgetissa Smk:ksi 600,000: —.

Korot.

Viereisen pääotsikon alle otettiin tonttilunastuksen korko Smk:ksi 250,000: — Smk:aa 230,000: — vastaan tämän vuoden budgetissa suuresti lisääntyneen tonttien myönnin vuoksi. Korkoa Valaistuslaitoksen etukäteen nostamista määrästä lisättiin Smk:lla 4,000: — Smk:ksi 14,000: —. Sitävastoin alennettiin arvioerää »Sekalaiset korot ja osingot» 150,000 markasta 50,000 markkaan. Muut erät ovat muuttumattomina.

Tontinlunas-
tukset.

Pääotsikon II »Tontinlunastusten» tulomäärää lisättiin edellämaituista syistä nimittäin 800,000 markaksi 400,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa.

Viereisen pääotsikon alle otettiin erää »Vuokrat rakennuksista ja tiluksista» 15,000 markaksi 18,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa. Lisäksi otettiin tämän pääotsikon alle uutena eränä »Vuokra Kauppaneuvos H. Borgströmin lahjoituksesta Alppipaviljongista» 6,000 markkaa. Sittenkun menoerää VI pääotsikon alla poliisin virkahuoneustoja ja talleja varten kaupungille kuuluvissa taloissa oli korotettu 37,600 markkaan, lisättiin vastaavaa erää tulopuolella samaksi määräksi. — Vuokraa talosta N:o 9 Vuorimiehenkadun varrella alennettiin 6,700 markasta 6,400 markkaan sekä erää »Sekalaiset vuokrat» 22,000 markasta 16,000 markkaan. Tuloja kaupungin kauppahalleista korotettiin 10,000 markalla 85,000 markkaan. Kalavesimaksuja korotettiin 400 markalla 1,400 markkaan, jotavastoin uimahuonemaksuja alennettiin 200 markalla 500 markkaan.

Kaupungin kiinteistö.

Tulomäärä pääotsikossa IV »Tonttiverot» otettiin 3,500 markaksi 3,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa, koska se vuosikausien kuluessa oli ollut edellistä määrää suurempi.

Tonttiverot.

Pääotsikossa V »Tuloa tuottavat oikeudet» on erää »Tuulaakia Helsinkiin lähetetyistä tavaroista» korotettu 40,000 markalla 290,000 markkaan, erää »Liikennemaksut» 130,000 markalla 650,000 markkaan, erää »Makasiinivuokrat» 1,500 markalla 6,500 markkaan, erää »Siltamaksut» 600 markalla 19,000 markkaan, erää »Perunkirjoitusprosentit, kaupungin osuus» 60,000 markalla 100,000 markkaan sekä erää »Perunkirjoitusprosentit, kaupungin köyhäin osuus» 12,000 markalla 20,000 markkaan, jota vastoin arvioerää »Ulkomaalaisten maksut ruokatavarain myynnistä aluksesta» on alennettu 1,000 markalla 2,000 markkaan.

Tuloa tuottavat oikeudet.

Viereisen tulootsikon alla havaitaan ainoastaan vähäisiä poikkeuksia tämän vuoden budgetista. Siten on personallista köyhäinmaksua korotettu 1,000 markalla 40,000 markkaan sekä uusina tuloerinä otettu tulo sairashoidosta Humaliston väliaikaisessa sairaalassa 3,000 markaksi ja Greijuksen sairaalassa 300 markaksi. Tulo Työlaitoksesta on otettu 15,000 markaksi 11,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa sekä erä »Maan tuotto Vaivaistalolla» 3,000 markaksi 1,000 markkaa vastaan. Erä »Ammattikoulujenoppilaiden myydyt teokset» otettiin lisätynä 400 markan suuruisena, erä »Kirjalainat» 8,500 markaksi sekä erä »Koiraverot» 18,000 markaksi; vastaavat luvut tämän vuoden budgetissa

Sekalaiset tulot.

olivat Smk. 200: — 800: — 15,000: —. Tulot kaupungin laboratoriosta terveydellisiä tutkimuksia varten laskettiin 2,200 markaksi 1,000 markkaa vastaan edellisessä budgetissa. Majoituslautakunnan tiedonannon mukaan on Smk. 408,964: — otettu korvauksena kaupungin majoituskustannuksista, joka tariffiin mukaan suoritettaisiin kruunun varoista.

Valtionavut.

K. Senaatin päätöksen mukaisesti elokuun 22 päivältä 1907 otettiin valtionavustus kansakouluja varten korotettuna Smk:ksi 241,300: —, jonka ohella uutena eränä otettiin avustus kasvatustiltojen ylläpitoa varten 7,000 markaksi. Lisäksi otettiin lisäavustuksena kansakouluja varten Smk:an 26,300 suuruinen määräraha, jonka myöntämisestä Valtuusto oli tekevä erityisen esityksen asiainomaiseen paikkaan. Valtionavustus Valmistavaa poikain ammattikouluja varten otettiin Smk:ksi 23,450: — sekä kaupungin osuus paloviinaverosta Smk:ksi 15,000: —.

Vesijohto.

Kaikki tuloerät viereisessä pääotsikossa merkittiin Vesijohtokonttorin ehdotuksen mukaisesti. Tämän johdosta korotettiin tuloerää »Vedenmyynti» 110,000 markalla ja erää »Vesimittarien vuokrat» 2,000 markalla, jota vastoin »Vuokria vesijohdon maa-alueista» alennettiin 175 markkaan.

Valaistuslaitos.

Käytettävissä oleva voitto kaasulaitoksesta otettiin Smk:ksi 79,350: — Smk:aa 137,200: — vastaan edellisessä budgetissa.

Puhtaanapito-
laitos.

Kuten edellä on huomautettu muutettiin melkoisesti kirjanpitoa yleisen makkienpuhtaanapidon sekä menoista että tuloista, jonka johdosta uusi pääotsikko tulopuolelle oli otettu, loppusummana Smk. 94,240: —, jaettuna seuraavalla tavalla: talonomistajain maksut Smk. 68,000: —, kansakoulujen maksut Smk. 6,240: — sekä tulo myydystä lannasta arviolta Smk. 20,000: —.

Lainat.

Sen perustuksella mitä aikaisemmin oli määrätty 1902 vuoden obligatsioonilainan käytöstä otettiin otsikkoon »Lainat» osa vesijohdon putkiverkon laajentamisesta suoritettavista kustannuksista Smk:n 501,386: 84 suuruisena määränä, kunnallisten työväenasuntojen rakentamista varten Smk. 360,000: —, korjaus- ja sisustustöitä varten tulli-huoneessa Smk. 68,300: — sekä uutta sähkölaitosta varten Smk. 1,800,000: —. Vielä otettiin otsikkoon »Kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetut lainat» Marian sairaalan laajentamista varten Smk. 600,000: —, varastopihan kaasukelloa varten Smk. 260,000: — sekä kaasulaitoksen kehäjohtoa varten Smk. 450,000: —.

Vahvistetun meno- ja tuloarvion nojalla päätti Valtuusto että se määrä, joka vuonna 1908 olisi kunnan veronalaisilta jäseniltä taksoitettava vahvistettaisiin 2,881,361 markaksi 92 penniksi eli 429,504 markkaa 75 penniä suuremmaksi kuin vuonna 1907.

Taksoitus.

C. *Erinäisiä muita Valtuuston käsittlemiä asioita.*

Tarkasteltaessa luetteloa Valtuuston kirjoihinviemistä joulukuun 31 päivänä 1906 ratkaisemattomista asioista ¹⁾ päätti Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta seuraavaa:

Diarioon merkityt asiat.

asianomaisia oli kehoitettava mikäli mahdollista kiirehtimään niiden asioiden loppuunkäsittelyä, joita erinäisistä syistä ei voitu nyt päättää, sekä

sen johdosta, että eräät jäsenet Valtuuston asettamissa valiokunnissa olivat estetyt ryhtymästä valiokuntatöihin, valittiin seuraavat henkilöt astumaan näiden sijaan, nimittäin: valiokuntaan Helsingin kaupungin virkamiesten ja palvelusväen eläkkeelleasettamisen perusteiden käsittelyä varten paikkakunnalta muuttaneen herra Aminoffin sijaan oikeusneuvosmies Edvard Loo sekä herra T. Holmberg-vainajan sijaan kaupunginkamreeri Ivar Timgren; toimikuntaan historiallis-tilastollisen teoksen valmistamista varten Suomen kaupunkien kehityksestä vuosina 1875—1899, paitsi vapaaherra von Willebrand'ia, joka oli ainoa toimikuntaan jälle jäänyt jäsen, aktuariot Torsten Hartman ja Harald Dalström, valiokuntaan manttaalikirjurin palkkion lisäystä koskevan kysymyksen valmistelua varten herra Aminoffin sijaan kaupunginkamreeri Ivar Timgren sekä valiokuntaan ehdotuksen laatimista varten uudeksi työjärjestykseksi Raastuvanoikeudessa herra Aminoffin sijaan varatuomari A. M. Lassenius.

Sittenkun Yhteinen Raastuvanoikeus kirjelmän ohella marraskuun 3 päivästä 1906 oli Valtuustolle lausunnon antamista varten lähettänyt Yhteisen Raastuvanoikeuden laatiman ehdotuksen Raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi, oli Valtuusto kokouksessa 27 päivänä sanot-

Lausunto ehdotuksesta Raastuvanoikeuden työjärjestykseksi.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 1 v. 1907 sekä Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 42.

tua kuuta lykännyt asian valiokunnan valmisteltavaksi, johon valittiin herrat Söderholm ja Cajander sekä protokollasihteeri A. Aminoff ja viimemainitun muutettua paikkakunnalta varatuomari A. M. Lassenius. Valiokunnan jätettyä lausuntonsa, jossa se ehdotti erinäisiä muutoksia Raastuvanoikeuden laatimaan ehdotukseen antoi ¹⁾ Valtuusto vaaditun lausunnon tämän mukaisesti.

Päätös valituksesta, koskeva läänin kuvernöörin epäystä vahvistaa valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia.

Sittenkun Valtuusto oli Keis. Senaattiin tehnyt valituksen silloisen lääninkuvernöörinviranhaltijan huhtikuun 29 päivänä 1904 antamasta epäyksestä vahvistaa Valtuuston 12 päivänä edelläkulunutta tammikuuta toimittamaa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä maaliskuun 20 päivältä 1907 Valtuustolle tiedoksi ²⁾, että Keis. Senaatti päätöksellä joulukuun 18 päivältä 1906 oli selittänyt sanotulta toimenpiteeltä puuttuvan lain tukea, mutta että valitus ollen nyttemmin merkitystä vailla ei antanut aihetta enempään toimenpiteeseen Keis. Senaatin puolelta.

Lausunto ehdotuksesta työnvälitystä koskevaksi laiksi.

Vaadittuna antamaan lausunnon Keis. Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnassa laaditusta ja Valtuustolle lähetetystä mietinnöstä ynnä ehdotuksesta työnvälitystä koskevaksi laiksi antoi Valtuusto kuultuaan Työväenasiainlautakuntaa sellaisen lausunnon ³⁾.

Ehdotus järjestyssäännöiksi kokoushuoneitten käyttämisestä.

Maistraatin laatiman ja Valtuustolle lausunnon antamista varten lähetetyn ehdotuksen ⁴⁾ järjestyssäännöiksi kokoussalien käyttämisestä kaupungissa Valtuusto lykkäsi ⁵⁾ Rahatoimikamariin. Lausuntoa ei annettu vuoden kuluessa.

Lausunto ehdotuksesta järjestyssäännöiksi automobiililiikennettä varten.

Sittenkun entinen kaupungin v. t. poliisimestari oli Maistraattiin lähettänyt laatimansa ehdotuksen järjestyssäännöiksi täkäläistä automobiililiikennettä varten ja Maistraatti tehnyt erinäisissä kohdin tästä poikkeavan ehdotuksen, josta kaupungin Rakennuskonttori oli antanut vaaditun lausunnon, oli Valtuusto, jonka lausuntoa asiasta Maistraatti oli pyytänyt, kokouksessa lokakuun 2 päivänä 1906 lykännyt asian valmistelun insinööri Gustaf Zittingin, pankinjohtaja E. Indreniuksen ynnä filosofianmaisteri Yrjö Weilin muodostamaan valiokuntaan. Antamassaan toukokuun 4 päivänä 1907 päivätyssä lausunnossa huomautti valiokunta havainneensa tarpeelliseksi laatia uusi ehdotus sano-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 7. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 37. — ³⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 36., Valt. kirj. N:o 484 sam. päiv. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 29. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 4.

tuiksi järjestyssäännöiksi, minkä ehdotuksen ¹⁾ valiokunta nyt perustelun ohella lähetti Valtuustolle. Vähäisillä muutoksilla Valtuusto hyväksyi ²⁾ ja lähetti Maistraattiin tämän ehdotuksen.

Sittemmin heinäkuun 25 päivänä 1907 vahvisti ³⁾ läänin kuvernööri mainitun ehdotuksen.

Maistraatin kehottamana antamaan lausunnon Maistraatin laatimasta ehdotuksesta uudeksi ajuritaksaksi antoi ⁴⁾ Valtuusto sellaisen lausunnon, jonka ohella Valtuusto esitti, että Maistraatti laatisi väliaikaisen taksan taksameetteriliikennettä varten.

Lausunto ehdotuksesta uudeksi ajuritaksaksi.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti suostui Valtuusto Raitiotie ja Omnibusosakeyhtiön johtokunnan anomukseen saada tehdä sellaisen muutoksen voimassa olevaan myönnytyssopimukseen, että liikenne linjalla Pursimiehenkatu—Tokantori saataisiin lakkauttaa, kuitenkin ehdolla, että vielä kaksi vaunua asetettaisiin linjalle Itä-Viertotie—Elisabetinkatu, sekä että sanottu muutos olisi voimassa ainoastaan toistaiseksi siihen asti, kunnes Valtuusto ratkaisisi ⁵⁾ kysymyksen uudesta myönnytyssopimuksesta.

Lupa raitiotieliikenteen muutokseen.

Maistraatin tekemän ehdotuksen määrärahan myöntämisestä Helsingin kaupungin kunnallisen asetuskokoelman sekä kunnalliskalenterin julkaisemista varten, jossa olisivat merkittynä kaupungin kaikki virkamiehet ja kunnallishallinnon muut toimihenkilöt Valtuusto käsitellessään vuoden 1908 budgettiehdotusta lykkäsi lausunnon antamista varten Rahatoimikamariin ⁶⁾.

Ehdotus kunnallisen asetus-kokoelman ja kunnalliskalenterin julkaisemisesta.

»Perustuslaillisen Työväenyhdistyksen» hallituksen Valtuustolle tekemä esitys oikeudesta yhdistykselle valita jäseniä toimikuntiin ylempään työväenopetuksen järjestämistä varten ei antanut tällä kertaa aihetta mihinkään toimenpiteeseen Valtuuston puolelta ⁷⁾.

Hyljätty esitys osanotosta ylempään työväenopetuksen toimikuntain jäsenten vaaliin.

Helsingin pitäjän Kunnallisvaltuuston hyväksymästä terveydenhoitojärjestelmästä Fredriksbergin y. m. huvilayhteiskuntia varten antoi Valtuusto läänin kuvernöörille vaaditun lausunnon ⁸⁾.

Lausunto ehdotuksesta terveydenhoitojärjestykseksi Fredriksbergiä y. m. huvilayhteiskuntia varten.

Rokotusvaraston johtajan, lääketieteentohtori Arthur Clopattin Valtuustolle tekemän esityksen toimenpiteistä tehokasta valvomista varten

Hyljätty esitys toimenpiteistä rokotuksen valvomista varten.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 21. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 15. — ³⁾ Järjestyssäännöt ovat »Helsingin kunnallisessa asetuskokoelmassa», liite 1902—1907, sivut 69—72. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 5. — ⁵⁾ Kts edelle siv. 50; Rhkn kirj. N:o 150 toukok. 2 p.; Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 4. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 12. — ⁷⁾ S:n s:n lokak. 8 p. § 23. — ⁸⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 11.

rokotuspakon noudattamiseksi Valtuusto hylkäsi ¹⁾ Terveyshoitolautakunnan asiasta antaman lausunnon mukaisesti.

Hyljätty esitys edustajien valitsemisesta toimikuntaan tutkimusten järjestämistä varten rakennusteollisuuden alalla.

Sittenkun Suomen Rakennusmestariiliiton Helsingin haaraosaston ja Helsingin rakennustyöntekijäin asettama toimikunta ²⁾ oli Valtuustolle uudistanut esityksensä matkojen järjestämisestä työolojen tutkimista varten rakennusteollisuuden alalla ulkomailla, jonka ohella toimikunta oli anonut, että Valtuusto valitsisi kaksi jäsentä vastaiseen toimikuntaan, johon kuuluisi myös maan eräitten muitten kaupunkien valtuusmiesten ynnä myös yllämainitun liiton ja työväenjärjestön edustajia, ja jonka tulisi laatia suunnitelma y. m. ehdotettuja opintomatkoja varten, päätti ³⁾ Valtuusto asian esittelyssä jättää esityksen huomioonottamatta.

Esitys kesäloman antamisesta kaupungin vakinaisille työmiehille.

Sittenkun »Helsingin kunnallinen työväenosasto» kirjelmässä toukokuun 15 päivänä oli Valtuustolle tehnyt esityksen sellaisesta toimenpiteestä, että kaikille kaupungin työssä oleville työmiehille valmistetaisiin tilaisuus kesälomaan, saaden he loma-aikana nauttia palkkaetuja, päätti ⁴⁾ Valtuusto lykätä asian lausunnon antamista varten Rahatoimikamariin sekä antaa Kamarille tehtäväksi yksissä neuvoin asianomaisten työnjohtajien ja kaupungin vakinaisten työmiesten edustajain kanssa laatia ehdotuksen normaalityösopimukseksi Helsingin kaupungin työmiehiä varten.

Hyljätty esitys urakkajärjestelmän poistamisesta kaupungin rakennushankkeista.

Erinäisten kaupungin työväenjärjestöjen Valtuustolle tekemän esityksen urakkajärjestelmän poistamisesta kaupungin rakennushankkeista Valtuusto hylkäsi ⁵⁾ Valmistusvaliokunnan lausunnon mukaisesti.

Hyljätty esitys ainoastaan kaupunkilaisten ottamisesta kaupungin töihin.

»Kunnallisen työväenammatyhdistyksen» Valtuustolle tekemän esityksen siitä, että ainoastaan kaupungista kotoisin olevia työmiehiä saataisiin ottaa kuunan töihin Valtuusto jätti huomioonottamatta ⁶⁾ Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti.

Varattomain kansakoululasten vaatetusavun tarpeen tarkastuksen muutos.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä päätti ⁷⁾ Valtuusto siten muuttaa tapaa tarkastaa varattomain kansakoululasten vaatetusavun tarvetta, että mainittu tarkastus jätettäisiin asianomaisille luokkaopettajille ja -opettajattarille eri koulujen johtajien ja johtajattarien valvonnan alaisena sekä yksissä neuvoin heidän kanssaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 13. — ²⁾ Kts 1906 vuod. kert. siv. I 129. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 7. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 28 § 3. — ⁵⁾ S:n s:n tammi-
mik. 22 p. § 16. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 395 marrask. 21 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 3
p. § 17. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 32.

Herra Grönroosin Valtuustolle tekemän esityksen johdosta siitä, että kaupungin kustannuksella pystytettäisiin hautapatsas n. s. Hakaniemen mellakassa elokuun 2 päivänä 1906 kaatuneitten suojeluskaartilaisien haudoille, antoi ¹⁾ Valtuusto Puutarhalautakunnalle toimeksi jättää piirustuksen ja kustannusehdotuksen sellaista muistopatsasta varten.

Hautapatsas
Hakaniemen
mellakassa kaa-
tuneitten suoje-
luskaartilaisien
haudoille.

Z. Topeliuksen jälkeläisten anomuksesta myönsi ²⁾ Valtuusto näille luvan hiukan siirtää Helsingin kaupungin hoitoon jätettyä Topeliuksen hautapatsasta.

Z. Topeliuksen
hautapatsaan
muuttaminen.

Kaupunginvaltuusmiehen, lakitieteenkandidaatti Edvin Castrénin kuoleman johdosta lausui ³⁾ Valtuuston puheenjohtaja kokouksessa toukokuun 7 päivänä muutamia muistosoja hänestä.

Puhe herra
Edvin Castrénin
muistoksi.

Pietarin kaupunginhallituksen paloteknikoille toimeenpanemain kurssien toimikunnan Valtuustolle tekemän esityksen avustuksesta kustannusten suorittamiseksi sanotuista kursseista Valtuusto hylkäsi. ⁴⁾

Hyljätty esitys
avustuksesta
paloteknikko-
jen kuisseja
varten Pieta-
rissa.

Kaupungin v. t. poliisimestarin anomuksesta esitti Rahatoimikamari Valtuustolle, että lupaa pitää ruuan- ja kahvintarjoilukojuja Rautatientorilla ei enää kesäkuun 1 päivästä 1907 myönnettäisi sekä että mainitulla torilla nykyään olevat kojut korjattaisiin pois sanotuksi päiväksi. Esitykseen Valtuusto suostui. ⁵⁾

Tarjoilukoju-
jen poistami-
nen Rautatien-
torilla.

Erinäisillä Rahatoimikamarin ehdottamilla ehdoilla myönsi ⁶⁾ Valtuusto Asunto-osakeyhtiö Konnulle luvan pystyttää Tehtaankadulle länsipuolelle taloa N:o 14 sanotun kadun varrella neljä pylvästä sähkövalaistusjohdon asettamista varten.

Lupa asettaa
sähkövalaistus-
johtoja pitkin
kaupungin
katuja.

Samallaisilla ehdoilla myönnettiin kiinteistöosakeyhtiölle Konstantiininkatu N:o 15 ⁷⁾ lupa laskea maanalainen haarajohto Helsingin Sähkövalaistusosakeyhtiön johdosta pitkin sanottua katua yhtiön taloon sekä arkkitehti Mauritz Gripenbergille ⁸⁾ oikeus laskea samoin maanalainen haarajohto mainitun yhtiön johdosta pitkin Tehtaankatua taloon N:o 26 sanotun kadun varrella.

Vielä myönnettiin arkkitehti Torsten Emeleukselle lupa ⁹⁾ pystyt-

1) Valt. pöytäk. lokak. 1 p. § 3. — 2) S:n s:n helmik. 26 p. § 20. — 3) S:n s:n toukok. 7 p. § 1. — 4) S:n s:n toukok. 14 p. § 8. — 5) Rhkn kirj. N:o 70 helmik. 7 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 14. — 6) Rhkn kirj. N:o 76 helmik. 14 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 23. — 7) Rhkn kirj. N:o 189 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 19. — 8) Rhkn kirj. N:o 188 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 20. — 9) Rhkn kirj. N:o 227 kesäk. 20 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 34.

tää Pursimiehenkadulle 8 pylvästä kannattamaan sähkövoimajohtoa mainitun yhtiön johtoverkosta anojan teollisuuslaitokseen.

Pitennetty lupa säilyttää paikoillaan sähköjohtoja.

Rahatoimikamarin esityksestä pitensi ¹⁾ Valtuusto lupaa elektroteknikko Otto A. Blomqvistille ja insinööri Gottfrid Strömbergille säilyttää paikoillaan heidän sähköjohtoverkkonsa syyskuun 1 päivästä 1907 vuodeksi eteenpäin.

Anomus väkijuomamonopoolin huostaanottamisesta ajanjaksoksi 19¹/₆08—19³¹/₅10.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön hallituksen Maistraatille tekemän ja Valtuustolle lähetetyn anomuksen väkijuomain myyntimonopoolin huostaansaottamista ajanjaksoksi kesäkuun 1 päivästä 1908 toukokuun 31 päivään 1910 Valtuusto lykkäsi ²⁾ lausunnon antamista varten sellaisten kysymysten valmistelua varten erityisesti asetettuun valiokuntaan. Asiaa ei käsitelty loppuun vuoden kuluessa.

Viinien ja miedompain juovutusjuomain kaupan järjestäminen ajanjaksoksi 19¹/₆08—19³¹/₅10.

Koska se kahden vuoden aika, joksi Maistraatti oli myöntänyt oikeuksia viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, oli loppunut kesäkuun 1 päivänä 1908, oli Maistraatti kirjelmässä lokakuun 23 päivältä jättänyt Valtuuston päätettäväksi, mitenkä monta sellaista oikeutta olisi myönnettävä seuraavaksi ajanjaksoksi, luettuna sanotusta päivästä kesäkuun 1 päivään 1910, sekä missä osissa kaupunkia vähittäismyyntipaikkoja ei saisi olla, ja oli Maistraatti oheeniittäen v. t. poliisimestarin asiasta antaman lausunnon sen ohella ilmoittanut myöntäneensä 68 puheenalaista oikeutta kuluvaksi ajaksi. Valtuuston lykättyä asiaa asianomaiseen valiokuntaan jätti valiokunta lausunnon ³⁾, jossa se esiintuomillaan perusteilla ehdotti, että Valtuusto päättäisi:

että sen oikeuden lisäksi viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, joka lain mukaan kuului paloviinan ja muiden väkevämpain väkijuomain myyntioikeuden haltijoille, oikeuksien lukumäärä sellaiseen vähittäismyyntiin saisi olla korkeintaan 68;

että vähittäismyyntipaikkoja ei saisi olla: a) kuudennessa, seitsemännessä, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessatoista ja viidennessatoista kaupunginosassa sekä kaupungin asemakaavaan kuulumattomalla alueella, b) ensimmäisessä kaupunginosassa pohjoispuolella Rauhankatua, mutta kyllä sanotun kadun varrella, c) toisessa kaupungin-

¹⁾ Rhkn kirj. N:ot 242 ja 243 heinäk. 25 p.; Valt. pöytäk. lokak. 1 p. §§ 15 ja 16. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 1. — ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 42.

osassa pohjoispuolella Vilhonkatua ja sanotun kadun varrella, d) kolmannessa kaupunginosassa Unioninkadun varrella eteläpuolella Kauppatoria ja niissä kortteleissa, jotka ovat tämän kadun ja Länsi-Rannan välillä, e) neljännessä kaupunginosassa pohjoispuolella Kansakoulu- ja Simonkatuja ja sanottujen katujen varrella, sekä f) sillä alueella neljättä ja viidettä kaupunginosaa, joka on länsipuolella Fredrikinkatua, mutta kyllä tämän kadun varrella; sekä

että myöskään kaupungin muissa osissa viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiä ei saisi harjoittaa kirkon, koulun, kasarmien, sairaalan tai sellaisen paikan välittömässä läheisyydessä, missä on suuri väentungos, ei myöskään Kauppa- ja Rautatietorien varrella eikä sillä osalla Läntistä ja Itäistä Heikinkatua, joka on pohjoispuolella Simon- ja Kaivokatuja.

Valiokunnan ehdotuksen Valtuusto kaikin puolin hyväksyi.¹⁾

Mitä tulee väkijuomain kauppaa koskeviin asioihin, puolsi Valtuusto asianomaisen valiokunnan ehdotuksesta suostumista ravintoloitsija Carl Ludvig Fredrikssonin²⁾ anomukseen saada ottaa haltuunsa ravintoloitsija Vilhelm Teodor Björkmanille myönnetyn oikeuden anniskella väkijuomia sekä muuttaa huoneuston sanottua anniskelua varren talosta N:o 27 Fredrikinkadun varrella taloon N:o 1 It. Henrikinkadun varrella, ravintoloitsija Frans Ferdinand Fagerströmin³⁾ anomukseen saada ottaa haltuunsa ravintoloitsija Niils Håkanssonin samallaisen oikeuden sekä harjoittaa sitä anojan ravintolassa talossa N:o 15 Antinkadun varrella, sekä ravintoloitsijatar Anna Julia Englundin⁴⁾ anomukseen saada ottaa haltuunsa ravintoloitsijatar Hilda Karolina Lindholmille myönnetyn oikeuden anniskella talossa N:o 21 Annankadun varrella ulkomaisia väkijuomia, jota vastoin Valtuusto epäsi⁵⁾ kirjaltajanvaimo A. D. Friskbergin anomuksen saada ottaa haltuunsa kauppiaanvaimo Amanda Frantsille myönnetyn samallaisen oikeuden.

Edelleen antoi Valtuusto puoltavan lausunnon Vapaaehtoisen Palokunnan hallituksen⁶⁾ anomuksesta saada kunnan kokoushuoneessa talossa N:o 31 Annankadun varrella kesäkuun 1 päivään 1908 anniskella kunnan jäsenille ulkomaisia väkijuomia, Osakeyhtiön Mikonkatu 21⁷⁾

Väkijuomain
kauppaa kos-
kevia asioita.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 10. — 2) S:n s:n kesäk. 4 p. § 21. — 3) S:n s:n kesäk. 4 p. § 22. — 4) S:n s:n syysk. 17 p. § 30. — 5) S:n s:n lokak. 22 p. § 12. — 6) S:n s:n toukok. 28 p. § 31. — 7) S:n s:n syysk. 3 p. § 29.

anomuksesta saada Hôtel Fenniassa kesäkuun 1 päivään 1909 anniskella sanottuja juomia sekä Osakeyhtiö Ravintola Princessin ¹⁾ anomuksesta saada viimeainitussa ravintolassa anniskella näitä juomia.

Lopuksi puolsi ²⁾ Valtuusto suostumista kauppias Emil Danskän anomukseen saada ottaa haltuunsa kauppias C. A. Schuggen liikkeenimellä »Hjelt & Lindgren» talossa N:o 12 E. Esplanaadikadun varrella harjoittaman väkijuomain vähittäiskaupan.

Oikeus paloviinan paljottaismyyntiin.

Tehtyjen anomusten johdosta saada paljottain myydä paloviinaa ja väkijuomia puolsi Valtuusto asianomaisen valiokunnan ehdotuksesta sellaisten oikeuksien myöntämistä Osakeyhtiölle Axel Pihlgren³⁾, toiminnimelle J. F. Sjöberg⁴⁾ sekä kauppias Emil Danskalle liikkeen »Hjelt & Lindgren, seuraaja Emil Danskä»⁵⁾ omistajana.

Lupa ottaa haltuunsa oikeus viinien y. m. miedompain juovutusjuomain myyntiin.

Kolmesta anomuksesta ⁶⁾ saada ottaa haltuunsa oikeus viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntiin antoi Valtuusto puoltavan lausunnon, jota vastoin Valtuusto yhdessä tapauksessa epäsi suostumisen sellaisesta oikeudesta tehtyyn anomukseen ⁷⁾.

Oikeuksia mallasjuomain vähittäismyyntiin.

Sittenkun Valtuusto oli saanut Maistraatilta vastaanottaa 98 sille jätettyä anomusta oikeudesta mallasjuomain myyntiin kaupungissa ajanjaksolla kesäkuun 1 päivästä 1907 samaan päivään 1909 ynnä myös v. t. poliisimestarin lausunnon anomuksista, antoi Valtuusto sellaisten asiain valmistelua varten asetetulle valiokunnalle tehtäväksi jättää Valtuustolle lausunnon asiasta.

Lausunnonssa ⁸⁾ huomautti valiokunta, että se oli asettunut sille näkökannalle, että mitään uusia oikeuksia mallasjuomain myyntiin ei pitäisi myöntää, jonka vuoksi valiokunta oli evännyt myyntioikeuden myöntämisen henkilöille, joilla silloin ei ollut sellaisia oikeuksia, jota vastoin sellaisten henkilöitten, joilla oli ollut mainitunlaiset oikeudet sekä jotka olivat niitä moitteettomasti käyttäneet, oli katsottu pitävän saada jatkaa liikettään, ja sen vuoksi olivatkin he saaneet valiokunnan puollon myyntioikeuden saantiin mainituksi kaksivuotiskaudeksi.

Yhtäpitävästi valiokunnan ehdotuksen kanssa antoi ⁹⁾ Valtuusto sitten anomuksista puoltavan tai epäävän lausunnon.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 12. — 2) S:n s:n kesäk. 4 p. § 25. — 3) S:n s:n huhtik. 23 p. § 11. — 4) S:n s:n § 13. — 5) S:n s:n toukok. 7 p. § 10. — 6) S:n s:n helmik. 6 p. § 9, helmik. 26 p. §§ 4 ja 5. — 7) S:n s:n helmik. 6 p. § 11. — 8) Valt. pain. asiak. N:o 10. — 9) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 3.

Muista mallasjuomain käyttelyä koskevista asioista käsitteli Valtuusto vuoden kuluessa 3 anomusta oikeudesta sanottujen juomien myyntiin sekä 9 anomusta oikeudesta näitten oikeuksien siirtoon, jolloin anomuksista annettiin lausunnot asianomaisen valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Muita mallasjuomain kaup-
paa koskevia
asioita.

Kolmessa tapauksessa antoi¹⁾ Valtuusto puoltavan lausunnon anomuksista saada ottaa huostaansa ravintolaliikkeen.

Oikeus ottaa
huostaansa ra-
vintolaliike.

Ravintoloitsija John Gustafssonin ja muitten toisen luokan ravintolain omistajien Maistraatille tekemästä esityksestä saada pitentää mainitun luokan ravintolain aukioloaikaa, joka esitys oli lykätty Valtuustolle, antoi²⁾ Valtuusto epäävän lausunnon.

Hyljätty esitys
oikeudesta pi-
tentää toisen
luokan ravin-
tolain aukiolo-
aikaa.

Sittenkun erinäiset raittiusseurat olivat läänin kuvernöörille tehneet esityksen siitä, että väkijuomain anniskelu-aika toisen ja kolmannen luokan ravintoloissa määrättäisiin kuten on säädetty väkijuomain myynnistä puodeissa eli loppuvaksi klo 6 i. p. yunä myös että anniskeluun toisen luokan ravintoloissa tehtäisiin samallinen rajoitus kuin oli säädetty kolmannen luokan ravintoloille, ja kun asia lausunnon antamista varten oli Maistraatin kautta jätetty Valtuustolle, päätti³⁾ Valtuusto omasta puolestaan evätä suostumisen esitykseen.

Esitys toisen
ja kolmannen
luokan ravinto-
lain sulkemis-
ajan muutta-
misesta.

Vaadittuna lausuntona Helsingin Rannikkolaiva Osakeyhtiön anomuksesta saada anniskella väkijuomia matkustajahöyrylaivassa »Necken» seuraavalla purjehduskaudella päätti⁴⁾ Valtuusto ilmoittaa, että Valtuustolla ei ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan.

Anomus luvasta
anniskella vä-
kijuomia höy-
rylaivassa
»Necken».

Jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka tuli valmistaa väki- ja mallasjuomain käyttelyä koskevat kysymykset, valittiin⁵⁾ herrat von Alfthan, Lindqvist, Lavonius, Polón ja Lassenius.

Valiokunta
väkijuomain
kauppaa kos-
kevien kysy-
mysten valmis-
telua varten.

Jäseneksi Valtuuston asettamaan vakinaiseen sovintolautakuntaan riitakysymysten ratkaisemista varten Helsingin Anniskeluosakeyhtiön ja väkijuomaoikeuksien omistajain välillä valittiin⁶⁾ varatuomari A. M. Lassenius.

Jäsen sovinto-
lautakuntaan.

Jäseniksi Helsingin Anniskeluosakeyhtiön hallitukseen valittiin⁷⁾ herrat Hertzberg ja Indrenius.

Helsingin An-
niskeluosake-
yhtiön hallituk-
sen jäsenet.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. §§ 6 ja 35 sekä kesäk. 4 p. § 24. — ²⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 11. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 12 p. p. § 2. — ⁴⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 36. — ⁵⁾ S:n s:n kesäk. 8 p. § 4. — ⁶⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 3. — ⁷⁾ S:n s:n huhtik. 9 p. § 23.

Päätöksiä väkijuoma-asioissa.

Maistraatin kirjelmällä joulukuun 29 päivältä 1906 sai ¹⁾ Valtuusto tiedon siitä, että Keis. Senaatti 14 päivänä samaa kuuta annettulla päätöksellä oli hyljännyt ne valitukset, jotka oli tehnyt ravintoloitsijatar Selma Rolle läänin Kuvernöörin päätöksestä 23 päivältä edelläkulunutta elokuuta, joka koski mainitun Rollen anomusta saada anniskelukaudella kaupungissa mallasjuomia kuluvalle anniskelukaudella.

Samallaisen tiedon sai ²⁾ Valtuusto Maistraatin kirjelmällä tammikuun 4 päivältä 1907 kauppiaanvaimon Josefina Himbergin K. Senaattiin tekemästä valituksesta samassa tarkoituksessa.

Hyljätty valitukset väkijuomain myyntiä koskevassa asiassa.

Maistraatin kirjelmällä joulukuun 29 päivältä 1906 ilmoitettiin Valtuustolle tiedoksi, ³⁾ että K. Senaatti 14 päivänä samaa kuuta annettulla päätöksellä oli hyljännyt ne valitukset, jotka kauppias Otto Rohde ynnä eräät muut henkilöt olivat tehneet läänin Kuvernöörin 9 päivänä edelläkulunutta heinäkuuta antamasta julistuksesta, jolla kiellettiin väkijuomain myynti kaupungissa 10—12 päivänä viimemainittua kuuta.

Oikeus kaljapanimoitten perustamiseen.

Viidessä tapauksessa antoi Valtuusto puoltavan lausunnon tehdyistä anomuksista saada perustaa kaupunkiin kaljapanimoita.

Väkijuomain säilyttämisen tavarasuojuksissa.

Rahatoimikamarin esityksestä ja Liikennekonttorin lausunnon mukaisesti ulotti ⁴⁾ Valtuusto sen valtuutuksen, jonka nojalla Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 16 päivältä 1904 Tullikamarilla oli oikeus poikkeustapauksissa, kun tavaroita ei enää voitu ottaa pakkahuoneeseen, antaa säilyttää pakkahuonetavaraa myös jossakin tavarasuojuksista tai eristetyssä osassa sitä, tarvitsematta siitä kantaa yliaikamaksua, myös väkevämpiin väkijuomiin tynnyreissä, katsomatta siihen oliko pakkahuoneessa tilaa vai ei.

Lausuntoja elinkeino-oikeutta ja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista.

44 tapauksessa puolsi ⁵⁾ ja 1 tapauksessa epäsi ⁶⁾ Valtuusto luvan myöntämisen ulkomaalaiselle kaupan tai muun elinkeinon harjoittamiseen.

1) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 13. — 2) S:n s:n tammik. 22 p. § 1. — 3) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 176., Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 12. — 4) Rhkn kirj. N:o 241 heinäk. 25 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 15. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 4, helmik. 6 p. § 1, maalisk. 26 p. §§ 8, 10, 11, 12, 13, huhtik. 9 p. § 3, huhtik. 23 p. §§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, toukok. 7 p. §§ 2, 3, 4, 7, toukok. 28 p. §§ 26, 27, 29, 30, kesäk. 4 p. §§ 19, 20, syysk. 3 p. §§ 13, 17, 18, 21, syysk. 17 p. §§ 9, 10, 12, lokak. 1 p. §§ 6, 7, 8, 9, 11, 14, lokak. 22 p. § 8, marrask. 5 p. § 4, jouluk. 3 p. §§ 4, 5, 7, jouluk. 10 p. § 5, jouluk. 17 p. § 6. — 6) S:n s:n tammik. 15 p. § 3.

Puoltavia ¹⁾ lausuntoja antoi Valtuusto edelleen 52 tapauksessa Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista.

Helsingin Panttilainaosakeyhtiön anomuksesta saada yhä edelleen jatkaa panttilainaliikettä kaupungissa antoi Valtuusto Maistraatille puoltavan lausunnon. ²⁾

Oikeus panttilainaliikkeen.

Yhdessä tapauksessa antoi ³⁾ Valtuusto puoltavan lausunnon ulkomaalaisen tekemästä anomuksesta saada harjoittaa asioimisliikettä.

Lausunto oikeudesta harjoittaa asioimisliikettä.

Vaadittuna lausuntona apteekkarinlesken Alma Forsblomin anomuksesta saada harjoittaa rohdoskauppa päätti ⁴⁾ Valtuusto ilmoittaa, että Valtuustolla ei ollut mitään tiedossaan, joka saattoi aiheuttaa anomuksen epäämisen.

Anomuksia oikeudesta harjoittaa rohdosy. m. kauppa.

Samallaisen lausunnon antoi ⁵⁾ Valtuusto entisen apteekinomistajan Karl Fredrik Heinosen ja rohdoskauppias Taavi Heinosen yhteisestä anomuksesta saada jatkaa kauppias G. A. Enbergin täällä harjoittamaa rohdosliikettä.

Edelleen antoi Valtuusto anomuksista saada pitää kaupan myrkyllisiä aineita, jotka mainitaan Armollisessa asetuksessa helmikuun 14 päivästä 1888, neljässä tapauksessa puoltavan ⁶⁾ ja kolmessa tapauksessa epäävän ⁷⁾ lausunnon sekä puolsi suostumista yhteen anomukseen oikeudesta lipeäkivikauppaan. ⁸⁾

Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti epäsi ⁹⁾ Valtuusto makkaramestari August Müllerin Valtuustolle tekemän anomuksen saada kuljetettavilla laitteilla kaupungin kaduilla pitää kaupan lämmitettyä makkaraa ja leipää.

Hyljätty anomus luvasta harjoittaa kaduilla makkarakauppa.

Sittenkun Valtuustolta oli vaadittu lausuntoa Pelastusarmeijan Maistraatille tekemästä anomuksesta saada erinäisiin paikkoihin kaupunkia pystyttää n. s. joulupatoja avustusten keräämistä varten puu-

Pelastusarmeijan anomus saada pystyttää n. s. joulupatoja.

1) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 7, helmik. 6 p. §§ 5, 6, 7, 8, helmik. 26 p. §§ 2, 3, 27, maalisk. 12 p. §§ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, maalisk. 26 p. §§ 1, 2, 3, huhtik. 9 p. § 2, huhtik. 23 p. §§ 2, 3, 32, toukok. 7 p. §§ 8, 9, toukok. 28 p. §§ 25, 35, 36, kesäk. 4 p. §§ 16, 17, 18, syysk. 3 p. §§ 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, syysk. 17 p. §§ 6, 7, 8, lokak. 1 p. §§ 4, 5, lokak. 22 p. § 7, marrask. 19 p. §§ 7, 8, 9, jouluk. 3 p. §§ 1, 2, 3, jouluk. 17 p. §§ 4, 5. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 2. — ³⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 3. — ⁴⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 2. — ⁵⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 5. — ⁶⁾ S:n s:n syysk. 3 p. § 15, syysk. 17 p. § 11, lokak. 8 p. § 28 ja jouluk. 3 p. § 6. — ⁷⁾ S:n s:n toukok. 7 p. § 5, syysk. 3 p. § 16, marrask. 5 p. § 6. — ⁸⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 7. — ⁹⁾ Rhkn. kirj. N:o 308 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 7.

tetta kärsiväin avustamiseksi, päätti ¹⁾ Valtuusto ilmoittaa että Valtuustolla ei ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan, ehdolla että poliisi hyväksyi ne paikat, mihin sanottuja patoja aiottaisiin pystyttää.

Vuoden valtuusmiehet.

Vuoden valtuusmiehinä olivat: pankinjohtaja A. Norrmén, puheenjohtaja, lääketieteentohtori, professori O. Heikel, varapuheenjohtaja, professori Th. Homén, filosofianmaisteri J. Cygnaeus, turkkuri Aug. Lundqvist, merenkuluntarkastaja Th. Hjelt, professori G. Nyström, kauppias A. F. Lindberg, filosofianmaisteri A. R. Frenckell, oikeusneuvosmies Arvid Nyberg, senaattori A. Ramsay, varatuomari E. Castrén, (kuollut vuoden aikana), laamanni T. J. Boisman (osan vuotta), arkkitehti H. Neovius, lääketieteentohtori A. Törngren (osan vuotta), oikeusneuvosmies W. F. Heimbürger (osan vuotta), johtaja W. A. Lavonius, filosofianmaisteri M. Pesonen, pormestari L. Cajander, kauppias Julius Tallberg, insinööri G. Zitting, pankinjohtaja E. Indrenius, varatuomari E. Polón, tehtailija V. von Wright, työnjohtaja J. Heitto, insinööri A. Engström, professori C. E. Holmberg, varatuomari vapaaherra R. F. von Willebrand, professori A. af Forselles, johtaja H. Hertzberg, insinööri J. Sohlman, lääketieteentohtori vapaaherra Kr. von Alfthan, arkkitehti Knut Wasastjerna, kirjaltaja K. V. Grundfelt, intendentti K. Appelberg, professori O. Aschan, johtaja S. Damstén, insinööri O. Donner, varastonhoitaja F. Grönroos, arkkitehti Alb. Nyberg, professori V. T. Rosenqvist, varatuomari A. M. Lassenius, faktori J. A. Kosk, hovioikeudenasessori K. Söderholm, professori K. R. Vahlfors, varatuomari S. Hällfors, pakkahuoneentarkastaja O. Häggman, lakitieteentohtori Heikki Renvall, lääketieteentohtori V. Parviainen sekä satulamestari J. H. Alkunen.

Valtuuston kokoukset, pöytäkirjat ja kirjeet.

Valtuusto kokoontui vuoden kuluessa 31 kertaa, joista 3 kertaa lisättyin luvuin. Pykäläin luku Valtuuston pöytäkirjassa oli 741 ja Valtuuston puolesta annettujen kirjeitten luku nousi 641:een.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 10.

II. Rahatoimikamari.

Koska tärkeimmät Rahatoimikamarin käsittelemistä asioista on mainittu edellisessä osastossa, otetaan tähän ainoastaan seuraavat:

a) Kaupungin kiinteistön hallintoa koskevia asioita.

Osaksi erinäisten Valtuuston antamain, edellisessä jo mainittujen valtuuksien nojalla, osaksi Rahatoimikamarille sen ohjesäännön mukaan kuuluvan virkavallan nojalla julkisella huutokaupalla myydä kaupungille kuuluvia käyttämättömiä tontteja, möi Rahatoimikamari vuoden kuluessa alempana mainitut asuintontit, joista, sittenkun niistä määrättyt lunastushinnat oli joko rahassa maksettu tai suoritettu tonttiin kiinnitetyillä virkailijoilla, Rahatoimikamari antoi kaupungin puolesta kauppakirjat:

Myytyjä
tontteja.

Korttelin N:o	Tontin N:o	Katu	Ostaja	Tontin pinta-ala m ²	Yksikkö-hinta Smk	Kauppahinta Smk
340	35	I. Viertotie	Sörnäisten Työväen yhdistys	1,537,096	13	19,982 25
356	34	Vaasan-	Varastonesimies J. W Jacobsen	1,597,000	—	24,000 —
331	23	I. Viertotie	Tehtailija K. Kallio	1,770,880	40	70,835 20
250	4	Käenkuja	Rakennusmest. H. Kaartinen ja A. Lindfors	1,759,666	17	29,914 32
328	1	5:s linja	Maalari J. F. Aaltonen	1,366,075	—	34,500 —
331	25	I. Viertotie	Tehtailija K. Kallio	1,880,659	40	75,226 36
331	27	I. Viertotie	Tehtailija K. Kallio	1,634,400	38	62,107 20
305	5	2:nen linja	Kapteeni J. Liljeström	1,216,399	22	26,760 78

314	15	3:s linja	Leskirouva E. Stenström ..	2,146,196	20	—	42,923	92
282	3	Työpajan-	Toiminimi E. Blomqvist & C:o ja A. Linderman	5,562,200	7	—	38,935	40
182	7	Huvila-	Rakennusmest. O. E. Lund	629,000	—	—	15,010	—
182	9	Huvila-	Rakennusmest. O. E. Lund	629,000	—	—	15,260	—
307	11	2:nen linja	Herra J. F. Lindqvist	1,447,470	15	—	21,712	05
183	2	Huvila-	Rakennusmest. J. Vainio ..	502,292	—	—	13,610	—
183	4	Huvila-	Rakennusmest. J. Eronen ..	502,292	—	—	11,100	—
185	22	Huvila-	Rakennusmest. J. Roine ..	540,230	—	—	11,205	—
185	24	Huvila-	Rakennusmest. J. Roine ..	540,230	—	—	12,255	—
331	7	Penger-	Tilanomistaja J. Kavaleff ..	1,574,290	—	—	31,510	—
364	37	Vaasan-	Vahtimestari J. Viljatie	1,349,000	18	—	24,282	—
298	12	Säästöpankin- ranta	Muurari J. Eronen yhtiön puolesta	1,495,800	—	—	90,100	—
318	2	5:s linja	Kauppias J. R Lindfors ..	1,353,415	25	—	33,836	27
329	7	5:s linja	Leskirouva J. Alenius	696,900	20	—	13,938	—
329	9	5:s linja	Leskirouva S. Back	705,292	22	—	15,515	10
315	23	3:s linja	Varatuomari S. Hällfors ..	1,373,350	12	—	16,480	20
185	20	Huvila-	Rakennusmest. N. Levä ..	540,230	—	—	9,300	—
308	18	3:s linja	Leipuri E. Heinänen	1,289,326	14	—	18,050	56
	24	Li- sä-alue	Kulma- Leskirouva Sieversin perill.	—	5	—	1,589	83
		1:een						
	24	Li- sä-alue	Kulma- Leskirouva Eriksson	—	6	—	691	20
		6:een						
298	12	Säästöpankin- ranta	Muurari J. Eronen siirtä- nyt tontin J. V. Isaks- sonnille ja E. Oksaselle & S. Lahtiselle	1,495,800	—	—	90,100	—
24	5	Kulma- Diakonissalaitoksella nyk. vuokralla oleva osa korttelia N:o 304	Leskirouva E. Eriksson .. Diakonissalaitos	—	—	—	51,650	—
				11,519,367	10	—	115,193	67
312	9	I. Viertotie	Kaartinkapteeni G. Fraser	1,391,106	28	—	38,950	97
308	19	2:nen linja	Neidit R. V. ja E. I. Blom- qvist	1,298,767	16	—	20,780	27
312	7	3:s linja	Valumestari J. Sundelin ..	1,295,672	20	—	25,913	44
305	4	3:s linja	Talonomistaja B. A. Ölander	1,445,688	18	—	26,022	38
309	32	3:s linja	Leskirouva A. Malmborg ja neiti M. Hellstedt	1,558,000	18	—	28,044	—

360	18	Fredriksbergin-	Rakennusmest. V. Leino ..	1,202,472	18	—	21,644	50
320	4	L. Papin-	Koneenkäyttäjä H. D. Bäck- man	182,998	10	—	21,829	98
315	19	3:s linja	Apteekkari N. Ekman	1,373,350	19	50	26,780	32
313	14	4:äs linja	Rouva A. Sohlberg-Lehtinen	1,435,080	12	—	17,220	96
313	13	3:s linja	Kultaseppä K. E. Lindbohm ja neiti A. L. Lindbohm	1,319,085	18	—	23,742	63
307	12	3:s linja	Leskirouva L. Silfvander ..	1,458,069	14	—	20,412	97
298	8	Saariniemen-	Senaattori A. Genetz	2,354,758	32	—	75,352	26
321	14	Castrénin-	Parturi G. A. Sauvola	1,517,000	15	—	22,755	—
307	13	2:nen linja	Rouva A. J. Järvinen	1,447,470	15	—	21,712	05
316	31	3:s linja	Rakennusmest. J. G. Rosen- berg	1,723,780	15	—	25,856	70
377	14	Kotkan-	Kivityömies V. Kasurinen	519,800	7	—	3,638	60
377	60	Fredriksbergin-	Kivityömies V. Kasurinen	519,800	10	—	5,198	—
318	8	4:äs linja	Teurastaja K. G. Zwegyberg	1,735,190	16	—	27,763	04
359	9	Vaasan-	Maanviljelijä A. Allén	1,825,147	13	—	23,726	91
347	4	Vaasan-	Ajuri V. Lehtola	1,229,634	10	—	12,296	34
308	22	3:as linja	Talonomistaja K. Krig	1,289,325	13	—	16,761	22
359	5	Vaasan-	Suomen Vankilayhdistys ..	1,903,213	18	—	34,257	83
320	19	4:äs linja	Osakeyhtiö Tapiola	1,635,000	17	50	28,612	50
307	10	3:as linja	Neiti B. Causé	1,421,236	18	—	25,582	25
377	33	Porvoon-	Kauppias K. H. Waldén ..	519,800	9	—	4,678	20
378	7	Inkoon-	Kivityömies J. Vehviläinen	768,400	8	50	6,531	40
378	10	Kotkan-	Rakennusmest. V. Munter ..	519,800	9	—	4,678	20
319	12	5:es linja	Filosofiantoht. K. A. Palo- heimo	1,343,685	15	—	20,155	27
319	14	5:es linja	Filosofiantoht. K. A. Palo- heimo	1,500,112	16	—	24,001	79
319	16	5:es linja	Filosofiantoht. K. A. Palo- heimo	1,500,112	16	—	24,001	79
305	6	3:as linja	Maanvilj. A. V. Lindström	1,225,306	20	—	24,506	12
380	24	Porvoon-	Rautasorvari M. Ollakka ..	681,500	—	—	7,600	—
380	26	Porvoon-	Rautasorvari M. Ollakka ..	681,500	11	—	7,496	50
378	35	Porvoon-	Koneseppä R. Magnusson	768,400	—	—	10,250	—
348	8	Vaasan-	Talonomistajat E. Heinilä ja H. Vesterberg	1,269,034	12	—	15,223	41
360	13	Vaasan-	Kapteeni J. Bäckman	1,091,339	17	—	18,552	70
360	12	Fredriksbergin-	Kapteeni J. Bäckman	1,613,099	15	—	24,196	49
378	39	Porvoon-	Muurari O. V. Eklund	497,200	—	—	9,000	—
380	1	Lovisan-	Talonomistaja H. Santala ..	681,500	—	—	10,010	—

379	70	Fredriksbergin-	Kirvesmies A. Flinck.....	497,200	11	50	5,717	80		
379	68	Fredriksbergin-	Kauppias E. B. Ek.....	497,200	—	—	6,270	—		
378	37	Porvoon-	Muurari A. Lähde.....	768,400	—	—	10,510	—		
379	41	Porvoon-	Muurari V. Nyysönen....	497,200	11	50	5,717	80		
308	17	2:nen linja	Protokollasiht. K. Malin ..	1,298,767	19	50	25,325	96		
307	16	3:as linja	Kelloseppä M. Palmgrén..	1,458,069	18	50	26,974	28		
379	4	Inkoon-	Ajuri S. Hakala.....	497,200	—	—	5,805	—		
379	8	Inkoon-	Kirvesmies A. Forsström..	497,200	—	—	5,815	—		
387	43	Porvoon-	Koneenkäyttäjä O. Blomster yhtiön puol.....	783,478	—	—	9,011	—		
377	3	Siuntion-	Työmies J. G. Gustafsson	519,800	—	—	5,465	—		
360	14	Fredriksbergin-	Kauppias J. Pelin.....	1,697,280	—	—	22,415	—		
217	9 11 12	Runebergin- E. Rautatien-	Venäläinen Aleksanterin Kimnaasi.....	6,132,212	—	—	187,184	38		
									52 54	Fredrikin-
347	6	Vaasan-	Talonomistajatar A. Rön- man.....	1,099,867	12	50	13,748	34		
305	2	3:as linja	Kauppias M. Baranoff....	1,330,368	30	—	39,910	89		
—	8	5:es linja	Teurastaja K. F. Zwegyberg	Myönnetty lunastamisen lyk- käys tammik. 1 p:ään 1909.						
315	22	4:äs linja	Vapaaherratar H. Mellinin perill.....	1,382,792	17	—	23,507	46		

Valtuuston osaksi vuoden kuluessa, osaksi aikaisemmin tekemäin päätösten nojalla teki Rahatoimikamari vuokrasopimuksia kaupungille kuuluvasta maasta seuraavissa tapauksissa:

Vuokralle an-
nettuja tiloja.

Tilan nimi	Vuokramiehen nimi	Vuokra-aika päättyy	Pohja- vero hl tuesta	Vuotuinen rahavuokra Smk
<i>Alppipaviljonki</i>	Ravintoloitsija N. Noschis ¹⁾	1912, toukok. 31 p.	—	6,600 —
<i>Vanhankaupungin tullijauhomyllä</i>	Kauppias K. Kos- kinen ²⁾	1909, jouluk. 31 p.	—	2,700 —
<i>Hakasalmi</i> päära- kennus	Valtiolaitos ³⁾	1911, kesäk. 1 p.	—	7,000 —
<i>Helsinginkatu</i> alue sen pohjoisp.	Diakonissalaitos ⁴⁾	Kun alue otetaan kaupunginase- makaavaan....	—	Maksuttomasti

1) Rhkn pöytäk. elok. 8 p. § 6. — 2) S:n s:n tammik. 3 p. § 19. — 3) S:n s:n huhtik. 4 p. § 9. — 4) S:n s:n maalisk. 21 p. § 17.

Vuokraoikeuden pitennys.

Samoin myönnettiin pitennetty vuokraoikeus seuraaviin tiloihin:

Tilan nimi	Vuokraaja	Pitennetty vuokra-aika		Vuokra- maksu Smk	Pohjavero hl ruista
		mistä	mihin		
<i>Arkadiatontti</i>	Suomalainen Teatterihuone-Osake- yhtiö ¹⁾	—	1907, elok. 1 p.	maksutto- masti	
<i>Lasimestarisaari ja Itäinen Rönnskär</i>	Leskirouva M. Brenner ²⁾	1909, tammik. 1 p.	Korkeintaan 10 vuodeksi	200 — —	
<i>Kottby, litt. B 1</i>	Leskirouva B. Blom ³⁾	1929, tammik. 1 p.	1948, jouluk. 31 p.	312: 50 vuoo- teen 1938, sit- ten 375: —	
<i>Kottby, litt. B 2</i>	Kirjanpitiäjä G. Hall ⁴⁾	1928, tammik. 1 p.	1948, jouluk. 31 p.	187: 50 vuoo- teen 1938, sit- ten 225: —	
<i>Meilanssi, huvi- la-palsta N:o 17</i>	Varatuomari Alex Bran- ders ja pan- kinjohtaja W. Welling ⁵⁾	1928, marrask. 1 p.	1942, marrask. 1 p.	112: 50 vuoo- teen 1932, sit- ten 135: —	
<i>Pohjoinen Daali, viljelyspalsta N:o 10</i>	Tirehtööri C.T. Ward ⁶⁾	1908, tammik. 1 p.	1908, jouluk. 31 p.	250 — —	
<i>Ryssänsaari</i>	Kalakauppias K. A. Holm- ström ⁷⁾	1907, tammik. 1 p.	1911, jouluk. 31 p.	118 — —	
<i>Tilkan niitty, litt. A</i>	Professori T. Laitinen ⁸⁾	1923, tammik. 1 p.	1942, jouluk. 31 p.	600 — —	
<i>Ulrikaporin kai- vohuone</i>	Kaivohuoneen Ravintola- Osakeyhtiö ⁹⁾	1907, tammik. 1 p.	1911, jouluk. 31 p.	9,500 — —	
<i>Sörnääsi, vilje- lyspalsta litt. B</i>	A. Parviainen & C:o Osake- yhtiö ¹⁰⁾	1908, tammik. 1 p.	1912, jouluk. 31 p.	600 — —	
<i>Sörnääsi, varas- topaikat N:ot 7 ja 8</i>	Kauppias K. H. Renlund ¹¹⁾	1908, tammik. 1 p.	1912, jouluk. 31 p.	1,200 — —	

1) Rhkn pöytäk. tammik. 17 p. § 48. — 2) S:n s:n syysk. 19 p. § 22. — 3) S:n s:n lokak. 31 p. § 22. — 4) S:n s:n lokak. 31 p. § 23. — 5) S:n s:n jouluk. 5 p. § 37. — 6) S:n s:n marrask. 21 p. § 6. — 7) S:n s:n tammik. 3 p. § 21. — 8) S:n s:n lokak. 3 p. § 18. — 9) S:n s:n tammik. 17 p. § 48. — 10) S:n s:n marrask. 21 p. § 28. — 11) S:n s:n marrask. 21 p. § 27.

Enemmän tilapäisenluontoisia vuokrasopimuksia kaupungille kuuluvista pienistä, osaksi viljelykseen, osaksi varastopaikoiksi y. m. sopivista paikoista teki sitäpaitsi Rahatoimikamari lyhyeksi ajaksi seuraavissa tapauksissa:

Tilapäisiä vuokrasopimuksia.

Vuokrapaikka	Vuokraajan nimi	Vuokra-aika päättyy	Vuokra- maksu Smk	Muist.
<i>Alppipaviljonki</i>	Ravintoloitsija N. Noschis ¹⁾	1907, kesäk. 1 p.	1.000 —	—
<i>Andsténin tehdas, varastopaikka</i>	Isännöitsijä Nieminen ²⁾ ..	6 kuuk. irtis.	75 —	vuodelta
<i>Ratakatu, varastopaikka</i>	Makkaramestari A. Baldauf ³⁾	1 » »	84 —	kuuk:lta
<i>S:n, s:n</i>	Osakeyhtiö Tanhua ⁴⁾	1 » »	50 —	»
<i>Kallio, tontti N:o 5 viidennellä linjalla</i>	Ajuri A. Jokinen ⁵⁾	6 » » toukok. 1 p.	60 —	vuodelta
<i>Kaivopuiston keilarata</i>	Konttoristi A. E. Bollström ⁶⁾	vuodeksi	300 —	»
<i>Kaivopuisto, varastopaikka</i>	Ylioppilas H. Mieritz ⁷⁾	3 kuuk.	75 —	—
<i>Eko, kivenluohimispaikka</i>	Kivityömiehet A. Outinen ja V. Hämäläinen ⁸⁾	1 kuuk. irtis.	2 —	kuuk:lta
<i>Tehtaanpuisto, varastopaikka</i>	Osakeyhtiö Seppo ⁹⁾	2 » »	35 —	»
<i>Fjälldal, jäävarastopaikka</i>	Osakeyhtiö Saarela ¹⁰⁾	2 » »	50 —	vuodelta
<i>Fleminginkatu, kivenlouhimispaikka</i>	Kivityömies O. Kiviranta ¹¹⁾	2 » »	3 —	kuuk:lta
<i>Ruoholahti, lisäalue täytepaikalla</i>	Rakennusmestari K. Ahlbom ¹²⁾	6 » »	204 —	vuodelta
<i>S:n, s:n</i>	Helsingin Puuseppä Osakeyhtiö ¹³⁾	6 » »	450 —	»

1) Rhkn pöytäk. huhtik. 4 p. § 24. — 2) S:n s:n lokak. 31 p. § 7. — 3) S:n s:n heinäk. 18 p. § 11. — 4) S:n s:n elok. 1 p. § 30. — 5) S:n s:n tammik. 24 p. § 7. — 6) S:n s:n helmik. 21 p. § 1. — 7) S:n s:n lokak. 10 p. § 51. — 8) S:n s:n huhtik. 25 p. § 5. — 9) S:n s:n huhtik. 25 p. § 59. — 10) S:n s:n helmik. 21 p. § 27. — 11) S:n s:n heinäk. 18 p. § 3. — 12) S:n s:n syysk. 19 p. § 13. — 13) S:n s:n syysk. 19 p. § 38.

<i>Ruoholahti</i> , lisäalue täytepaikalla	Hietalahden Höyrysahan- Osakeyhtiö ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,900	—	vuodelta
<i>S:n</i> , s:n	Kauppias P. Rissanen ²⁾ ..	huhtik. 15 p:ään 1908	5	—	kuuk:lta
<i>Käenkuja</i> , tontti N:o 1, itäinen puolisko	Rakennusmestari H. Kaar- tinen ³⁾	2 kuuk. irtis.	15	—	»
<i>Merisatama</i> , alue itä- puolella	Helsingin Uimaseura ⁴⁾	kesäksi			vuokramaksutta
<i>S:n</i> , varastopaikka	Rakennusmestari H. Lähde ⁵⁾	2 kuuk. irtis.	20	—	kuuk:lta
<i>S:n</i> , s:n	Kauppias E. Lesch ⁶⁾	6 » »	12	—	»
<i>S:n</i> , s:n täytepaikalla	Osakeyhtiö Päivölä ⁷⁾	2 » »	20	—	»
<i>S:n</i> , s:n s:n	Kauppias A. Holmström ⁸⁾	6 » »	157	50	vuodelta
<i>Neitsytpolku</i> , varasto- paikka	Tehtailija G. V. Sohlberg ⁹⁾	2 » »	15	—	kuuk:lta
<i>Lapinlahdenkatu</i> , s:n	Rakennusmestari V. Mik- kola ¹⁰⁾	2 » »	6	—	»
<i>Malm</i> , s:n	Asioitsija C. G. Löfström ¹¹⁾	6 » »	437	50	vuodelta
<i>Ranckurin asunto</i> , lä- heinen alue	Konttoristi A. Auer ¹²⁾	3 » »	15	—	»
<i>Porthaninkatu</i> , tontti N:o 14	Huvilanomistaja K. E. Nordberg ¹³⁾	6 » »	300	—	»
<i>Ruusavilla</i> , hevoshaka ja 3 sarkaa	Tallimestari K. J. Löfgren ¹⁴⁾	kesäksi	105	—	
<i>Salli</i> , palsta N:o 1	Puutarhuri J. V. Frostell ¹⁵⁾	v:deksi 1908	200	—	
<i>Savila</i> , varapuu- tan alue	Puutarhuri I. Scholin ¹⁶⁾ ..	kesäksi	450	—	
<i>S:n</i> , tonttipaikka N:o 5	Ravintoloitsija R. Piehl ¹⁷⁾ ..	v:deksi 1907	100	—	
<i>Stengård</i> , alue	Helsingin Kaupunginlähe- tys ¹⁸⁾	6 kuuk. irtis.	10	—	vuodelta
<i>Rantakatu</i> , lisäalue	Rakennusmestari P. Halonen ¹⁹⁾	6 » »	65	—	»
<i>Surutoin</i> , pelto ja he- voshaka	Ajuri A. Berndtsson ²⁰⁾	v:deksi 1907	95	—	

1) Rhkn pöytäk. syysk. 26 p. § 35. — 2) S:n s:n lokak. 24 p. § 47 — 3) S:n s:n toukok. 2 p. § 46. — 4) S:n s:n heinäk. 4 p. § 7. — 5) S:n s:n toukok. 30 p. § 6. — 6) S:n s:n huhtik. 18 p. § 29. — 7) S:n s:n toukok. 2 p. § 19. — 8) S:n s:n toukok. 26 p. § 5. — 9) S:n s:n lokak. 31 p. § 14. — 10) S:n s:n helmik. 28 p. § 1. — 11) S:n s:n marrask. 7 p. § 40. — 12) S:n s:n syysk. 26 p. § 7. — 13) S:n s:n tammik. 31 p. § 6. — 14) S:n s:n tammik. 24 p. § 8. — 15) S:n s:n elok. 22 p. § 4. — 16) S:n s:n maalisk. 14 p. § 11. — 17) S:n s:n tammik. 31 § 14. — 18) S:n s:n toukok. 23 p. § 22. — 19) S:n s:n syysk. 19 p. § 37. — 20) S:n s:n huhtik. 25 p. § 8.

<i>Sörnääsi</i> , varastopaik- koja	Kauppias R. Hamfeldt ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,500	—	vuodelta
<i>Sörnäisten Rantatie</i> , va- rastopaikka	Tehtailija K. Kallio ²⁾	6 » «	480	—	»
<i>S:n</i> , s:n	Raken:mestari N. Eskola ³⁾	6 » »	280	—	»
<i>S:n</i> , s:n	G. F. Stockmann, Osake- yhtiö ⁴⁾	6 » »	420	—	»
<i>S:n</i> , s:n	Insinööri A. Kiökemeister ⁵⁾	3 » »	200	—	»
<i>S:n</i> , s:n täyhteellä	Kauppaliike S. N. Meyer & C:o ⁶⁾	6 » »	160	—	»
<i>Pengerkatu</i> , kivenlou- himispaikka	Kivityömies D. Hänninen ⁷⁾	2 » »	24	—	»
<i>Tontti N:o 330</i> , II:ssä kaupunginosassa	Osakeyhtiö Immanuel ⁸⁾ ..				vuokramaksutta
<i>Ursininkallio</i> , jääva- rastopaikka	Tilanomistaja H. G Palo- heimo ⁹⁾	6 » »	30	—	vuodelta
<i>S:n</i> uimahuone	Helsingin Uimaseura ¹⁰⁾ ..	kesäksi			vuokramaksutta
<i>L. Brahenkatu</i> , varasto- paikka	Vahtimestari A. Viljatie ¹¹⁾	2 kuuk. irtis.	5	—	kuuk:lta
<i>Läntinen Dal</i> , palsta N:o 6	Makkaramestari A. Piehl ¹²⁾	v:deksi 1907	100	—	
<i>S:n</i> , s:n	Sama ¹³⁾	v:deksi 1908	100	—	
<i>L. Satamakatu</i> , tontti N:o II	Asunto-osakeyhtiö Turso ¹⁴⁾	toistaiseksi	20	—	»

Tehtyjen anomusten johdosta ja saantiselvityksen perustuksella hyväksyi Rahatoimikamari ne vuokraluovutukset, joilla allamainitut henkilöt jäljellä olevaksi osaksi ennen määrättyä vuokra-aikaa olivat hankkineet itselleen hallintaoikeuden seuraaviin tiluksiin:

Vuokraoikeu-
den siirto.

1) Rhkn pöytäk. lokak. 17 p. § 47. — 2) S:n s:n lokak. 31 p. § 53. — 3) S:n s:n lokak. 3 p. § 2. — 4) S:n s:n toukok. 23 p. 38. — 5) S:n s:n toukok. 23 p. § 21. — 6) S:n s:n huhtik. 25 p. § 40. — 7) S:n s:n tammik. 17 p. § 52. — 8) S:n s:n elok. 8 p. § 19. — 9) S:n s:n helmik. 28 p. § 3. — 10) S:n s:n maalisk. 28 p. § 44. — 11) S:n s:n heinäk. 25 p. § 10. — 12) S:n s:n tammik. 10 p. § 8. — 13) S:n s:n jouluk. 17 p. § 5. — 14) S:n s:n maalisk. 28 p. § 40.

Tiluksen nimi	Uusi haltija
<i>Leppäsuu</i> , asuintontti	Tilanomistaja V. Salin ¹⁾
<i>S:n</i> , »	Pastori A. Piira ²⁾
<i>Kallio</i> , tontti N:o 29 II:sen linj. varr.	Pianotehtailija K. A. Sandström ³⁾
<i>S:n</i> , » » 4 III:nen » »	Tehtailija P. A. Ölander ⁴⁾
<i>S:n</i> , « » 13 » » »	Kultaseppä K. E. Lindholm ja neiti A. L. Lindholm ⁵⁾
<i>S:n</i> , » » 15 » » »	Insinöörileski E. Stenström ⁶⁾
<i>S:n</i> , « » 17 » » »	Maanviljelijä J. V. Johansson ⁷⁾
<i>S:n</i> , « » 25 » » »	Tilanomistaja A. V. Möller ⁸⁾
<i>S:n</i> , » » 27 » » »	Tilanomistaja H. Böning ⁹⁾
<i>S:n</i> , » » 30 » » »	Tehtailija K. A. Sandström ¹⁰⁾
<i>Kallioniemi</i> ,	Sörnäisten Puuseppätehdas O.-Y ¹¹⁾
<i>Kaivopuisto</i> , läntinen, tontti N:o 1 a.	Pankinjohtaja A. Staudinger ¹²⁾
<i>S:n</i> , » » » 6	Talonomistaja A. N. Brenner ¹³⁾
<i>Greijus</i> , tonttipaikka	Ajuri K. A. Virta ¹⁴⁾
<i>Hermannin</i> , tontti N:o 5 kortt. N:o 1..	Asunto-osakeyhtiö Oma Nurkka ¹⁵⁾
<i>S:n</i> , » » 9 » » 3..	Kauppias K. F. Winter ¹⁶⁾
<i>S:n</i> , » » 12 » » 3..	Puuseppä A. J. Nyholm ¹⁷⁾
<i>S:n</i> , » » 9 » » 4..	Talonomistajatar L. Ch. Kullberg ¹⁸⁾
<i>S:n</i> , » » 2 » » 5..	Talonomistaja G. V. Söderholm ¹⁹⁾
<i>S:n</i> , » » 1 » » 11..	Tehtailija J. V. Wessman ²⁰⁾
<i>S:n</i> , » » 4 » » 11..	Kirvesmiehenvaimo A. S. Jakobsson-Rasmus ²¹⁾
<i>S:n</i> , » » 1 » » 17..	Talonomistaja R. Virta ²²⁾
<i>Kortteli</i> N:o 330, II:nessä kaup. osassa	Osakeyhtiö Immanuel ²³⁾
<i>Pikku-Sillasaari</i>	Kauppiaanvaimo K. Kivin ²⁴⁾
<i>Pikku-Verkkosaari</i>	Sörnäisten Puuseppätehdas O.-Y. ²⁵⁾
<i>Toukola</i> , rantakortt. tontti N:o 1	Tehtailija V. Krause ²⁶⁾

1) Rhkn pöytäk. syysk. 5 p. § 25. — 2) S:n s:n lokak. 10 p. § 30. — 3) S:n s:n toukok. 16 p. § 5. — 4) S:n s:n maalisk. 14 p. § 32. — 5) S:n s:n tammik. 24 p. § 39. — 6) S:n s:n tammik. 10 p. § 52. — 7) S:n s:n heinäk. 18 p. § 15. — 8) S:n s:n syysk. 12 p. § 30. — 9) S:n s:n lokak. 10 p. § 32. — 10) S:n s:n malisk. 21 p. § 3. — 11) S:n s:n toukok. 2 p. § 7. — 12) S:n s:n maalisk. 14 p. § 31. — 13) S:n s:n marrask. 14 p. § 14. — 14) S:n s:n heinäk. 11 p. § 2. — 15) S:n s:n tammik. 24 p. § 50. — 16) S:n s:n lokak. 24 p. § 53. — 17) S:n s:n tammik. 17 p. 55. — 18) S:n s:n lokak. 10 p. § 6. — 19) S:n s:n syysk. 19 p. § 31. — 20) S:n s:n tammik. 17 p. § 37. — 21) S:n s:n syysk. 5 p. § 36. — 22) S:n s:n syysk. 5 p. § 39. — 23) S:n s:n toukok. 10 p. § 38. — 24) S:n s:n lokak. 3 p. § 46. — 25) S:n s:n toukok. 2 p. § 7. — 26) S:n s:n tammik. 17 p. § 43.

<i>Toukola</i> , rantakortt. tontti N:o 4 ..	Ekspeditiööri Hj. V. Lindeberg ¹⁾
<i>S:n</i> , » » » » 7 ..	Postiljooni P. F. Rahikainen ²⁾
<i>S:n</i> , » » » » 9 ..	Huvilanomistaja C. A. Blomqvist ³⁾
<i>Meilanssi</i> , asuinhuvila N:o 3	Kauppias K. Reinhardt ⁴⁾
<i>S:n</i> , » » » 4	Fil. maist. J. Koivistoinen ⁵⁾
<i>S:n</i> , » » » 9	Osakeyhtiö Immanuel ⁶⁾
<i>Rönnskär</i> , läntinen, palsta N:o 6	Asianajaja L. Hjelt ⁷⁾
<i>Sibyllankatu</i> , tontti N:o 2	Talonomistaja A. R. Lindholm ⁸⁾
Sama tontti	Merikapteeni A. V. Laurell ⁹⁾
<i>Södernäs</i> , tehdastontti N:o 20 b.	Sörnäisten Puuseppätehdas O.-Y. ¹⁰⁾
<i>Ås</i> , huvilatontti N:o 3	Suomen Vankilayhdistys ¹¹⁾
<i>S:n</i> , » » » 9	Kapteeni J. Bæckman ¹²⁾
<i>S:n</i> , » » » 10	Rouva A. S. Vesterberg ¹³⁾
<i>S:n</i> , » » » 10	Talonomistaja S. Lundén ¹⁴⁾

Yhteensä 185 markan suuruisesta maksusta myönsi Rahatoimikamari neljälle henkilölle oikeuden käyttää laidunmaana ¹⁵⁾ siihen sopivia maita sekä yhteensä 32 markasta kahdelle henkilölle oikeuden korjata ruohon ja kaislikon ¹⁶⁾ erinäisiltä käyttämättömiltä alueilta.

Vuoden kuluessa myönsi Rahatoimikamari 67 auojalle ¹⁷⁾ 25 markan maksusta ja yhdelle henkilölle ¹⁸⁾ markan maksusta oikeuden, sijoittaa toistaiseksi kaupungin maalle yhteensä 74 vaunua virvoitusjuomien, hedelmäin ja jäätelön myyntiä varten; kahdelle henkilölle ¹⁹⁾ 10 markasta ja 38 henkilölle ²⁰⁾ ilmaiseksi oikeuden pystyttää vähäisiä

Laidunmaan ja heinänkorjuu-oikeuden vuokralleento erinäisiltä alueilta.

Paikkoja virvoitusjuoma-vaunuja, kaupakoujuja y. m. varten.

¹⁾ Rhkn pöytäk. jouluk. 27 § 22. — ²⁾ S:n s:n marrask. 14 p. § 40. — ³⁾ S:n s:n marrask. 14 p. § 32. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 10 p. § 41. — ⁵⁾ S:n s:n tammik. 10 p. § 51. — ⁶⁾ S:n s:n toukok. 16 p. § 48. — ⁷⁾ S:n s:n huhtik. 25 p. § 17. — ⁸⁾ S:n s:n syysk. 5 p. § 38. — ⁹⁾ S:n s:n lokak. 17 p. § 58. — ¹⁰⁾ S:n s:n toukok. 2 p. § 7. — ¹¹⁾ S:n s:n heinäk. 25 p. § 13. — ¹²⁾ S:n s:n elok. 22 p. § 16. — ¹³⁾ S:n huhtik. 25 p. § 41. — ¹⁴⁾ S:n s:n maalisk. 28 p. § 35. — ¹⁵⁾ S:n s:n maalisk. 14 p. § 8, toukok. 16 p. § 6, kesäk. 6 p. § 3, heinäk. 4 p. § 11. — ¹⁶⁾ S:n s:n toukok. 2 p. § 43, syysk. 26 p. § 4. — ¹⁷⁾ S:n s:n helmik. 14 p. § 4, helmik. 21 p. §§ 4, 5, 27, 28, 29, 31, 32, maalisk. 14 p. § 54, maalisk. 28 p. §§ 36, 37, 38, huhtik. 4 p. §§ 5, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, huhtik. 11 p. §§ 4, 5, 8, huhtik. 18 p. § 37, huhtik. 25 p. § 10, kesäk. 6 p. § 18, kesäk. 13 p. §§ 2, 4, 31, kesäk. 20 p. § 3. — ¹⁸⁾ S:n s:n syysk. 5 p. § 6. — ¹⁹⁾ S:n s:n lokak. 10 p. § 2, lokak. 24 p. § 12. — ²⁰⁾ S:n s:n tammik. 17 p. §§ 5, 6, tammik. 31 p. § 5, helmik. 28 p. §§ 5, 6, maalisk. 7 p. §§ 3, 4, maalisk. 14 p. §§ 5, 7, 9, 10, huhtik. 11 p. § 6, huhtik. 18 p. §§ 2, 3, huhtik. 25 p. §§ 1, 7, toukok. 10 p. § 10, toukok. 16 § 9, toukok. 23 p. § 1, toukok. 30 p. §§ 7, 8, kesäk. 13 p. § 3, kesäk. 20 p. §§ 2, 4, heinäk. 11 p. § 3, syysk. 5 p. § 1, syysk. 19 p. §§ 8, 11, lokak. 3 p. § 12, lokak. 10 p. § 8, lokak. 17 p. § 7, lokak. 24 p. §§ 2, 3, 4, 10, lokak. 31 p. §§ 4, 16, 17.

kojuja kahvin, virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten, 3 henkilölle ¹⁾ yhteensä 20 markasta oikeuden pitää sunnuntaisin eräissä kaupungin puistoissa pöytiä kahvin ja voileipäin tarjoilua varten; yhdelle henkilölle ²⁾ 25 markasta luvan pitää kansanhuveissa kaupan makkaraa. Yhdelle henkilölle ³⁾ myönnettiin 50 markan vuotuisesta maksusta oikeus rakentaa kaksi kioskia virvoitusjuomain myyntiä varten.

Paikkoja kansanjuhliin y. m. varten.

Tehdyistä anomuksista myönnettiin erinäisille työväen-, raittius- y. m. yhdistyksille lupa käyttää kansanjuhlia ja arpajaisia varten ⁴⁾ Turholman, Hakasalmen ja Kaisaniemen puistoja, urheilukenttää ja n. s. Eläintarhan Mäntymäkeä sekä Kyläsaarta Vanhankaupungin lahdessa. Kaisaniemen ⁵⁾ urheilukentät luovutettiin suuriin urheilukilpailuihin ja jalkapallokisojen järjestämiseen, Eläintarhan puisto ⁶⁾ lähetyshuoneeseen, Hesperian puisto ⁷⁾ ilmapallonousuihin sekä osa Kaivopuistoa ⁸⁾ »Las-tenpäiväin» järjestämiseen.

Vapaamman käyttöoikeuden myöntäminen.

Sittenkun eräät vuokraajat olivat anoneet kiinnityksen saamiseksi heidän vuokramaillaan oleviin rakennuksiin lain mukaan tarvittavaa oikeutta saada kaupunkia kuulematta toiselle henkilölle luovuttaa vuokraoikeutensa, myönsi Rahatoimikamari, Valtuuston huhtikuun 26 ja syyskuun 3 päivänä 1882 Kamarille antaman valtuutuksen nojalla ratkaista sellaiset asiat, vapaamman käyttöoikeuden seuraaviin vuokra-tiluksiin:

Hermannin, asuinkortteli N:o 1 a II:ssa korttelissa ⁹⁾;

Rönnskär, Läntinen, huvilapalsta N:o 6 itäisellä puoliskolla ¹⁰⁾;

Kortteli N:o 330 yhdennessätoista kaupunginosassa ¹¹⁾;

Meilanssi, huvilapalsta N:o 4 ¹²⁾;

S:n s:n » 13 ¹³⁾.

Kauppahallit.

Vuoden kuluessa toimitti Rahatoimikamari huutokaupan Kasarmin-
torin ¹⁴⁾ äsken valmistuneen kauppahallin puodeista sekä erinäisistä

1) Rhkn pöytäk. kesäk. 6 p. § 29, kesäk. 20 p. § 45, kesäk. 27 p. § 63. —
2) S:n s:n toukok. 16 p. § 7. — 3) S:n s:n jouluk. 12 p. § 2. — 4) S:n s:n maalisk.
28 p. §§ 3, 4, huhtik. 18 p. § 9, huhtik. 25 p. § 56, toukok. 23 p. §§ 36, 44, 47, ke-
säk. 6 p. § 4, kesäk. 20 p. § 38, heinäk. 18 p. § 22. — 5) S:n s:n maalisk. 14 p. § 4,
huhtik. 4 p. § 7, huhtik. 25 p. §§ 2, 9, toukok. 16 p. § 8, heinäk. 25 p. § 1, elok.
1 p. § 3, elok. 15 p. § 4, syysk. 12 p. § 1, syysk. 19 p. § 6, lokak. 3 p. § 8, lokak.
10 p. § 52, lokak. 31 p. § 18. — 6) S:n s:n kesäk. 13 p. § 15, heinäk. 4 p. § 25. —
7) S:n s:n toukok. 10 p. § 9, toukok. 30 p. § 46, kesäk. 20 p. § 21. — 8) S:n s:n hel-
mik. 28 p. § 42. — 9) S:n s:n huhtik. 4 p. § 1. — 10) S:n s:n huhtik. 25 p. § 18. —
11) S:n s:n elok. 8 p. § 19. — 12) S:n s:n jouluk. 5 p. § 17. — 13) S:n s:n jouluk. 19
p. § 4. — 14) S:n s:n heinäk. 10 p. § 1.

vapaista puodeista kaupungin muissa kauppahalleissa; ja oli tulo vuoden kuluessa kaikista puodeista Rantatorin kauppahallissa Smk. 44,236: 24, Länsi-Rannan kauppahallissa Smk. 3,434: 50, Hietalahdentorin kauppahallissa Smk. 17,789: 50 sekä Kasarmintorin kauppahallissa Smk. 13,639: 43 eli yhteensä Smk. 79,099: 67; vastaava summa edellisenä vuonna oli Smk. 68,700: 27.

Kaupungin uimahuoneet Siltavuoren rannassa, Haapaniemellä, Munkkisaaren salmessa, Ruoholahdessa ja Humallahdessa luovutti¹⁾ Rahatoimikamari huutokaupalla erinäisille henkilöille yhteensä 861 markan suuruisesta maksusta ja muuten samallaisilla ehdoilla kuin mitkä edellisenä vuonna olivat olleet voimassa.

Kaupungin uimahuoneitten vuokraaminen.

Helsingin Telefonyhdistyksen jättämän yksityiskohtaisen suunnitelman kesällä 1907 laitettavista kaapelirummuista Rahatoimikamari erinäisillä ehdoilla hyväksyi²⁾.

Helsingin telefonyhdistyksen kaapelirummut.

Tehdystä anomuksesta myönsi³⁾ Rahatoimikamari Grahnin Tehdasosakeyhtiölle luvan laskea erinäisillä ehdoilla Yrjönkadun alle viemärijohdon talosta N:o 8 sanotun kadun varrella yleiseen viemärijohtoon Ison-Rooptinkadun alla.

Lupa viemärijohdon laskemiseen Yrjönkadun alle.

Samoin myönsi⁴⁾ Kamari tehdystä anomuksesta talonomistajattarille Emilia Grönbladille ja Amanda Wickströmille luvan viemärijohdon laskemiseen poikki tontin N:o 26 Fredriksberginkadun varrella anojain tonttiin N:o 27 saman kadun varrella.

Lupa viemärijohdon laskemiseen poikki tontin N:o 26 Fredriksberginkadun varrella.

Tehdystä anomuksesta sekä Rakennus ja Vesijohtokonttorien puolesta myönsi⁵⁾ Rahatoimikamari talonomistaja K. H. Waldénille luvan laskea tontistaan N:o 7 Waasankadun varrella korttelissa N:o 359 tontin likavesijohdon poikki Fredriksberginkadun sen alla olevaan pääkanavaan.

Lokavesijohto Fredriksberginkadun alle.

Rakennusmestari O. E. Lundin tekemään anomukseen saada laskea yhteisen vesijohtoputken kaupungin pääputkesta Huvilakadun alla anojan taloihin N:ot 9 ja 11 saman kadun varrella Rahatoimikamari suostui⁶⁾.

Yhteinen vesijohtoputki taloihin N:ot 9 ja 11 Huvilakadun varrella.

Samoin myönnettiin⁷⁾ asunto-osakeyhtiö Aumalle lupa laskea taloihin N:ot 3 ja 5 saman kadun varrella yhteinen vesijohtoputki.

Yhteinen vesijohtoputki taloihin N:ot 3 ja 5 saman kadun varrella.

¹⁾ Rhkn pöytäk. toukok. 10 p. § 1. — ²⁾ S:n s:n kesäk. 20 p. § 29. — ³⁾ S:n s:n syysk. 19 p. § 30. — ⁴⁾ S:n s:n lokak. 10 p. § 17. — ⁵⁾ S:n s:n maalisk. 14 p. § 24. — ⁶⁾ S:n s:n huhtik. 11 p. § 41. — ⁷⁾ S:n s:n heinäk. 20 p. § 18.

Jalkakäytävä
Fredrikintorin
istutukseen.

Tehdystä anomuksesta ja hankittuaan Puutarhalautakunnan lausunnon myönsi ¹⁾ Rahatoimikamari kiinteistöosakeyhtiö Omalle luvan käytettäväksi laittaa jalkakäytävän Fredrikintorin varrella olevaan istutukseen pitkin yhtiön taloon N:o 18 Fredrikinkadun varrella kuuluvaa seinää.

Vaihderaide
Sörnäisten
Rantatiellä.

Rakennus- ja Satamakonttorien puollosta ja näitten ehdottamalla ehdoilla myönsi ²⁾ Rahatoimikamari luvan Suomen Kiviteollisuusosakeyhtiölle vaihderaitteen laskemiseen Sörnäisten Rantatiellä olevasta rautatieraitteesta yhtiön tonttiin N:o 2 Suvilahdenkadun varrella.

Rautatieraitteen
pidentäminen
Katajanokalla.

Rautatiehallituksen tekemän anomuksen luvasta rautatieraitteen pidentämiseen Katajanokalla poikki tontin N:o 150 Rahatoimikamari lykkäsi ³⁾ Satamarakennustoimikuntaan, mutta lausuntoa ei saatu vuoden kuluessa.

Sivuraiteet Ha-
kaniemen to-
rilla ja Sörnäis-
ten Rantatiellä.

Sittenkun Rahatoimikamari kirjelmässä tammikuun 24 päivältä oli ilmoittanut, että Rautatiehallituksen vaatimat sivuraiteet Hakaniemen torilla ja Sörnäisten Rantatiellä oli loppupuoliskolla edellistä vuotta laskettu ja liikennettä varten luovutettu sekä anonut, että Valtionrautatiet katselmuksen toimitettua ottaisivat mainitut raiteet haltuunsa ja liittäisivät ne Valtion rautateihin, ilmoitti Rautatiehallitus kirjelmässä Rahatoimikamarille ⁴⁾ elokuun 2 päivältä, että Hallitus oli päättänyt ottaa huostaansa mainitut raiteet.

Rautatieraide
Ruoholahden
täytteellä.

Kalkki- ja muurisavitehdasosakeyhtiön tekemästä anomuksesta myönsi ⁵⁾ Rahatoimikamari erinäisillä Satamakonttorin ehdottamilla ehdoilla sanotulle osakeyhtiölle oikeuden laskea Ruoholahden täytteelle raiteet.

Soittolava Kai-
saniemeen.

Tehdystä anomuksesta myönsi ⁶⁾ Rahatoimikamari kesäkuun 6—9 päivinä pidettävän ruotsalaisen soittojuhlan toimikunnalle luvan pysyttää soittolavan pienelle urheilukentälle Kaisaniemessä.

Paikka Vapaa-
ehtoisen Palo-
kunnan vene-
vajaa varten.

Tehdystä anomuksesta myönsi ⁷⁾ Rahatoimikamari Vapaaehtoiselle Palokunnalle oikeuden toistaiseksi käyttää venevajan rakentamiseen osaa Kaisaniemen lahden rannasta länsipuolella Soutuklubin siellä olevaa paviljonkia.

¹⁾ Rhkn pöytäk. kesäk. 27 p. § 41. — ²⁾ S:n s:n toukok. 23 p. § 32. — ³⁾ S:n s:n heinäk. 4 p. § 5. — ⁴⁾ S:n s:n elok. 8 p. § 25. — ⁵⁾ S:n s:n huhtik. 25 p. § 46. — ⁶⁾ S:n s:n toukok. 2 p. § 48. — ⁷⁾ S:n s:n maalisk. 14 p. § 23.

Helsingin satamatyömiesten osuuskunnan anomuksesta myönsi ¹⁾ Työkalusuojus Katajanokalle. Rahatoimikamari sanotulle osuuskunnalle oikeuden laittaa erinäisillä ehdoilla Katajanokalle Rahapajan alapuolella olevalle avoimelle paikalle suojuksen työkalujen säilyttämistä varten.

Sittenkun Urheiluseura »Unitas» oli Kamarilta anonut lupaa saada Pukeutumispaviljonki Kaisaniemeen rakentaa pukeutumispaviljongin ja Puutarhalautakunta anomuksesta antanut vaaditun lausunnon, suostui ²⁾ Kamari erinäisillä ehdoilla siihen.

Erinäisten kaupungin urheiluseurain esityksestä päätti ³⁾ Rahatoimikamari sallia sanottujen yhdistysten pystyttää kuusi kappaletta n. s. lux-lamppuja Kaisaniemen urheilukenttään valaisemista varten.

»Normaaliaika»-osakeyhtiön kanssa teki Rahatoimikamari sopimuksen kolmen Pakkahuoneeseen, Katoliseen kirkkoon ja Kasarmitorin kauppahalliin asetettavan normaalikellon hoidosta, suorittaen korvausta ensimmäisestä 150, toisesta 120 ja kolmannelta 120 markkaa vuosittain ⁴⁾.

Merikapteeni Wilhelm Roosin Rahatoimikamarille tekemään anomukseen saada kaupungille kuuluvalta Saukkosaarelta kuljettaa kiveä Kamari suostui ⁵⁾.

Erinäisten Rakatoimikamarille tehtyjen valitusten johdosta antoi ⁶⁾ Kamari Rakennuskonttorille toimeksi poistaa Fredrikintorin istutusten vieressä olevan mukavuuslaitoksen sekä siirtää sen toiseen sopivaan paikkaan.

Asianomaisten tontinomistajain anomuksesta päätti Rahatoimikamari, että kaupunki ottaisi huolekseen seuraavien tonttien omistajille kuuluvan kadunpuhtaanapidon, nimittäin tonttien N:ot 18, 22 ja 24 I. Viertotien varrella ⁷⁾ 625 markan suuruudesta korvauksesta vuodessa, tonttien N:ot 15 ja 17 sanotun Viertotien varrella ⁸⁾ 400 markan suuruudesta vuotuisesta korvauksesta, tontin N:o 27 ⁹⁾ samoin sanotun Viertotien varrella 200 markan suuruudesta korvauksesta, tontin N:o 57 Fredrikinkadun varrella ¹⁰⁾ 160 markan suuruudesta korvauksesta sekä tšekäläiselle Roomalais-katoliselle kirkolle ¹¹⁾ kuuluvat katuosuudet

¹⁾ Rhkn pöytäk. helmik. 14 p. § 3. — ²⁾ S:n s:n toukok. 10 p. § 33. — ³⁾ S:n s:n lokak. 24 p. § 51. — ⁴⁾ S:n s:n lokak. 3 p. § 60. — ⁵⁾ S:n s:n heinäk. 4 p. § 27. — ⁶⁾ S:n s:n kesäk. 20 p. § 16. — ⁷⁾ S:n s:n marrask. 14 p. § 16. — ⁸⁾ S:n s:n jouluk. 12 § 14. — ⁹⁾ S:n s:n jouluk. 12 p. § 15. — ¹⁰⁾ S:n s:n marrask. 28 p. § 17. — ¹¹⁾ S:n s:n maalisk. 14 p. § 48.

540 markan suuruisesta vuotuisesta korvauksesta, joihin korvausmääriin eivät kuuluisi kustannukset lumen vedättämisestä ja jään hakaamisesta, mitkä työt suoritettaisiin erityisesti laadittujen laskujen mukaan.

Korjaustyöt talossa N:o 5 Antinkadun varrella.

Sittenkun talojenhoitaja oli Rahatoimikamarille ilmoittanut erinäisten korjaustöitten olevan tarpeen kaupungin talossa N:o 5 Antinkadun varrella, jätti ¹⁾ Kamari Rakennuskonttorin toimeksi suorittaa sanotut työt, joista kustannus, arviolta 2,500 markkaa, suoritettaisiin talon vuokratuloista.

Korjaustyöt talossa N:o 9 Vuorimiehenkadun varrella.

Samallinen tehtävä ²⁾ annettiin Rakennuskonttorille kaupungin taloon nähden N:o 9 Vuorimiehenkadun varrella ja oli kustannus tästä työstä, arviolta 1,000 markkaa, suoritettava samalla tavoin kuin edellämainitun talon korjaustöistä.

Lupa teatterirakennuksen säilyttämiseen n. s. Arkadian tontilla.

Maistraatin kehottamana antamaan lausunnon Suomalaisen Teatterihuoneosakeyhtiön tekemästä anomuksesta saada yhä edelleen n. s. Arkadian tontilla säilyttää omistamansa teatterirakennuksen antoi ³⁾ Rahatoimikamari sellaisen lausunnon, jossa Kamari puolsi suostumista anomukseen ehdolla, että rakennus poistettaisiin ennen maaliskuun 1 päivää 1908.

Peruutettu oikeus lunastaa lisäalue tonttiin N:o 16 Lapinlahdenkadun varrella.

Koska tehtailija Valdemar Krause, joka aikaisemmin oli Valtuustolta saanut oikeuden ⁴⁾ lunastaa omistamansa tontin N:o 16 takana Lapinlahdenkadun varrella olevan alueen nyttemmin oli luovuttanut pesänsä vararikkoon, aikaisemmin käyttämättä hyväkseen hänelle siten myönnettyä lunastusoikeutta, päätti ⁵⁾ Kamari antaa kysymyksen mainitun alueen myynnistä raueta.

Annettu kauppakirja tontista N:o 2 korttelissa N:o 492.

Sittenkun Rahatoimikamari Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivältä oli saanut tiedon siitä, että muutettu kaupunginuasemakaava oli vahvistettu korttelia N:o 492 varten ⁶⁾, päätti ⁷⁾ Kamari Helsingin Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiölle antaa kauppakirjan tontista N:o 2 sanotussa korttelissa, joka tontti Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 14 päivältä 1904 piti mainitulle osakeyhtiölle myytämän.

Tontin N:o 2 Tehtaankadun varrella korttelissa N:o 136 ehdotettu toisinjärjestely.

Sittenkun Maistraatti oli velvoittanut Katolilaisen seurakunnan, joka hallitsi tonttia N:o 2 Tehtaankadun varrella korttelissa N:o 136,

¹⁾ Rhkn pöytäk. heinäk. 4 p. § 28. — ²⁾ S:n s:n elok. 29 p. § 9. — ³⁾ S:n s:n elok. 15 p. § 8. — ⁴⁾ Kts 1906 vuod. kert. siv. I 31. — ⁵⁾ Rhkn pöytäk. kesäk. 25 p. § 33. — ⁶⁾ Kts edellä siv. 4. — ⁷⁾ Rhkn pöytäk. elok. 15 p. § 9.

millä tontilla seurakunnan kirkko sijaitsee kesällä 1907, uudesti rakentamaan tonttia ympäröivän aitauksen, oli Rakennuskonttorin geodeetti mainitun seurakunnan kirkkoherran anomuksesta toimittanut sanotun tontin mittauksen ja tällöin huomannut, että tontin kaakkoinen kulma ulottui niin kauaksi Kaivopuistosta tulevalle Isolle Lehtokujalle, että sen leveys oli ainoastaan 12,8 metriä. Tämän johdosta esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Maistraatille, että kyseessäoleva tontti muodosteltaisiin Kamarin kirjelmään liitetyn karttaluonnoksen mukaan.

Sittenkun osuuskunta Elanto oli Rahatoimikamarille tehnyt esityksen siitä, että itäpuolella osuuskunnan omistamaa tehdaskorttelia N:o 289 Sörnäisten Rantatien varrella olevat varastopaikat poistettaisiin, myönsi ²⁾ Rahatoimikamari, hyljäten anomuksen muussa suhteessa, anojalle luvan laittaa pitkin korttelin itäistä sivua 10 metrin levyisen ajotien.

Tie pitkin tehdaskorttelia
N:o 289.

Vankeinhoitohallituksen kirjelmällä joulukuun 31 päivältä 1906 ilmoitettiin ³⁾ Rahatoimikamarille tiedoksi, että Hallitus oli katsonut kohtuulliseksi suostua Kamarin kirjelmässä 8 päivältä edellä kulunutta marraskuuta tekemään anomukseen luvasta kaupungille pitentää Helsingin kuritushuoneen alueelle Hermannin läpi kulkevaa Vuorikatua noin 20 metrin pituudelta ja siten yhdistää sanotun kadun sekä poikki kuritushuoneen alueen Sörnäisten panimosta I. Viertotiehen kulkevaan tiehen että myös kuritushuoneen tiehen.

Tie poikki Sörnäisten kuritushuoneen alueen.

Sattuneesta syystä päätti ⁴⁾ Rahatoimikamari kehottaa asianomaisia vuokratonttien omistajia Kalliossa ennen vuoden 1907 loppua lunastamaan hallitsemansa tontit sekä tonttien arvioimista varten ilmoittautumaan Rahatoimikamariin ennen heinäkuun 1 päivää. Erinäisten vuokraajain tekemän anomuksen mainitun päätöksen peruuttamisesta Kamari hylkäsi ⁵⁾.

Toimenpiteitä Kallion vuokratonttien lunastamista varten.

Kokouksessa tammikuun 17 päivänä päätti Rahatoimikamari, että niitä vuokraajia huvila-alueella N:o 26, Eko, joitten vuokraoikeus oli loppunut vuonna 1906, kehoitettaisiin, elleivät he lunastaisi tonttejansa tai tekisi uutta vuokrasopimusta kaupungin kanssa, siirtämään pois ennen heinäkuun 1 päivää 1907 sanotulla alueella olevat rakennuksensa.

Vuokraoikeuksia Ekon alueella N:o 26 koskevia toimenpiteitä.

¹⁾ Rhkn pöytäk. kesäk. 6 § 33 (s:n kirj. N:o 203 s. p.). — ²⁾ S:n pöytäk. helmik. 21 p. § 37. — ³⁾ S:n s:n helmik. 7 p. § 18. — ⁴⁾ S:n s:n maalisk. 7 p. § 29. — ⁵⁾ S:n s:n kesäk. 20 p. § 20.

Lupa koneelli-
seen tutkimuk-
seen sähkörai-
tiotietä varten
Huopalahteen.

Talli neljättä
poliisipiiriä
varten.

Yleiset työt.

Rakennuskont-
tori.

Tehdystä anomuksesta myönsi ¹⁾ Rahatoimikamari Osakeyhtiölle M. G. Stenius luvan toimittaa koneellisen tutkimuksen vastaisen sähköraitiotien rakentamista varten kaupungista Huopalahteen.

Kaupungin v. t. poliisimestarin esityksestä antoi ²⁾ Rahatoimikamari talojenhoitajalle toimeksi vuokrata talosta N:o 1 a korttelissa N:o 2 Hermannissa neljännen poliisipiirin tarpeisiin tallin ynnä vaunu-
vajan 30 markan suuruisesta kuukautisesta vuokramäärästä.

Selonteoksi vuoden kuluessa toimitetuista yleisistä töistä otetaan tähän seuraava Rakennuskonttorin toiminnastaan antama kertomus:

Rahatoimikamarin tekemän esityksen mukaisesti vahvisti Valtuusto toukokuun 14 päivänä 1907 sekä uuden menosäännön Rakennuskonttorille että myös sellaisen muutoksen Konttorin ohjesääntöön, jonka nojalla muun muassa henkilökuntaan tulisi lisäksi Konttoriin vakinaisesti otettu arkkitehti.

Sittenkun tämä uusi toimi oli julistettu avoimeksi ja sitä oli hakenut kaksi arkkitehtiä, valittiin näistä arkkitehti Karl Hård af Segerstad tähän toimeen, johon hän sittemmin astui joulukuun 1 päivänä 1907.

Ylimääräisten insinöörien ja piirustaja-apulaisten palkkaamiseen kului Smk. 7,501: 40 tarkoitukseen osotetusta määrärahasta Smk. 8,000: —.

Kustannukset »metsänhoitaja-apulaisista ja metsänviljelyksestä» nousivat Smk:aan 2,811: 50; määräraha oli Smk: 1,500: —.

»Aineksien ja apuripäivätöitten» määrärahan Smk:n 10,000: — yli käytettiin Smk. 2,927: 17.

Samoin käytettiin Rakennuskonttorin »kuluja» varten möynnetyn määrärahan yli Smk, 497: 61.

Rakennukset
ja tilukset.

Rakennuskonttorin vuoden kuluessa suorittamia töitä varten kaupungin rakennuksissa olivat useimmat määrarahat riittämättömiä, riippuen tämä siitä, että työpalkkoja vuoden kuluessa korotettiin erinäisistä syistä 10 jopa 20 %:lla, jota korotusta ei oltu voitu aavistaa kustannusarvioita tehtäessä.

Niinpä käytettiin rakennusten ja tilusten »sekalaisia korjauksia» varten möynnetyn määrärahan yli Smk. 3,022: 05, mutta oli tähän

¹⁾ Rhkn pöytäk. marrask. 21 p. § 50. — ²⁾ S:n s:n toukuk. 2 § 17.

osaltaan syynä myös se, että erinäisiä ylimääräisiä töitä täytyi kustannusehdotuksen lisäksi suorittaa. Siten esim. huomattiin korjattaessa Vanhankaupungin myllyä, että turbiiniakselien laakeripoksit olivat kuluneet, jonka vuoksi täytyi hankkia uudet, varustaa toinen turbiini uudella akselilla ja kaksi muuta turbiiniakselia uudelleen sorvata. Muista odottamattomista töistä tulee mainita Raatihuoneen vesikaton korjaus, Seurahuoneen pihamaan asfalteeraus, mihin oli syntynyt useita suuria kuoppia, ynnä myös aitauksen korjaus viimemainitussa talossa.

Kustannukset »lumenvedättämisestä y. m. kaupungin taloista» tekivät Smk. 4,876: 71; määräraha oli Smk. 4,300: - .

»Hesperian puistossa olevan entisen kansakoulurakennuksen ulkopuolinen korjaus ja maalaus ynnä siihen kuuluvan ulkokuoneen uudelleen rakentaminen» suoritettiin jotensakin tasan niihin lasketuilla kustannuksilla.

»Erinäisiä korjauksia varten Pohjoisessa ja Eteläisessä Palotornissa ynnä paloasemia varten» myönnetyn määrärahan Smk:n 8,200: — yli käytettiin Smk. 2,029: 36, riippuen pääasiallisesti siitä että useat kustannusarviossa esiintymättömät tulisijat täytyi osaksi korjata, osaksi kokonansa uudelleen muurata.

Kustannukset »erinäisistä Poliisilaitoksen käytettävissä olevien huoneustojen korjauksista» nousivat Smk. 2,298: 59 suuremmiksi kuin tarkoitukseen myönnetty määräraha Smk. 4,700: — sen johdosta, että Rakennuskonttori vuoden kuluessa sai tehtäväkseen suorittaa erinäisiä laajoja korjaustöitä etenkin Eerikinkadun poliisiasemalla, missä kaksi koppia laitettiin huoneeksi miehistöä varten, sekä myös hankkia 100 kpl. uusia sänkyjä poliisin tarpeisiin.

»Erinäisiä korjauksia varten Marian sairaalassa myönnetyn määrärahan Smk:n 20,000: — yli käytettiin Smk. 1,129: 61.

»Tarkastuspaviljongin korjauksesta» oli kustannus Smk. 2,892: 41; laskettu oli Smk. 2,500: —.

Määräraha »erinäisiä korjauksia varten Katajanokan Tulli- ja Pakkahuoneessa» oli Smk. 6,200: —, mutta sen johdosta, että ulkopuolinen vesikatto monesta kohden ilmestyneen vuodon vuoksi täytyi uudistaa, käytettiin määrärahan yli Smk. 2,817: 48.

Määrärahat »erinäisiä korjauksia varten Kansankirjastossa» sekä »korjauksia varten kaupungin talossa Vuorimiehenkatu N:o 9» olivat

edelliseen tarkoitukseen Smk. 6,000: — ja jälkimäiseen Smk. 2,170: —, mitkä määrät myös riittivät ehdotettujen korjausten kustantamiseen.

»Erinäisiä korjauksia varten Makasiinirannan tavarasuojuksessa» oli osotettu Smk. 5,000: — mutta koska sanotut makasiinit koko kesän olivat käytettyinä, ei lattiaa voitu laskea sementillä, jonka vuoksi säästö määrärahaista siirrettiin vuoteen 1908.

Menoarvioon oli otettu Smk:n 7,000: — suuruinen määräraha kahden pesutuvan rakentamista varten, joista toinen piti sijoitettaman Kyläsaaren rantaan ja toinen Humallahden rantaan. Työn tultua suoritetuksi nousivat kustannukset näistä pesutuvista kuitenkin Sm:kaan 7,355: 24.

»Uuden poliisiaseman rakentamistyöt tontilla N:o 5 Pengerkadun varrella» eivät tulleet vuoden kuluessa loppuun suoritetuiksi, jonka vuoksi määräraha siirrettiin vuoteen 1908.

Määräraha »Kallion uutta kansakoulutaloa varten» siirrettiin samoin vuoteen 1908, koska mitään töitä sanotussa rakennuksessa ei vuoden kuluessa oltu aloitettu.

»Kansakoulutalo Tehtaankadun N:oissa 15—17» ei ollut vuoden lopussa tullut aivan valmiiksi, jonka vuoksi säästö sanotusta määrärahaista myös siirrettiin vuoteen 1908.

Kunnan työväenasunnoista, jotka rakennettiin erityisen rakennustoimikunnan valvonnan alla, aloitettiin Fjelldaliin aioittuja rakentaa vuoden edellisellä puoliskolla. Silloin suoritettiin kaikki perustus- ja kivijalkatyöt ynnä myös muuraustyö asuinrakennuksessa, kun sitä vastoin puurakennustyöt alkoivat syksyllä ja vain osittain tulivat suoritetuiksi ennen vuoden loppua, jonka vuoksi määräraha siirrettiin vuoteen 1908.

Kadut ja yleiset paikat.

»Sekalaisia korjauksia varten arviolta myönnetyn määrärahan Smk:n 12,000: — yli käytettiin Smk. 5,294: 34, koska odottamaton määrä kaupungin katuosuuksia, jotka Maistraatin toimittamissa katukatselmuksissa huomattiin puutteelliseksi, täytyi kokonansa uudelleen laskea.

Priima noppakivillä asfalttiin laskettiin vuoden kuluessa seuraavat kaupungille kuuluvat katuosuudet: E. Esplanaadinkatu Korkeavuorenkadun ja Länsi-Rannan välillä, määräraha Smk. 24,400: —, kustannus Smk. 24,716: 44; ajotie koillisesta lounaaseen poikki Kasarmin-torin, määräraha Smk. 21,500: —, kustannus Smk. 21,317: —; L. Heikin-

katu Vladimirin- ja Simonkatujen välillä, määräraha Smk. 16,900: —, kustannus Smk. 16,861: 01; Aleksanterinkadun jatko L. ja I. Heikin- kadun välillä, määräraha Smk. 4,600: — kustannus Smk. 4,481: 06.

Määrärahasta Smk. 8,000: — »erinäisten pitkin kaupungin katu- osuuksia kulkevain suoja-aitain uusimista ja korjaamista» varten käytettiin vuoden kuluessa Smk. 7,572: 03.

Hietalahdentorin itäinen neljännes laskettiin mukulakivillä Smk:n 3,287: 04 suuruisella kustannuksella. Määräraha tätä varten oli Smk. 3,500: —.

Kun kustannusarvio »Säästöpankinrannan tasottamista» varten laadittiin, edellytettiin että ulkopuolisen rantamuurin perustukseksi voitaisiin panna paalut. Kuitenkin havaittiin työtä suoritettaessa sen kiinteän kalliopohjan, johon paalut kiinnitettäisiin, osaksi olevan niin viettävän että siihen kiinnitetty paaluperustus ei voinut tulla täysin luotettavaksi, jonka vuoksi se monessa kohden pitkin rantaa täytyi korvata peittävästä maakerroksesta puhdistettuun ja sittemmin por- taittain louhittuun kallioon kiinnitetyillä laskuarkuilla. Tämän johdosta käytettiin määrärahan Smk:n 53,500: — yli Smk 2,948: 03.

Sen vuoksi että Helsinginkadun tasottamiseen pitkin tontteja N:ot 3 ja 5 tarvittavaa täytettä ei saatu, kuten oli odotettu, läheisistä rakennuspaikosta, vaan täytyi vedättää kaukana olevista hiekkapai- koista, käytettiin määrärahan Smk:n 11,400: — yli Smk. 1,411: 94.

Kustannukset »Harjukadun tasottamisesta Waasan- ja Helsingin- katujen välillä nousivat Smk:aan 11,270: 65; osotettu oli siihen Smk. 10,900: —.

Itäisen Viertotien laajentaminen pitkin kortteleja N:ot 288 ja 250 suoritettiin vuoden kuluessa Smk:aan 26,198: 56 suuruisella kustannuk- sella; tarkoitukseen osotettu määräraha oli Smk. 24,800: —.

Tasottamiskustannukset »teistä itäpuolella korttelia N:o 250» oli- vat Smk. 1,851: 57 suuremmat kun määräraha, Smk. 15,000: —, siitä syystä että tasottamista täytyi ulottaa kauemmas kuin oli laskettu siten valmistaakseen liikennetietä eräisiin vuoden kuluessa myytyihin sanottujen teitten varrella oleviin tontteihin.

Kustannukset »Kristinankadun tasottamisesta Waasan- ja Por- voonkatujen välillä» nousivat Smk:aan 30,849: 52. Määräraha oli Smk. 30,600: —.

»Waasankadun tasottamisesta Stuuren- ja Kristinankatujen välillä» nousivat kustannukset Smk:aan 2,672: 54; laskettu oli Smk. 1,800: —.

Kustannukset »Stuurekadun tasottamisesta Waasan- ja Kristinankatujen välillä nousivat Smk:aan 17,718: 32; määräraha oli Smk 17,000 —.

»Nordenskjöldinkadun tasottamista varten Hietaniemenkadusta Ilmarisenkatuun sekä puoleen leveyteensä viimemainitun ja Arkadiakadun välillä» myönnetyn määrärahan Smk:n 26,000: — yli käytettiin Smk. 2,560: 19 sen vuoksi, että sanottua katua Ilmarisen- ja Arkadiakatujen välillä tasotettiin leveämmältä kuin puoleen leveyteensä saadakseen täytettä Hietaniemenkatuun, jonka kautta vuorenporausmäärä lisääntyi noin 300 kuutiometrillä.

Määrärahasta Smk. 29,600: — »Hietaniemenkadun tasottamista varten Runebergin- ja Nordenskjöldinkatujen välillä» syntyi Smk:n 341: 99 suuruinen säästö.

»Arkadiakadun tasottaminen Runebergin- ja Nordenskjöldinkatujen välillä» suoritettiin jokseenkin tasan lasketulla kustannuksella Smk. 21,900: —.

Tasotustyöt Runeberginkadulla, Pohjois-Rautatien- ja Arkadiakatujen välillä eivät tulleet vuoden kuluessa aivan valmiiksi, jonka vuoksi säästö määrärahasta siirrettiin vuoteen 1908.

Kustannukset »Pohjois-Rautatienkadun tasottamisesta Runebergin- ja Fredrikinkatujen välillä» olivat Smk 1,242: 22 suuremmat kuin määräraha Smk 9,000: —, riippuen siitä että tukimuuria kadun ja viereisen Satamaradanleikkauksen välillä ei voitu suorittaa kustannusarviossa lasketulla kustannuksella.

»Fredriksberginkadun tasottaminen Harju- ja Pengerkatujen välillä pitkin korttelia N:o 359» suoritettiin lasketulla kustannuksella Smk:lla 58,300: —.

»Punanotkon poikki kulkevan Laivurinrinteen osan tasotus» vaati Smk:n 14,623: 44 suuruisen kustannuksen; laskettu oli Smk. 14,300: —.

Kustannusehdotusta tehtäessä »Koulutorin tasottamista» varten oli louhimissyvyys laskettu 0,30 metriksi valmiin pinnan alle, mutta koska sanotulle torille laitettaisiin istutuksia seuraavina vuosina ja tämä pakotti poistamaan kalliota syvemmältä, täytyi louhimissyvyyttä lisätä 0,50 metrillä, jotenka kalliomäärä lisääntyi kustannusehdotuksessa

arvioitua suuremmaksi, minkä vuoksi määrärahan Smk:n 23,000: — yli käytettiin tämän johdosta Smk. 1,772: 62, jonka summan oikeastaan olisi pitänyt rasittaa määrärahaa mainittua istutusta varten.

Määrärahan Smk. 17,000: — yli »Merimiehenkadun tasottamista varten Fredrikin- ja Yrjönkatujen välillä» käytettiin Smk. 1,048: 60.

»Fredrikinkadun tasottaminen Kampin- ja Pohjois-Rautatienkatujen välillä» vaati Smk. 419: 73 yli määrärahan Smk:n 15,500: —.

Tasotettaessa Tehtaan- ja Kapteeninkatujen rajoittamaa avonaista paikkaa 7:nessä kaupunginosassa, oli tarpeellista pitkin paikan koillista puolta laittaa tukimuureja valmistaakseen tilaa vastaisille puistutuksille, mikä istutuksen aiheuttaman syvemmän kallionlouhimisen ohella muissa paikoin puistoa vaikutti että määrärahan yli käytettiin Smk. 1,929: 79.

Suunniteltua rautatierataa poikki korttelin N:o 150 Katajanokalla ei Valtuuston antaman kiellon johdosta laitettu, jonka vuoksi määräraha siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kaupungille kuuluvien katuosuuksien makadamiseeraus Kallion 2:lla linjalla suoritettiin osotetulla määrärahalla Smk:lla 16,300: —.

Kustannus »Itäisen Papinkadun tasottamisesta puoleen leveyteensä» tuli Smk. 1,241: 20 suuremmaksi kuin määräraha Smk. 6,000: —.

»Pengerkadun toisen puolen tasottamista varten pitkin korttelia N:o 5» myönnetyn määrärahan Smk:n 4,050: — yli käytettiin Smk. 405: 39.

Samoin käytettiin »Kaikukujan tasottamista varten I. Viertotien ja Pengerkadun välillä» myönnetyn määrärahan yli Smk. 398: 38.

Kiviportaat Vuorimiehenkadun päästä Laivurinkatuun laitettiin osotetulla määrärahalla Smk:lla 2,100: —.

»Sörnäisten Rantatien kaupungille kuuluvan osuuden laskeminen mukulakivillä Hakaniementorin ja Haapaniemenkadun välillä» ynnä myös »Rahapajanrannan vaihderaide» suoritettiin loppuun edelliseltä vuodelta siirretyillä määrärahoilla.

»Kanavain sekalaista kunnossapitoa» varten osotettu määräraha Smk 15,000: — näyttäytyi riittämättömäksi, kustannukset kun nousivat Smk:aan 23,087: 05.

»Täydennystöihin» käytettiin Smk 2,987: 55 myönnetyistä Smk:sta 3,000: —.

Kanavat ja
viemärit.

Uusia viemärikanavia laskettiin seuraavien katujen alle: Harjukatu osote-N:osta 3 Helsinginkatuun, määräraha Smk 2,900: —, kustannus Smk 3,426: 51; Säästöpankinrinne osote-N:osta 4 Saariniemenkatuun, määräraha Smk 4,400: —, kustannus Smk 4,342: 10; Kristinankatu osote-N:osta 26 Waasankatuun, määräraha Smk 10,000: —, kustannus Smk 10,192: 35; Sturenkatu osote-N:osta 4 Kristinankatuun, määräraha Smk 1,500: —, kustannus Smk 1,420: 20; Nordenskjöldinkatu Arkadiankadusta kanavaan poikki Uuden hautausmaan, määräraha Smk 11,300: —, kustannus Smk 11,101: 97; Hietaniemenkatu osote-N:osta 3 Nordenskjöldinkatuun, määräraha Smk 5,700: —, kustannus Smk 5,853: 45; Arkadiankatu Runebergin- ja Nordenskjöldinkatujen välillä, määräraha Smk 10,300: —, kustannus Smk 10,197: 49; Runeberginkatu osote-N:osta 6 Arkadiankatuun, määräraha Smk 6,900: —, kustannus Smk 6,799: 30; kujat yhdistetyissä kortteleissa N:ot 412 ja 419, määräraha Smk 9,300: —, kustannus Smk 9,163: 02; Fredriksberginkatu osote-N:osta 4 kanavaan Harjukadun alla, määräraha Smk 6,050: —, kustannus Smk 5,848: 68; Käenkuja osote-N:osta 3 likaviemäriin I. Viertotien alle, määräraha Smk 1,450: —, kustannus Smk 1,442: 27; Käsityöläisenkatu Hermannissa I, määräraha Smk 8,300: —, kustannus Smk 8,362: 23; Mauritsinkatu Hermannissa II, määräraha Smk 6,600: —, kustannus Smk 7,199: 29.

Rautatien alla olevan kanavan uudesti laskemista varten Kaisaniemeen asti oli edelliseltä vuodelta siirrettynä Smk 16,031: 83, minkä summan yli kuitenkin työtä suoritettaessa oli käytetty Smk 3,529: 74 pääasiallisesti sen vuoksi, että uudestilaskemistyö täytyi ulottaa pitemmälle kanavassa kuin mitä valmistavissa tutkimuksissa oli voitu saada selville.

Tiet. »Sekalaisista teitten korjauksista» nousivat kustannukset Smk:aan 10,936: 94; osotettu oli Smk 10,000: —.

»Tien makadamiseeraus Helsingin viereisen Kuritushuoneen alueen poikki» suoritettiin lasketulla kustannuksella Smk:illa 7,800: —.

Viertotiet. Viertoteitten »sekalaisista korjauksista» nousi kustannus Smk:aan 16,035: 58, määrärahan ollessa Smk 15,000: —.

Kustannus »Vanhankaupungin sillan kaupungille kuuluvan osuuden sillankannen uudistuksesta» oli Smk 338: 85 suurempi kuin määräraha Smk 2,000: —.

»Sekalaisia korjauksia» varten arviolta myönnetty määrärahan Satamat.
Smk 15,000: — yli käytettiin Smk 14,045: 06.

Kokonaismenot jakaantuvat seuraaviin yksityiseriin:

Laiturit	Smk	4,511: 03
Sillat	»	9,845: 87
Pojit	»	871: 85
Nostokone	»	44: 82
Väliaikaiset laiturit ..	»	3,439: 31
Tihtaalit	»	61: —
Satamat	»	1,292: 78
Täytetyöt	»	7,876: 73
Sekalaista	»	1,105: 76
		Smk 29,045: 06

Kuten tästä näkyy tulevat suurimmat menot siltojen, väliaikaisten laiturien ja täytetöitten osalle, joista etenkin menoerä viimeainitusta työstä on yksinomaan riippuvainen yksityisestä rakennustoimesta ja siten miltei mahdoton edeltäpäin laskea. Kun kuitenkin sanottu kustannus vuonna 1907 nousi melkein puoleen laitureita y. m. varten myönnetystä määrärahadista ja kun sen lisäksi useinkin yleisiin siltoihin täytyi tehdä melkoisia, osaksi odottamattomia korjauksia, ei määrärahan ylimenoa voitu välttää.

Kustannukset »jälle vievistä silloista ja aitauksista pitkin rantoja ja jäärailoja» nousivat Smk:aan 8,609: 35; määräraha oli Smk 3,000: —. Syynä ylimenoon oli osittain se että vedennousu ja -lasku oli hyvin vaihtelevainen ja siteu teki välttämättömäksi usein laittaa uudestaan jälle vievät sillat, osaksi se että pitkät matkat jäärailoja täytyi useita kertoja panna aitaukseen, jotta jäällä liikkuvia henkilöitä ja ajoneuvoja siten ehkäistäisiin vaarasta joutua epäluotettaviin paikkoihin.

»Satamain mutausta» varten oli myönnetty Smk 20,000: —, mutta käytettiin siitä ainoastaan Smk 3,263: 87, koska mutauskonetta suurimman osan kesää käytettiin uusittaessa Katajanokan laituria, jonka vuoksi säästö siirrettiin seuraavaan vuoteen.

»Osittainen entisen kaatolaiturin uusiminen Katajanokan pohjoisessa rannassa» suoritettiin lasketulla kustannuksella Smk:lla 4,200: —.

»Määräraha Smk. 15,280: — Eteläsataman pohjoisen rantasivun laskemista varten sekunda noppakivillä» syntyi Smk:n 241:42 suuruinen säästö.

»Katajanokan laiturin uusimista» varten oli osotettu Smk. 235,000: — mutta ei tullut työ valmiiksi vuoden kuluessa, jonka vuoksi säästö siirrettiin vuoteen 1908.

Eteläsataman eteläisen rantasivun laiturikannen ja tukipylväitten osittainen korjaus suoritettiin lasketulla kustannuksella Smk. 2,400: —:

Kustannukset »Merisataman laiturin korjaamisesta» nousivat Smk:aan 4,979.69; laskettu oli Smk. 4,600: —.

»Sekalaiset laituriin korjaukset Sörnäisten satama-alueella» vaativat Smk:n 2,456:33 suuruisen lisäkustannuksen yli määrärahan Smk:n 14,800: —, koska revittäessä huomattiin että laitureja kannattavien arkkujen väliseinät olivat lahonneet, jota kustannusarviota laadittaessa ei oltu voitu aavistaa, sen vuoksi että arkkujen ulkoseinät olivat terveet.

»Uusi höyrypannu ruoppajaan hankittiin myönnettyllä määrärahalta.

Puhtaanapito-
laitos.

Kustannukset kaatopaikkain ja laituriin hoidosta nousivat Smk:aan 3,329:75, ollen Smk. 529:75 määrärahaa suuremmat.

Sen johdosta että yksityiset, makkien puhtaanapitoa hoitavat henkilöt olivat alkaneet öiseen aikaan kaataa lantaa pitkin kulku- ja viertoteitten varsia, täytyi ylimääräisiä vahteja vuoden kuluessa asettaa eri paikkoihin kaupunkia ehkäisemään mahdollisuuden mukaan sanottua ilkeävaltaisuutta. Tämä toimenpide aiheutti kuitenkin sen että Smk. 2,604:35 käytettiin »vahtien palkkaamiseen» myönnetyn määrärahan Smk:n 5,200: — yli.

Määrärahan yli »makkien ja käymäläin puhtaanapitoa» varten käytettiin Smk. 9,047:03 riippuen osaksi siitä että niitten hoitokustannukset keväällä puhjenneen lakon vuoksi nousivat Smk:lla 500: — kuunkautta kohti, osaksi siitä että sekä makkeja että käymälöitä täytyi kaupungissa ilmenneen lavantaudin takia erittäin huolellisesti hoitaa ja vähän väliä tyhjentää. Esimerkkinä niistä kalleista kustannuksista, jotka sanottu puhtaanapito tuotti, mainittakoon että kustannus yksistään desinfektioaineiden hankkimisesta nousi Smk:aan 1,322:72.

Määräraha »makkien ja käymäläin korjausta» varten syntyi Smk:n 241:09 suuruinen säästö.

»Kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien y. m. puhtaanapito» kulutti yli määrärahan Smk. 16,857:48 osaksi sen vuoksi että ajopalkkoja kuorma-ajurilakon loputtua täytyi korottaa, osaksi erittäin runsaan lumentulon takia talvella, sekä lopuksi siitä syystä että rikkojen kuljetuskustannus kaatopaikkain siirtämisen johdosta kauemaksi kaupungista oli tullut kalliimmaksi kuin aikaisemmin.

Kokonaiskustannus jakaantuu seuraaviin yksityiseriin:

Työnjohto.....	Smk.	5,117: 50
Työkalut.....	»	3,145: 54
Lakaiseminen.....	»	44,298: 82
Rikkain kuljetus.....	»	19,735: 83
Lumiauran ajo ja lumen kuljetus	»	30,716: 20
Hiekottaminen.....	»	8,842: 59
		<u>Yhteensä Smk. 111,857: 48</u>

Kustannus »kaupungin keskikatuojen ja viertoteitten kastelemisesta oli Smk. 2,325:02 suurempi kuin määräraha Smk. 10,000:—, riippuen siitä että hintaa hevospäivätöistä oli korotettu 70 pennistä 90 penniin tunnilta eli noin 30 %:lla.

»Vierito- ja ajoteitten puhtaanapito» kulutti yli määrärahan samasta syystä kuin mainittiin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapidosta.

Määräraha »Kaivopuiston viertoteitten puhtaanapitoa» varten käytettiin kokonansa tarkoitukseensa.

Kustannus »venesatamain y. m. puhtaanapidosta» kulutti yli määrärahan Smk. 455: 34.

Sitävastoin syntyi määräraha »jäitteen puhdistamista» varten pieni Smk:n 782:— suuruinen säästö.

»Työkalujen sekalainen osto ja korjaus» nousi Smk:aan 8,947: 20 määrärahan ollessa Smk. 7,000:— Työkalut.

»Pesulaiturien, halkomittojen, lyhtypylväitten y. m. hoidosta» nousi Sekalaista. kustannus »Smk:aan 14,659: 84, jakautuen seuraaviin yksityiseriin:

Pesulaiturit.....	Smk.	7,102: 32
Halkomitat.....	»	3,544: 61
Lyhtypylväät.....	»	1,675: 96
Hengenpelastuskalut.....	»	1,934: 47
Hermanni	»	254: 98
Sekalaista	»	147: 50
Yhteensä Smk.		14,659: 84

Kustannus »pesuhuoneitten sekalaisesta korjauksesta» nousi Smk:aan 4,308: 70 määrärahan ollessa Smk. 3,000: —.

Valtuuston
käyttövarat.

Erinäisten määräysten perustuksella suoritettiin seuraavat työt, joita varten määrärahat oli osotettu Valtuuston käyttövaroista:

	Kustannus.	Määräraha.
Vanhankaupungin myllyn korjaus	2,176: 04	2,200: —
Poliisikamarin ja vankihuoneen uudestirakentaminen.....	39,742: 71	30,000: —
Uusi mukavuuslaitos Kaivopuistoon	8,307: 69	6,700: —
Koleraparakin N:o 3 muutos.....	4,383: 29	7,900: —
Alppilan korjaus.....	10,403: 48	11,200: —
Hevosten osto.....	6,294: 50	6,294: 50
Hesperian sairashuoneen sisustaminen	11,743: 72	11,800: —
Kaivuhuoneen korjaus ja maalaus	1,691: 05	1,710: —
Lisärakennus Vaivaistalon sairaalaan.....	42,246: 17	36,000: —

Näistä töistä käytettiin Smk, 9,742: 71 yli määrärahan poliisikamariin ja vankihuoneen uudestirakentamista varten, koska osa vanhoista seinistä, jotka luultiin voitavan säilyttää, täytyi uudesti muurata, kellariholvia vahvistaa kannatuspalkeilla ja pilareilla sekä ulkopuolinen vesikatko kokonaan uudelleen laittaa.

Yli määrärahan Kaivopuiston uutta mukavuuslaitosta varten käytettiin Smk. 1,607: 69 siitä syystä että rakennuksen asema huomattavalla paikalla vaati laittamaan rakennuksen ulkoasuun koristeellisemaksi kuin oli laskettu.

Kustannus Vaivaistalon sairaalan lisärakennuksesta oli Smk. 6,246: 17 suurempi kuin määräraha eräitten työhön haitallisesti vaikuttavain asianhaaran vuoksi, joista ensi sijassa mainittakoon epäsuo-

tuisat pohjakerrokset ja siitä johtuneet perustuksen vahvistamiset rakennuksen vanhan osan alla ja joita asianhaaroja ei oltu voitu kustannusehdotuksessa ottaa huomioon.

Töistä, joita varten määrärahoja oli myönnetty edellisenä vuonna suoritettiin loppuun vuoden kuluessa:

Kansakoulutalo Töölönkadun varrella, määräraha Smk. 297,000: —: kustannus Smk. 299,649: 36.

Kasarmintorin kauppahallit, määräraha Smk. 200,000: —, kustannus Smk. 220,234: 29.

Siveyosaston entisen huoneuston muutos, määräraha Smk. 5,200: —, kustannus Smk. 4,491: 55 sekä

Kahdeksan rikkakärryn ja 100 rikkalaatikon osto, määräraha Smk. 5,800: —, kustannus Smk. 5,792: —.»

Kaupungin geodeetti on vuoden aikana suorittanut seuraavat Rakennuskonttorin ohjesäännön 5 §:ssä mainitut toimitukset, nimittäin: Kaupungin geodeetin toiminta.

130 tontinmittausta, 126 tontinarvioimista, 18 huvila- ja maakatselmusta, 82 kolmivuotiskatselmusta, 103 tarkastuskatselmusta, 9 lähtökatselmusta, 30 varastopaikan- ja kivenlouhimonkatselmusta, 12 rajanpaalutusta 6 punnitusta ja 73 kivenjalankatselmusta sekä antanut 20 mittakirjan kopioita, 4 todistusta ja tonttikirjan otetta sekä 25 tilus- ja varastopaikkakarttaa.

Kaupungin metsänviljelyksen valvontaa varten käytetty metsänhoitomies, metsänhoitaja J. E. Ekström, antoi toiminnastaan, vuonna 1907 seuraavan kertomuksen: Kaupungin metsien hoito.

Taimistossa on yhteensä 7,735 kappaletta taimia, jotka enimmäkseen ovat useampivuotisia lehtipuuntaimia, etenkin saarnia ja vaahteroita. Useampivuotisia havupuuntaimia on 2,070 kappaletta, enimmäkseen lehtikuusia. Kustannukset taimiston hoidosta y. m. ovat vuoden kuluessa nousseet Smk:aan 61: 41. Taimisto.

Uusia kylvöjä taimistossa ei ole tehty syystä, että sopivia viljelysaloja ei ole useampaan vuoteen ollut metsissä, jonka vuoksi istutukset ovat rajoittuneet yksityisten puitten istuttamiseen suurien teitten varsilla.

Apuharvennusta on toimitettu koivun- ja haavansekaisessa 30—40 vuoden ikäisessä havumetsässä Kottbyn tilan maalla noin 14 hehtaarin laajuisella alalla sekä Träskin tilalla männyn- ja lehtipuunsekai- Apuharvennus.

sessä 40—50 vuoden ikäisessä metsikössä noin 1,5 hehtaarin alalla. Kustannukset tästä sekä harvennuspuitten poiskuljettamisesta ovat nousseet yhteensä Smk:aan 1,218: 32. Kun käyttökelpoinen harvennuspuutavaran arvo nousee Smk:aan 772: 75, on korvaukseton työ-kustannus Smk. 445: 57.

Apuharvennuksesta saadun puun arvo tulee niin mitättömäksi syystä että harvennetut metsiköt olivat kovin tiheitä, jonka vuoksi harvennettaessa saatiin enimmäkseen hoikkia seipäitä ja keppiä sekä mitättömiä haapoja. Kustannuksia lisäsi vielä sekin että puut täytyi ensin koota läjiin sopiviin paikkoihin kuivamaan kesän kuluessa.

Metsänpurkaus.

Metsänpurkausta on toimitettu useissa paikoin Meilansin, Grejuk-sen ja Gumtähden mailla, etupäässä arvokkaissa metsissä ja näkyvillä paikolla ynnä myös erillään olevissa nuorissa metsiköissä, joista kustannukset nousivat Smk:aan 574: 87. Sitäpaitsi on tuulenkaatamain ja kuivien puitten y. m. hakkuu vaatinut Smk:n 79: 42 suuruisen kustannuksen ja niitten poiskuljetus Smk. 103: 90 eli yhteensä Smk. 183: 32, mutta kun siten saatujen tukkien ja halkojen arvo teki Smk. 443: —, on viimeksimainitusta työstä syntynyt Smk:aan 259: 68 suuruisen säästö.

Vartioiminen.

Koska asutus useimmilla alueilla, jotka ovat kaupungin metsien rajalla, melkoisesti on lisääntynyt viime vuosien kuluessa ja koska miltei kaikkialla on nuorta metsää, missä on sopivia joulukuusia, on vartioiminen sellaisilla paikoilla jo pari viikkoa ennen joulua pakottanut ottamaan suuren joukon ylimääräisiä metsänvartijoita, jotka ovat olleet liikkeellä yöt päivät. Kustannukset tästä ovatkin nousseet Smk:aan 481 59.

Yleiskatsaus metsänhoitoon y. m. menneisiin työ-kustannuksiin:

taimistoon	Smk.	61: 41
apuharvennuksen	»	702: 97
karsimiseen ja raivaukseen	»	574: 87
halkojen hakkuuseen y. m.	»	237: 92
ylimääräiseen vahdinpitoon	»	481: 59
kokoomiseen ja poiskuljettamiseen	»	460: 75
	<u>Yhteensä Smk.</u>	<u>2,519: 51</u>

Tulot: Saadun puutavaran arvo..... Smk. 1,215: 75,
jotenka todelliset menot yllämainituista metsätöistä
supistuvat..... Smk:aan 1,303: 76.

Vesijohdosta, sen laajentamisesta ja toiminnasta on Vesijohtokonttori antanut seuraavan kertomuksen: Vesijohdon laajentaminen ja arvo.

	Smk.	piä
Vesijohdon pääoma-arvo alussa v. 1907	4,275,424	84
Vesimittarien osto	9,712	21
Vesijohto Albertinkadun alitse Antin- ja Bulevardink. välillä (osaksi putkenvaihtoa).....	7,325	79
» Korkeavuorenkadun alitse E. Esplanaadin- ja P. Roopertink. välillä (putkenvaihto)	9,557	08
» Vladimirinkadun alitse Abrahamin- ja Fredrikink. välillä (putkenvaihto)	7,903	50
» Albertinkadun alitse Vladimirinkadusta Eerikin- katuun (putkenvaihto).....	1,415	52
» Yrjönkadun alitse Vladimirin- ja Simonkatujen välillä (osaksi putkenvaihtoa)	9,702	39
» L. Heikinkadun alitse Simon- ja Aleksanterinka- tujen jatkon välillä yhdistyen putkeen I. Heikin- kadun alla (putkenvaihto)	26,381	99
» I. Roopertinkadun alitse Yrjön- ja Annankatujen välillä (putkenvaihto)	3,120	60
» Lapinlahdenk. alitse Marian sairaalan kohdalla (put- kenvaihto)	2,843	71
» Oikokadun alitse Kristianin- ja Siltavuorenkatujen välillä	4,794	97
» Helsinginkadun alitse Vaasan- ja Harjukatujen välillä	3,901	59
» Säästöpankinrannan osan alle	8,458	10
» Fredriksberginkadun alitse N:osta 4 Harjukatuun » Kristiinankadun alitse N:osta 13 Viipurikatuun sekä Stuurekadun osan alitse	3,871	81
» Nordenskjöldinkadun alitse uuden hautausmaan portista Arkadiankatuun	19,073	22
» Hietaniemenkadun alitse Runebergin- ja Norden- skjöldinkatujen välillä.....	11,841	21
	9,139	19
Siirto	4,614,467	72

	Siirto	4,614,467	72
Vesijohto Arkadiakadun alitse Runebergin- ja Nordenskjöldin- katujen välillä		8,506	80
» Runebergin kadun alitse P. Rantatie- ja Arkadia- katujen välillä		34,868	67
» kujien alitse yhdistetyissä kortteleissa N:o 412 ja 419		16,564	54
» Käsityöläisenkadun alitse Kauppakadusta tonttiin N:o 1 Vuorikadun varrella Hermannissa I		10,015	45
» Kaikukujan alitse I. Viertotien ja Pengerkatujen välillä		2,081	53
» Laivurinrinteen alitse		12,074	44
» L. Viertotien alitse Humalkadusta huvilaan N:o 5 Humalistossa		13,734	28
Uusi pääjohto Eläintarhan poikki vesisäiliön läheisyydestä L. Viertotiehen		170,168	70
Vapaakaivo Toukolaan		376	69
Allas hevosten juottoa varten Katajanokalla		1,317	91
	Yhteensä	4,684,176	73
Putkiverkon poistoa uudesti lasketuista putkijohdoista			
	Smk. 20,700: —		
» 5% vesimittareista	» 11,344: 81	32,044	81
		<u>4,652,131</u>	<u>92</u>
	Vesijohdon pääomaarvo lopussa vuotta 1907		

Tämä pääoma voidaan jakaa seuraavasti:

Vanhassakaupungissa:

¹⁵ / ₁₆ Vanhankaupunginputouksesta	Smk. 94,100: —		
Sulkulaite kivistä ynnä vesiränni	» 24,150: 59		
Pumppuhuone tiilestä	» 30,000: —		
2 kpl. pumppuja turbiineineen	» 60,063: 02		
Kone- ja höyrypannuhuone tiilestä	» 68,751: 47		
Höyrypumppulaitos johtoineen, perus- tuksineen ja 3 kpl. höyrypannuja ..	» 125,000: —		
Savupiiput näihin	» 8,000: —		
3 kpl. avonaisia siivilöitä	» 104,591: 15		
3 » katettuja »	» 233,019: 17	747,676: 40	
		<u>747,676: 40</u>	
	Siirto Smk.		

	Siirto Smk.	747,676:	40
Asuinrakennus tiilestä	»	40,101:	—
Ulkohuonerakennus tähän ristikoista ja laudoista	»	1,400:	—
Asuinrakennus hirsistä (poliisikonttori)	»	3,000:	—
Makasiinirakennus hirsistä	»	500:	—
Sekalaiset ulkohuonerakennukset	»	400:	—
Öljykellari Siltasaarella	»	500:	—
Hiilisuojuus ristikoista ja laudoista	»	2,800:	—
Purkauspaikka hiiliä varten ja raiteet	»	7,026:	97
<i>Vesisäiliö</i>	»	223,160:	26
Vahtitupa hirsistä	»	2,913:	45
Sähköllä käypä vedenkorkeudenosottaja	»	2,410:	—
<i>Vesijohdon työpaja</i> tiilestä	»	30,204:	51
Ulkohuonerakennus ristikoista ja laud. <i>Vesipostit satamissa</i>	»	6,500:	—
<i>Kastelupostit</i>	»	25,473:	36
<i>Vapaakäivöt</i>	»	10,045:	77
<i>4 hevosenjuottoallasta</i>	»	8,456:	69
<i>Putkiverkko</i>	»	7,671:	33
<i>Vesimittarit</i>	»		51,647: 15
			3,318,645: 18
			213,248: —
	Yhteensä Smk.	4,652,131:	92

Asetettujen vesimittarien lukumäärä on lisääntynyt 89:llä ja oli vuoden lopussa 2,236. Mittarien johtoaukon läpimitta käy selville seuraavasta erittelystä:

Johtoaukon läpimitta	7	13	20	25	30	40	50	75	100	150	mm.
Lukumäärä	1	215	671	475	333	275	182	65	9	10	kpl.

Vuoden kuluessa suoritettiin joukko putkenlaskemistöitä, jotka kuten edellisenä vuonna voidaan jakaa kahteen ryhmään: vanhojen pieniläpimittaisten johtojen uudestilaskeminen suuremmilla putkilla ja varsinaiset putkiverkon laajentamiset uusien ja vanhojen katujen alla, missä putkijohtoja aikaisemmin ei ole ollut.

Uudestilaskemistöistä mainittakoon erittäin putkijohto L. Heikin-
kadun alla, missä 102 mm:in putkijohto vaihdettiin 610 mm:in läpi-

Putkiverkon
uudesti las-
keminen.

mittaiseen putkeen. Tämä putkijohto yhdistettiin 406 mm:in putkeen I. Heikinkadun alla ja on vastaisuudessa tarkoitus jatkaa sitä Kampintorin poikki siihen suuren pääputkeen, joka vesisäiliöstä laitetaan läpi Töölön kaupunginosan. Haarajohtoja varten taloihin laskettiin suuren johdon viereen uusi 102 mm:in läpimittainen johto, ja tarvitsee siis vain poikkeustapauksissa sulkea suuri pääjohto.

Putkiverkon
uutislaitteet.

Vasta tasotetun Runeberginkadun alle Töölön kaupunginosassa on laskettu 812 mm:in läpimittainen johto, koska se tulee olemaan osana yllämainitusta pääjohdosta saman kaupunginosan halki. Myös tässä kohden on pienempi 126 mm:in läpimittainen johto laskettu pääputken viereen. — Jotta voitaisiin vastaisuudessa lisätä vedenpainetta 6:nessä ja 7:nessä kaupunginosassa on Laivurinrinteen alle jo nyt laskettu 306 mm:in läpimittainen johto. — Mainittakoon myös että johtojen laskemisella Albertin-, Yrjön- ja Oikokatujen alle umpinaiset putkihaarat on poistettu.

Valtuuston erikseen vuoden kuluessa myöntämillä varoilla laskettiin johto L. Viertotien alle Humalistoontie asti, missä vedensaanti on ollut sängen niukka ja missä sitä on välittänyt vain 40 mm:in yksityinen johto.

Vuoden suurin työ oli noin 1,200 m:in pituisen ja 812 mm:in läpimittaisen johdon laskeminen läpi Eläintarhan vesisäiliön läheisyydestä L. Viertotiehen ja antoi aiheita työn suorittamiseen jo tänä vuonna se seikka, että vedenpuute eräissä kerroksissa korkeampien kaupunginosien alueella niinä aikoina päivästä, jolloin vedenkulutus on suurin, oli tullut melkein pysyväiseksi. Johto on sen ohella osa suuresta pääjohdosta läpi Töölön kaupunginosan.

Työn kustannusehdotus päättyi 173,000 markkaan. Ensi vuonna on vielä jäljellä eräitä vähäisiä tasotustöitä, mutta koska menot, huolimatta korkeista putkenhinnoista ja työpalkoista tänä vuonna, ovat nousseet vain 170,168 markkaan 70 penniin, ei tarvita mitään lisää työn lopettamiseen.

Kustannus voidaan jakaa seuraavasti:

Maankaivamista ja umpeenluomista	Smk. 30,154: 57
Kallionporausta	» 16,482: 12
	<hr/>
	Siirto Smk. 46,636: 69

	Siirto Smk. 46,636: 39
Multatäytettä	» 2,079: 99
Putkia ja putkenosia	» 89,097: 21
Sulkuventtiilejä	» 7,006: 42
Lyijyä, tiivistyslankaa ja muita aineksia.....	» 9,892: 97
Putkien ja ainesten kuljetus.....	» 2,853: 35
Putkenlaskeminen	» 5,472: 65
Työnjohto, työkalujen kunnossapito ja sekalaisia menoja	<u>7,129: 42</u>
	Yhteensä Smk. 170,168: 70

Johdon tultua lasketuksi desinfioitiin se 0,2^o/_o:in kuparisulfaatti-liuoksella, mikä kahden vuorokauden ajan sai olla putkissa. Sen jälkeen huuhdottiin johto, ja sitten voitiin se ottaa käytäntöön veden johtoa varten kaupunkiin. Painetta suoranaisesti mitattaessa huomattiin sen nousevan noin 4,5 metriä kaupungissa, kun johto avattiin. Koska vedenkulutus tänä aikana vuotta, marraskuun alussa, oli vähempi kuin aikaisemmin, voidaan paineen lisäyksen laskea vastaavan ainakin 6 metriä kulutuksen ollessa yhtä suuren kuin viime kesänä.

Toukolan asukasten hyväksi laitettiin vapaakaivo Viertotien varrelle, jonka ohella jo aikaisemmin päätetty hevosten juottoallas asetettiin pakkahuoneen läheisyyteen Katajanokalla.

Putkenvaihoista aiheutuneitten poistojen on laskettu nousevan seuraaviin määriin putkijohdoista allamainittujen katujen alla:

Korkeavuorenkatu, 102 mm. putkijohto	Smk. 4,200: —
Vladimirinkatu » » »	» 5,200: —
Albertinkatu, » » »	» 1,900: —
Yrjönkatu, » » »	» 2,600: —
L. Heikinkatu, 305 ja 102 » »	» 3,200: —
I. Roopertinkatu, » » »	» 2,000: —
Lapinlahdenkatu, » » »	<u>1,600: —</u>
	Yhteensä Smk. 20,700: —

Laskettuja ja
nostettuja vesi-
johtoputkia.

Vuonna 1907 laskettujen ja nostettujen vesijohtoputkien pituus ja läpimitta ynnä palopostien ja sulkuranojen luku käyvät ilmi seuraavasta taulusta:

		812 mm putkea	610 mm putkea	406 mm putkea	305 mm putkea	203 mm putkea	152 mm putkea	127 mm putkea	102 mm putkea	Paloposteja	Sulkuranoja
		m	m	m	m	m	m	m	m	kpl.	kpl.
Putkenvaihto	Albertinkadun alla (2 kohtaa)	—	—	—	110	—	—	66	—	—	2
»	Korkeavuorenkadun alla ..	—	—	—	—	318	—	—	—	1	2
»	Vladimirinkadun alla.....	—	—	—	—	—	359	—	—	—	1
»	Yrjönkadun alla.....	—	—	—	—	29	239	—	—	—	1
»	L. Heikinkadun alla.....	—	213	36	—	—	—	—	179	—	4
»	I. Roopertinkadun alla....	—	—	—	—	—	—	152	—	—	1
»	Lapinlahdenkadun alla....	—	—	—	—	—	90	17	—	—	1
Vesijohto	Oikokadun alla	—	—	—	—	—	—	88	—	—	1
»	Helsinginkadun »	—	—	—	—	—	61	153	—	2	2
»	Säästöpankinrannan alla.....	—	—	—	—	—	12	295	—	1	2
»	Fredriksberginkadun alla.....	—	—	—	—	—	103	—	—	1	—
»	Kristiinan- ja Viipurinkatujen alla	—	—	—	245	—	—	45	—	2	3
»	Sturenkadun alla....	—	—	—	—	—	—	57	—	2	1
»	Nordenskjöldinkadun alla	—	—	—	—	349	—	—	—	1	5
»	Hietaniemenkadun alla.....	—	—	—	—	10	316	—	—	4	3
»	Arkadiakadun alla..	—	—	—	—	—	4	240	—	4	3
Siirto		—	213	36	355	706	1184	1,113	179	18	32

	Siirto	—	213	36	355	706	1,184	1,113	179	18	32
Vesijohto	Runeberginkadun alla	229	—	—	—	—	—	230	—	1	6
»	kujien alla yhdiste- tyissä kortteleissa 412 ja 419.....	—	—	—	—	—	—	526	—	4	4
»	Käsityöläiskadun alla Hermannissa ..	—	—	—	—	—	—	225	—	2	2
»	Kaikukujan alla....	—	—	—	—	—	115	—	—	1	1
»	Laivurinrinteen alla	—	—	—	222	—	—	—	—	1	5
»	L. Viertotien alla ..	—	—	—	—	292	—	—	—	4	4
»	Eläintarhassa L.Vier- totiehen.....	1,190	—	—	—	—	—	—	—	—	8
	Yhteensä	1,419	213	36	577	988	1,299	2,094	179	31	62
Maasta	kaivettuja tai hyljät- tyjä	—	—	—	55	—	—	—	1,440	—	—
	Lisäys	1,419	213	36	522	998	1,299	2,094	—	31	62
	Vähennys	—	—	—	—	—	—	—	1,261	—	—

Putkiverkon pituus näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	812 mm putkea m	610 mm putkea m	583 mm putkea m	533 mm putkea m	457 mm putkea m	406 mm putkea m	305 mm putkea m	203 mm putkea m	152 mm putkea m	127 mm putkea m	102 mm putkea m	76 mm putkea m	51 mm putkea m	Yhteensä putkea m	Putkiverkon pituus.
Jouluk. 31 p. 1906.....	—	—	92	15	4,149	3,841	10,037	8,685	15,914	7,965	24,899	1,919	2,655	80,171	
Lisäys v. 1907.....	1,419	213	—	—	—	36	522	998	1,299	2,094	—	—	—	6,581	
Vähennys v. 1907.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,261	—	—	1,261	
Jouluk. 31 p. 1907.....	1,419	213	92	15	4,149	3,877	10,559	9,683	17,213	10,059	23,638	1,919	2,655	85,491	

Putkiverkon keskimääräinen läpimitta on 194 mm ja kuutiosisäily 3,734 kuutiometriä.

Palopostien lukumäärä on vuoden kuluessa lisääntynyt 31:llä ja oli 1907 vuoden lopussa 629 kappaletta. Sulkuranojen lukumäärä on lisääntynyt 62:lla ja on nyt 694.

Vuoden lopussa oli käytännössä: 16 yleistä käymälää vesisuihkuiheen, 5 allasta hevosten juottoa varten (joista 2:ssa laitteet veden lämmittämistä varten), 61 vedenottoa paikkaa puistojen ja 2 katujen kastelemista varten, 30 vedenottoa paikkaa laitureilla laivojen varustamista varten vedellä, 16 keskeytyvää ja 16 alati juoksevaa vapaakaivoa ja juomavedenheittäjää, 4 suihkukaivoa (paitsi 2 yksityistä, joihin kaupunki kustansi veden) sekä 2 vesipainehissiä. Kaupungin taloissa ja laitoksissa oli 41:ssä vesijohto.

Keskeytyvät vapaakaivot, jotka ovat auki koko vuoden ovat seuraavilla paikoilla:

yksi Narinkan vieressä,
 yksi Hietalahdentorilla,
 yksi Meritorilla,
 yksi Hakaniementorilla,
 yksi Hermannissa I torin vieressä ja
 yksi » II Viertotien varrella,
 yksi Toukolassa » »

Seuraavat vapaakaivot ovat auki ainoastaan kesäisin, nimittäin:

yksi Pohjois-Rannassa,
 yksi Eteläsatamassa,
 yksi Länsi-Satamakadun varrella Katajanokalla,
 yksi Sörnäisten lastauspaikan vieressä,
 yksi Vanhassakaupungissa,
 yksi Vanhalla hautausmaalla ja
 kolme Uudella »

Seuraavilla paikoilla on taas kesällä alati juoksevia vedenheittäjiä:

kaksi Runebergin esplanadissa,
 yksi Elisabetin puistossa,

yksi Kolmikulmapuistossa,
 yksi Lapinlahden puistikossa,
 yksi Vanhankirkon »
 kaksi Kaivopuistossa,
 kolme Kaisaniemessä ja
 yksi Eläintarhassa, sekä vesialtaitten yhteydessä
 yksi Rautatientorilla,
 yksi Arkadian teatterin vieressä,
 yksi Siltasaarenkadun varrella ja
 yksi Katajanokalla.

Sitäpaitsi on Töölössä Eläintarhanportin vieressä vedenottoaika,
 mistä vettä läpi vuoden myydään 50 pennin hinnasta kuutiometriltä.
 Hallinto, käyttö ja sekalaista.

Vesijohdon hal-
 linto ja käyttö.

	Smk	p:ä	Smk	p:ä
<i>Vesijohtokonttori.</i>				
Yksi insinööri, palkkiota ja matkaravoja	8,400	—		
Yksi assistentti	4,800	—		
Yksi kirjanpitäjä	4,200	—		
Kirjurin- ja piirustajanapulainen sekä konttoripoika	4,698	32		
Vuokra, lämmitys, siivous ja valaistus	2,667	99		
Kuluja	3,456	89	28,223	20
<i>Vedennosto.</i>				
Yksi ylikoneenkäyttäjä, puolet palkkiota	1,500	—		
Yksi ensimmäinen koneenkäyttäjä, palkkiota	1,800	—		
Yksi toinen koneenkäyttäjä, palkkiota	1,500	—		
Yksi puhdistaja, s:n	1,000	—		
Lämmittäjä- ja apuripäivätyöt	1,355	98		
Polttoaineita höyrypumpulaitokseen ja konehuoneitten lämmitys, öljyä, vanua ja sekalaista	15,599	90		
Polttoaineita konemiehistön asuntoihin	500	—		
Turbiinipumpulaitoksen korjaus ja kunnossapito	7,744	50		
Höyrypumpulaitoksen » » »	1,845	40		
Vesirännin » » »	152	41		
Konemiehistön asuntojen » » »	1,300	—	34,298	19
Siirto			62,521	39

	Siirto		62,521	39	
<i>Siivilöiminen.</i>					
Yksi ylikoneenkäyttäjä, toinen puoli palkkiota	1,500	—			
Siiviläin jäädyttäminen ja kuoriminen, ynnä hiekan pesu, käräyttämisen ja täyttämisen	10,648	86			
Siiviläallasten korjaus	122	40			
Aitausten »	786	21			
Työkalujen korjaus ja sekalaista	1,000	—			
Polttoaineet pumppukaivoihin	250	—			
Uusien laitteiden asettaminen siivilöimisnopeuden järjes- telyä varten	4,859	21	19,166	68	
<i>Putkiverkko.</i>					
Palopostien ja vedenottoaikkain hoito	3,765	58			
Putkiverkon korjaus ja kunnossapito	1,748	17			
Palopostien ja sulkuranain y. m. korjaus ja kunnossapito	6,892	80			
Hylyksi jätettyjen tai maasta kaivettujen putkijohtojen poisto	20,700	—	33,106	55	
<i>Vesisäiliö.</i>					
Yksi säiliönvahti, palkkiota	500	—			
Vesisäiliön, sähköllä käyvän vedenkorkeudenosottajan ja vahdin asunnon korjaus ja kunnossapito	1,058	48	1,558	48	
<i>Vesimittarit.</i>					
Vesimittarien korjaus ja tarkastus (vähentämällä niistä kertyneet maksut)	2,650	03			
Vesimittarien lukeminen ja tulosten käsittely	8,819	61			
Vesimittarien poistot	11,344	81	22,814	45	
<i>Sekalaista.</i>					
Mittauksia ja tutkimuksia	1,177	86			
Palovakuutusmaksuja, veroja Helsinginpitäjään ja telefo- nimaksuja	3,515	69			
Hevosallasten vedenlämmityslaitosten käyttö ja hoito ..	2,511	25			
Vanhankaupungin siivilä- ja suojelusalueen vuokra, siitä vähennettynä kaupungin alivuokraa ilta kertyneet maksut	775	—			
Maksulippujen jakamiskustannukset	700	—			
Jatkettuja vesijohtoveden puhdistuskokeita	1,063	14			
	Siirto	9,742	94	139167	75

	Siirto	9,742	94	139,167	75
Matka-avustusta maist. Zilliacukselle ja ins. Skogille		3,000	—		
Eläkkeitä ja avustuksia		3,335	—	16,077	94
<i>Työpaja.</i>					
Yksi työmestari, palkkiota		1,800	—		
Päivätöitä yksityisten töihin		50,681	40		
Tarveaineita » »		84,923	36		
Työpajan työkalujen korjaus		3,000	—		
Aitausten korjaus sekä työpajarakennuksen kunnossapito		1,000	—	141,404	76
	Yhteensä			296,650	25

Vesijohtokonttori-nimisen otsikon alla olevat menot ovat palkkoja ja kuluja vesijohdon laajennuksen, käytön, hoidon ja hallinnan valvomisesta sekä vesimaksujen ja suoritetuista vesijohtotöistä tulevien korvausten maksuunpanosta.

Vesijohtokonttori.

Konttoritöitä oli 147 toimituskirjaa, 231 kirjettä, noin 6,100 maksulippua kulutetusta vedestä sekä 1,990 laskua työpajan suorittamista töistä, jonka ohella erittäin mainittakoon täydellisen ehdotuksen laatiminen Vantaan veden puhdistamiseksi kemiallisilla aineilla ja amerikalaisilla pikasiivilöillä.

Vuoden kuluessa nostetun veden määrä on 3,157,253 kuutiometriä, mikä on viime vuoden määrää 292,511 kuutiometriä eli noin 10,2 % suurempi.

Vedennosto.

Koska oli tarpeellista tehdä erinäisiä korjauksia turbiinipumppulaitoksiin, on höyrypumppulaitoksen käyttöaika ollut 1,427 tuntia 68 päivänä.

Taulu pumppulaitoksen käytöstä vuonna 1907.

Kuu	Turbiinipumppulaitos				Höyrypumppu- laitos			Yhteen- sä m ³	Nosto vuoro- kaudessa		
	Pump- pul. N:o	Lukunäätä tunteja	Luku- määrä lyöntejä	m ³	Lukunäätä tunteja	Luku- määrä lyöntejä	m ³		Keskim. m ³	Enint. m ³	Vähint. m ³
Tammi-..	I II	655 630	556,739 532,451	245,068	—	—	—	245,068	7,905	8,833	5,179
Helmi- ..	I II	585 585	498,159 501,345	224,888	—	—	—	224,888	8,032	8,963	5,492
Maalis- ..	I II	601 654	517,494 566,111	243,811	—	—	—	243,811	7,865	8,915	5,368
Huhti- ..	I II	640 621	550,094 534,528	244,040	—	—	—	244,040	8,135	9,045	5,276
Touko- ..	I II	669 655	593,204 581,798	264,375	—	—	—	264,375	8,528	9,743	5,760
Kesä-	I II	648 616	582,650 552,515	255,412	—	—	—	255,412	8,514	9,893	5,091
Heinä- ..	I II	347 346	322,996 324,663	145,723	360	771,525	123,289	269,012	8,678	10,760	5,389
Elo-.....	I II	— 363	— 328,820	73,985	664	1,176,915	188,071	262,056	8,453	9,580	5,403
Syys-	I II	527 671	502,124 628,420	254,372	129	172,515	27,568	281,940	9,398	10,534	6,218
Loka-	I II	699 703	677,860 682,048	305,979	—	—	—	305,979	9,870	10,703	6,655
Marras- ..	I II	680 546	652,535 520,087	263,840	132	161,030	25,733	289,573	9,652	10,418	6,632
Joulu-....	I II	511 650	465,550 603,982	240,645	142	190,573	30,454	271,099	8,745	9,819	6,230
Koko v:na	—	13,602	12,276,173	2,762,138	1,427	2,472,558	395,115	3,157,253	8,650	10,760	5,091

Kulutus vuorokaudessa oli keskimäärin 8,650 kuutiometriä (= 100,1 sek. litraa), ollen suurimmillaan lokakuun 8 päivänä, 10,703 kuutiometriä (= 123,9 sek. l.) ja pienimmillään kesäkuun 24 päivänä, 5,091 kuutiometriä (= 58,9 sek. l.). Suurin nosto, 10,760 kuutiometriä, heinäkuun 2 päivänä, riippuu silloin toimitetusta vesisäiliön puhdistamisesta sekä sen täyttämisestä.

Nostokustannukset olivat keskimäärin 1,086 penniä kuutiometriltä vettä.

Veden siivilöi-
minen.

Siivilöiminen. Siivilöimiskustannus tekee 5 markkaa 85 penniä neliometriltä siiviläpintaa ja 0,61 penniä kuutiometriltä vettä.

Siiviläin puhdistus toimitettiin 80 kertaa, kuten näkyy seuraavasta taulusta.

Puhdistetut siivilöimisaltaat.	Tammikuu	Heinikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Yhteensä
I	1	—	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	15
II	—	1	1	1	1	2	1	—	1	1	2	—	11
III	—	1	—	2	1	2	1	2	1	1	1	1	13
IV	—	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	13
V	—	1	—	2	1	2	—	2	1	2	1	1	13
VI	1	—	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	15
Yhteensä	2	4	4	9	7	10	7	8	8	8	8	5	80

Eri siiviläin käyntiaika oli koko vuodelta: N:o I:n — 282, N:o II:n — 296, N:o III:n — 306, N:o IV:n — 295, N:o V:n — 284 ja N:o VI:n 291 vuorokautta. Keskimääräinen käyntiaika kahden puhdistuksen välillä taas oli: N:o I:n — 19, N:o II:n — 27, N:o III:n — 24, N:o IV:n — 23, N:o V:n — 23 ja N:o VI:n — 19 eli kaikkien siiviläin 22 vuorokautta. Pisin käyntiaika ($12/12$ 06— $6/2$ 07), 55 vuorokautta, oli siivilällä N:o II, lyhin siivilällä N:o III, 3 vuorokautta.

Jään vahvuus oli avoimissa siivilöissä enintään 53, katetuissa 13 cm. Alin ilmalämpö oli — 31° C., alin lämpö määrä katetuissa siivilöissä — 30° C.

Muita tietoja siiviläin käytöstä ja sen tuloksista saa seuraavasta yhdistelmästä:

Taulu siiviläin käytöstä vuonna 1907.

Kuu	Siiviläläalaa käytännössä m ²			Siivilöimisnopeus, mm tunnissa			Läpikuultavuus, cm.						Veden bakteripitoisuus tutkittin, kertaa	Bakteripesäkkeiden luku oli cm ³ :ssä vesijohtovettä yli 100 kertaa	Siivilöimisellä poistettiin bakteripesäkkeitä keskim. %
	Keskim.	Puint.	Vähint.	Keskim.	Puint.	Vähint.	Jokivettä			Vesijohtovettä					
							Keskim.	Puint.	Vähint.	Keskim.	Puint.	Vähint.			
Tammi-	2,737	2,925	2,610	121	141	74	58	63	51	75	75	74	4	1	91,9
Helmi-	2,724	2,925	2,610	123	139	78	64	65	63	75	75	75	4	1	93,1
Maalis-	2,758	2,925	2,610	119	142	78	62	65	50	75	75	75	4	0	95,7
Huhti-	2,723	2,925	2,610	124	144	77	20	40	9	65	75	50	4	4	91,6
Touko-	2,737	2,925	2,610	130	156	86	30	43	15	72	75	58	5	0	97,6
Kesä-	2,629	2,925	2,262	135	169	81	25	42	7	64	75	50	4	1	99,4
Heinä-	2,288	2,457	2,142	158	194	96	48	55	36	74	75	68	5	1	94,8
Elo-	2,068	2,262	1,947	171	197	103	29	45	15	59	75	30	4	1	95,7
Syys-	2,596	2,925	2,262	152	180	100	36	56	9	64	75	35	5	1	96,4
Loka-	2,715	2,925	2,610	152	171	103	44	62	24	73	75	60	4	0	99,4
Marras-	2,717	2,925	2,610	149	167	94	41	45	35	75	75	75	5	1	97,8
Joulu-	2,772	2,925	2,610	132	153	93	53	62	45	75	75	75	3	2	90,9
Koko v:nna	2,621	2,925	1,947	139	197	74	42	65	7	70	75	30	51	13	94,4

Siivilöimisnopeus on keskimäärin ollut 139 mm tunnissa ja ainoastaan 36 sunnuntai- ja juhlapäivänä alle 100 mm.

Siivilöimisellä on jokiveden läpikuultavuutta keskimäärin lisätty 66 %, jolloin on huomattava että se kone, millä veden läpikuultavuutta mitataan, ei erota suurempaa määrää kuin 75 cm, mutta että vesijohtoveden läpikuultavuus välistä on ollut sitä suurempi.

Kuten bakteriologia tutkimuksia koskevasta taulusta näkyy on keskimäärin bakteripesäkkeitä vesijohtovedessä vuoden kuluessa 307, Vantaanvedessä 5,465 kuutiosenttimetriä kohti. Lukumäärä pesäkkeitä, mikä on siivilöimisellä poistettu, on siis 94,4 %.

Bakteriologia tutkimuksia tehtäessä aikaisempina vuosina on vesikokeet joesta aina otettu välittömästi pinnan alta. Siivilän johtoputki on kuitenkin lähellä joen pohjaa ja kävi selville, että bakteripitoisuus näin syvällä oli suurempi kuin pinnalla. Siten oli viime vuonna pesäkkeitä keskimäärin 4,962 pinnalla ja 5,465 pohjalla, johtoputken edessä

ja koska jälkimäiset luvut ilmaisevat sen veden bakteripitoisuutta, joka juoksee siivilöihin, on näitä lukuja käytetty laskettaessa siivilöimisvaikutusta.

Jokiveden lämpö määrä oli keskimäärin 6,9, enintään 22,2 ja vähintään 0,2° C, sekä melkein yhtäpitävä siivilöidyn veden lämpö määrän kanssa Vanhassakaupungissa.

Vuoden kuluessa korjattiin vain 2 putkenvuotoa eli yksi 9 kilometrin putkenpituutta kohti.

Putkiverkko.

Suurempia korjauksia suoritettiin 83 palopostissa ja sulkuranassa, vähäisiä melkein joka päivä. Palopostien hoito maksoi vuotta ja kappaletta kohti keskimäärin 4 markkaa 32 penniä. Koko hoitokustannus putkiverkosta ja sen aineksista, niihin luettuna poistot, nousee 430 markkaan 80 penniin kilometriltä putkenpituutta ja 1,05 penniin kuutiometriltä vettä.

Vesisäiliö voitiin kovan pakkasen vuoksi joulukuun jälkimäisellä puoliskolla puhdistaa vain kerran ja oli silloin säiliössä vähin vesimäärä noin 1,000 kuutiometriä.

Vesisäiliö.

Korjattujen ja tarkistettujen vesimittarien lukumäärä nousi 784 eli noin 22 % koko lukumäärästä. Vuoden kuluessa suoritettiin noin 25,500 eri vesimittarin lukemista. Juoksevat menot mittareista olivat vuodelta ja kappaleelta 10 markkaa 20 penniä kunnossapidosta, lukemisesta ja poistosta sekä 4 markkaa 77 penniä korkoa eli yhteensä 14 markkaa 97 penniä. Kertyneet vuokrat taas ovat keskimäärin 13 markkaa 7 penniä vuodelta ja kappaleelta.

Vuonna 1907 tarkastettiin 8 mittaria asianomaisten kuluttajain pyynnöstä ja osotti 3 kappaletta 3,7—0,4 liian paljon, muut 0,5—2,35 % liian vähän. Keskimäärin osottivat kaikki vuoden kuluessa tarkastetut mittarit noin 1,25 % liian vähän.

Tietoja niiden töiden rahallisesta tuloksesta, jotka työpaja suoritti yksityisten kuluttajain tai vesijohtoon kuulumattomien kunnallisten laitosten laskuun, antaa seuraava likimääräinen laskelma:

Työpaja.

	Smk	p.	Smk	p.
<i>Tulot.</i>				
Tuloja vuonna 1907 toimitetuista töistä	—	—	172,548	75
<i>Menot.</i>				
Yksi työnjohtaja, palkkiota	1,800	—		
5,5% poistoa ja korkoa työpaja- ja makasiinirakennuksista	2,018	75		
Työpajarakennuksen korjaus ja kunnossapito y. m.	1,000	—		
Työpajan työkalujen korjaus ja kunnossapito	3,000	—		
Varastokorko ja palovakuutusmaksut	4,000	—		
Työkoneiden poistoa ja korkoa	434	—		
	12,252	75		
5/6 tästä yksityisiä töitä varten (lopun kaupungin)	10,210	63		
Päivätöitä yksityisten töihin	50,681	40		
Tarveaineita yksityisten töitä varten	84,923	36		
Laskulippuja, kirjoja, kustannuksia laskumääräin perimisestä	1,000	—		
Mahdollisia maksuttoamia korjauksia varten varataan	1,000	—		
Saatavain korkoihin ja mahdollisesti huomaamatta jääneisiin menoihin	1,733	36	149,548	75
Saldo puhdasta voittoa	—	—	23,000	—

Vuoden kuluessa työpajan suorittamain yksityisten johdonyhdistämisten luku on 107 seuraavan eristelyn mukaan:

Johtoaukon läpimitta:	25	30	40	50	75	100	mm
Kpl.	13	17	26	24	23	4	kpl.

Työväki ja
työpalkat.

Paitsi vakinaista kuukausipalkkaa nauttivaa henkilökuntaa (9 kpl.), mikä vastaa koko vuodessa 27,000 markan suuruista menoa, sekä urakoitsijain työmiehiä, on vuoden kuluessa enintään 253, keskimäärin 140 ja vähintään 58 henkilöä ollut vesijohdon työssä ja nousee heidän yhteenlaskettu palkkansa 169,218 markkaan 52 penniin. Keskimääräinen kustannus pääasiallisimmista ammateista näkyy seuraavista tiedoista, joissa numerot sulkumerkkien sisällä merkitsevät tuntimäärää: kuorma-ajurit (18,587) — 88,5, muurarit (3,075) — 55, sepät (2,876) — 51,2, sorvarit (3,251) — 53,2, kirvesmiehet (5,266) — 50,3, mittarinlukijat

(12,080) — 46,3, viilarit (15,574) — 48,8, putkenlaskijat (38,307) — 53, apurit (222,131) — 40,3, yövahdit (13,269) — 29,2 ja vedenmyyjät (8,150) — 28,5 penniä.

Sitä paitsi on 10 henkilöä läpi vuoden tai osan siitä kantanut kuukausipalkkaa yhteensä 18,237 markkaa 30 penniä.

Kaikki vesijohtokonttorin toimesta suoritettut työt vaativat seuraavat kustannukset:

Vesijohdon laajentaminen	Smk	408,751: 89
Sen käyttö, hoito ja korjaus	»	123,200: 68
Sijotustyöt	»	141,404: 76
		<u>Yhteensä Smk 673,357: 33</u>

Nämä kustannukset jakaantuvat seuraavalla tavalla:

Palkat	Smk	45,237: 30
Päivätyöt	»	169,218: 52
Urakka- ja tinkityöt	»	25,017: 05
Rakennuskonttorin suorittamat työt, laskun mukaan	»	67,395: —
Ainekset ja sekalaisia	»	366,489: 46
		<u>Yhteensä Smk 673,357: 33</u>

Kustannukset jokaisesta nostetusta kuutiometristä vettä ovat:

Kustannukset
m³.ltä vettä.

Jos ainoastaan siivilöimiskustannukset otetaan lukuun ..	0,61	penniä
Jos tähän lisätään pumppuamiskustannukset	1,69	»
Jos tähän lisätään putkiverkon hoidon ja kunnossapidon kustannukset	2,74	»
Jos tähän lisätään vesijohtokonttorin kustannukset	3,64	»
Jos tähän lisätään vesimittarien kustannukset	4,00	»
Jos tähän lisätään muut käyttö- ja kunnossapitokustannuk- set (paitsi työpajan kustannuksia) sekä vesimittarien poisto	4,92	»
Jos tähän lisätään 5 % korkoa perustamispääomalle	12,28	»
Jos tähän lisätään 1 % poistoa perustamispääomasta (paitsi vesimittareja)	13,69	»

Tulo m³:itä
vettä

Tulo jokaisesta kuutiometristä vettä näkyy seuraavasta:

Kertyneitä vesimaksuja	Smk	611,543: 99	
Tulo hevosaltaista	»	2,119: 92	
Korotus vesimaksujen suorituksen myöhästymisestä	»	<u>1,316: 45</u>	614,980: 36
Vesimittarien vuokria	»		29,220: —
	Yhteensä Smk		644,200: 36

joten keskitulo jokaiselta nostetulta kuutiometriltä vettä on 20,40 penniä. Tulot vedestä ja mittarien vuokrista olivat yhteensä 51,283 markkaa 48 penniä suuremmat kuin vuonna 1906 ja 72,763 markkaa 22 penniä suuremmat kuin 1907 vuoden tulo- ja menoarviossa otaksuttu määrä.

Vedenkulutus.

Kuluttajia oli vuoden lopussa 1,529 ja niiden luku on vuoden kuluessa lisääntynyt 35:llä.

Maksettavaksi pantu kulutus eri kaupunginosissa nousi seuraaviin määriin:

I kaupunginosassa	196,498	kuut. m
II »	323,335	» »
III »	137,910	» »
IV »	284,851	» »
V »	197,142	» »
VI »	113,751	» »
VII »	263,039	» »
VIII »	125,443	» »
IX »	14,000	» »
X »	117,758	» »
XI »	105,115	» »
XII »	132,834	» »
Jakamattomat maa-alueet	<u>217,745</u>	» »

Yhteensä 2,229,421 kuut. m.

Keskimäärin on jokaisesta myydystä kuutiometristä vettä kertynyt 27,43 penniä vesimaksuja ja 1,31 penniä mittarivuokria, eli yhteensä 28,74 penniä.

Koska nostettu vesimäärä oli 3,157,253 ja myyty 2,229,421 kuutiometriä, on ero 927,832 kuutiometriä; 13,69 pennin yksikköhinnan mukaan, vastaten 127,020 markan 20 pennin arvoa, kuuluu siihen vedenkulutus tulensammuttamiseen, yleisiin mukavuuksilaitoksiin, hevosaltaihin ja vapaakaivoihin, katujen ja istutusten kastelemiseen, ynnä myös vuotanut ja mittareissa merkitsemättä jäänyt vesi.

Työpajan käyttö mukaan luettuna oli vesijohdon bruttosäästö vuonna 1907 520,098 markkaa 86 penniä. Jos tähän lisätään yllämainittu yleisiin tarpeisiin käytetyn veden arvo, niin nousee summa 647,119 markkaan 6 penniin ja jos tästä vähennetään korko ja poisto perustamispääomasta (4,652,131: 92) sekä juoksevasta ainevarastosta (246,999: 38) 6% ja kalustosta (57,669: 25) sitä paitsi se määrä, mikä on merkittynä luettelokirjaan, 5,984 markkaa 5 penniä, eli yhteensä 303,392 markkaa 8 penniä, niin on jäännös 343,726 markkaa 98 penniä, joka, lukuunottamatta sen pääomaksi muutetun tappion korkoa, jolla vesijohtoa käytettiin sen ensimmäisinä 6 à 7 toimintavuotena, on vuoden 1907 puhdas voitto.

Bruttosäästö.

Vuoden kuluessa myönnetty ohjesäännön mukaiset alennukset suu- remmasta kuin 125 kuutiometrin kulutuksesta vuosineljänneksessä sekä yksityisten haarajohdoista vuotanut vesi nousevat yhteensä 57,282 markan 31 pennin määrään.

Alennukset.

Yksityisen vesijohdon sulkemiseen syystä että vedenkulutusmaksuja tai korvausta työpajan tekemistä töistä ei oltu suoritettu ryhdyttiin 4 kertaa yhteensä 100 markan 35 pennin maksumäärän takia. Yksi johto on yhä suljettuna suorittamatta olevan 57 markan 80 pennin maksumäärän takia. Edellisestä vuodesta on vielä suljettuna 502 markan 57 pennin maksamattomasta laskusta.

Yksityisten
johtojen sulke-
minen.

Vedenkorkeus
Vantaan
joessa.

Vedenkorkeus Vantaan joessa oli tulvakanteen verrattuna v. 1907 seuraava:

Kuukausi	Keskimäär. m	Enintään m	Vähintään m
Tammikuu	+ 0,21	+ 0,35	+ 0,11
Helmikuu	+ 0,09	+ 0,15	+ 0,05
Maaliskuu	+ 0,09	+ 0,20	+ 0,05
Huhtikuu	+ 0,75	+ 1,20	+ 0,24
Toukokuu	+ 0,48	+ 0,97	+ 0,20
Kesäkuu	+ 0,37	+ 0,98	+ 0,17
Heinäkuu	+ 0,13	+ 0,18	+ 0,08
Elokuu	+ 0,23	+ 0,39	+ 0,15
Syyskuu	+ 0,30	+ 0,70	+ 0,16
Lokakuu	+ 0,20	+ 0,38	+ 0,14
Marraskuu	+ 0,14	+ 0,19	+ 0,07
Joulukuu	+ 0,05	+ 0,15	- 0,35
Koko vuodelta	+ 0,25	+ 1,20	- 0,35

Jäänlähtö alkoi huhtikuun 19 päivänä vedenkorkeuden ollessa 0,75 m. yli tulvakannen.

Vesijohtoveden
puhdistaminen
ja jatkettuja
pohjavesi-
tutkimuksia.

Jatkettuja vesijohtoveden puhdistuskokeita ja pohjavesitutkimuksia varten on vuoden kuluessa suoritettu yhteensä 1,063 markkaa 14 penniä, jota paitsi 3,000 markkaa on annettu matkarahoiksi maisteri Allan Zilliacukselle ja insinööri Skogille, jotta näillä olisi tilaisuus ulkomailla ottaa selkoa siitä, käypikö Vantaan jokivettä puhdistaminen n. s. amerikalaisilla pikasiivilöillä ja kemiallisilla aineksilla. Huomiot matkalta ovat esitettyinä erityisissä matkakertomuksissa ja johtivat aikaisemmin mainittuun ehdotukseen puhdistaa vesi sanotulla tavalla kemiallisilla aineksilla ja amerikalaisilla siivilöillä. Tämä ehdotus jätettiin Rahatoimikamarille puolivälissä joulukuuta, jonka vuoksi enempään toimenpiteisiin ei ole vuoden kuluessa ennätetty ryhtyä.

b) *Kaupungin irtaimistoa, rahatointa ja hallintolaitoksia koskevia asioita.*

Kaikki tiedot kaupungin menoista ja tuloista selontekovuonna sekä vertailu vahvistetun meno- ja tuloarvion ja todellisen tilinpäätöksen välillä ynnä selonteko kaupungin rahaston tilasta vuoden lopussa saadaan »Helsingin kaupungin Tilastollisesta vuosikirjasta» vuodelta 1907.

Kaupungin menot ja tulot.

Hankkimalla eri lautakunnilta, hallituksilta ja konttoreilta tietoja vuoden kuluessa tapahtuneista kaupungin irtaimen omaisuuden muutoksista, on tämän omaisuuden kalustokirjaa täydennetty ja esitetään yhteenveto mainitusta kirjasta »Tilastollisessa Vuosikirjassa».

Kaupungin irtaimisto.

Niissä kaupunginrahaston tarkastuksissa, jotka kunnallisasetuksen säännösten mukaan on säädetyssä järjestyksessä toimitettu joka neljännes vuosi, samoin kuin niissä ylimääräisissä tarkastuksissa, jotka Rahatoimikamarin vuonna 1878 tekemän päätöksen mukaan kaksi Kamarin jäsentä on toimittanut, ei ole ollut mitään syytä muistutuksiin.

Kaupungin rahaston tarkastukset.

Helmikuun 1 päivänä asianomaisessa järjestyksessä toimitetussa obligatsioonien arvonnassa joutuivat ¹⁾ seuraavat numerot lunastettaviksi:

Obligatsioonien arvonta.

Helsingin kaupungin 3 1/2 prosentin lainasta vuodelta 1898.

Sarja litt. B à 2,000 markkaa N:ot 46, 274, 374.

»	»	C à 1,000	»	»	165, 232, 272, 395, 491, 519.
»	»	D à 500	»	»	9, 100, 184, 198, 223, 244, 286, 291, 411, 550, 646, 680, 719, 735, 740, 826, 955, 977, 1,060, 1,114, 1,124, 1,125, 1,155, 1,161.

Helsingin kaupungin 4 prosentin lainasta vuodelta 1900.

Sarja litt. B à 2,000 markkaa N:ot 229, 288, 298.

»	»	C à 1,000	»	»	699, 734, 770, 799, 1,036, 1,084.
»	»	D à 500	»	»	1,331, 1,360, 1,605, 1,614, 1,694, 1,751, 1,791, 1,907, 1,952, 2,155, 2,201, 2,203, 2,324, 2,352, 2,430.

¹⁾ Rhtkn pöytäk. helmik. 7 p. § 26.

Kesäkuun 5 päivänä toimitetussa obligatsionien arvonnassa lan-
kesivat ¹⁾ seuraavat numerot lunastettaviksi:

Helsingin kaupungin 4 prosentin lainasta vuodelta 1902.

à 500 markkaa N:ot 245, 470, 984, 1,095, 1,446, 1,571, 2,018, 2,101,
2,138, 2,176, 2,800, 2,988, 3,558, 3,985, 4,117, 4,194
4,844, 5,044, 5,078, 5,230, 5,772, 5,858, 5,973,
6,043, 6,210, 6,226, 6,260, 6,334, 6,349, 6,611,
6,838, 7,101, 7,142, 7,297, 7,326, 7,359, 8,118,
8,301, 8,537, 8,778, 9,018, 9,062, 9,269, 9,344,
9,449, 9,533, 9,548, 9,726, 9,772, 9,823, 9,910,
9,998, 10,110, 10,137, 10,184, 10,228, 10,464,
11,312, 11,349, 11,403, 11,485, 11,704, 11,732,
11,734, 11,835, 11,895, 11,960, 12,209, 12,298,
12,811, 12,877, 12,950, 12,985, 13,064, 13,065,
13,139, 13,312, 13,342, 13,384, 13,420, 13,459,
13,472, 13,491, 13,623, 13,691, 13,703, 13,840,
13,914, 13,936, 14,132, 14,389, 14,618, 14,694

Marraskuun 1 päivänä toimitetussa obligatsionien arvonnassa lan-
kesivat ²⁾ seuraavat numerot lunastettaviksi:

Helsingin kaupungin 5 prosentin lainasta vuodelta 1876.

Sarja litt. A à 1,000 markkaa N:ot 17, 39, 68, 96, 117, 123, 156, 291,
349, 392, 405, 484.
» » B à 500 » » 14, 39, 87, 111, 205, 329, 358, 388,
418, 478, 535, 577, 586, 603, 614,
652, 709, 719, 776, 794, 824, 838,
843, 854, 858, 925, 970, 1,052,
1,284, 1,342, 1,363, 1,375, 1,398,
1,446.
» » C à 200 » » 24, 83, 94, 119, 241, 273, 507, 589,
680, 780, 790, 799, 810, 849, 859, 875,
900, 937, 938, 982, 1,000, 1,046, 1,072,
1,092, 1,098, 1,115, 1,156, 1,188.

¹⁾ Rhtkn pöytäk. kesäk. 13 p. § 29. — ²⁾ S:n s:n marraskuun 7 p., § 14.

Helsingin kaupungin 4 1/2 prosentin lainasta vuodelta 1882.

Sarja litt. A à 3,000 markkaa N:ot 3, 14, 39, 65, 118, 133.

» » B à 1,000 » » 16, 23, 32, 80, 99, 164, 183, 185,
194, 228, 241, 276, 311, 317, 319,
347, 355, 371, 383, 391, 409, 455,
479, 481, 505, 557, 583, 601, 615,
650, 663.

» » C à 500 » » 3, 28, 48, 86, 146, 173, 181, 182,
188, 198, 202, 210, 211, 238, 246,
270, 290, 305, 385, 398, 408, 421,
426, 435, 436, 517, 557, 575, 583,
590, 626, 675, 710, 724, 735, 737.

Helsingin kaupungin 4 1/2 prosentin lainasta vuodelta 1892.

Sarja litt. A à 5,000 markkaa N:ot 41, 56, 139.

» » B à 1,000 » » 51, 213, 523, 824, 938, 947, 962,
1,123, 1,254, 1,410.

» » C à 500 » » 20, 200, 559, 622, 793, 885, 1,186,
1,231, 1,474, 1,661.

Selonteoksi kaupungin tuloatuottavista oikeuksista otetaan tähän seuraava Liikennekonttorin antama kertomus liikenne- y. m. maksujen kannosta sekä konttorin toiminnasta:

Valtuuston joulukuun 11 päivänä 1906 Konttorille vahvistaman uuden palkkaussäännön mukaan on useat toimet, joita siihen asti olivat hoitaneet ylimääräiset apulaiset, asetettu vakinaiselle palkalle, nimitäin 1 kirjuri, 1 kirjanpitäjä, 2 konttorikirjuria, 2 apulaisvaakames-taria ja 2 vahtimestaria, jonka ohella Konttorin koko henkilökunnalle on lisätty palkkaa. Samalla vahvistettiin myös uusi ohjesääntö Konttorille. Uuden ohjesäännön mukaan on Konttorin huoleksi jätetty valvoa tullitarkastuspaviljonkia, joka toimi aikaisemmin kuului Satamakonttorille, sekä kaupungin Länsi-Rannalla ja Kataja-nokalla olevia tavarasuojuksia, jotka eivät olleet sitä ennen olleet kaupungin minkään hallituslaitoksen alaisia.

Jo vuonna 1906 tavattoman vilkas tavaravaihto ulkomaan kanssa lisääntyi yhä sängen tuntuvasti vuonna 1907 ja tällöin nousi ensimmäi-

Liikennekont-
torin toiminta.

Tulot.

sen kerran Konttorin koko toimikauden aikana maksukanto miljoonaan markkaan; se oli nimittäin Smk. 1,068,698: 87, mikä määrä on Smk. 143,423: 70 eli 15,5 % suurempi kuin maksukanto edellisenä vuonna, sekä Smk. 292,198: 87 suurempi kuin vuoden 1907 tulosäännössä laskettu määrä.

Konttorin kaksikymmenvuotisen toiminnan aikana oli maksukanto, joka 1888 nousi Smk:aan 324,945: 44, vuonna 1890 noussut Smk:aan 409,205: 95, minkä jälkeen se seuraavina kolmena vuonna aleni aina Smk:aan 402,892: 79 asti. Vuodesta 1893 alkaen, jolloin se teki Smk. 406,336: 17, nousi se vuonna 1899 Smk:aan 733,868: 90. Vuonna 1899 hiukan vähennyttyänsä nousi se v. 1900 Smk:aan 766,165: 11, jonka pääasiallisesti aiheutti se hämminki, mikä syntyi lokakuussa sanottua vuonna otaksuttujen tullikorotusten takia, ja mistä oli seurauksena kiireinen tuonti ja varastojen tullaus sekä siten satunnainen tuulaaki- ja liikennemaksujen lisäys. Siitä lienee pääasiallisesti riippunut myös se että velotus vuonna 1901 aleni Smk:aan 654,995: 38.

Myös vuonna 1902 aleni velotus jonkun verran, mutta vuodesta 1903 alkaen lisääntyi se kaikkina viimekuluneina 5 vuonna, mikä ilmaistuna %:issa kunkin edellisen vuoden velotuksesta oli:

vuonna 1903	6 %
» 1904	6 %
» 1905	5,2 %
» 1906	20,2 %
» 1907	15,5 %

Erittäin suuren lisäyksen vuonna 1906 aiheuttivat kuitenkin melkoisessa määrässä satunnaiset seikat. Siten tuotiin suuri osa raakaa sokeria, jota muuten säännöllisten olojen vallitessa tuodaan yksinomaan Venäjältä, osaksi Saksasta ja osaksi Ranskasta. Koska saksalaisen ja ranskalaisen raa'an sokerin tulli on melkoista suurempi kuin venäläisen, tuli myös tuulaaki suuremmaksi kuin jos raa'an sokerin koko tuonti olisi ollut venäläistä alkuperää. Toisena syynä oli vuoden alussa voimaan astunut väkevämpään väkijuomain tullin korotus. Molemmat nämä seikat vaikuttivat ainoastaan tuulaakimäärään, joka vuonna 1906 lisääntyi 42,5 %:lla koko lisäyksestä; v. 1907 se oli 12,3 %.

Verrattaessa vuoden 1907 maksunkantoa edellisen vuoden kantoon on myös huomioon otettava että paperi ja paperimassa Valtuuston päätöksen mukaan toukokuun 28 päivästä 1907 vapautettiin liikennemaksuista niitä vietäessä ulkomaille. Flokuun 14 päivästä, jolloin sanottua päätöstä alettiin panna täytäntöön, vuoden loppuun asti oli mainitun tavarain vientimäärä niin suuri, että liikennemaksut siitä olisivat tehneet noin 7,200 markkaa.

Se liikennemaksujen alennus puoleen määrään, mikä Valtuuston päätöksen mukaan joulukuun 15 päivästä 1896 tulee tavarointen hyväksi, jotka eräänä aikana talvipurjehduskautta meritse tänne tuodaan tai täältä viedään, vastaa vuodelta 1907 Smk. 32,224: 63.

Koko maksukannosto vuonna 1907 tulee tuulaakin osalle Smk. 326,022: 44 eli 30,5 %, liikennemaksujen osalle Smk. 733,019: 10 eli 68,6 %, mittausmaksujen osalle Smk. 1,658: 25 eli 0,2 % sekä makasiini-
vuokran osalle Smk. 7,999: 08 eli 0,7 %.

Se osa maksukannosta, joka tulee Yleisessä Varastomakasiinissa tullissa käsiteltujen tavarain osalle, nousi Smk:aan 118,795: 62, mistä tuulaakia Smk. 55,034: 57 ja liikennemaksuja Smk. 63,761: 05, ja osottaa lisäystä edelliseen vuoteen verraten 11,1 %.

Yleinen varastomakasiini.

Mittausmaksu on vähentynyt Smk:illa 337: 84, mutta on se Smk. 185: 25 suurempi kuin vuoden 1907 tuloarviossa laskettu määrä.

Makasiinivuokran vähennyksen Smk:illa 3,097: 78 selittää pääasiallisesti se seikka, että maksunpanossa vuodelta 1906 on kaksi aivan satunnaista erää yhteensä Smk. 2,704: 20. Muutoinkin on tulo makasiinivuokrasta riippuvainen monesta satunnaisesta syystä. Kanto vuonna 1907 on kuitenkin Smk. 2,999: 08 suurempi kuin tuloarviossa laskettu määrä.

Maksunpanokirjain lukumäärä oli 79,599 kpl., näyttäen noin 10 %:in lisäyksen edelliseen vuoteen verraten. Siinä on myös 17,968 kpl. ilmoituskirjoja postissa tulleista tavaroista.

Vuonna 1907 velotettuja maksuja on vuoden kuluessa on kertynyt Smk. 1,035,888: 01 sekä rästejä edellisiltä vuosilta Smk. 19,971: 39. Vuodenvaihteessa maksamaton määrä oli Smk. 31,647: 37, josta jo suurin osa on tullut suoritetuksi. Rästeistä edellisiltä vuosilta, jotka vuodenvaihteessa nousivat Smk:aan 973: 14, ei liene mitään mainittavia suorituksia odotettavissa.

Maksettuja rästejä.

Oheenliitetystä taulusta näkyy tarkemmin, kuinka velotus ja kanto jakaantuvat kunkin kuun osalla kertomusvuotta.¹⁾

Liikennekont-
torin menot.

Menot Konttorin hoidosta, pakkahuoneen, kaupungin tavarasuojusten ja tullitarkastuspaviljongin kalustosta ynnä myös valaistuksesta konttorihuoneustossa, pakkahuoneessa ja muissa yleisön käytettävissä olevissa tullihuoneen huoneustoissa nousivat Smk:aan 60,324: 97, niistä Smk. 57,527: 93 määrärahasta III 4, Smk. 1,678: 34 määrärahasta XV 4 ja Smk. 1,118: 70 määrärahasta XV. 9.

Määrärahan III. 4 yli, joka menosäännössä on Smk:n 56,584: — suuruinen, on siis käytetty Smk. 943: 93, josta Smk. 337: 89 ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen, riippuen osaksi siitä että työtä hissilaitoksessa loppupuolella ei enää voinut hoitaa yksi henkilö, minkä vuoksi täytyi hankkia koneenkäyttäjän apulainen, johon odottamatta meni Smk. 240: —, osaksi siitä että työnlisäys Konttorissa vaati vahvistamaan työvoimia, josta kustannus ei kuitenkaan ollut Smk. 128: 65 suurempi kuin menosäännössä laskettu määrä; sitä vastoin on vakinaisen palkkaussäännön henkilökunnan palkoista säästynyt Smk. 30: 76.

Mittaajapalkkioiksi on käytetty Smk. 601: 26 yli määrärahan. Tämän menoerän laita on kuitenkin niin, että se tavallisesti ei voi vaikuttaa haitallisesti tulo- ja menosäännön tasapainossa, koska kutakin menoerää tästä määrärahasta vastaa 14,5 % suurempi tulo mittaussmaksusta. Että tulo mittaussmaksusta tällä kertaa on kuitenkin ollut pienempi kuin mitaajapalkkion suoritus riippuu siitä, että mittaussmaksu erästä suolamäärästä, joka mitattiin joulukuun lopussa ja josta mitaajapalkkio suoritettiin joulukuun 31 päivänä, kannettiin tammikuun 2 päivänä 1908.

Määrärahassa XV. 4 Konttorin käytettäväksi asetettu erä Smk. 800: — valaistusta varten on ollut riittämätön ja on sen lisäksi käytetty Smk. 878: 34. Tämän huomattavan asianhaaran selitykseksi voidaan mainita seuraavaa. Suuret muutokset itäisessä pakkahuoneenkasiinissa, jotka vuoden kuluessa tehtiin tilan lisäämiseksi alituisen kasvavalle tuonnille, ovat pakottaneet melkoisesti lisäämään lamppujen lukumäärää, ja valaistuksen tarve vastaanotettaessa tavaroita pakkahuoneeseen pimeänä aikana vuorokautta on myös lisääntynyt. Sen

¹⁾ Katso vastaavaa taulua Tilastollisessa Vuosikirjassa.

lisäksi on työaika Tullikamarissa ja Pakkahuoneessa ja siis myöskin Liikennekonttorissa pitennetty lokakuun 1 päivästä lukien 1½ tunnilla päivässä. Näyttää kuitenkin epäiltävältä, että nämä asianhaarat yksistään olisivat voineet aiheuttaa niin suuren lisäyksen valaistuskustannuksissa, jonka vuoksi Rahatoimikamari Konttorin esityksestä on antanut asiantuntijalle tehtäväksi tarkoin tutkia kaikkia asiaan vaikuttavia asianhaaroja, jota kuitenkin ei ole vielä voitu loppuun suorittaa.

Myös Konttorin käytettäväksi asetettu erä Smk. 1,000: – määrärahasa XV. 19 kaluston hankkimista ja hoitoa varten on ollut riittämätön, mutta sen yli on käytetty ainoastaan Smk. 118: 70, mikä on mennyt erinäisten kalustojen hankkimiseen lavantautiepidemian johdosta syksyllä 1907.»

Sisämaan kaupungeissa kannettu Helsingin kaupungille tuleva Tuulaaki teki yhteensä Smk. 6,691: 94 eli Smk. 1,308: 06 vähemmän kuin vuoden tuloarviossa oli laskettu. Tuulaaki tavaroina sisämaan kaupunkiin.

Satamakonttorissa kannetuista maksuista annetaan tietoja »Tilastollisessa Vuosikirjassa». Tässä mainittakoon vain seuraavaa: Satamakonttorin kanto.

Vuoden kannosta, joka vähennettynä 40 ja 60 prosentilla, mikä oli myönnetty kaupungissa säännöllisesti käyville laivoille, teki Smk. 283,585: 39, on satamakapteeni saanut 4%, Smk. 9,620: 37 ja satamakonttorikirjuri Smk. 1,405: 09. Satamakapteenille ja satamakonttorikirjurille tuleva kantoprosentti.

Helsingin kaupunkia varten huhtikuun 10 p. 1888 vahvistetun liikennetaksan säädöksen mukaisesti, joka säättää että Satamakonttoriin otetaan määrätty luku valantehneitä parmaajia, joitten toimittamastaan mittauksesta itse on kannettava heille tuleva palkkio, oli vuoden kuluessa Satamakonttorin palveluksessa yksi vanhin ja 20 parmaajaa ja oli heidän toimintansa seuraava: mitattu 44,519 syltä pitkiä halkoja tehden 30 penniä syleltä = Smk. 13,355: 70, 5,246 syltä lyhyitä halkoja, tehden 20 penniä syleltä = Smk. 1,049: 20, eli yhteensä Smk. 14,404: 90, joka jaettuna 21 kesken tekee keskimäärin Smk. 685: 95 miestä kohti.

Pakkausta ja runsausta varten on Satamakonttoriin palveluksessa kaksi henkilöä, joitten velvollisuutena m. m. on tarpeen vaatiessa toimittaa myös näitä tehtäviä, ja runsattiin vuoden kuluessa 153 tynn. tervaa, mikä 15 pennin mukaan tynnyriltä teki Smk. 22: 95 sekä jaettuna kahden kesken Smk. 11: 45 miestä kohti. Parmaajat, pakkaajat ja runsaajat.

Senaatin päätös revisionijutussa Dannströmin puolisoitten testamentista.

Sittenkun K. Senaatin päätöksellä revisionijutussa Helsingin kaupungin ja Suomen valtiolaitoksen välillä puolisoitten Isidor ja Rosa Dannströmin kaupungin eduksi tekemästä testamentista ¹⁾ tämä oli saavuttanut lain voiman, antoi Rahatoimikamari kaupunginkamreerille toimeksi kantaa kaupungille mainitulla päätöksellä tuomitut varat ²⁾.

Rauennut ehdotus apulaisviskaalin viran perustamisesta.

Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 13 päivältä ilmoitettiin Rahatoimikamarille tiedoksi ³⁾, että K. Senaatin Prokuraattorinvirasto, koska Helsingin Raastuvanoikeuteen perustettu väliaikainen viides osastonyttemmin oli lakkautettu, oli nähnyt sopivaksi antaa kysymyksen apulaisviskaalin viran perustamisesta raueta.

Apulainen pakkahuoneen tavarahissien koneenkäyttäjälle.

Liikennekonttorin esityksestä oikeutti ⁴⁾ Rahatoimikamari Konttorin palkkaamaan vuoden loppuun asti apulaisen itäisen pakkahuone-makasiinin tavarahissien koneenkäyttäjälle 60 markan suuruisesta palkasta kuussa.

Laajennettu huoneusto Töölön poliisiasemaa varten.

V. t. poliisimestarin esityksestä päätti ⁵⁾ Rahatoimikamari vielä vuokrata keittiön 180 markan suuruisesta vuosivuokrasta valmistaakseen lisätilaa Töölön poliisiaseman hallussa olevaan huoneustoon huvilassa N:o 60 Rauha Töölössä.

Vahvistettu vuokra Sörnäisten kansankirjaston ja lukusalin haaraosastoa varten.

Sen johdosta että sopimusta Sörnäisten kansankirjaston ja lukusalin haaraosastolle n. s. Kansankodista luovutetun huoneuston vuokramäärästä ei oltu voitu tehdä sanotun kirjaston hallituksen ja osakeyhtiö Immanuelin välillä, määräsi ⁶⁾ Rahatoimikamari katselmuksen tultua toimitetuksi sanotun vuokramäärän 2,750 markaksi vuodessa.

Korvaus sisustuksista poliisilaitoksen käyttämässä huoneustossa.

Tehdystä anomuksesta ja Rakennuskonttorin puollosta myönsi ⁷⁾ Rahatoimikamari talonomistaja A. W. Anderssonille 320 markkaa siten korvaten kustannukset sen huoneuston jälleen kuntoonpanemisesta anojan talossa N:o 8 Hermannin yhdennessätoista korttelissa, jota kesäkuun 1 päivään 1907 oli käyttänyt poliisilaitos.

Vedenkulutusmaksut Kirurgisen sairaalan istutuksista.

Vesijohtokonttorin esityksestä päätti ⁸⁾ Rahatoimikamari kehottaa Konttoria vastedes olemaan velottamatta Kirurgista sairaalaa vedenkulutusmaksuilla sairashuoneen istutuksista.

Kaivopuiston tonteille määrätty tonttiverot.

Rahatoimikonttorin esityksestä päätti ⁹⁾ Rahatoimikamari, että Kaivopuiston tonteista, joita ei siihen asti oltu veloitettu suorittamaan tontti-

¹⁾ Katso 1903 vuod. kert. siv. II, 43. — ²⁾ Rhkn pöytäk. tammik. 24 p. § 31. — S:n s:n elok. 8 p. § 4. — ³⁾ S:n s:n toukok. 30 p. § 44. — ⁴⁾ S:n s:n lokak. 17 p. § 46. — ⁵⁾ S:n s:n lokak. 3 p. § 66. — ⁶⁾ S:n s:n kesäk. 6 p. § 26. — ⁷⁾ S:n s:n toukok. 2 p. § 36. — ⁸⁾ S:n s:n huhtik. 4 p. § 25.

veroa, otettaisiin sellainen maksu saman laskuperusteen mukaan kuin muista taloista.

Lääkärien Sairaala-Osakeyhtiön tekemästä anomuksesta suostui¹⁾ Rahatoimikamari siihen, että Helsingin kaupunki vapaaherratar Eugenie Wreden yhtiölle myöntämän 50,000 markan suuruisen ja yhtiölle kuuluviin tontteihin N:ot 21, 23 ja 25 Laivurinkadun varrella korttelissa N:o 185 ynnä niille rakennettuihin rakennuksiin kiinnitetyn lainan hyväksi luopui oikeudestaan tavanmukaiseen maksamattoman tonttihinnan vakuudeksi otettuun kiinnitykseen.

Myönnettyjä
kiinnityksen
siirtoja.

Samoin myönsi²⁾ Rahatoimikamari neitien Hanna Rothmanin ja Betty Alanderin anomuksesta etuoikeuden »Privatbanken i Helsingfors Aktie-Bolag'in», »Oma koti Sörnäisten kansanlastentarhalle» nimiselle yhdistykselle myöntämälle ja yhdistyksen omistamiin tontteihin N:ot 3 ja 5 Helsinginkadun varrella korttelissa N:o 347 kiinnitetulle 160,000 markan suuruiselle rakennuslainalle ennen kaupungin samallaista kiinnitystä.

Edelleen suostui³⁾ Rahatoimikamari Osakeyhtiö Tapiolan anomukseen, että kaupunki myöntäisi Suomen Valtiokonttorille ennen kaupungin kiinnitystä etuoikeuden yhtiön taloon N:o 19 Neljännen Linjan varrella korttelissa N:o 320 kiinnitetyn 30,000 markan suuruisen lainan hyväksi.

Varastonhoitaja Wilhelm Jacobsson'in tekemästä anomuksesta myönsi⁴⁾ Rahatoimikamari hänelle erinäisillä ehdoilla etuuden suorittaa kauppahinnan tontista N:o 34 Vaasankadun varrella 6% kuoletuksilla, joista 5% laskettaisiin koroksi ja loput pääoman lyhennykseksi.

Tontista N:o 34
Vaasankadun
varrella suori-
tettavan kaup-
pahinnan kuo-
letuksen alen-
taminen.

Rahatoimikonttorin esityksestä päätti⁵⁾ Rahatoimikamari, että korko kaupungin lahjoitusrahastoista annetuille lainoille tammikuun 1 päivästä 1908 korotettaisiin 6%:iin siihen asti 5 1/2%:tin korolla ja 5 1/2%:tiin siihen asti 5%:lla juoksevista lainoista.

Koron korotta-
minen kaupun-
gin lahjoitus-
rahastoista an-
netuille lai-
noille.

Aksel Fredrik Laurellin stipendirahastosta käytettävänä oleva korko 100 markkaa jaettiin⁶⁾ tänä vuonna Uuden Suomalaisen Yhteiskoulun ja neiti Helena Forsmanin yksityisen tyttökoulun kesken.

Laurellin sti-
pendirahasto.

¹⁾ Rhkn pöytäk. kesäk. 20 p. § 25. — ²⁾ S:n s:n heinäk. 11 p. § 35. — ³⁾ S:n s:n marrask. 14 p. § 12. — ⁴⁾ S:n s:n syysk. 26 p. § 37. — ⁵⁾ S:n s:n marrask. 28 p. § 11. — ⁶⁾ S:n s:n huhtik. 4 p. § 21.

c) *Erinäisiä muita Rahatoimikamarin käsittelemiä asioita.*

Kiinteistökir-
jain täydennys.

Luetteloa kaupungin kiinteästä omaisuudesta täydennettiin vuoden kuluessa merkitsemällä kaupungin kiinteistökirjoihin kaikki muutokset, jotka vuoden varrella olivat kiinteistönkäytössä sattuneet.

Vakuusasiakir-
jan tarkastus.

Kaupungin vakuusasiakirjat tarkastettiin kaksi kertaa vuoden kuluessa ja sattuneissa tapauksissa ryhdyttiin tarvittaviin toimenpiteisiin kaupungin oikeuden säilyttämiseksi.

Kaupungin
oikeuden val-
vominen oikeu-
denkäynneissä,
konkurssissa
ja taksoitus-
asioissa y. m.

Paitsi niissä tapauksissa, jolloin Rahatoimikamari asianomaisten viranomaisten vaatimuksesta antoi ainoastaan selityksen, valvottiin Rahatoimikamarin toimesta kaupungin puhevaltaa tuomioistuimessa niissä asioissa, missä kaupunki oli asianosaisena tai sillä muuten oli jotakin etua valvottavana.

Hankittuja ja
uusittuja kiin-
nityksiä.

Yhteensä 109 tapauksessa hankki Rahatoimikamari kiinnityksen tontteihin ja rakennuksiin, nimittäin 39 tapauksessa tehdyistä vuokrasopimuksista ja 70 tapauksessa myytyjen tonttien kauppahintaa vastaavista velkakirjoista.

Hyväksytyjä
takaussitou-
muksia.

Vuoden kuluessa hyväksyi Rahatoimikamari 21 takaussitoumusta tehdyistä vuokrasopimuksista sekä 44 myytyjen tonttien kauppahinnan suorittamisesta.

Hyväksytyjä
rakennus-
piirustuksia.

Yhteensä 28 tapauksessa hyväksyi Rahatoimikamari sinne annetut piirustukset kaupungin vuokramaille tehtäväksi aiottuihin rakennuksiin ja entisten muutoksiin, nimittäin 3 rakennusyritykseen Hermannissa, 3 Kaivopuistossa, 1 Korkeasaarella, 2 Toukolassa, 2 Tilkassa, 5 Humalissa, 1 Arabiassa, 1 Kalliossa, 2 Ruoholahden raunassa, 1 Vanhassa-kaupungissa, 1 Kaisaniemessä, 1 Hietaniemessä, 1 Sumparn-saarella, 1 Meilansissa ja 1 Sörnäisissä.

Toimitettuja
katselmuksia.

Paitsi erinäisiä katselmuksia ehdotuksen tekemistä varten tilojen uudelleen vuokralle antamisesta ja varastopaikkain, kivilouhimoin y. m. tilapäisestä vuokraamisesta määräsi Rahatoimikamari, että vuoden kuluessa seuraavat tilat olisivat tarkastettavat n. s. kolmevuotiskatselmuksilla, nimittäin: tontti N:o 2 Vilhonvuorenkadun varrella, tontit N:ot 1—4, 6 ja 8 Sibyllankadun varrella, 1, 3, 5 ja 9 Suvilahdenkadun varrella, 4 Sörnäisten Rantatien varrella, palstat 1—4, 6 ja 9 Vallilassa, tehdaspalstat litt. A ja B Sörnäisissä, Iso- ja Pikku Verkkosaari, Pikku iltasaari, Eläintarhan huvilat N:ot 9—14, Cronvallin tehdastontti Fjäll-

dalissa, Teurastuslaitos, asuinpalstat litt. C sekä tehdastontit 1—3 Hietaniemessä, Helsingin osakeasunnot Kampilla sekä Lugnet-huvilassa, Työväenrakennusosakeyhtiö Ruoholahdenkadun varrella, palstat N:ot 1—9, 14—17, 22—24 Humalistossa, huvila Kinnekulle, tonttipaikka Humaliston istutuksissa, palstat N:ot 1—8, 12, 20, 22—25 Meilansissa, Ruthin, Blommin ja Hallin tonttipaikat Oulunkylässä, Hanaholma, Honholma, Vrakholma, Blekholma, Uunisaari, Liuskasaari, Laivatelakka, Itä-Rönnskär palstat N:o 11—6 sekä läntinen osa Länsi-Rönnskäriä, palstat N:ot 1—2 Busholmassa sekä Skällarn. Lähtökatselmus määrättiin pidettäväksi tiloilla Forsby, Anneberg, Granholma, Guntähden säteritila Normannin varastopaikat N:ot 17—20 Sörnäisissä, varastopaikoilla, N:ot 3, 4, 7—10 sekä 12 Sörnäisissä, palstoilla litt. B entisellä Sörnäisten ravintola-alueella sekä Kaivopuiston kylpy- ja uimalaitoksessa.

Tehdystä anomuksesta myönsi ¹⁾ Rahatoimikamari erinäisillä ehdoilla Hietalahden Laivatokan Osakeyhtiölle luvan kaataa merenpohjasta telakka-alueen vieressä ruopattua mutaa aallonmurtajalle Bus- ja Sandholman välillä.

Lupa ruopatun mudan kaatamiseen.

Sittenkun Rahatoimikamari torikaupan järjestämisestä nostetun kysymyksen johdosta oli asiain valmistelua varten asettanut ²⁾ erityisen valiokunnan ja sanottu valiokunta tehnyt esityksen erinäisistä väliaikaisista toimenpiteistä päätti ³⁾ Kamari hyväksyen tämän esityksen:

Väliaikaisia toimenpiteitä torikaupan järjestämistä varten.

että Kauppatorin obeliskin vieressä annettaisiin tilaa kahdelle läkikiastiain kauppiaille ja 15 kahvinmyyjälle kunkin suorittamasta 5 markan maksusta puolen vuoden ajaksi, laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907; sekä

että Hakaniemen torilla toinen paikka annettaisiin poliisilaitoksen ja Rakennuskonttorin yhteisen osotuksen mukaan niille kauppakojuille, missä suolakalan myynti olisi sallittu.

Liikennekonttorin esityksestä päätti ⁴⁾ Rahatoimikamari, että asiaintuntevan henkilön olisi ajanjaksottain tarkastettava tullihuoneen sähköjohtoja.

Ajanjaksottainen tullihuoneen sähköjohtojen tarkastus.

Satamakonttorin esityksestä antoi ⁵⁾ Rahatoimikamari Rakennuskonttorille toimeksi laittaa Munkkisaaren-salmen rantaan renkaita laivojen kiinnittämistä varten.

Laivojen kiinnitysrenkaita Munkkisaaren salmen rannassa.

1) Rhkn pöytäk. kesäk. 10 p. § 50. — 2) S:n s:n toukok. 2 p. § 33. — 3) S:n s:n kesäk. 6 p. § 55. — 4) S:n s:n huhtik. 25 p. § 52. — 5) S:n s:n marrask 28 p. § 23.

Talli Puhtaanapitolaitoksen hevosia varten.

Tehdystä esityksestä valtuutettiin ¹⁾ Rakennuskonttori vuokraamaan Puhtaanapitolaitoksen hevosia varten sopivan tallin.

Helsingin kaupungin tilastollisen vuosikirjan julkaiseminen.

Rahatoimikamarin aktuarion esityksestä päätti ²⁾ Kamari että Kunnalliskertomuksen taululiitteet vastaisuudessa eli vuoden 1905 vuosikerrasta alkaen painatettaisiin erikoisena kaksikielisenä julkaisuna nimeltä »Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja».

Uimahuoneitten sulkeminen.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä päätti ³⁾ Rahatoimikari kesällä 1907 vallinneen lavantaudin takia sulkea kaupungin uimahuoneet Siltavuorenrannassa ja Haapaniemessä.

Lupa lohennyntiin Vanhankaupungin lahdessa.

Tehdystä anomuksesta myönsi ⁴⁾ Rahatoimikamari kalastuksen tarkastajalle A. Sandman'ille, luvan harjottaa lohennyntiä Vanhankaupungin lahdessa tieteellisiä tarkoituksia varten.

Kiellettyjä urheiluharjoituksia Kaisaniemen urheilukentällä.

Sattuneesta syystä päätti ⁵⁾ Rahatoimikamari kieltää keihään- ja diskonheiton Kaisaniemen suurella urheilukentällä.

Lupa sotaväen harjoitusten pitämiseen Eläintarhassa ja Kampin malmilla.

Asianomaisen sotilaspäällystön tekemästä anomuksesta myönsi ⁶⁾ Rahatoimikamari sanotulle sotaväelle erinäisillä ehdoilla luvan pitää harjoituksia Kampin malmilla ja Eläintarhassa.

Asiantuntijan kutsuminen n. s. Amerikkalaisia eli pikasiivilöitä varten.

Vesijohtokonttorin esityksestä valtuutti ⁷⁾ Rahatoimikamari Konttorin tarkempien tietojen hankkimista varten n. s. amerikkalaisista eli pikasiivilöistä kutsumaan asiantuntijan liikkeestä Jewell Export filter Company New-Yorkissa.

Myönnetty oikeus tallirakennuksen säilyttämiseen tontilla N:o 2 XVII korttelissa Hermannissa.

Tehdystä anomuksesta myönsi ⁸⁾ Rahatoimikamari 17 korttelissa Hermannia olevan asuntotontin N:o 2 vuokraajalle, puuseppä J. R. Heleniukselle, luvan säilyttää tontilla kesäkuun 1 päivään 1908 purettavaksi päätetyn tallirakennuksen.

Oulunkylän ja Huopalahden lohkokuntain vesialueitten lohkaiseminen.

Senjohdosta että rajan käynti vedessä eri lohkokuntain välillä Helsingin pitäjässä oli alotettu, anoi ⁹⁾ Rahatoimikamari Kuvernööriltä sellaista toimenpidettä, että Huopalahden ja Oulunkylän lohkokunnat lohkaistaisiin ja kaupunkiin yhdistettäisiin ne vesialueet, jotka kuuluvat mainittuihin tiluksiin, ja jonka ohella erityisesti otettaisiin huomioon että kaupunki saisi täyden rantaoikeuden pitkin veteen rajottuvia tiluksia. Samalla anoi Rahatoimikamari, että myös Reimarsin

¹⁾ Rhkn pöytäk. marrask 28 p. § 20. — ²⁾ S:n s:n lokak. 17 p. § 21. — ³⁾ S:n s:n elok. 8 p. § 30. — ⁴⁾ S:n s:n lokak. 7 p. § 52. — ⁵⁾ S:n s:n lokak. 14 p. § 1. — ⁶⁾ S:n s:n kesäk. 27 p. § 57. — ⁷⁾ S:n s:n maalisk. 7 p. § 38. — ⁸⁾ S:n s:n huhtik. 25 p. § 55. — ⁹⁾ S:n s:n huhtik. 4 p. § 37.

ja Mälkön tiluksiin kuuluvat kalavedet edellämainitun toimituksen yhteydessä lohkaistaisiin Talin ja Drumsön lohkokuntain vesialueista.

Rahatoimikamariin kuuluivat vuoden kuluessa ylitirehtööri Alexis Gripenberg (puheenjohtaja), hovineuvos C. Nummelin (varapuheenjohtaja), ratatirehtöörin apulainen Th. Frosterus, talonomistaja K. R. Åström, oikeusneuvosmies Edvard Loo sekä arkkitehti Knut Wasastjerna. Varajäseniä olivat: arkkitehti Wald. Aspelin, kauppias Alex. F. Lindberg ja varatuomari E. Indrenius.

Rahatoimikamarilla oli vuoden kuluessa 60 kokousta, joista 52 vakinaista ja 8 ylimääräistä. Niissä käsiteltiin 2,045 diariioon merkittyä asiaa, joista 231 oli edelliseltä vuodelta ratkaisemattomia ja 1,814 uusia. Näistä käsiteltiin loppuun 1,898 ja toimenpiteen varaan jäi 147. Maksumääräyksiä annettiin 4,217. Pykäläin luku Kamarin pöytäkirjoissa oli 2,597 ja kirjeiden 438.

Rahatoimika-
marin jäsenet.

Rahatoimika-
marin kokouk-
set, asiain luku,
y. m.

III. Vaivashoitohallitus.

Vaivashoitohallituksen antama selonteko toiminnastaan vuonna 1907 on seuraava:

Kaupungin Vaivashoitohallitukseen ovat vuoden kuluessa kuuluneet seuraavat Valtuuston valitsemat henkilöt, nimittäin: lääketieteentohtori vapaaherra E. Cedercreutz puheenjohtajana, toimitusjohtaja E. Willgren varapuheenjohtajana, kauppias N. Kochtomow, presidentinrouva C. Montgomery, kauppuutarihuri V. F. Sagulin, pastori E. Murén, tehtailija Hj. Fagerroos, apteekkari K. A. Aschan, piirilääkäri lääketieteellisensiaatti V. Leontjeff ja satulantekijä J. H. Alkunen sekä varajäseuinä professorinrouva Anna af Schultén, everstiluutnantti R. Schulman ja varatuomari L. Collan. Helsingin kaupungin ohjesäännön mukaisesti ovat myös kirkkoherra ja poliisimestari oikeutetut ottamaan osaa Vaivashoitohallituksen käsittelyihin ja päätöksiin.

Vaivashoitohallituksen jäsenet ja virkailijat.

Filosofianmaisteri Axel Antell on hoitanut Vaivashoitohallituksen toimitusjohtajalle kuuluvat tehtävät. Vaivashoitohallituksen sihteerinä on varatuomari Collan toiminut.

Vaivashoitohallituksessa vaivaisten silmälläpitoa varten olevaan henkilökuntaan ovat vuonna 1907 kuuluneet rouvat H. Creutlein ja S. Amirchanjanz sekä herrat A. Johansson ja H. Myhrberg.

Työ- ja vaivaistalon johtajana on kertomusvuonna toiminut everstiluutnantti Gustaf Méléart, minkä ohessa emännän tehtäviä on hoitanut neiti Hildur Kempe.

Lääkärinhoitoa Vaivashoidon sairaalalaitoksissa on vuonna 1907 toimittanut professori Ernst Ehrnrooth. Papilliset toimitukset Työ- ja vaivaistalossa on suorittanut pastori E. Murén ja konttoritehtävät on hoitanut konttoristi Frans Rosendahl.

Vaivashoitohallituksella on vuoden kuluessa ollut 21 vakinaista ja 5 ylimääräistä kokousta. Niissä on hallitus käsitellyt yhteensä 1,450

Asiain luku ja laatu y. m.

asiaa, joista 1,037 on ollut toimitusjohtajan valmistamia avunantoasioita ja 413 kirjeasioita.

Taulusta N:o 1 saadaan yleiskatsaus toimitusjohtajan toimintaan vuonna 1907. Toimitusjohtajan käsittelemiä asioita (lukuun ottamatta hänen valmistamia avunantoasioita) oli kaikkiaan 16,685 (v. 1906 19,097, v. 1905 16,610, v. 1904 13,006 ja v. 1903 12,696).

Suoranaista apua nauttivain köyhäin sekä kaupunkiin elätteelle annettujen silmälläpitoa varten on kaupunki kuten ennenkin ollut jaettuna 9 piiriin, joista kukin on ollut yhden hallituksen jäsenen valvonnan alaisena.

Vaivaishoitohallituksen palveluksessa oleva tarkastushenkilökunta on avustanut Vaivaishoitohallitusta ja toimitusjohtajaa niiden henkilöiden suhteiden selville ottamisessa, jotka erillään vaivaistalosta saavat vaivaishoitoa, ja muuten hankkinut tietoja kunnan hätääkärsivistä ja varsinkin alaikäisistä, jotka kodeissaan eivät saa tarpeellista hoitoa.

Vaivaishoitohallituksen toimesta vuonna 1907 hoidetuista, ylläpidetyistä ja raha-apua saaneista henkilöistä oli:

Avunsaajien
koko lukumäärä.

	V. 1907.	V. 1906.	V. 1905.	V. 1904.	V. 1903.
a) Työ- ja vaivaistaloon otettuja ..	1,065	920	849	793	777
b) Elänteille annettuja	592	562	572	573	568
c) Kodeissa avustettuja suoranaissilla avuilla	3,048	2,791	2,089	2,054	2,330
d) Mielenvikaisten hoitolaitoksissa, aistivalliskouluissa ja vaivaistaloista erillään olevissa turvakodeissa hoidettuja	119	117	112	117	128
e) Vaivaistaloista erillään olevissa sairaaloissa hoidettuja (paitsi Marian, Grejuksen ja Humaliston sekä Sörnäisten sairastuvissa)	420	533	440	290	226
f) Lahjoitettujen pääomien koroista eläkettä nauttavia	73	73	73	73	73
Yhteensä	5,317	4,996	4,135	3,900	4,102

Tarkempain erikoistietojen saamiseksi työ- ja vaivaistalon toiminnasta vuonna 1907 viitataan johtajan antamaan kertomukseen ja sen mukana oleviin luetteloihin ja tietoihin.

Työ- ja
vaivaistalo.

Työ- ja vaivaistaloon otetuista 1,065 henkilöstä oli:

1) <i>Vaivaistalossa</i>	891	
niistä enintään samalla kertaa	520	
vähintään	496	
keskimäärin	473	

Hoidokkaista oli:

miehiä	343	
naisia	409	
lapsia	134	891
Helsingissä syntyneitä	159	
muilla paikkak. »	732	891
ruotsia puhuvia	376	
suomea »	492	
venäjää »	20	
muita kiel. »	3	891

Vuoden kuluessa kuoli 69 miestä, 54 naista ja 17 lasta.

2) <i>Työlaitoksessa</i>	174	
niistä enintään samalla kertaa	100	
vähintään	48	
keskimäärin	74	

Työlaitokseen otetuista vuonna 1907 oli:

Helsingissä syntyneitä	48	
muilla paikkak. »	126	174
ruotsia puhuvia	79	
suomea »	89	
venättä »	5	
muita kieliä »	1	174

Koko lukumäärästä 174 on 8 omalla työllään hyvittänyt kunnalle heidän vaimoilleen ja lapsilleen annetun vaivaishoidon.

Vaivaishoidon
sairaalat.

Sairashoidosta kaupungin Työ- ja vaivaistalossa on vuonna 1907 pidetty huolta samojen periaatteiden mukaan kuin edellisinä vuosina.

Vuonna 1907 on vaivaistalon kaikissa sairaaloissa hoidettu 617 henkeä. Vaivaistalon eri sairaalaosastoissa oli sairashoito seuraava:

a) *Mielisairaala.*

Kaupungin Työ- ja vaivaistalon mielisairaalaosastoissa on hoidettujen koko lukumäärä vuonna 1907 ollut 337, joista 148 miehiä ja 189 naisia. Jäljellä edelliseltä vuodelta oli 68 miestä ja 109 naista. Laitokseen otettiin 160, joista 80 miestä ja 80 naista. Kirjoista poistettiin 119, joista 65 miestä ja 54 naista. Sipoossa annettiin elänteelle vuoden kuluessa 10 miestä ja 7 naista; maalle elänteelle annetuista on laitokseen takaisin tuotu 5 miestä ja 5 naista. Yhteensä oli vuoden lopussa elänteelle annettuina 52 mielisairasta, joista 49 Sipoossa ja 3 Helsingin pitäjässä. Kaksi kokenutta hoitajaa on pitänyt lähintä valvontaa elänteelle annetuista. Näitä ovat käyneet katsomassa sekä laitoksen lääkäri että mielisairaalan ylihoitajat. Syytä muistutuksiin ei ole esiintynyt.

Jällelle jäi vuoteen 1908 vuoden lopussa 211, joista 78 miestä ja 133 naista.

Sairashoitopäiviä oli vuoden kuluessa 69,749 (edellisenä vuonna 61,393) ja oli siis kutakin hoidettua kohti vuoden kuluessa keskimäärin 209,9 sairasta eli keskimäärin päivässä 191.

Sairaalaan on vuonna 1907 siirretty Lapinlahden Keskuslaitoksesta yksi mies ja yksi nainen, joita vaivasi kroonillinen mielisairaus. Samaan laitokseen on täältä viety kaksi miestä ja yksi nainen.

Koska jo vuoden alussa epäamättömästi kävi selville että tilaa mielisairaalaosastossa ei riittäisi potilaille, jotka vuoden jälkipuoliskolla pyrkisivät sairaalaan, teki Vaivaishoitohallitus Valtuustolle esityksen siitä, että paikkojen lukumäärää kivirakennuksessa lisättäisiin, sekä että keuhkotautisille luovutettua 3:tta keuhkotautispaviljonkia väliaikaisesti käytettäisiin mielisairaitten hoitoon. Tämän esityksen kaupungin viranomaiset kaikin puolin hyväksyivät. Kun paviljonki oli tyhjennetty ja sitä oli Terveystoimikunnan toimesta perusteellisesti desinfioitu, luovutettiin se mielisairaita varten elokuun 1 päivänä. Tämän paviljongin hoidokkaita varten otettiin 3 hoitajatarta.

Paikkojen lukumäärä kivirakennuksessa saatiin lisääntymään sillä tavoin, että kaikki 18 kappaletta yläkerrassa muutettiin suuriksi huoneiksi. Sen sijaan että näissä kopeissa oli tilaa 18 potilaalle, saatiin muutoksen toimeenpanemisella tilaa 36 potilaalle 6 huoneessa. Näissä 6 huoneessa, 3 mies- ja 3 naisosastolla, otettiin käytäntöön sairaitten valvonta sekä yöllä että päivällä. Osastoa alettiin käyttää marraskuun 1 päivänä. Sen hoitoa varten otettiin 4 uutta hoitajatarta. Hoitohenkilökunnan lukumäärä oli vuoden lopussa 21 alihoitajatarta ja 6 hoitajaa. Ylihoitajattarentoimi on yhä edelleen ollut vuoden kuluessa uskottuna neiti Augusta Bergströmille.

Suuri osa mielisairaalaan otetuista potilaista ei ole vaivaishoitotapauksia sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta koska tilaa muussa laitoksessa ei ole voitu saada näille henkilöille, on Vaivaishoitohallituksen huoleksi jäänyt Työ- ja vaivaistalon houruinhoitolaitoksen ohjesäännön 3 kohdan 2 §:n mukaan tarjota näille henkilöille hoitoa ja ylläpitoa.

Taulusta N:o 3 näkyy niitten henkilöitten luku, joita kymmenvuotiskautena 1898—1907 vuosittain on hoidettu Helsingin Työ- ja vaivaistalon mielenvikaisten laitoksissa, niiden luku, jotka kunkin vuoden alussa ja lopussa ovat laitoksissa olleet, niiden kirjoista vuosittain poistettujen luku, ynnä myös valtion laitoksissa vaivaishoidon kustannuksella hoidettujen ja vaivaishoidon vuosittain elätteelle antamien mielenvikaisten luku.

Taulussa N:o 4 annetaan erinäisiä tietoja Työ- ja vaivaistalon houruinhoitolaitoksesta vuosina 1900—1907 Sipooseen elätteelle annetuista henkilöistä.

b) Sairaskoti.

Vuonna 1907 hoidettiin sairaskodissa yhteensä 252 henkeä, 134 miestä ja 118 naista, niistä oli jäljellä vuodelta 1906 44 miestä ja 42 naista. Vuoden kuluessa otettiin sairaskotiin 166 henkeä, 90 miestä ja 76 naista.

Poistettu on:

terveinä	25,	niistä 17	miestä ja	8	naista
parannetuiksi tulleina	42,	» 28	» »	14	»
parantumattomina	37,	» 17	» »	20	»
kuolleita	61,	» 29	» »	32	»

Yhteensä 165, niistä 91 miestä ja 74 naista
jäljellä vuoteen 1908 87, » 43 » » 44 »

Poliklinillisesti käsiteltiin vuoden kuluessa 792 Työ- ja vaivais-
taloön otettua henkilöä.

Sairashoitopäiviä oli vuoden kuluessa 29,464; keskimäärin hoito
on ollut päivää kohti 80,7 potilasta, keskimäärin sairashoitopäiviä po-
tilasta kohti 116,9.

Hoitohenkilökuntaan on kuulunut sama määrä sairaanhoitajatta-
ria ja apulaishoitajattaria kuin edellisenä vuonna.

c) Keuhkotautiosasto.

Keuhkotautiosastossa on heinäkuun 15 päivään asti, jolloin se
tyhjennettiin (katso edelle), hoidettu 28 keuhkotautia sairastavaa miestä.
Kirjoista poistettiin sanottuun päivään lukien 10 potilasta paranne-
tuiksi tulleina, 7 kuolleita. 11 siirrettiin paviljonkia tyhjennettäessä
vaivastalon eri osastoihin.

Sairashoitopäiväin luku nousi 1,309:ään.

Elätteelle an-
nettuja.

Koko lukumäärästä 592 Helsingin kaupungin vaivashoidon elät-
teelle antamia henkilöitä oli:

<i>Kaupungissa</i> 150, niistä vanhempia henkilöitä	38
lapsia alle 15 vuoden	112
vuonna 1904 142, niistä vanhempia henkilöitä ..	39
lapsia alle 15 vuoden	103
<i>Maaseudulla</i> 442, niistä vanhempia henkilöitä ..	205
lapsia alle 15 vuoden	237
vuonna 1906 420, niistä vanhempia henkilöitä ..	198
lapsia alle 15 vuoden	222

Maaseudulle elätteelle annetuista oli sijoitettuna:

Kirkkonummen pitäjään	55
Wihdin »	69
Espoon »	92
Siuntion »	35
Sipoon »	93
Nurmijärven »	18

Helsingin pitäjään	25	
Tuusulan »	18	
Lohjan »	2	
Erinäisiin muihin kuntiin	35	442
Näistä kuoli 9 miestä ja 8 naista	17	
täytti 15 vuotta	21	
ottivat omaiset hoidettaviksi	4	
otettiin vaivaistaloon	18	

Niiden köyhäin tarkempaa silmälläpitoa, joita Helsingin kaupunki ylläpitää muilla paikkakunnilla, ovat 4 kunnassa hoitaneet Vaivaishoitohallituksen sitä varten ottamat asiamiehet.

Sellaisina ovat vuoden kuluessa toimineet:

Espoossa neiti Matilda Bergström,
Helsingin pitäjässä neiti Linda Forsström,
Kirkkonummella entinen siltavouti K. A. Lönnqvist ja
Wihdissä ylikonstaapeli G. Grönberg.

Näiden asiamiesten palkkio on vaihdellut 100 ja 150 markan välillä vuodelta riippuen elätteelle annettujen luvusta eri paikkakunnilla.

Asiamiehen velvollisuudet ovat:

1:ksi) hankkia tietoja sellaisista henkilöistä kunnassa, jotka ovat halukkaat ottamaan hoitoonsa lapsia ja vanhempia vaivaishoitolaisia Helsingin kaupungista sekä antaa lausuntonsa näiden henkilöiden sopivaisuudesta hoitajan tehtävään ja vaaditusta hyvityksestä;

2:ksi) vähintään kerran joka kolmas kuukausi, mutta useammin, jos olosuhteet niin vaativat, käydä jokaisen Helsingin Vaivaishoitohallituksen pitäjään hoidettavaksi antaman lapsen ja vanhemman vaivaishoitolaisen luona ottamassa selkoa heidän hoidostaan sekä tehdä näistä tarkastuksista lyhyet muistiinpanot Vaivaishoitohallituksen vahvistaman kaavan mukaan ja lähettää ne sitten Helsingin Vaivaishoitohallitukselle;

3:ksi) tarpeen vaatiessa ottaa laiminlyöneeltä hoitajalta heti pois huonosti hoidettu vaivaishoitolainen ja luovuttaa se toistaiseksi toiselle henkilölle; sekä

4:ksi) ilmoittaa viimemainitusta toimenpiteestä, samoin kuin myös hoidokkaan kuolemasta, vaikeammasta sairaudesta tai hoidokasta kohdanneesta tapaturmasta viipymättä Vaivaishoitohallitukselle.

Muihin kuntiin elätteelle annettujen hoitoa on valvonut Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtaja.

Suoranaisia
avustuksia.

Suoranaisilla avustuksilla kodeissa autetuista köyhistä oli:

	V. 1907.	V. 1906	V. 1905.	V. 1904.	V. 1903.
Vanhempia henkilöitä	1,194	1,067	852	836	852
heidän lapsiaan	1,854	1,724	1,239	1,218	1,478
Yhteensä	3,048	2,791	2,089	2,054	2,330

niistä henkilöitä, jotka 2 §:n mukaan

Arm. asetuksessa maaliskuun
17 päivältä 1879 ovat ehdot-
tomasti oikeutettuja vaivais-
hoitoon

806 642 451 423 380

muita, jotka ovat joutuneet sellaiseen
puutteeseen että Vaivaishoi-
tohallituksen on ollut pakko
antaa heille satunnaista avus-
tusta

388 425 401 413 472

Yhteensä 1,194 1,067 852 816 852

Erinäisissä lai-
toksissa hoi-
dettuja.

Mielenvikaisten hoitolaitoksissa, aistiviälliskouluissa ja turvakodeissa hoidettuja.

1) Niuvaniemen mielenvikaisten keskuslaitoksessa	2
2) Lapinlahden » »	24
3) Pitkäniemen » »	17
4) Käkisalmen » turvakodissa	16
5) Seilin » »	19
6) Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa	6
7) Kaatuvatautisten lasten kodissa Keravalla	10
8) Raajarikkoisten työkoulussa ja -kodissa Helsingissä	7
9) Kuuromykkäinkoulussa Porvoossa	1
10) » Pietarsaareissa	2

11)	Kuuromykkäinkoulussa Kuopiossa	I
12)	» Mikkelissä	I
13)	» Turussa	5
14)	Sokeainkoulussa Helsingissä	4
15)	Pahantapaisten poikain turvakodissa Myrskylässä	4
	Yhteensä	119

Vaivaistaloista erillään olevissa sairaaloissa hoidettu:

	V. 1907.	V. 1906.	V. 1905.	V. 1904.	V. 1903.
Yleisen sairaalan eri osastoissa	320	426	357	282	222
Muissa sairaaloissa ja parantoloissa	100	107	83	8	4
Yhteensä	420	533	440	290	226

Niiden henkilöiden luku, joita selontekovuoden eri kuukausina on avustettu *ravintoaineilla* (ruoka-annoksilla työväenhyörykeittiöstä), sekä niiden henkilöiden luku, jotka ovat saaneet *lääkkeitä* vaivaishoidon kustannuksella, näkyy taulusta N:o 1.

Erinäisiä
apuja.

Vaivaishoidon 1907 vuoden menosääntöön »Avustuksia ja kustannuksia laitoksesta erillään olevia köyhiä varten» nimisen osaston kohdalla oleva 15,000 markan määräraha lääkkeiksi on näyttäytynyt riittämättömäksi, mainittuun tarkoitukseen kun on annettu 19,860 markkaa 70 p:ää, (v. 1906 16,519 markkaa 20 p:ää, v. 1905 11,762 markkaa 31 p:ää, v. 1904 10,507 markkaa 94 p:ää ja v. 1903 9,633 markkaa 98 p:ää). Syynä siihen että on käytetty varoja yli määrärahan, on kaupungin laajentuminen ynnä myös vuonna 1907 vallitseva suuri sairaaloloisuus lukuisan työväestön, etenkin lasten keskuudessa.

Kaikkiaan on 300 kuollutta *haudattu* vuoden kuluessa *vaivaishoidon kustannuksella*, niistä 283 Helsingin kaupungissa. Kustannukset nousivat 1,347 markkaan 60 penniin.

Korot erinäisistä vaivaishoidolle lahjoitetuista rahastoista, joita Rahatoimikamari hoitaa, on Vaivaishoitohallitus jakanut 73 hengelle, jotka maksuosotusten nojalla ovat Rahatoimikonttorista kantaneet heille myönnettyt osuudet.

Vaivaishoidolle
lahjoitettujen
rahastojen kor-
kojen käyttä-
minen.

Nämä korkovarot on jaettu seuraavan laskelman mukaan:

Helmikuussa 1907 korkoa

Aleksandran rahastosta.....	Smk	200: —
Wilhelm Elgin rahastosta	»	589: 45

Gustaf Hanellin rahastosta	Smk	297: 58
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahast.	»	640: 95
Toukokuussa 1907 korkoa		
Carl Sierckenin rahastosta	»	160: 25
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastoista	»	829: 77
Lokakuussa 1907 korkoa		
Maria Bergmanin rahastosta	»	572: 25
Joulukuussa 1907 korkoa		
Adolf Fredrik Sierckin rahastosta	»	400: 55
Elsa Maria Lampan rahastosta	»	548: 20
Lisette Gardbergin rahastosta	»	57: 25
Yhteensä Smk		4,296: 25

Myrskylän turvakoti.

Kunnan osuus Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodin kustannuksista oli vuonna 1907 Smk 74: 41 (v. 1906 Smk 96: 78, v. 1905 Smk 192: 50, v. 1904 Smk 338: 65 ja v. 1903 Smk 459: 83).

Vaivaishoidon tulot ja menot.

Seuraava laskelma osottaa vaivaishoidon tulot ja menot vuonna 1907.

Tulot:	Smk.		7 ^{1/2} sh.	
	Smk.	7 ^{1/2} sh.	Smk.	7 ^{1/2} sh.
Säästöä vuodelta 1906	9,829	86		
Korvausta köyhäin ylläpidosta	15,707	11		
Töistä joita vaivaistalon hoidokkaat ovat tehneet ..	150	24		
» » työlaitoksen » » » ..	11,035	83		
Maantuotanto vaivaistalosta	443	60		
Korko juoksevalta tililtä	141	87	37,308	51
Nostettu Rahatoimikonttorista	—	—	416,674	—
Yhteensä	—	—	453,982	51

	<i>Smc.</i>	<i>mlä.</i>	<i>Smc.</i>	<i>mlä.</i>
Menot:				
<i>Vainvaishoitohallitus.</i>				
Palkkauksia	11,600	—		
Palkkioita katsantomiehille	5,659	—		
Korvausta tarkastusmatkoista	310	05	17,569	05
<i>Vainvaistalo.</i>				
Palkkauksia	19,915	—		
Vaatetusta	4,764	67		
Muonaa	34,524	21		
Lääkkeitä	2,917	30		
Kalustoa	3,215	33		
Tavaroita	867	10		
Polttopuita ja valaistusta	13,695	37		
Hevosen ruokaa	1,149	88		
Korjaustöitä	8,366	50		
Sekalaisia menoja	5,947	95	95,363	31
<i>Työlaitos.</i>				
Palkkauksia	3,720	—		
Polttopuita ja valaistusta	1,646	99		
Muonaa	10,655	90		
Vaatetuskustannuksia	2,036	45		
Tarveaineita	8,407	24		
Kalustoa ja työkaluja	798	64		
Ahkeruusrahoja	1,629	—		
Korjaustöitä	461	70		
Sekalaisia menoja	883	12	39,239	74
<i>Mielenvikaisten hoitolaitos.</i>				
Palkkauksia	16,040	—		
Vaatetusta	5,016	59		
Muonaa	25,109	64		
Lääkkeitä	3,229	55		
Kalustoa	1,251	11		
Polttopuita ja valaistusta	12,039	96		
Korjaustöitä	3,077	27		
Ahkeruusrahoja	300	—		
Sekalaisia menoja	2,077	65	68,141	77
Siirto			211,313	87

	<i>Smc.</i>	<i>ru.</i>	<i>Smc.</i>	<i>ru.</i>
Siirto			211,313	87
<i>Köyhään ylläpito ja kustannukset laitoksen ulkopuolella.</i>				
Kaupunkiin ja maaseudulle elätteille annettuja	60,691	30		
Erinäisiin laitoksiin otettuja	5,293	63		
Sairaanhoidokustannuksia	11,382	44		
Mielenvikaisten hoitokustannuksia	38,627	10		
Lääkkeitä	19,860	70		
Suoranaisia avustuksia		—		
a) henkilöille, joilla on suoranainen oikeus vaivashoittoon	77,100	—		
b) puutteenalaisille, joilla ei ole suoranaista oikeutta vaivashoittoon	24,328		237,283	17
<i>Sekalaista.</i>				
Hautajaismenoja	1,347	60		
Tarverahoja	1,985	17		
Arvaamattomia menoja	2,052	08	5,384	85
Yhteensä menoja	—	—	453,981	89
Säästöä vuoteen 1908	—	—	—	62
Yhteensä <i>Smc.</i>	—	—	453,982	51

Vaivashoidon menot kuukausittain näkyvät *taulusta N:o 2.*

Taulu, joka osottaa eron menoarvion ja menojen välillä vuonna 1907:

	Menoarvion mukaan.		Menot.		Lisäantyneet.		Vähentyneet.	
Palkkauksia	47,105	—	47,555	—	450	—	—	—
Palkkiota katsantomiehille	6,500	—	5,659	—	—	—	841	—
Korvausta tarkastusmatkoista	800	—	310	05	—	—	489	95
Vaatetusta	11,700	—	9,781	26	—	—	1,918	74
Muonaa	53,400	—	59,633	85	6,233	85	—	—
Lääkkeitä	22,400	—	26,007	55	3,607	55	—	—
Kalustoa	3,000	—	4,466	44	1,466	44	—	—
Tarveaineita	800	—	867	10	67	10	—	—
Siirto	145,705	—	154,280	25	11,824	94	3,249	69

	Menoarvion- mukaan.		Menot.		Lisään- tyneet.		Vähenty- neet.	
Siirto	145,705	—	154,280	25	11,824	94	3,249	69
Polttopuita ja valaistusta	18,500	—	25,735	33	7,235	33	—	—
Hevosenurokaa	800	—	1,149	88	349	88	—	—
Korjaustöitä	6,000	—	11,443	77	5,443	77	—	—
Ahkeruusrahoja	300	—	300	—	—	—	—	—
Työlaitos	27,720	—	30,239	74	2,519	74	—	—
Elänteelleantokustannuksia	55,000	—	60,691	30	5,691	30	—	—
Erinäisiin laitoksiin otettuja ..	6,500	—	5,293	63	—	—	1,206	37
Sairaanhoidokustannuksia	12,000	—	11,382	44	—	—	617	56
Mielenvikaisten hoitokustan- nuksia	40,000	—	38,627	10	—	—	1,372	90
Suoranaisia avustuksia	78,000	—	101,428	—	23,428	—	—	—
Sekalaisia menoja	11,600	—	13,410	45	1,810	45	—	—
Yhteensä <i>Smk.</i>	402,125	—	453,981	89	58,303	41	6,446	52

Edelläolevan vaivahoidon menoarvioon vuonna 1907 otetun määrärahan Smk 402,125: — lisäksi on Valtuusto päätöksellä ⁵/₁₁ 1907 myöntänyt 549 markan määrärahan kuorimattoman maidon ostamista varten jaettavaksi Vaivaistalon ja Mielenvikaisten hoitolaitoksen hoitajille yksi litra henkilöä ja päivää kohti, luettuna marraskuun 1 päivästä vuoden loppuun. — Sitäpaitsi on Valtuusto päätöksellä ⁸/₁₀ 1907 Vaivahoitohallituksen tekemästä esityksestä myöntänyt 4,000 markan lisän määrärahaan henkilöitten avustamista varten, jotka ehdottomasti ovat oikeutettuja vaivahoitoon. Siten nousee koko vaivahoidon menoihin vuonna 1907 nostettu määräraha Smk:aan 416,674.

Vaivahoidon hallinnosta selkoa tehtäessä ei ole jätettävä huomioonottamatta niitä korvauksia, jotka vaivahoito 17 p:nä maaliskuuta 1879 annetun Armollisen asetuksen 28 §:n mukaan on saanut nostaa kruunulta, ei niitä apumaksuja ja korvauksia, joita muut kunnat ja yksityiset ovat antaneet, eikä myöskään tuloja työ- ja vaivaistalosta.

Kun tässä edellä mainituista vaivahoidon menoista kaikkiaan Smk:sta 453,981: 89 vähennetään sanotut tulot Smk. 27,478: 65, nähdään että kunnan todelliset menot 1907 vuoden vaivahoidosta olivat *Smk.*

426,503: 24, (v. 1906 — Smk. 390,063: 98, v. 1905 — Smk. 346,515: 50, v. 1904 — Smk. 331,923: 80 ja v. 1903 — 341,507: 34).

Seuraava taulu osoittaa eron eri menojen välillä vuosina 1906 ja 1907:

	Menot.		Vuonna 1907			
	1907	1906	menot		lisääntyneet	vähentyneet
Palkkaukset	47,555 —	43,272 —	4,283 —	—	—	—
Katsantomiesten palkkio	5,659 —	5,050 —	609 —	—	—	—
Korvaus tarkastusmatkoista ..	310 05	394 75	—	—	84	70
Vaatetus	9,781 26	16,253 52	—	—	6,472	26
Muonaa	59,633 85	54,192 90	5,440 95	—	—	—
Lääkkeet	26,007 55	22,950 82	3,056 73	—	—	—
Kalusto	4,466 44	6,210 71	—	—	1,744	27
Tarveaineet	867 10	1,002 70	—	—	135	60
Polttopuut ja valaistus	25,735 33	20,962 82	4,772 51	—	—	—
Hevosenuroka	1,149 88	1,019 25	130 63	—	—	—
Korjaustyöt	11,443 77	8,587 27	2,856 50	—	—	—
Ahkeruusrahat	300 —	—	300 —	—	—	—
Työlaitos	30,239 74	33,849 51	—	—	3,609	77
Elätteelleantokustannukset ..	60,691 30	62,703 49	—	—	2,012	19
Erinäisiin laitoksiin otetut	5,293 63	5,778 70	—	—	485	07
Sairaanhoitokustannukset	11,382 44	12,098 45	—	—	716	01
Mielenvikaisten hoitolaitoksen menot	38,627 10	40,388 24	—	—	1,761	14
Suoranaiset avustukset	101,428 —	79,683 —	21,745 —	—	—	—
Sekalaiset menot	13,410 45	13,075 05	335 40	—	—	—
Yhteensä Smk.	453,981 89	427,473 18	43,529 72	—	17,021	01

Kaupungin vaivahoidon hallintoon on luonnollisestikin vaikuttanut myös vuonna 1907 vallinnut työttömyys ja keuhkotaudin levineminen kaupungin työväestön keskuudessa. Näissä seikoissa ja ruumiillista työtä tekevän luokan keskuudessa yhä yleisemmin sattuvissa hermo- ja mielisairaustaukeissa on selitys erinäisten menojen lisääntymiseen vuonna 1907.

Kunnalliset
lainat.

Herrojen Kaupunginvaltuusmiesten valtuutuksella hädänalaisille työläisille keväällä 1903 annetuista lainoista ei myöskään vuoden 1907

kuluessa ole suoritettu takaisin mitään. Koska 1903 vuoden kuluessa lainoista maksettiin takaisin 2,078 markkaa, v. 1904 514 markkaa ja v. 1905 127 markkaa, on niin muodoin kaikista lainoista, yhteensä 26,844 mk:sta, 584 lainalle jaettuna, 1907 vuoden loppuun suoritettu ainoastaan 2,719 markkaa, joten maksamatta oli 24,125 markkaa. 584 lainanottajasta on ainoastaan 30 kokonaan maksanut lainansa.

Työ- ja vaivaistalon johtaja on voimassa olevan ohjesäännön 30 §:än h) momentin nojalla antanut erityisen kertomuksen Helsingin kaupungin Työ- ja vaivaistalosta vuonna 1907, josta julaistaan seuraava ote:

Vuoden kuluessa vaivaistaloon otetut ovat olleet iäkkäitä, kivulaisia, raihnavaisia taikka mielenvikaisia henkilöitä, sekä turvattomia tai huonosti hoidettuja lapsia, joita laitoksessa on pidetty jonkun aikaa ja sitten annettu elätteelle yksityisiin, hyväksitunnettuihin perheisiin, osittain kaupunkiin, osittain maaseudulle, hoidettaviksi ja kasvatettaviksi.

Vaivaistaloon otettuja henkilöitä.

Laitokseen otettuja hoidokkaita on kykynsä mukaan käytetty työhön. Osa vaatetuksesta, halonhakkuu, huoneiden puhtaanapito, pesu y. m. on teetetty hoidokkailla.

Muonanpitoa Työ- ja vaivaistalossa on hoitanut johtajan ja emännän lähimmän silmälläpidon alaisena yksi taloudenhoitajatar tarpeellisen palvelusväen avulla ja on sen tuloksena ollut, että kustannus jokaisen täysi-ikäisen henkilön ylläpidosta päivässä on ollut koko laitoksessa 35,34 penniä (33,73 penniä v. 1906).

Muonanpito Työ- ja vaivaistalossa.

Vuosi 1907 on Työ- ja vaivaistalossa mennyt suurempia muutoksia missään suhteessa sattumatta taikka järjestyksen ja työn häiriöitä laitoksessa tapahtumatta. Hoidokasten käytöskään ei ole antanut aiheutta vakavampiin muistutuksiin, ja rangaistustoimenpiteihin on ainoastaan varsin harvoin tarvittu ryhtyä.

Järjestys Työ- ja vaivaistalossa.

Laitoksen 1907 vuoden toiminnan lähempään erikoisseikkain selville saamiseksi viitataan kertomukseen liitettyihin seuraavilla otsikoilla varustettuihin liitteisiin:

1:ksi Luettelo muonanpitoon Helsingin kaupungin Työ- ja vaivastalossa toimitetuista, ostetuista ja vaivastalon maa-alueelta korjatuista tuotteista vuonna 1907;

2:ksi Luettelo Helsingin kaupungin vaivastalossa vuonna 1907 laitoksen tarpeisiin suoritetuista töistä;

3:ksi Ilmoitus Helsingin kaupungin Työ- ja vaivastaloon vuonna 1907 otettujen hoidokasten lukumäärästä sekä heidän iästään y. m.;

4:ksi Yhteenveto Helsingin kaupungin Työlaitoksessa tehdyistä päivätyö-luetteloista vuonna 1907;

5:ksi Selostus toiminnasta Helsingin kaupungin Työlaitoksessa vuonna 1907;

6:ksi Helsingin kaupungin Työlaitoksen varastoluettelo joulukuun 31 päivänä 1907;

7:ksi Luettelo Helsingin kaupungin Työlaitoksessa olevista aineksista 1907 vuoden lopussa.

Puhdas rahatulo vaivastalon töistä vuonna 1907 oli ainoastaan Smk 150:24. Paitsi että laitoksen vanhempia alus-, sänky- ja käyttövaatteita on tarpeen mukaisesti kunnossapidetty, on laitoksen tarpeisiin tehty vaivastalossa seuraavat työt: *Ompelua*: 283 hurstia, 275 paitaa, 235 naisen paitaa, 77 pyyhiiniinaa, 81 patjanpäällystä, 36 pääaluspäällystä, 148 hametta, 60 röijyä, 67 alushametta, 62 alusliiviä, 10 esiliinaa, 242 päähuivia päärmetty, 228 nenäliinaa päärmetty, 14 topattua kauhtanaa, 6 pojanpaitaa, 3 lapsenröijyä, 5 lapsenhametta ja 11 lapsenmekkoa; *Sukankudontaa*: 49 paria pumpulisukkia ja 337 paria pellavasukkia; *Tilkkumattoja* kudottu vuoden kuluessa 190 metriä; erinäisiä pikku *puusepäntöitä* sekä *erityisiä muita satunnaisia töitä* vaivastalon viljelysmaan hoidossa: korjattu 450 metri-*Lm* heinää, 75 hl perunoita, 55 hl lanttuja, 30 hl porkkanoita ja 1,400 kpl, kaalia sekä sekalaisia vihanneksia».

IV. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1907 on seuraava:

»Majoituslautakunnan tammikuun 28 päivänä 1878 vahvistetun ohjesäännön 8 §:n säännöksen täyttämiseksi saa Lautakunta täten antaa kertomuksen toiminnastaan viimekuluneena vuonna 1907.

Joulukuun 18 päivänä 1906 toimitetussa vaalissa valitsi Val-Lautakuunan jäsenet ja virkamiehet. tuusto puheenjohtajaksi Lautakuntaan eversti Gustaf Eckard Maximilian af Enehjelmin ja jäseneksi kapteeni Oscar Wasastjernan sekä varajäseneksi Suomen Pankin rahastonhoitajan vapaaherra Krister Ludvig Hisinger-Jägerskiöldin ja alikapteeni Max Tamelanderin, jotapaitsi edelliseltä vuodelta pysyi jäsenenä turkkuri Anton Lundqvist.

Lautakunnan sihteerin virkaa on hoitanut speditööri Arvid Roos, majoitusmestarina on sotakamreeri Emil af Forselles edelleenkin pysynyt ja venäjänkielenkääntäjänä on toiminut alikapteeni Gunnar Winter.

Vuonna 1907 on Lautakunnalle tullut 6 kirjelmää Kuvernööriltä Lautakunnan toiminta. 4 Maistraatilta, 3 Rahatoimikamarilta, 628 Komendantilta ja 11 eri virastoilta eli yhteensä 652 kirjelmää. — Näitten ja muitten Lautakunnalle kuuluvien asiain käsittelyä varten ovat puheenjohtaja, sihteeri ja majoitusmestari olleet yhden tunnin ajan joka arkipäivä Lautakuunan virkahuoneustossa tavattavissa, jonka ohella Lautakunta kaksitoista kertaa vuoden kuluessa on pitänyt varsinaisia kokouksia, joissa pöytäkirjan pykäläin lukumäärä on noussut yhteensä 427:ään. — Saman ajan kuluessa on Lautakunta lähettänyt 127 kirjelmää ja maksুমääräystä sekä 293 vuokrarahain tilausta eli siis yhteensä 420 toimituskirjaa.

Seuraavat taulut näyttävät niiden henkilöiden ja sotilaslaitosten lukumäärän jotka vuonna 1907 täällä ovat nauttineet majoitusetuuk- Majoitus. sia, sekä myös kaikki tästä johtuneet kustannukset. — Kuitenkin on tässä huomioon otettava että vuokrasopimukset tarvittavista asuin-

huoneustoista on tehty vuokravuodeksi, mutta kun Lautakunnan kulunkiarvio on vahvistettu kalenterivuotta varten ja tilit tämän kanssa yhtäpitävästi päätetään, on luonnossa suoritetuista majoituskustannuksista tässä alempana otettu huomioon se osa, mikä viime joulukuun lopussa on ollut suoritettuna.

A. Vuokrarahoja luonnossa annetun majoituksen asemasta.

i. Olomajoitus.	I, u k u m ä ä r ä							Smk	
	Kenraa- leja.		Esikun- ta ja yli- upsee- reja		Aliup- seereja ja mie- histöä		Virka- huoneustoja		
	nai- nut.	nai- mat.	nai- nut.	nai- mat.	nai- nut.	nai- mat.			
<i>a) Helsingin linnueväki:</i>									
Tammikuu	4	—	88	77	7	12	4	22,486	06
Helmikuu	4	—	96	74	9	12	6	24,881	27
Maaliskuu	1	—	105	93	9	10	5	24,928	74
Huhtikuu	2	—	92	85	9	9	5	23,280	96
Toukokuu	1	—	87	84	8	9	5	21,793	55
Kesäkuu	1	—	95	109	8	10	5	26,492	39
Heinäkuu	2	—	106	114	7	13	5	29,773	86
Elokuu	3	—	124	121	9	16	5	30,594	60
Syyskuu	3	—	117	127	5	16	5	28,605	06
Lokakuu	—	—	101	107	5	16	5	26,528	38
Marraskuu	—	—	92	89	5	17	5	22,855	13
Joulukuu	—	—	92	94	5	16	5	24,099	61
								306,319	61
<i>b) Erotettu santarmiosasto:</i>									
Tammikuu	—	—	2	3	8	2	5	1,367	90
Helmikuu	—	—	2	3	6	2	5	1,301	30
Maaliskuu	—	—	2	3	6	2	5	1,315	36
Huhtikuu	—	—	3	3	5	2	5	1,580	28
Toukokuu	—	—	3	2	5	2	4	1,280	—
Kesäkuu	—	—	3	3	12	2	5	2,791	80
Heinäkuu	—	—	3	3	10	2	6	1,753	01
Elokuu	—	—	3	3	11	2	6	1,773	34
Syyskuu	—	—	3	3	9	2	6	1,720	—
Lokakuu	—	—	3	3	10	2	6	1,725	83
Marraskuu	—	—	3	3	9	2	6	1,714	05
Joulukuu	—	—	3	3	12	2	6	1,825	—
								20,147	87
Siirto	—	—	—	—	—	—	—	—	—
								326,467	48

	L u k u m ä ä r ä							Smk
	Kenraa- leja.		Esikun- ta ja yli- upsee- reja		Aliup- seereja ja mie- histöä		Virka- huoneistoja	
	nai- nut.	nai- mat.	nai- nut.	nai- mat.	nai- nut.	nai- mat.		
Siirto	—	—	—	—	—	—	—	326,467 ⁴⁸
2. Satunnaisesti kome- nettuja.								
<i>a) Upseereja ja virkamiehiä.</i>								
Tammikuu 58 päivää	—	2	—	15	—	—	—	252 —
Helmikuu 66 »	—	4	—	15	—	—	—	340 —
Maaliskuu 186 »	—	8	—	24	—	—	—	1,024 —
Huhtikuu 55 »	—	6	—	8	—	—	—	336 —
Toukokuu 162 »	—	2	—	24	—	—	—	728 —
Kesäkuu 163 »	—	9	—	45	—	—	—	784 —
Heinäkuu 134 »	—	3	—	19	—	—	—	587 —
Elokuu 332 »	—	4	—	49	—	—	—	1,412 —
Syyskuu 199 »	—	4	—	29	—	—	—	896 —
Lokakuu 65 »	—	3	—	8	—	—	—	304 —
Marraskuu 150 »	—	7	—	20	—	—	—	760 —
Joulukuu 28 »	—	4	—	7	—	—	—	168 —
								7,591 —
<i>Muist. Satunnaisesti komennettu- jen kenraalien joukkoon on otettu myös rykmentin- päälliköt ja heidän vertai- sensa, jotka ovat oikeutettuja samallaisiin vuokratarkoituksiin.</i>								
<i>b) Erotettuun santarmiosastoon kuuluvia henkilöitä.</i>								
Tammikuu 25 päivää	—	—	—	—	—	3	—	29 ²⁰
Helmikuu 8 »	—	—	—	—	—	I	—	9 ³²
Maaliskuu 6 »	—	—	—	—	—	I	—	6 ⁹⁶
Huhtikuu 3 »	—	—	—	I	—	—	—	12 —
Toukokuu 5 »	—	—	—	I	—	—	—	20 —
Kesäkuu — »	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinäkuu — »	—	—	—	—	—	—	—	—
Elokuu — »	—	—	—	—	—	—	—	—
Syyskuu — »	—	—	—	—	—	—	—	—
Lokakuu 2 »	—	—	—	I	—	—	—	8 —
Marraskuu 5 »	—	—	—	—	—	I	—	5 ⁸⁰
Joulukuu — »	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä Smk	—	—	—	—	—	—	—	91 ²⁸
								334,149 ⁷⁶

Siten on vuokratrahoja *olomajoituksesta*, jotka Venäjän Valtiorahastoon on suoritettava, maksettu:

Helsingin linnueväelle	306,319: 61		
joista Komendanttihakitus on maksanut takaisin	<u>5,054: 78</u>	301,264: 83	
erotetulle santarmiosastolle	20,147: 87		
joista Komendanttihakitus on maksanut takaisin	<u>104: 42</u>	<u>20,043: 45</u>	321,308: 28
sekä <i>tilapäisestä komennuksesta</i> , joka 1 §:n mukaan Arm. Asetuksessa heinäkuun 22 päivästä 1897, mikä koskee erinäisten pykäläin muutosta tammikuun 18 päivänä 1882 annetussa Arm. Asetuksessa sotilasmajoituksen suorittamisen perusteista Suomen Suuriruhtinaskunnassa, on korvattava Suomen yleisistä varoista, upseereille ja sotilas-virkamiehille	7,591: —		
joista Komendanttihakitus on maksanut takaisin	<u>375: —</u>	7,216: —	
erotettuun santarmiosastoon kuuluville henkilöille		<u>91: 28</u>	7,307: 28
		<u>eli yhteensä Smk 328,615: 56</u>	

Majoitus luonnossa.

B. Majoitus luonnossa. Seuraavalle määrälle venäläisiä sotilashenkilöitä on Lautakunta vuonna 1907 osottanut majoitusta voimassa olevan majoitusohjesäännön mukaan:

	Ylipäällystää		Alipäällystää		Asuin- ja virkahuoneita	Palveijain huoneita ja keittäitä
	nai-neita	nai-matt.	nai-neita	nai-matt.		
Olomajoitusta tammik. 1 p.—heinäk. 1 p.	—	—	1	10	5	2
S:n s:n s:n santarmeille	—	—	3	—	3	3
Olomajoitusta heinäk. 1 p.—jouluk. 31 p.	—	—	1	10	5	2
S:n s:n s:n santarmeille	—	—	3	—	3	3

Sitäpaitsi on Lautakunta vuoden kuluessa osottanut asuntoja seuraaville tilapäisissä virkatoimissa lyhemmäksi ajaksi Helsinkiin komennetuille sotilashenkilöille:

Erinäisissä kaupungin hotelleissa 4 naimatt. kenraalille

Luonnossa suoritetusta majoituksesta tekevät kustannukset vuonna 1907:

	Smk	Smk	Summa Smk
<i>a) Helsingin Linnueväestä.</i>			
Huoneustovuokraa	1,998	—	
» tilapäisestä majoituksesta ..	59	—	
Koivuhaloista asuinhuoneiden lämmittämiseen	184	83	
Havupuuhaloista leipomiseen ja ruuankeittoon	101	42	
Valaistuksesta	42	84	
Vuodeoljista	106	29	2,492 38
<i>b) Erotetusta santarmistooasta.</i>			
Huoneustovuokraa	1,800	—	
Koivuhaloista asuinhuoneiden lämmittämiseen	126	62	
Havupuuhaloista leipomiseen ja ruuankeittoon	37	19	
Valaistuksesta	10	71	
Vuodeoljista	8	92	1,983 44
Siirto			4,475 82

	Smk	Smk	Summa Smk
Siirto			4,475 82
Kun tästä vähennetään se korvaus joka on peritty:			
<i>Venäjän Valtionrahastosta</i>			
Olomajoituksesta			
Helsingin linnueväelle	1,900 --		
Erotetulle santarmiosastolle	1,260 --	3,160 --	
<i>Suomen Valtiolaitokselta</i>			
Satunnaisesta majoituksesta	-- --	48 --	3,208 --
niin jää erotukseksi Smk	-- --	-- --	1,267 82
joka niinmuodoin on kaupungin tappio vuoden majoituksesta luonnossa.			

Lautakunnan
kustannukset.

C. Sekalaisia kustannuksia:

Palkkiot Majoituslautakunnan virkamiehille ja palveluskunnalle	Smk	7,400: --
Kansliakulut	»	437: 22
	Smk	7,837: 22

Yhteenveto
kustannuk-
sista.

Yhteenveto venäläisen sotaväen majoituskustannuksista Helsingissä vuonna 1907.

A. Maksettu vuokratrahoja:

Olomajoituksesta.

Helsingin linnueväelle	306,319: 61		
josta on peritty	5,054: 78	301,264: 83	
erotetulle santarmiosastolle	20,147: 87		
josta on peritty	104: 42	20,043: 45	321,308: 28

Satunnaisesta komennuksesta.

upseereille ja virkamiehille	7,591: --		
josta on peritty	375: --	7,216: --	
erotetulle santarmiosastolle	91: 28	7,307: 28	328,615: 56

B. Kustannukset luonnossa osotetusta majoituksesta:*Olomajoituksesta.*

Helsingin linnueväelle	2,433: 38		328,615: 56
erotetulle santarmiosastolle	1,983: 44	4,416: 82	

Satunnaisesti komennetuille:

upseereille	59: —		4,475: 82
-------------------	-------	--	-----------

C. Sekalaiset kustannukset:

Palkkiot ja kulut			7,837: 22
			<u>340,928: 60</u>

Kun tästä vähennetään seuraavat korvaukset:

Venäjän valtakunnanrahastoista:

vuokrarahoista	321,308: 28		
luonnossa suoritetusta majoituksesta	3,160: —		

Suomen Valtiolaitokselta:

vuokrarahoista	7,307: 28		
luonnossa suoritetusta majoituksesta	48: —	7,355: 28	331,823: 56
on kaupunki saanut vuoden kuluessa suorittaa majoituksesta kustannuksia			

yhteensä Smk 9,105: 04»

V. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan vuodelta 1907 antama kertomus on sisällöltään seuraava:

Lautakunnan jäsenet.

»Holhouslautakunnan jäsenistä vuonna 1906 oli ylitirehtööri Alexis Gripenberg'in vuoro vuoden lopussa luopua Lautakunnasta. Jäseneksi Lautakuntaan ylitirehtööri Gripenberg'in sijaan valitsi Valtuusto joulukuun 18 päivänä 1906 lakitieteenkandidaatti Arthur Neoviuksen ja tämän ilmoitettua että hän ollen aikeissa muuttaa paikkakunnalta ei voinnut ottaa vastaan tointa, helmikun 6 päivänä 1907 lakitieteenkandidaatti Alexander Gadolinin. Tämän johdosta ovat Lautakunnassa olleet hän ja edelliseltä vuodelta puheenjohtaja esittelijäsihteeriksi tohtori Axel Charpentier. Lautakunnan sihteerinä oli yhä edelleen protokollasihteeriksi Ivar Groundstroem.

Kokoukset.

Kuten edellisinäkin vuosina on Holhouslautakunta myös vuonna 1907 kokoontunut kerran viikossa paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia on pidetty kaksi kertaa kuukaudessa, joten kokouksien luku tekee 44.

Holhouksia ja uskotunmiehentoimia.

Lautakunnan kappaleessa holhouskirjaa oli vuoden 1907 alussa yhteensä 338 holhousta, joista 229 perustui määräykseen ja 169 oli lakiperäisiä holhouksia, sekä 51 uskotunmiehentointia. Raastuvanoikeuden pitämästä holhouskirjasta on vuoden kuluessa Lautakunnan holhouskirjaan siirretty 1906 vuoden jälkimmäisellä ja vuoden 1907 edellisellä puoliskolla lisäantulleita yhteensä 65 holhousta ja uskotunmiehentointia. Niistä 514 holhouksesta ja uskotunmiehentoimesta, jotka siis vuonna 1907 ovat olleet holhouskirjaan merkittyjä, on kuitenkin erityisistä syistä vuoden kuluessa poistettu 23. Tämän johdosta oli Lautakunnan kappaleessa holhouskirjaa 1907 vuoden lopussa yhteensä 421 holhousta ja uskotunmiehentointia; näistä oli 375 holhouksia, joista 215 perustui määräykseen ja 160 oli lakiperäisiä holhouksia, sekä 46 uskotunmiehentointia.

Vuonna 1907 on Lautakunta saanut pastorinvirastoista kaupungin ruotsalais-suomalaisessa ja saksalaisessa luterilaisessa seurakunnassa vastaanottaa säädetyt luettelot sellaisista näitten seurakuntain edellisellä ja jälkimmäisellä puoliskolla vuotta 1906 sekä edellisellä puoliskolla vuotta 1907 kuolleista jäsenistä, joitten jättämille alaikäisille lapsille holhooja mahdollisesti oli määrättävä, ja on Lautakunta katsonut 41:llä mainituista kuolinpesistä olevan sellaiset varat, että selonteko alaikäisten omaisuuden hoitamisesta olisi annettava. Metodisti-episkopaalisesta ja roomalais-katolisesta seurakunnasta ei Lautakunta sitävastoin ole saanut vastaanottaa sellaisia luetteloita ja kaupungin kreikkalais-venäläisen seurakunnan pastoriuvirasto on tänä kuten edellisenäkin vuosina laiminlyönyt antaa sellaisen luettelon.

Alaikäisten lasten luku.

Vuoden kuluessa on Lautakunta hankkinut tai on sitä kuultu holhoojan määräämisestä 44 tapauksessa ja uskotunmiehen määräämisestä 26 tapauksessa sekä 2 täysikäiseksi tulleen henkilön asettamisesta holhouksen alaiseksi ja 2 henkilön vapauttamisesta sellaisen valvonnan alaisuudesta, sekä 7 kysymyksessä, jotka koskivat vanhempain erottamista oikeudesta kasvattaa lapsiansa.

Lautakunnan toiminta.

Niinikään on Lautakunta, holhouslain 39 ja 40 §§:ain mukaan, antanut lausuntoja 44 holhottavan kiinteimistön myynnistä ja 4 sen kiinnittämistä koskevasta kysymyksestä, sekä käsitellyt 4 kysymystä kiinteimistön hankkimisesta korvausta vastaan, 5 kysymystä lainan ottamisesta ja 1 kysymystä toisen velan vastuuvollisuudesta, kaikki holhottavan puolesta, ynnä myös 1 kysymystä, joka koski sopimusta alaikäisten lasten kasvatuksesta, mikä avioliittoa purettaessa oli vanhempain välillä tehty.

Holhouslain 48 §:n määräyksen perusteella on Lautakunta 2 tärkeässä holhouskysymyksessä auttanut holhoojaa neuvoilla, jota paitsi Lautakunta on asianomaisille antanut neuvoja useissa vähäpätöisissä asioissa.

Niistä holhoojista ja uskotuista miehistä, jotka holhouslain 51 ja 70 §§:ain mukaan ovat olleet velvoitetut Lautakunnalle antamaan tilin holhokkiensa omaisuuden hoitamisesta, on 24 määrättyä ja 30 lakiperäistä holhoojaa sekä 19 uskottua miestä laiminlyönyt säädetyin ajan kuluessa täyttää tämän velvollisuutensa, jonka vuoksi Lautakunta holhouslain 53 §:än säädöksen nojalla on niistä ilmoittanut Raastuvan oikeudelle.

Ilmoituksia tilin lanteon laiminlyömisestä.

Niissä tapauksissa, joissa Lautakunta on velvoittanut asianomaisia holhoojia oikaisemaan heidän antamiensa tilejä tai heiltä vaatinut tietoja ja todistuksia, on Lautakunnan osotuksia ja määräyksiä noudatettu muissa paitsi 5 tapauksessa, joista Lautakunnan on senvuoksi ollut pakko ilmoittaa Raastuvanoikeudelle.

26 holhouksesta on Raastuvanoikeus, Lautakunnan esityksestä, määrännyt että seuraavat tilit niiden hoitamisesta saavat käsittää vuotta pitemmän ajan.»

VI. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan Valtuustolle antama kertomus Helsingin palotoimen tilasta ja hoidosta vuonna 1907 on, lukuunottamatta tauluja, joitten pääsisältö esitetään Tilastollisessa vuosikirjassa, seuraavansisältöinen:

»Vuosi 1907 on Helsingin kaupungille ollut erittäin suotuisa palovuosi, sillä ei yksikään laajempi tulipalo ole sattunut varsinaisen kaupungin alueella, ja kaupungin välittömässä läheisyydessä sattuneista tulipaloista yksi ainoa eli tulipalo Sirpalesaaren laivaveistämössä tammikuun 17 päivänä on ollut muita laajaluontoisempi. Palotilasto vuonna 1907 on seuraava:

Palokuntaa on vuoden kuluessa hälyytetty 234 kertaa, joista 116 kertaa tulipalojen, 77 kertaa nokivalkeain, 15 kertaa palosavun ja 10 kertaa valonheijastuksien takia, 9 kertaa ilkevaltaisuudesta, 5 kertaa palotelegrafin vian takia, 1 kerran rakennuksen sortumisen takia ja 1 kerran sen johdosta että mielisairas oli kiivennyt rakennuksen katolle. Edelliseen vuoteen verrattuna ovat hälyytykset (181) lisääntyneet 53:lla ja tulipalot (110) lisääntyneet 6:lla. Suurimpana syynä hälyytysten lisääntymiseen on nokivalkeain nouseva lukumäärä 37:stä vuonna 1906 77:ään vuonna 1907.

Vuoden kuluessa sattuneista 116 tulipalosta ja tulipalon alusta kuuluu 106 kaupungin paloalueen piiriin sekä 10 sen ulkopuolelle (järjestetty kaupunki). Tulipalojen jakaantumisen eri kaupunginosille näyttää seuraava taulu:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Sirpalesaari	Uunisaari	Hanaholma	Läntinen Viertotie	Itäinen Viertotie
13	12	13	17	8	7	10	6	—	17	2	1	2	1	1	4	2

Miten tulipalot jakaantuvat kuukausille ja viikonpäiville, käy selville seuraavasta taulusta:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Yhteensä
Sunnuntai	1	2	—	1	—	2	1	—	—	1	1	2	11
Maanantai	3	1	—	1	—	2	2	2	1	—	2	1	15
Tiistai	3	2	1	2	2	—	2	—	—	1	—	3	16
Keskiviikko	5	2	2	2	—	1	1	3	1	—	1	2	20
Torstai	8	1	—	—	4	1	2	—	—	1	3	3	23
Perjantai	1	3	1	1	2	3	1	1	1	2	—	1	17
Lauantai	—	2	1	2	1	—	—	1	1	—	1	5	14
Yhteensä	21	13	5	9	9	9	9	7	4	5	8	17	116

Mitä vuorokauden ajankohtaan tulee on 52 tulipaloa sattunut päivällä, laskettuna k:lo 6 a. p.—k:lo 6 i. p. ja 64 yöaikaan, laskettuna k:lo 6 i. p.—k:lo 6 a. p. Tieto tulen irtipääsemisestä on 58 kertaa ilmoitettu puhelimella, 45 kertaa palokaapin avulla ja 12 kertaa suullisilla sanantuojuilla. Yhdessä tapauksessa on tulen irtipääsemisen ensin huomannut palotornin tähyistäjä, jolloin kuitenkin puhelinilmoitus myös tuli muutamia sekunteja myöhemmin.

Paikkaan nähden on 64 tulipaloa syntynyt kivitaloissa, joista 30 kpl. asuinhuoneissa, 8 kpl. puodeissa ja liikehuoneustoissa, 7 kpl. kellareissa, 5 kpl. työpajoissa, 5 kpl. ulkokuoneissa tai makasiineissa, 4 kpl. ylisillä, 4 kpl. sisustettavissa taloissa ja 1 kpl. rappukäytävässä, 45 tulipaloa puutaloissa, joista 22 kpl. asuinhuoneissa, 8 kpl. työpajoissa tai tehtaissa, 6 kpl. makasiineissa tai ulkokuoneissa, 4 kpl. tarjoilu- tai kauppakojuissa, 3 kpl. puodeissa ja 2 kpl. kellarissa, 3 tulipaloa höyry- tai moottoriveneissä, 2 tulipaloa lastuläjissä, 1 tulipalo tavaravaunussa ja 1 tulipalo rikkalaatikossa.

Syynä tulen irtipääsemiseen on 14 tapauksessa ollut kekäle tai kipinät, jotka ovat pudonneet tulisijoista, 12 tapauksessa kynttilän, lampun tai tulitikkujen varmaton piteleniinen, 12 tapauksessa huolimattomuus sulatettaessa jäätyneitä vesiputkia, 8 tapauksessa puutteellinen tulisija tai savutorvi, 5 tapauksessa tulensekaisen tuhan pa-

neminen puiseen säilytysastiaan, 5 tapauksessa kaatunut tahi räjähtänyt lamppu tahi petrolikeittiö, 5 tapauksessa nähtävästi murhapoltto, 4 tapauksessa itsestään syttyminen, 2 tapauksessa lattiankannattimen muuraaminen savutorveen, 2 tapauksessa puutteelliset kuivatusuunit, 2 tapauksessa kaminan asettaminen liian lähelle puuseinää, 2 tapauksessa vaatteiden asettaminen liian lähelle kuumennettua kamiinaa, 3 tapauksessa varomattomuus bentsiiniä käytettäessä, 2 tapauksessa lampun asettaminen liian lähelle kattoa, 2 tapauksessa uunin liika lämmittäminen. 1 tapauksessa huolimaton tupakanpoltto, 1 tapauksessa lasten leikkiminen tulitikuilla, 1 tapauksessa huolimattomuus tervaa käytettäessä ja yhdessä tapauksessa sähkökipuna kinematografikoneessa. Syy tulen irtipääsemiseen on siis 84 tapauksessa voitu saada selville, jota vastoin se 32 tapauksessa on jäänyt selvittämättä.

Palovahinkotilasto vuodelta 1907 on seuraavanlaatuinen:

A) Järjestetty kaupunki (paloalueen piirissä).

Sen omaisuuden arvo tai vakuutussumma, jota tuli enemmän tai vähemmän on vahingoittanut, oli:

irtaimistosta	Smk	2,049,314: —
kiinteimistöstä	»	9,422,305: — 11,471,619: —

jota vastoin vahingon suuruus eli palovahinkokorvaussumma oli:

irtaimistosta	Smk	62,954: 48
kiinteimistöstä	»	24,996: 86 94,951: 34

Vahinko teki siis 0,83 prosenttia omaisuuden arvosta.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että palovahingot v. 1906 nousivat Smk:aan 390,701:68, sekä siten tekivät 2,18 prosenttia omaisuuden arvosta.

B) Kaupungin maalla järjestetyn kaupungin (paloalueen) ulkopuolella.

Vahingoittuneen omaisuuden arvo tai vakuutussumma oli:

irtaimistosta	264,537: —
kiinteimistöstä	151,500: — 416,037: —

ja vahingon suuruus eli palovahinkokorvaussumma:

irtaimistosta Smk 165,687: 09
 kiinteimistöstä » 44,692: 90 210,379: 99

s. o. 50,⁵⁷ prosenttia omaisuuden arvosta. Että tilasto ulkopuolella paloaluetta on niin epäedullinen, johtuu yksistään tulipaloista Sirpalesaarella (Erkon & Markoffin veneveistämössä, missä omaisuutta hävisi Smk:an 197,609: — arvosta).

Vuonna 1906 nousivat palovahingot paloalueen ulkopuolella Smk:aan 181,230: 10 ja tekivät silloin 16,¹⁰ prosenttia omaisuuden arvosta.

Vuoden kaikista palovahingoista, nousten yhteensä Smk:kaan 305,331: 33 (Smk:aan 571,931: 78 v. 1906), ovat ulkomaiset vakuutusyhtiöt suorittaneet Smk. 29,121: 69 ja kotimaiset vakuutusyhtiöt Smk. 258,195: 19, jonka ohessa vakuuttamatonta omaisuutta on hävinnyt Smk:n 17,914: 45 arvosta. Palovahinkokorvauksen prosenttimäärä kaupungin koko alueelle sekä sisä- että ulkopuolella on vain 2,⁵⁷ prosenttia. Yhteenlasketut vahingot ovat nimittäin kuten edellä mainittiin Smk. 305,331: 33 ja omaisuuden arvo Smk. 11,887,656: —.

Tulipalojen
laajuus.

Tulipalojen laajuuteen nähden on vuoden 116 tulipalosta 13 ollut suuria, s. o. sitä laatua, että vähintään kaksi voimakasta vesisädettä höyryruiskuista, käsivoimaruiskuista tahi paloposteista on ollut tarpeen tulen sammuttamiseksi, 28 keskinkertaisia eli sitä laatua, että vain yksi vesisäde mainituista palokaluista on ollut tarpeen tulen tukahuttamiseksi sekä 75 pieniä, s. o. laajuudeltaan niin pieniä, että ne on sammutettu ennen palokunnan tuloa tahi tukahutettu pienillä sammutuskaluilla.

Kaupungin vapaaehtoinen palokunta, jota vuoden kuluessa on hälytetty kaksi kertaa, kummallakin kerralla Sirpalesaarella sattuneen tulipalon takia, ryhtyi toimintaan toisessa näistä eli tammikuun 17 päivänä. Sitä paitsi otti Hermannin haaraosasto mainittua palokuntaa osaa siellä syttyneen tulipalon sammuttamiseen kesäkuun 14 päivänä.

Muuten viitataan tauluyhteenveetoon tulipaloista ja muista hälytyksistä, joka liitetään tähän kertomukseen. Siinä mainitaan muun muassa 58 pientä tulipalonalkua, joitten sammuttamiseen palokunnan

apua ei ole pyydetty, mutta jotka ovat olleet sen luontoisia että palovahinkokorvaus niistä on tullut kysymykseen.

Tulipaloissa ovat seuraavat onnettomuustapaukset sattuneet: tammiukuun 17 päivänä tulipalossa Sirpalesaarella, jolloin yövahti jäi keskelle tulipaloa ja kaasuräjähdyksessä helmikuun 23 päivänä Huvilakadun N:ossa 19, jolloin eräs nainen sai niin pahoja palohaavoja, että hän pian senjälkeen kuoli. Jälkimmäisessä tapauksessa ei palokuntaa oltu hälytetty.

Palokunnan pyöräpaareja ja sairaankuljetusneuvoja on yleisö käyttänyt yhteensä 580 kertaa; edellisenä vuonna 367 kertaa. 33 tapauksessa on ollut kysymyksessä onnettomuustapaukset ja 547 tapauksessa sairaitten kuljettaminen kotoa tai kotiin.

Miehistön terveydentila on ollut tyydyttävä, vaikkakin sairaalahoitoa on annettu 12 miehelle yhteensä 205 sairaspäivänä.

Sairauksien laatu y. m. käy selville seuraavasta taulusta:

Sairauden laatu	Tapauksien lukumäärä	Sairaspäivien yhteensä laskettu määrä
Keuhkotulehdus	1	41
Tuhkarokko	4	75
Reumatismi	1	12
Umpisuolentulehdus	1	4
Vatsataudit	3	14
Yleinen heikkous	1	38
Veneerinen tauti	1	21
Yhteensä	12	205

Miehistön vaihto on vuoden kuluessa ollut tavattoman suuri. 76 miehen lukumäärää kohti on nimittäin 49 vaihtoa tapahtunut. Suurimpana syynä tähän on maaliskuussa tehty lakko, jolloin miehistö vaalipäivän johdosta kieltäytyi ottamasta osaa tavanmukaiseen aamuharjoitukseen klo 7,30—8,30 a. p., vaikkapa suuri osa lakkolaisista ei edes ollut vaalioikeutettuja ja vaalit alkoivat vasta klo 9 sekä kyllä oli pidetty huolta siitä että vaalioikeutetut saivat antaa vaalilippunsa. Tämän kieltäytymisen johdosta erotettiin 20 miestä, jonka ohella 10 miestä asettui erotettujen puolelle ja pyysi eron toimestaan. Mitään

erikoista vaikeutta ei ilmennyt täyittäessä kuntaa uudella miehistöllä, vaikka tälläkään alalla ei aina ole niin helppoa saada täysikelvollisia miehiä.

Miehistön harjoitukset ja toimet ovat jatkuneet entiseen tapansa ja entisten sääntöjen mukaan. Reippauden ja harrastuksen herättämiseksi ohjesäännön mukaisesti harjoituksiin valjastuksessa, liikkeellelähdössä, vesipostien käytössä y. m. pantiin syksyllä toimeen kilpailuja, joissa jaettiin palkintoja. Sen ohella järjestettiin tänä syksynä kuten edellisinäkin vuosina kilpailuja vapaassa urheilussa palomiesten keskuudessa.

Kustannukset kaupungin vakinaisesta palokunnasta ovat vuoden kuluessa nousseet seuraaviin määriin:

1) Palkkoja ja muita etuja	Smk 97,397: 88	Menoarviossa Smk 98,425: —
2) Palotalli	» 9,786: 53	» » 9,817: 50
3) Lämpö ja valaistus	» 10,894: 28	» » 10,660: —
4) Työkalut ja kalusto	» 18,679: 31	» » 18,900: —
5) Sekalaista	» 3,646: 95	» » 3,680: —
	<hr/> Smk 140,404: 95	Menoarviossa Smk 141,482: 50

ja on siis Smk:an 1,077: 55 suuruinen säästö huomattavissa.

Palokunnan hallussa olevan irtaimiston ja sammutuskalujen arvo, mitkä vuoden alussa olivat kirjoihin merkittyinä Smk:si 99,716: —, on vuoden kuluessa sekalaisten pienten työkalujen, putkien y. m. hankkimisesta lisääntynyt Smk:lla 4,691: —, jonka ohella kalustoa on jätetty hylyksi ja poistoja tehty yhteensä Smk:an 8,882: — arvosta. Mainittu omaisuus on siis vuoden lopussa kirjoihin merkittynä Smk:ksi 95,525: —.

VII. Kansankirjasto ja Lukusali.

Kansankirjaston ja Lukusalin hallituksen Valtuustolle antama kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1907 on seuraava:

»Päälaitoksessa, Rikhardinkadun N:o 3, on kirjasto vuonna 1907 ollut yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkänäperjantaina (maalisk. 29 p.), juhannusaattona, jouluaattona ja -päivänä sekä kaikkina sunnuntaipäivinä kesäkuukausina (kesäkuu—elokuu). Jokapäiväinen lainausaika on ollut sama kuin edellisinä vuosina: arkipäivinä kirjaston ruotsalaisessa osastossa k:lo 1—3 sekä 5—8 i. p., suomalaisessa osastossa 5—8 i. p., sunnuntai- ja juhlapäivinä kummassakin osastossa k:lo 4—7 i. p. Yhteensä pidettiin kirjastoa vuoden kuluessa auki 348 päivänä, vuonna 1906—335 päivänä, jolloin se pidettiin suljettuna kirjaston tarkastuksen tähden kesäkuun 1 p.—15 p.

Sörnäisten haaraosastossa on kirjasto tammi—toukokuussa sekä syys—joulukuussa ollut yleisön käytettävissä k:lo 5—8 i. p. (kaikkina arkipäivinä paitsi keskiviikkoisin, sekä sunnuntai- ja juhlapäivinä k:lo 4—7 i. p.; kesä—elokuussa pidettiin kirjastoa, tavanmukaan kesäisin, avoinna ainoastaan tiistaina, torstaina ja lauantaina k:lo 5—8 i. p.). Suljettuna oli kirjasto samoin pitkänäperjantaina, jouluaattona ja -päivänä. Lainauspäivien luku oli vuoden kuluessa 272, vuonna 1906—263.

Töölön haaraosastossa on kirjastoa pidetty auki samoina päivinä kuin päälaitoksessa, kesällä (kesä—elokuussa) kuitenkin vain keskiviikkoisin ja lauantaisin. Linausaika on koko vuoden ollut sama: k:lo 5—7 i. p. Lainauspäivien luku oli 297 (edellisenä vuonna 293).

Annettujen kirjalainojen lukumäärä on vuoden 1907 kuluessa sekä päälaitoksessa että haaraosastoissa jonkun verran lisääntynyt edelliseen vuoteen verraten. Pääkirjastosta annettiin vuoden kuluessa 145,681 lainaa, vuonna 1906—129,800, Sörnäisten haaraosastosta 26,757, vuonna 1906—23,774, Töölön haaraosastosta 4,540 lainaa, vuonna 1906—4,041. Yhteensä nousi kirjalainojen luku kaikissa laitoksissa 176,978, vuonna 1906—157,616. Keskimäärin oli lainoja lainauspäivää kohti päälaitoksessa 416, Sörnäisten haaraosastossa 98, Töölön haara-

osastossa 15, yhteensä 529; vastaavat luvut vuodelta 1906 ovat: 387, 90, 14, 491. — Lainoista maksettiin *pääkirjastossa* 86,843:sta (vuonna 1906: 79,044:stä) kerralta, jotavastoin 53,207 (vuonna 1906: 46,130) annettiin puolivuositilauksesta ja 5,631 (vuonna 1906: 4,627) kuukausitilauksesta; *Sörnäisten haaraosastossa* annettiin 19,467 (vuonna 1906: 16,229) lainaa kertamaksua vastaan, 6,729 (vuonna 1906: 6,914) puolivuositilauksesta ja 561 (vuonna 1906: 631) kuukausitilauksesta; *Töölön haaraosastossa* 3,548 (vuonna 1906: 3,237) lainaa kertamaksua vastaan, 773 (vuonna 1906: 658) puolivuosi- ja 219 (vuonna 1906: 146) kuukausitilauksesta; yhteensä maksettiin siis *kaikissa laitoksissa* 109,858 (vuonna 1906: 98,510) lainasta kultakin kerralta, jotavastoin 60,709 (vuonna 1906: 53,702) lainaa annettiin puolivuositilauksesta ja 6,411 (vuonna 1906: 5,404) kuukausitilauksesta. — Lainatuista kirjoista oli *pääkirjastossa* 91,891 (63,08 %) ruotsalaisia ja 53,790 (36,92 %) suomalaisia; *Sörnäisten haaraosastossa* 8,785 (32,83 %) ruotsalaisia ja 17,972 (67,17 %) suomalaisia; *Töölön haaraosastossa* 2,301 (50,68 %) ruotsalaisia ja 2,239 (49,31 %) suomalaisia; *yhteensä* 102,977 (58,19 %) ruotsalaisia ja 74,001 (41,81 %) suomalaisia. Vastaavat luvut vuodelta 1906 ovat: *pääkirjastossa* 82,711 (63,72 %) ruotsalaisia ja 47,090 (36,28 %) suomalaisia kirjoja; *Sörnäisten haaraosastossa* 7,885 (33,17 %) ruotsalaisia ja 15,889 (66,83 %) suomalaisia; *Töölön haaraosastossa* 1,962 (48,55 %) ruotsalaisia ja 2,079 (51,45 %) suomalaisia; *yhteensä* 92,558 (58,72 %) ruotsalaisia ja 65,058 (41,28 %) suomalaisia kirjoja. Yksityiskohtaiset tilastolliset taulut lainauksista seuraavat tätä kertomusta. — Kuluneena vuonna on ensi kerran merkitty lainojen määrä kirjaston eri osastoista. Pääkirjastossa on lainojen määrä osastosta I (Uskontoa) ruotsalaisia kirjoja 330, suomalaisia 369, yhteensä 699 (0,48 %), osastosta II (Historiaa ja elämäkertoja) ruotsalaisia 2,976, suomalaisia 1,881, yhteensä 4,857 (3,33 %), osastosta III (Maantietoa ja matkakuvauksia) ruotsalaisia 1,068, suomalaisia 1,114, yhteensä 2,182 (1,5 %), osastosta IV (Romaaneja, kertomuksia; satuja) ruotsalaisia 80,878, suomalaisia 44,437, yhteensä 125,315 (86,02 %), osastosta V (Runoja ja näytelmiä. Albumeja, kalentereja ja antologioja. Kirjallisuudenhistoriaa ja taidetta) ruotsalaisia 2,568, suomalaisia 2,870, yhteensä 5,438 (3,73 %), osastosta VI Terveys- ja lääkeoppia. Luonnontiedettä. Matematiikkaa. Teknologiaa) ruotsalaisia 1,495, suomalaisia 1,457, yhteensä 2,952 (2,03 %), osas-

tosta VII (Oikeus- ja valtio-oppia. Yhteiskunnallisia kysymyksiä. Valtiopäiväpöytäkirjoja. Taloustiedettä) ruotsalaisia 461, suomalaisia 385, yhteensä 846 (0,58 %), osastosta VIII (Kieliä) ruotsalaisia 657, suomalaisia 468, yhteensä 1,125 (0,77 %), osastosta IX (Muita aineita. Sekalaisia) ruotsalaisia 1,458, suomalaisia 743, yhteensä 2,203 (1,51 %).

Sörnäisten haaraosastossa on lainojen määrä

osastosta	I	ruotsal. kirjoja	14,	suomal.	113,	yht.	227	(0,47 %),
»	II	»	»	194,	»	789,	»	983, (3,67 %),
»	III	»	»	76,	»	367,	»	443, (1,66 %),
»	IV	»	»	7,940,	»	14,882,	»	22,822, (85,29 %),
»	V	»	»	111,	»	519,	»	630, (2,35 %),
»	VI	»	»	115,	»	492,	»	607, (2,27 %),
»	VII	»	»	6,	»	107,	»	113, (0,42 %),
»	VIII	»	»	23,	»	115,	»	138, (0,52 %),
»	IX	»	»	306,	»	588,	»	894, (3,34 %)

Töölön haaraosastossa on lainojen määrä

osastossa	I	ruotsal. kirjoja	3,	suomal.	10,	yht.	13,	(0,29 %),
»	II	»	»	60,	»	77,	»	137, (3,02 %),
»	III	»	»	4,	»	49,	»	53, (1,17 %),
»	IV	»	»	2,171,	»	2,007,	»	4,178, (92,03 %),
»	V	»	»	31,	»	45,	»	76, (1,67 %),
»	VI	»	»	15,	»	31,	»	46, (1,01 %),
»	VII	»	»	4,	»	4,	»	8, (0,18 %),
»	VIII	»	»	2,	»	2,	»	4, (0,09 %),
»	IX	»	»	11,	»	14,	»	25, (0,55 %)

Yhteensä (pääkirjasto ja haaraosastot yhdessä) on prosenttimäärä lainoille osastosta I: 0,42, osastosta II: 3,38, osastosta III: 1,51, osastosta IV: 86,06, osastosta V: 3,47, osastosta VI: 2,04, osastosta VII: 0,55, osastosta VIII: 0,71, osastosta IX: 1,76.

Kirjastosta vuonna 1907 annetuista lainoista on 157 vielä palauttamatta, nimittäin pääkirjastosta 147, Sörnäisten haaraosastosta 8 ja Töölön haaraosastosta 2.

Kirjavarastossa vuonna 1907 tapahtuneet muutokset käyvät selville seuraavasta taulusta:

	Lukumäärä nidoksia				
	Tammik. 1 p. 1907	Poistettu 1907	Tullutlisään 1907	Lisäys	Tammik. 1 p. 1908
Suomalaisia ..	15,407	373	1,533	1,160	16,567
Ruotsalaisia ..	23,076	203	1,696	1,493	24,569
Yhteensä	38,483	576	3,229	2,653	41,136

Lahjoilla ovat kirjastoa muistaneet lääkintäneuvoksetar L. Florin ja Hufvudstadsbladet-lehden toimitus.

Painosta on vuonna 1907 julkaistu ruotsalainen ja suomalainen lisäluettelo, joka sisältää kirjastoon vuonna 1906 hankitut kirjat.

Tulot lainausliikkeestä olivat seuraavat:

	Pääkirjastossa		Särnäisten haaraosastossa		Töölön haaraosastossa		Yhteensä	
	<i>Smc.</i>	<i>7ik.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ik.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ik.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ik.</i>
Tammikuussa ..	750	05	151	50	29	80	931	35
Helmikuussa ..	660	05	134	95	23	35	818	35
Maalikuussa ..	790	10	147	15	25	—	962	25
Huhtikuussa ..	730	30	135	40	21	35	887	05
Toukokuussa ..	599	85	111	35	19	80	731	—
Kesäkuussa	532	15	86	35	11	45	629	95
Heinäkuussa ..	493	20	84	—	8	35	585	55
Elokuussa	567	05	94	35	10	50	671	90
Syyskuussa	656	75	106	50	12	25	775	50
Lokakuussa	804	50	125	20	17	65	947	35
Marraskuussa ..	785	80	131	60	22	10	939	50
Joulukuussa ..	738	20	160	65	30	70	929	55
Yhteensä	8,108	—	1,469	—	232	30	9,809	30

Nämä summat jakaantuvat seuraaviin pääeriin:

	Pääkirjasto			Sörnäisten haaraosasto			Töölön haaraosasto			Yhteensä		
	Luku	Smk.	7 ¹⁴	Luku	Smk.	7 ¹⁴	Luku	Smk.	7 ¹⁴	Luku	Smk.	7 ¹⁴
Lainat, maks. kerr.												
à 5 p.	86,843	4,342	15	19,467	973	35	3,548	177	40	109,858	5,492	90
Puolivuositilaukset												
à 1 mk	1,648	1,648	—	186	186	—	24	24	—	1,858	1,850	—
Kuukausitilaukset à												
25 p.	512	128	—	67	16	75	15	3	75	594	148	50
Sakkoja, maks. à 50 p.	2,499	1,249	50	321	160	50	33	16	50	1,853	2,426	50
Ruotsal. luett. à 5 p.	4	—	20	—	—	—	—	—	—	4	—	20
» » à 10 p.	281	28	10	28	2	80	4	—	40	313	31	30
» » à 15 p.	—	—	—	53	7	95	—	—	—	53	7	95
» » à 30 p.	79	23	70	—	—	—	—	—	—	79	23	70
» » à 1 mk.	161	161	—	—	—	—	—	—	—	161	161	—
Suom. » à 5 p.	332	16	60	—	—	—	—	—	—	332	16	60
» » à 10 p.	—	—	—	48	4	80	8	—	80	56	5	60
» » à 15 p.	—	—	—	100	15	—	—	—	—	100	15	—
» » à 25 p.	107	26	75	—	—	—	—	—	—	107	26	75
» » à 50 p.	48	24	—	—	—	—	—	—	—	48	24	—
Sekalaista.....	—	460	—	—	101	85	—	9	45	—	571	30
Yhteensä	—	8,108	—	—	1,469	—	—	232	30	—	9,809	30

Vuonna 1906 olivat tulot lainausliikkeestä pääkirjastossa Smk. 7,321: 20, Sörnäisten haaraosastossa Smk. 1,260: 75, Töölön haaraosastossa Smk. 213: 90, yhteensä Smk. 8,795: 85.

Päälaitoksen lukusalit ovat vuonna 1907 olleet yleisön käytettävissä joka päivä, paitsi juhannusaattoa, juhannuspäivää, jouluaatto- ja joulupäivää. Kuten edellisinä vuosina ovat alakerran lukusalit olleet avoinna k:lo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattoina k:lo 8:aan i. p.), yläkerran lukusalit k:lo 5—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattoina k:lo 4—8; kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään joka päivä k:lo 5—8 i. p.). Sanomalehtisissä on vuoden kuluessa ollut yleisön käytettävissä 22 ruotsalaista sanomalehteä 42 kappaletta ja 24 suomalaista 45 kappaletta eli yhteensä 87

kappaletta sekä 16 ruotsalaista ja 17 suomalaista aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin); muissa lukusaleissa 55 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 70 kappaletta ja 53 suomalaista 72 kappaletta, 1 saksalainen, 1 englantilainen ja 1 norjalainen kuvalehti sekä 7 suomalaisella ja ruotsalaisella tekstillä varustettua aikakauskirjaa. Lopulla vuotta muutettiin tilan puutteen takia osa sanomalehtisälissä esillä olevista aikakauskirjoista yläkerran lukusaleihin. — Lukumäärä käyntejä on vuonna 1907 noussut noin 201,362:een, joista alakerran huoneustojen osalle tulee noin 124,380 ja yläkerran 76,982 käyntiä; keskimäärin on käyntien luku päivää kohti 344 ja 213, yhteensä 557. Vastaavat luvut vuodelta 1906 ovat: noin 242,373, joista noin 153,010 alakerran ja 89,363 yläkerran lukusaleissa; keskimäärä päivää kohti 414 ja 258, yhteensä 682. Taulu käynneistä lukusaleissa seuraa tätä kertomusta.

Sörnäisten haaraosaston lukusali on vuoden kuluessa ollut yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannus-, jouluaatto- ja joulupäivänä, k:lo 10 a. p. — 9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä k:lo 8:aan i. p.). Siellä on ollut esillä 13 ruotsalaista sanomalehteä 19 kappaletta ja 17 suomalaista 28 kappaletta eli yhteensä 47 kappaletta. Sitäpaitsi on 46 aikakauskirjaa ja lastenlehteä ollut esillä kirjastohuoneustossa, joista 21 ruots. 25 kapp. ja 25 suom. 33 kapp.

Sörnäisten haaraosaston kokoussali, jonka kesäkuun 1 päivänä otti huostaansa Pelastusarmeija laittaakseen siitä yömajan miehille, ovat vuoden edellisellä puoliskolla saaneet maksuttomasti käyttää seuraavat yhdistykset ja seurat: Lasten pyhäkoulu (3 eri osastoa), Lasten raittiusseura Toivon Liitto, Naisasiالیitto Unionin Sörnäisten ompeluseura sekä raittiusseurat Liitto ja Valo. Sitäpaitsi ovat muutamat Sörnäisten työmiesten sairas- ja hautausapurenkaat pitäneet kokouksiaan siellä. Helsingin kaupungin ylemmät työväenopetuskurssit, sekä suomalaiset että ruotsalaiset, ovat myös kevätlukukaudella jatkuneet siellä. Kaikkina arkipäivinä on sali maksuttomasti ollut Sörnäisten kansanlastentarhan käytettävänä k:lo 2:een i. p. Illanviettoja ja juhlia ovat sunnuntai-iltoina järjestäneet edellämainitut raittiusyhdistykset sekä sen lisäksi »Arbetets Vänner i Sörnäs», Helsingin nuorisoseuran osasto »Vapaus», N. M. K. Y., raittiusseura Koitto ja suutarien lauluseura.

Töölön ja Tehtaankadun N:o 36:n haaraosastoissa ovat lukusalit olleet yleisön käytettävissä joka päivä, paitsi juhannusaattoa, juhannus-, jouluaatto- ja joulupäivää, sanomalehtihuoneet k:lo 10—2 ja 4—9, aikakauslehtihuoneet k:lo 5—7 ja Tehtaankadun varrella k:lo 6—8 i. p.; kesä—elokuussa pidettiin kuitenkin aikakauslehtihuonetta Töölön haaraosastossa auki ainoastaan samoina päivinä kuin kirjastoa, s. o. keskiviikkosin ja lauantaisin. Töölön haaraosastossa on sanomalehtihuoneissa 6 ruotsalaista lehteä ollut esillä 8, 8 suomalaista 9 eli yhteensä 17 kappaletta, aikakauslehtihuoneessa taas 8 ruotsalaista ja 10 suomalaista lastenlehteä ja aikakauskirjaa, yksi kappale kutakin. Tehtaankadun N:o 36:n haaraosastossa ovat vastaavat numerot: 8 ruotsalaista ja 8 suomalaista lehteä yhteensä 24 kappaletta (12 ruots. ja 12 suom.), 12 ruotsalaista ja 13 suomalaista aikakaus- ja lastenlehteä, yksi kappale kutakin.

Laitoksen hallitukseen ovat vuonna 1907 kuuluneet ylitirehtööri Richard Sievers puheenjohtajana, prof. Fredr. Elfving ja prof. J. N. Reuter (varsinaisina jäseninä) sekä tohtori Albin Lönnbeck, prof. Kustavi Grotenfelt ja tohtori Yrjö Hirn (varajäseninä). — Laitoksen henkilökunnassa on seuraavat muutokset tapahtuneet: Vakinainen amanuessi kirjaston ruotsalaisessa osastossa neiti Hilma Brandt sai tekmästään pyynnöstä eron toimestaan elokuun 1 päivästä alkaen; hänen toimeensa otettiin syyskuun 6 päivänä vakinainen amanuessi suomalaisessa osastossa neiti Emmi Hertz, jonka seuraajaksi samana päivänä valittiin ylimääräinen amanuessi neiti Julia Gripenberg. Vakinainen amanuessi kirjaston ruotsalaisessa osastossa rouva Anna Winter ja vak. amanuessi suomalaisessa osastossa rouva Viktorine Sundvall saivat anomuksesta eron tammikuun 1 päivästä alkaen 1908; rouva Winterin seuraajaksi valittiin marraskuun 22 päivänä rouva Karin Nyberg ja rouva Sundvallin seuraajaksi samana päivänä neiti Hilja Tuksiainen. Kirjastonhoitaja lehtori Hugo Bergroth sai anomansa eron kirjastonhoitajan virasta marraskuun 1 päivänä alkaen; hänen seuraajakseen valitsi Valtuusto joulukuun 11 päivänä maisteri Uno Thermanin.»

VIII. Sedmigradskyn pikkulastenkoulu ja Marian turvakoti.

Johtokunnan Valtuustolle antama kertomus vuodelta 1907 on seuraavansisältöinen:

»Näitten koululaitosten johtokuntaan ovat vuonna 1907 kuuluneet: yliopettaja tohtori Georg Borenius ja pastori Emil Murén, jotka Valtuusto on valinnut vuodeksi 1905—1907;

kansakoulujentarkastaja vapaaherra Adolf von Bonsdorff ja professori K. R. Wahlfors, valitut vuodeksi 1906—1908;

professorit A. G. Wallensköld ja Th. Homén, valitut vuodeksi 1907—1909; sekä

koulujen taloudenhoitaja Aug. Fabritius, joka myös on toiminut johtokunnan kirjurina.

Puheenjohtajana on vuoden kuluessa toiminut professori Wallensköld ja varapuheenjohtajana professori Wahlfors.

Opetuksesta ja koulunhoidosta ovat huolta pitäneet:

Sedmigradskyn pikkulastenkoulussa Oikokadun talossa N:o 7 neiti Elin Skogman apunansa opettajatar Blonny Hannén ja opettajatarapulainen Naimi Palmroos;

Sedmigradskyn pikkulastenkoulun haaraosastossa talossa N:o 13 Kallion 4:nnellä linjalla neiti Nanny Lagerblad; ja

Marian turvakodin pikkulastenkoulussa Annankadun talossa N:o 5 pastorirouva Anni Hofström apunansa opettajatarapulaiset Elsa Henriksson ja Irene Gren.

Opetus kouluissa alkoi tammikuun 15 päivänä, päättyi kevätlukaudella toukokuun 31 päivänä, jolloin tehtiin huvimatka Korkea-

saarelle, alkoi syksyllä vasta 9 päivänä syyskuuta kaupungissa levinneen lavantaudin takia sekä lopetettiin puheenalaisena vuonna tavanmukaisilla Lusija-juhlilla joulukuun 18—20 päivinä.

Näissä jaettiin varattomille oppilaille jalkineita.

Kuten ennenkin on päivätyön päätyttyä niille koululapsille, jotka ovat olleet sen tarpeessa, annettu jokin lämmin ruoka.

Niistä oppilaista, joitten vanhempain katsottiin voivan suorittaa maksua kouluun, maksettiin markka kuukaudessa; ja oli maksavain oppilaiden lukumäärä:

koulussa Oikokadun varrella 15 poikaa ja 22 tyttöä kevät- sekä 16 poikaa ja 27 tyttöä syyslukukaudella;

Kallion koulussa 13 poikaa ja 16 tyttöä kevät- sekä 10 poikaa ja 19 tyttöä syyslukukaudella; sekä

Marian turvakodissa 12 poikaa ja 10 tyttöä kevät- sekä 14 poikaa ja 15 tyttöä syyslukukaudella.

Opetus kaikissa kolmessa koulussa oli järjestetty Fröbelin lastentarhametodin mukaan ja kuului siihen opettajattarien kertomuksia lasten uskonnollisten ja siveellisten tunteitten herättämiseksi sekä oppilasten ymmärryksen kehittämiseksi, sopivain pikkukappalten ulkolukua sekä laskentoa, piirustusta, kirjoitusta, käsitöitä, laulua, voimistelua ja liikuntoleikkejä.

Koulutuntien luku on ollut kolme päivässä ja nämä on jaettu opetustunteihin, jotka tavallisesti ovat kestäneet puolituntia, kuten seuraavat tiedot eri kouluista antavat tarkemman selon.

Sedmigradskyn pikkulastenkoulu Oikokadun varrella.

Kevätlukukauden alussa oli oppilasluku 50, joka jakautui koulun kahdelle luokalle, ollen 11 poikaa ja 19 tyttöä ensimmäisellä eli alemmalla luokalla sekä 12 poikaa ja 18 tyttöä toisella luokalla.

Oppilaista oli kevätlukukauden alussa:

I luokalla:

1 lapsi	ijältään	4 vuotta	
21 lasta	»	5	»
8 »	»	6	»

II luokalla:

15 lasta	ijältään	6 vuotta	
14 »	»	7	»
1 lapsi	»	8	»

Kevätlukukauden lopussa päästettiin koulusta 37 lasta, joista 16 poikaa ja 21 tyttöä. Näistä meni 3 tyttöä ja yksi poika yksityisiin kouluihin; muut alempaan kansakouluun.

Syyslukukaudella sisäänkirjoitettiin 37 lasta, joista 15 poikaa ja 22 tyttöä, niin että oppilasluku oli 60; näistä oli 12 poikaa ja 18 tyttöä ensimmäisellä luokalla sekä 11 poikaa ja 19 tyttöä toisella luokalla.

Opetus koulun aineissa on tapahtunut seuraava jaotuksen mukaan:

Kertomuksia: 2 tuntia I luokalla + 2 II luokalla; havainto-opetusta: 2 + 2; laskentoa: 2 + 2; kirjoitusta: 4 + 4; piirustusta: 2 + 2; ompelua: 3 + 2; punomistöitä: 2 + 2; laulua: 2 + 2; tikkujen asettelemista: 1 + —; pintojen asettelemista 1 + —; rakentamista: 2 + —; muovailua: 1 + 1; paperintaittamista: 2 + 1; ulkolukua: 2 + 2; voimistelua: 2 + 2; vohvelikangastöitä: — + 2; niitistöitä: — + 2 (45 minuuttia).

Muist. Ulkoluku- ja voimistelutunnit ovat kestäneet 15 minuuttia.

Poissaolot kevätlukukaudella nousivat noin 12⁰/₀, mikä korkea prosentti johtui kaupungissa levinneestä tuli- ja tuhkarokosta, joitten takia koulua täytyi kahdeksan päivää pitää suljettuna huoneuston desinfioimista varten. Syyslukukaudella olivat poissaolot 6⁰/₀ opetus-tunneista.

Sedmigradskyn pikkulastenkoulu Kalliassa.

Kevätlukukauden alussa oli oppilasluku 36, joista 17 poikaa ja 19 tyttöä.

Näistä oli:

8	5	vuoden	ikäisiä
20	6	»	»
7	7	»	»
1	9	»	ikäinen

Lukukauden lopussa erosi 26 oppilasta, jonka jälkeen syyslukukauden alussa sama määrä otettiin kouluun, niin että oppilasluku myös tällä lukukaudella oli 36, joista 12 poikaa ja 23 tyttöä.

Tunnit jakautuivat kouluaineille seuraavasti:

Kertomuksia: 1; havainto-opetusta: 2; uskontoa: 1; laskentoa: 2; laulua: 2; ulkolukua: 3; kirjoitusta: 3; piirustusta: 3; pintojen asettelemista: 2; tikkujen asettelemista: 2; paperintaittamista: 1; voimistelua: 2; laululeikkejä ja käsitöitä joka päivä.

Poissaolot vastaavat kevätlukukaudella noin 8 % työtunneista ja syyslukukaudella 6 %.

Marian turvakoti.

Kevätlukukauden alussa oli koulun oppilasluku 60, joista 30 poikaa ja 30 tyttöä.

Oppilaista oli:

14	5	vuoden	ikäisiä
26	6	»	»
20	7	»	»

Lukukauden lopussa erosi 42 oppilaista, joista 26 poikaa ja 16 tyttöä. Syyslukukauden alussa otettiin kouluun taas 42 oppilasta, niin että oppilasluku nytkin oli 60, joista 21 poikaa ja 39 tyttöä.

Kertomuksia: 2; havainto-opetusta: 2; laskentoa: 2; kirjoitusta: 2; piirustusta: 2; rakennusta: 2; tikkujen asettelemista: 2; ompelua: 4; punomista: 2; paperintaittamista: 2; muovailua: 1; (45 minuuttia); ulkolukua: 2; laulua: 3; liikuntoleikkejä: 6.

Voimistelua tai leikkiä 11 kertaa viikossa 5 minuutin aikana.

Poissaolot nousivat kevätlukukaudella noin 34 % työtunneista; tämä tavattoman korkea prosenttimäärä oli seurauksena oppilaihin levinneestä tuhkarokosta. Syyslukukaudella oli vastaava luku 9 %.

Vuoden kuluessa ovat kuten ennenkin koulun opettajattaret erikoisella huolella ja väsymättömällä innolla hoitaneet tehtäviänsä.

Kuten käy selville tarkastuskertomuksesta on Sedmigradskyn pikkukoulun tilinpäätöksessä vuodelta 1907 jotensakin suuri pääoman lisäys, nimittäin 130,097 markkaa 76 penniä. Tämä pääoman lisäys johtuu pääasiallisesti siitä, että pikkulastenkouluntalo N:o 24 Mariankadun varrella, missä laitoksen emäkoulu sen perustamisesta alkaen vuonna 1859 on ollut toiminnassaan, myytiin Smk:än 205,000: — hinnasta, mikä summa siitä vähennettynä erinäiset kustannukset on 115,500 markkaa suurempi kuin kiinteimistön koulun aikaisemmassa tilinpäätöksessä laskettu palovakuutusarvo.

Tämä varojen lisäys on antanut Johtokunnalle tilaisuuden ryhtyä toimenpiteisiin sen ehdon täyttämiseksi, millä Valtuusto luovutti talon N:o 7 Oikokadun varrella Sedmigradskyn pikkulastenkoululle, nimitäin rakentaa uusi pikkulastenkoulu Sörnäisten alueelle. Johtokunnan tätä tarkoitusta varten tekemästä esityksestä on Valtuusto suosiollisesti luovuttanut Johtokunnalle tontit N:ot 2 Viipurin- ja 13 Porvoonkadun varrella sekä varalta luvannut tontin Bakkas alueelta Hermanissa.»

IX. Köyhäinasianajajan kertomus.

Köyhäinasianajajan konttorissa Helsingissä on tänä kertomusvuonna ollut kaikkiansa 3,912 käyntiä; edellisenä vuonna 3,797.

Vuoden eri kuukausille jakaantuvat nämä käynnit seuraavasti:

tammikuussa (26 päivää)	361	käyntiä
helmikuussa (24 »)	326	»
maaliskuussa (24 »)	321	»
huhtikuussa (25 »)	375	»
toukokuussa (25 »)	323	»
kesäkuussa (24 »)	314	»
heinäkuussa (27 »)	245	»
elokuussa (27 »)	310	»
syyskuussa (25 »)	353	»
lokakuussa (27 »)	389	»
marraskuussa (26 »)	359	»
joulukuussa (24 »)	236	»

Yhteensä 3,912 käyntiä

Köyhäinasianajajankonttori on vuoden kuluessa ollut avoinna 304 päivää, joten siis käyntien luku keskimäärin päivää kohti on ollut 12,87.

Suurin määrä käyntejä päivässä on ollut 26 ja pienin 0 — tämä maaliskuun 15 päivänä, valtiopäivämiesvaalipäivänä. Niinä 10 vuonna, joina allekirjoittanut on hoitanut köyhäinasianajajan tointa kaupungissa ei ole ennen tapahtunut että köyhäinasianajajankonttorissa sen ollessa päivällä avoimena ei olisi kukaan oikeudenhakija käynyt.

Vuoden kuluessa kirjoihin merkittyjen asiain luku nousi 159:ään. Edelliseltä vuodelta ratkaisemattomia asioita oli 9, joten siis kirjoihin

merkittyjen asiain luku oli yhteensä 168. Näitten asiain laadun ja käsittelyn näyttää oheenliitetty taulu I¹⁾).

Kuinka vuoden kuluessa kirjoihin merkityt asiat jakaantuvat vuoden eri kuukausille, näkyy taulusta II¹⁾).

84:stä oikeuden ratkaisemasta jutusta on 71 voitettu ja 13 hävitty.

Kävijöistä, joitten asiat on kirjoihin merkittyinä, on ollut:

aviovaimoja	31
leskivaimoja	12
kauppiaita, käsityöläisiä ja pikkuelinkeinonharjoittajia	10
kauppa-apulaisia	4
tehtaalaisia:	
miehiä	3
naisia	8
palvelijoita:	
miehiä	3
naisia	41
työmiehiä	23
työläisnaisia	7
ompelijattaria ja kutojattaria	8
pesijättäriä ja silittäjättäriä	4
sairaanhoitaja	1
ent. poliisikonstaapeli	1
yövahti	1
meijerska	1
puhtaaksikirjoittajatar	1»

1) Katso Tilastollista Vuosikirjaa, vuosik. 1907.

X. Työväenasian lautakunta.

Työväenasian lautakunnan kertomus sen toiminnasta vuonna 1907 on sisällöltään seuraava:

»Työväenasiain lautakuntaan kuuluivat vuonna 1907 seuraavat henkilöt, nimittäin: tehtailija V. von Wright (puheenjohtajana), filosofianmaisteri Oskar Grundstroem (varapuheenjohtajana), professori C. E. Holmberg, montttööri K. A. Kärki, satulaseppä J. H. Alkunen, toimitusjohtaja E. W. Walldén ja kultaseppä Hj. Fagerroos. Varajäseninä olivat: insinööri Jonathan Reuter, tehtailija G. W. Sohlberg, kirvesmies M. Paasivuori, yliopistonlehtori Hugo Bergroth, lakitieteentohtori Leo Ehrnrooth, puutarhuri V. Sagulin ja kauppias N. Kochtomow.

Edelliseltä vuodelta oli Lautakunnalla ratkaistavana erittäin tärkeä tehtävä, jonka lautakunta kokouksessaan tammikuun 31 päivänä 1906 oli ottanut ohjelmaansa, nimittäin kysymys työväenopiston perustamisesta tähän kaupunkiin. Kuten Lautakunnan viimeisestä kertomuksesta käy selville asetettiin silloin asian valmistelua varten toimikunta, jossa oli kaksi jäsentä edustamassa korkeamman ruotsalaisen työväenopetuksen kurssien toimikuntaa ja yhtä monta vastaavain suomalaisten kurssien toimikuntaa sekä kolme jäsentä edustamassa tätä Lautakuntaa. Toimikunnan mietintö, päivätty maaliskuun 11 päivänä 1907, oli lopullisesti käsiteltävänä Lautakunnan kokouksessa huhtikuun 25 päivänä, jolloin Lautakunta, hyväksyen mietinnön pääkohdissaan, päätti Valtuustolle esittää että Valtuusto päättäisi tähän kaupunkiin perustaa työväenopiston suomalaisine ja ruotsalaisine osastoineen. Ohjelma laitosta varten liitettiin Lautakunnan asiasta antamaan kirjelmään. Siinä ehdotettiin samalla että asiaharrastavien henkilöitten muodostamalle yhdistykselle annettaisiin tilaisuus Valtuuston määräämän ajan kuluessa jättää tarjoumuksia laitoksen suomalaisen ja ruotsalaisen osaston tai jommankumman opetustoimen huostaanotta-

misesta kolmeksi vuodeksi, ehdolla että Valtuuston oikeutena olisi ratkaista, jätettäisiinkö huolenpito opetuksesta jollekin niistä yhdistyksistä, jotka ovat ilmoittautuneet, vai annettaisiinko se korkeampien työväenopetuskurssien toimikunnan huostaan, sekä että Työväenasiainlautakunnalle jätettäisiin toimeksi valvoa opetustointia työväenopistossa sekä vahvistaa laitoksen työjärjestys ja opetusohjelma kutakin lukuvuotta varten ynnä maksut koko kurssista tai yksityisistä luennoista.

Laitosta varten laadittu menosääntö nousi suomalaisesta osastosta 14,250 markkaan, ruotsalaisesta osastosta 12,000 markkaan eli yhteensä 26,250 markkaan. Huoneustotarpeen tyydyttämiseksi opistoa varten ehdotettiin että tontti N:o 3 Kansakoulukadun varrella varattaisiin opistorakennusta varten sekä että tarkoitusta varten sanotulle tontille rakennettaisiin opistorakennus pääasiassa yhtäpitävästi Lautakunnan toimesta laadittujen luonnospiirustusten kanssa. Laitoksen ylläpitoa varten anottiin vuotuinen 10,000 markan suuruinen avustus yleisistä varoista sekä opistotalon rakentamista varten 200,000 markan suuruinen määräraha. Asian on Valtuusto joulukuun 3 päivänä 1907 palauttanut Lautakuntaan eräitten kohtain enempää valmistelua varten ja se on siten yhä ratkaisematta. Koska kuitenkin neiti Viola Levinin testamentilla Helsingin kaupungille lahjoittama yli 100,000 markan suuruinen summa työväenopistoaatteen toteuttamista varten täällä on kaupungin rahatoimilaitokseen tullut, voitanee toivoa, että Valtuusto ei enää epäröine ryhtyä kyseessä olevan opiston perustamiseen.

Se seikka, että tuuma työväenopiston perustamisesta ei ole vienyt mihinkään lopulliseen päätökseen, vielä vähemmän päässyt toteutumaan, on tehnyt aivan välttämättömäksi jatkaa tähänasti toimeenpantuja n. s. ylempiä työväenopetuskursseja. Kirjelmässä toukokuun 10 päivältä anoi Lautakunta Valtuustolta tarvittavien määrärahain myöntämistä kurssien jatkamista varten aikaisemmin seuratun suunnitelman mukaan lukuvuonna 1907—1908, mutta myönsi Valtuusto määrärahat ainoastaan syyslukukautta varten 1907, jolloin toivottiin opistokysymyksen tulevan ratkaistuksi. Kun ei niin käynyt, anoi Lautakunta taas kirjelmässä joulukuun 6 päivältä Valtuustolta sekä 10,800 markan suuruista määrärahaa suomenkielisten kurssien ylläpitoa varten vuonna 1908 että myös että Valtuusto ottaisi käsiteltäväkseen sen anomuksen samallaisesta määrärahasta, minkä, mikäli Lautakunnan

tietoon oli tullut, jo aikaisemmin oli Valtuustolle jättänyt ruotsinkielisten kurssien toimikunta. Tämän johdosta otettiin kaupugin menosääntöön vuonna 1908 määrärahat näitä kursseja varten 10,800 ja 8,000 markan suuruisina.

Lähetepäätöksellä helmikuun 26 päivältä 1907 kehoitti Valtuusto Lautakuntaa antamaan lausuntonsa Taloudellisen Yhdistyksen Valtuustolle lähettämästä ehdotuksesta perustaa yhteiskunnallinen toimisto tähän kaupunkiin. Kokouksessaan seuraavan maaliskuun 26 päivänä antoi Lautakunta, pitkän keskustelun jälkeen, v. t. sihteerilleen toimeksi jättää selvityksen puheenalaisen ehdotuksen toteuttamismahdollisuuksista ja muodosta. Sittenkun Lautakunnan v. t. sihteeri, joka kesällä tekemällään ulkomaanmatkalla oli käynyt m. m. Frankfurt a. M:in »Soziales Museum»'issa sekä siellä saanut arvokkaita tietoja, oli antanut häneltä vaaditun selvityksen, oli asia käsiteltävänä Lautakunnan kokouksessa syyskuun 18 päivänä ja lokakuun 11 päivänä, jona viimeainittuna päivänä Lautakunnan lausunto on päivätty. (Vertaa Valtuuston painettuja asiakirjoja 1907 N:o 41). Lautakunnan kirjelmä päättyi siihen ehdotukseen, että Valtuusto päättäisi perustaa yhteiskunnallisen toimiston ynnä siihen kuuluvan kirjaston ja arkiston tarkoituksella koota ja järjestää yhteiskunnallista kirjallisuutta ja muuta ainestoa, joka olisi omansa valaisemaan yhteiskunnallisia kysymyksiä ynnä myös antaa asiaa harrastaville henkilöille tietoja ja neuvoja mainituissa kysymyksissä, ja että Valtuusto tässä tarkoituksessa hyväksyisi lisäykset Työväenasiain Lautakunnan ohjesäännön 1 ja 7 §§:iin sekä vahvistaisi uuden ohjesäännön Lautakunnan sihteerille ja uuden menosäännön Lautakunnalle. Näitten esitysten yhteydessä ehdotti Lautakunta, edellyttäen että Lautakunnan sihteeri hänelle ehdotetun uuden ohjesäännön nojalla vapautettaisiin velvollisuudesta antaa työväenluokkaan kuuluville henkilöille lainopillisia neuvoja, että kaupungin Sovintolautakunnalle annettaisiin tehtäväksi Valtuustolle jättää ehdotus sellaiseksi muutokseksi nykyisessä lainopillisten neuvojen ja tietojen ja lainopillisen avun antamistoimessa kunnan kustannuksella, että työväenluokan erikoisia etuja asianmukaisesti valvottaisiin.

Taloudellisen Yhdistyksen ja tämän Lautakunnan tekemät esitykset yhteiskunnallisen toimiston perustamisesta kunnallisena laitokseksi jätti Valtuusto äänestyksen jälkeen huomioon ottamatta.

Lähetepäätöksellä elokuun 8 päivältä 1907 kehoitti Valtuusto tätä Lautakuntaa antamaan lausunnon Keis. Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimikunnan esittelijän, lakitieteentohtori Leo Ehrnroothin tekemästä ehdotuksesta laiksi työnvälityksestä, minkä johdosta Lautakunta kirjelmässä 11 päivältä samaa kuuta pääasiassa puoltaen lakiehdotusta teki vähäisiä muistutuksia muutamia yksityistä työnvälitystä koskevia säädöksiä vastaan.

Kuten edellisessä kertomuksessa on mainittu, oli Lautakunta kokouksessaan syyskuun 6 päivänä 1906 kehoittanut sihteeriansä Lautakunnalle antamaan esityksen kunnallisista työväenoloista ulkomailla. Tämän toimen täytti kyseessä olevana toimintavuonna Lautakunnan v. t. sihteeri ja on esitys Lautakunnan toimesta julkaistu painosta molemmilla kotimaisilla kielillä nimellä »Kunnalliset työjärjestykset ulkomailla. Yleiskatsaus.» (15 s. 40). Samalla kun kysymys kunnallisten työmiesten asemasta siten oli valmistelevan selvitykse nalaisena, joutui se päiväjärjestykseen täällä sen kautta että muutamat kunnallisten työmiesten ammattiosastoista tekivät Valtuustolle esityksiä mainitussa suhteessa. Tämän johdosta laativat kunnallisten töitten johtajat, asian jouduttua lähetepäätöksellä Rahatoimikamarille myös heidän valmistettavakseen, ehdotuksen »Työohjeiksi Helsingin kaupungin töitä varten». Rahatoimikamarin lähetepäätöksellä joulukuun 6 päivältä annettiin tälle Lautakunnalle tilaisuus antaa lausuntonsa mainitusta ehdotuksesta ja liitettiin 30 päivänä samaa kuuta päivättyyn lausuntoon edellämainittu painettu yleiskatsaus.

Lautakunnan kokouksessa lokakuun 11 päivänä ehdotti Lautakunnan puheenjohtaja, viitaten siihen että professori G. Nyström oli tehnyt ehdotuksen erityisen toimikunnan asettamisesta valmistelemaan kaupungin laajentamista ja rakentamistointa koskevia kysymyksiä, että Lautakunta tekisi Valtuustolle esityksen siitä että tämä toimikunta samalla saisi tehtäväkseen ottaa harkittavaksi, voitaisiinko pitää kaupungin edun mukaisena joko kokonansa lakata luovuttamasta yksityisten omistettaviksi rakennustontteja tahi ainakin koettaa niin menetellä että kaupungilla aina on hallussaan niin suuri määrä vuokralle annettavia tontteja, jotta niitten luovuttamisesta edullisilla ehdoilla tonttihintain kohtuuton korottaminen yksityisten keinottelun kautta ehkäistyisi. Kysymys oli uudelleen käsiteltävänä Lautakunnan kokouk-

sessä s. k. 18 päivänä, jolloin Lautakunta päätti Valtuustolle lähettää kirjelmän, joka päättyi siihen ehdotukseen että mainittu toimikunta saisi tehtäväkseen Valtuustolle jättää selvityksen ja esityksen siitä, kuinka kaupungin tonttien luovuttaminen olisi järjestettävä, jotta se tonttiarvojen nouseminen, joka johtuu kunnan yleisestä kehityksestä, tulisi kunnan hyväksi. Tähän esitykseen Valtuusto suostui.

Selontekovuoden kuluessa on Lautakunta tarkastanut ja Valtuustolle lähettänyt niitten yhdistysten ja laitosten antamat kertomukset, jotka ovat saaneet avustusta anniskelu- ja vähittäismyyntiosakeyhtiöitten voittovaroista, sekä tämän lisäksi sihteerinsä avulla valvonut näiden yhdistysten ja laitosten toimintaa.

Siitä neuvonantotoiminnasta, jota Lautakunnan sihteeri, ohjesääntönsä mukaisesti harjoittaa työväenluokkaan kuuluvain henkilöitten hyväksi, annetaan tarkempi selostus hänen toiminnastaan antamassaan kertomuksessa.

Kyseessä olevana toimintavuonna, jonka kuluessa useita tärkeitä asioita on ollut Lautakunnan käsiteltävänä, on Lautakunta kokoontunut 9 kertaa, edellisenä vuonna 5 kertaa. Toiminnan lisääntyminen yhteiskunnallisella alalla Helsingin kaupungissa ilmenee tässä.»

XI. Kasvatuslautakunta.

Kasvatuslautakunnan Valtuustolle antama kertomus Lautakunnan toiminnasta vuonna 1907 on sisällykseltään seuraava:

Lautakunnan
toiminta.

»Vuonna 1907 on Kasvatuslautakunnan toiminta jatkunut saman suunnitelman mukaan kuin aikaisempinakin vuosina. Lautakunnan alaisissa 8 kasvatuslaitoksessa, jotka koulutyöhön nähden ovat Helsingin alempien ja ylempien kansakoulujen vertaiset, on opetus annettu mikäli mahdollista näille vahvistetun opetussuunnitelman mukaan; ja myös yksityiseen hoitoon annettujen kasvattiensa kouluopetuksesta on Lautakunta koettanut pitää huolta parhaimmalla tavalla. Kaksi poikaa, jotka aikaisemmin olivat kuuluneet Nummen kasvatuslaitokseen, ovat halunneet ja päässeet maanviljelyskouluun, jonka johdosta Lautakunta on sitoutunut kouluaikana huolehtimaan heidän vaatteistaan ja kirjoistaan. Rippikouluijässä olevia lapsia ovat asianomaiset papit opettaneet ja päästäneet ripille.

Kasvatuslaitok-
set.

Kaupungin tähänasti perustamat 6 kasvatuslaitosta poikia varten ovat oikeastaan vain n. s. koulusiirtoloita, joitten lapset käyvät erityisesti heitä varten perustettua koulua, mutta ovat hoidettavina talonpoikaiskodeissa koulun läheisyydessä. Mutta koska laitoksen tarve, jossa oppilaat voisivat olla ankaramman valvonnan alaisina kuin mikä koulusiirtoloissa saattaa tulla heidän osakseen, jo kauan on ollut tuntuva, teki kasvatuslautakunta lokakuun 22 päivänä 1906 Valtuustolle esityksen uuden kasvatuslaitoksen ja asumalaitoksen perustamisesta 30 suuremmassa määrin pahantapaista poikaa varten. Tämä anomus on nyt vienyt toivotuille perille; Valtuuston päätöksen mukaisesti viimemainittuun joulukuun 28 päivästä ostettiin näet tarkoitusta varten Södergårdin ja Norrgårdin vuokratilat Bengtsårin kylässä Bromarfin pitäjää yhteensä 90,000 markan kauppahinnalla. Tilojen rakennuksia voidaan, tosin vasta perusteellisen korjauksen jälkeen, käyttää päätet-

tyä laitosta varten, niin että tämä voidaan avata jo tänä syksynä vähäiselle luvulle oppilaita, kuten tarkoitettu olikin.

Vuoden 1907 alussa elätettiin 170 lasta, eli 115 poikaa ja 55 tyttöä, Kasvatustautakunnan toimesta. Vuoden kuluessa on otettu hoitoon 52 lasta, joista 40 poikaa ja 12 tyttöä, jotavastoin saman ajan kuluessa 47 lasta, joista 37 poikaa ja 10 tyttöä, on lakannut nauttimasta Lautakunnan huolenpitoa. Vuoden 1907 lopussa oli siis jäljellä Kasvatustautakunnan hoidossa 175 lasta eli 118 poikaa ja 57 tyttöä. Eri kasvatustaitoksissa on oppilasluku vaihdellut seuraavasti:

Hoidettujen lasten lukumäärä.

	Oppilasluku tammik. 1 p. 1907	Tullut	Lähtenyt	Jäljellä tammik. 1 p. 1908.
Sipoon turvakoti	21	12	15	18
Nummen »	23	11	13	21
Lohjan »	20	11	10	21
Laversin »	15	1	2	14
Vanajan »	17	5	5	17
Kemiön »	18	3	2	19
Sammatin pikkukoulu	14	13	6	21
Vekkosken »	9	3	3	9

Sitäpaitsi oli 35 lasta, joista 18 poikaa ja 17 tyttöä, yksityisessä hoidossa. Näistä oli tammikuun 1 päivänä 1908 11 poikaa hoidettavina Sammatissa, 3 Espoossa, 1 Tuusulassa ja 1 Helsingissä; 1 oli otettuna Harjun maanviljelyskouluun ja 1 Långsjön maanviljelyskouluun Somerossa. Tytöistä oli 10 hoidettavina Seimelän yksityisessä turvakodissa Vihdissä, 5 Helsingissä ja 1 Sipoossa, jonka ohella 1 oli otettuna valtion kasvatustaitokseen Vuorelaan.

Kevätlukukauden lopussa 1907 sai 32 poikaa 1 tyttö päästötodistuksen suorituksensa täydellisen kansakoulukurssin. Yksi poika sai päästötodistuksen valmistavasta ammattikoulusta Helsingissä ja yksi tyttö samoin päästötodistuksen kansakoulujen jatkuoluokalta siellä sekä yksi tyttö Vuorelan kasvatustaitoksesta. Sammatin pikkukoulusta siirrettiin viime syyslukukauden alussa 5 poikaa ylempään kausakouluun ja Vekkosken pikkukoulusta 2 poikaa. Kasvatustautakunnan suostumuksella on kaksi poikaa saanut palata vanhempainsa luo, koska

Laitoksesta lasketut oppilaat.

nämä muulla tavalla ovat asianmukaisesti voineet pitää huolta poikainsa kasvatuksesta.

Oppilasten terveydentila.

Kasvatustaloksiin otettujen ynnä yksityiseen hoitoon annettujen lasten terveydentila on yleensä ollut hyvä. Ne, jotka ovat tarvinneet hoitoa sairaaloissa tahi klinikoissa, on tuotu Helsinkiin saamaan hoitoa, jos heitä ei ole voitu ottaa kuntain sairashuoneisiin. Yksi keuhkotautinen poika ja yksi lapsuudesta asti sydäntautinen tyttö ovat vuoden kuluessa kuolleet.

Oppilasten käytös.

Useimpien hoitoon otettujen lasten käytös on ollut sellainen, että se ei ole antanut aihetta mihinkään painavampiin muistutuksiin, mutta joitakuuta karkausyrityksiä on myös tänä vuonna kasvatustaloksissa tapahtunut. Erään pojain Sipoon laitoksessa, joka heti sinne päästyään useita kertoja koetti paeta ja silloin teki itsensä sypääksi varkauteen, on Kasvatustalokunnan toimesta kihlakunnanoikeus määrännyt pantavaksi yleiseen kasvatustalokseen. Eräs toinen poika, joka viime keväänä päästettiin samasta laitoksesta, on tilapäisen mielenhäiriökohtauksen aikana 3 eri kertaa tehnyt murhapolton. Ollen edesvastuuton ei poikaa ole voitu tästä tuomita rangaistavaksi, mutta on kihlakunnanoikeus määrännyt hänet toistaiseksi pidettäväksi sopivan valvonnan alaisena, jonka vuoksi poika sittemmin on ollut kaupungin vaivaistalossa. Vaikka ei mikään oikeudellinen velvollisuus korvata syntynyt vahinko kuulunut Helsingin kunnalle, myönsi Valtuusto kuitenkin erittäin painavain asianhaarain perusteella niille 3 mäkitupalaiselle, jotka palon takia olivat joutuneet kärsimään, yhteensä Smk:an 311: 80 suuruisen avustuksen.

Aikaisemmin päässeitten oppilasten käytös.

Mikäli on tullut Kasvatustalokunnan tietoon ovat useimmat Talokunnan hoidosta päässeistä 135 pojasta käyttäytyneet hyvin, jota vastoin 5:lle erinäisistä rikoksista on tuomittu vankeutta. Useimmat ovatkin aluksi jääneet maalle reneiksi, vaikkapa he tavallisesti jo muutaman vuoden perästä ovat muuttaneet pääkaupunkiin, missä useat ovat saaneet paikan kirjapainoissa ja työpajoissa, mutta muutamat ovat myös vailla määrättyä tointa. Yksi on tilain pehtorina ja yksi on räätälinä. Monesta on tullut merimies, ja vielä useimmat olisivat valinneet tämän toimen, jos vain heillä olisi ollut mahdollista saada paikka kotimaisissa laivoissa.

Niistä 49 tytöstä, jotka ennen tammikuun 1 päivää 1908 ovat lakanneet nauttimasta hoitoa ja ylläpitoa Kasvatuslautakunnalta, ovat useimmat aikaa myöten siirtyneet Helsinkiin, jättäen ne paikat, jotka asianomaiset laitoksenhoitajattaret olivat onnistuneet heille hankki-
maan. Ainoastaan 4 ausaitsee tiettävästi elatuksensa palvelijattarina ja näistä 2 Helsingissä. Useat ovat saaneet paikan tehtaassa, 2 elät-
tää itseänsä ompelijattarena, 1 on pikkukoulunopettajattarena maalla, 2 on naimisissa ja 1 on vuoden kuluessa kuollut pitkällisen keuhko-
sairauden jälkeen. Myös tytöistä on yhdelle oikeus tuominut vankeutta petoksesta ja varkaudesta.

Myös menneen vuoden kuluessa on Kasvatuslautakunta 4 ta-
pauksessa vain Holhouslautakunnan ja Raastivanoikeuden avulla saa-
nut huolenpitoonsa sellaiset lapset, joitten vanhemmat ovat vastusta-
neet niitten hoitoon ottoa. Lautakunnan sihteerille uskottujen hol-
houksien luku on tämän johdosta noussut 53:een, koskien yhteensä 83
lasta.

Sihteerille
uskotut hol-
houkset.

Kaikki menot kasvatuslaitosten ylläpidosta ja yksityisestä elät-
teelle annosta ynnä hoitoon otettujen lasten lääkäritarkastuksesta ovat
nousseet Smk:aan 67,519: 51; laskettu oli Smk. 68,550: —.

Menot Lauta-
kunnan toi-
minnasta.

Säästö on syntynyt siten, että eräässä laitoksessa kaikki paikat
eivät olleet täytettyinä.

Menot ovat jakautuneet eri laitosten osalle seuraavasti:

Sipoon kasvatuslaitos Smk	8,247: 91
Nummen » »	8,187: 96
Lohjan » »	7,990: 09
Laversin » »	6,550: 87
Vanajan » »	8,998: 93
Kemiön » »	11,506: 74
Sammatin pikkukoulu »	5,270: 89
Vekkosken » »	3,031: 17
Yksityinen hoitoonanto »	7,654: 95
Lääkäritarkastus »	80: --
<u>Yhteensä Smk</u>		67,519: 51

Kasvatuslautakuntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet rehtori
V. T. Rosenqvist puheenjohtajana, pastori E. Panelius varapuheenjoh-
Lautakunnan jäsenet.

tajana sekä jäseninä tohtori, vapaaherra A. de la Chapelle, senaatin-kamreeri R. Erenius, tohtorinrouva H. Nordman ja pastori E. Murén, viimemainittu Vaivaishoitohallituksen edustajana. Vuoden lopussa olivat kamreeri Erenius ja pastori Murén vuorossa erota Lautakunnasta. Näistä valitsi Valtuusto uudelleen kamreeri Ereniuksen, kun taas Vaivaishoitohallituksen edustajaksi Lautakuntaan valittiin vapaaherratar A. af Schultén».

XII. Puutarhalautakunta.

Puutarhalautakunnan Valtuustolle antama kertomus vuodelta 1907 on seuraavansisältöinen:

»Lautakunnan jäseninä ovat mainittuna vuonna olleet seuraavat henkilöt: vapaaherra R. von Willebrand puheenjohtaja, arkkitehti M. Schjerfbeck varapuheenjohtaja, arkkitehti H. Neovius ja kaupungininsinööri G. Idström, viimemainittu itseoikeutettuna jäsenenä. Varajäseninä olivat puutarhuri H. Wasastjerna ja filosofianmaisteri R. E. Westerlund,

Lautakunnan jäsenet.

Mitä tulee toimintaan kaupunginistutuksissa kyseessäolevana työvuonna viittaa Puutarhalautakunta myötäliitettyyn kaupunginpuutarhuri Olssonin tekemään kertomukseen. Tästä käy selville että kustannukset kaupungin istutusten korjauksista ja hoidosta, kasvihuoneista ja puutaimistoista vuonna 1907 ovat nousseet Smk:aan 74,739: 30 eli Smk. 4,739: 30 suuremmaksi kuin menoarviossa mainittuun tarkoitukseen osotettu määräraha. Syynä siihen että hoitomäärärahan yli, huolimatta harvinaisen suotuisista ilmoista, jonkun verran mentiin, on ensi sijassa se seikka että työpalkkoja puutarhahoidosta korotettiin tänä vuonna, mistä tässä alempana tarkemmin mainitaan, sekä aiheuttavat sen osaksi kustannukset n. s. Alppiterassin kunnossapidosta, jonka hoidon kaupunki otti huostaansa keväällä 1907, ynnä myös tarpeellisiksi huomattut raivaustyöt ent. Puutarhayhdistyksen alueella Eläintarhassa. Näitä lisäkustannuksia ei oltu otettu laskuun laadittaessa sanotun vuoden menoarviota.

Kustannukset istutusten hoidosta.

Vuonna 1907 on Puutarhalautakunta käsitellyt seuraavia huomattavia asioita:

Kysymyksen Laivurikadun länsipuolella olevan alueen jakamisesta huvilapalstoiksi käsitteli Puutarhalautakunta loppuun, sekä antoi tammikuun 25 päivänä lausunnon asiasta Rahatoimikamarille.

Huvilakaupunki länsipuolella Laivurinkatua.

Urheilupaik-
kain puute
pääkaupun-
gissa.

Rahatoimikamariin kehoittamana antamaan lausuntonsa Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Valtuustolle jättämästä sopivain urheilukenttäin puutetta pääkaupungissa koskevasta esityksestä on Lautakunta kirjelmässä helmikuun 25 päivänä antanut vaaditun lausunnon.

Kansakoulu-
puutarha
Eläintarhaan.

Samana päivänä jätti Lautakunta Rahatoimikamariin lausunnon kysymyksestä kansakoulupuutarhan perustamisesta Eläintarhaan.

Kapteenin- ja
Tehtaankatu-
jen rajoittaman
avonaisen pai-
kan istutta-
minen.

Kirjelmässä helmikuun 25 päivältä antoi Lautakunta täydentävän lausunnon ehdotetuista istutuksista Tehtaan- ja Kapteeninkatujen rajoittamalla avonaisella paikalla.

Laidunmaat
Savilan tilalla.

Maaliskuun 8 päivänä antoi Puutarhalautakunta lausunnon Rahatoimikamariin ravintoloitsija R. Piehlin anomuksen johdosta saada vuokralle osia Savilan tilasta laidunmaaksi.

Toimenpiteet
Puutarhayh-
distyksen
omaisuuden
ostamisen
johdosta.

Sittenkun Rahatoimikamari kirjelmässä tammikuun 31 päivältä oli kehottanut Lautakuntaa ottamaan harkittavaksi ja jättämään ehdotuksen korjaustöiksi ja muiksi toimenpiteiksi, jotka aiheutti Valtuuston päätös Puutarhayhdistyksen alueen lunastamisesta Eläintarhassa, asetettiin tämä kysymys tarkan valmistelun alaiseksi, jonka jälkeen Lautakunta kirjelmässä syyskuun 11 päivältä jätti Rahatoimikamariin lausunnon ja ehdotuksen asiasta.

Venevaja Kai-
saniemeen.

Kirjelmässä maaliskuun 8 päivältä antoi Lautakunta lausunnon tšekäläisen Vapaaehtoisen Palokunnan anomuksesta saada Kaisaniemeen laittaa venevajan.

Kaivopuiston
mukavuus-
laitos.

Samana päivänä jätti Lautakunta lausunnon Rahatoimikamariin Kaivopuiston mukavuuslaitoksen purkamisesta.

Työpalkat puu-
tarhahoi-
dossa.

Puutarhalautakunnalle jätetyssä kirjelmässä olivat kaikki puutarhahoitoon otetut työmiehet, naiset, oppilaat ja ajomiehet, huomauttaen että he saivat pienemmän palkkion kuin muissa kunnallisissa laitoksissa, anoneet että he, katsoen myös kohonneisiin elantokustannuksiin pääkaupungissa, saisivat vähintään 5 pennin korotuksen tunnilta. Koukussa huhtikuun 16 päivänä päätti Puutarhalautakunta, joka piti itsestään selvänä että palkkio kaupungin puutarhatyömiehille asetettiin yhtäpitäväksi Rakennuskonttorin palkkatariffin kanssa sekä sovitettiin palkkasuhteitten mukaan työmarkkinoilla yleensä, olla kuitenkin ryhtymättä välittömään toimenpiteeseen mainitun kirjelmän johdosta, vaan jätti kaupungin puutarhurin toimeksi, ottaen huomioon oikeuden ja kohtuuden vaatimukset sekä katsoen tehdyn työn laatuun, tarpeen

vaatiessa järjestää työpalkkasuhteet puutarhahoidon alalla sen mukaan, mitä olosuhteet saattoivat vaatia.

Tämän nojalla on kaupunginpuutarhuri sittemmin kaupungin puutarhahoidossa ottanut käytäntöön palkkatariffin, jonka mukaan tunti-palkkaa korotettiin:

miehille	28—36 pennistä	30—43 penniin	
naisille	18—19 »	20—23 »	
oppilaille	25—30 »	31—35 »	ja
ajomiehille	korkeimmasta määrästä	70 pen-	
	niä korkeintaan	90 penniin.	

Laskelman mukaan on tämä palkkausjärjestely vaatinut lisäkustannusta vuoden menoarvioon 10 á 12 tuhannen markan määrään.

Kokouksessa huhtikuun 16 päivänä on kaupunginpuutarhuri Ols-son pöytäkirjaan tehnyt seuraavan ilmoituksen.

»Ilmoitus Puutarhalautakunnalle päätetyistä kallionlouhimistöistä Kaivopuistossa.

Ruohokentällä
Kaivuhuoneen
läheisyydessä
olevan kallio-
nukan lou-
himinen.

Koska en ole ammattimies sellaisissa töissä, käännyin kaupungin työnjohtajan, insinööri Tycho Öllerin puoleen tiedustellen parasta ja halvinta tapaa mainitun työn suorittamiseksi. Työn vähäiseen laajuuteen nähden katsoi hän sopivaksi tarjota kallionporaus urakalla tehtäväksi, sen sijaan että otettaisiin erityinen rakennusmestari työnjohtajaksi. Kaksi urakoitsijaa jätti tarjoumuksen, ja vaihteli hinta Smk:an 5: 50 ja 7: — välillä kuutiometriltä. Halvempi tarjous hyväksyttiin ja kallionporaustyöt aloitettiin. Ehtona työn suorittamiseksi anoi urakoitsija että hän sitä mukaa kuin työ jatkui saisi maksun, mikä hänelle myönnettiin. Töitten siten oltua käynnissä kuukauden ajan mitattiin poistettu kalliomäärä, ja huomattiin silloin että urakoitsija oli kantanut täyden maksun työstä, mutta joutunut Smk:an 430: 20 suuruiseen vajaukseen, minkä summan hän oli velvollinen maksamaan viikkopalkkana työmiehille. Kun urakoitsijalla ei kuitenkaan ollut varoja tähän, suoritti allekirjoittanut rettelöitten välttämiseksi kyseessäolevan viikkopalkan. Koska ammattimiesten arvion mukaan oli käynyt selville, että kallion kovuuden takia sitä ei oltu voitu louhia siitä alhaisesta, Smk:an 5: 50 suuruudesta hinnasta kuutiometriltä, mistä ura-

koitsija oli ottanut sen tehdäkseen, odotan että kaupunki korvaisi nyt kyseessäolevan menon. S. Olsson».

Tämän johdosta päätti Puutarhalautakunta, jonka mielestä kyseessäolevan urakan puutteellisesta täyttämisestä aiheutuneet lisäkustannukset eivät saisi jäädä kaupunginpuutarhurille rasitukseksi, että mainittu 430 markan 20 pennin suuruinen menoerä korvattaisiin hänelle kaupungin varoista, sekä että poraustyöt kaupungin kustannuksella saatettaisiin loppuun. Kustannuksiin nähden tästä työstä viitataan muuten kaupunginpuutarhurin oheenliitettyyn kertomukseen.

Kaisaniemen
pukeutumis-
paviljonki.

Kirjelmässä toukokuun 8 päivältä antoi Puutarhalautakunta lausunnon Unitas nimisen voimistelu- ja urheiluyhdistyksen anomuksesta saada Kaisaniemeen laittaa pukeutumispaviljongin.

Menoarvioeh-
dotus.

Kirjelmän ohella syyskuun 11 päivältä on Puutarhalautakunta Rahatoimikamariin lähettänyt menoarvioehdotuksen vuodeksi 1908 siihen kuuluvine asiakirjoineen.

Eläintarhan
palmuhuone.

Koska Eläintarhan n. s. palmuhuoneen oli huomattu olevan niin rappeutuneen että sitä ei voitu pitää lämpimänä, päätti Puutarhalautakunta kirjelmässä Valtuustolle syyskuun 11 päivältä siitä ilmoittaa tästä aiheutuvaan toimenpiteeseen ryhtymistä varten.

Kaatuneitten
suojeluskaarti-
laisten hauta-
patsas.

Kirjelmässä lokakuun 1 päivältä kehotti Valtuusto Puutarhalautakuntaa jättämään piirustukset ja kustannusehdotuksen yksinkertaiseksi hautapatsaaksi Hakaniemen kahakassa kaatuneitten suojeluskaartilaisien haudoille. Tämän johdosta päätti Lautakunta marraskuun 4 päivänä patsaan luonnospiirustusten saamista varten panna toimeen palkintokilpailun, jotavarten Lautakunta laati ohjelman. Kilpapiirustusten jättämisaika meni umpeen vasta alussa vuotta 1908.

Eläintarhan
järjestely.

Rahatoimikamarin kehottamana ottamaan valmistelevan käsittelyn alaiseksi Kamarissa nostetun ehdotuksen Töölönlahden täyttämisestä ja tästä aiheutuneesta muutoksesta suunnitelmassa Eläintarhan järjestelyä varten on Lautakunta kysymyksen valmistelua varten asettanut valiokunnan, joka ei kuitenkaan ennen vuoden loppua ennättänyt suorittaa tehtäväänsä.

Havukasvien
osto.

Kaupunginpuutarhurin esityksestä päätti Lautakunta marraskuun 4 päivänä puutarhuri C. F. Wardilta ostaa 5,000 markan hinnasta erään määrän ent. Puutarhayhdistyksen alueella Eläintarhassa kasvavia havukasveja, jotka olivat tarpeen kaupungin vastaista varapuutarhaa varten».

Kaupunginpuutarhuriin kertomus on seuraava:

Kaupungin
puutarhuriin
kertomus.

»*Kaupungin istutuksien* hoitokustannuksiin nähden on vuosi 1907 hyvien säitten vuoksi merkittävä jotensakin suotuisana vuotena. Runsaitten sateitten vuoksi voitiin ruohokenttäin kasteleminen, joka kuivina kesinä välistä oli tapahtunut läpi vuorokauden, kuluneena vuonna miltei kokonaan lakkauttaa, mikä vastaa säästöä, joka voidaan arvioida noin Smk:ksi 6,000:—. Istutusten ylläpitoa varten myönnetyn vuosimäärärahan Smk:an 70,000:— yli käytettiin siitä huolimatta Smk. 4,739:30. Jos mainitusta lisäkustannuksesta vähennetään Smk. 1,000:—, mikä on mennyt n. s. Alppiterassin järjestelytöihin ja hoitoon, jonka kaupunki viime keväänä otti huostaansa, sekä Smk. 1,650:— rikkaruohon poistamisesta ent. Puutarhayhdistyksen alueelta Eläintarhassa, joka siirtyi kaupungin haltuun syyskuun 1 päivänä, jää jäljelle todellinen Smk:an 2,179:30 suuruinen lisäkustannus, mikä summa korotettuihin työpalkkoihin katsoen, miehille 15⁰/₀, naisille 22⁰/₀ sekä ajomiehille aina 29⁰/₀, voidaan pitää verrattain vähäisenä.

Suotuisa sää vaikutti erittäin edullisesti kasvullisuuteen, joka kehittyi nopeasti ja rehevästi. Ruohokenttiä, joita tavallisissa oloissa täytyy leikata kerran viikossa, tarvitsi nyt leikata joka neljäs vuorokausi.

Vuoden kuluessa lisäksi tulleet, ent. Suomen Puutarhayhdistykselle kuuluneet alueet Eläintarhassa olivat kaupungin huostaan otettaessa kovin huonossa kunnossa. Näin oli etenkin ent. Suomen Puutarhayhdistyksen puutarhaviljelyksen paikan laita. Viimemainitussa paikassa, joka kesäkuukausina oli jätetty kokonansa hoitamatta, oli oikeita rikkaruohopesiä, joitten poistaminen oli aivan välttämätöntä rikkaruohon leviämisen estämiseksi sekä itse alueella että lähimailla. Kun mitään määrärahaa mainittua perkaustyötä varten ei ollut vuoden menoarviossa otettu huomioon, vietiin työkustannukset Smk. 1,560:— Eläintarhan hoitolaskuun. Samaan laskuun vietiin sitäpaitsi kustannukset Smk. 1,000:— n. s. Alppiterassin järjestelystä ja hoidosta. Alppiterassin järjestelytyöt alkoivat jo aikaisin keväällä ja istutettiin ja hoidettiin siellä sittemmin kesällä kukkaskasveja niille aiotuille paikoille.

Hoitokustannukset allamainituista istutuksista ynnä kasvihuoneista, puutarhoista y. m. ovat seuraavat:

Aleksanteri II:sen patsas	Smk.	690: 30
Ateneumi	»	295: 05
Kaivopuisto	»	11,323: 11
Eläintarha	»	4,363: 38
Elisabetinpuistikko ...*	»	268: 73
Esplanaadipuistot	»	7,215: 87
Tehtaanpuisto	»	569: 58
Fredrikintori	»	230: 75
Suomen Pankin puistikko	»	363: 69
Vanha kirkko	»	2,293: 46
Haudat	»	431: 80
Hakasalmi ja Hesperia	»	1,228: 95
Kaisaniemi	»	4,532: 24
Kirurginen sairaala	»	1,060: 10
Lönnrotin puistikko	»	579: 13
Lapinlahden puistikko	»	346: 80
Marian sairaala	»	757: 98
Ainespiha	»	625: 85
Tähtitornin puisto	»	9,809: 14
Polyteknillinen Opisto	»	525: 50
Ritarihuoneen puistikko	»	454: 94
Erottaja	»	467: 46
Sohvat	»	1,832: 46
Katajanokka	»	1,370: 51
Säätytalon puistikko	»	836: 63
Puutaimistot	»	735: 51
Kasvihuoneet	»	16,174: 33
Sekalaista	»	5,356: 05

Yhteensä Smk. 74,739: 30

Aitauksien hoito vaati hiukan vähemmän kuin mitä tähän oli myönnetty, riippuen siitä ettei laajempia istutuksia vuoden kuluessa tullut liisään. Määräraha Smk. 3,000: — syntyi Smk:an 614: 19 suuruinen säästö.

Varapuutarhan väliaikaista korjausta varten myönnetyn määrärahan Smk:an 5,000: — yli käytettiin Smk. 298: 12, mikä johtui siitä että viimekuluneina 5 vuotena ei oltu tehty mitään korjauksia taimi-

lavoihin niihin kuuluvine ikkunoineen. Koska kasvihuoneet piakkoin muutettaisiin Tehtaanpuistosta Eläintarhaan, rajoitettiin korjaukset vain kaikkein välttämättömpään.

32 sohvan oston käytettiin osotetut varat Smk. 1,050: —.

Mullan valmistelu tapahtui osotetulla paikalla Kampilla. Määräraha Smk. 3,000: — näyttäytyi riittämättömäksi ja käytettiin yli määrärahan Smk:an 258: 87 suuruinen summa.

Uutistytöt.

Tasotustyöt *Kaivopuistossa* suoritettiin ja porattiin kallionokka näköalalinjalla Kaivuhuoneesta mereenpäin sekä tasotettiin kävelyteitä n. s. Vanhan vallituksen itäiselle rinteelle. Laittamalla viimemainitut käytävät tuli käytäväjärjestelmä kokonaisuudessaan Kaivopuistossa, lukuunottamatta kahta aiottua käytävää puiston lounaisessa osassa, loppuun suoritetuksi. Sekä kallionokan vaikeasti porattavan laadun vuoksi että sen johdosta että käytävään tasotustöitä täytyi kiirehtää joutuakseen valmiiksi »Lasten päiväksi«, olivat työkustannukset hiukan suuremmat kuin menoarvoissa oli osotettu. Vaikkapa siis ei ollut varoja koko kallionokan poraamiseen, suoritettiin työ kuitenkin kokonansa, sittenkun paikalla toimitetussa katselmuksessa oli havaittu, että rahallisessa suhteessa olisi edullisempaa suorittaa poraustyö loppuun, etenkin kun siihen tarvittiin vain muutamia satoja markkoja. Määräraha oli Smk. 10,000: — ja nousivat kustannukset Smk:aan 10,876: 85.

Tokantorin tasotteluun osotettujen varojen Smk:an 3,000: — yli käytettiin Smk. 740: 50 ja kulutettiin sanottu summa pääasiallisesti vastaisen leikkikentän itäisen ja eteläisen osan täyttämiseen mullalla. Mainittu Smk:an 740: 50 suuruinen lisäkustannus siirrettiin vuoden 1908 määrärahaan.

Haapaniemen istutuksien notkon täyttämiseen käytettiin myönne-tyistä varoista Smk:sta 3,500: — ainoastaan Smk. 1,563: 52, koska kivi-täytettä ei riittävästi voitu hankkia. Jäljellä oleva summa Smk. 12,936: 48 siirrettiin 1908 vuoden määrärahaan.

Tasotustyöt *Eläintarhan urheilukentällä* suoritettiin erittäin suotuisissa oloissa. Kentän toinen puolisko täytettiin koko pituudelleen tarvittavalla kiviaineksella ja suurin osa peitettiin savella. Kentän läntinen osa taas tasotettiin valmiiksi ja voitiin kesällä luovuttaa käy-

tettäväksi. Koska kivitäytettä kenttään oli saatavissa erittäin edullisilla ehdoilla, suoritettiin töitä laajemmin kuin alkuaan oli tarkoitettu, jonka johdosta määrärahan, Smk:an 10,000:— yli käytettiin Smk. 1,066:89, mikä viimeainittu summa siirrettiin vuoden 1908 määrärahaan.

Kelkkamäkiä laitettiin ja kunnossapidettiin 4 kappaletta Kaisaniemessä ja yksi Tähtitorninmäellä Fabianinkadulle viettävällä rinteellä. Mäenlaskuaikaa pidennettiin tehdystä anomuksesta yhdellä tunnilla illalla klo 6—7, jonka johdosta hoitokustannukset mäistä kalliimman vahdinpidon vuoksi olivat Smk. 135:89 suuremmat kuin määräraha Smk. 1,400:—.

Katajanokan sisäänajotien järjestäminen toimitettiin niin laajalti, että kanavan viereinen alaosa tasotettiin ja istutettiin, jota vastoin ylempään kirkkoterasiin päin olevaan rinteeseen kylvettiin kauraa, jotta maa tulisi valmiiksi muokatuksi seuraavaan vuoteen. Määräraha oli Smk. 2,396:— ja nousivat kustannukset Smk:aan 2,459:35.

Tien laittaminen poikki Tehtaanpuiston suoritettiin ja valmistui se jo aikaisin keväällä liikekuntoiseksi. Määräraha oli Smk. 1,560:— ja syntyi Smk:an 63:35 suuruinen säästö.

Kukkaiskasveja istutettiin eri ruohokentille 130,830 kpl.

Lukumäärä työmiehiä, jotka vuoden kuluessa ovat olleet kaupungin istutustöissä, nousi kesäkuukausina korkeintaan 184:ään.»

XIII. Helsingin kaupungin kaasulaitoksen hallitus.

Helsingin kaupungin kaasulaitoksen kertomus vuodelta 1907 on seuraava:

Yleiskatsaus.

Kaasunkulutus Helsingissä on kuluneena vuotena ollut 610,070 m³ suurempi kuin kulutus vuonna 1906. Kulutus vuonna 1907 on 3,523,330 m³ ja on siten kolme kertaa suurempi kuin kaasulaitoksen siirtyessä kaupungille. Yksistään vuoden kulutuslisäys on puolet laitoksen koko valmistuksesta vuonna 1900. Kaasulaitoksen valmistusmahdollisuuksia on senvuoksi myös ollut pakko tarkoin käyttää.

Kaasuvalaistus vuoden kuluessa (3,524,280 m³) näyttää 21,0%:in lisäyksen tuotannossa. Jaettuna asukaslukua kohti, joka vuoden 1907 henkilöuettelon mukaan nousi kaasujohdolla varustetuissa kaupunginosissa 63,580:een, on kaasuvalaistus 55 m³ asukasta kohti. Tämä luku on Helsingin kokoiselle kaupungille jotensakin alhainen, jonka vuoksi yhä jatkuva nopea lisäys kaasukulutuksessa on odotettavissa. Vuoden lopussa vastasivat kaupunkiin asetetut mittarit 39,562 liekkiä.

Vuosivalmistusta myöten on myös korkein vuorokausivalmistus kaasulaitoksessa lisääntynyt. Vuorokausivalmistus nousi joulukuun 10 päivänä korkeimmilleen: 17,090 m³, vastaten vuonna 1906 14,780 m³. Kivihiilikaasulaitoksessa on valmistettu aina 16,040 m³:iin vuorokaudessa. Korkein vuorokausituotanto oli edellisenä vuonna 12,550 m³.

Melkoisesti lisääntyneen tuotannon ovat tehneet mahdolliseksi eräät kesän kuluessa tehdyt muutokset vanhassa kaasulaitoksessa.

Retortihuoneessa on 6 uunia varustettu uusilla tislausastioilla, ja on uusi 300 mm:in yhdistysputki asetettu uunien ja konehuoneitten välille.

Kaasun jäädyttämistä ja pesemistä varten on yksi putkijäädyttäjä ja kaksi Kone- ja Siltarakennus-Osakeyhtiön valmistamaa pesijää asetettu laitokseen. Uudet koneet muodostavat rinnakkaisjärjestelmän vanhojen ohella, jotka valmistuksen lisääntyessä olivat käyneet aivan riittämättömiksi.

Koneosastoa on laajennettu tyhjentäjällä, jolla on 1,200 m³ kapasiteetti tunnissa ja on se aiottu uuteen Södervikin kaasulaitokseen.

Puhdistushuoneeseen on uusia 300 mm:in yhdistysjohtoja asetettu, uusi puhdistusarkku hankittu ja kaikki arkut muutettu jaettua kaasuvirtaa varten, jonka ohella arkut on yhdistetty sarjaan tehdäkseen mahdolliseksi järkipärisen käytön.

Puhdistusmassan varistamista varten on aikaisemmin kaksin varastopaikkana käytetty suojus sisustettu.

Konehuoneeseen on asetettu paitsi jo mainittua tyhjentäjää asemamittari ja paineenregulaattori, jonka hankkiminen ja asettaminen vanhaan laitokseen oli välttämätön, koska ei ollut toiveita syksyksi saada valmiiksi se kaasukello, jonka rakentamisesta Valtuusto kesäkuussa teki päätöksen. Voidakseen tyydyttää talven odotettavissa olevaa vuorokausikulutusta, oli tarpeellista jollain tavoin koettaa lisätä kaasulaitoksen kellon tilavuutta, joka 3,700 m³:in suuruisena oli vain 23 % todellisesta talven kuluessa saavutetusta korkeimmasta valmistuksesta. Tässä tarkoituksessa asetettiin yhdistysjohto Hietalahdenrannan 5" vahvuisen pääputken ja vesikaasulaitoksen välille Herneasaarenkadun varrella, minkä johdon avulla myös niinä aikoina vuotta, jolloin vesikaasulaitos oli käynnissä ja vesikaasualue venttiileillä oli eristetty muusta johtoverkosta, voitiin höyryinjektorilla siirtää kivihiilikaasua ja siten hiilikaasulaitoksen hyväksi käyttää vesikaasulaitoksen kellon tilavuutta. Vielä oli tarpeellista vahvistaa lähtöjohtoja kaasulaitoksesta.

Huolimatta niistä suurista vaikeuksista, jotka olivat näissä sangen laajoissa muutostöissä, oli työ syksyn tullessa onnellisesti loppuun suoritettuna ja saattoi kaasulaitos tarjota kaasua lähtöpaineen ollessa noin 20 mm. korkeamman kuin mitä aikaisemmin oli ollut mahdollista.

Vaikkapa vähäinen kellon tilavuus tuottikin vaikeuksia, on kaasulaitoksen käyttö mennyt ilman häiriöitä.

Uusien latauslaitteiden ja voimakkaamman käytön kautta on uunien tuotantokyky tullut noin 35 % suuremmaksi, mikä on tuottanut melkoisen säästön käyttöön.

Vesikaasulaitosta on pidetty käynnissä vuoden alusta tammikuun 22 päivään ja lokakuun puolivälistä vuoden loppuun. Ankarat pakkaset tammikuun keskivaiheilla ja joulukuun lopussa on aiheuttanut suuren määrän putkenhalkeamia (10 kpl.). Samoin jäätyivät useat yksityiset- ja lyhtyjohdot aikaansaattaen häiriöitä kaasunhankintaan ja kalliita sulatuskustannuksia. Mainittakoon että tähän paitsi työ- kustannuksia on mennyt denaturoitua väkiviinaa Smk:an 4,207: 10 edestä.

Kustannukset raaka-aineista, etenkin hiilistä, ovat kauppasuhteitten vuoksi olleet paljon suuremmat kuin edellisenä vuonna. Hiilen ostohinta on keskimäärin ollut Smk. 24: 73 tonnilta; vuonna 1906 Smk. 20: 11. Kohonneet kustannukset hiilistä on jossain määrin korvannut kaksin ja tervan korkeampi myyntihinta.

Lisätuotteitten, kaksin ja tervan tuotanto on noussut suuremmaksi kuin edellisenä vuonna.

Uuden kaasukellon rakennustyö kaupungin ainespihalla alkoi syyskuussa ja olivat poraustyöt allasta varten miltei loppuun suoritettut vuodenvaihteessa.

Kaasulaitoksen käyttö vuonna 1907 on tuottanut Smk:an 371,229: 17 suuruisen (brutto-) voiton. Vuoden 1907 voitto on Smk. 79,280: 02 suurempi kuin vuoden 1906. Yksityiskohtaisia tietoja laitoksen käytöstä on seuraavassa tarkemmassa esityksessä teknillisistä ja rahallisista tuloksista.

Kaasulaitoksen hallinto ja käyttö.

Hallinto:

Helsingin kaupungin Valaistuslaitoksen hallituksesta on eronnut vuorineuvos E. Bergroth, joka oli kuulunut hallitukseen siitä alkaen kuin kaupunki otti laitoksen huostaansa. Jäseneksi hallitukseen vuorineuvos Bergrothin sijaan on dosentti insinööri G. Mattsson astunut.

Hallitus.

Hallituksen on ikävällä mainittava että se on menettänyt tänä vuonna erään lisäjäsenensä, konsuli G. Pauligin, joka kuoli helmikuun 9 päivänä. Lisäjäseneksi hallitukseen on konsuli G. Pauligin jälkeen valittu kauppias J. Tallberg.

Hallinnossa ei ole muuten mitään huomattavia muutoksia tapahtunut.

Kaasuvalmistus:

Valmistettua
kaasua.

Kertomusvuonna on valmistettu 3,424,070 m³ kivihiilikaasua ja 100,210 m³ öljy-karburoidua vesikaasua eli yhteensä 3,524,280 m³ kaasua. Lisäys valmistuksessa on edelliseen vuoteen verraten 21,00 0/0.

A. *Kivihiilikaasu.*

Yllämainitun 3,424,070 m³ kivihiilikaasumäärän valmistamiseen on käytetty:

tavallisia kaasuhiiliä	11,224,510 kg.
cannelhiiliä	435,838 »
<u>Yhteensä 11,660,348 kg.</u>	

Kaasunsaanti m. tonnilta kivihiiliä on siis ollut 293,6 m³.

Cannelhiilien lisä on prosenteissa tehdyt 3,75 0/0.

Valovoima kaupungin tarkastushuoneessa	13,62 n. k.
» kaasulaitoksessa	13,70 » »

Kivihiilien hinnat: Kaasulaitoksen varastopaikalle tuotuna ovat vuoden kuluessa saapuneet hiilet maksaneet:

Tavalliset kaasuhiilet (1,000 kg:lta)	Smk. 22: 59
Cannelhiilet »	» 38: 48

B. *Öljykarburoidu vesikaasu.*

Vesikaasulaitoksen käyttöön on mennyt:

Kaasukoksia	4,391 hl.
Solaariöljyä	37,717 kg.
Vettä	2,728 m ³ .

Koska vesikaasulaitoksessa on valmistettu 100,210 m³ kaasua, on kutakin kaasumäärän m³ kohti siis käytetty:

Kaasukoksia	0,0438 hl.
Solaariöljyä	0,3763 kg.
Vettä	0,0272 m ³ .

Tässä kohden on huomattava että koksien ja veden kulutus koskee laitoksen koko höyrytarvetta, s. o. myös voimatarvetta, lämmitysjohtoja ja kaasunimemishöyryinjektoria.

Öljykarburoidun vesikaasun voima argandpolttimessa on ollut 17,7 n. k.

Kaasun kalorimetrinen lämpöarvo on ollut kal. 5,020.

Lisätuotteet.

Koksi.

Lukuunottamatta mitä on mennyt retorttiunien lämmittämiseen, Lisätuotteet. on kaasuvalaistuksesta saatu 5,605,010 kg. eli 124,556 hl koksia.

Metriseltä tonnilta kaasuksi tehtyä hiiltä on siis saatu 10,68 hl koksia. Koksien kysyntä on ollut niin suuri että kaasulaitos ei ole voinut ottaa hankintoja maaseudulle sekä on katsonut olevansa pakotettu helmi- ja maaliskuun aikana lakkauttamaan koksien vähittäismyynnin.

Vuoden kuluessa on myyty:

karkeata koksia	hl.	128,560
murenettua koksia	»	<u>4,068 132,628</u>

Keskimääräinen myyntihinta on ollut:

karkeasta koksista	Smk.	1: 47,3
murennetusta »	»	2: 22,9

Kivihiilitervaa.

Kaasuvalmistuksesta on saatu tervaa:

prima separoitua kivihiilitervaa	1,973,4 tynn.
sekunda tervaa (sakeata)	163 »

Yhteensä tervaa 2,136,4 tynn. eli 491,372 kg.

Tervansaanti tonnilta kaasuksi tehtyä kivihiiltä on ollut 42,14 kg.

Vuoden kuluessa on myyty:

prima tervaa	1,965,4 tynn.
öljykaasutervaa	10 »
sekunda tervaa	163 »

Keskimääräinen myyntihinta on ollut:

prima tervasta Smk. 9: 57 tynnyriltä
 sekunda » » 4: — »

Käytetty puhdistusmassa.

Käytetystä puhdistusmassasta on myyty 110 tonnia, mutta on massasta sen alhaisen berlinisini-pitoisuuden vuoksi ($6\frac{1}{2}\%$) voitu saada Smk:an 9: 36 hinta tonnilta cif lähetyspaikka.

Retorttigrifiitti.

Retorttigrifiittia on vuoden kuluessa myyty 12,999 kg. keskimäärin 4,91 pennin hinnasta kg:lta.

Kuona ja tuhka.

Generaatorikuonan ja tuhan kysyntä, eräitten tehtaitten ruvettua käyttämään hyväksensä näitä jätteitä, on tullut niin suureksi että kaasulaitos on voinut myydä kaiken sen kuonan, mikä on saatu ja jonka poiskuljettaminen aikaisemmin vei ylimääräisiä kustannuksia. Saatua kuonaa on myyty noin 700 kuormaa 1 markan hinnasta kuormalta.

Kaasunkulutus.

Kaasunkulutus. Kaasua on vuoden kuluessa kulutettu 3,523,330 m³, osottaen 20,9 %:in lisäystä kulutukseen verraten vuonna 1906.

Enimmin kulutettiin kaasua joulukuun 6 päivänä, jolloin käytettiin 17,040 m³. Vähimmin kulutettiin kaasua kesäkuun 24 päivänä: 2,620 m³. Korkein tuntikulutus oli 1,320 m³.

Kulutus on ollut jaettuna seuraavalla tavalla:

Kaupungin katuvalaistus laskettuna otaksutun 105 l. tuntikulutuksen mukaan 5 %:in lisäyksellä lyhtyjen sytyttämistä ja sammuttamista varten	13,72 %	483,619 m ³
Kaupungin kulutus virastoissa, kouluissa, sairaaloissa y. m.	2,75 »	97,371 »

Yksityinen kulutus	74,87 %	2,637,967 m ³
Kaasulaitoksen kulutus	2,54 »	86,741 »
Vuoto ja tiivistys	6,12 »	214,632 »
	<u>Yhteensä 100,00 %</u>	<u>3,523,330 m³</u>

Yksityinen kaasunkulutus.

Alussa vuotta 1906 oli asetettujen mittarien lukumäärä 5,340 kpl. Yksityinen
 Vuonna 1907 on tullut lisäksi 1,470 » kaasunkulutus.
 Asetettujen mittarien koko lukumäärä oli siis vuoden lopussa 6,810 kpl.

Asetetuista mittareista oli 6,775 kpl. n. s. kuivamittareita ja 45 kpl n. s. märkämittareita.

Mittareista oli 5,298 kpl. asetettu lämpökaasun mittaamista varten ja 1,512 myydyin valokaasun mittaamista varten.

Mittarien kautta myydystä kaasusta, yhteensä 2,735,338 m³, on 952,467 m³ eli 34,82 % ollut valokaasua ja 1,782,871 m³ eli 65,18 % lämpökaasua.

Mittarien kautta myydyin kaasun kulutuksen kasvaminen vuodesta 1901 alkaen näkyy seuraavasta taulusta:

	Valokaasua.	Lämpökaasua.	Yhteensä.
Vuonna 1901	666,379 m ³	184,292 m ³	820,670 m ³
» 1902	644,366 »	321,286 »	965,652 »
» 1903	719,842 »	523,607 »	1,243,449 »
» 1904	796,996 »	720,083 »	1,517,079 »
» 1905	834,568 »	940,004 »	1,774,572 »
» 1906	918,931 »	1,267,987 »	2,186,918 »
» 1907	952,467 »	1,782,871 »	2,735,338 »

Lisäys yksityisessä kaasukulutuksessa vuonna 1907 on valokaasuun nähden 33,536 m³ eli 3,65 % kulutuksesta vuonna 1906 sekä lämpökaasuun nähden 514,884 m³ eli 40,20 %.

1907 vuoden kulunkiarviossa oli valokaasukulutus laskettu 945,000 m³:ksi; todellinen kulutus 952,467 m³ sekä lämpökaasukulutus 1,340,000 m³:ksi; todellisesti kulutettiin 1,782,871 m³.

Kaasumoottorit.

Kaasumoottorien luku oli vuoden lopussa 20 kpl., joilla oli yhteensä 116 hv. Mitään uusia moottoreita ei ole vuoden kuluessa asetettu.

Julkinen valaistus.

Julkinen valaistus.

Kaupunkiin asetettujen liekittimien luku oli vuoden lopussa 1,826 kpl. asetettuna 1,575 lyhtyyn. Liekittimet ovat niin jaetut että 1,088 liekkiä palaa kello 12 yöllä sekä 738 kpl. päivänkoittoon. Puoli yötä palavien lyhtyjen palamisaika on vuodessa 1,732,75 tuntia, koko yön palavien 3,541 tuntia.

Kaupungin 1,575 lyhdystä on 1,319 varustettu yhdellä hehkuvaloliekittimellä, 247 kpl. kahdella liekittimellä (tästä lukumäärästä 5 kpl. kaksinkertaisella inverttiliekittimellä), yksi viidellä hehkuvaloliekittimellä, kuusi avoimella ja kaksi n. s. lucasliekittimellä. Tavallisen valaistusajan lisäksi on torien valaisemista varten poltettu 1 lucaslamppua ja 23 auerliekkiä aamutunneilla tammi-, helmi- ja joulukuussa.

Lyhtyjen sytyttämistä, sammuttamista ja hoitoa varten on ollut palveluksessa 29 lyhdynsytyttäjää ja 5 auerlampunhoitajaa. Yhdellä lyhdynsytyttäjällä on siis ollut sytytettävänä ja hoidettavanaan 54 lyhtyä. Yksi auerlampunhoitaja on pitänyt huolta 365 liekittimestä.

Katuvalaistukseen on mennyt 5,390 hehkukappaleita eli keskimäärin 2,95 kpl. liekitintä kohti sekä 1,719 lampunlasia eli 0,94 kpl. liekitintä kohti. Keskimäärin on hehkukappaleen kestämisäika ollut 810 polttotuntia eli laskettuna $7\frac{3}{4}$ tuntia päivässä kestävä keskimääräisen polttoajan mukaan 104 päivää, sekä lasin kestämisäika 2,550 polttotuntia eli 328 päivää.

Vuoto ja tiivistys.

Vuoto ja tiivistys.

Että vuodon ja tiivistyksen prosenttiluku tänä vuonna nousee suuremmaksi kuin aikaisempina vuosina, johtuu voimassa olevasta alhaisesta katuvalaistuksen kulutuksen laskuperusteesta. Tehtyjen tutkimusten mukaan tekee kaasunkulutus liekitintä kohti tunnissa 120 litraa, mikä on käytetyille liekittimille säännöllinen kulutus. Tämän lisäksi nousee alhaisesti laskettuna sytytysliekkien kuluttama

kaasumäärä 8 litraan liekitintä kohti joka tunnilta, jolloin lyhdyt eivät pala. Jos tässä suhteessa tehdään oikaisu, olisi katuvalaistukseen mennyt kaasumäärä 590,900 m³ eli 16,77 %/o. Vuoto- ja tiivistysluku alenisi sitä vastoin 107,351 m³:iin eli 3,07 %/o:iin ja lähentelisi siten vuotolukuja Tukholmassa (3,12) ja Turussa (3,01).

Teknillisten tulosten yhdistelmä.

Kaasunvalmistus	1907	1906	1905	1904	1903	Teknilliset tulokset.
Kivihiilikaasua m ³	3,424,070	2,734,810	2,387,700	2,149,900	1,811,330	
Vesikaasua »	100,210	175,850	24,000	—	—	
Yhteensä kaasua m ³	3,524,280	2,912,660	2,390,100	2,149,900	1,811,330	
Kaasuksi muutettua tavallista hiiltä kg.	11,224,510	8,397,325	7,887,130	6,940,380	5,605,000	
Kaasuksi muutettua cannel hiiltä kg.	435,838	664,237	727,952	708,910	700,200	
Yht. kaasuksi muut. hiiltä kg.	11,660,348	9,061,562	8,615,082	7,649,290	6,305,200	
Cannelhiililisa %/o	3,73	7,33	8,45	9,27	11,5	
Retorttilatauksia vuodessa kpl.	81,703	80,577	77,994	66,884	52,992	
Retorttivuorok. vuodessa »	17,312	17,611	16,971	15,714	13,138	
Korkein määrä lat. ret. .. »	80	82	83	81	71	
Alin » » » .. »	14	11	12	10	10	
Retorttilat. keskipaino kg.	142,07	112,3	110,5	114,4	118,9	
Kaasutuotanto vuorok. m ³	197,8	155,4	140,7	136,8	137,3	
Kaasunsaanti 100 kg:lta hiiltä »	29,4	30,3	27,7	28,1	28,7	
Koksinsaanti hl.	124,558	87,776	79,091	74,020	65,786	
» tonnilta hiiliä »	10,68	9,77	9,18	9,89	10,43	
Tervansaanti kg.	491,372	382,030	316,940	340,630	274,390	
» tonnilta hiiliä »	42,15	39,57	37,95	44,5	43,5	
Keskivalovoima kaupung. n. k.	13,62	13,65	13,56	13,58	13,56	
» kaasulait. »	13,70	13,79	13,58	13,56	13,56	
Uunipäivätyöt 100 m ³ :ltä kaasua m ³	0,244	0,298	0,277	0,226	0,192	
Kaasunkulutus	1907	1906	1905	1904	1903	
Kaasua katuvalaistukseen m ³	590,900	487,511	403,002	394,610	375,455	
» yksit. valaistukseen »	952,467	918,931	834,568	796,996	719,842	
» lämmitykseen »	1,782,871	1,267,987	940,004	720,083	523,607	
Kaasulaitoksen kulutus »	89,741	51,145	53,183	55,759	42,539	

Vuoto ja tiivistys m ³	107,351	188,629	158,113	183,192	140,957
» » » 0/0	3,07	6,13	6,62	8,52	8,28
Korkein kulutus vuorok. . . m ³	17,040	15,190	12,200	11,570	10,470
Alin » » » . . »	2,620	2,140	1,430	1,250	1,180

Raha-asioita koskevia tietoja ja taloudelliset tulokset.

Laajennuksia ja arvonnisäyksiä.

Pääjohtoverkko.

Pääjohto-
verkko.

Vuoden kuluessa on seuraavat uudet pääjohdot laskettu:

Simonkatuun	43,3 m.	2"	teräsputkea
Albertinkatuun Antin- ja Ruoholahdenka- dun väliin	270,0	» 3"	valuteräsputkea.
	23,0	» »	valurautaputkea.
Siltavuorenrantaan	561,0	» »	teräsputkea.
	18,0	» »	valurautaputkea.
Laiivurinrinteeseen	61,0	» »	teräsputkea.
Tokan- ja Hernesaarenkatuihin (imujohto öljykaasulaitokseen)	641,0	» »	»
Korkeavuorenkatuun telefonisentraalin ja P. Roopertinkadun väliin	74,0	» 4"	valurautaputkea.
Yrjönkatuun	170,0	» »	»
Vuorikatuun	17,5	» »	»
Ritarikatuun Hallitus- ja Kirkkokatujen väliin sekä Kirkkokatuun Ritarin- ja Mariankatujen väliin	98,0	» 6"	»
E. Esplanadikatuun Korkeavuoren- ja Ka- sarminkatujen väliin	17,5	» »	»
Kaasutehtaankatuun (uusi lähtöjohto kaa- sulaitoksesta)	71,7	» 12"	»
Yhteensä 1,965,0 m.			

Vuoden kuluessa lisäksi tulleitten johtojen arvo on Smk.
24,984: 50.

Vuodenvaihteessa oli kaasulaitoksen pääjohtoverkkoa 58,956 m. jakautuen eri paksuuksien osalle:

12"	10"	8"	6"	5"
300 mm.	250 mm.	200 mm.	150 mm.	125 mm.
512 m.	873 m.	1,993 m.	3,592 m.	3,880 m.
4"	3"	2 ¹ / ₂ "	2"	1 ¹ / ₂ "
100 mm.	75 mm.	63 mm.	50 mm.	38 mm.
9,384 m.	21,512 m.	6,693 m.	9,121 m.	1,396 m.

Pääjohtoverkon keskimääräinen paksuus oli 100 mm.

Lyhdyt, lyhdynpatsaat ja haarajohtdot.

Vuoden kuluessa ovat tulleet lisää seuraavat lyhdyt:

Albertinkadun varrelle	5 kpl.
Lastenkodink. »	3 »
Siltavuorenrannan »	12 »
Kasarmintorin »	4 »
Hietalahdenrannan »	1 »
Simonkadun »	2 »
Laivurinkadun »	1 »
Laivurinrinteen »	2 »
I. Roopertinkadun »	1 »
Teatteriesplanadin »	1 »

Yhteensä vuoden kuluessa lisääntulleita 32 kpl.

Tämän lisäksi on 5 lyhdyssä I. Roopertinkadun varrella ja 4 lyhdyssä Eteläsatamassa yksiliekkiset liekittimet vaihdettu kaksoisliekittimiin sekä Aleksanterinkadun varrella 5 kaksiliekkistä auerliekittintä vaihdettu kaksinkertaisiin inverttiliekittimiin.

Vuoden kuluessa lisääntulleitten lyhtyjen ja liekittimien sekä puupatsaitten ja poisotettujen seinähaarojen sijaan asetettujen valurautapatsaitten arvo on, siitä poisotettuna palautetut vanhat ainekset, Smk. 6,191: 37.

Kaupunkiin pystytetyistä lyhdyistä on:

898 lyhtyä valurautapatsaissa
 63 » puupatsaissa.
 581 » valurautaseinähaaroissa.
 36 n. s. kaarilamppua takorantahaaroissa.

Yksityiset haarajohdot.

Yksityiset haara-
 johdot.

Vuoder kuluessa on asetettu 81 uutta kaasujohtoa ja on siihen mennyt:

128 m. 2" teräsputkea.
 3,6 » 2" valurautaputkea.
 10,8 » 1½" »

Arvonlisäys vuoden kuluessa asetetuista haarajohdoista on Smk. 7,549:—.

Laitteita ja putkijohtoja kaasulaitoksessa.

Laitteita kaasu-
 laitoksessa.

Vuoden kuluessa on tullut lisään yksi tyhjentäjä, jolla on 1,200 m³ vetoisuus tunnissa, yksi putkenjäähdyttävä, kaksi kaasunpesijää, yksi puhdistusarkku, yksi asemakaasumittari sekä yksi paineregulaattori ynnä uusia 300 mm. yhdistysjohtoja ja venttiilejä yhteensä Smk. an 27,243:05 arvosta.

Kalusto.

Kaasulaitoksen
 kalusto.

Kaasulaitoksen kalustoon on tullut lisään:

Kalustoa kaasunvalmistusta varten (latauslaitteita)	Smk. 1,212:—
» putkenlaskemista » »	301:55
» konttoria » »	1,308:07
» sekalaista » »	1,080:35
	Yhteensä Smk. 3,901:97

Kaasumittarit.

Kaasumittarit.

Vuoden kuluessa on kaupunkiin asetettu 1,470 uutta kaasumittaria, joitten arvo on Smk. 35,752:68.

Arvonlisäyksen yhdistelmä.

Pääjohtoverkko	Smk.	24,984: 50	Arvonlisäys kaasulaitoksen tileissä.
Lyhyt, patsaat ja lyhtyhaarajohdot	»	6,191: 37	
Yksityiset haarajohdot	»	7,549: 63	
Laitteet ja johdot kaasulaitoksessa	»	27,243: 05	
Kalusto	»	3,901: 97	
Kaasumittarit	»	35,752: 68	
		<hr/>	
Yhteensä Smk.		105,623: 20	

Poistot.

Kaasulaitoksen kiinteistä tileistä ja kalustosta on seuraavat varsinaiset poistot tehty:

Poistot.

Pääjohtoverkkoa	Smk.	8,434: 03
Lyhtyjä, patsaita ja haarajohtoja	»	3,347: 50
Yksityisiä haarajohtoja	»	948: 79
Talorakennuksia kaasulaitoksessa	»	26,109: 27
» Arkadian tontilla	»	157: 22
Uuneja varusteineen	»	6,647: 19
Laitteita ja putkijohtoja	»	3,211: 99
Kaasukelloja	»	1,095: 02
Kalustoa kaasuvuorokäytöstä varten	»	211: 73
» katuvalaistusta »	»	58: 28
» putkijohtotöitä »	»	872: 11
» konttoria »	»	357: 33
» sekalaista »	»	157: 25
Kaasumittareja	»	9,314: 58
Vesikaasulaitos	»	44,700: 91
		<hr/>
Yhteensä Smk.		105,623: 20

Koska kaasulaitoksen kiinteistöjen, kalustojen ja kaasumittarien tileistä vuosittain tehdyt poistot eivät vastaa samoissa tileissä voittovaroilla suoritettujen arvonlisäyksen määriä, ovat useimmissa näistä tileistä kirjoihin viedyt arvot vuosi vuodelta kasvaneet, niin että ne kuluvan vuoden lopussa nousivat määrään, joka on Smk. 387,501: 85 suurempi kuin niille asetetut arvot kaupungin ottaessa huostaansa

kaasulaitoksen. Tämän pääomatiliin siirretyn määrän on Hallitus, siihen katsoen että vanhan kaasulaitoksen käyttö läheisessä tulevaisuudessa lakkaa, katsonut olevansa velvoitettu käyttämään erinäisten kiinteistöjen arvon alentamiseen, ja on tämä arvon alentaminen laskettu seuraavasti:

25 %	mainitusta summasta pääjohtoverkon arvon alentamiseen	Smk.	96,875: 47
10 %	mainitusta summasta lyhtyjien ja patsaitten arvon alentamiseen	»	38,750: 19
5 %	mainitusta summasta yksityisten haarajohtojen arvon alentamiseen	»	19,375: 09
45 %	mainitusta summasta rakennusten arvon alentamiseen	»	174,375: 83
10 %	mainitusta summasta uunien ja varusteiden arvon alentamiseen	»	38,750: 19
4 %	mainitusta summasta laitteiden ja putkijohtojen arvon alentamiseen	»	15,500: 07
1 %	mainitusta summasta kaasukellojen arvon alentamiseen	»	3,875: 01
			Yhteensä Smk. 387,501: 85

Kaasulaitoksen vuotuiset poistot ja kaasulaitoksen voittovaroilla suorittamat arvonalisäykset käyvät selville seuraavista tauluista:

Helsingin kaupungin kaasulaitoksen voittovaroilla suoritettut arvonlisäykset.

	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	Yhteensä
Pääputkiverkko	13,240 29	9,203 13	8,723 24	29,861 13	41,608 07	47,426 88	47,142 26	24,984 50	222,189 50
Lyhdyt patsaineen ja haarajohtoi- neen	6,591 03	5,180 37	8,052 37	6,636 87	14,093 86	14,446 41	14,500 62	6,191 37	75,692 90
Yksityisten haarajohdot	301 21	4,109 73	4,495 52	4,604 86	6,699 70	5,656 99	5,215 91	7,549 63	38,633 55
Talorakennukset	3,564 25	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3,564 25
Uunit ja varusteet	— —	— —	600 —	26,087 42	9,133 84	— —	— —	— —	35,821 26
Laitteet ja putkijohdot	800 —	— —	— —	1,452 77	— —	— —	— —	27,243 05	29,495 82
Kalustot	10,465 89	1,731 98	2,164 25	1,383 14	1,959 43	765 36	1,989 62	3,901 97	24,359 64
Kaasumittarit	10,746 90	7,553 44	18,833 44	21,189 87	20,669 21	30,051 24	30 155 33	35,752 68	174,952 11
Öljykaasulaitos	— —	— —	— —	— —	113,483 —	— —	102,247 47	— —	215,730 47
	45,709 57	27,778 65	42,868 82	91,216 06	207,641 11	98,344 88	201,251 21	105,623 20	820,439 50
Kaupungin käyttämä voitto	2,869 86	91,693 15	111,242 22	198,232 84	86,290 —	200,074 53	90,697 94	280,605 97	1,064,706 51
Arvonlisäys ja käytetty voitto	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,885,146 01

Jos lasketaan 5% korkoa ja kuoletusta kaasulaitoksen arvolle Smk. 1,400,000 lokakuun 1 p:stä 1900 joulu-
kuun 31 p:ään 1907 Smk. 507,500: —
niin syntyy kaupungille nettosäästöä » 1,377,646: 01

Poistot.

	Poistot kiinteistä tileistä									Kaasun arvo	
	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	Yhteensä	1900	1907	
Pääputkiverkko	5,500 98	5,575 02	5,637 99	6,122 46	6,832 17	7,644 06	105,309 50	142,622 18	261,809 —	341,376 32	
Lyhdyt patsaineen ja haarajohtoineen	2,411 82	2,467 19	2,578 90	2,660 05	2,888 73	3,119 88	42,097 69	58,224 26	114,000 —	131,468 64	
Yksityisten haarajoh- dot	406 02	408 10	561 85	642 71	763 85	861 71	20,323 88	23,968 12	20,000 —	34,665 43	
Talorakennukset	10,551 29	38,775 97	35,867 77	34,246 80	31,143 73	28,540 67	200,642 32	379,768 55	524,000 —	147,795 40	
Uunit ja varusteet	1,800 —	6,615 —	6,163 88	7,658 14	7,768 82	7,186 16	45,397 38	82,589 38	90,000 —	43,231 88	
Laitteet ja putkijohdot	1,256 —	4,615 80	4,269 62	4,058 35	3,753 98	3,472 44	18,712 06	40,138 25	62,000 —	51,357 57	
Kaasukellot	440 —	1,617 —	1,495 73	1,383 54	1,279 78	1,183 80	4,970 03	12,369 88	22,000 —	9,630 12	
Kalustot	1,665 69	1,672 31	1,721 50	1,687 68	1,714 85	1,619 70	1,656 70	11,738 43	6,191 —	18,812 21	
Kaasumittarit	1,074 69	816 28	1,759 89	2,731 39	3,628 28	4,949 43	9,314 58	24,319 54	— —	150,632 57	
Öljykaasulaitos	— —	— —	— —	— —	— —	— —	44,700 91	44,700 91	— —	171,029 56	
Tontti I. Henrikinka- dun varrella	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	300,000 —	300,000 —	
	25,106 49	62,607 67	60,057 13	61,191 12	59,774 19	58,577 85	493,125 05	820,439 50	1,400,000 —	1,400,000 —	

Kaasun hinta ja kaasun valmistuskustannukset.*Kaasun hinta.*

Kaasun hinta on ollut sama kuin edellisenä vuonna, nimittäin: **Kaasun hinta.**

valokaasusta 30 p:iä m³:ltä
lämpö- ja voimakaasusta 15 » »

Siitä kaasusta, jonka kaupunki on kuluttanut (lukuunottamatta katuvalaistusta), on laskettu 10 %:in alennus.

Katuvalaistuksen kaasusta, joka oli laskettu 483,619 m³:ksi, mutta todellisuudessa nousi 590,900 m³:iin, sekä lyhtyjen sytyttämisestä ja sammuttamisesta ynnä hoidosta on kaupunki maksanut Smk. 145,085: 85.

Tästä ovat kustannukset:

Lyhtyjen sytyttämisestä, sammuttamisesta ja hoidosta	Smk. 46,987: 53
Korjauksista	» 4,082: 05
Vuoden 2 %:ttiset poistot lyhtyjen, patsaitten ja lyhtyjohtojen arvosta	» 3,347: 09
<hr/>	
Yhteensä kustannuksia	Smk. 54,417: 07

Katuvalaistuksen kaasusta on siis jälellä menoja Smk. 90,668: 78, joka summa vastaa 15,2 pennin myyntihintaa m³:ltä.

Valmistuskustannukset.

Valmistuskustannukset myydystä kaasusta nousevat, laskettuina aikaisemmin seurattujen ohjeiden mukaan, vuonna 1907 8,40 penniin; 9,27 p:iä v. 1906. **Kaasun valmistuskustannukset.**

Laskettaessa kaasun itsekustannushintaa tulee siihen lisätä:

a) Kaasun myyntiin kuuluvat kustannukset, nim. lukemisesta, maksujen perimisestä, laskujen kirjoittamisesta y. m. nousten yhteensä Smk:aan 40,997: 82. Koska nämä kustannukset menevät lämpökaasusta ja valokaasusta suhteessa kaupunkiin asetettuun lukumäärään lämpökaasumittareja (5,298) ja valokaasumittareja (1,512), voidaan kustannukset laskea erikseen kummastakin kaasusta.

Lämpökaasusta ovat nämä kustannukset Smk. 31,894: 94 eli 1,79 p:iä m³:ltä.

Valokaasusta ovat nämä kustannukset Smk. 9,102: 88 eli 0,95 piä m³:ltä.

b) Korko kaupunginrahastoon liikepääomasta Smk. 10,974: 27 sekä vuoden poistot Smk. 105,623: 20 eli yhteensä Smk. 116,597: 47, tehden m³:ltä kaasua 3,62 piä.

Itsekustannus on siis:

Valokaasusta m³:ltä

Valmistuskustannus	Smk. 8: 40	
Myyntiin kuuluvat kustannukset	» 0: 96	9: 36
Poistot ja korot lisäksi	»	3: 62
		<hr/>
	Yhteensä Smk.	12: 98

Lämpökaasusta

Valmistuskustannus	Smk. 8: 40	
Myyntiin kuuluvat kustannukset	» 1: 79	10: 19
Poistot ja korot lisäksi	»	3: 62
		<hr/>
	Yhteensä Smk.	13: 81

Tulot ja menot.

Tulot:

Kaasulaitoksen tulot ja menot.	Kaasua katuväläistukseen	Smk. 145,085: 85	
	Kaasua yksityisten tarpeisiin	» 542,328: 20	
	Vuokraa kaasumittareista	» 1,161: 50	
	Kaasumäärän erotus kellossa	» 180: —	688,755: 55
	Yksityisten johtojen asettaminen	» — — —	197,455: 02
	Myyty koksia	» 193,779: 25	
	Tervaa	» 19,844: 90	
	Kuonaa ja grafiittia	» 1,337: 20	214,961: 35
		<hr/>	
	Smk.	— — —	1,101,171: 92

Menot:

Hiiliä ja hiilitöitä	Smk. 273,548: 32
Solaariöljyä, koksia y. m.	» 16,339: 35
Sekalaisia aineksia ja työkaluja	» 9,220: 48

Työpalkkoja	Smk.	43,733: 76	342,841: 91
Aineksia kaasun puhdistamista varten, työ- ja käyttökustannukset	»	57,237: 75	
Kaasumestari-palkat	»	<u>6,737: 43</u>	63,975: 18
Uunien korjaukset	»	29,984: 46	
Laitteiden »	»	6,560: 50	
Rakennusten »	»	7,163: 03	
Kaasukellojen »	»	441: 59	
Kalustojen »	»	1,905: 36	
Pääputken »	»	<u>5,440: 26</u>	51,495: 20
Hallinto ja konttori	»	— — —	26,994: —
Katuvalaistus	»	— — —	51,550: 20
Yksityinen valaistus	»	— — —	40,997: 82
Työ- ja aineskustannukset johdon aset- tamistöistä, korjauksista y. m. ..	»	— — —	141,114: 17
Korko kaupunginrahastoon	»	10,974: 27	
Poistot	»	<u>105,623: 20</u>	116,597: 47
Vuosivoitto kaasunvalmistamisesta	»	209,265: 12	
» asettamistöistä	»	<u>56,340: 85</u>	265,605: 97
	Smk.	— — —	1,101,171: 92

Kaasulaitoksen asema kaupunginrahastoon.

Velkaa 1 päivänä tammikuuta 1907:

Saldo edelliseltä vuodelta ..	Smk	254,833: 46	
Käytettävänä oleva säästö v.			
1906	»	90,697: 94	345,531: 40
Vuoden kuluessa otettu	»	413,000: —	
Korkohyvitys	»	<u>11,205: 28</u>	<u>424,205: 28</u>
Maksettu rahassa	»	— — —	769,736: 68
Kaasua katuvalaistukseen ..	»	145,085: 85	
Kaasua sisävalaistukseen ..	»	17,422: 11	
Koksia ja tehtyjä töitä y. m.	»	16,106: 96	
Kustannukset petroleumiva- laistuksesta	»	86,710: 75	265,325: 67

Kaasulaitoksen
asema kaupun-
gin rahastoon
nähdän.

Sähkölaitosta varten etukä-

teen maksettu Smk. — — — 13,835: 25 512,660: 92

Velkaa kaupunginrahastoon 31 p:nä joulukuuta 1907 Smk. 257,075: 76

Bilanssi 31 p. joulukuuta 1907.**Varat.**

Bilanssi joulukuun 31 p:nä 1907.

Kiinteistöjen tili.

Pääputkiverkko	Smk.	341,376: 32	
Lyhyt, patsaat ja haarajohdot ..	»	131,468: 64	
Yksityisten haarajohdot	»	34,665: 43	
Rakennukset kaasulaitoksessa ..	»	147,638: 47	
» Arkadiantontilla ..	»	157: 23	
Uunit varusteineen	»	43,231: 88	
Laitteet putkijohtoineen	»	51,357: 57	
Kaasukellot	»	9,630: 12	
Kaasulaitoksen tontti	»	300,000: —	
Öljykaasulaitos	»	171,029: 56	1,230,555: 22

Kalustojen tili.

Kalusto kaasunvalmistamista varten	»	3,117: 61	
Kalusto katuvalaistusta varten ..	»	524: 47	
» putkenlaskemista » ..	»	8,150: 51	
» konttoria » ..	»	4,524: 07	
» sekalaista » ..	»	2,495: 55	18,812: 21

<i>Kaasumittarien tili</i>	»	— — —	150,632: 57
----------------------------------	---	-------	-------------

Ainesten tili.

Tavallisia hiiliä	»	158,498: 24	
Cannel hiiliä	»	34,331: 35	
Muita aineksia	»	136,151: 10	328,980: 69

Valmistuksen tili.

Kaasua kelloissa	»	— — —	408: —
------------------------	---	-------	--------

Lisätuotteiden tili.

Varasto koksia	Smk.	1,627: 50	
» tervaa	»	<u>1,900: —</u>	3,527: 50

Yksityisten töitten tili.

Keskeneräisiä töitä	»	— — —	17,475: 49
---------------------------	---	-------	------------

<i>Kehäjohtoon tili.</i>	»	— — —	39,545: 38
--------------------------------	---	-------	------------

<i>Uusi kaasukello.</i>	»	— — —	29,217: 36
-------------------------------	---	-------	------------

<i>Uusi kaasulaitos.</i>	»	— — —	1,816: 56
--------------------------------	---	-------	-----------

Sekalaisten tili.

Perimättömiä saatavia töistä, kok- sista y. m.	»	— — —	118,844: 44
--	---	-------	-------------

Kaasunkuluttajain tili.

Perimättömiä saatavia kaasusta	»	— — —	66,680: 85
--------------------------------------	---	-------	------------

<i>Vekselien tili.</i>	»	— — —	5,050: 30
------------------------------	---	-------	-----------

<i>Kassatili.</i>	»	— — —	2,703: 29
-------------------------	---	-------	-----------

Yhteensä Smk. 2,014,249: 86

Velat.

<i>Kaasulaitoksen ostoarvo</i>	Smk.	— — —	1,400,000: —
--------------------------------------	------	-------	--------------

<i>Kaupunginrahasto konttokuranttitilillä</i>	»	— — —	257,075: 76
---	---	-------	-------------

Sekalaisten tili.

Maksamattomia laskuja y. m.	»	— — —	1,337: 68
----------------------------------	---	-------	-----------

<i>Kaupunginrahasto: Lainavaroja kehä- johtoa ja kaasukelloa y. m. varten</i> ..	»	— — —	75,000: —
--	---	-------	-----------

<i>Tallettajain tili</i>	»	— — —	230: 45
--------------------------------	---	-------	---------

Käytettävien voittovarojen tili.

Vuoden säästö	»	265,605: 97	
---------------------	---	-------------	--

Vuoden 1902 voitosta osotetut varat ehdotuksen tekemistä varten kunnalliseksi sähkö- laitokseksi	»	15,000: —	280,605: 97
---	---	-----------	-------------

Yhteensä Smk. 2,014,249: 86

Petrolivalaistus.Petrolivalais-
tus.

Vuoden menot tämän valaistuksen käytöstä, aineksien ja kaluston ostosta sekä työkalujen kunnossapidosta tekevät Smk. 86,710: 75, ja-
kautuen seuraavasti:

Petroleumi	Smk.	— — —	29,278: 06
Sytyttäjiä ja esimiesten palkat	»	— — —	37,213: 60
Kalustoa	»	744: —	
49 kappaletta uusia lyhtyjä	»	833: —	1,577: —
Kunnossapito: palkkoja	»	7,369: 05	
» aineksia	»	7,573: 84	14,942: 89
Tapaturmavakuutusmaksuja	»	— — —	814: 87
Kaasunkulutus	»	458: 40	
Koksia	»	74: —	532: 40
Makasiinin, työpajan ja varaston vuokra	»	— — —	1,040: —
Sekalaisia menoja	»	— — —	1,312: 73
<u>Yhteensä Smk. 86,710: 75</u>			

Vuoden lopussa oli kaupunkiin asetettujen petroleumilamppujen lukumäärä seuraava:

Koko yön palavia pumppulyhtyjä	243 kpl.
Koko yön palavia painelyhtyjä	91 »
Puoli yötä palavia pumppulyhtyjä	139 »
Puoli yötä palavia painelyhtyjä	14 »
<u>Yhteensä 804 kpl.»</u>	

XIV. Kunnan sähkölaitos.

Kunnan Sähkölaitoksen Rakennushallituksen Valtuustolle antama kertomus vuodelta 1907 on seuraava:

»Vaikka Rakennushallituksella ei ole annettavana mitään numero-tietoja, jotka olisivat erikoisen tärkeitä eikä myöskään toiminnallaan vielä ole voinut saada aikaan mitään näkyvää tulosta, lienee kuitenkin kunnan sähkölaitoksen perustamistyöllä niin yleinen merkitys, että Hallituksella on aihetta Herroille Valtuusmiehille jättää kertomus niistä toimenpiteistä, joihin vuonna 1907 tässä suhteessa on ryhdytty.

Sittenkun Herrat Valtuusmiehet kokouksessa kesäkuun 11 päivänä 1907 olivat asettaneet Rakennushallituksen vastaista kunnallista sähkölaitosta varten, kokoontuivat valitut jäsenet perustavaan kokoukseen kesäkuun 17 päivänä, jossa päätettiin julistaa työnjohtajapaikka avoimeksi haettavaksi ennen kesäkuun loppua. Kokouksessa heinäkuun 2 päivänä valitsi Hallitus työnjohtajaksi neljästä hakijasta insinööri B. Vuolteen ja astui hän tähän toimeen elokuun 1 päivänä. — Huoneusto sähkölaitoksen rakennuskonttoria varten vuokrattiin elokuun 1 päivästä talosta N:o 18 E. Esplanadinkadun varrella.

Muutaman viikon valmistavain töitten jälkeen lähti insinööri Vuolle tutkimusmatkalle ulkomaille ja oli hänen tehtävänään pääasiallisesti tutkia nykyaikaisia höyryturbiinikeskusasemia ynnä myös maanalaisia sivuasemia, silmällä pitäen sitä mahdollisuutta että vastainen sivuasema sijoitetaan Erottajantorin alle. Nämä tutkimukset johtivat viimeksimainitussa suhteessa siihen että Hallitus jätti ajatuksen maanalaisesta sivuasemasta, ja ovat myös Herrat Valtuusmiehet yhtyneet tähän käsitykseen hyväksymällä Hallituksen ehdotuksen siitä että sivuasemaa ja hallintorakennusta varten luovutettaisiin tontit Kasarmin ja P. Ropertinkatujen kulmassa.

Syksyn kuluessa on Rakennushallitus kokoontunut yhteensä 12 kertaa. Tärkeimmistä käsitellyistä kysymyksistä mainittakoon ensin tarvittavain johtokaapelien osto, tonttiasiain järjestely sekä ohjelman laatiminen kustannustarjoumusten jättämistä varten koneista ja sähköosista vastaiseen sähkölaitokseen.

Verrattain aikaisin tehdyt kaapeliostot aiheutuivat siitä tavattomasta kuparin hinnanalenemisesta, joka sattui viime syksynä. Hallitus, joka ei tahtonut päästää käsistään tätä harvinaista säästämistilaisuutta, kehoitti lokakuun alussa, laaditun ohjelman mukaisesti, erinäisiä kaapeliliikkeitä jättämään kustannustarjoumuksia kaapeleista tarpeeseen. Tarjoumuksista hyväksyi Hallitus edullisimman, jonka oli jättänyt »Siemens-Schuckert-Werke» niminen liike. Koska johtoverkon mittasuhteita ei heti voitu määrätä, sovittiin että hankkija sitoutuu, kaapelimitasuhteiden myöhemmän määrittelyn mukaan, tänä keväänä toimittamaan 175 tonnin kuparipainoisia kaapeleja kauppa tehtäessä sovituista kuparihinnasta, eli keskimäärin 64,5 £ tonnilta kuparia vapaasti Helsinkiin; viime keväänä oli tämä hinta 124 £ ja kustannusarviossa laskettu 105 £:ksi.

Kustannustarjoumuksia varten koneista, höyrypannuista, sähköosista y. m. laadittujen ohjelmien tarkastamiseen on Hallitus käyttänyt Tukholman sähkölaitoksen johtajaa Aug. Deckeriä, jonka lausunnon Hallitus haluaa saada erityisesti mainituksi. Herra Deckerin lausunnon mukaan ovat tontit sivuasemaa varten erittäin hyvällä paikalla ja molemmat yhteensä kylliksi suuria katsoen myös vastaisiin laajennuksiin, mutta Sörnäisten tontti on sitä vastoin liian pieni sitä melkoista hiilimäärää varten, joka todennäköisesti vastaisuudessa pannaan varastoon talven varalle: Hallitus aikoo sen vuoksi myöhemmin tehdä ehdotuksen siitä että rantaa täytteellä laajennetaan.

Eri kustannustarjoumukset ovat ohjelmaehtojen mukaan jätettävät eri aikoina helmikuun 1 päivän ja maaliskuun 15 päivän välillä. Sörnäisten pääkeskusaseman rakennustyöt ovat alotettavat maaliskuussa ja sivuasemalla vuokralaisten muutettava huoneustoista kesäkuun alussa. Sivuaseman rakennuspiirustuksia laatimaan on otettu arkkitehti S. Lindqvist ja saavat Herrat Valtuusmiehet piakkoin odottaa ehdotusta siihen. — Kaapelinlaskeminen, joka alkaa ensi kesänä, suoritetaan 1908 ja osaksi 1909.

Ellei mitään odottamattomia esteitä ilmaannu, tulee vastaisen laitoksen voida hankkia virtaa elo- syyskuusta alkaen 1909, mikäli Hallitus ei katso olevan syytä mahdollisesti aikaisemmin väliaikaisilla laitteilla koettaa jonkin verran saada aikaan virranjakoa.»

Asiarekisteri.

	Siv.
Ajuritaksa, uusi, ehdotus	I 167
Alppilan ravintolan vuokralle antaminen	I 46
Alueen luovuttaminen yliopiston sairaaloille	I 21
Alueitten luovuttaminen Helsingin Diakonissalaitokselle	I 17
Aluelääkärit, uusi ohjesääntö	I 109
Anneberg tiluksen vuokralle antaminen	I 41
Anniskeluosakeyhtiö, hallituksen jäsenet	I 173
S:n tilien tarkastus vuodelta 1906	I 93
S:n voittovarojen jako vuodelta 1906	I 145
Apuharvennus	II 29
Apulaiskaupunginviskaalin palkkaaminen, määräraha	I 97
S:n virka, rauennut ehdotus	II 58
Asemakaava, korttelin N:o 24, vahvistettu muutos	I 17
S:n korttelin N:o 60, muutosesitys	I 19
S:n korttelin N:o 320, vahvistettu muutos	I 4
S:n korttelien N:ojen 276—389, vahvistettu muutos	I 2
S:n korttelin N:o 393, muutosanomus	I 17
S:n korttelien N:ojen 412 ja 419, vahvistettu muutos	I 3
S:n korttelin N:o 492, vahvistettu muutos	I 4
S:n 6:nnen ja 7:nnen kaupunginosain osille uusi ehdotus, sekä uusi rakennusjärjestys samaa aluetta varten	I 5
S:n Punanotkon kadulle, vahvistettu muutos	I 17
S:n Töölön alueen, vahvistettu	I 1
Asiaintuntijain kutsuminen n. s. Amerikalaisia eli pikasiivilöitä varten	II 62
Asioimisliikkeen harjoittaminen, myönnetty oikeus	I 175
Asuintonttien lohkaiseminen tehdaskorttelista N:o 173, hylätty anomus	I 35
Automobiililiikenne, ehdotus järjestyssäännöiksi	I 166
Automobiilitalli poliisilaitokselle	I 79
Avustuksia ja määrärahoja, satunnaisia	I 145
Avustus vesijohtotyömiehen leskelle A. A. Johanssonille ja pojalle ..	I 144

	Siv.
Avustus Viaporin kapinassa vangittujen henkilöitten perheille, hyljätty anomus	I 144
Budgetti, 1908 vuoden	I 85
Ekon alue, vuokraoikeuksia koskevia toimenpiteitä	II 17
Elinkautiseläke entiselle kaupunginpalvelijalle A. V. Nybergille	I 143
S:n entiselle terveystoimikunnan puolelta P. Meriläiselle	I 143
S:n entiselle vahtimestarille G. Winqvistille	I 143
S:n hyljätty anomus	I 144
S:n kansakouluvahtimestari F. Hasselbergille.....	I 143
S:n kansakouluvahtimestari A. Törnströmille	I 143
S:n Maistraatin kanslistille Amanda Cajanderille	I 142
S:n työmies A. Adamssonille	I 144
S:n varastonjohtaja Z. Åhlqvistille	I 143
Elinkeino-oikeutta ja Suomen kansalaisoikeutta koskevia anomuksia, lausuntoja	I 174
Eläintarhan järjestely	XII 4
Eläkkeet ja avustukset	I 161
Forsbyn tilan vuokralle antaminen	I 42
Granholman tiluksen jako	I 45
Hakasalmen huvila, vuokrasopimuksen pitentäminen	I 83
Hautapatsas kaatuneitten suojeluskaartilaisten haudoille	I 169, XII 4
S:n Z. Topeliuksen, muuttaminen.....	I 169
Hautauskustannukset, poliisikonstaapeli K. Tirrosen, määräraha	I 144
Havukasvien osto	XII 4
Helsingin kansanopistoseura, määräraha	I 125
Helsingin kauppakoulu, määräraha ruotsalaista jatkoluokkaa varten	I 125
Helsingin kaupungin tilastollisen vuosikirjan julkaiseminen	II 62
Hermannin poliisivahtikorttori, uusi huoneusto	I 111
Holhouksia ja uskotunnusmiehoita	V 1
Holhouslautakunta, alaikäisten lasten luku	V 2
S:n ilmoituksia tilinteon laiminlyömisestä	V 2
S:n jäsenet	V 1
S:n kokoukset	V 1
S:n toiminta	V 2
Huvilakaupunki länsipuolella Laivurinkatua	XII 1

	Siv.
Huvilapalstan, Kaivopuiston N:o 79, lunastaminen, hyljätty anomus	I 37
Hätäapulainat vuodelta 1903	I 126
Irtaimisto, kaupungin	II 51
Istutukset, korjaus y. m.	I 89
S:n Tehtaan- ja Kapteeninkatujen välillä	I 47
Jalkakäytävä Fredrikintorin istutukseen	II 14
Joulupatoja, Pelastusarmeijan	I 175
Kaasu, kaupungin kuluttama, hinnan muutos	I 127
S:n lisätuotteet	XIII 5
S:n valmistettu	XIII 4
Kaasuhinnan korottaminen, hyljätty anomus	I 127
Kaasu- ja sähkölaitosten paikka	I 67
Kaasulaitos, arvonlisäys tileissä	XIII 13
S:n asema kaupungin rahastoon nähden	XIII 19
S:n bilanssi joulukuun 31 p:nä 1907	XIII 20
S:n etukäteen annettu määräraha	I 127
S:n hallitus	XIII 3
S:n kaasukello ja kehäjohto, uuden laittaminen	I 65
S:n kalusto	XIII 12
S:n laitteita	XIII 12
S:n poistot	XIII 13
S:n pääjohtoverkko	XIII 10
S:n teknilliset tulokset	XIII 9
S:n tulot ja menot	XIII 18
S:n vuoto ja tiivistys	XIII 8
S:n yksityiset haarajohdot	XIII 12
Kaasumittarit	XIII 12
Kaasun hinta	XIII 17
Kaasunkulutus	XIII 6
S:n yksityinen	XIII 7
Kaasun valmistuskustannukset	XIII 17
Kadut ja yleiset paikat	II 20
S:n korjaus y. m.	I 88
Kalahuutokauppalaitos, luovuttaminen	I 135
Kalanjäähdytyslaitos, hyljätty anomus perustamisesta	I 85
Kaljanimot, perustamisoikeus	I 174
Kallion louhiminen Kaivohuoneen läheisyydessä	XIII 3
Kallion vuokratontit, toimenpiteitä lunastamisesta	II 17
Kanavat ja viemärit	II 23

	Siv.
Kanavat ja viemärit, korjaus y. m.	I 89
Kansakouluhammasklinikka, hyljätty esitys perustamisesta.....	I 131
Kansakoulujen talaoudenhoitajan hyljätty anomus palkan saamisesta	I 123
Kansakoulujentarkastuksen järjestäminen	I 121
Kansakoulupuutarha Eläintarhaan	XII 2
Kansakoulut, korotettu valtionavustus	I 120
S:n kysymys naineitten opettajain palkkojen järjestelystä	I 119
S:n muutettu tapa opettajain virkavuosien laskemisessa ..	I 119
S:n valtuutus johtokunnalle käydä kulunkivarojen yli	I 120
Kansakoulutalo, uusi, Kallioon	I 69
Kansakoulut ja kasvatustilat, korotettu valtion avustus	I 120
Kansanjuhlia y. m. paikkoja osotettu	II 12
Kansankirjasto ja lukusali	VII 1
Kapteenin- ja Tehtaankatujen rajoittaman avonaisen paikan istutta- minen	XII 2
Kasvatustilat	XI 1
S:n aikaisemmin päässeitten opilasten käytös	XI 3
S:n hoidettujen lasten lukumäärä	XI 2
S:n laitoksesta lasketut oppilaat	XI 2
S:n oppilasten käytös	XI 3
S:n s:n terveydentila	XI 3
Kasvatustalokunta, jäsenet	XI 4
S:n menot ..	XI 4
S:n sihteerille uskotut holhoukset	XI 4
S:n toiminta	XI 1
Katselmuksia, toimitettuja	II 60
Katujen puhtaanapidon huolehtiminen	II 15
Katuvalaistus	I 91
Kauppahallit	I 161, II 12
Kauppakirja annettu, tontista N:o 2 korttelissa N:o 492	II 16
Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset	I 160
Kaupunginarkkitehdin asettaminen	I 101
Kaupungin asemakaavatoimikunnan asettaminen	I 105
Kaupungin geodeetin toiminta	II 29
S:n metsien hoito	II 29
S:n oikeuden valvominen oikeudenkäynneissä, konkurseissa y. m.	II 60
Kaupunginpuutarhurin kertomus	XII 5
Kaupunginrahaston tarkastukset	II 51
Kaupungin työt, esitys ainoastaan kaupunkilaisten ottamisesta	I 168
S:n velat	I 152
S:n virastot	I 152

	Siv.
Kaupunginvoudinkonttori, uusi huoneusto	I 82
Kesäloma kaupungin vakinaisille työmiehille, esitys	I 168
Kiinnityksen jälemmäksi siirto	I 138
Kiinnityksen siirtoja, myönnettyjä	II 59
Kiinnityksiä, hankittuja ja uusittuja	II 60
Kiinteistöt, kaupungin	I 163
Kiinteistökirjan täydennys	II 60
Kiven kuljettaminen Saukkosaarelta	II 15
Kokoushuoneitten käyttäminen, ehdotus järjestyssäännöiksi	I 166
Koleraparakkien sisustaminen harjoitussaleiksi, määräraha	I 112
Konserttipalatsille varattuja tontteja	I 37
Korjaustyöt talossa N:o 5 Antinkadun varrella	II 16
S:n s:n N:o 9 Vuorimiehenkadun varrella	II 16
Korkeasaari ja Seurasaari, hoitomääräraha	I 150
Korot	I 162
Kortteli N:o 217, erinäisten osain myynti	I 27
S:n N:o 330, pitennetty vuokraoikeus	I 43
Korvaus palovahingosta	I 118
S:n sisustustöistä poliisilaitoksen käyttämässä huoneustossa	II 58
Kottbyn tila, pidennetty vuokraoikeus huvilapalstoihin litt. B 1 ja B 2	I 43
Kulkutautisairaala, uuden rakentaminen	I 74
S:n väliaikainen Hesperiaan	I 76
Kunnallinen asetuskokoelma ja kunnalliskalenteri, ehdotus julkaisemisesta	I 167
Kunnalliset lainat	III 14
Kunnallishallinto	I 153
Kunnan sähkölaitos, kertomus	XVI 1
Kylpyhuone etsivän osaston huoneustoon	I 79
Käsi puhelimet passipoliisille	I 113
Käsityökoulu, ylempi, ehdotettu uudestijärjestäminen	I 117
Käsityökoulut, alemmat, määräraha ruotsinkielistä kansakoulukurssia varten	I 118
Köyhäinasianajaja, kertomus	IX 1
S:n korotettu palkkio	I 108
Lahjoitus, kansakoululasten hyväksi	I 140
S:n kuunnallisneuvosmiehenlesken Hilma Söderströmin	I 141
S:n leskirouva Bertha Pauligin	I 140
Lahjoitusrahastoista annetut lainat, koron korottaminen	II 59
Lahjoitusrahastojen hallinto vuonna 1906	I 93
Laidunmaan ja heinäkorjuuoikeuden vuokralleanto	II 11
Laidunmaat Savilan tilalla	XII 2

	Siv.
Lainat	I 164
Laivojen kiinnitysrenkaita Munkkisaarensalmen rannassa	II 61
Lasimestarisaari ja I. Rönnskär, pitennetty vuokra-aika	I 45
Lavantaudin ja tulirokon vastustaminen, toimenpiteitä	I 129
Laurellin stipendirahasto	II 59
Liikennekonttori, maksettuja rästejä	II 55
S:n menot	II 56
S:n toimien täyttäminen	I 101
S:n toiminta	II 53
S:n tulot	II 53
Liikennemaksujen lakkauttaminen	I 136
S:n takaisinsaanti	I 137
Lintuguillotiinin osto	I 135
Lisäalue tonttiin N:o 16 Lapinlahdenkadun varrella, peruutettu lunas- tusoikeus	II 16
Lohenpyynti Vanhankaupungin lahdessa	II 62
Lokavesijohto Fredriksberginkadun alle	II 13
Majoitus	IV 1
S:n luonnossa	IV 4
Majoituslautakunta, jäsenet ja virkamiehet	IV 1
S:n kustannukset	IV 6
S:n toiminta	IV 1
S:n yhteenveto	IV 6
Makkarakaupan harjoittaminen, hylätty anomus	I 175
Makkien puhtaanapito	I 133
Mallasjuomain kauppaa koskevia asioita	I 173
S:n vähittäismyynti	I 172
Manttaalikirjuri, palkkaetujen järjestäminen	I 108
Marian sairaalan laajennus	I 72
Matkaraha myönnetty vesijohtoinsinööri A. Skogille ja maisteri A. Zilliacukselle	I 142
Meilansin huvilapalsta N:o 17, pitennetty vuokraoikeus	I 44
Meno- ja tuloarvioehdotus vuodeksi 1908	I 150
Menot ja tulot, kaupungin	II 51
Metsien vartioiminen	II 30
Metsänperkaus	II 30
Mukavuuslaitoksia Kaivopuistossa	I 82, XII 2
Mukavuuslaitos poistettu	II 15
»Muurarimestari Alex. Ärtin rahaston» käyttö	I 138
Myrskylän turvakoti	III 10

	Siv.
Normaalikellojen hoito, sopimus	II 15
Obligatsionien arvonta	II 51
Olanderin rahaston korkojen käyttö	I 34
Opetus- ja sivistyslaitokset	I 159
Pakkahuone, kysymys suuremman tilan hankkimisesta	I 26
Pakkahuoneen palohälytyslaitos	I 128
S:n tavarahissit, apulainen koneenkäyttäjälle	II 58
Palkankorotukset Raastuvanoikeudessa ja Maistraatissa	I 93
Palkankorotus Maistraatin kanslistille	I 97
S:n Rahatoimikonttorin vahtimestarille	I 114
S:n vesijohtoinsinööreille	I 105
Palkanlisäys rankkuri K. A. Hellgrenille	I 144
Palmuhuone Eläintarhassa, sulkeminen	I 82, XII 4
Paloasema, uusi yhdenteentoista kaupunginosaan	I 80
Palolaitos	I 154
Palomiestistö, muutetut palkkaedut	I 114
Palosammutusveneen hankkiminen	I 133
Paloteknikkojen kurssit Pietarissa, hyljätty esitys avustuksesta	I 169
Palotoimikunta	VI 1
S:n tulipalojen laajuus	VI 4
Paloviinan paljottaismyynti	I 172
Panttilainaliike, pitennetty oikeus	I 175
Parmaajat, pakkaajat ja runsaajat	II 57
Parmaustaksan korottaminen	I 136
Petrolivalaistus	XIII 22
Pikasuodatuslaitteet, kokeita	I 132
Pitkänsillan uudestirakentaminen, toimikunta valmistelua varten	I 70
Poikain ammattikoulun johtajan sijaisen palkkio	I 118
Polisiasema, uusi, Kallion	I 76
Polisilaitos	I 155
S:n asetettu toimikunta menojen jakoa varten	I 114
S:n avustus automobiiliin ostoon	I 113
S:n etsivän osaston huoneustojen laajentaminen	I 76
S:n määräraha etsivän osaston kalustoa varten	I 112
S:n määräraha lamppujen ostoa varten	I 113
S:n määräraha poliisikamarin pihan valaistusta varten	I 113
S:n uusi talo keskuspoliisille	I 76
S:n uusi talo toisen piirin asemalle	I 77
Poliisin asettaminen, määräraha	I 112
Poliklinikka, korva-, nenä- ja kurkkutauteja varten, määräraha	I 131

	Siv.
Poliklinikka, ortopedinen, määräraha	I 131
Puhe herra Edvin Castrénin muistoksi	I 169
Puhtaanapitolaitos	I 90, 164, II 26
S:n hevosten ja ajoneuvojen osto	I 134
Pukeutumispaviljonki Kaisaniemeen	II 15, XII 4
Puutarhalautakunta, jäsenet	XII 1
S:n kustannukset istutusten hoidosta	XII 1
S:n menoarvioehdotus	XII 4
Puutarhayhdistyksen omaisuuden ostaminen	XII 2
Päätöksiä väkijuoma-asioissa	I 174
Päätös valituksesta, koskeva Valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia	I 166
Raastuvanoikeuden työjärjestys, lausunto ehdotuksesta	I 165
Raastuvanoikeus, määräraha neljännen osaston varapuheenjohtajan sijaisen palkkaamista varten	I 96
S:n määräraha viidettä osastoa varten	I 95
Raatihuonerakennus, ehdotus muutokseksi	I 81
Rahatoimikamari, jäsenet	II 63
S:n kokoukset, asiain luku y. m.	II 63
Rahatoimikamarin kanslia, uusi ohjesääntö	I 98
Rahatoimikonttori, nuorempain kirjanpitäjän muutetut palkkaedut..	I 100
Raitiotieliikenne, lupa muutokseen	I 167
Raitiotielinjan pidentäminen I. Viertotiellä	I 83
Rakennukset ja tilukset	II 18
S:n korjaus ja kunnossapito	I 87
Rakennusjärjestys XIII, XIV ja XV kaupunginosille, vahvistettu....	I 12
S:n uusi, Kaivopuiston itäiselle huvila-alueelle, vahvistettu	I 16
S:n korttelien N:ojen 180, 182, 183 ja 185, muutosanomus	I 17
Rakennuskonttori	II 18
S:n uusi ohjesääntö	I 101
Rakennuslaina yhdistykselle »Oma koti Sörnäisten kansanlastentarha» hyljätty anomus	I 138
Rakennuslautakunta, hyljätty esitys asettamisesta	I 126
Rakennuspiirustuksia, hyväksytyt	II 60
Rautatieraide Katajanokalla, pidentäminen	II 14
S:n Ruoholahden täyhteellä	II 14
Ravintolaliike, oikeus ottaa huostaansa	I 173
Ravintolat, toisen luokan, esitys aukioloajan pidentämisestä	I 173
S:n toisen ja kolmannen luokan, asetus sulkemisajan muuttamisesta	I 173

	Siv.
Taksoitus.....	I 165
Talli neljättä poliisipiiriä varten	II 18
S:n puhtaanapitolaitoksen hevosia varten	II 62
Tallirakennuksen säilyttäminen tontilla N:o 2 XVII korttelissa Her- mannissa	II 62
Talon, Mariankadun N:o 22 myynti.....	I 34
S:n s:n N:o 24 s:n	I 35
Talviurheilujuhla, määräraha	I 138
Tarjoilukojujen poistaminen Rautatientorilta	I 169
Tavaratuonti, väliaikaisia toimenpiteitä helpottamiseksi	I 79
Teatterirakennus Arkadiatontilla, lupa säilyttämiseen	II 16
Teknillisten laitosten kirjanpito, esitys	I 127
Telefonikaapelin laskeminen kaupungin katujen alle.....	I 83
Telefonikaapelit, venäläisen sotilaslaitoksen, maanalaiset	I 83
Telefoniyhdistyksen kaapelirummut	II 13
Terveystoimintajärjestys Fredriksbergiä y. m. huvilayhteiskuntia varten	I 167
Terveys- ja sairashoito	I 155
Terveystoimiston perustaminen.....	I 110
Testamentin vastaanotto, hyljätty.....	I 142
Testamentti, Dannströmin puolisoitten, Senaatin päätös revisionijutussa	II 58
S:n neiti Viola Levinin	I 141
Teurastuslaitos, kunnallinen, rakentaminen	I 67
Tie pitkin tehdaskorttelia N:o 289.....	II 17
S:n poikki Sörnäisten kuritushuoneen alueen	II 17
Tiet	II 24
Tiet ja viertotiet, korjaus.....	I 89
Tilien tarkastus vuodelta 1906.....	I 82
Tilinpäätös vuodelta 1906	I 91
Tilkkan niitty, maapalstan litt. A. käyttö.....	I 45
Tilusten vaihto Turholmin verotilan kanssa.....	I 25
Toimikunta tutkimusten järjestämistä varten rakennusteollisuuden alalla, hyljätty esitys edustajien valitsemisesta.....	I 168
Toimilupasopimus, uusi, Helsingin Raitiotie- ja Omnibus Osakeyhtiön kanssa	I 50
Toisen kaupunginlääkäriinviran toisinjärjestäminen	I 110
Tontin luovuttaminen Fredriksbergin Uudelle Työväenyhdistykselle, hyljätty anomus	I 41
S:n s:n Töölön kansanlastentarhalle.....	I 40
Tontti Antinkadun N:o 12, myynti.....	I 34
S:n Helsinginkadun N:o 9 lunastaminen, hyljätty anomus.....	I 37
S:n Kustaankadun N:o 3 myynti.....	I 33
S:n maksuton, Helsingin Kaupunginlähetykselle, hyljätty anomus	I 41

	Siv.
Tontti, maksuton Nuorten Naisten kristilliselle yhdistykselle	I 39
S:n s:n »Perustuslailliselle Työväenyhdistykselle».....	I 40
S:n s:n Rauha ja Kilpi yhdistyksille	I 41
S:n s:n Töölön Työväenyhdistykselle	I 40
S:n, Pitkäsillanrannan N:o 7 myynti.....	I 30
S:n s:n N:o 17 lunastaminen, hyljätty anomus....	I 36
S:n Ratakadun N:o 2, kysymys kauppasumman suorittamisesta ..	I 18
S:n Tehtaankadun N:o 2, ehdotettu toisinjärjestely	II 16
S:n Vaasankadun N:o 4 myynti.....	I 31
S:n s:n N:o 5 s:n	I 31
S:n s:n N:o 6 s:n	I 31
S:n s:n N:o 8 s:n	I 31
S:n s:n N:o 9 s:n	I 31
S:n s:n N:o 29 s:n	I 33
S:n s:n N:o 34, kauppahinnan alentaminen	II 59
S:n varattu alempia käsityökouluja varten	I 38
S:n vuokraton »Helsingin Ukkokotiyhdistykselle»	I 46
S:n luovuttamisedot, esitys muuttamisesta.....	I 85
S:n myynti	II 1
S:n N:ojen 2 ja 3 korttelissa N:o 301:b, myyntitarjouksen pidentä- minen.....	I 39
S:n N:o 2 korttelissa N:o 318 sekä N:ojen 7 ja 9 korttelissa N:o 329 myynti.. ..	I 33
S:n Ratakadun N:o 10 ja Merimiehenkadun N:o 11 varaaminen kaupungin tarpeisiin.....	I 38
S:n s:n Vaasankadun N:o 13 ja Fredriksberginkadun N:o 12 myynti	I 32
S:n yhteenrakentaminen, lausuntoja	I 35
Tonttilunastukset	I 162
Tonttipaikka Lastenhoitoyhdistyksen kodille.....	I 39
Tonttiverot	I 163
S:n Kaivopuiston tonteille.....	II 58
Torikaupan järjestäminen, väliaikaisia toimenpiteitä	II 61
Tuhkarokkosairaala, väliaikainen	I 111
Tulli- ja Pakkahuone, postiosaston laajentaminen	I 80
Tuloa tuottavat oikeudet	I 163
Tulot, kaupungin	I 162
»Turvikin» huvilapalstan käyttö.....	I 49
Tuulaaki tavaroista sisämaan kaupunkeihin	II 57
Tyttöjen ammattikoulu, muutoksia ohjelmaan	I 118
Työ- ja Vaivaistalo	III 3
S:n hourinhoitolaitoksen ohjesäännön muutos.....	I 108
S:n järjestys	III 15

	Siv.
Työ- ja Vaivaistalo lisärakennukset	I 69
S:n muonanpito	III 15
S:n määräraha lisämuonan hankkimiseksi sairashoito- henkilökunnalle	I 109
Työkalusuojus Katajanokalle	II 15
Työkalut	II 27
S:n ja sekalaista	I 90
Työnpuutteen lieventäminen, määräraha	I 144
Työnvälitystoimisto, esitys toiminnan laajentamisesta	I 115
S:n hyljätty esitys asettamisesta vakinaiselle kannalle	I 115
Työnvälitystä koskeva laki, lausunto ehdotuksesta	I 166
Työpalkat, puutarhahoidossa	XII 2
Työrattaat Tullikamariin	I 133
Työväenasiain lautakunta	X 1
S:n kulunkimäärärahan lisäys	I 120
Työväenasunnot, halvat, ehdotus saannin helpottamisesta	I 85
Työväenopetuksen toimikunta, hyljätty esitys osanotosta jäsenten vaaliin	I 167
Työväenopiston perustaminen	I 123
Töölön poliisiasema, laajennettu huoneusto	II 58
Uimahalli, anomus paikan luovuttamisesta ynnä määrarahasta	I 84
Uimahuone, Merisataman	I 83
Uimahuoneet, kaupungin, vuokraaminen	II 13
Uimahuoneitten sulkeminen	II 62
Ulkomuseon perustaminen Seurasaarelle	I 48
Ulrikaporin Kaivohuoneen korjaus, määräraha	I 82
Urakkajärjestelmän poistaminen kaupungin rakennushankkeista, hyl- jätty esitys	I 168
Urheiluharjoituksia Kaisaniemen urheilukentällä, kiellettyjä	II 62
Urheilukenttään puute, toimenpiteitä	I 48, XII 2
Urheilukentät Kaisaniemessä, valaiseminen	II 15
Utisirakennukset	I 87
Vaatetusapu varattomille kansakoululapsille, tarkastuksen muutos....	I 168
Vaihderaide Sörnäisten Rantatiellä	II 14
Vaivaishoito	I 158
S:n elänteelle annettuja	III 6
S:n erinäisissä laitoksissa hoidettuja	III 8
S:n erinäisiä apuja	III 9
S:n lahjoitusrahastojen korkojen käyttäminen	III 9
S:n sairaalat	III 4

	Siv.
Vaivaishoito suoranaisia avustuksia.....	III 8
S:n tulot ja menot	III 10
Vaivaishoitohallitus, asiain luku ja laatu y. m.....	III 1
S:n avunsaajien koko lukumäärä	III 2
S:n jäsenet ja virkailijat	III 1
S:n määräraha toimitusjohtajan sijaiselle	I 109
Vaivaishoitomäärärahoja.....	I 126
Vaivaistalo, ehdotus uuden rakentamisesta	I 68
S:n huoneiston sisustus mielisairaita varten.....	I 69
Vaivaistaloon otetut henkilöt	III 15
Vakuusasiakirjain tarkastus	II 60
Valaistus, julkinen	XIII 8
Valaistuslaitos	I 164
S:n kulunkimäärärahan lisäys.....	I 121
S:n meno- ja tulosääntö	I 90
Valiokunta väkijuomain kauppaa koskevien kysymysten valmistelua varten	I 173
Valituksia väkijuomain myyntiä koskevassa asiassa	I 174
Vallgrenin suihkukaivo, määräraha	I 150
Valtionavut.....	I 164
Valtuusmiehet, vuoden	I 176
Valtuusto, diariioon merkityt asiat	I 165
S:n kanslian apulainen, määräraha.....	I 97
S:n s:n järjestäminen	I 97
S:n kokoukset y. m:.....	I 176
S:n käyttövarat	II 28
Vanhankaupungin myllyn korjaus	I 82
Vapaaehtoisen Palokunnan venevaja, paikka osotettu	II 14
Vapaamman käyttöoikeuden myöntäminen	II 12
Varattomain kansakoululasten ruokkiminen.....	I 122
Varikkokorttelin N:o 187 käyttö	I 26
Vastuuvapaus kaupungin hallituksille ja laitoksille vuodelta 1906....	I 92
Vedenkorkeus Vantaan joessa	II 50
Vedenkulutus.....	II 48
S:n vapaa	I 132
Vedenkulutusmaksut Kirurgisen sairaalan istutuksista.....	II 58
Vedennosto.....	II 41
Veden siivilöiminen	II 42
Venevaja Kaisaniemeen	XII 2
Vesialueitten lohkaiseminen	II 62
Vesijohto.....	I 160, 164
S:n alennukset	II 49

	Siv.
Vesijohto bruttosäästö.....	II 49
S:n hallinto ja käyttö.....	II 39
S:n kunnossapito ja korjaus	I 87
S:n kustannukset m ³ :ltä vettä	II 47
S:n laajentaminen ja arvo	II 31
S:n lasketut ja nostetut putket.....	II 36
S:n putkiverkko	II 45
S:n putkiverkon laajentaminen.....	I 85
S:n s:n pituus	II 37
S:n s:n uudestilaskeminen	II 33
S:n s:n uutislaitteet	II 34
S:n sekalaista töitä.....	I 87
S:n tulo m ³ :ltä vettä	II 48
S:n työpaja	II 45
S:n työväki ja työpalkat	II 46
S:n yksityisten johtojen sulkeminen	II 49
Vesijohtokonttori	II 41
S:n määräraha työkalujen ostoa varten	I 131
Vesijohtoveden puhdistaminen ja pohjavesitutkimuksia	II 50
Vesijohtoputki, yhteinen taloihin N:ot 3 ja 5 Huvilakadun varrella..	II 13
S:n s:n s:n N:ot 9 ja 11 s:n s:n ..	II 13
Vesimaksualennus, myönnetty	I 132
Vesimaksujen takaisinsaanti, hyljätty anomus.....	I 132
Vesisäiliö.....	II 45
Viemärijohdon laskeminen Yrjönkadun alle.....	II 13
S:n s:n poikki tontin N:o 26 Fredriksberginkadun varrella	II 13
Viertotiet	II 24
Viinien ja miedompain juovutusjuomain kaupan järjestäminen ajanjaksoksi 19 1/6 08—19 31/5 10	I 170
Viinien y. m. miedompain juovutusjuomain myynti	I 172
Virkaloma Marian sairaalan henkilökunnalle, määräraha.....	I 111
Virvoitusjuomavaunuja, kauppakojuja y. m., paikkoja vuokrattu	II 11
Vuokralle annettuja tiloja	II 5
Vuokraoikeuden pitennys.....	II 6
S:n siirto.....	II 9
Vuokrasopimuksia, tilapäisiä	II 7
Väkijuomain anniskelu höyrylaivassa «Necken»	I 173
S:n kauppaa koskevia asioita	I 171
S:n säilyttäminen tavarasuojuksissa	I 174
Väkijuomamonopoolin huostaanottaminen ajanjaksoksi 19 1/6 08— 19 31/5 10	I 170

	Siv.
Yhteiskunnallinen toimisto, perustaminen	I 116
Ylempiä työväenopetuskursseja, määräraha	I 123
Yleinen varastomakasiini	II 55
Yleiset työt.....	II 18

